

Hallituksen esitys Eduskunnalle Tšekin, Viron, Kyproksen, Latvian, Liettuan, Unkarin, Maltan, Puolan, Slovenian ja Slovakian liittymisestä Euroopan unioniin tehdyn sopimuksen hyväksymisestä sekä laeiksi sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta ja näiden valtioiden kanssa tehtyjen Eurooppa-sopimusten voimaansaattamislakien kumoamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan, että Eduskunta hyväksyisi Belgian, Tanskan, Saksan, Kreikan, Espanjan, Ranskan, Irlannin, Italian, Luxemburgin, Alankomaiden, Itävallan, Portugalin, Suomen, Ruotsin, Yhdistyneen kuningaskunnan (Euroopan unionin jäsenvaltiot) ja Tšekin, Viron, Kyproksen, Latvian, Liettuan, Unkarin, Maltan, Puolan, Slovenian, Slovakian välillä Tšekin, Viron, Kyproksen, Latvian, Liettuan, Unkarin, Maltan, Puolan, Slovenian ja Slovakian liittymisestä Euroopan unioniin tehdyn sopimuksen. Sopimus allekirjoitettiin Ateenassa huhtikuussa 2003. Sopimukseen kuuluu olennaisena osana liittymisehdot ja mukautukset unionin perustana oleviin sopimuksiin sisältävä liittymisasiakirja liitteineen ja pöytäkirjoineen. Allekirjoittajavaltioiden konferenssin päätöisasiakirjaan sisältyvät sopimuspuolten julistukset.

Liittymissopimuksella liittyvät maat tulevat kaikkien niiden sopimusten, joihin Euroopan unioni perustuu, jäljempänä perussopimukset, sopimuspuoleksi ja omaksuvat täten unionin jäsenvaltioille kuuluvat oikeudet ja velvollisuudet sellaisina kuin ne näiden sopimusten sekä liittymissopimukseen ja liittymisasiakirjaan kirjattujen ehtojen mukaan ovat. Unionin perussopimuksia ovat sopimus Euroopan unionista, Euroopan yhteisön perustamissopimus ja Euroopan atomienergiayhteisön perustamissopimus, sellaisina kuin nämä sopimukset ovat muutettuina tai täydennettyinä ennen tätä liittymistä tehdyillä aiemmilla liittymissopimuksilla ja muilla sopimuksilla tai asiakirjoilla sekä eräät muut

unionin jäsenvaltioiden tekemät perustamissopimuksia täydentävät sopimukset.

Liittymissopimus tulee voimaan toukokuun alussa 2004 edellyttäen, että kaikki liittymissopimuksen sopimuspuolet ovat tallettaneet ratifioimiskirjansa Italian hallituksen huostaan huhtikuun 2004 loppuun mennessä. Jos jokin liittyvistä maista ei ole ratifioinut sopimusta tuohon päivämäärään mennessä, liittymissopimus tulee kuitenkin voimaan toukokuun alussa 2004 niiden maiden osalta, jotka ovat tallettaneet ratifioimiskirjansa. Euroopan unionin neuvosto, mukaan lukien liittymissopimuksen ratifioineet uudet jäsenvaltiot, päättää tällaisessa tapauksessa välittömästi ja yksimielisesti sopimukseen ja sen liiteasiakirjoihin tehtävistä välttämättömistä mukautuksista. Liittymissopimus ei sen sijaan voi tulla voimaan ilman jokaisen nykyisen jäsenvaltion ratifiointia. Nykyisten jäsenvaltioiden ratifioinnit ovat siten ehdoton edellytys liittymissopimuksen voimaantulolle.

Esitykseen sisältyy ehdotus laiksi Tšekin, Viron, Kyproksen, Latvian, Liettuan, Unkarin, Maltan, Puolan, Slovenian ja Slovakian liittymisestä Euroopan unioniin tehdyn sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta. Esitykseen sisältyvät lisäksi ehdotukset laeiksi Tšekin, Unkarin, Puolan ja Slovakian kanssa tehtyjen Eurooppa-sopimusten ja niihin liittyvien mukautuspöytäkirjojen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta annettujen lakien sekä Viron, Latvian, Liet-

tuan ja Slovenian kanssa tehtyjen Eurooppa-
sopimusten eräiden määräysten hyväksymi-
sestä annettujen lakien kumoamisesta. Ehdot-
tetut lait ovat tarkoitettut tulemaan voimaan

tasavallan presidentin asetuksella säädettävä-
nä ajankohtana samana päivänä kuin liittyy-
missopimus tulee voimaan.

SISÄLLYSLUETTELO

YLEISPERUSTELUT	6
1. Johdanto	6
2. Nykytila ja asian valmistelu	7
2.1. Liittymisneuvotteluiden tausta	7
2.2. Suomen neuvottelutavoitteet ja valmistelu.....	7
2.3. Laajentumiseen valmistautuminen EU:ssa.....	8
2.4. Liittymisneuvotteluiden kulku	11
2.5. Liittymisneuvotteluiden tulokset.....	12
2.6. Suomen neuvottelutavoitteiden toteutuminen	12
2.7. Esityksen valmistelu.....	13
3. Liittymissopimuksen keskeinen sisältö ja merkitys.....	13
3.1. Tavaroiden vapaa liikkuvuus.....	13
3.2. Henkilöiden vapaa liikkuvuus	15
3.3. Palvelujen tarjoamisen vapaus	17
3.4. Pääomien vapaa liikkuvuus	18
3.5. Yhtiöoikeus	18
3.6. Kilpailupolitiikka	19
3.7. Maatalous	20
3.8. Kalastus	25
3.9. Liikennepolitiikka	26
3.10. Verotus	28
3.11. Talous- ja rahaliitto	31
3.12. Tilastot.....	31
3.13. Sosiaalipolitiikka ja työllisyys.....	31
3.14. Energia	33
3.15. Teollisuuspolitiikka	34
3.16. Pienet ja keskisuuret yritykset.....	34
3.17. Tiede ja tutkimus	34
3.18. Koulutus, ammatillinen koulutus ja nuoriso.....	35
3.19. Televiestintä ja tietotekniikka	35
3.20. Kulttuuri ja audiovisuaalinen politiikka	36
3.21. Alue- ja rakennepolitiikka	36
3.22. Ympäristö	38
3.23. Kuluttajat ja terveydensuojelu.....	40
3.24. Yhteistyö oikeus- ja sisäasioissa	40
3.25. Tulliliitto.....	42
3.26. Ulkosuhteet.....	43
3.27. Yhteinen ulko- ja turvallisuuspolitiikka	44
3.28. Varainhoidon valvonta	44
3.29. Budjetti.....	44
3.30. Toimielimet	45

4. Esityksen vaikutukset	48
4.1. Taloudelliset vaikutukset.....	48
4.1.1. Kokonaistaloudelliset vaikutukset.....	48
4.1.2. Budjettivaikutukset.....	50
4.2. Ympäristövaikutukset.....	51
4.3. Organisaatio- ja henkilöstövaikutukset.....	52
4.4. Vaikutukset kansalaisten asemaan.....	52
5. Esityksen riippuvuus muista esityksistä ja kansainvälisistä sopimuksista	53
5.1. Riippuvuus muista esityksistä.....	53
5.2. Riippuvuus kansainvälisistä sopimuksista.....	53
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT	55
1. Liittymissopimuksen sisältö ja suhde Suomen lainsäädäntöön	55
1.1. Sopimuksen rakenne ja suhde niihin sopimuksiin, joihin unioni perustuu	55
1.2. Liittymissopimus	56
1.3. Liittymisasiakirja	57
Ensimmäinen osa: Periaatteet	57
Toinen osa: Sopimusten mukautukset	64
I osasto: Institutionaaliset määräykset.....	64
1 luku: Euroopan parlamentti.....	64
2 luku: Neuvosto.....	65
3 luku: Yhteisön tuomioistuin.....	66
4 luku: Talous- ja sosiaalikomitea.....	66
5 luku: Alueiden komitea.....	66
6 luku: Tieteellis-tekninen komitea.....	66
7 luku: Euroopan keskuspankki.....	67
II osasto: Muut mukautukset.....	67
Kolmas osa: Pysyvät määräykset	67
I osasto: Toimielinten antamia säädöksiä koskevat mukautukset.....	67
II osasto: Muut määräykset.....	83
Neljäs osa: Väliaikaiset säädökset	85
I osasto: Siirtymätoimenpiteet.....	85
II osasto: Muut määräykset.....	122
Viides osa: Tämän asiakirjan soveltamista koskevat määräykset	124
I osasto: Toimielinten ja muiden elinten järjestäytyminen.....	124
II osasto: Toimielinten antamien säädösten sovellettavuus.....	126
III osasto: Loppumääräykset.....	127
Liitteet	127
Pöytäkirjat	128

1.4. Päätösasiakirja	133
2. Lakiehdotusten perustelut	145
3. Voimaantulo	145
4. Eduskunnan suostumuksen tarpeellisuus.....	146
5. Käsittelyjärjestys	148
LAKITEKSTIT	151

YLEISPERUSTELUT

1. Johdanto

Hallituksen esityksessä selostetaan Tšekin, Viron, Kyproksen, Latvian, Liettuan, Unkarin, Maltaan, Puolan, Slovenian ja Slovakian liittymisestä Euroopan unioniin (EU) tehdyn sopimuksen sisältöä ja vaikutuksia. Hallituksen esityksessä käsiteltävä aineisto on poikkeuksellisen laaja käsittäen yhteensä noin 4800 sivua.

Sopimuksessa Belgian kuningaskunnan, Tanskan kuningaskunnan, Saksan liittotasavallan, Helleenien tasavallan, Espanjan kuningaskunnan, Ranskan tasavallan, Irlannin, Italian tasavallan, Luxemburgin suurherttuakunnan, Alankomaiden kuningaskunnan, Itävallan tasavallan, Portugalin tasavallan, Suomen tasavallan, Ruotsin kuningaskunnan, Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan (Euroopan unionin jäsenvaltiot) ja Tšekin tasavallan, Viron tasavallan, Kyproksen tasavallan, Latvian tasavallan, Liettuan tasavallan, Unkarin tasavallan, Maltaan tasavallan, Puolan tasavallan, Slovenian tasavallan, Slovakian tasavallan, välillä Tšekin tasavallan, Viron tasavallan, Kyproksen tasavallan, Latvian tasavallan, Liettuan tasavallan, Unkarin tasavallan, Maltaan tasavallan, Puolan tasavallan, Slovenian tasavallan ja Slovakian tasavallan liittymisestä Euroopan unioniin (jäljempänä liittymissopimus) on kolme artiklaa, joissa määrätään uusien jäsenvaltioiden liittymisestä unioniin sekä sen perustana oleviin sopimuksiin. Lisäksi artikloissa määrätään sopimuksen ratifiointista ja voimaantulosta.

Asiakirja Tšekin tasavallan, Viron tasavallan, Kyproksen tasavallan, Latvian tasavallan, Liettuan tasavallan, Unkarin tasavallan, Maltaan tasavallan, Puolan tasavallan, Slovenian tasavallan ja Slovakian tasavallan liittymisehdoista ja niiden sopimusten mukautuksista, joihin Euroopan unioni perustuu (jäljempänä liittymisasiakirja) käsittää 62 artiklaa ja on erottamaton osa liittymissopimusta. Asiakirjaan kuuluu myös 18 liitettä, joissa luetellaan mukautukset ja siirtymätoimenpiteet, sekä kymmenen pöytäkirjaa. Liittymissopimus ja liittymisasiakirja ovat oikeudellisesti sitovia sopimuksia.

Päätösasiakirjassa todetaan, että sopimuksen eri osat on laadittu ja hyväksytty jäsenvaltioiden ja hakijamaiden välisessä konferenssissa. Päätösasiakirjaan sisältyy 44 julistusta, joista kaksi on täysivaltaisten edustajien hyväksymiä yhteisiä julistuksia ja kaksi komission julistusta. Loput ovat nykyisten tai uusien jäsenvaltioiden yhteisiä tai yksipuolisia julistuksia. Julistukset eivät ole oikeudellisesti velvoittavia, mutta niillä on poliittinen merkitys. Lisäksi asiakirjan liitteenä on kirjeenvaihto liittymistä edeltävänä aikana tehtävien tiettyjen päätösten tekemistä ja toteutettavien muiden toimenpiteiden hyväksymistä koskevasta tiedonsaanti- ja neuvottelumenettelystä.

Hallituksen esitys jakautuu kahteen osaan, joista yleisperustelut käsittävä osa sisältää yleiskuvauksen liittymissopimuksen ja liittymisasiakirjan sisällöstä ja neuvottelutuloksista toimialoittain sekä vaikutuksista Suomelle. Esityksen yksityiskohtaiset perustelut on laadittu vallitsevan oikeustilan mukaisessa sopimuskohtaisessa järjestyksessä siten, että niissä selostetaan kunkin sopimuksen artikloihin liittyvät Euroopan yhteisön (EY) lainsäädännön mukautukset ja lisäykset sekä tämän sääntelyn suhde kansalliseen lainsäädäntöön. Liittymisasiakirjan liitteiden sisältöä selostetaan niitä käsittelevän artiklan kohdalla.

Esityksessä pyritään noudattamaan perussopimusten mukaista kielenkäyttöä. Perussopimukset lyhennetään seuraavasti: Euroopan yhteisön perustamissopimus (EY:n perustamissopimus), Euroopan atomienergiayhteisön perustamissopimus (Euratomin perustamissopimus) ja sopimus Euroopan unionista (EU-sopimus). Viitattaessa Euroopan kahden yhteisön perustamissopimuksissa säänneltyihin asioihin käytetään käsitettä "yhteisö" ja viitattaessa nimenomaan unionia koskeviin asioihin vastaavasti käsitettä "unioni". Viimeksi mainitulla käsitteellä tarkoitetaan unionia sellaisena kuin se on nykyisen muutetun ja täydennetyt EU-sopimuksen mukaan.

Liittymissopimus on julkaistu EU:n virallisessa lehdessä (EUVL L 236, 23.9.2003).

2. Nykytila ja asian valmistelu

2.1. Liittymisneuvotteluiden tausta

EU-sopimuksen 6 artiklan mukaan unioni rakentuu vapauden, demokratian ja ihmisoikeuksien kunnioituksen periaatteille. Sopimuksen 49 artiklassa säädetään, että unionin jäsenyyttä voi hakea jokainen Euroopan valtio, joka noudattaa vapauden, kansanvallan, ihmisoikeuksien ja perusvapauksien kunnioittamisen sekä oikeusvaltion periaatteita.

Toisen maailmansodan jälkeen taloudellisesti ja poliittisesti vakaata kehitystä Länsi-Euroopassa ohjanneet periaatteet ulottuvat nykyisen laajentumisen myötä yhä laajemmalle maanosassa, jonka historiassa sodat ja diktatuurit ovat usein ohjanneet kehitystä. Euroopan unionin perustavoitteena on sen perustamisesta lähtien ollut Euroopan demokraattinen yhdentyminen. Berliinin muurin murtumisesta vuonna 1989 alkanut Euroopan poliittinen murros avasi tien Euroopan unionin ja sen edustaman arvoyhteisön laajentumiselle itäiseen Eurooppaan.

Euroopassa tapahtuneiden poliittisten muutosten jälkeen kävi selväksi, että itäisen Euroopan maat tarvitsivat tukea pyrkimyksissään vakauttaa taloutensa ja poliittiset olonsa. Keski- ja Itä-Euroopan maissa nähtiin jäsenyys unionissa mahdollisuutena ankkuroida perusteellisen muutoksen läpikäyneet yhteiskunnat peruuttamattomasti yhteisiin periaatteisiin ja käytäntöihin. Jäsenyyteen valmistautuminen on kannustanut neuvotteluprosessissa mukana olevien maiden kehitystä demokraattiseksi markkinatalousmaiksi.

Edellytykset unionin nyt toteutuvalle laajentumiselle luotiin nopeasti. Unionissa vallitsi laaja poliittinen yksimielisyys laajentumisen eduista ja merkityksestä Euroopan tasapainoiselle poliittiselle ja taloudelliselle kehitykselle. Kööpenhaminassa vuonna 1993 kokoontunut Eurooppa-neuvosto katsoi uusien maiden liittymisen unioniin voivan tapahtua heti, kun ne pystyvät ottamaan vastuulleen jäsenyyden tuomat velvoitteet ja täyttämään määrätty taloudelliset ja poliittiset jäsenyysedellytykset, joita sittemmin on kutsuttu "Kööpenhaminan kriteereiksi".

Näissä Kööpenhaminan kriteereissä kiteytyvät EU:n perusarvot. Unionin jäsenyyttä

hakevalla maalla on oltava vakaat hallinnolliset rakenteet, joilla taataan demokratian ja oikeusvaltioperiaatteen toteutuminen, ihmisoikeudet sekä vähemmistöjen kunnioittaminen ja suojelu. Hakijamaalla on lisäksi oltava jäsenyyteen mennessä toimiva markkinatalous ja edellytykset selvittää kilpailun ja markkinavoimien paineista unionissa sekä kyky noudattaa jäsenyysvelvoitteita, mukaan luetuna poliittisen unionin ja talous- ja rahaliiton tavoitteita. Kööpenhaminan kriteerit kannustavat toisaalta unionin jäsenyyttä tavoittelevia maita kehittämään hallinnollista vakautta sekä ihmisoikeuksien tasoa, toisaalta ne varmistavat, ettei unionin sisäinen yhtenäisyys ja sisämarkkinoiden toimivuus järky uusien maiden liittymisen myötä.

Unionin nykyinen laajentuminen on järjestyksessä viides ja mittavin. Alkuperäinen kuuden perustajavaltion (Ranska, Saksa, Belgia, Hollanti, Italia ja Luxemburg) yhteisö on laajentunut 15 maan unioniksi. Aikaisemmat laajentumiset tapahtuivat vuosina 1973 (Iso-Britannia, Tanska ja Irlanti), 1981 (Kreikka), 1986 (Espanja ja Portugali) sekä 1995 (Itävalta, Ruotsi ja Suomi).

1 päivänä toukokuuta 2004 unionissa odotetaan olevan 25 jäsenvaltiota. Kööpenhaminan Eurooppa-neuvosto päätti liittymisneuvottelut kymmenen hakijamaan kanssa joulukuussa 2002. Unionin ja Keski- ja Itä-Euroopan maiden suhteet ovat edenneet 1980-luvun lopun taloudellisesta ja teknisestä yhteistyöstä kattavaan sopimusverkostoon ja vapaakauppaan huipentuen nyt tapahtuvaan yhdyntymiseen. Euroopan kahtiajako siirtyy lopullisesti historiaan. Lisäksi unioniin liittyy kaksi saarivaltiota, Kypros ja Malta, joiden jäsenyys täydentää unionin eteläistä, välimerellistä ulottuvuutta.

2.2. Suomen neuvottelutavoitteet ja valmistelut

Euroopan unionin laajentuminen on Suomen poliittisten ja taloudellisten etujen mukaista. Suomi on johdonmukaisesti tukenut laajentumista ja toiminut laajentumisneuvotteluiden edistämiseksi Eurooppa-neuvostoissa vahvistettujen periaatteiden pohjalta.

Laajentuminen oli yksi Suomen puheenjohtajuuskauden painopisteistä syksyllä 1999.

Euroopan taloudellisen integraation syveneminen on Suomen talouselämän ja kansalaisten etujen mukaista. Elintasokuilun tasoittuminen ja uusien jäsenvaltioiden sitoutuminen yhteisiin pelisääntöihin ja valvontaan helpottaa rajat ylittävien ongelmien ja uhkien torjumista. Jäljellä olevat kaupan esteet poistuvat. Laajentumisen myötä EU:n kansainvälinen painoarvo kasvaa entisestään, samoin edellytykset maanosan talouskasvulle ja työllisyydelle.

Maantieteellisestä näkökulmastamme erityisen tärkeää on unionin laajentuminen Itämeren alueella. Viron, Latvian ja Liettuan tuleva jäsenyys vahvistaa Euroopan unionin pohjoista ulottuvuutta ja tukee Pohjois-Euroopan taloudellista ja poliittista kehitystä.

Rauhan ja vakauden edistäminen Euroopassa on perusarvo, jota nyt tapahtuva laajentuminen tukee.

Suomi katsoi alusta lähtien, että laajentuminen tulee toteuttaa mahdollisimman laajana, ja että Euroopan unionin ovien tulee olla auki kaikille Euroopan valtioille, jotka täyttävät jäsenyydelle asetetut ehdot. Suomen yleisenä tavoitteena oli saattaa laajentumisneuvottelut päätökseen sovittujen aikataulujen mukaisesti ja kunnioittaen yhteisesti sovittuja neuvotteluperiaatteita. Neuvotteluiden päätöksen viivästyminen ja jäsenyyden etäännyminen olisivat olleet omiaan heikentämään hakijamaiden sitoutumista tarpeellisten uudistusten läpivientiin ja vähentäneet kannatusta jäsenyydelle hakijamaissa. Suomi toimi aktiivisesti sen puolesta, että kaikkia hakijamaita kohdeltiin tasavertaisesti, eikä niille asetettu suurempia vaatimuksia kuin nykyisille jäsenvaltioille.

Suomi katsoi, että sisämarkkinoiden eheyden ja toimivuuden jatkuvuus laajentuneessa EU:ssa oli taattava. Suomi piti myös kiinni siitä, että neuvotteluja tulee käydä voimassa olevan yhteisön lainsäädännön ja Berliinissä vuonna 1999 sovittujen rahoituskehysten pohjalta.

Tasavallan presidentti nimitti 27 päivänä maaliskuuta 1998 Suomea edustamaan liittymisneuvotteluissa neuvotteluvaltuuskunnan, jossa edustettuina olivat ulkoasiainministeri ja ulkomaankauppaministeri sekä hei-

dän varamiehenään Suomen pysyvä edustaja EU:ssa. Ulkoasiainministeriö valtuutettiin määräämään tarvittaessa asiantuntijoita. Maaliskuusta 2000 neuvotteluiden loppuun saakka EU:n laajentumisesta vastaavana ministerinä ja neuvotteluvaltuuskunnan puheenjohtajana toimi ulkomaankauppaministeri.

Ulkoasiainministeriö vastasi laajentumisneuvotteluissa Suomen kantojen valmistelusta ja yhteensovittamisesta yhteistyössä valtioneuvoston kanslian ja muiden ministeriöiden kanssa. Kukin ministeriö valmisteli omaan toimialaansa kuuluvat asiat tarpeen mukaan yhteistyössä muiden ministeriöiden kanssa.

Tehokkaan kansallisen valmistelun mahdollistamiseksi Suomessa perustettiin 2 päivänä heinäkuuta 1997 EU-asioiden komitean alaisuuteen laajentumisjaosto. Jaostossa olivat edustettuina valtioneuvoston kanslia sekä muut ministeriöt, tasavallan presidentin kanslia, Ahvenanmaan maakuntahallitus ja Suomen pankki. Jaosto kokoontui myös laajassa kokoonpanossa, jossa olivat lisäksi edustettuina työmarkkinajärjestöt ja muut eturyhmit. Jaoston tehtävänä oli valmistella eri neuvottelulukuihin liittyvät Suomen kannat. Keskeisimmät linjaukset vahvistettiin EU-ministerivaliokunnassa, joka toimi myös viime kädessä yhteensovittamiselimenä, jos Suomen kantaa ei saatu muodostetuksi alemmalla tasolla.

Liittymisneuvotteluiden alkaessa eduskunnan ulkoasiainvaliokunta sai selvitykset hakijamaista. Neuvotteluiden aikana ajankohtaisia neuvottelukysymyksiä käytiin selostamassa eduskunnan eri valiokunnissa. Lisäksi suurta valiokuntaa ja ulkoasiainvaliokuntaa informoitiin neuvotteluiden etenemisestä yleisten asiain neuvoston (YAN), sittemmin yleisten asiain ja ulkosuhteiden neuvoston (YAUN) sekä Eurooppa-neuvoston kokousten valmistelujen yhteydessä.

2.3. Laajentumiseen valmistautuminen EU:ssa

EU:n nykyinen laajentumisprosessi käynnistyi jo ennen Itävallan, Ruotsin ja Suomen jäsenyyttä unionissa. Puola ja Unkari jättivät

ensimmäisinä Keski-Euroopan maina EU-jäsenyyshakemuksensa vuonna 1994. Vuonna 1995 jäsenyyttä hakivat Bulgaria, Latvia, Liettua, Romania, Slovakia ja Viro. Slovenia ja Tšekki jättivät hakemuksensa vuonna 1996. Kypros ja Malta olivat jättäneet hakemuksensa jo vuonna 1990. Sisäpoliittisista syistä johtuen Malta perui hakemuksensa vuonna 1995, mutta uudisti sen vuonna 1998.

Unionin laajentumisprosessin selkiyttämiseksi sekä hakijamaiden valmistautumisen tukemiseksi Essenin Eurooppa-neuvosto päätti vuonna 1994 liittymistä valmistelevalta strategiasta. Strategian mukaisesti unioni on tarjonnut apua hakijamaille ja edistänyt niihin tehtäviä investointeja, jotta hakijamaat pystyisivät sopeutumaan nopeammin EU:n vaatimuksiin. Strategian osiksi määriteltiin Eurooppa-sopimusten toimeenpano, Phare-rahoituksen ohjaaminen liittymisvalmisteluihin sekä säännöllinen poliittinen vuoropuhelu jäsen- ja hakijamaiden välillä.

Euroopan yhteisön ja sen jäsenvaltioiden sekä Keski- ja Itä-Euroopan hakijamaiden välillä solmitut assosiaatio- eli Eurooppa-sopimukset muodostavat unionin ja hakijamaiden välisten suhteiden oikeudellisen pohjan. Suosituimmuspohjalle perustuvat sopimukset kattavat vapaakaupan lisäksi poliittisen vuoropuhelun ja sisältävät määräyksiä työvoiman liikkuvuudesta, yritysten perustamisesta, palvelujen kaupasta, maksuista ja pääomasta. Näitä sopimuksia sovelletaan täysimääräisesti siihen asti kunnes hakijamaista tulee EU:n jäseniä. Eurooppa-sopimukset tehtiin 1990-luvun alussa Puolan (1991), Unkarin (1991), Slovakian (1993), Tšekin (1993), Latvian (1995), Liettuan (1995), Viron (1995) ja Slovenian (1996) kanssa.

Maltaan kanssa assosiaatiosopimus tehtiin jo vuonna 1970 ja Kyproksen kanssa 1972. Maltaan ja Kyproksen assosiaatiosopimusten tarkoituksena oli lähentyminen kohti maiden ja EY:n välistä tulliliittoa eikä niihin sisälly Eurooppa-sopimusten kattamaa poliittista vuoropuhelua.

Assosiaatiosopimusten täytäntöönpanoa EU:n ja assosiaatiomaiden välillä valvotaan kolmiportaisella järjestelyllä, jonka ylimpänä elimenä on osapuolten muodostama assosiaationeuvosto. Assosiaatiokomitea ja kahdek-

san alakomiteaa vievät työtä eteenpäin virkamiestasolla. Näistä elimistä assosiaationeuvosto tekee päätökset, antaa suositukset ja ratkoo riidat. Se on myös foorumi osapuolten väliselle poliittiselle vuoropuhelulle. Lisäksi erillinen parlamentaarinen komitea muodostaa puitteet kunkin assosiaatiomaan ja Euroopan parlamentin jäsenten kokoontumiselle.

Liittymistä valmistelevalta strategiaa vahvistettiin ja selkiytettiin Keski- ja Itä-Euroopan hakijamaiden osalta maaliskuussa 1998 liittymiskumppanuuksilla. Liittymiskumppanuus yksilöi kullekin hakijamaalle valmistelujen ensisijaiset tavoitteet ja liittymistä edeltävän rahoituksen. Kumppanuudet toimivat EU:n ja kansainvälisten rahoituslaitosten hankesuunnittelua ja -koordinoimista ohjaavana poliittisena kehyksenä ja niihin liitettiin ehdollisuus siten, että taloudellisen tuen myöntäminen sidottiin tavoitteiden toteutumiseen.

Joulukuussa 1997 sovittiin erillisestä strategiasta Kyprokselle, mukaan lukien osallistumisesta yhteisön ohjelmiin ja teknisen avun tiedonvaihtotoimiston (TAIEX) toimintaan. Maltaan uusittua jäsenyyshakemuksensa sille laadittiin oma liittymistä edeltävä strategia. Kyproksen ja Maltaan liittymiskumppanuudet tulivat voimaan vuonna 2000.

Liittymistä edeltävä taloudellinen tuki on kanavoitu hakijamaille Phare-, ISPA- ja Sopard-rahoitusohjelmien kautta. Phare-ohjelma luotiin vuonna 1989 tukemaan itäisen Euroopan maiden ensiaskelia demokraattisten hallintojen kehittämisessä sekä talouksien jälleenrakentamisessa. Vuonna 1997 Phare-ohjelmaa uudistettiin ja siitä tehtiin laajentumisen keskeinen rahoitusinstrumentti, joka keskittyy hallintorakenteiden kehittämiseen ja EY:n säännösten toimeenpanoon liittyviin investointeihin. Hallintorakenteiden uudistamishankkeissa hakijamaat ovat voineet hyödyntää nykyisten jäsenvaltioiden kokemusta asiantuntijavaihtojärjestelyn ("twinning") kautta. Phare-kohteisiin lisättiin vuonna 2000 tuki taloudellisen ja sosiaalisen koheesion edistämiseksi tarkoituksena auttaa hakijamaita hyödyntämään EU:n rakennerahastoja.

ISPA tukee laajamittaisia infrastruktuuri- projekteja liikenteen ja ympäristön aloilla.

Hankkeet toteutetaan usein yhdessä kansainvälisten rahoituslaitosten, kuten Euroopan investointipankin, Euroopan jälleerakennus- ja kehityspankin sekä Pohjoismaiden investointipankin kanssa. Sapard-ohjelmalla tuetaan Keski- ja Itä-Euroopan tulevien jäsenvaltioiden valmistautumista EY:n säännösten toimeenpanoon maatalouden ja maaseudun kehittämisen aloilla.

Hakijamaat ovat voineet osallistua yhteisön koulutus-, tutkimus-, kulttuuri- ja ympäristöpolitiikan sekä pieniä ja keskisuuria yrityksiä ja yhteismarkkinoita koskeviin ohjelmiin. Osallistumista on tuettu Phare-ohjelman varoin. Ohjelmiin osallistuminen on tarjonnut hakijamaille mahdollisuuden valmistautua unioniin liittymiseen perehdyttämällä ne ja niiden kansalaiset EU:n eri politiikkoihin ja työskentelymenetelmiin.

Luxemburgin Eurooppa-neuvostossa joulukuussa 1997 päätettiin komission suositusten pohjalta aloittaa neuvottelut Puolan, Slovenian, Tšekin, Unkarin ja Viron kanssa. Kyproksen kanssa neuvotteluiden aloittamisesta oli päätetty jo vuonna 1995. Liittymisneuvottelut näiden maiden kanssa avattiin maaliskuussa 1998, valmistelujen jatkuessa muiden osalta.

Kyproksen kysymys nousi Luxemburgissa esille erityisongelmana. Eurooppa-neuvoston kutsu Kyprokselle aloittaa jäsenyysneuvottelut käsitti koko saaren, mutta kyproksenturkkilainen osapuoli kieltäytyi ottamasta osaa jäsenyysneuvotteluihin. Saaren pohjoisosan tunnustaa itsenäiseksi valtioksi vain Turkki, joka itse oli esittänyt jäsenyysshakemuksen jo vuonna 1987, mutta jonka ei edelleenkään katsottu täyttävän jäsenyysprosessin aloittamiseen vaadittavia kriteereitä.

Lisäksi Luxemburgin Eurooppa-neuvosto päätti uudesta foorumista, Eurooppakonferenssista, joka saattaisi yhteen silloiset hakijamaat ja Turkin.

Helsingin Eurooppa-neuvostossa joulukuussa 1999 päätettiin komission suositusten pohjalta neuvotteluiden aloittamisesta Bulgarian, Latvian, Lietuan, Maltan, Romanian ja Slovakian kanssa. Jäsenyysneuvottelut näiden maiden kanssa avattiin helmikuussa 2000. Kyproksen jäsenyysprosessin kannalta oli ratkaisevaa, että Turkki hyväksyttiin Helsingin Eurooppa-neuvostossa hakija-

maaksi. Eurooppa-neuvosto vahvisti lisäksi, ettei Kyproksen yhdistyminen ole ennakkoehto sen EU-jäsenyydelle, vaikka saaren liittyminen unioniin kokonaisuena on toivottavaa.

EU:n laajentuminen asetti haasteen unionin yhtenäisyydelle ja toimivuudelle. Rinnakkain laajentumisneuvotteluiden kanssa aloitettiin EU:n rakenteiden ja työmenetelmien kehittäminen ja uudistaminen.

Hallitusten välistä konferenssia kesäkuussa 1997 seuranneessa Amsterdamin Eurooppa-neuvoston kokouksessa muutettiin EU:n perussopimuksia. Amsterdamin sopimus vahvisti oikeudellista yhteistyötä, ihmisten vapaata liikkumista sekä yhteistä ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa. Ihmisoikeuksien kunnioittaminen nostettiin EU:n yhdentymisen kulmakiveksi. Euroopan parlamentin valtaa yhteispäätösmenettelyssä vahvistettiin.

Vuoden 1999 keväällä jäsenvaltiot saavuttivat yhteisymmärryksen Agenda 2000 -uudistusohjelmasta, jonka keskeisinä osina olivat maatalouteen, alue- ja rakennepolitiikkaan sekä budjettiin liittyvät uudistukset. Euroopan parlamentti ja neuvosto hyväksyivät Euroopan komission esitykset laajentumisen vaikutuksista, valmistelevalta strategiasta ja rahoitusnäkymistä vuosille 2000–2006 muutamien muutoksin. Päätettiin, että unionin kokonaisbudjetti pysyy ennen laajentumisprosessia määritellyissä rajoissa, eli se voi vastata enintään 1,27 prosenttia unionin bruttokansantuotteesta.

Nizzassa joulukuussa 2000 kokoontunut Eurooppa-neuvosto vahvisti jäsenvaltioiden sitoutumisen laajentumiseen. Nizzan sopimus poisti viimeiset muodolliset esteet laajentumiselta, kun perussopimusta muutettiin 27 jäsenvaltion unionia silmällä pitäen. Sopimus koski päätöksentekomenettelyä, paikkajakoa Euroopan parlamentissa, ministerineuvoston äänen painotusta määränemmistöpäätöksissä sekä komission kokoonpanoa. Nizzan sopimukseen liitetty julistus avasi samalla virallisesti keskustelun EU:n tulevaisuudesta. Laajentuneen unionin katsottiin tarvitsevan perusteellisempia uudistuksia demokratian, tehokkuuden, avoimuuden, selkeyden ja hallittavuuden varmistamiseksi.

2.4. Liittymisneuvotteluiden kulku

Liittymisneuvottelut käytiin jäsenvaltioiden ja kunkin hakijamaan välisinä erillisinä mutta rinnakkaisina prosesseina siten, että neuvosto hyväksyi unionin yhteiset neuvottelukannat komission ehdotusten pohjalta. Neuvotteluissa sovittiin niistä ehdoista, joilla kukin maa liittyy unioniin. Edellytyksenä neuvotteluiden aloittamiselle oli Kööpenhaminassa sovitujen poliittisten kriteerien täyttäminen sekä riittävä edistyminen taloudellisten ehtojen täyttämässä.

Neuvotteluiden edistyminen riippui kunkin hakijan valmiudesta eri neuvotteluluvuissa sekä ratkaistavina olleiden kysymysten monimutkaisuudesta. Nizzan Eurooppa-neuvosto vahvisti vuonna 2000 periaatteen, jonka mukaan neuvotteluiden edistyminen tapahtuu kunkin hakijamaan omien ansioiden mukaan ja muista riippumatta. Joissakin neuvotteluluvuissa oli kuitenkin käytännöllistä edetä useiden hakijamaiden kanssa koordinoitusti. Toisissa neuvotteluluvuissa yhden hakijamaan kanssa saavutettu ratkaisu viitoitti tietä neuvotteluille muiden kanssa.

Neuvotteluiden toinen tärkeä periaate oli vuonna 2000 aloittaneiden hakijamaiden mahdollisuus ottaa kiinni aikaisemmin neuvottelut aloittaneet maat. Käytännössä näin tapahtuikin, kun Latvia, Liettua, Malta ja Slovakia päättivät neuvottelut samaan aikaan kuin kaksi vuotta aikaisemmin neuvottelunsa aloittaneet kuusi maata. Tärkeää oli myös, että arviot hakijamaiden edistymisestä perustuivat selkeisiin, objektiivisiin kriteereihin.

Yleisenä neuvotteluperiaatteena oli, että mistään ei ole sovittu, ennen kuin kaikesta on sovittu. Yhden asiakokonaisuuden eli neuvotteluvun tultua käsitellyksi se suljettiin ehdollisesti. Neuvotteluiden tulokset vahvistettiin kokonaisuudessaan Kööpenhaminassa 12 ja 13 päivänä joulukuuta 2002 pidetyssä Eurooppa-neuvostossa.

Liittymisneuvotteluiden ensimmäinen vaihe oli yhteisön säännösten läpikäynti EU:n komission kanssa. Komissio kävi läpi lainsäädäntöön liittyvät asiakirjat ja selosti niiden merkitystä hakijamaalle. Samalla yksilöitiin ne osa-alueet, jotka tuottivat kullekin hakijamaalle vaikeuksia.

Liittymisneuvottelut käytiin hallitusten välisen konferenssin muodossa, EU:n jäsenvaltioiden ja hakijamaiden ministereiden tai ministereiden sijaisten välisinä neuvotteluina. Komissio huolehti käytännössä maakohtaisesti käytävistä teknisistä neuvotteluista kunkin hakijamaan kanssa, laati tarvittavaa tausta-aineistoa sekä valmisteli EU:n yhteiset kantaluonnokset neuvostolle. Neuvosto määritteli unionin kannan neuvottelulukuihin. Euroopan parlamentti pidettiin tietoisena neuvotteluiden edistymisestä.

Neuvottelut oli jaettu 31 aihekohtaiseen lukuun. Hakijamaat sitoutuivat neuvotteluissa omaksumaan yhteisön säännösten, panemaan sen täytäntöön ja valvomaan sen soveltamista liittymisestä lähtien. Koska yhteisön säännöstö kehittyi jatkuvasti, neuvotteluprosessissa otettiin huomioon tarkistuksin myös uusi säännöstö. Neuvotteluiden lopussa sovittiin, että hakijamaat hyväksyvät ilman neuvotteluita kaiken yhteisön uuden säännösten, joka tulee voimaan 1 päivän marraskuuta 2002 ja liittymispäivän välisenä aikana. Tarpeen vaatiessa hakijamaa voi pyytää konsultaatiota.

Neuvottelut koskivat sellaisia säännösten osa-alueita, joita hakijamaat eivät katsoneet pystyvänsä soveltamaan täysimääräisesti liittymisestä lähtien ja joihin ne tarvitsivat siirtymäjärjestelyjä. EU haki puolestaan siirtymäjärjestelyjä sellaisissa kysymyksissä, joissa pidettiin tarpeellisenä turvata sisämarkkinoiden toimivuus, kunnes hakijamaat pystyvät toimimaan unionin säännösten ja käytäntöjen mukaisella tasolla. Neuvotteluiden keskeinen lähtökohta oli, että uuden jäsenen tulee hyväksyä ja noudattaa yhteisön säännöstöä ilman poikkeuksia liittymisajankohdasta lukien. Siirtymäjärjestelyihin voitiin myöntyä hyvin perustelluissa poikkeustapauksissa, mutta niiden tuli olla kestoltaan ja laajuudeltaan rajattuja.

Nizzan Eurooppa-neuvosto päätti vuonna 2000 tiekartasta, joka määritteli seuraavaksi 18 kuukaudeksi aikataulun unionin yhteisen kannan muodostamiselle avoinna oleviin neuvottelulukuihin. Tiekartta selkiytti neuvotteluprosessia ja tuki seuraavien puheenjohtajamaiden neuvotteluajankataulua. Göteborgin Eurooppa-neuvosto vahvisti kesäkuussa 2001 laajentumisprosessin peruutta-

mattomuuden ja totesi, että neuvottelut on mahdollista saattaa päätökseen vuoden 2002 loppuun mennessä niiden hakijamaiden osalta, jotka ovat silloin siihen valmiita.

Laekenin Eurooppa-neuvostossa päädyttiin joulukuussa 2001 nimeämään ne kymmenen hakijamaata, joilla uskottiin olevan edellytyksiä neuvotteluiden päättämiseen vuoden 2002 loppuun mennessä.

Espanjan puheenjohtajuuskaudella keväällä 2002 otettiin käsitellyyn neuvotteluiden vaikeimmat kysymykset: maatalous sekä alue- ja rakennepolitiikka. Espanjan puheenjohtajuuskaudella sovittiin myös EU:n yhteinen kanta toimielimiä koskevaan neuvotteluluukuun. Lisäksi aloitettiin liittymissopimuksen valmistelu. Rahoituskysymysten lopullinen ratkaisu jätettiin neuvotteluiden loppuvaiheeseen Tanskan puheenjohtajuuskaudelle. Neuvotteluiden edetessä loppua kohti hakijamaiden sitoumusten täyttämisen seuranta nousi tärkeäksi. Erityistä huomiota kiinnitettiin hallinnollisten ja oikeudellisten valmiuksien saattamiseen vaadittavalle tasolle.

2.5. Liittymisneuvotteluiden tulokset

Neuvotteluprosessi vietiin päätökseen kymmenen hakijamaan kanssa Tanskan puheenjohtajuuskauden päätteeksi joulukuussa 2002. Kööpenhaminan Eurooppa-neuvosto toivotti Tšekin, Viron, Kyproksen, Latvian, Liettuan, Unkarin, Maltan, Puolan, Slovenian ja Slovakian tervetulleiksi uusina jäseninä unioniin 1 päivästä toukokuuta 2004 lähtien. Kööpenhaminan päätelmissä todetaan, että kattava ja tasapainoinen ratkaisu "muodostaa vankan pohjan kymmenen uuden jäsenvaltion kitkattomalle yhdentymiselle unioniin samalla, kun sillä turvataan laajentuneen unionin toimivuus".

Hakijamaille myönnettiin siirtymäaikoja tai poikkeusjärjestelyjä neuvotteluluvuissa, jotka koskivat tavaroiden, palveluiden ja pääoman vapaata liikkuvuutta, kilpailupolitiikkaa, maataloutta, kalastusta, liikennepolitiikkaa, verotusta, sosiaalipolitiikkaa ja työllisyyttä, energiaa, televiestintää ja tietotekniikkaa, ympäristöä sekä tulliliittoa. EU neuvotteli poikkeusjärjestelyjä henkilöiden vapaata

liikkuvuutta, liikennepolitiikkaa ja verotusta koskeviin neuvotteluluihin.

Kyproksen yhdistämiskysymyksessä ei tiivistä neuvotteluista huolimatta päästy ratkaisuun. Eurooppa-neuvosto totesi päätelmissä, että jos ratkaisuun ei päästä, yhteisön sääntönsövellyksen saaren pohjoisosassa lykätään siihen saakka, kunnes neuvosto yksimielisesti komission ehdotuksen perusteella toisin päättää. Eurooppa-neuvosto asetti tavoitteeksi Kyproksen pohjoisosan taloudellisen kehityksen tukemisen ja alueen lähentämisen Euroopan unioniin.

Neuvotteluja jatkavien Bulgarian ja Romanian osalta Kööpenhaminan Eurooppa-neuvosto totesi maiden huomattavan edistymisen ja vahvisti liittymisneuvotteluiden jatkuvan aiemmin sovittuja periaatteita noudattaen. Turkkiä unioni kannusti jatkamaan uudistusprosessia. Kööpenhaminan päätelmien mukaan joulukuussa 2004 kokoontuva Eurooppa-neuvosto tarkastelee Turkin tilannetta uudelleen komission selvityksen ja suosituksen perusteella. Mikäli Turkki tuolloin täyttää Kööpenhaminan poliittiset kriteerit, liittymisneuvottelut Turkin kanssa voidaan aloittaa viipymättä. Lisäksi päätelmissä muistutettiin Länsi-Balkanin maiden jäsenyisperspektiivistä.

2.6. Suomen neuvottelutavoitteiden toteutuminen

Euroopan unionin yleislinja piti rahoituskysymyksissä neuvotteluiden loppuun asti ja tulos vastasi Suomen neuvottelumandaattia. Tärkeää Suomelle oli, että hakijamaille myönnetyt siirtymäajat tai erityisjärjestelyt eivät aiheuta häiriöitä sisämarkkinoille, ja että ne ovat rajattuja ajallisesti ja kattavuudeltaan.

Neuvotteluissa Suomi seurasi tarkasti lähi-alueemme maiden Viron, Latvian, Liettuan ja Puolan neuvottelukysymyksiä. Suomi kiinnitti erityistä huomiota työvoiman vapaata liikkuvuutta, kilpailupolitiikkaa, liikennepolitiikkaa, verotusta, energiaa, ympäristöä sekä oikeus- ja sisäasioita koskeviin neuvotteluluihin ja sisämarkkinoita koskeviin kysymyksiin. Suomelle tärkeät kysymykset näissä neuvotteluluvuissa on ratkaistu pääosin tyy-

dyttävällä tavalla. Suomi piti tärkeänä hakijamaiden ympäristönsuojelun tason saattamista mahdollisimman nopeasti nykyisten jäsenvaltioiden tasolle. Uudet jäsenvaltiot panevat täytäntöön koko EY:n ympäristösääntösten, mikä parantaa ympäristön tilaa Euroopassa. Oikeus- ja sisäasioita koskevassa neuvotteluvuossa rajaturvallisuutta koskevat tulokset olivat Suomen tavoitteiden mukaiset ja noudattivat Tampereen Eurooppa-neuvoston määrittämiä suuntaviivoja.

Maataloutta, alue- ja rakennepolitiikkaa sekä budjettia koskevat neuvotteluvuot olivat Suomelle, kuten muillekin jäsenvaltioille, rahoitusvaikutustensa vuoksi keskeisessä asemassa. Suomelle tärkeä tulos oli Brysselissä 24 ja 25 päivänä lokakuuta 2002 pidetyssä Eurooppa-neuvostossa päätelmiin saatu kirjaus epäsuotuisien alueiden maataloustuottajien tarpeiden turvaamisesta laajentuneessa unionissakin.

Suomi korosti neuvotteluiden kuluessa hakijamaiden tekemien sitoumusten seuranta ja edellytti, että tarvittaviin toimenpiteisiin ryhdytään, mikäli ongelmia esiintyy. Suomi kannatti liittymissopimuksen sisämarkkinoita koskevaa turvalauseketta, johon voidaan nojautua, jos uudet jäsenvaltiot eivät täytä jäsenyysvelvollisuuksiaan ja sen seurauksena sisämarkkinoiden toiminnalle aiheutuu tai uhkaa aiheutua vakava häiriö.

Suomi vaikutti siihen, että neuvotteluissa esille nousseet kysymykset pysyivät sovitun mukaisesti laajentumisprosessissa, eikä niitä ryhdytty käsittelemään muiden EU:ssa vireillä olleiden uudistusten yhteydessä. Lisäksi Suomi valvoi tarkoin, ettei unionin ja jäsenvaltioiden välistä toimivaltajakoa muutettu neuvotteluiden varjolla.

2.7. Esityksen valmistelu

Liittymissopimuksen valmistelu aloitettiin Espanjan puheenjohtajuuskaudella maaliskuussa 2002 jäsenvaltioiden, komission ja neuvoston sihteeristön edustajista koostuvassa työryhmässä. Työssä noudatettiin samaa menettelyä kuin Itävallan, Ruotsin ja Suomen liittymissopimusta valmisteltaessa. Työ saatiin päätökseen helmikuussa 2003.

Liittymissopimus tulee voimaan 1 päivänä toukokuuta 2004, mikäli kaikki sopimuspuolet ovat tallettaneet ratifioimiskirjat kyseiseen päivään mennessä. Jos jokin liittyvistä maista ei ole ratifioinut sopimusta tuohon päivämäärään mennessä, liittymissopimus tulee kuitenkin voimaan niiden maiden osalta, jotka ovat tallettaneet ratifioimiskirjansa. Suomessa liittymissopimuksen ratifioi tasavallan presidentti sen jälkeen, kun eduskunta on hyväksynyt sopimuksen.

Ulkoasiainministeriö vastasi liittymissopimusta koskevan hallituksen esityksen valmistelusta ja yhteensovittamisesta. Kukin ministeriö laati omaan toimialaansa kuuluvat perustelut ja selvitykset tarvittaessa yhteistyössä muiden ministeriöiden kanssa.

3. Liittymissopimuksen keskeinen sisältö ja merkitys

3.1. Tavaroiden vapaa liikkuvuus

Sisämarkkinoiden toiminnan turvaaminen

Sisämarkkinat muodostavat keskeisen perustan EU:n oikeusjärjestelmässä. Liittymisneuvotteluiden aikana kiinnitettiin erityistä huomiota sisämarkkinoiden häiriöttömän toiminnan varmistamiseen ja kaikki vaatimukset siirtymäjärjestelyistä tai muista poikkeustoimenpiteistä punnittiin huolellisesti.

Yleisen taloudellisen suojalausekkeen lisäksi liittymissopimukseen kirjattiin erityinen sisämarkkinasuojalauseke, jonka perusteella voidaan ottaa käyttöön suojatoimenpiteitä, mikäli uusi jäsenvaltio ei pysty täyttämään sisämarkkinoiden alaan (tavaroiden, palveluiden, henkilöiden ja pääomien vapaa liikkuvuus) kuuluvia jäsenyysvelvoitteita ja tämä aiheuttaa tai uhkaa aiheuttaa vakavaa häiriötä sisämarkkinoiden toiminnalle.

Komissio voi ottaa suojatoimenpiteet käyttöön joko yksittäisen jäsenvaltion pyynnöstä tai komission omasta aloitteesta. Suojatoimenpiteet voidaan ottaa käyttöön kolmen vuoden kuluessa liittymishetkestä. Suojalausekkeeseen voidaan vedota jo uusiin jäsenvaltioihin kohdistuvassa etukäteisseurannassa ilmenneiden seikkojen perusteella, jolloin

suojatoimenpiteet tulevat voimaan liittymispäivästä.

Suojatoimenpiteiden on oltava huolellisesti suhteutettuja olemassa olevaan häiriöön nähdessä ja tarvittaessa tulee hyödyntää jo olemassa olevia alakohtaisia suojajärjestelyjä, jotta vältytään tarpeettomalta syrjinnältä ja liian pitkälle menevältä kaupan rajoittamiselta. On myös huolehdittava, etteivät suojatoimenpiteet omalta osaltaan aiheuta kohtuuttomia häiriöitä sisämarkkinoiden toiminnalle.

Suojatoimenpidettä ei saa pitää voimassa kauempaa kuin on tarpeellista ja se on poistettava, kun velvoite on pantu täytäntöön. Suojatoimenpiteen kesto ei kuitenkaan rajoitu sen asettamiselle annettuun määräaikaan (3 vuotta), vaan se voi olla voimassa kunnes jäsenyysvelvoite on kokonaisuudessaan täytetty. Komissio voi myös mukauttaa suojatoimenpidettä uuden jäsenvaltion edistymisen mukaisesti.

Päätösasiakirjassa on komission julistus (N:o 43), jossa komissio sitoutuu kuulemaan jäsenvaltioiden näkemyksiä päättäessään suojatoimenpiteistä ja ottamaan huomioon jäsenvaltioiden kannat ja näkemykset käytettävien suojatoimenpiteiden valinnassa.

Sisämarkkinasuojalauseke on poikkeuksellinen järjestely, eikä vastaavia järjestelyjä ole käytetty aikaisempien laajentumisten yhteydessä. Suojalausekkeen sisällyttäminen sopimukseen on kuitenkin perusteltua, jotta mahdollisiin häiriöihin voidaan puuttua nopeasti ja tehokkaasti. Suojalausekkeen väljä muotoilu ja suojatoimenpiteiden voimassaoloajan joustavuus mahdollistavat eri keinojen käytön sisämarkkinoiden tehokkaan toiminnan turvaamiseksi. Suojalausekkeen muotoilu vastaa Suomen näkemyksiä.

Tavaroiden vapaa liikkuvuus

Tavaroiden vapaata liikkuvuutta nykyisten ja uusien jäsenvaltioiden välillä on jo osin toteutettu jäsenyyttä edeltävien Eurooppasopimusten perusteella, mutta lopullinen tavarakaupan vapautuminen toteutuu kuitenkin vasta liittymishetkestä. Neuvotteluluvussa sovittiin vain muutamista siirtymäjärjestelyistä, jotka ovat kestoiltaan ja laajuudeltaan selkeästi rajattuja.

Lääkkeiden vapaan liikkuvuuden turvaamiseksi EU:ssa on säädetty lääkkeiden myyntiluvista ja valvonnasta. Lääkkeelle voidaan myöntää myyntilupa keskitetysti, jolloin lupa on komission antaman päätöksen nojalla voimassa koko yhteisön alueella. Tätä menettelyä sovelletaan kaikkiin bioteknisin menetelmin kehitettyihin uusiin lääkkeisiin. Lisäksi useimmille muille uusille lääkevalmisteille voidaan hakea lupaa keskitetyssä menettelyssä. Tämän lisäksi on hajautettu järjestelmä, jossa myyntilupa haetaan erikseen jokaiseen maahan, jossa lääkettä halutaan markkinoida.

Yhteisön myyntilupasäännöksiä sovelletaan uusiin jäsenvaltioihin heti liittymisestä lähtien. Kyprokselle, Liettualle, Maltalle, Puolalle ja Slovenialle myönnettiin kuitenkin oikeus pitää tietyn siirtymäkauden ajan omilla markkinoillaan lääkevalmisteita, joille on myönnetty myyntilupa aikaisempien kansallisten säännösten mukaisesti. Liittymisasiakirjan liitteissä V–XIV on lueteltu kunkin uuden jäsenvaltion osalta määräaikaisten siirtymäjärjestelyt. Ne koskevat tiettyjen lääketuotteiden kansallisten myyntilupien uudistamista. Siirtymäajat koskevat erikseen lueteltuja kauppanimikkeitä ja niiden päättymisaikat vaihtelevat vuoden 2005 lopusta vuoden 2008 loppuun. Lääketuotteet, joiden markkinointi perustuu poikkeukselliseen myyntilupaan, eivät siirtymäaikana saa jäsenvaltioiden vastavuoroista tunnustamista, eivätkä täten voi vapaasti liikkua sisämarkkinoilla.

Lääkinnällisiin laitteisiin sovelletaan uuden lähestymistavan säännöksiä, joiden mukaan laitteiden tulee olla olennaisten vaatimusten mukaisia ja niihin tulee ilmoitetun laitoksen hyväksynnän jälkeen liittää CE-merkintä. Puolalle myönnettiin siirtymäjärjestely, jonka mukaan ennen liittymistä hyväksytyt laitteiden markkinointiluvat ovat voimassa enintään vuoden 2005 loppuun. Muiden jäsenvaltioiden ei kuitenkaan tarvitse hyväksyä markkinoilleen laitteita, jotka eivät täytä voimassa olevan yhteisön lainsäädännön vaatimuksia.

Vaikutukset Suomelle

Liittymissopimus ei aiheuta muutoksia Suomen lainsäädäntöön tällä alalla. Edellä

mainituilla uusille jäsenvaltioille myönnettyillä siirtymäkausilla ei ole vaikutusta Suomen lääkemarkkinoihin. Näistä maista Suomeen mahdollisesti tuotavilla lääkkeillä tulee olla yhteisön lainsäädännön mukainen myyntilupa. Puolasta Suomeen tuotavien lääkinnällisten laitteiden tulee täyttää yhteisön lainsäädännön vaatimukset.

3.2. Henkilöiden vapaa liikkuvuus

Euroopan unionin jäsenvaltioiden kansalaisten maahantuloa ja oleskeluoikeutta säädellään yhteisön säännöstöllä, johon kuuluu kaksi asetusta ja yhdeksän direktiiviä.

Henkilöiden vapaasta liikkuvuudesta käsitteen laajassa merkityksessä määrätään EY:n perustamissopimuksen 3 artiklan C kohdassa, 39-55 artikloissa sekä eräissä perustamissopimukseen myöhemmin sisällytetyissä artikloissa. Euroopan talousalueesta (ETA) tehdyllä sopimuksella EY:n perustamissopimuksen mukainen liikkumisvapaus on laajennettu koskemaan myös Islannin, Liechtensteinin ja Norjan kansalaisia. Vapaata liikkuvuutta koskevien määräysten soveltamisalassa ei ole eroa Euroopan unionin jäsenvaltioiden kansalaisten ja Euroopan talousalueen valtioiden kansalaisten välillä.

Neuvoston asetuksessa (ETY) N:o 1612/68 työntekijöiden vapaasta liikkuvuudesta yhteisön alueella ja komission asetuksessa (ETY) N:o 1251/68 työntekijöiden oikeudesta jäädä jäsenvaltion alueelle työskenneltyään siinä valtiossa on tarkemmin määritelty liikkumisvapauden sisältö. Neuvoston direktiivissä 68/360/ETY säädetään Euroopan unionin jäsenvaltioiden työntekijöiden ja heidän perheidensä liikkumista ja oleskelua yhteisön alueella koskevien rajoitusten poistamisesta.

Henkilöiden liikkumisvapaus koskee myös taloudellisesti ei-aktiivisia henkilöitä neuvoston vuonna 1990 antamien oleskeluoikeutta koskevien direktiivien mukaisesti. Nämä direktiivit koskevat opiskelijoita (90/366/ETY), eläkeläisiä (90/365/ETY) ja niitä yhteisön jäsenvaltioiden kansalaisia, joilla ei ollut oleskeluoikeutta muiden säännösten nojalla (90/364/ETY).

Työvoiman vapaa liikkuvuus

Työvoiman vapaan liikkuvuuden osalta liittymisneuvotteluissa päädyttiin liittymisasiakirjan liitteissä V–XIV kirjattuun ratkaisuun, jonka mukaan nykyiset jäsenvaltiot voivat soveltaa uusien jäsenvaltioiden kansalaisiin kansallisia työmarkkinoille pääsyä koskevia säännöksiä kahden vuoden ajan liittymisajankohdasta. Siirtymätoimenpiteiden soveltamista voidaan jatkaa kolmella vuodella. Tämän jälkeenkin siirtymätoimenpiteiden soveltamista voidaan jatkaa vielä kahdella vuodella edellyttäen, että jäsenvaltion työmarkkinoille aiheutuu tai uhkaa aiheutua vakavia häiriöitä työvoiman liikkuvuuden vapauttamisesta. Myös maat, jotka ovat avanneet työmarkkinansa, voivat tietyin edellytyksin liittymistä seuraavan seitsemännen vuoden päättymiseen saakka päättää soveltaa uudelleen kansallisia työmarkkinoille pääsyä koskevia säännöksiään, jos niiden työmarkkinoille aiheutuu tai uhkaa aiheutua vakavia häiriöitä. Uudet jäsenvaltiot voivat soveltaa vastavuoroisesti sekä nykyisten että uusien jäsenvaltioiden kansalaisiin siirtymätoimenpiteitä.

Edellä mainitut järjestelyt eivät koske Kyposta ja Maltaa.

Vaikutukset Suomelle

Suomen hallitus päätti keväällä 2001, että Suomi soveltaa siirtymätoimenpiteitä työvoiman vapaaseen liikkumiseen uusien jäsenvaltioiden (pois lukien Kypros ja Malta) osalta kahden vuoden ajan liittymisajankohdasta. Sinä aikana Suomi voi liittymisasiakirjaan kirjattujen ehtojen puitteissa soveltaa näiden uusien jäsenvaltioiden kansalaisiin kansallisia työmarkkinoille pääsyä koskevia säännöksiään. Kahden vuoden jälkeen tapahtuvan tarkistuksen yhteydessä Suomi päättää jatkotoimista ja ilmoittaa komissiolle, mikäli haluaa noudattaa edelleen kansallisia työmarkkinoille pääsyä koskevia säännöksiä. Työmarkkinaosapuolia kuullaan tarkistusmenettelyn yhteydessä. Suomi ei arvioinut tarpeelliseksi vaatia laajentumisneuvotteluissa mahdollisuutta soveltaa siirtymätoimenpiteitä työvoiman liikkumiseen palvelujen tarjonnan

yhteydessä. Ainoastaan Itävalta ja Saksa vaativat ja saivat mahdollisuuden soveltaa siirtymätoimenpiteitä tiettyjen tehtävien osalta myös palvelujen tarjontaan liittyvään työvoiman liikkuvuuteen.

Ehdotukset lainsäädännöksi työvoiman vapaata liikkuvuutta koskevien siirtymätoimenpiteiden soveltamisesta sisältyvät erilliseen hallituksen esitykseen. Siinä määritellään yksityiskohtaisesti ne menettelyt ja edellytykset, joiden mukaisesti uusien jäsenvaltioiden kansalaiset voivat tehdä Suomessa työtä. Työvoiman vapaata liikkuvuutta koskevat siirtymäjärjestelyt eivät koske henkilöitä, jotka siirtyvät Suomeen tilapäisesti työhön lähetettyinä työntekijöinä palvelujen tarjonnan puitteissa.

Laajentumisen myötä myös Suomen kansalaisille avautuu pääsy uusien jäsenvaltioiden työmarkkinoille. Liittymissopimuksen siirtymäjärjestelyjen vastavuoroisuusperiaatteen vuoksi ne uudet jäsenvaltiot, joiden kansalaisten työmarkkinoille pääsyyn sovelletaan siirtymäjärjestelyjä, voivat kuitenkin soveltaa Suomen kansalaisten työnteko-oikeuteen siirtymäjärjestelyjä.

Tutkintojen tunnustaminen

Yhteisön tutkintojen tunnustamista koskevaa lainsäädäntöä täydennetään lisäämällä hakijamaiden ammattipätevyudet yleistä tutkintojen tunnustamisjärjestelmää, koulutuksen vähimmäisvaatimusten yhdenmukaistamiseen perustuvaa järjestelmää sekä asianajajia koskevaan lainsäädäntöön. Sopimuksessa on lisäksi määräyksiä unionin kansalaisten entisessä Neuvostoliitossa, entisessä Tšekkoslovakiassa tai entisessä Jugoslaviassa suorittamien lääkärin, hammaslääkärin, eläinlääkärin, sairaanhoitajan, kättilön, proviisorin ja arkkitehdin tutkintojen tunnustamisesta sekä joidenkin maiden osalta tiettyjä ammattiryhmiä koskevia määräyksiä.

Vaikutukset Suomelle

Liittymissopimus ei aiheuta muutoksia Suomen lainsäädäntöön tällä alalla. Uusien jäsenvaltioiden kansalaisten suorittamat tut-

kinnot tunnustetaan yhteisön lainsäädännön mukaisesti Suomessa ja vastaavasti suomalaisten suorittamat tutkinnot uusissa jäsenvaltioissa.

Sosiaaliturva

EY:n perustamissopimuksen 42 artiklan mukaan yhteisön tulee turvata liikkumisvapautaan käyttävän työntekijän ja hänen perheenjäsenensä sosiaaliturvan säilyminen ja sosiaaliturvaetuuksien maksaminen asuinvaltiosta riippumatta. Sosiaaliturvasta säädetään neuvoston asetuksilla (ETY) N:o 1408/71 ja (ETY) N:o 574/72. Vaikka liittymissopimus antaa mahdollisuuden rajoittaa työvoiman vapaata liikkuvuutta siirtymäkauden ajan, sosiaaliturvaa koskevilla säännöksillä ei ole siirtymäaikaa. Niitä sovelletaan liittymissopimuksen voimaantulosta lukien ja vapaata liikkuvuutta käyttävä henkilö saa yhteisön lainsäädännön mukaiset oikeudet sosiaaliturvaan. Olennaista on jäsenvaltioiden kansalaisten yhdenvertainen kohtelu. Neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1612/68 7 artiklan perusteella yhdenvertaisen kohtelun periaate koskee myös sosiaalisia etuja. EY-tuomioistuimen tulkinta sosiaalisen edun käsitteestä on ollut niin laaja, että sen voidaan katsoa kattavan Kansaneläkelaitoksen toimeenpaneman sosiaaliturvan sekä kuntien tarjoamat etuudet ja palvelut.

Vaikutukset Suomelle

Sosiaaliturvan koordinaatiojärjestelmä laajenee koskemaan Suomen ja uusien jäsenvaltioiden välillä liikkuvia henkilöitä. Laajentumisen seurauksena potilaiden liikkuvuus hoidon saamiseksi lisääntyy sekä Suomeen että Suomesta alemman hintatason maihin. Suomeen hakeutuu todennäköisesti hoitoon potilaita lähialueiltamme, joissa tartuntatauti-tilanne on huonompi ja joissa ei ole saatavana samoja hoitoja kuin Suomessa, esimerkiksi vaativat kirurgiset toimenpiteet ja kalliita hoitoja edellyttävät tartuntataudit kuten HIV. Todennäköisesti terveystalvelujen kysyntä kasvaa hieman Suomessa. Potilaiden liikkuvuuden kustannusvaikutukset voivat olla

merkittäviä, mutta niiden määrällinen ennakointi on vaikeaa.

3.3. Palvelujen tarjoamisen vapaus

Palvelujen vapaata liikkuvuutta koskevassa neuvotteluluvussa käsiteltiin pankki-, vakuutus- ja arvopaperimarkkinadirektiiveihin sekä vapaiden ammattien harjoittamiseen ja tietosuojaan liittyviä kysymyksiä.

Rahoitusmarkkinapalvelut

Keskeisiä neuvotteluissa olivat rahoitus- ja vakuutuspalvelut. Yhteisten rahoitusmarkkinoiden hyvä ja häiriötön toiminta on sisämarkkinoiden toiminnan sekä talouskasvun oleellinen edellytys.

Liittyvien maiden rahoitusmarkkinat ovat jo pitkälti integroituneet EU:n rahoitusmarkkinoihin. Pankkijärjestelmän keskeiset osat ovat ulkomaisessa, pääasiassa EU-maiden pankkien, omistuksessa. Ulkomainen omistus vaihteli vuonna 2001 Viron 99 prosentista Slovenian 33 prosenttiin. Ulkomainen omistus ja sitoutuminen vahvistaa pankkeja ja pankkijärjestelmiä ja näkyy rahoitusteknisen osaamisen kehittymisenä, riskienhallinnan parantumisena ja panostuksina informaatioteknologiaan. Luokituskäytösten arviot tärkeimmistä pankeista hakijamaissa ovat vähintään tyydyttävällä tasolla. Arvopaperimarkkinat ovat hakijamaissa vielä suppeat.

Liittyvät maat tulevat jäseniksi tilanteessa, jossa EU:n rahoitusmarkkinat ovat yhtenäistymässä ja avautumassa nopeasti ja täydellisesti. Yhtenäistyvillä rahoitusmarkkinoilla häiriöt yksittäisen jäsenvaltion markkinoiden tai laitosten toiminnassa saattavat heijastua entistä helpommin ja nopeammin myös muiden jäsenmaiden rahoitusmarkkinoille. Neuvotteluiden lähtökohtana oli, että liittyvien maiden rahoitusmarkkinasääntelyn ja sen toimeenpanon on oltava tehokasta ja valvonnan riittävää liittymispäivään mennessä. Komission arvioiden mukaan hakijamaat pystyvät täyttämään nämä vaatimukset liit-

tymiseen mennessä. Mahdollisiin häiriöihin voidaan puuttua sisämarkkinoita koskevan suojalausekkeen perusteella.

Keskeinen kysymys laajentumisneuvotteluissa oli hakijamaiden pyynnöt saada siirtymäaika talletus- ja sijoittajansuojaa koskeville järjestelyilleen. Siirtymäaikoja päädyttiin puoltamaan, koska direktiivien mukaisten korvaustasojen noudattaminen saattaisi aiheuttaa hakijamaille niiden markkinoiden kokoon nähden kohtuuttoman rasitteen. Suomen aloitteesta päädyttiin ratkaisuun, jossa nykyisillä jäsenvaltioilla on siirtymäkausien aikana oikeus estää alueelleen asettautuvan uuden jäsenvaltion pankin tai sijoituspalveluyrityksen toiminta, jollei haarakonttori kuulu virallisesti tunnustettuun talletusten vakuusjärjestelmään tai sijoittajien korvausjärjestelmään. Toiminnan aloittaminen on mahdollista estää siihen saakka, kunnes asianomainen pankki tai yritys liittyy järjestelmään kansallisen vakuus- tai korvaustason ja EU:n vähimmäistason välisen eron kattamiseksi.

Vaikutukset Suomelle

Ei ole odotettavissa, että hakijamaiden pankit tai niiden emoyhtiöt hakijamaiden kautta ryhtyisivät juurikaan tarjoamaan palveluita Suomen markkinoille. Ei myöskään ole todennäköistä, että suomalaiset ryhtyisivät suuressa määrin käyttämään rajan yli hakijamaiden pankkien palveluita.

Vakuutuspalvelut, vapaiden ammattien harjoittaminen ja tietosuoja

Neuvotteluissa käsiteltiin myös vapaiden ammattien harjoittamista, vakuutusmarkkinoita ja tietosuojaa koskevaa yhteisön säännöstöä, mutta näiden osalta siirtymäaikoja tai poikkeuksia ei myönnetty.

Vakuutus toimintaa koskeva lainsäädäntö on uusissa jäsenvaltioissa jo pitkälle harmonisoitu vastaamaan yhteisölainsäädäntöä. Laajentuminen avaa uusien jäsenvaltioiden vakuutusyrityksille mahdollisuuden harjoittaa vakuutus toimintaa samoilla edellytyksillä kaikissa unionin jäsenvaltioissa.

Vaikutukset Suomelle

Vallitsevaan tilanteeseen nähden muutos ei Suomen kannalta ole merkittävä. Voimassa olevan kansallisen lainsäädäntömme mukaan vakuutuspalveluiden tarjoaminen on laajalti mahdollista myös vakuutusyrityksille, joiden kotipaikka on EU:n ulkopuolisessa maassa.

3.4. Pääomien vapaa liikkuvuus

Pääomien vapaata liikkuvuutta koskevissa neuvotteluissa nousivat esiin hakijamaiden siirtymäaika- tai poikkeuspyynnöt, jotka koskivat niiden kansallisessa lainsäädännössä olevia suoriin sijoituksiin liittyviä rajoituksia, erityisesti ulkomaalaisten oikeutta hankkia omistukseensa tiettyjen alojen yrityksiä tai osuuksia niistä. Merkittävä kysymys oli myös, missä laajuudessa hakijamaat saavat pitää voimassa kolmansiin maihin kohdistuvat pääomanliikkeiden rajoitukset. Neuvotteluluvun piiriin kuuluvat myös rahanpesun estämiseen liittyvät kysymykset sekä maksujärjestelmät.

Pääomien vapaa liikkuvuus on suurelta osin toteutunut jo liittymistä edeltävässä vaiheessa Eurooppa-sopimusten ansiosta. Laajentumisneuvotteluihin liittyvä uudistusprosessi on kehittänyt hakijamaiden liiketoimintaympäristöä suotuisaan suuntaan ja vaikuttanut siten suorien sijoitusten ohjautumiseen näihin maihin. EU:n jäsenvaltioiden suorat sijoitukset hakijamaihin ovat lisääntyneet voimakkaasti ja kehitys näyttää jatkuvan samansuuntaisena. Suomalaisyriyten investoinnit hakijamaihin ovat olleet merkittäviä. Suomalaisten kannalta Viro on ollut keskeisin sijoituskohte. Merkittäviä sijoituskohteita ovat olleet myös Puola ja Unkari. Hakijamaiden investoinnit EU:n jäsenvaltioihin ovat jääneet vaatimattomiksi.

Ulkomaalaisten osto-oikeuden rajoitukset

Ongelmallinen kysymys oli liittyvien maiden vaatimus rajoittaa ulkomaalaisten oikeutta ostaa maatalousmaata ja metsiä sekä vapaa-ajan kiinteistöjä. Hakijamaat perustelivat ulkomaalaisten osto-oikeuden rajoituksia sil-

lä, että hintataso nykyisissä jäsenvaltioissa on huomattavasti korkeampi kuin hakijamaissa.

Puolan vaatimus huomattavan pitkästä siirtymäajasta maatalousmaan hankinnalle johti siihen, että muidenkin hakijamaiden kanssa aiemmin sovittuja siirtymäaikoja pidennettiin kautta linjan. Maatalousmaan ja metsien hankintaa koskeva siirtymäaika Latvialle, Liettualle, Slovakialle, Tšekille, Unkarille ja Virolle on seitsemän vuotta liittymisestä. Puolalle myönnettiin 12 vuoden siirtymäaika. Vapaa-ajan asuntojen hankintaan myönnetty siirtymäaika on Kyprokselle, Puolalle, Tšekille ja Unkarille viisi vuotta.

Slovenia ei rajoita ulkomaalaisten oikeutta hankkia kiinteistöjä, mutta sille myönnettiin mahdollisuus tarvittaessa turvautua yleiseen taloudelliseen suojalausekkeeseen enintään seitsemän vuoden ajan liittymisestä.

Pienenä saarivaltiona Malta muodostaa erityistapauksen. Rakentamiskelpoisen maan rajallisuuden vuoksi sille annettiin mahdollisuus pitää voimassa pysyviä vapaa-ajan asuntojen hankintaa koskevia rajoituksia. Rajoituksia sovelletaan syrjimättömyyden pohjalta sellaisiin unionin jäsenvaltioiden kansalaisiin, jotka eivät ole asuneet Maltassa vähintään viiden vuoden ajan. Liittymisasiakirjaan on liitetty asiaa koskeva pöytäkirja (N:o 6).

Vaikutukset Suomelle

Suomen kannalta maatalousmaan tai vapaa-ajan kiinteistöjen hankintaa koskevalla siirtymäajoilla ei ole suurta merkitystä. Suomalaiset ovat hankkineet vapaa-ajan asuntoja lähinnä Virosta, missä ei ole niiden hankintaa koskevia rajoituksia.

3.5. Yhtiöoikeus

Yhtiöoikeuden neuvottelulukuun on sisällytetty säädöksiä kolmelta eri oikeudenalalta. Näitä ovat eri yhtiömuotoja sääntelevä varsinainen yhtiöoikeus, tilinpäätössäädökset sekä teollis- ja tekijänoikeudet. Neuvotteluluvussa ei myönnetty siirtymäaikoja, mutta teollisoikeuksien osalta sovittiin joistakin uusista jäsenvaltioista koskevista lisäyksistä sekä far-

maseuttisia aineita koskevasta erityisjärjestelystä.

Teollisoikeudelliset säännökset koskevat yhteisön tavaramerkkiä, lääkkeiden ja kasvinsuojeluaineiden lisäsuojatodistuksia sekä yhteisömallia. Yhteisötavaramerkkiä ja -mallia koskeviin yhteisön asetuksiin lisättiin artikkelit, joilla laajennetaan ennen liittymispäivää rekisteröity tai haettu yhteisön tavaramerkki tai malli koskemaan automaattisesti uusia jäsenvaltioita. Lisäksi suojan automaattisesta laajenemisesta aiheutuvia ristiriitatilanteita varten on luotu omat säännöt. Pääsääntönä ristiriitatilanteissa on aikaisemman oikeuden haltijan prioriteetti. Aikaisemman oikeuden haltija voi tehdä väitteen tai hakea kielto tuomiota kansalliselta tuomioistuimelta. Mahdollisuus vaatia vahingonkorvauksia ja sovellettavat menettelylliset säännöt riippuvat kansallisesta lainsäädännöstä.

Lääkeaineiden ja kasvinsuojeluaineiden lisäsuojatodistuksia koskeviin asetuksiin lisättiin artikkelit, jotka edellyttävät uusilta jäsenvaltioilta lisäsuojatodistusten myöntämistä.

Lisäksi neuvotteluissa sovittiin erityisjärjestelyistä farmaseuttisten tuotteiden vapaan liikkuvuuden osalta. Erityisjärjestelyn mukaan nykyisessä jäsenvaltiossa patentoidun tai lisäsuojatodistuksen alaisen farmaseuttisen tuotteen haltija voi tietyin edellytyksin estää tällaisen tuotteen maahantuonnin tai markkinoille saattamisen nykyisessä jäsenvaltiossa, jossa tuote on patentilla tai lisäsuojatodistuksella suojattu. Tätä järjestelyä sovelletaan, vaikka tuote olisi saatettu markkinoille uudessa jäsenvaltiossa ensimmäistä kertaa haltijan toimesta tai hänen suostumuksellaan.

Lääkeaineiden myyntilupien uudistamista koskevista siirtymäjärjestelyistä sovittiin tavaroiden vapaa liikkuvuus neuvotteluluvussa.

Vaikutukset Suomelle

Yhteisön yhtiöoikeudellisten säädösten laajeneminen koskemaan myös uusia jäsenvaltioita parantaa yritysten toimintaedellytyksiä laajentuneella markkina-alueella. Se vähentää niiden kustannuksia ja helpottaa toimintajamarkkina-alueen laajentamista. Merkittävää on yhteisöntasoisien teollisoikeuksien suojan automaattinen ulottaminen myös uusiin jäsenvaltioihin.

3.6. Kilpailupolitiikka

EY:n varsinaisten kilpailusääntöjen eli EY:n perustamissopimuksen 81 ja 82 artiklojen osalta liittymissopimukseen ei sisälly siirtymäaikoja, mutta tiettyjen ryhmäpoikkeusasetusten osalta sovelletaan kuuden kuukauden siirtymäaikaa. Sen sijaan liittymissopimukseen sisältyy EY:n valtioneuvoston päätöksiä koskevia useita siirtymäjärjestelyjä. EY:n valtioneuvoston päätöksiä koskevat periaatteet määrittävät EY:n perustamissopimuksen 87 ja 88 artikloissa.

Neuvotteluiden lähtökohtana oli, että tukiohjelmien siirtymäkaudet EY:n perustamissopimuksen valtioneuvoston päätöksistä olisivat mahdollisia vain poikkeuksellisesti.

Latvialla, Liettualla, Slovenialla, Tšekillä ja Virolla ei ole lainkaan valtioneuvoston päätösten siirtymäkausia. Käytännössä muutkin hakijamaat ovat sopeuttaneet merkittävän osan kansallista lainsäädäntöään valtioneuvoston päätösten mukaiseksi osana Eurooppasopimuksien velvoitteita. Tämä tarkoittaa, että jo ennen liittymispäivää hakijamaissa voimassa olleet tuet ja tukiohjelmat voidaan katsoa liittymispäivästä lähtien yhteismarkkinoille soveltuviksi voimassa oleviksi tuiksi. Ainoastaan uudet tuet tai voimassa olevaan tukeen tehtävät muutokset tulee ilmoittaa ennakolta 88 artiklan 3 kohdan mukaisesti komissiolle.

Valtioneuvoston siirtymäjärjestelyjä sovittiin Kyproksen, Maltan, Puolan, Slovakian ja Unkarin kanssa. Muun muassa Unkarin tukiohjelma pienille ja keskisuurille yrityksille, Maltan tuki telakkateollisuuden uudelleenjärjestelyihin, Kyproksen tukiohjelma ulkomaisille yrityksille, Slovakian yksittäinen tuki terästeollisuustoimialan yritykselle sekä Puolan ympäristönsuojeluun tähtäävät tukiohjelmat eivät nyky muodossaan ole 87 artiklan mukaista tukea.

Valtaosa myönnettyistä siirtymäkausista päättyi ennen vuotta 2011. Ainoastaan Puolan ympäristönsuojeluinvestointeja koskevat siirtymäkaudet ovat voimassa pisimmillään vuoteen 2017 saakka. Kilpailutilanteen vääristymisen riskiä pienentää se, että hakijamaat ovat sitoutuneet yksityiskohtaiseen raportointiin tukiohjelmien edistymisestä. Raportoinnilla varmistetaan, että siirtymäkau-

den erillisehtoja noudatetaan ja toiminnot muuttuvat asteittain valtiontukisäännösten mukaisiksi.

Puolan ja Tšekin terästeollisuuden uudistamisohjelman siirtymäjärjestelyt toteutetaan vuoden 2006 loppuun mennessä. Terästeollisuuden valtiontuet on kuitenkin myönnettävä ja maksettava ennen liittymispäivää. Siirtymäjärjestelyjen tarkoituksena on vähentää pysyvästi teräksen tuotantokapasiteettia.

Vaikutukset Suomelle

Myönnettyillä siirtymäkausilla ei arvioida olevan vaikutusta EU:n eikä suomalaisten yritysten kilpailutilanteeseen. Suurin osa siirtymäkausista kohdistuu sellaisiin tukiin, joiden hyväksyttävät kustannukset ovat valtiontukisäännösten mukaisia. Siirtymäjärjestelyjen aikana tukia voidaan kuitenkin myöntää enemmän kuin valtiontukisäännöstö mahdollistaa. Lisäksi osa siirtymäkausista on luonteeltaan sellaisia, että ne mahdollistavat tukien maksamisen takautuvasti ennen jäsenyyden alkamista syntyneistä kustannuksista. Tuensaajien joukkoa ei pääsääntöisesti voi laajentaa enää jäsenyyden jälkeen.

3.7. Maatalous

Yleistä

Kymmenen uuden maan liittymisellä unionin jäseneksi on merkittäviä vaikutuksia unionin maataloustuotantoon ja -markkinoihin. Unionin jäsenvaltioiden yhteenlaskettu väkiluku lisääntyy yli 20 prosenttia, maatalousmaa noin 30 prosenttia ja viljelykelppoinen ala noin 40 prosenttia. Maataloudessa työskentelevä väestö unionissa lisääntyy kuitenkin noin kahdella kolmanneksella, mikä osoittaa sen, että maataloustuotannon keskimääräinen tuottavuus uusissa jäsenvaltioissa on alhainen. Potentiaalisesti maataloustuotanto voisi lisääntyä merkittävästikin.

Hakijamaiden maataloustuotanto ei ole ollut erityisen kilpailukykyistä unionin nykyisiin jäsenvaltioihin verrattuna. Maataloudes-

sa on ylimääräistä työvoimaa, joka tulee siirtymään rakennemuutoksen myötä muille sektoreille. Tämä korostaa sovittujen maaseutupoliittisten toimien merkitystä uusille jäsenvaltioille.

Useimmissa uusissa jäsenvaltioissa, Kyprosta ja Maltaa lukuun ottamatta, maatalous oli aiemmin ainakin osittain kollektivoitu. Yksityistä maataloutta oli ennen muuta Puolassa ja Sloveniassa. Siirtyminen yksityisomistukseen perustuvaan maatalouteen ja maan palauttaminen tai korvaaminen entisille omistajille on vienyt aikaa ja hidastanut tarpeellisten rekisterien luomista. Hallinnollinen valmius toteuttaa yhteistä maatalouspolitiikkaa ei kaikissa tapauksissa ole vielä riittävä. Tämän vuoksi uusi jäsenvaltio voi halutessaan soveltaa yksinkertaistettua tukijärjestelmää suorien tukien maksamiseksi vuoden 2008 loppuun asti.

Maatalouden rakenne on monissa hakijamaissa varsin kaksijakoinen. Maissa on suuri joukko pientiloja, mutta myös yritysmauotoisesti toimivia suurtiloja. Tällainen rakenne tuo omat lisäpiirteensä unionin maatalouteen. Erityisesti pientilavaltaisuuden vuoksi otetaan käyttöön uusia maaseudun rakennepoliittisia välineitä, joilla pyritään edistämään rakennemuutosta.

Liittymissopimuksen määräykset turvaavat maatalouden tasapainoisen kehityksen uusissa jäsenvaltioissa. Suorien tukien siirtymäajoilla sekä perusalojen, viitesatojen ja tuotantokiintiöiden määrittämisellä nykyistä tuotantoa vastaaviksi voidaan varmistaa, ettei tapahdu hallitsematonta tuotannon lisäystä, joka voisi puolestaan johtaa ylituotannon lisääntymiseen unionissa.

Ensimmäisinä liittymisen jälkeisinä vuosina yhteiset sisämarkkinat eivät vielä toimi täydellisesti, koska useissa uusissa jäsenvaltioissa osaa tuotteista voidaan siirtymäaikana tarjota vain kotimarkkinoille. Maatalouspolitiikan kustannukset tulevat pysymään sovitussa rajoissa myös nykyisen rahoituskauden päättymisen jälkeen, koska Eurooppa-neuvostossa 24 päivänä lokakuuta 2002 hyväksyttiin sitovat ylärajat maataloudesta aiheutuville menoille silloin, kun kysymys on markkinointimenoista tai suorasta tuesta. Maaseutupoliittisesta rahoituksesta päätetään erikseen.

Uudet jäsenvaltiot hyväksyvät ja panevat toimeen yhteisön lainsäädännön maatalouden osalta erikseen esitettyine erityisjärjestelyineen liittymispäivästä lähtien.

Horizontaaliset kysymykset

Suorien tukien käyttöönotto vuosina 2004–2013

Suorat tuet otetaan käyttöön uusissa jäsenvaltioissa siten, että vuonna 2004 suoria tukia maksetaan 25 prosenttia yhteisössä liittymisajankohtana sovellettavasta tukitasosta. Tukitaso nousee vuosittain viisi prosenttiyksikköä vuoteen 2007 saakka ja sen jälkeen kymmenen prosenttiyksikköä vuodessa, kunnes uusissa jäsenvaltioissa saavutetaan nykyisissä jäsenvaltioissa noudatettava tukitaso vuonna 2013.

Täydentävä kansallinen suora tuki vuosina 2004–2013

Uusille jäsenvaltioille annetaan kaksi vaihtoehtoista tapaa täydentää viljelijöille myönnettävää suoraa tukea.

Uudet jäsenvaltiot voivat antaa täydentävää kansallista suoraa tukea 55 prosenttiin asti yhteisön nykyisten jäsenvaltioiden suorien tukien tasosta vuonna 2004, 60 prosenttiin asti vuonna 2005 ja 65 prosenttiin asti vuonna 2006. Vuodesta 2007 eteenpäin täydentävää kansallista suoraa tukea voidaan antaa 30 prosenttiyksikköä yli kyseisenä vuonna sovellettavan suoran tuen tason. Perunatärkkelysalalla Tšekki voi kuitenkin suorien tukien vaiheittaisen käyttöönoton aikana täydentää suoraa tukea enintään 100 prosenttiin asti yhteisön suorien tukien tasosta kunakin vuonna.

Vaihtoehtoisesti täydentävää kansallista suoraa tukea voidaan myöntää siihen suoran tuen kokonaismäärään asti, johon viljelijä olisi ollut tuotekohtaisesti oikeutettu uudessa jäsenvaltiossa vuonna 2003 yhteisen maatalouspolitiikan tukia vastaavan kansallisen järjestelmän mukaisesti 10 prosenttiyksiköllä korotettuna. Liettuan osalta viitevuosi on kuitenkin kalenterivuosi 2002 ja Slovenian osal-

ta korotus on 10 prosenttiyksikköä vuonna 2004, 15 prosenttiyksikköä vuonna 2005, 20 prosenttiyksikköä vuonna 2006 ja 25 prosenttiyksikköä vuodesta 2007 eteenpäin.

Suoran tuen kokonaismäärä ei missään tapauksessa voi olla suurempi kuin se suoran tuen määrä, johon viljelijä olisi yhteisön jäsenvaltioihin tuolloin sovellettavan järjestelmän mukaisesti oikeutettu. Kypros voi täydentää yhteisen maatalouspolitiikan mukaista suoraa tukea enintään siihen kokonaistukitasoon asti, johon viljelijä olisi ollut oikeutettu Kyproksessa vuonna 2001.

Täydentävä suora tuki vuosina 2004–2006

Vuosina 2004, 2005 ja 2006 täydentävää suoraa tukea voidaan myöntää täydentävään kansalliseen suoraan tukeen tai tukiin oikeutetuille viljelijöille. Tuki ei saa ylittää uusiin jäsenvaltioihin sovellettavan suorien tukien tason ja nykyisissä jäsenvaltioissa sovellettavasta suorien tukien tasosta lasketun 40 prosentin osuuden välistä erotusta. Laskentatapa johtaa siihen, että yhteisön myöntämä suora tuki ja täydentävä suora tuki voivat olla yhteensä korkeintaan 40 prosenttia nykyisissä jäsenvaltioissa sovelletusta tasosta kyseisinä vuosina.

Yhteisön osuus uudessa jäsenvaltiossa vuosina 2004, 2005 ja 2006 myönnetystä tuesta saa olla enintään 20 prosenttia jäsenvaltion vastaavasta maaseudun kehittämistuen kehityksen vuotuisesta määrästä. Uusi jäsenvaltio voi kuitenkin korvata 20 prosentin vuotuisen määrän siten, että määrä on 25 prosenttia vuonna 2004, 20 prosenttia vuonna 2005 ja 15 prosenttia vuonna 2006. Muu osuus täydentävästä suorasta tuesta on rahoitettava kansallisilla varoilla. Yhteisön rahoitusosuus täydentävän suoran tuen osalta on 80 prosenttia tavoite 1 -alueilla.

Yhtenäisen pinta-alatuen järjestelmä

Uudet jäsenvaltiot voivat korvata yhteiseen maatalouspolitiikkaan nykyisin kuuluvat tukijärjestelmät yhtenäisellä pinta-alatuen jär-

jestelmällä, jonka mukaan suoria tukia voidaan maksaa pinta-alaperusteisesti ilman tuotantovelvoitetta. Uudet jäsenvaltiot voivat aluksi ottaa käyttöön yhtenäisen pinta-alatuen järjestelmän vuoden 2006 loppuun asti. Sen jälkeen järjestelmä voidaan uusia uuden jäsenvaltion pyynnöstä kaksi kertaa vuodeksi kerrallaan.

Yhtenäisen pinta-alatuen järjestelmän mukaisille suorille tuille vahvistetaan vuotuinen kokonaismääräraha. Tämä on niiden varojen yhteenlaskettu määrä, joka on kalenterivuonna käytettävissä yhteiseen maatalouspolitiikkaan nykyisin kuuluvien tukijärjestelmien mukaisten suorien tukien myöntämiseen uudessa jäsenvaltiossa ottaen huomioon liittymisasiakirjassa tukijärjestelmille vahvistetut määrälliset muuttujat (esimerkiksi perusalat, palkkioiden enimmäismäärät ja taatut enimmäismäärät), ja mukautettuna yksilöidyllä suorien tukien asteittaista käyttöönottoa koskevalla prosenttimäärällä.

Valtiontuki

Tiettyjen tukitoimenpiteiden luokitteluksi voimassa oleviksi tuiksi uusien jäsenvaltioiden on toimitettava yksityiskohtaiset tiedot kaikista valtiontukiin liittyvistä toimenpiteistä neljän kuukauden kuluessa liittymispäivästä. Näitä tukitoimenpiteitä pidetään EY:n perustamissopimuksen 88 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuna voimassa olevana tukena liittymispäivää seuraavan kolmannen vuoden päättymiseen asti. Lisäksi sovittiin valtiontukien lakkauttamista koskevista siirtymäjärjestelyistä.

Varastot

Yhteisö ottaa hoidettavakseen uusilla jäsenvaltioilla liittymispäivänä olevat julkiset varastot. Varastojen arvo määräytyy interventioiden rahoittamista koskevien Euroopan maatalouden tuki- ja ohjausrahaston tukiosaston yleisten sääntöjen mukaan. Kaikkien uusien jäsenvaltioiden alueella liittymispäivänä vapaassa vaihdannassa olevien tuotteiden yksityiset tai julkiset varastot, jotka määrältään ylittävät tavanomaisen tasausvaras-

ton, on poistettava uusien jäsenvaltioiden kustannuksella.

Suojatoimenpiteet

Liittymisasiakirjan yleinen taloudellinen suojalauseke kattaa myös maatalouden. Suojatoimenpiteitä voidaan käyttää uuden tai nykyisen jäsenvaltion pyynnöstä, jos ilmenee vakavia ongelmia, jotka ovat omiaan koetellaan maatalousalaa pysyvästi, tai ongelmia, jotka voivat johtaa taloudellisen tilanteen merkittävään heikentymiseen tietyllä alueella.

Muut määräykset

Luonnonmukainen tuotanto

Virolle, Latvialle ja Liettualle myönnettiin määräaikaista siirtymäjärjestelyjä luonnonmukaisen tuotantotavan osalta. Muulla kuin luonnonmukaisella tuotantotavalla tuotettujen siementen ja kasvullisen lisäysaineiston käyttö on sallittu luonnonmukaisessa maataloudessa Virossa, Latviassa ja Liettuassa vuoden 2005 loppuun asti. Kaliumperman-ganaatin käyttö on sallittu kaikkien kasvien ja maaperän käsittelyyn luonnonmukaisessa maataloudessa Latviassa ja Virossa 18 kuukauden ajan liittymispäivästä. Kotimaisen turpeen rajoittamaton käyttö on sallittu luonnonmukaisessa maataloudessa Virossa 18 kuukauden ajan liittymispäivästä. Muutoin kuin luonnonmukaisin tuotantomenetelmin tuotetun muun kuin luonnonmukaisen soke-rin käyttö mehiläisten lisäravintona luonnonmukaisilla mehiläistarhoilla on sallittu Latviassa ja Liettuassa vuoden 2005 loppuun asti.

Laatupolitiikka

Tšekille myönnettiin oikeus rekisteröidä kolme olutnimikettä suojattuna maantieteellisenä merkintänä. Tämä ei kuitenkaan vaikuta

Euroopan unionissa liittymispäivänä olemassa oleviin olutmerkki- tai muihin oikeuksiin.

Yhteiset markkinajärjestelyt

Viitemäärät

Neuvotteluissa sovittiin, että viitemäärät määritellään todellisten ja viimeisimpien tuotantolukujen perusteella, ottaen huomioon kunkin uuden jäsenvaltion erityistilanne. Viitemäärät kattavat kaikki asiaankuuluvat tuotteet ja ne käsittävät peltokasvit (perusalat ja viitesadot peltokasveille ja riisille, perunatärkkelyskiintiöt, kuivarehun taatut kansalliset määrät, sokerin perustuotantomäärät, isoglukoosin perustuotantomäärät), erikoiskasvit (hedelmä- ja vihannesalan jalostuskynnykset, raakatupakan enimmäistakuukynnys, banaanin tasaustukeen oikeuttava enimmäismäärä ja oliiviöljyn kansalliset taatut enimmäismäärät) sekä eläintuotteet (maitokiintiö, erityispalkkio, emolehmäpalkkio, lisätuet, uuhi- ja vuohipalkkio-oikeudet).

Erikoiskasvit

Hedelmät ja vihannekset

Markkinoilta poistamiskorvauksen rajoja sovelletaan Kyproksessa viiden vuoden ajan liittymispäivästä. Markkinointivuosina 2004/2005–2008/2009 rajat ovat 20 prosenttia kaupan pidetystä määrästä omenoiden, päärynöiden, persikoiden ja syötäväksi tarkoitettujen viinirypäleiden osalta ja 10 prosenttia sitrushedelmien osalta.

Maltassa tuotantotukijärjestelmää voidaan soveltaa jalostajien ja yksittäisten tomaatin-tuottajien välisiin sopimuksiin markkinointivuosina 2004/2005–2008/2009.

Puolalle annetaan liittymispäivästä kolmen vuoden siirtymäkausi, jonka aikana hedelmä- ja vihannessektoriin tuottajaryhmittymien esihyväksynnän vähimmäisvaatimuksiksi on asetettava viiden tuottajan määrä ja 100 000 euroa. Esihyväksynnän kesto ei saa ylittää viittä vuotta siitä päivästä, jolloin toimivaltainen kansallinen viranomais on antanut hyväksyntänsä.

Viini ja alkoholi

Kyprokselle, Maltalle ja Tšekille myönnetään erityisiä uusia istutusoikeuksia.

Kyprokselle, Maltalle, Slovakialle, Slovenialle, Unkarille ja Tšekille määritellään viininviljelyvyöhykkeet. Slovenialle ja Unkarille määritellään lisäksi erikseen siirtymäjärjestelyt viininviljelyvyöhykkeitä koskevien vaatimusten noudattamista varten.

Puolan osalta päätetään vasta liittymisajan kohtana luokitellaanko Puola viininviljelyvyöhykkeeseen. Jos niin tehdään, Puolan on liittymisen yhteydessä ilmoitettava kunkin sen alueella tuotetun laatuviinin valmistukseen sopivat viiniköynnöslajikkeet.

Malta voi vuoden 2008 loppuun saakka säilyttää tietyistä kotoperäisistä viiniköynnöslajikkeista tuotetun viinin luonnollisen vähimmäisalkoholipitoisuuden kahdeksassa tilavuusprosentissa siten, että sen luonnollisen alkoholipitoisuuden lisääminen (väkevöiminen) voi olla enintään kolme tilavuusprosenttia.

Viinien nimityksistä sovittiin Kyproksen, Puolan, Slovakian, Slovenian, Tšekin ja Unkarin kanssa.

Alkoholijuomien nimityksistä sovittiin Kyproksen, Latvian, Liettuan, Puolan, Slovakian, Tšekin ja Unkarin osalta.

Tupakka

Tupakkasektorilla toimivan tuottajaryhmittymän hyväksyntää koskeva kynnys vahvistetaan 1 prosentiksi Puolan kaikkien tuotantoalueiden takuukynnyksestä viiden vuoden ajaksi liittymispäivästä alkaen.

Eläintuotteet

Maito

Rasvapitoisuutta koskevia vaatimuksia ei sovelleta Kyproksessa, Latviassa, Liettuaassa, Maltassa, Puolassa eikä Unkarissa tuotettuun kulutukseen tarkoitettuun maitoon viiden vuoden ajan liittymispäivästä. Kulutukseen tarkoitettua maitoa, joka ei vastaa rasvapitoisuutta koskevia vaatimuksia, saa pitää kau-

pan ainoastaan tuotantomaassa tai viedä kolmanteen maahan.

Maidon tilakohtaisten viitemäärien yhteismäärät on määritelty kaikille uusille jäsenvaltioille. Kokonaismäärä on jaettu toimituksiin ja suoramyyniin. Puolan osalta kokonaismäärän jakamista toimituksiin ja suoramyyniin tarkistetaan sen toimitusten ja suoramyynnin tosiasiallisten, vuoden 2003 lukujen perusteella ja tarvittaessa mukautetaan tietyn menettelyn mukaisesti.

Latviaa, Liettuaa, Puolaa, Slovakiaa, Sloveniaa, Tšekkiä, Unkaria ja Viroa varten perustetaan erityinen rakenneuudistusvaranto. Varanto vapautetaan 1 päivästä huhtikuuta 2006 alkaen siinä määrin kuin maidon ja maitotuotteiden tilalla tapahtuva kulutus on kussakin maassa laskenut Latvian ja Viron osalta vuodesta 1998 ja Liettuan, Puolan, Slovakian, Slovenian, Unkarin ja Tšekin osalta vuodesta 2000. Komissio päättää varannon vapauttamisesta ja sen jakamisesta toimitusten ja suoramyynnin kiintiöön hallintokomiteamenettelyn mukaisesti perustuen Latvian, Liettuan, Puolan, Slovenian, Slovakian, Tšekin, Unkarin ja Viron komissiolle vuoden 2005 loppuun mennessä toimittamiin raportteihin. Raportissa on esitettävä yksityiskohtaisesti rakenneuudistusprosessin tulokset ja suuntaukset maan maitotalalla ja erityisesti siirtyminen tilalla tapahtuvasta kulukselta markkinoille suuntautuvaan tuotantoon.

Toimitetun maidon ominainen rasvapitoisuus vahvistetaan Maltan osalta viiden vuoden kuluttua liittymispäivästä. Ennen kuin ominainen rasvapitoisuus on vahvistettu, Maltassa ei sovelleta rasvapitoisuuksien vertaamista lisämaksun laskemiseksi.

Puolan ja Slovenian osalta tilakohtainen viitemäärä on yhtä suuri kuin 31 päivänä maaliskuuta 2005 käytävissä oleva määrä. Puola ja Slovenia vapautetaan tämän vuoksi lisämaksujen maksamiselta ensimmäisen viitemäärävuoden osalta.

Emolehmien määritelmä

Latvia, Liettua, Puola ja Viro voivat vuoden 2006 loppuun saakka pitää tiettyjen palkkiojärjestelmään kuulumattomien nauta-

karjarotujen lehmiä emolehmäpalkkiokelpoisina edellyttäen, että ne on astutettu tai keinosiemennetty käyttäen lihakarjarodun sonneja.

Eläintiheys

Eläintiheyttä aletaan soveltaa Kyproksessa ja Maltassa asteittain lineaarisesti siten, että se on 4,5 nautayksikköä hehtaaria kohden ensimmäisen liittymistä seuraavan vuoden osalta ja 1,8 nautayksikköä hehtaaria kohden viisi vuotta liittymisen jälkeen.

Maaseudun kehittäminen

Siirtymäaikana toteutettaville maaseudun kehittämistoimenpiteille myönnetään nykyisiä maaseudun kehittämistoimenpiteitä täydentävää väliaikaista lisätukea uusien jäsenvaltioiden erityistarpeiden huomioon ottamiseksi ohjelmakaudella 2004-2006. Täydentävä lisätuki sisältää muun muassa seuraavia elementtejä: eriytetyt määrärahat maaseudun kehittämistä koskevien sitoumusten ja maksujen välisen ajanjakson pidentämiseksi, 80 prosenttiin asti korotettu yhteisön rahoitusosuus tavoite 1 -alueilla kahdeksan maaseudun kehittämistä koskevan toimenpiteen osalta, rakenneuudistuksen kohteena olevien osaelantotilojen tukeminen, kiinteämääräisen tuen myöntäminen tuottajaryhmien perustamisen ja hallinnollisen toiminnan helpottamiseen, yhteisön vaatimukseen mukautumisesta maksettava väliaikainen tuki uusien jäsenvaltioiden viljelijöiden auttamiseksi mukautumaan yhteisön asettamiin vaatimuksiin ympäristön, kansanterveyden, eläinten ja kasvien terveyden, eläintensuojelun ja työturvallisuuden aloilla sekä uusiin jäsenvaltioihin sovellettavat poikkeukset maaseudun kehittämistoimenpiteiden tukikelpoisuusedellytyksissä.

Maaseudun kehittämisen maksusitoumukseen käytettävien määrärahojen enimmäismäärät on vahvistettu objektiivisin kriteerein sekä ottaen huomioon uusien jäsenvaltioiden kyky vastaanottaa varatut määrät.

Maaseudun kehittämistoimenpiteiden osalta sovittiin joistakin poikkeuksista. Viro voi

vuosina 2004–2006 myöntää tukea viljelemättömän maatalousmaan metsitykseen edellyttäen, että maa on ollut käytössä viitenä edeltävänä vuotena. Liettuan viljelijät, joille on myönnetty maitokiintiö, kelpuutetaan varhaiseläkejärjestelmään edellyttäen, että he ovat alle 70 vuoden ikäisiä siirtymishetkellä. Malta saa muun muassa ylittää epäsuotuisiin alueisiin kuuluvien muiden erityisistä luonnonhaitoista kärsivien alueiden kokonaispinta-alan osalta 10 prosentin rajan sekä tukea viljelijöitä tullien poistamisen aiheuttamien muutosten johdosta.

Vaikutukset Suomelle

Liittymissopimuksen maataloutta koskevat määräykset eivät aiheuta laintason muutostarpeita Suomessa. Teknisiä muutoksia tehdään kuitenkin yksittäisiin asetuksentasoihin säädöksiin.

Maataloustuotteiden yhteismarkkinat toteutuvat liittymispäivänä lukuun ottamatta tietyistä uusille jäsenvaltioille myönnettyistä siirtymäajoista aiheutuvia vientirajoituksia. Tämä voi lisätä tarjontaa ja kilpailua myös Suomen markkinoilla, mutta tarjoaa myös Suomen viennille laajemmat sisämarkkinat.

Koska unionin yhteinen maatalouspolitiikka jää oleellisilta osiltaan ennalleen uusien maiden liittymisestä huolimatta, laajenemisen välittömät vaikutukset Suomen maatalouteen jäävät vähäisiksi. Pidemmällä aikavälillä laajeneminen lisää paineita muuttaa yhteistä maatalouspolitiikkaa tavalla, jolla voi olla Suomen kannalta kuitenkin merkittävämpiä vaikutuksia. Kesäkuussa 2003 saavutettu poliittinen ratkaisu yhteisen maatalouspolitiikan pitkän aikavälin uudistuksesta sekä tulevat WTO-ratkaisut tuovat laajentumisen lisäksi omat haasteensa suomalaisille viljelijöille ja elintarviketeollisuudelle.

Eläinlääkintä ja kasvinsuojelu

Liittymissopimuksen mukaan hakijamaat sitoutuvat saattamaan voimaan sopimuksen liitteiden mukaisesti mukautettuna eläinlääkintää ja kasvinterveyttä koskevan yhteisön lainsäädännön liittymispäivään mennessä.

Eläinlääkintään luetaan kuuluvaksi muun muassa eläinten terveyttä ja hyvinvointia, eläimistä saatavien elintarvikkeiden hygieniaa, eläinlääkinnällistä rajatarkastusta sekä eläinten ja eläimistä saatavien elintarvikkeiden ja muiden tuotteiden sisämarkkinakaupaa ja tuontia koskevat säädökset. Kasvinterveyteen sisältyvät varsinaisen kasvinterveyden lisäksi lannoitteita, rehuja, siemeniä ja lisäaineistoja sekä torjunta-aineita koskevat säädökset.

Eläinlääkinnän ja kasvinsuojelun osalta myönnettiin joitakin siirtymäaikoja. Siirtymäaikojen tiukat ehdot varmistavat, että elintarviketurvallisuuden ja kasvinterveyden korkea taso säilyy sisämarkkinoilla.

Liittymisasiakirjan 42 artikla sisältää suojalausekkeen. Komitologiamenettelyssä voidaan tarvittaessa päättää enintään kolmeksi vuodeksi liittymishetkestä alkaen, että uuden jäsenvaltion tuotteita ei päästetä sisämarkkinoille vaan niihin sovelletaan yhteisön kolmansia maita koskevia säädöksiä. Suojalausekkeen käyttö tulee kyseeseen vain, jos uudet jäsenvaltiot epäonnistuvat merkittävästi eläinlääkintää ja kasvinterveyttä koskevan yhteisön lainsäädännön soveltamisessa. Kynnys suojalausekkeen käyttöön tulee olemaan korkea. Komitologiamenettelyssä säädetään lisäksi teknisistä säädöksistä.

Vaikutukset Suomelle

Liittymissopimuksen eläinlääkintä- ja kasvinterveymääräykset eivät aiheuta laintason muutostarpeita Suomessa. Yksittäisiä maa- ja metsätalousministeriön asetuksia tulee muutettaviksi hakijamaiden aseman muuttuessa kolmannesta maasta Euroopan unionin jäsenvaltioksi.

3.8. Kalastus

Uudet jäsenvaltiot sitoutuivat neuvotteluisa soveltamaan EY:n yhteistä kalastuspolitiikkaa. Poliitiikan keskeisiä periaatteita kestävästä kalastuksesta, suhteellisesta vakaudesta (kiintiöjako) ja vesille pääsystä (kalastus- tai talousvyöhykkeet) sovelletaan sellaisenaan myös uusiin jäsenvaltioihin. Latvia,

Liettua, Puola ja Viro saavat kansainvälisen Itämeren kalastuskomission kiintiöihin perustuvan osuuden Itämeren saaliskiintiöistä.

Laajentumisen seurauksena uusien jäsenvaltioiden kalastusalukset tulevat entistä enemmän toimimaan nykyisten jäsenvaltioiden lainkäyttövaltaan kuuluvilla alueilla ja myös purkamaan saaliitaan niiden satamiin. Uusien jäsenvaltioiden kalastusalukset pääsevät myös Pohjanlahdelle Suomen nykyiselle kalastusvyöhykkeelle ja Ruotsin talousvyöhykkeelle. Niillä ei kuitenkaan ole silakakiintiötä alueella, joten silakan pyytäminen ei ole mahdollista. Uusilla jäsenvaltioilla on kilohaili- ja turskakiintiöt, mutta nämä lajit esiintyvät vain vähäisessä määrin Pohjanlahdella. Sen sijaan niiden lohikiintiöt mahdollistaisivat kalastuksen aloittamisen Pohjanlahdella.

Vaikutukset Suomelle

Nykyisten jäsenvaltioiden kalastusalukset pääsevät vastavuoroisesti uusien jäsenvaltioiden talousvyöhykkeille. Suomen osalta laajentuminen mahdollistaa siten suomalaisten kalastusalusten toimimisen suuremmalla alueella Itämeren pääaltaalla. Suomenlahdella muutokset ovat pieniä, koska sekä Suomen että Viron aluevedet peittävät valtaosan lahdesta. Kalastukselle yhteistä kalastus- tai talousvyöhykettä avautuu näin ollen vain pieniä alueita. Suomalaisten kalastusalusten saaliiden purkaminen Viroon voi laajentumisen myötä lisääntyä.

Laajentumisen johdosta tarve ylläpitää kansainvälinen Itämeren kalastuskomissio alueellisena kalastusjärjestönä poistuu. Näin ollen päätökset Itämeren saaliskiintiöistä ja muista kalastuksen järjestelyistä siirtyvät EU:n toimielimissä tehtäviksi. EU ja Venäjän federaatio sopivat kuitenkin tietyistä kalastuksen järjestelyistä Itämerellä.

3.9. Liikennepolitiikka

Jäsenvaltioiden yhteisestä liikennepolitiikasta säädetään EY:n perustamissopimuksen V osaston 70–80 artikloissa ja Euroopan laa-

juisista TEN-liikenneverkostoista 154–156 artikloissa. Yhteisön liikennepolitiikka tulee perustaa rautatie-, maantie- ja sisävesiliikennettä varten. EY:n perustamissopimuksen 80 artiklan 2 kohdassa annetaan neuvostolle oikeus laajentaa liikennepolitiikkaa harkintansa mukaan ja tarpeelliseksi katsomassaan laajuudessa myös meri- ja lentoliikenteeseen. Yhteisön liikennepolitiikan keskeiset tavoitteet ovat liikenne- ja kuljetusmarkkinoiden luominen sekä määrällisten ja liikenneyritysten kansallisuuteen ja sijoittumispaikkaan liittyvien rajoitusten poistaminen. Yhteisön liikennepolitiikan uudet tavoitteet 2000-luvulle, joihin uudet jäsenvaltiot ovat myös sitoutuneet, on määritelty komission vuonna 2001 julkaistussa liikennepolitiikan valkoisessa kirjassa ”Liikennepolitiikka vuoteen 2010 asti: valinnan aika”.

Uudet jäsenvaltiot hyväksyvät liittymisestä lähtien yhteisön liikennealan säännösten kokonaisuudessaan, tiettyjä siirtymäjärjestelyjä lukuun ottamatta. Liittymisneuvotteluissa kiinnitettiin huomiota uusien jäsenvaltioiden hallinnollisen valmiuden ja tehokkuuden parantamiseen. Liikennealalla tämä tarkoittaa muun muassa liikennesäännösten tehokasta täytäntöönpanoa ja valvontaa sekä hallintohenkilöstön koulutusta.

Merkittävin liikennealan siirtymäjärjestely koskee jäsenvaltioiden sisäistä maanteiden tavaraliikennettä eli kabotaasiliikennettä. Siirtymäjärjestelyn aikana Viron, Latvian, Liettuan, Slovakian ja Tšekin sekä Puolan ja Unkarin liikenteenharjoittajat eivät saa harjoittaa kabotaasiliikennettä muissa nykyisissä ja uusissa jäsenvaltioissa eivätkä muut nykyisten ja uusien jäsenvaltioiden liikenteenharjoittajat mainituissa uusissa jäsenvaltioissa. Vastavuoroisella järjestelyllä pyritään estämään liikennemarkkinoiden kilpailuhäiriöiden syntyminen. Viron, Latvian, Liettuan, Slovakian ja Tšekin osalta siirtymäkausi on enintään viiden vuoden pituinen. Liittymistä seuraavan toisen vuoden loppuun mennessä jäsenvaltion tulee ilmoittaa, pidentääkö se siirtymäkautta enintään kahdella vuodella. Tämän jälkeen siirtymäkauden pidentäminen yhdellä vuodella edellyttää vakavaa markkinahäiriötä tai sen uhkaa. Puolalla ja Unkarilla siirtymäkausi on enintään kuuden vuoden pituinen. Maiden tulee ilmoittaa mahdollisesta

siirtymäkauden pidentämisestä liittymistä seuraavan kolmannen vuoden loppuun mennessä. Siirtymäjärjestelystä huolimatta kabotaasiluvista voidaan sopia kahdenvälisesti.

Toinen vaikutukseltaan vähäisempi siirtymäjärjestely koskee Puolan ja Unkarin oikeutta rajoittaa liittymisen alkuvuosina ainakin osalla tieverkosta kuorma- ja linja-autojen vetävän akselin massa 10 tonniin, kun jäsenvaltioissa nyt on sallittava 11,5 tonnin massa. Maat perustelevat siirtymäkautta tiettyjen tieverkosto-osien huonommalla kunnolla.

Liittymisasiakirjan II liitteessä määritellään uusien jäsenvaltioiden hyväksymä yhteisön säännöstö. Liikenteen säännöstö koskee yleistä liikennepolitiikkaa, merenkulkua, maantie-, rautatie-, sisävesi- ja lentoliikennettä sekä TEN-liikenneverkkoa. Uudet jäsenvaltiot ovat myös hyväksyneet II liitteen tavaroiden vapaan liikkuvuuden alueeseen kuuluvat ajoneuvoja koskevat tekniset määräykset, kuten ajoneuvojen tyyppihyväksyntää, melutasoa, pakokaasupäästöjä ja turvallisuutta yhdenmukaistavan säännösten, sekä II liitteen rautatie-, maantie- ja sisävesiliikenteeseen sovellettavan kilpailusäännösten.

Liittymisasiakirjaan sisältyy myös kaksi liikennepolitiikkaa koskevaa julistusta. Tšekki toteaa julistuksessaan (N:o 24), että maantieliikenteen tavaraliikenteen kabotaasin täydellisestä vapauttamisesta tai asteittaisesta kabotaasilupien keskinäisestä vaihtamisesta odotetaan jatkettavan kahdenvälisiä neuvotte-luja vuoden 2003 kuluessa. Nykyisten jäsenvaltioiden yhteisessä julistuksessa (N:o 17) todetaan Slovenian liikenneinfrastruktuurin tärkeys kehitettäessä yhteisön TEN-verkkoa.

Vaikutukset Suomelle

Laajentuminen muuttaa kilpailutilannetta Itämeren alueella. Lisääntyvän kilpailun vaikutukset näkyvät erityisesti maantieliikenteessä, merenkulussa ja ilmailussa. Nykyisten ja uusien jäsenvaltioiden verotukselliset sekä palkka- ja muut sosiaaliset erot saattavat erityisesti lyhyellä aikavälillä aiheuttaa häiriöitä liikennemarkkinoiden toiminnassa. Myös kuljetusalan ”ulosliputus” merenkulussa, ta-

varankuljetustoiminnassa ja ilmailussa lisääntynee. Kabotaasiliikenteen osalta sovitut siirtymäjärjestelyt vähentävät näitä uhkia Suomen kuljetusalalle. Laajentuminen merkitsee myös uusia kasvu- ja vientimahdollisuuksia ja laajempia kuljetusmarkkinoita suomalaisille liikennealan yrityksille. Suomalaisia yrityksiä on jo sijoittautuneena Suomen lähialueen uusiin jäsenvaltioihin.

Laajentuminen merkitsee uusien jäsenvaltioiden liikenneverkoston liittämistä yhteisön TEN-liikenneverkkoon. Uusien jäsenvaltioiden ja nykyisten jäsenvaltioiden liikenne-markkinoiden ja liikenneverkoston yhdistymisellä luodaan edellytyksiä kestäviin ja tehokkaihin logistisiin kokonaisratkaisuihin. Laajentuminen siirtää TEN-liikenneverkon kehittämisen painopistettä lähemmäksi Suomea ja avaa suomalaisille yrityksille uusia liikennekäytäviä keskeisille markkina-alueille. Merkittävin hidaste uusien jäsenvaltioiden liikenneverkoston parantamisessa ja sen liittämiseksi TEN-liikenneverkkoon on rahoituksen puute.

Yhteisössä on viime vuosien aikana annettu huomattava määrä merenkulun lainsäädäntöä, erityisesti turvallisuuden ja alusten aiheuttamien ympäristöriskien ehkäisemisen alalla. Laajentuminen antaa merkittäviä mahdollisuuksia parantaa merenkulun turvallisuutta. Uusissa jäsenvaltioissa on havaittu merkittäviä puutteita merenkulun turvallisuudessa ja sen valvonnassa. Liittymisen myötä uudet jäsenvaltiot sitoutuvat tehokkaampaan merenkulun valvontaan sekä merenkulun turvallisuutta koskevien laajojen toimenpidepakettien noudattamiseen. Tämä vähentää osaltaan vaarallisten aineiden kuljetusonnettomuuksien riskiä.

Rautatieliikenne on myös ollut viime vuosina uudelleenarvioinnin ja organisoinnin kohteena. Syynä tähän on ollut huoli rautatiekuljetusten markkinaosuuden jatkuvasta alenemisesta nykyisten jäsenvaltioiden alueella. Rautateiden markkinaosuus on uusissa jäsenvaltioissa korkeampi kuin nykyisissä jäsenvaltioissa. Markkinaosuuden ylläpitäminen edellyttää kuitenkin uusien jäsenvaltioiden rautateiden modernisointia ja toiminnan tehostamista, ratakilpailun asteittaista avaamista sekä kuljetustoiminnan ja rataverkon hallinnan eriyttämistä.

3.10. Verotus

Hakijamaat esittivät neuvotteluissa siirtymäaika- ja poikkeuspyyntöjä yhteisön verotusta koskevaan sääntöön, erityisesti valmisteveron ja arvonlisäveron osalta. Neuvotteluiden kuluessa pyydettyjen siirtymäaikojen ja poikkeusten määrää, soveltamisalaa ja kestoja karsittiin merkittävästi. Hakijamaille arvonlisäverotuksessa myönnetty siirtymäajat ja poikkeukset vastaavat pitkälti nykyisissä jäsenvaltioissa sovellettavia yhteisölaainsäädännön sallimia menettelyjä, joten niiden käytännön vaikutusten arvioidaan jäävän vähäisiksi.

Myönnetty siirtymäajat ja poikkeukset perustuvat pääasiassa sosiaalisiin syihin ja kohdistuvat lähinnä kotimarkkinoihin tarkoitukseen hillitä kulutuksen inflaatiopaineita.

Välitön verotus

Jäsenvaltioiden kansalliset järjestelmät poikkeavat toisistaan merkittävästi, eikä veropohjien harmonisointiin tai vähimmäisverotasojen määrittämiseen ole pyritty. Yhteisön säännöstö sisältää niukasti välitöntä verotusta koskevaa lainsäädäntöä. Neuvoston vuonna 1997 päätelmissään hyväksymät käytännösäännöt katsotaan yhteisön sääntöön kuuluviksi, vaikka ne eivät ole varsinaista yhteisön lainsäädäntöä. Yritysverotukseen sovellettavat käytännösäännöt ovat keskeinen instrumentti, jolla pyritään poistamaan yhteismarkkinoiden toimintaa vääristäviä, taloudellisen toiminnan sijoittautumiseen vaikuttavia kansallisia toimenpiteitä.

Liittymisvalmistelujen yhteydessä hakijamaat ovat käytännösääntöjen mukaisesti sitoutuneet poistamaan verojärjestelmästään mahdollisesti haitallisen verokilpailun piiriin katsottuja toimenpiteitä sekä olemaan ottamatta käyttöön uusia mahdollisesti haitallisia toimenpiteitä. Tämä lähentää hakijamaiden verojärjestelmiä nykyisten jäsenvaltioiden järjestelmiin ja vaikuttaa verokilpailua vähentävästi.

Viro sai välitöntä verotusta koskevan siirtymäajan. Muut hakijamaat eivät tältä osin esittäneet siirtymäaika- tai poikkeuspyyntöjä. Virolle myönnettiin siirtymäaika vuoden 2008 lop-

puun saakka emo- ja tytäryhtiödirektiivin 90/435/ETY 5 artiklan 1 kohdan sääntöseen, jonka mukaan tytäryhtiön emoyhtiölleen jakama voitto on vapautettava ennakonpidätyksestä ainakin, jos emoyhtiöllä on vähintään 25 prosentin osuus tytäryhtiön pääomasta.

Vaikutukset Suomelle

Virolle myönnettyllä siirtymäajalla ei ole merkittäviä vaikutuksia Suomelle eikä muille nykyisille jäsenvaltioille.

Unionin laajentumisen myötä on odotettavissa, että verokilpailu välittömän verotuksen, erityisesti yritysverotuksen, alalla kiristyy jonkin verran. Uusien jäsenvaltioiden verokannat ovat osittain alemmat kuin nykyisissä jäsenvaltioissa. Lisäksi niiden verojärjestelmät ja veropohjat eroavat nykyisten jäsenvaltioiden järjestelmistä. Viron yritysverojärjestelmä poikkeaa olennaisesti unionin nykyisten jäsenvaltioiden verojärjestelmistä siinä, että Virossa yhteisöveroa kannetaan ainoastaan jaettavista voittovaroista, kun taas jakamattomia voittovaroja ei veroteta.

Verotuksen vaikuttavuutta sijoittautumispäätöksiin on vaikea arvioida. Verotason lisäksi on huomioitava verojärjestelmän yksittäiset säännökset, kuten investointien verokohtelu ja voittojen kotiuttamiseen liittyvät säännökset, veronkannon tehokkuus ja muut verotusmenettelyt sekä verosopimusverkoston laajuus. Verotus on vain yksi yritysten sijoittautumispäätöksiin vaikuttava tekijä. Muita tekijöitä ovat yhtiöoikeudelliset ja muut siviilioikeudelliset säännökset, taloudellinen ilmapiiri ja vakaus, työvoiman saatavuus ja koulutustaso sekä työvoimakulut ja infrastruktuuri. Näiden vaikutus yritysten sijoittautumiseen on todennäköisesti suurempi kuin verotuksen.

Välillinen verotus

Arvonlisäverotus

Arvonlisäverotuksen (ALV) osalta myönnetty siirtymäajat ja poikkeukset koskevat erityisesti sosiaalisesti herkkiä hyödykkeitä ja palveluja. Suurin osa on poikkeamia yhteis-

sön säännösten mukaisesta vähimmäisverokannasta.

Alennetun ALV-kannan soveltaminen sallitaan hakijamaissa seuraavasti: ravintolapalveluihin Kyproksessa, Puolassa, Sloveniassa ja Unkarissa vuoden 2007 loppuun; rakennustoimintaan Puolassa, Slovakiassa, Sloveniassa ja Tšekissä vuoden 2007 loppuun; kaukolämpöön Tšekissä, Unkarissa ja Virossa vuoden 2007 loppuun, Latviassa vuoden 2004 loppuun ja Slovakiassa vuoden 2008 loppuun.

Nollaverokannan soveltaminen sallitaan elintarvikkeisiin ja farmaseuttisiin tuotteisiin Kyproksessa vuoden 2007 loppuun, Maltassa vuoden 2009 loppuun sekä kirjoihin Puolassa vuoden 2007 loppuun.

Puola saa soveltaa 30 päivään huhtikuuta 2008 saakka verokantaa, joka on alempi kuin yhteisön säännösten sallima 5 prosenttia maatalouden käyttämiin tuotantopanoksiin, pois lukien maatalouskoneet.

Vähimmäisverokantojen lisäksi arvonlisäverovelvollisuudelle asetetut edellytykset tuottivat hakijamaille ongelmia. Neuvottelutuloksena oli, että kaikki hakijamaat voivat soveltaa yhteisön säännösten mukaista liikevaihtoa (10 000 euroa) korkeampaa rajaa pienten ja keski suurten yritysten rekisteröitymisessä arvonlisäverovelvollisiksi. Sallitut liikevaihdon enimmäisrajat vaihtelevat hakijamaittain 10 000 eurosta 37 000 euroon.

Liittymissopimuksen mukaan uudet jäsenvaltiot voivat soveltaa yhteisön säännösten mukaisen liikevaihdon ylittävää verovapausrajaa. Tällä ei kuitenkaan saa olla haitallisia vaikutuksia yhteisön omien varojen ALV-pohjaisen maksun määräytymiselle. Siksi näiden maiden on yhteisön omien varojen ALV-pohjaa laskettaessa tehtävä sitä koskeva kompensatio.

Kaikki hakijamaat voivat vapauttaa kansainvälisen henkilöliikenteen arvonlisäverosta.

Lisäksi hakijamaille myönnettiin teknisiä korkeintaan vuoden kestäviä siirtymäkausia tiettyjen hyödykkeiden osalta.

Valmisteverotus

Kaikille hakijamaille Maltaa lukuun ottamatta on myönnetty poikkeuksia tai siirty-

määikoja valmisteveroja koskevasta lainsäädännöstä. Merkittävimpiä ovat tupakkatuotteiden vähimmäisverotasojen saavuttamiseksi myönnetyt siirtymäajat. Niiden ohella liittyville maille myönnettiin rajallinen määrä vähämerkityksisiä poikkeuksia tai teknisiä siirtymäaikoja alkoholiverotukseen sekä neste-
mäisten polttoaineiden verotukseen.

Kyprosta ja Maltaa lukuun ottamatta uudet jäsenvaltiot saivat siirtymäajan savukkeille määrätyn vähimmäisverotason saavuttamiseen. Siirtymäaikojen keston määrittämisessä on otettu huomioon ensisijaisesti maan nykyinen veroaste. Näin ollen Tšekille ja Slovenialle myönnetty siirtymäaika päättyy vuoden 2007 lopussa. Seuraavan ryhmän muodostavat Puola, Slovakia ja Unkari, joille myönnetty siirtymäaika päättyy vuoden 2008 lopussa. Pisimmän, vuoden 2009 loppuun ulottuvan siirtymäajan saivat Viro, Latvia ja Liettua, joiden lähtötilanne oli vaikein.

Tšekki ja Viro saivat lisäksi siirtymäajan muun valmistetun tupakan kuin savukkeiden valmisteveron vähimmäistason saavuttamiseen. Tšekin siirtymäaika päättyy vuoden 2006 lopussa ja Viron vuoden 2009 lopussa.

Sisämarkkinahäiriöiden estämiseksi unionin nykyisillä jäsenvaltiolla on – niin kauan kuin uusille jäsenvaltioille myönnettyjä siirtymäaikoja sovelletaan sekä edellyttäen, että ne ovat ilmoittaneet tästä komissiolle – mahdollisuus säilyttää näistä maista ilman ylimääräisen valmisteveron maksamista tuotaville savukkeille samat määrälliset tuontirajoitukset kuin ne rajoitukset, joita sovelletaan tuontiin kolmansista maista. Matkustajatuomisrajoituksia soveltavat jäsenvaltiot saavat toteuttaa tarvittavat tarkastukset edellyttäen, että tarkastuksilla ei vaikuteta sisämarkkinoiden moitteettomaan toimintaan.

Hakijamaat eivät pyytäneet siirtymäaikoja poiketakseen alkoholijuomille säädetystä vähimmäisvalmisteverotasosta, mutta Slovakia, Tšekki sekä Unkari saivat poikkeuksen soveltaa alennettua valmisteverokantaa etyylialkoholiin, joka on tarkoitettu yksinomaan hedelmänviljelijöiden kotitalouksien henkilökohtaiseen kulutukseen. Slovakian ja Unkarin osalta komissio tarkastelee tätä järjestelyä uudelleen vuonna 2015 ja antaa neuvostolle kertomuksen mahdollisista tarkistuksista.

Nestemäisten polttoaineiden osalta tietyille uusille jäsenvaltiolle myönnettiin lyhyitä teknisiä siirtymäaikoja. Kypros voi vapauttaa valmisteveroista sementin valmistukseen käytettävät kivennäisöljyt ja ylimääräisistä valmisteveroista paikallisessa matkustajaliikenteessä käytettävät polttoaineet vuoden ajan liittymispäivästä. Puola voi säilyttää alennetun valmisteverokannan vedettömällä alkoholilla valmistetun bensiinin, vähärikkisen kaasun ja etyylibutyylialkoholieetteriä sisältävän bensiinin osalta yhden vuoden ajan liittymispäivästä. Edellä mainitut poikkeukset eivät ennako yhteisön säännösten mukaisesti jäsenyyden toteuduttua myöhemmin tehtävää päätöstä näiden siirtymäaikojen pidentämisestä tai muuttamisesta pysyiksi poikkeuksiksi.

Vaikutukset Suomelle

Uudet jäsenvaltiot ovat sitoutuneet sopeuttamaan arvonlisä- ja valmisteverojärjestelmänsä yhteisön säännösten mukaiseksi edellä mainittuja vähäisiä poikkeuksia ja siirtymäkausia lukuun ottamatta. Lisäksi EU:n sisäisessä kaupassa arvonlisäveron ja valmisteveron alaiset tavarat verotetaan pääsääntöisesti siinä maassa, jossa ne kulutetaan, kyseisen maan veroperusteiden mukaisesti ja yhdenmukaisesti kotimaassa tuotettujen ja kuluttavien hyödykkeiden kanssa. Tämän johdosta uusien jäsenvaltioiden tulo ei aiheuttane merkittäviä välillisiä verosta johtuvia kilpailun vääristymiä.

EU:n sisämarkkinoilla kuluttajan suoraan toisesta jäsenvaltiosta ostamat hyödykkeet verotetaan laajamittaista kaukomyyntiä lukuun ottamatta pääsääntöisesti myyjän valtiossa. Kuluttajat voivat siten ostaa suoraan toisesta jäsenvaltiosta verottomia tai matalammalla arvonlisäverokannalla verotettuja hyödykkeitä. Erilaisesta verokantarakenteesta ja verottomuudesta saattaa syntyä jonkin verran ongelmia rajakaupassa lähinnä Keski-Euroopassa, missä nykyisten ja uusien jäsenvaltioiden suurten väestökeskusten väliset etäisyydet ovat lyhyet.

Suomi on korkeasta verotasostaan huolimatta toistaiseksi säästynyt rajakaupassa suu-remmilta vinoutumilta maantieteellisesti syr-

jäisen sijainnin johdosta. Laajentuminen ei merkittävästi muuta tilannetta. Slovakiassa arvonlisäveron yleinen verokanta on 23 prosenttia ja Unkarissa 25 prosenttia eli yhtä korkea kuin Ruotsissa ja Tanskassa. Puolassa ja Tšekissä yleinen verokanta on 22 prosenttia eli sama kuin Suomessa. Virossa, Latvias- sa ja Liettuaassa yleinen verokanta on 18 prosenttia. Myöskään uusien jäsenvaltioiden tiettyihin hyödykkeisiin soveltamalla alennetuilla verokannoilla tai verovapauksilla ei liene merkittävää vaikutusta suomalaisten kuluttajien ostokäyttäytymiseen. Esimerkiksi Viro soveltaa elintarvikkeisiin 18 prosentin verokantaa, joka on korkeampi kuin Suomen soveltama verokanta.

Uusille jäsenvaltioille myönnettyjen siirtymäaikojen ja poikkeusten taloudelliset vaikutukset Suomelle ovat vähäisiä. Rajakaupan suhteen Suomen suurimmat huolenaiheet koskevat hakijamaiden valmisteverotuksen tasoa. Ilman verotason harmonisoinnista voi huomattava osa esimerkiksi alkoholijuomien hankinnoista siirtyä Suomesta Viroon, millä olisi huomattava vaikutus paitsi alkoholiveron, myös arvonlisäveron kertymään Suomessa. Lisääntynyt matkustajatuonti saattaa nostaa alkoholin kokonaiskulutusta merkittävästi ja vähentää samanaikaisesti kotimaista alkoholikauppaa. Tähän vaikuttaa huomattavasti, että Suomen soveltamat matkustajatuomisrajoitukset muista jäsenvaltioista tuotaville alkoholijuomille poistuvat – laajentumisesta riippumatta – vuoden 2004 alussa.

Savukkeiden vähimmäisverotason siirtymäajoilla on vaikutuksia unionin nykyisiin jäsenvaltioihin. Uusien jäsenvaltioiden huomattavasti alhaisempi tupakkatuotteiden hintataso voi lisätä matkustajatuontia Suomeen. Suomi voi ottaa käyttöön matkustajatuomisrajoitukset, jotka voivat olla voimassa yhtä kauan kuin uusille jäsenvaltioille myönnettävä siirtymäaika EU:n vähimmäisverotason saavuttamiseksi kestää.

Erikseen annetaan hallituksen esitys, jossa otetaan huomioon matkustajatuomisten rajoitusten poistuminen sisämarkkinoilla sekä se, että uudet jäsenvaltiot tulevat osaksi sisämarkkinoita. Suomi tulee säilyttämään nykyiset tupakkatuotteiden matkustajatuomisten rajoitukset uusista jäsenvaltioista saapuille matkustajille. Samassa yhteydessä esite-

tään uuteen tilanteeseen sopeutumiseksi alennuksia alkoholi- ja alkoholijuomaveroihin.

3.11. Talous- ja rahaliitto

Talous- ja rahaliittoa koskevissa neuvotteluissa käsiteltiin unionin säännöstöä, joka koskee keskuspankkien aseman itsenäisyyttä, julkisen sektorin keskuspankkirahoituksen kieltoa sekä julkisen sektorin erityisaseman kieltoa rahoituslaitoksissa. Erityistä huomiota kiinnitettiin myös taloustilastoihin sekä julkisen sektorin tilinpitoon.

Hakijamailla ei ollut merkittäviä ongelmia neuvotteluluvun suhteen. Unionin nykyistä säännöstöä koskevia poikkeuksia tai siirtymäaikoja ei pyydetty. Useimmat hakijamaat ovat jo hyvissä ajoin toteuttaneet jäsenyyden edellyttämät muutokset, erityisesti keskuspankkilainsäädäntönsä osalta.

Uudet jäsenvaltiot osallistuvat liittymishetkestä lähtien myös talous- ja rahaliittoon, mutta eivät ota euroa käyttöön. Euron käyttöönoton edellytyksenä on EY:n perustamissopimuksen mukaan, että jäsenvaltio täyttää talous- ja rahaliiton toteuttamiseen liittyvät jäsenvaltioiden velvollisuudet ja on saavuttanut kestävän lähentymisen korkean tason, jota arvioidaan Maastrichtin lähentymiskriteereillä. Jäsenvaltion tulee osallistua valuuttakurssijärjestelmään (ERM II) vähintään kahden vuoden ajan. Tämä on edellytys arvioinnille. Useimpien uusien jäsenvaltioiden voidaan olettaa pyrkivän valuuttakurssijärjestelmään suhteellisen pian liittymisen jälkeen. Päätökset liittymisestä ERM II -järjestelmään tehdään tapauskohtaisesti. Talous- ja rahaliiton jäsenyyden ennakoedellytyksenä on myös sisämarkkinalainsäädännön toimeenpano, erityisesti pääoman vapaan liikkuvuuden toteuttaminen.

Vaikutukset Suomelle

Liittymissopimus ei aiheuta muutoksia Suomen lainsäädäntöön tällä alalla. Laajentumisen kokonaistaloudellisia vaikutuksia käsitellään jäljempänä kappaleessa 4.1.

3.12. Tilastot

Tilastoja koskevan yhteisön säännösten osalta hakijamaille ei myönnetty poikkeuksia tai siirtymäaikoja. Unionin puolelta kiinnitettiin erityistä huomiota tilastoja koskevan säännösten sekä muiden neuvotteluaiheiden välisiin yhteyksiin. Luotettavien tilastotietojen jatkuva saatavuus on olennaisen tärkeää EU:n toiminnan ja päätöksenteon kannalta.

Vaikutukset Suomelle

Liittymissopimus ei aiheuta muutoksia Suomen lainsäädäntöön tällä alalla.

3.13. Sosiaalipolitiikka ja työllisyys

Sosiaalinen suojele

Sosiaalipolitiikan alalla uudet jäsenvaltiot tulevat mukaan EY:n perustamissopimuksen 144 artiklassa määriteltyyn poliittiseen yhteistyöhön. Yhteistyössä sovelletaan avoimen koordinaation menetelmää köyhyyden, syrjäytymisen ja eläkkeiden alalla sekä valmistaudutaan menetelmän soveltamiseen terveydenhuollon alalla. Uusien jäsenvaltioiden osallistuminen on nykyisten jäsenvaltioiden edun mukaista, koska siten lisätään niiden sosiaalisen suojelun järjestelmien vakautta ja välitetään tietoa hyvistä sosiaalipoliittisista käytännöistä.

Työoikeus

Työoikeuden osalta uudet jäsenvaltiot ovat sitoutuneet EY:n säännösten noudattamiseen liittymisajankohdasta lukien. Ainoastaan Maltalle myönnettiin työaikadirektiivin (93/104/EY) osalta siirtymäaika, joka päättyy kaikilta osiltaan viimeistään vuoden 2004 lopussa.

Tasa-arvo

Naisten ja miesten tasa-arvoinen kohtelu on yksi EU:n sosiaalipolitiikan kulmakivistä. Se

on yhteisön taloudellisen hyvinvoinnin ja sosiaalisen yhteenkuuluvuuden lisääntymisen perusedellytys. EU:ssa on voimakkaasti tuettu naisten mahdollisuuksia osallistua tasavertaisesti yhteiskunnalliseen toimintaan ja EU on toiminut aktiivisesti sukupuolten välisen tasa-arvon toteuttamiseksi. EY:n tasa-arvosääntely on saanut alkunsa palkkasyrjinnän kiellosta; jo yhteisön perustamissopimukseen otettiin samapalkkaisuutta koskeva artikla. Amsterdamin sopimuksessa tasa-arvonäkökulmaa vahvistettiin edelleen. Sukupuoleen perustuvan syrjinnän torjumisesta määrätään yleisessä syrjimättömyyslausekkeessa ja tasa-arvon edistämistä koskevista toimenpiteistä sosiaalipolitiikan yhteydessä. Lisäksi määrätään, että sukupuolten välinen tasa-arvo tulee ottaa horisontaalisena periaatteena huomioon kaikessa yhteisön toiminnassa. Uudet jäsenvaltiot noudattavat liittymisestä alkaen yhteisön tasa-arvoa koskevia säännöksiä.

Työllisyys

Uudet jäsenvaltiot tulevat mukaan heti liittymisajankohdasta lukien kaikilta osin EU:n työllisyysstrategiaa koskevaan yhteistyöhön. Niiden tulee työllisyyspolitiikassaan noudattaa EY:n jäsenvaltioilleen vahvistamia työllisyyspolitiikan suuntaviivoja sekä pyrkiä niihin kirjattujen muun muassa Lissabonin Eurooppa-neuvostossa asetettujen työllisyysasetavainten täyttämiseen. Useille uusista jäsenmaista näiden tavoitteiden saavuttaminen on suuri haaste.

Sosiaalinen vuoropuhelu

EU:n sosiaaliseen vuoropuheluun kuuluu muun muassa EY:n perustamissopimuksen 139 artiklaan kirjattu Euroopan tason työmarkkinajärjestöjen toiminta EY:n työ- ja sosiaalilainsäädännön kehittämiseksi järjestöjen välisin Euroopan tason sopimuksin. Laajentumisen myötä myös uusien jäsenvaltioiden työmarkkinajärjestöt voivat osallistua perustamissopimuksessa tarkoitettujen sopimusten valmisteluun. Uusien jäsenvaltioiden järjestöjen osallistumismahdollisuuksia saattaa

heikentää jossain määrin työnantajien ja työntekijöiden alhaiset järjestäytymisasteet.

Työsuojelu

Työsuojelua koskevia vähimmäisvaatimusdirektiivejä on 1970-luvulta alkaen annettu yli 30. Vuonna 1989 annettiin muun muassa työsuojelun puitedirektiivi 89/391/ETY, jossa määriteltiin työpaikkojen työsuojelun yleiset menettelytavat ja toimenpiteet.

Yhteisön työsuojelupolitiikka ja -direktiivit edellyttävät, että työsuojelun valvontaorganisaatio on toimiva ja riittävän tehokas ja että työpaikoilla on toimivat työnantaja-työntekijäsuhteet. Näiltä osin useilla hakijamailla on vielä toimenpiteitä suorittamatta. Kehitystä on kuitenkin tapahtunut viime vuosina. Monissa maissa on esimerkiksi uudistettu työsuojelun hallintoa ja valvontaa. Työpaikkakohtaisten työmarkkinasuhteiden kehittyminen saattaa sen sijaan kestää pitkäänkin. Uusilla jäsenvaltioilla on työsuojelun osalta vielä osittain yhteinen lainsäädäntöpohja toteuttamatta ja joitakin siirtymäjärjestelyjä myönnettiin Latvialle, Maltalle, Puolalle ja Slovenialle.

Vaikutukset Suomelle

Liittymissopimus ei aiheuta muutoksia Suomen lainsäädäntöön työsuojelun alalla. Työsuojelun osalta laajentuminen merkitsee Suomen kilpailukyvyyn lievää paranemista uusiin jäsenvaltioihin nähden, kun nämä joutuvat nostamaan työsuojelunsa tason yhteisön tasolle. Siirtymäajat ovat lyhytaikaisia ja sisällöltään suppeita, eikä niillä ole Suomen kannalta merkitystä.

Työllisyysstrategiaan osallistumisen myötä aktiivisen työllisyyspolitiikan soveltaminen myös uusissa jäsenvaltioissa vähentää osaltaan vakavien työmarkkinahäiriöiden syntymisriskiä EU:n sisällä. Tämä vakauttaa työmarkkinoita koko EU:n laajuisesti.

Liittymisestä alkaen uudet jäsenvaltiot noudattavat EY:n työlainsäädännön vähimmäismääräyksiä, mikä osaltaan tasoittaa Suomen ja uusien jäsenvaltioiden kilpailukyvyyn eroja. Maltalle myönnetyllä työaikadi-

rektiivin toimeenpanoa koskevalla siirtymäajalla ei ole suurta merkitystä siirtymäajan lyhyiden vuoksi.

3.14. Energia

Energia

Liittymissopimuksen mukaan uudet jäsenvaltiot soveltavat energiaa koskevaa yhteisön lainsäädäntöä liittymispäivästä lähtien. Useimmille hakijamaille myönnettiin kuitenkin siirtymäaika velvollisuuteen ylläpitää 90 päivän kotimaista kulutusta vastaavia raakaöljy- tai öljytuotevarastoja. Tšekille myönnettiin siirtymäaika maakaasudirektiivin täytäntöönpanoon vuoden 2004 loppuun.

Lisäksi Virolle myönnettiin vuoden 2008 loppuun saakka ulottuva siirtymäaika sähkön sisämarkkinadirektiivin 96/92/EY soveltamiseen koskien sähkömarkkinoiden avaamista. Nykyiset jäsenvaltiot antoivat myös yhteisen julistuksen (N:o 8), jossa tunnustetaan öljyliuskealan rakenneuudistukseen liittyvä erityistilanne ja annetaan sen vuoksi Virolle mahdollisuus lykätä sähkömarkkinoidensa avaamista muiden kuin kotitalouskäyttäjien osalta vuoden 2012 loppuun asti. Nykyisissä jäsenvaltioissa takaraja tälle on 1 päivä heinäkuuta 2004.

Komissio voi kuitenkin jäsenvaltion pyynnöstä vuodesta 2009 lähtien arvioida Itämeren alueen sähkömarkkinoiden kehitystä ja antaa suosituksia neuvostolle ottaen huomioon toisaalta öljyliuskeen erityisaseman ja sen tuotantoon ja kulutukseen liittyvät sosiaaliset ja taloudelliset näkökohdat Virossa ja toisaalta EU:n sähkömarkkinoihin liittyvät tavoitteet.

Viro perusteli alunperin vuoteen 2015 ulottuvaa siirtymäaikapyyntöään maan sähkön tuotannon riippuvuudella öljyliuskeesta. Öljyliuske on täysin kotimaista, mutta sen tuotantokustannukset ovat niin korkeat, että sillä tuotetulla sähköllä olisi suuria vaikeuksia menestyä avoimilla sähkömarkkinoilla. Myönnetyt siirtymäjärjestelyt antavat Virolle mahdollisuuden toteuttaa kansallisesti tärkeän öljyliuskesektorin rakennemuutos asteittain ja selviytyä siihen liittyvistä ympäristö-,

talous-, sosiaali- ja työllisyyspoliittisista vaikutuksista.

Viron pyynnöstä öljyliuske myös lisättiin hiili- ja terästutkimusrahaston rahoitusta saavien tutkimusalojen luetteloon.

Vaikutukset Suomelle

Virolle myönnetyt siirtymäajat haittaavat Viron, Latvian ja Liettuan yhteisten sähkömarkkinoiden syntyä. Niillä saattaa olla vaikutuksia myös pohjoismaisiin sähkömarkkinoihin, mikäli suunniteltu sähkökaapeliyhteys Suomen ja Viron välille rakennetaan. Tällöin joudutaan harkitsemaan sähkömarkkinadirektiiviin sisältyvän vastavuoroisuusperiaatteen soveltamista. Periaatteen mukaan Suomi avaisi sähkömarkkinansa tuonnille Virolle vain samassa määrin kuin Viro avaa omansa tuonnille.

Ydinenergia

Liittymisasiakirjaan ei sisälly ydinturvallisuutta koskevia määräyksiä. Unionilla ei ole ydinturvallisuutta koskevaa lainsäädäntöä, joten aihe ei kuulunut uusien jäsenvaltioiden kansallisen lainsäädännön ja yhteisösäännösten yhdenmukaisuuden tarkastelun piiriin. Ydinturvallisuutta ei myöskään tarkasteltu osana hakijamaille asetettuja yleisiä jäsenyyssedellytyksiä. Liittymisneuvotteluiden kuluessa kuitenkin muotoutui vaatimus, että uusien jäsenvaltioiden ydinturvallisuuden tason on oltava korkea, mutta niiltä ei tässä suhteessa voida edellyttää enempää kuin nykyisiltä jäsenvaltioilta.

Erityinen asiantuntijaryhmä laati raportin, jossa esitettiin kaikille hakijamaille ydinturvallisuutta koskevia suosituksia. Arvioinnin yhtenä lähtökohtana oli, että Liettuassa sijaitsevan Ignalinan ydinvoimalaitoksen molemmat laitosyksiköt ja Slovakiassa sijaitsevan Bohunice V1 -voimalaitoksen yksiköt 1 ja 2 ovat rakenteeltaan sellaisia, ettei niitä voida rakenteellisin parannuksinkaan saada unionissa vallitsevalle turvallisuustasolle. Saman asiantuntijaryhmän seurantaraportissa

todettiin uusien jäsenvaltioiden sitoutuneen toteuttamaan suositukset, edenneen merkittävästi niiden toteuttamisessa sekä ilmoittaneen aikataulut vielä toteuttamattomien suositusten toimeenpanolle. Ainoastaan Liettuan osalta raportissa suositeltiin asioiden tilan jatkuvaa tarkempaa seuranta. Konferenssin päätössiakirjaan on liitetty julistus (N:o 20), jossa Saksa ja Itävalta korostavat tarvetta seurata suositusten täytäntöönpanoa kaikissa uusissa jäsenvaltioissa tarvittaessa liittymispäivän jälkeenkin.

Liittymisasiakirjaan on liitetty pöytäkirja (N:o 4), joka sisältää Liettuan sitoumuksen sulkea Ignalinan voimalaitoksen ensimmäinen yksikkö ennen vuotta 2005 ja toinen yksikkö vuoden 2009 loppuun mennessä. Toisaalta pöytäkirja sisältää yhteisön lupauksen tukea Liettuua rahallisesti sekä sulkemisesta että sulkemisen aiheuttamien seurausvaikutusten hoitamisesta. Liittymisasiakirjaan on liitetty myös vastaava pöytäkirja (N:o 9) Slovakian Bohunice V1 -laitoksen kahden yksikön sulkemisen taloudellisesta tukemisesta.

Vaikutukset Suomelle

Liittymissopimuksella ei ole vaikutuksia Suomen lainsäädäntöön. Ignalinan voimalaitoksen sulkeminen vähentää Suomeen kohdistuvia ympäristöuhkia.

3.15. Teollisuuspolitiikka

EU:n teollisuuspolitiikka on luonteeltaan horisontaalista ja sen tavoitteena on teollisuuden kilpailukyvyllä edullisten puitteiden takaaminen. Sen välineet ovat yrityspoliittisia ja niillä pyritään luomaan puitteet, joissa yritys- ja liike-elämä voivat toimia aloitteellisesti, hyödyntää ideoitaan ja käyttää niille tarjoutuvia tilaisuuksia hyväkseen. Teollisuuspolitiikassa on kuitenkin otettava huomioon eri alojen erityistarpeet ja ominaisuudet. Sen vuoksi sitä on sovellettava eriytetysti kunkin alan mukaan. Teollisuuspolitiikassa yhtyvät näin ollen horisontaalisuus ja alakohdainen soveltaminen.

Vaikutukset Suomelle

Hakijamaiden teollisuustuotteet, lukuun ottamatta muutamia aloja kuten tekstiilituotteita, ovat jo vuodesta 1995 päässeet EU:n markkinoille käytännössä vapaasti, joten laajentuminen ei aiheuta suuria muutoksia. Liittymissopimus ei aiheuta muutoksia Suomen lainsäädäntöön tällä alalla.

3.16. Pienet ja keskisuuret yritykset

Uudet jäsenvaltiot hyväksyvät yhteisön pieniä ja keskisuuria yrityksiä koskevan säännösten ja panevat sen täytäntöön liittymishetkestä alkaen.

Vaikutukset Suomelle

Liittymissopimus ei aiheuta muutoksia Suomen lainsäädäntöön tällä alalla.

3.17. Tiede ja tutkimus

EU:n tutkimuspolitiikan tavoitteena on vahvistaa teollisuuden kilpailukykyä ja sen tieteellis-teknistä perustaa sekä tuottaa eri yhteisöpolitiikkojen kannalta tarpeellista tietoa ja osaamista. Se koostuu päätöksistä, jotka koskevat yhteisön tutkimuksen ja teknologian kehittämisen puiteohjelmaa ja kolmansien maiden kanssa solmittavia tiede- ja teknologiasopimuksia.

Puiteohjelma on unionin päärahoitusinstrumentti tutkimuksen alalla. Parhaillaan on menossa tutkimuksen ja teknologian kehittämisen kuudes puiteohjelma, jonka budjetti on 17,5 miljoonaa euroa vuosille 2002–2006. Puiteohjelmassa myönnetään tutkimusrahoitusta jäsenvaltioiden yritysten, tutkimuslaitosten ja yliopistojen yhteishankkeille avointen tarjouskilpailujen perusteella. Puiteohjelma muodostuu kahdesta erillisestä ohjelmasta: EY-ohjelmasta ja Euratom-ohjelmasta.

Kaikki hakijamaat olivat assosioituneina jo viidenteen puiteohjelmaan vuosina 1998–2002 ja ne osallistuvat kuudenteen puiteohjelmaan samoilla ehdoilla kuin jäsenvaltiot.

Latvia, Slovakia, Slovenia, Tšekki ja Unkari osallistuvat myös Euratom-ohjelmaan.

Uusista jäsenmaista Latvia, Puola, Slovakia, Slovenia, Tšekki, Unkari ja Viro liittyvät Euroopan hiili- ja teräsyhteisön lakkaamisen yhteydessä muodostettuun hiili- ja terästutkimusrahoitukseen. Valtiot maksavat rahaston pääomaan tuotannon määrään perustuvat maksusuudet.

Vaikutukset Suomelle

Tutkimusta ja tiedettä koskeva luku ei sisällä siirtymäjärjestelyjä, eikä aiheuta kansallisen lainsäädännön muutoksia. Uusien jäsenvaltioiden kyky osallistua puiteohjelmaan on riippuvainen maissa vallitsevista olosuhteista, kuten tutkijoiden ja tutkimuksen laadusta ja tarpeellisten tutkimuslaitosten ja -infrastruktuurin olemassaolosta. Lisäksi kansallisten tutkimuslaitosten tulee kyetä myöntämään kansallista rahoitusta vastineeksi yhteisörahoitukselle.

3.18. Koulutus, ammatillinen koulutus ja nuoriso

Uudet jäsenvaltiot hyväksyivät koulutusta, ammatillista koulutusta ja nuorisoa koskevan yhteisön säännösten sellaisenaan.

Koulutusta, ammatillista koulutusta ja nuorisoa koskevat EY:n perustamissopimuksen 149 ja 150 artiklat. Niiden nojalla yhteisötason toiminta on jäsenvaltioiden toimintaa tukevaa ja täydentävää toissijaisuusperiaatteen mukaisesti. Jäsenvaltioilla on vastuu kansallisesta koulutusjärjestelmästä ja opetuksen sisällöstä.

Keskeinen koulutuksen, ammatillisen koulutuksen ja nuorisoalan yhteistyöinstrumentti on yhteisön ohjelmat. Hakijamaat ovat osallistuneet yhteisön tärkeimpien koulutus- ja nuoriso-ohjelmien (Sokrates, Leonardo da Vinci, Nuoriso) toiseen vaiheeseen vuosina 2000–2006. Uusien jäsenvaltioiden liittyminen ei siten tule vaikuttamaan näiden ohjelmien toimintaan.

Hakijamaista tulee jäsenyyden myötä osapuolia sellaisissa ohjelmissa, jotka koskevat koulutusalan yhteistyötä EU:n ja kolmansien

maiden kesken. Tällainen ohjelma on korkeasteen koulutuksen kehittämistyötä Kaakkois-Euroopan maissa ja Tacis-maissa tukeva Tempus.

Vaikutukset Suomelle

Uusien jäsenvaltioiden liittymisellä unioniin ei ole suoria vaikutuksia Suomessa harjoitettavaan koulutus- tai nuorisopolitiikkaan. Mahdollisuudet edistää koulutus- ja nuorisoalan kansainvälistä yhteistyötä ja liikkuvuutta paranevat.

3.19. Televiestintä ja tietotekniikka

Euroopan unioni pyrkii televiestinnän ja tietotekniikan alalla EY:n perustamissopimuksen 95 artiklan nojalla sisämarkkinoiden toteuttamiseen sekä toimiin jäsenvaltioiden lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten lähentämiseksi.

Nykyinen televiestintää ohjaava sääntelyjärjestelmä suunniteltiin ohjaamaan siirtymistä monopoliympäristöstä kilpailtuun ympäristöön ja siinä keskityttiin kilpailumarkkinoiden luomiseen ja uusien markkinoilletulijoiden oikeuksien suojaamiseen. Yhteisön telemarkkinoiden vapauttamisen jälkeen on vuoden 2002 alussa saatettu päätökseen laaja sähköisen viestinnän lainsäädännön uudistamistyö, jolla pyritään vahvistamaan kilpailua kaikilla markkinalohkoilla ja varmistamaan samalla, että kuluttajien perusoikeudet turvataan jatkossakin.

Uudet jäsenvaltiot mukauttavat televiestintää ja tietotekniikkaa koskevan lainsäädäntönsä yhteisön säännöstöön ja huolehtivat lainsäädännön toimeenpanosta liittymispäivään mennessä.

Puolalle myönnettiin kuitenkin siirtymäaika postipalvelujen kilpailulle avaamiseen vuoden 2005 loppuun saakka.

Vaikutukset Suomelle

Laajentuminen luo televiestinnän ja tietotekniikan aloilla uusia viestintä- ja alihankkijamarkkinoita. Uusien jäsenvaltioiden tele-

markkinoiden nopea vapauttaminen ja telekilpailun edistäminen tarjoaa Suomellekin merkittäviä kaupallisia etuja. Liittymissopimus ei aiheuta muutoksia Suomen lainsäädäntöön tällä alalla.

3.20. Kulttuuri ja audiovisuaalinen politiikka

Kulttuuri

Euroopan unioni pyrkii EY:n perustamisopimuksen 151 artiklaan kirjatulla tavalla tukemaan jäsenvaltioiden kulttuuria sen monimuotoisuutta arvostaen. Unioni pyrkii tukemaan jäsenvaltioiden ja niissä olevien kulttuuritoimijoiden yhteistyötä sekä tarvittaessa täydentämään sitä. Tavoitteena on kansallisten ja alueellisten kulttuuripiirteiden vahvistaminen.

Uudet jäsenvaltiot ovat saattaneet voimaan 151 artiklaan liittyvät yhteisön säännökset ja sitoutuneet siinä kirjattuihin periaatteisiin, jotka sulkevat kansallisen kulttuurilainsäädännön harmonisoinnin ulkopuolelle ja korostavat kulttuurinäkökohtien huomioonottamista kaikessa unionin toiminnassa.

Uusien jäsenvaltioiden liittymisen seurauksena kulttuuriyhteistyö unionin puitteissa tulee laajentumaan, monipuolistumaan ja vilkastumaan. Tämä vahvistaa Euroopan kulttuurin asemaa maailmassa. Uudet jäsenvaltiot voivat osallistua unionin kulttuuriohjelmiin ja -hankkeisiin sekä niitä koskevien päätösten valmisteluun.

Vaikutukset Suomelle

Laajentuminen tarjoaa Suomen kulttuurielämälle uusia yhteistyömahdollisuuksia unionin ohjelmien, hankkeiden ja yhteistyöverkkojen muodossa. Erityisen tärkeitä ovat ne uudet toimintamahdollisuudet, joita laajentunut unioni tarjoaa Itämeren alueen piirissä.

Audiovisuaalinen politiikka

Euroopan unionin audiovisuaalinen politiikka pyrkii edistämään Euroopan audiovi-

suaalisen alan kilpailukykyä ja audiovisuaalisten teosten liikkuvuutta Euroopassa ja sen ulkopuolella. Unionin merkittävimmät instrumentit audiovisuaalisella alalla ovat televisiotoimintaa koskeva neuvoston direktiivi 89/552/ETY, sellaisena kuin se on muutettuna ja audiovisuaalialan tukiohjelma Media Plus.

Televisioidirektiivi pyrkii vähimmäisvaatimusedirektiivinä jäsenvaltioiden yleisradio-lainsäädännön harmonisointiin. Koska hakijamaat mukauttavat kansallisen lainsäädäntönsä yhteisön säännöstöön liittymispäivään mennessä, myös niiden televisiotoiminnassa noudatetaan jatkossa televisioidirektiivin vähimmäissääntöjä. Hakijamaiden liittyminen vahvistaa eurooppalaisia televisiotoimintamarkkinoita.

Unioniin liittyessään uudet jäsenvaltiot osallistuvat unionin audiovisuaalisen alan Media Plus -tukiohjelmaan tasavertaisina nykyisten jäsenvaltioiden kanssa. Media Plus -ohjelma tarjoaa uusien jäsenvaltioiden audiovisuaalisen alan yrityksille ja ammattilaisille yhteistyöfoorumin ja mahdollisuuden kouluttautumiseen ja tuotantojen kehittävä vaiheen tukeen, pääsyn tuotantojen esittelyyn alan markkinoilla sekä tuotantojen levittämiseen eri medioissa oman maan rajojen ulkopuolella.

Vaikutukset Suomelle

Suomen kannalta unionin laajentuminen edistää audiovisuaalisten markkinoiden laajentumista. Suomalaiset audiovisuaalialan yritykset ja ammattilaiset saavat mahdollisuuden tuotantojen laajempaan leviämiseen. Laajentuminen antaa vankemman pohjan jo käynnistyneelle yhteistyölle, erityisesti Itämeren alueella.

3.21. Alue- ja rakennepolitiikka

Uusiin jäsenvaltioihin sovelletaan alue- ja rakennepolitiikkaa koskevia Euroopan yhteisön säännöksiä liittymisestä lukien. Liittymissopimukseen ei sisälly siirtymäjärjestelyjä. Liittymistä koskevissa neuvotteluissa keskiytettiin hallinnollisiin kysymyksiin, tukikel-

poisuuteen ja varojen jakoon uusien jäsenvaltioiden kesken. Malta antoi yksipuolisen julistuksen (N:o 36) Gozon saaren erityiskohtelusta ja Slovenia yksipuolisen julistuksen (N:o 41) maan NUTS II -tason alueellisesta jaosta vuoden 2006 jälkeen.

Uudet jäsenvaltiot saavat alue- ja rakennepoliittista tukea vuosina 2004–2006 yhteensä 21,8 miljardia euroa. Tuki jakaantuu rakennerahastoista maksettavaan tukeen, jonka suuruus on 14,16 miljardia euroa ja koheesiorahastosta maksettavaan tukeen, jonka suuruus on 7,59 miljardia euroa. Alue- ja rakennepoliittisesta tuesta kohdistuu 6,1 miljardia euroa vuodelle 2004, 6,9 miljardia euroa vuodelle 2005 ja 8,8 miljardia euroa vuodelle 2006. Rahoituskehyksiin sisältyy lisäksi teknistä apua ja varaus Kyproksen poliittista ratkaisua varten.

Tuki jakautuu siten, että 93,49 prosenttia menee tavoite 1 -ohjelmien tukemiseen, 0,86 prosenttia tavoite 2 -ohjelmien tukemiseen, 0,79 prosenttia tavoite 3 -ohjelmien tukemiseen, 4,58 prosenttia yhteisöaloitteiden INTERREG ja EQUAL tukemiseen ja 0,27 prosenttia tekniseen apuun. Neuvotteluissa saatiin aikaan tulos, jonka mukaan tavoite 1 -ohjelmaan kuuluvia varoja voidaan tietyissä tapauksissa käyttää joustavasti myös raja-aluehankkeisiin. Lisäksi liittymisneuvotteluiden loppuvaiheessa korjattiin muun muassa Slovenian osalta INTERREG-rahoitusta siten, ettei raja-alue-rahoituksen taso laskisi liittymisen jälkeen.

Tukikelpoisuus tavoite 1 -ohjelmiin perustuu NUTS II -tasolla henkeä kohti laskettuun bruttokansantuotteeseen (BKT), käyttäen viitevuosina vuosia 1997, 1998 ja 1999. Tukikelpoisia ovat alueet, joiden BKT jää alle 75 prosentin unionin keskiarvosta. Tämän mukaan tukikelpoisia ovat uusien jäsenvaltioiden kaikki alueet lukuun ottamatta Prahan ja Bratislavan kaupunkeja ja Kyprosta. Viimeksi mainitut alueet ovat tukikelpoisia sekä tavoite 2 että tavoite 3 -ohjelmiin. Kaikki kymmenen uutta jäsenvaltiota ovat tukikelpoisia INTERREG- ja EQUAL-yhteisöaloitteisiin. Sen sijaan Leader+ ja Urban-yhteisöaloitteita ei toteuteta uusissa jäsenvaltioissa vuosina 2004–2006.

Rakennerahastojen tuen lisäksi kaikki uudet jäsenvaltiot ovat oikeutettuja koheesiora-

haston tukeen vuosina 2004–2006. Tukikelpoisuus määräytyy henkeä kohden lasketun bruttokansantulon perusteella käyttäen viitevuosina vuosia 1998, 1999 ja 2000. Koheesiorahaston osuus rakennetoimien tuesta uusissa jäsenmaissa on keskimäärin 34,7 prosenttia vuosina 2004–2006. Nykyisissä jäsenmaissa koheesiorahaston osuus rakennetoimien kokonaismäärästä on 8,5 prosenttia.

Uusille jäsenmaille suunnatusta alue- ja rakennetoimien rahoituksesta 52 prosenttia kohdistuu Puolaan, mikä vastaa käytännössä Puolan väestönosuutta. Uusien jäsenvaltioiden rakennetuki jaettuna väestömäärällä on keskimäärin 81 euroa asukasta kohden vuonna 2004 ja 117 euroa vuonna 2006. Tukiasheet vaihtelevat vuonna 2006 Kyproksen 54 eurosta asukasta kohden Viron 180 euroon. Korkeimmillaan rakennetuet ovat Virossa, Latviassa ja Liettuassa, joissa ne vastaavat enimmäistukikattoa eli neljää prosenttia BKT:sta. Muissa maissa tätä kattoa ei saavuteta vielä vuonna 2006.

Rakennerahasto-ohjelmat ja koheesiorahastohankkeet ovat tukikelpoisia 1 päivästä tammikuuta 2004 alkaen. Rahoituspäätöksiä uusissa jäsenvaltioissa voidaan tehdä kuitenkin vasta liittymisestä lukien. Rakennerahastosta maksetaan uusille jäsenvaltioille ennakkomaksua 16 prosenttia koko tuen määrästä. Ennakkomaksusta kymmenen prosenttia maksetaan vuonna 2004 ja kuusi prosenttia vuonna 2005.

Vaikutukset Suomelle

Laajentuminen asettaa uusia haasteita koheesipolitiikalle. Taloudelliset erot alueiden välillä kasvavat ja elintasokuilu rikkaimman ja köyhimmän kymmenyksen välillä yli kaksinkertaistuu. Vuoden 2000 tilastojen perusteella laajentuneessa unionissa 25 prosenttia väestöstä asui alueilla, missä BKT asukasta kohden on alle 75 prosenttia unionin keskiarvosta. Vastaava luku tällä hetkellä on 18 prosenttia.

Tavoite 1 -alueiden kriteerin määrittelystä seuraa, että Suomen pohjoiset ja erittäin harvaan asutut alueet eivät enää kuuluisi tavoite 1 -alueisiin vuoden 2006 jälkeen, kun nykyinen rakennerahasto-ohjelmakausi päättyy.

Suomen tavoitteena on, että Pohjois- ja Itä-Suomen harvaan asutut alueet voisivat edelleen säilyä tavoite 1 -alueina. Asia ratkaistaan seuraavia rahoituskehyksiä koskevissa neuvotteluissa.

Komissio on määritellyt jäsenvaltiot tulotason perusteella kolmeen ryhmään. Ensimmäisessä ryhmässä ovat ne kahdeksan uutta jäsenvaltiota, joiden BKT on alhaisin. Ne kattavat 21 prosenttia unionin väestöstä. Näiden maiden keskimääräinen tulotaso henkeä kohden on 42 prosenttia laajentuneen EU:n keskiarvosta. Toisen ryhmän muodostavat nykyisistä jäsenvaltioista Espanja, Kreikka ja Portugali yhdessä Slovenian ja Kyproksen kanssa. Niiden väestö kattaa 13 prosenttia unionin väestöstä ja niiden keskimääräinen tulotaso henkeä kohden on 71 prosenttia laajentuneen EU:n keskiarvosta. Kolmannen ryhmän muodostavat nykyiset jäsenvaltiot pois lukien Espanja, Kreikka ja Portugali. Niiden keskimääräinen tulotaso henkeä kohden on 11 prosenttia laajentuneen unionin keskiarvon yläpuolella.

Komission koheesiopolitiikasta laatimat edistymisraportit ovat osoittaneet, että alueellisiin BKT-lukuihin liittyy huomattavia epävarmuustekijöitä. Esimerkiksi vuoden 2000 alustavien ja lopullisten tietojen välillä luvut muuttuivat 3-5 prosenttiyksikköä. Kolmen prosenttiyksikön haarukassa on alueita, joiden yhteenlaskettu väestö on noin 15 miljoonaa. Tämä vaikuttaa oleellisesti rahoitukseen.

Laajentuneessa unionissa alue- ja rakennepolitiikassa on paineita keskittyä vähiten kehittyneille alueille. Poliittikan painopiste siirtyy uusiin jäsenvaltioihin. Laajentuminen johtaa myös uusiin rahoituspaineisiin unionin ulkorajoilla.

3.22. Ympäristö

Kaikki uudet jäsenvaltiot saivat siirtymäaikoja yhteisön ympäristölainsäädännön toimeenpanoon. Lukumääräisesti eniten ja kestoltaan pisimmät siirtymäajat myönnettiin vesiensuojeluun ja jätehuoltoon. Näillä alueilla yhteisölainsäädännön toimeenpano vaatii hyvin suuria investointeja, joista vastaa pääosin julkinen sektori. Siirtymäaikoja myönnettäessä arvioitiin kuitenkin, ettei niil-

lä ole sellaisia vaikutuksia, jotka heikentäisivät ympäristön tilaa nykyisen unionin alueella tai jotka aiheuttaisivat kilpailun vääristymiä sisämarkkinoilla. Suomen kannan mukaisesti siirtymäajoilla ei myöskään saisi vaarantaa unionin kansalaisten turvallisuutta, joten Suomi kiinnitti liittymisneuvotteluissa huomiota myös ihmisten terveyttä koskeviin kysymyksiin. Lisäksi Suomi kiinnitti erityistä huomiota siihen, että siirtymäajoilla ei saisi olla valtioiden rajat ylittäviä vaikutuksia.

Myönnettyt siirtymäajat eivät estä ympäristönsuojelun kannalta myönteistä kehitystä, vaan korkeintaan hidastavat sitä. Hakijamaiden tulee saavuttaa niille asetetut välitavoitteet ja panna lainsäädäntö toimeen asianmukaisesti siirtymäajan kuluessa. Komissiolla on mahdollisuus valvoa tätä kehitystä ja puuttua tilanteeseen, jos ongelmia ilmenee.

Kaikki hakijamaat saivat siirtymäajan yhdyskuntien jätevesien käsittelyä koskevan direktiivin 91/271/ETY toimeenpanoon. Pisimmillään siirtymäajat kestävät vuoden 2015 loppuun. Uusien jäsenvaltioiden on kuitenkin tällä välin saavutettava sovitut välitavoitteet, jotka asetettiin kullekin maalle erikseen. Näin direktiivin toimeenpano ja maiden vesiensuojelun taso etenevät asteittain. Suomen kannalta on tärkeää seurata Itämeren rantavaltioiden vesiensuojelun kehitystä.

Kaikki hakijamaat Viroa lukuun ottamatta saivat siirtymäajan myös pakkausjätedirektiivin 94/62/EY toimeenpanoon. Pisimmillään siirtymäajat kestävät vuoden 2009 loppuun. Siirtymäajat koskevat kokonaiskierrätys- ja hyödyntämistavoitteita sekä eri materiaaleille (muovi, lasi, metalli, paperi ja kartonki) asetettuja kierrätystavoitteita. Kaikkien maiden tulee saavuttaa asetetut välitavoitteet sovitun aikataulun mukaisesti.

Kypros, Liettua, Malta, Puola, Slovakia, Tšekki, Unkari ja Viro saivat siirtymäajan tiettyjen suurista polttolaitoksista ilmaan joutuvien epäpuhtauspäästöjen rajoittamisesta annettuun direktiiviin 2001/80/EY (LCP-direktiivi). Pisimmillään siirtymäajat kestävät vuoden 2017 loppuun. Siirtymäajat koskevat vain olemassa olevia laitoksia.

Virolle LCP-direktiivin toimeenpanoon myönnettyt laitoskohtaiset siirtymäajat ulottuvat vuoden 2010 lopusta vuoden 2015 loppuun. Viron rikkidioksidipäästöt (SO₂) aihe-

uttavat osan Etelä-Suomeen tulevasta happamoittavasta laskeumasta. Siirtymäkauden aikana Viron on kuitenkin poistettava rikkiä savukaasuista vähintään 65 prosenttia siirtymäajan saaneissa laitoksissa, joten rikkidioksidipäästöjen ei pitäisi näistä laitoksista kasvaa. Suomeen kulkeutuva happamoittava laskeuma pysynee nykyisellä tasolla. Tällä hetkellä Latvian, Liettuan ja Viron osuus Suomen SO₂-laskeumasta on noin 4 prosenttia ja typenoksidien (NO_x)-laskeumasta noin 2 prosenttia. Puolan siirtymäaika kestää vuoden 2017 loppuun. Puolan rikkipäästöjen osuus Suomen SO₂-laskeumasta on tällä hetkellä noin 7 prosenttia ja typenoksidipäästöjen osuus noin 5 prosenttia Suomen NO_x-laskeumasta. Päästöjen vähentäminen Puolan suurista polttolaitoksista on merkittävää koko Euroopan happamoitumisen vähentämiseksi ja pienentää myös Suomeen tulevaa happamoittavaa laskeumaa.

Latvia, Liettua, Malta, Puola, Slovakia ja Viro saivat siirtymäajan bensiinin varastoinnista ja jakelusta varastoalueilta huoltoasemille aiheutuvien haihtuvien orgaanisten yhdisteiden (VOC) päästöjen torjunnasta annettuun direktiiviin 94/63/EY. Pisimmillään siirtymäajat kestävät vuoden 2008 loppuun. Siirtymäajat koskevat vain olemassa olevia laitoksia.

Neuvoston jätteensiirtoasetuksen (ETY) N:o 259/93 toimeenpanossa Latviassa, Maltalla, Puolalla, Slovakiassa ja Unkarilla on siirtymäaika, jonka aikana jätteen viejään viranomaisten on vastustettava jätteen vientiä, mikäli jäte vietäisiin hyödynnettäväksi sellaiseen laitokseen, joka on saanut siirtymäajan muiden direktiivien toimeenpanoon. Siirtymäaikana kaikkien hyödynnettäviksi tarkoitettujen jätteiden vientiin sovelletaan ilmoitusmenettelyä.

Lisäksi Puolalle myönnettiin siirtymäaika, joka on pisimmillään vuoden 2012 loppuun saakka. Tänä aikana Puolan viranomaiset voivat vastustaa eräiden jätteiden (lasi, paperi, muovi ja käytetyt renkaat) tuontia hyödynnettäväksi Puolaan. Puolan ongelmana on jätteiden hyödyntämislaitosten riittämätön kapasiteetti, joten jätteiden maahantuonti vaikeuttaisi entisestään pakkaus- sekä pakkausjättedirektiivin kierrätys- ja hyödyntämistavoitteiden saavuttamista.

Jätteensiirtoon liittyvien siirtymäaikojen merkitys Suomen teollisuudelle on vähäinen, sillä viime vuosina toimivaltaisille viranomaisille ei ole tehty yhtään ilmoitusta valvottavien jätteiden viennistä siirtymäajan saaneisiin maihin.

Tiettyjen nestemäisten polttoaineiden rikkipitoisuuden vähentämisestä ja direktiivin 93/12/ETY muuttamisesta annettuun direktiiviin 1999/32/EY myönnettiin siirtymäaika Kyprokselle 1 päivään toukokuuta 2005 ja Puolalle 31 päivään joulukuuta 2006 saakka.

Latvia, Malta ja Viro saivat siirtymäajan juomavesidirektiivin 98/83/EY toimeenpanoon. Pisimmillään siirtymäajat kestävät vuoden 2015 loppuun. Unkari voi lisäksi säätää poikkeuksista arseenille 25 päivään joulukuuta 2009 saakka.

Kaatopaikkadirektiivin 1999/31/EY toimeenpanoon myönnettiin siirtymäaika Latvialle, Puolalle ja Virolle. Viron siirtymäaika koskee palavan kiven poltosta syntyvää tuhka-jätettä, jolle Virossa ei toistaiseksi ole loppusijoituspaikkaa tai mahdollisuuksia uudelleenkäyttöön. Tuhkajäte saadaan sijoittaa kaatopaikoille 16 päivään heinäkuuta 2009 saakka. Jättedirektiivin 75/442/EY ja ongelmajättedirektiivin 92/689/ETY vaatimuksia on kuitenkin noudatettava. Latviassa siirtymäaika ulottuu vuoden 2004 ja Puolalla vuoden 2012 loppuun.

Ympäristön pilaantumisen ehkäisemisen ja vähentämisen yhtenäistämisestä annetun direktiivin 96/61/EY (IPPC-direktiivi) toimeenpanoon myönnettiin siirtymäaika Latvialle, Puolalle, Slovakiassa ja Slovenialle. Siirtymäaikoja myönnettiin vain olemassa oleville laitoksille. Siirtymäajat kestävät pisimmillään vuoden 2011 loppuun.

Maltalle myönnettiin siirtymäaika lintudirektiivin 79/409/ETY toimeenpanoon vuoden 2008 loppuun. Siirtymäaikana se voi jatkaa seitsemän peippolinnun pyyntiä perinteisillä verkoilla lintujen vankeudessa pitämistä varten. Siirtymäaika tarjoaa Maltalle kannustimen lintudirektiivin mukaisen lintujensuojelun toimeenpanoon. Siirtymäajan toimien seurannassa tullaan kiinnittämään erityistä huomiota Maltan lintujensuojelutalteen kohentamiseen, jolla on myönteinen merkitys myös suomalaisen muuttolinnuston kannalta.

Viro sai luontotyyppejen sekä luonnonvaraisen eläimistön ja kasviston suojelusta annettuun direktiiviin 92/43/ETY poikkeuksen ilveksen tiukkaan suojeluun 1 päivään touko-kuuta 2009 saakka, jonka jälkeen komissio toimittaa selvityksen poikkeuksen soveltamisen jatkamisesta.

Lisäksi siirtymäaikoja myönnettiin vaarallisen jätteen poltosta annetun direktiivin 94/67/ETY toimeenpanoon Slovakiälle ja Unkarille; vesiympäristöön päästetyistä vaarallisista aineista annetun direktiivin 76/464/ETY ja sen tytärdirektiivien toimeenpanoon Maltalle, Puolalle ja Slovakiälle; asbestidirektiivin 87/217/ETY toimeenpanoon Latvialle sekä lääketieteellisestä säteilystä annetun direktiivin 97/43/Euratom toimeenpanoon Latvialle ja Puolalle.

Vaikutukset Suomelle

Myönnettyillä siirtymäajoilla ei ole merkittäviä vaikutuksia Suomelle.

EU:n laajentuminen aiheuttaa Suomen ympäristölainsäädäntöön muutostarpeen. Tekninen mukautus kahden hyönteislajin (korpikolva ja luhtakultasiipi) lisäämiseksi luontodirektiivin 92/43/ETY liitteeseen IV (tiukan suojelun lajit) edellyttää luonnonsuojeluasetuksen 23 §:n mukaisen liitteen 5 muuttamista vastaavasti.

3.23. Kuluttajat ja terveydensuojelu

Uudet jäsenvaltiot soveltavat tämän luvun alaan kuuluvaa yhteisön lainsäädäntöä liittymisajankohdasta alkaen.

Uudet jäsenvaltiot osallistuvat uuden kansanterveysohjelman toimeenpanoon, nopeaan reagointiin terveysuhkiin ja tartuntatautien seuranta- ja valvontaverkoston työhön. Yhteisön toimivalta tartuntatautien alueella rajoittuu tietojenvaihtoon ja yhteistyöhön, torjuntatoimet sen sijaan kuuluvat kansalliseen toimivaltaan.

Laajentumisen seurauksena EU:n yhteinen kuluttajansuoja ulottuu koko laajentuneelle sisämarkkina-alueelle. Kattavan markkina-alueen avulla varmistetaan tuoteturvallisuuden, tuotevastuun sekä kuluttajien talou-

dellisten etujen suojelun hyvä taso uusissa jäsenvaltioissa.

Vaikutukset Suomelle

Liittymissopimus ei aiheuta lainsäädännöllisiä vaikutuksia Suomelle tällä alalla.

Kansalaisten ja tuotteiden liikkuvuus voi lisätä tarttuvien tautien ja nopeiden terveystautien leviämistä rajojen yli. Uusien jäsenvaltioiden liittyminen yhteisön tartuntatautien seurannan ja valvonnan verkostoon tulee pidemmällä aikavälillä myötävaikuttamaan tilanteen korjaantumiseen.

3.24. Yhteistyö oikeus- ja sisäasioissa

EU:n oikeus- ja sisäasiat muodostuvat viisumi-, turvapaikka- ja maahanmuuttopolitiikasta (mukaan lukien rajavalvonta), oikeudellisesta yhteistyöstä yksityisoikeuden alalla ja rikosasioissa sekä poliisiyhteistyöstä.

Oikeus- ja sisäasioiden alalla hakijavaltiot tai jäsenvaltiot eivät liittymisneuvotteluiden missään vaiheessa pyytäneet siirtymäsäännöksiä. Hakijamaiden on siten pantava oikeus- ja sisäasiain säännöstö täytäntöön liittymishetkestä lukien Schengenin säännöstön tiettyjä osia lukuun ottamatta. Hakijavaltiot sitoutuvat myös liittymään EU-sopimuksen VI luvun perusteella tehtyihin jäsenvaltioiden välisiin yleissopimuksiin, joita on tehty poliisiyhteistyön alalla ja oikeudelliseen yhteistyöhön rikosasioissa liittyen. Koska näiden sopimusten voimaantulo edellyttää kunkin maan osalta kansallista ratifiointia, niiden soveltaminen saattaa alkaa vasta useita vuosia liittymisen jälkeen.

Nyt toteutuva laajentuminen on ensimmäinen sen jälkeen, kun Schengenin säännöstö integroitiin unioniin vuonna 1999. Amsterdamin sopimukseen liitetyn Schengenpöytäkirjan mukaan hakijamaiden on hyväksyttävä Schengenin säännöstö kokonaisuudessaan. Tämä ei kuitenkaan merkitse sitä, että uudet jäsenvaltiot tulisivat automaattisesti osaksi Schengen-alueetta (alue ilman sisära-jatarkastuksia). Schengen-järjestelmän soveltamisen aloittaminen on aina tapahtunut kak-

sivaiheisesti siten, että järjestelmään liittymistä on seurannut useita vuosia kestävä valmistelu- ja arviointivaihe, minkä päätyttyä säännöstöä jo soveltavat valtiot ovat yksimielisesti päättäneet säännöstön soveltamisesta uuteen jäsenvaltioon ja sisärajarakastusten poistamisesta.

Liittymisasiakirjan 3 artiklan liitteenä on luettelo Schengenin säännöstöstä, jota sovelletaan heti liittymishetkestä lähtien. Neuvosto päättää myöhemmin yksimielisesti Schengenin säännöstön muiden osien soveltamisesta. Liittymisneuvotteluissa ei sovittu aikataulua sisärajarakastusten poistamista koskevalle neuvoston päätökselle. Käytännössä tämä edellyttää Schengenin tietojärjestelmän kapasiteetin laajentamista, jotta uudet jäsenvaltiot voisivat soveltaa järjestelmää. Tämänhetkisten arvioiden mukaan tietojärjestelmän uudistus ei valmistu ennen vuotta 2006.

Keskeinen edellytys sisärajarakastusten poistamiselle on Schengenin säännöstöön kuuluvien niin sanottujen korvaavien toimenpiteiden tehokas soveltaminen, erityisesti ulkorajavalvonta, poliisiyhteistyö, oikeudellinen yhteistyö sekä Schengenin tietojärjestelmä. Liittymisasiakirjan 35 artiklassa on luotu väliaikainen rahoitusinstrumentti, jolla uusia jäsenvaltioita tuetaan liittymishetkestä vuoden 2006 loppuun saakka ulkorajavalvonnan kehittämisessä ja Schengenin säännöstön täysimääräiseen soveltamiseen tähtäävissä valmisteluissa.

Liittymisasiakirjan 39 artikla sisältää oikeudellista yhteistyötä siviili- ja rikosoikeudellisissa asioissa koskevan suojalausekkeen, jota sovelletaan vain uusiin jäsenvaltioihin. Mikäli EU-sopimuksen mukaiseen vastavuoroiseen tunnustamiseen rikosoikeuden alalla liittyvien päätösten ja sitoumusten täytäntöönpanossa tai soveltamisessa on uudessa jäsenvaltiossa vakavia puutteita tai välitön riski tällaisten puutteiden syntymisestä, komissio voi suojalausekkeen perusteella määrääjässä toteuttaa asiaankuuluvia toimenpiteitä ja täsmentää niiden soveltamista koskevat edellytykset ja yksityiskohtaiset säännöt. Yksityisoikeudellisissa asioissa sama koskee EY:n perustamissopimuksen mukaiseen vastavuoroiseen tunnustamiseen liittyvien direktiivien ja asetusten saattamista osaksi kansallista lainsäädäntöä.

Komission toimenpiteet voivat merkitä säännösten ja päätösten soveltamisen tilapäistä keskeyttämistä uuden jäsenvaltion ja muun jäsenvaltion tai muiden jäsenvaltioiden välisissä suhteissa. Toimenpiteitä ei saa pitää voimassa kauempaa kuin on tarpeen ja ne on joka tapauksessa poistettava, kun puutteet on korjattu. Komissio voi jäsenvaltioita kuultuaan tarvittaessa mukauttaa toimenpiteitä sitä mukaa kuin uusi jäsenvaltio edistyy todettujen puutteiden korjaamisessa.

Liettua, Puola, Slovakia, Slovenia, Tšekki ja Viro ovat antaneet yhteisen julistuksen (N:o 22) liittymisasiakirjan artiklasta suojalausekkeen osalta. Myös komissio on antanut julistuksen (N:o 43) oikeus- ja sisäasioiden alan suojalausekkeesta.

Vaikutukset Suomelle

Unioniin liittymisen jälkeen uudet jäsenvaltiot soveltavat oikeus- ja sisäasioiden alalla EY:n lainsäädäntöä, lukuun ottamatta Schengenin säännöstön tiettyjä osia. Hakijamaiden liittymisestä unioniin ei aiheudu lainsäädäntömuutoksia Suomelle oikeus- ja sisäasioiden alalla.

Amsterdamin sopimukseen liitetyn Euroopan unionin jäsenvaltioiden kansalaisten turvapaikasta annetun pöytäkirjan (N:o 6) mukaan EU:n jäsenvaltioita pidetään kaikissa turvapaikkaan liittyvissä oikeudellisissa ja käytännöllisissä seikoissa toisiinsa nähden turvallisin alkuperämaina. Jäsenvaltio voi ottaa harkittavaksi tai hyväksyä käsiteltäväksi toisen jäsenvaltion kansalaisen jättämän turvapaikkahakemuksen ainoastaan eräissä poikkeuksellisissa tapauksissa. Tämän arvioidaan vähentävän hakijamaiden kansalaisten halua hakea turvapaikkaa muista unionin jäsenvaltioista. Hakijavaltioiden liittyttyä unioniin ne ovat myös mukana järjestelmässä, jonka mukaisesti määritetään EU:n alueella jätetyn turvapaikkahakemuksen käsittelystä vastuussa oleva jäsenvaltio.

Liittymisestä lähtien uudet jäsenvaltiot tulevat mukaan eurooppalaiseen poliisi- ja tullirikosyhteistyöhön sen kaikilla osa-alueilla. Tätä kautta tiedonvaihto unionin jäsenvaltioiden ja hakijamaiden välillä tehostuu nykyisestä. Erityisesti pidemmällä aikavälillä tar-

kasteltuna hakijamaiden jäsenyydellä voidaan odottaa olevan selviä positiivisia vaikutuksia rikostorjunnan kannalta katsottuna. Rikostorjunnassa käytettävät yhteistyökanavat ja toimintakeinot yhdenmukaistuvat, mikä helpottaa rajat ylittävän rikollisuuden torjuntaa ja tutkintaa nykyisten ja uusien jäsenvaltioiden välillä.

Koska tavaraliikenne vapautuu ja tullitarikastukset lopetetaan nykyisten ja uusien jäsenvaltioiden välillä sekä uusien jäsenvaltioiden kesken heti liittymisen jälkeen, on erityisen tärkeää, että uudet jäsenvaltiot liittyvät nopeasti tulliyhteistyötä koskeviin oikeus- ja sisäasioiden yleissopimukseen. Tämä mahdollistaa niiden täysipainoisen osallistumisen sisärajatarkastukset korvanneisiin yhteistyömenetelmiin kuten yhteisten rekistereiden hyödyntämiseen. Hakijamailla on voimassa nykyisten jäsenvaltioiden ja toistensa kanssa kahdenvälisiä tulliyhteistyösopimuksia, joiden soveltamistarve kasvaa sisärajatarkastusten loputtua ja ennen kuin EU:n instrumentit tulevat voimaan. Suomella on tällaiset sopimukset tavaraliikenteen kannalta meille tärkeimpien maiden, kuten Puolan ja Viron kanssa.

Hakijamaille asetettu velvoite täyttää yhteisön säännösten velvoitteet sellaisenaan edellyttää kaikkien hakijamaiden oikeussektorilla lainsäädännön uudistamista liittymispäivään mennessä nykyaikaiseksi, keskeiset oikeusvaltion tunnusmerkit täyttäväksi ja sitä, että koko hallinto organisoituu soveltamaan yhteisön säännöstä tehokkaasti käytännössä. Kansainvälinen yhteistyö siviili- ja rikosasioissa tulee tehostumaan, kun jäsenvaltioiden tuomioiden vastavuoroinen tunnustaminen EU:n alueella tulee mahdolliseksi.

Hakijamaiden kansalaisten asettaminen Schengenin yleissopimuksen 96 artiklan mukaiseen maahantulokieltoon ei ole enää jatkossa mahdollista. Tämä johtaa siihen, että jo nyt Schengenin tietojärjestelmässä olevat hakijamaiden kansalaisia koskevat 96 artiklan mukaiset kuulutukset poistetaan yhteisestä rekisteristä ja siirretään kansallisiin rekistereihin.

Schengenin tietojärjestelmän merkitys lainvalvontaviranomaisten työssä kasvaa entisestään. Euroopan poliisivirasto (Europol) voi tehostaa vakavaa rikollisuutta koskevaa

analyysitoimintaansa, koska uusien jäsenvaltioiden avulla se saa nykyistä kattavammin tietoja. Europol-yleissopimuksen kansallinen ratifiointi kussakin uudessa jäsenvaltiossa on edellytys niiden täysimääräiselle osallistumiselle Europolin toimintaan. Ratifiointi saattaa kestää pitkään riippuen kunkin uuden jäsenvaltion valtiosääntöoikeudellisista menettelyistä ja ratifioimisvalmiudesta.

Kun neuvosto tekee aikanaan päätöksen sisärajatarkastusten poistamisesta suhteessa uusiin jäsenvaltioihin, laajenee Schengen-alue nykyisestä 15 valtiosta (13 jäsenvaltiota sekä Islanti ja Norja) vähitellen 25 valtioon. Sisärajatarkastusten poistamiseen saakka uusien jäsenvaltioiden myöntämät viisumit ovat kansallisia viisumeita, jotka eivät ole voimassa Schengen-alueella.

Kun uudet jäsenvaltiot alkavat soveltaa Schengenin säännöstöä täysimääräisesti, Schengeniin kuuluvien korvaavien toimenpiteiden soveltaminen tehostuu. Käytössä ovat tuolloin Schengenin tietojärjestelmä sekä muut Schengen-yhteistyön muodot, jotka kompensoivat sisärajatarkastusten poistamisesta mahdollisesti aiheutuvaa turvallisuusvajetta. Liittymisneuvotteluissa vahvistettiin Tampereen Eurooppa-neuvostossa hyväksyty periaate, jonka mukaan EU:n ulkorajojen tehokkaasta valvonnasta vastaavat rajavalvontaan erikoistuneet viranomaiset.

3.25. Tulliliitto

Euroopan yhteisössä tavaroiden ulkomaankaupan ja sisämarkkinoiden perustana on tulliliitto, jossa kolmansien maiden kanssa käytävään kauppaan sovelletaan yhtenäistä tullitariffia. Tulliliiton jäsenvaltioiden välisessä kaupassa tavarat liikkuvat yhteisön sisämarkkinoilla vapaasti, joten vienti- ja tuontitullit sekä kaikki vaikutuksiltaan vastaavat maksut ja muut rajoitukset tulliliiton sisällä ovat kiellettyjä. Liittyessään Euroopan unioniin uudet jäsenvaltiot alkavat soveltaa yhteisön yhteisen kauppapolitiikan täytäntöönpanemiseksi yhteisön tullilainsäädäntöä, josta keskeisimpiä ovat yhteisön tullitariffista annettu neuvoston asetus (ETY) N:o 2658/87 sekä pääosin tullimenettelyä säätelevä yhteis-

sön tullikoodeksista annettu neuvoston asetus (ETY) N:o 2913/92 ja sen soveltamisesta annettu komission asetus (ETY) N:o 2454/93.

Liittymissopimus sisältää laajentumisen edellyttämät muutokset yhteisön tullilainsäädäntöön, muun muassa yhteisön tullialueen ulottuvuuteen. Sopimukseen on lisäksi kirjattu uusien jäsenvaltioiden kanssa sovitut yhteisön ja uusien jäsenvaltioiden tullialueiden yhdistämiseen liittyvät tekniset siirtymäjärjestelyt. Ne liittyvät muun muassa tavarantullikohteluun tilanteissa, joissa kolmannen maan alkuperää oleva tavara muuttuu yhteisötavaraksi tullialueen laajentumisen takia sekä ennen jäsenyyttä myönnettyihin tullimenettelyihin liittyvien lupien voimassaoloon.

Siirtymäaikoja yhteisön tullialueelle tuotavien tavaroiden tullittomuuteen myönnettiin Unkariin raaka-aineeksi tuotavalle seostamattomalle alumiinille ja erälle Maltalle tuotaville tekstiileille.

Vaikutukset Suomelle

Liittymissopimus ei aiheuta muutoksia Suomen lainsäädäntöön tällä alalla.

Laajentumisen vaikutus tulliliiton ja sitä kautta sisämarkkinoiden toimivuuteen riippuu pitkälti uusien jäsenvaltioiden tullivalvonnan tasosta ja kyvystä soveltaa yhteisön tullilainsäädäntöä. Uusien jäsenvaltioiden on heti jäsenyyden alusta alkaen sovellettava yhteisön tullilainsäädäntöä kolmansien maiden kanssa käytävään tavarakauppaan liittyvään tuontiin ja vientiin. Kolmansista maista tuotavat tavarat tulliselvitetään siinä jäsenvaltiossa, johon ne tuodaan, tai ne voidaan passittaa edelleen toiseen jäsenvaltioon. Mikäli uuden jäsenvaltion tullivalvonnassa on puutteita tai se ei kykene kaikilta osin soveltamaan moitteettomasti yhteisön tullilainsäädäntöä, sisämarkkinoille voi aiheutua häiriötä verottamattoman tavarantavastuksessa yhteisön tullialueelle.

Vaikutukset Suomelle riippuvat paljolti Latvian, Liettuan, Puolan ja Viron tullilaitosten hallinnollisesta kyvystä suoriutua tulliliiton täytäntöönpanoon liittyvistä tehtävistään. Myönnettyillä siirtymäajoilla ei ole

vaikutuksia Suomen teollisuuden tai kaupan kannalta.

3.26. Ulkosuhteet

Euroopan unioni on merkittävä kansainvälinen toimija. Unioni ja sen jäsenvaltiot toimivat aktiivisesti kansainvälisissä järjestöissä, joissa esiintyminen tapahtuu toimivallasta riippuen yhteisesti tai jäsenvaltioiden kantoja koordinoituna. Unionilla on lisäksi laajat ja monipuoliset suhteet sekä sopimusverkosto kolmansien maiden ja maaryhmien kanssa. Ulkosuhteet koostuvat eri politiikanlohkoista kuten kauppapolitiikka, kehitys yhteistyö sekä yhteinen ulko- ja turvallisuuspolitiikka. Myös monilla muilla sektoreilla kuten oikeus- ja sisäasioissa ja ympäristöpolitiikassa on merkittävää ulkosuhdetoimintaa.

Liittyvät maat hyväksyvät ulkosuhteita koskevan yhteisön säännösten sellaisena kuin se oli voimassa 1 päivänä maaliskuuta 1998 ja alkavat soveltaa sitä liittymisajankohtaan mennessä. Uusien jäsenvaltioiden edellytetään myös yhteensovittavan kolmansia maita ja kansainvälisiä järjestöjä koskevat politiikkansa asteittain ja mahdollisimman nopeasti yhteisön hyväksymien päätösten kanssa. Tämä on erityisen tärkeää WTO:ssa parhaillaan käytävien alakohtaisten neuvotteluiden kannalta. Kaikki sopimukset (mukaan lukien Keski-Euroopan vapaakauppasopimus, CEFTA), jotka eivät ole yhdenmukaisia jäsenyydestä aiheutuvien veloitteiden kanssa on sanottava irti.

Uusien jäsenvaltioiden mukaantulo vahvistaa unionia ulkoisena toimijana. Unionin painoarvo lisääntyy, kun se edustaa taloudellisesti, väestömääräisesti ja myös useilla muilla mittareilla mitattuna entistä merkittävämpää maaryhmää. Laajentuneen unionin tehokkuus ulkoisena toimijana riippuu pitkälle unionin päätöksentekokyvystä, johon puolestaan vaikuttavat muun muassa jäsenvaltioiden yhteisten etujen olemassaolo sekä kunkin maan poliittiset painotukset. Uusien jäsenvaltioiden painopiste ulkosuhdetoiminnassa lieenee etupäässä unionin lähialueilla. Joissakin globaalikysymyksissä kuten kehitys yhteistyö uusilla jäsenvaltioilla on vähemmän koke-

Vaikutukset Suomelle

Laajentuneella unionilla tulee olemaan ennistäkin suurempi vaikutusvalta globaalitaloudessa ja kansainvälisessä politiikassa, mikä vahvistaa myös Suomen vaikutusmahdollisuuksia ja asemaa. Suurempi poliittinen ja taloudellinen vakaus takaa paremmin ennustettavan toimintaympäristön myös suomalaisille yrityksille. Viron, Latvian, Liettuan ja Puolan liittyminen unioniin vahvistaa unionin pohjoista ulottuvuutta ja Suomen lähialueen taloudellista vakautta.

3.27. Yhteinen ulko- ja turvallisuuspolitiikka

Uudet jäsenvaltiot hyväksyvät yhteistä ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa (YUTP) koskevat unionin säännökset sellaisena kuin ne olivat voimassa 1 päivänä maaliskuuta 1998 ja ilmoittavat voivansa alkaa soveltaa niitä liittymisajankohtaan mennessä. Laajentuminen muodostaa haasteen unionin yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan tehokkuudelle ja yhtenäisyydelle. Jäsenvaltioiden on liittymisheikistä lähtien oltava valmiita ja kykeneviä osallistumaan täysimääräisesti ja aktiivisesti yhteiseen ulko- ja turvallisuuspolitiikkaan. Laajentuminen vahvistaa myös unionin ja Yhdysvaltojen välisiä suhteita. Uusien jäsenvaltioiden suhteet Yhdysvaltoihin ovat perinteisesti tiiviit. Uusista jäsenvaltioista kolme on jäsenenä Natossa ja viisi on liittymässä järjestöön.

Vaikutukset Suomelle

Uusien jäsenvaltioiden liittyminen lisää Euroopan vakautta. Uusien jäsenvaltioiden myötä painottuu itäisten naapurialueiden, mukaan lukien Venäjän, merkitys unionin turvallisuuden kehittymiselle. Euroopan Unionin yhteinen ulkoraja Venäjän kanssa pitenee. Pohjoisen ulottuvuuden merkitys kasvaa, ja samalla myös ulkorajayhteistyö uusien EU-rajanaapurimaiden ja Venäjän kanssa tiivistyy.

3.28. Varainhoidon valvonta

Hakijamaille ei myönnetty siirtymäaikoja tai poikkeuksia varainhoidon valvontaa koskevasta yhteisön säännöstöstä, vaan niiden on liittymispäivämäärään mennessä oltava valmiit täyttämään sen edellytykset täysimääräisesti. Kyseisen säännösten tarkoituksena on varmistaa EU:n varojen moitteeton varainhoito ja asianmukainen varainkäytön valvonta sekä suojata unionin taloudelliset edut. Hakijamaiden on täten ollut tarpeellista luoda yhteisön säännösten mukaiset lainsäädäntöpuutteet. Myös valvontajärjestelmien toimivuuteen kiinnitettiin neuvotteluissa erityistä huomiota. Unionin hakijamaille antaman liittymistä edeltäneen rahoituksen asianmukainen käyttö, varojenkäytön valvonta, seuranta ja arviointi toimivat keskeisenä osoituksena hakijamaiden kyvystä soveltaa varainhoidon valvontaa koskevaa yhteisön säännöstöä.

Vaikutukset Suomelle

Liittymissopimus ei aiheuta muutoksia Suomen lainsäädäntöön tällä alalla.

3.29. Budjetti

Hakijamaat ovat hyväksyneet rahoitukseen ja talousarvioon liittyvät yhteisön säännökset, mikä tarkoittaa täyttä osallistumista EU:n talousarvion rahoitukseen heti liittymisestä lähtien. Uusien jäsenvaltioiden kanssa sovittiin seuraavista erityisjärjestelyistä.

Omien varojen järjestelmä

EU:n budjetin tulot määrittelevän omien varojen järjestelmän osalta liittymissopimukseen on sisällytetty tekniset edellytykset, joilla uusien jäsenvaltioiden ensimmäisen jäsenyysvuoden maksut EU:n budjettiin mukautetaan vastaamaan liittymispäivämäärää 1 päivä toukokuuta 2004.

Talousarvioon otettava tilapäinen korvaus

EU maksaa talousarvioon otettavaa tilapäistä korvausta Kyprokselle, Maltalle, Slovenialle ja Tšekille vuosina 2004–2006 sen varmistamiseksi, että näiden maiden nettoraahoitusasema yhteisöbudjettiin nähden ei huononisi niiden vuoden 2003 liittymistä valmisteleavan tuen nettosaaja-asemaan nähden. Kyseessä olevat summat ovat vuosille 2004–2006 seuraavat: 389 miljoonaa euroa Tšekille, 300 miljoonaa euroa Kyprokselle, 166 miljoonaa euroa Maltalle ja 131 miljoonaa

euroa Slovenialle (vuoden 1999 hinnoissa ilmaistuna).

Erityinen kertasuoritteinen kassavirtajärjestely

Yhteisö maksaa kaikille kymmenelle liittyvälle maalle erityistä kertasuoritteista kassavirtatukea (yhteensä 2,4 miljardia euroa) vuosina 2004–2006 niiden budjettiasemien kohentamiseksi. Maksettavat summat vuosille 2004–2006 ovat seuraavat:

Erityinen väliaikainen kassavirtajärjestely 2004–2006, € miljoonaa, 1999 hinnoin.

Kypros	Tšekki	Viro	Unkari	Puola	Slovenia	Liettua	Latvia	Slovakia	Malta
38	358	22	211	1443	101	47	26	86	66

Näihin summiin sisältyy 1 miljardia euroa Puolalle ja 100 miljoonaa euroa Tšekille. Näiden maiden rakennerahastoavustuksista vähennetään vastaavat summat.

Vaikutukset Suomelle

Liittymissopimus ei aiheuta muutoksia Suomen lainsäädäntöön tällä alalla. Budjetti-vaikutuksia käsitellään tarkemmin luvussa 4.1.2.

Eräät muut rahoitusvaikutuksia aiheuttavat järjestelyt

Liittymisneuvotteluissa sovittiin myös seuraavista rahoitusvaikutuksia aiheuttavista järjestelyistä vuosiksi 2004–2006: 859 miljoonaa euroa uusien jäsenvaltioiden Schengenvalvontajärjestelmien vahvistamiseen; 375 miljoonaa euroa ydinreaktoreiden käytöstä poistamisesta aiheutuviin kuluihin (Liettuaassa Ignalinan ydinvoimalaitos, 285 miljoonaa euroa ja Slovakiassa Bohunicen ydinvoimalaitos, 90 miljoonaa euroa); sekä 380 miljoonaa euroa uusien jäsenmaiden hallinnollisten valmiuksien kehittämiseen. Viimeksi mainittu tuki kohdistuu hallinnon tehostamiseen aloilla, joita ei voida tukea EU:n rakennerahastoista, kuten oikeus- ja sisäasioiden hallinto, elintarviketurvallisuus, tilastointi sekä yhteisön taloudellisten etujen suojelu.

3.30. Toimielimet

Toimielimiä koskevissa liittymisneuvotteluissa EU:n yhteiset kannat perustuivat pääosin Nizzan sopimuksen pöytäkirjaan Euroopan unionin laajentumisesta sekä sopimuksen päätösasiakirjaan liitettyihin jäsenvaltioiden hyväksymiin julistuksiin Euroopan unionin laajentumisesta ja määräenemmistöön tarvittavasta vähimmäismäärästä sekä määrävähemmistön muodostavasta äänimäärästä laajentuneessa unionissa. Pöytäkirja sisältää laajentumista varten tehtävät muutokset, jotka koskevat jäsenvaltioista Euroopan parlamenttiin valittavien edustajien määrää ja jäsenten kokonaismäärää, neuvoston ääntenpainotusta sekä komission kokoa ja kokoonpanoa.

Julistus Euroopan unionin laajentumisesta (N:o 20) täydentää laajentumista koskevaa

pöytäkirjaa. Julistus sisältää liittymiskonferensseissa esitetyn yhteisen kannan, joka koskee liittymisneuvottelunsa aloittaneista hakijavaltioista valittavien edustajien määriä Euroopan parlamentissa, talous- ja sosiaali-komiteassa ja alueiden komiteassa sekä näiden hakijavaltioiden äänimääriä neuvostossa. Julistus määräenemmistöön tarvittavasta vähimmäismäärästä ja määrävähemmistön muodostavasta äänimäärästä laajentuneessa unionissa (N:o 21) määrittää määräenemmistön ja määrävähemmistön muodostumisen tilanteessa, jossa kaikki liittymisneuvottelunsa aloittaneet hakijavaltiot eivät vielä ole liittyneet unioniin, kun uutta äänenpainotusta aletaan noudattaa.

Neuvoston lopullisesti loka- ja marraskuussa 2002 hyväksymien kantojen tavoitteena oli lisäksi integroida uudet jäsenvaltiot mahdollisimman nopeasti ja joustavasti mukaan unionin toimielinten työskentelyyn. Samoin otettiin huomioon jäseniksi liittyvien maiden ennakoitua suurempi lukumäärä.

Laajentumisen jälkeen unionin toimielinten käyttämät viralliset kielet ovat englannin, espanjan, hollannin, italian, kreikan, latvian, liettuan, maltan, portugalil, puolan, ranskan, ruotsin, saksan, slovakian, sloveenin, suomen, tanskan, tšekin, unkarin ja viron kieli.

Euroopan parlamentti

Euroopan parlamentin vaalikaudelle 2004–2009 valittavien edustajien kokonaismäärä on 732. Nizzan sopimuksen laajentumista koskevassa pöytäkirjassa sovittiin Euroopan parlamentin edustajien kokonaismäärästä ja paikkajakaumasta vaalikautena 2004–2009. Perustana uusien jäsenien paikkamäärille neuvotteluissa oli Nizzan sopimuksen laajentumista koskeva julistus. Nizzan sopimuksesta poiketen neuvotteluissa sovittiin kahdesta pysyvistä lisäpaikasta Tšekille ja Unkarille, jotta niiden paikkamäärä vastaisi väkiluvultaan vastaavansuuruisten nykyisten jäsenvaltioiden paikkalukuja. Lisäksi Bulgarialta ja Romaniältä käyttämättä jäävät 50 paikkaa jaetaan suhteellisesti nykyisten ja uusien jäsenvaltioiden kesken julistuksen periaatteiden mukaisesti. Suomi saa tämän perusteella Nizzan sopimukseen verrattuna vaalikaudelle

2004–2009 yhden lisäpaikan, mikä nostaa suomalaisten edustajien määrän 13:sta 14:ään.

Liittymissopimuksessa määrätään siirtymätoimenpiteistä koskien Euroopan parlamenttiin valittavien edustajien määriä liittymispäivän ja Euroopan parlamentin vaalikauden 2004–2009 alun välillä sekä edustajien valintatavasta. Uusien jäsenvaltioiden paikkamäärät siirtymäkauden aikana ovat samat kuin vaalikauden 2004–2009 aikana. Perustamis-sopimuksen määräyksistä poiketen uusien jäsenvaltioiden kansanedustuslaitokset nimeävät kukin keskuudestaan uusia jäsenvaltioita edustavat jäsenet kyseiseksi ajaksi kussakin uudessa jäsenvaltiossa vahvistettua menettelyä noudattaen.

Neuvosto

Nizzan sopimuksella uudistettua neuvoston äänenpainotusjärjestelmää sovelletaan Nizzan sopimuksen määräyksistä poiketen jo 1 päivästä marraskuuta 2004 alkaen. Järjestelmään tehdään myös tarvittavat mukautukset ottaen huomioon, että Bulgaria ja Romania eivät liity jäseniksi vielä tässä vaiheessa. Määräenemmistöpäätöksen tekemiseen tarvitaan neuvostossa 232 puoltavaa ääntä 321 äänestä. Lisäksi sovelletaan määräystä, jonka mukaan päätöstä neuvostossa määräenemmistöllä tehtäessä sen jäsen voi pyytää tarkistusta siitä edustavatko määräenemmistön muodostavat valtiot vähintään 62 prosenttia unionin koko väestöstä.

Siirtymävaiheessa 1 päivän toukokuuta 2004 ja 31 päivän lokakuuta 2004 välisenä aikana neuvoston äänenpainotukseen sovelletaan nykyistä äänenpainotusta mukautettuna ottaen huomioon uudet jäsenvaltiot.

Komissio

Komission osalta sopimus sisältää määräykset nykyisen komission täydentämisestä, nykyisen komission toimikauden päättymisestä sekä uuden komission virkakaudesta. Jokaisella unioniin liittyvällä valtiolla on oikeus saada yksi kansalaisensa komission jäseneksi liittymispäivästä alkaen. Nykyistä

komissiota täydennetään 1 päivästä toukuuta 2004 alkaen kymmenellä uudella neuvoston nimittämällä komissaarilla. Nykyisen komission virkakausi määrätään päättyväksi 31 päivänä lokakuuta 2004. Uuden komission toimikausi alkaa 1 päivänä marraskuuta 2004 ja se päättyy 31 päivänä lokakuuta 2009. Kesäkuussa 2004 pidettävien Euroopan parlamentin vaalien jälkeen uusi Euroopan parlamentti hyväksyy komission uuden puheenjohtajan valinnan sekä uuden komission muut jäsenet.

Yhteisöjen tuomioistuin

Liittymissopimus sisältää määräykset yhteisöjen tuomioistuimen tuomareiden määrävuo- vuotisesta vaihtumisesta, yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tuomareiden määrästä ja molempien tuomioistuimien uusien tuomareiden nimittämisestä. Uusia tuomareita nimitetään molempiin tuomioistuimiin kymmenen, mikä seuraa suoraan Nizzan sopimuksesta. Näin ollen tuomareiden määrä molemmissa tuomioistuimissa vastaa jäsenvaltioiden määrää myös liittymisen jälkeen. Yhteisöjen tuomioistuimen osalta viiden uuden tuomarin toimikausi päättyy 6 päivänä lokakuuta 2006 ja muiden viiden 6 päivänä lokakuuta 2009. Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen osalta vastaavat päivämäärät ovat 31 päivänä elokuuta 2004 ja 31 päivänä elokuuta 2007.

Yhteisöjen tuomioistuimen julkisasiamiesten osalta liittymissopimukseen on liitetty yhteinen julistus (N:o 2). Sen mukaan uudet jäsenvaltiot otetaan mukaan julkisasiamiesten nimittämistä varten olemassa olevaan järjestelmään, mikäli julkisasiamiesten määrää ei lisätä tuomioistuimien pyynnöstä. Julistuksella on tarkoitus varmistaa, että myös uudet jäsenvaltiot huomioidaan julkisasiamiehiä valittaessa.

Muut elimet

Liittymissopimuksessa määrätään talous- ja sosiaalikomiteaan ja alueiden komiteaan jä-

senvaltioista valittavien jäsenten määristä ja tieteellis-teknisen komitean jäsenten määrästä. Sopimuksessa määrätään myös toimielinten ja muiden elinten järjestäytymisestä. Uusien jäsenvaltioiden edustukseen sovelletaan olemassa olevia sääntöjä.

Euroopan keskuspankki (EKP)

Laajentumisen yhteydessä EY:n perustamissopimukseen liitettyä pöytäkirjaa Euroopan keskuspankkijärjestelmästä (EKPJ) ja Euroopan keskuspankin perussäännöstä täydennetään siten, että uusien jäsenvaltioiden ja niiden keskuspankkien liittyessä Euroopan keskuspankkijärjestelmään, EKP:n merkityn pääoman sekä EKP:lle siirrettävän valuuttavarannon enimmäismäärää korotetaan automaattisesti. Ilman tätä muutosta EKP:n olisi palautettava nykyisten jäsenvaltioiden kansallisille keskuspankeille osa niiden maksamasta pääomasta, samoin kuin osa siirretystä valuuttavarannosta, jotta uusille kansallisille keskuspankeille vapautuisi osuudet pääomasta ja valuuttavarannosta. Käytännössä tämä merkitsisi sitä, että EKP maksaisi nykyisten jäsenvaltioiden kansallisille keskuspankeille takaisin enemmän kuin mitä se uusilta keskuspankeilta saisi, koska uudet kansalliset keskuspankit maksaisivat euroalueen ulkopuolisina vain 5 prosenttia pääomaosuudestaan.

Liittymisneuvotteluiden yhteydessä unionin nykyiset jäsenvaltiot päätyivät siihen, että pääoman ja valuuttavarannon osittainen palauttaminen vanhoille kansallisille keskuspankeille olisi väärä poliittinen signaali: laajentumisen yhteydessä EKP:n resursseja ei lisättäisi vaan päinvastoin käytännössä vähennettäisiin. Tehty ratkaisu luo pysyvän mallin myös tulevia laajentumisia silmällä pitäen. Muutos merkitsee, että uuden jäsenvaltion keskuspankin tullessa uudeksi EKPJ:n kansalliseksi keskuspankiksi, EKP:n pääomaa ja valuuttavarantosaamisten enimmäismäärää tarkistetaan ylöspäin määrällä, joka saadaan kertomalla edellä mainitut määrät kyseisen kansallisen keskuspankin merkittäväksi tulevien osakkeiden ja jo merkittävien osakkeiden suhteella.

Euroopan investointipankki (EIP)

Unionin laajentuminen edellyttää myös Euroopan investointipankin perussääntöön tehtäviä mukautuksia, jotka sisältyvät liittymissopimuksen pöytäkirjaan. Uudet jäsenvaltiot tulevat pankin jäseniksi ja maksavat pankin pääomaan osuutensa, jotka määräytyvät pääsääntöisesti jäsenvaltioiden BKT:n perusteella.

Laajentumisen jälkeen pankin hallintoneuvostossa tulee olemaan 26 jäsentä ja 16 varajäsentä, jotka pankin valtuusto nimittää viideksi vuodeksi kerrallaan siten, että jokainen jäsenvaltio sekä komissio nimeävät kukin yhden jäsenen. Varajäsenet nimitetään myös viideksi vuodeksi siten, että Iso-Britannialla, Italialla, Ranskalla ja Saksalla on kullakin kaksi varajäsentä. Muut maat on jaettu maa-ryhmiin, jotka voivat yhteisellä sopimuksella nimetä yhden varajäsenen. Uusilla jäsenvaltioilla on oikeus nimetä yhteensä kolme varajäsentä. Komissiolla on myös oma varajäsenensä.

Päätöksentekoon hallintoneuvostossa vaaditaan pääsääntöisesti kolmasosa jäsenvaltioista ja tämän tulee samalla edustaa vähintään puolta pankin merkitystä pääomasta. Määräenemmistöä edellyttävät päätökset tarvitsevat taakseen 18 puoltava ääntä ja 68 prosenttia merkitystä pääomasta.

Pankin hallitusta täydennetään yhdellä jäsenellä, jolloin kokoonpano tulee olemaan puheenjohtaja ja kahdeksan varapuheenjohtajaa.

Siirtymämääräyksissä määritellään uusien jäsenvaltioiden maksuvelvoitteet ja maksujen suorittamisen aikataulu. Samalla Espanjan osuutta pankin peruspääomasta nostetaan siten, että Espanjan suhteellinen osuus nousee 60 prosenttiin suurten jäsenvaltioiden äänimäärästä.

Vaikutukset Suomelle

Liittymissopimukseen sisältyvät määräykset toimielimistä eivät olennaisilta osiltaan muuta Suomen asemaa unionin päätöksenteossa verrattuna Nizzan sopimukseen. Nizzan sopimuksen vaikutuksia on selostettu hallituksen esityksessä Nizzan sopimuksen lain-

säädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta (HE 93/2001 vp).

Suomen edustajien paikkamäärä Euroopan parlamentissa vähenee vaalikaudella 2004–2009 nykyisestä 16 paikasta kahdella paikalla. Hallitus tulee antamaan eduskunnalle esityksen vaalilain muuttamisesta loppuvuodesta 2003. Esitys sisältää myös vaalilain 163 §:n 1 momentin muutoksen, joka vastaa Suomen tulevaa paikkamäärää.

4. Esityksen vaikutukset

4.1. Taloudelliset vaikutukset

4.1.1. Kokonaistaloudelliset vaikutukset

EU:n laajentumisen myötä lisääntyvä turvallisuus ja poliittinen vakaus ovat tärkeitä myös Euroopan taloudellisen hyvinvoinnin ylläpitämisessä. Pitkällä aikavälillä laajentuminen vaikuttaa myönteisesti unionin kasvudynamiikkaan ja rakenteiden muutosten kautta ulkomaankauppaan, sijoitukseen ja kansainväliseen työnjakoon. Laajentumisen kokonaistaloudelliset vaikutukset arvioidaan sekä uusille että nykyisille jäsenvaltioille, Suomi mukaan lukien, myönteisiksi.

Uusien jäsenvaltioiden taloudellinen painoarvo laajentuneessa unionissa on pieni, eikä nykyisissä jäsenvaltioissa ole odotettavissa merkittäviä välittömiä vaikutuksia kansantalouden tasolla. Vaikutukset uusiin jäsenvaltioihin ovat selvästi suuremmat. Kokemukset aikaisemmista laajentumisista keskitasoa köyhempiin maihin osoittavat, että liittymisen johtaa ulkomaankaupan ja investointien kasvuun sekä teknisen kehityksen nopeutumiseen ja näin ollen myös hyvinvoinnin kasvuun. Sisämarkkinoiden laajentuessa yrityksille avautuu uusia markkinoita, ja uusissa jäsenvaltioissa ostovoima on nopeassa kasvussa.

Laajentumisen kauppavaikutusten arvioidaan olevan tuntuvampia uusissa jäsenvaltioissa, sillä niiden vienti unioniin on merkittävämpää kansantuotteeseen nähden kuin niihin suuntautuva EU:n nykyisten jäsenvaltioiden vienti. Uusien sekä nykyisten jäsen-

valtioiden välinen yhteistyö on jo kehittynyt pitkälle Eurooppa-sopimusten myötä. Uusien jäsenvaltioiden kauppa EU:n kanssa on hyvin pitkälle vapautettu ja se on suuntautunut voimakkaasti unioniin. Kaupan kasvu uusissa jäsenvaltioissa voi jatkossakin olla nopeaa taloudellisen kehityksen vuoksi, vaikkei itse EU-jäsenyyteen tai suunnitelmataloudesta markkinataloudeksi siirtymiseen enää liittyisi merkittävää kasvuaikutusta. Muutoksia kaupan rakenteeseen voi syntyä, mikäli laajentumisen myötä osa jäsenvaltioiden unionin ulkopuolelle kohdistuneesta ulkomaankaupasta korvautuu unionin sisäisellä kaupalla.

Laajentuminen saattaa lisätä ulkomaisia sijoituksia uusiin jäsenvaltioihin, kun riskitekiäjät, kuten hallinnolliseen toimintakykyyn liittyvä epävarmuus, vähenevät entisestään. Unionin aiempien laajentumisten yhteydessä näin on tapahtunut, mutta tällä kertaa sijoitusten kasvua saattaa rajoittaa korkea lähtötaaso. Hakijamaissa tapahtunut yksityistämisketjitys on jo houkuttellut runsaasti suoria ulkomaisia sijoituksia. Uusien jäsenvaltioiden haasteena on nyt tavoitella ulkomaisia sijoituksia uusinvestointeihin. Tämä on heijastunut verokilpailun kiristymisenä. Ulkomaisten sijoitusten vaikutukset uusien jäsenvaltioiden talouksiin voivat olla merkittäviä, kun taas nykyisille jäsenvaltioille vaikutusten arvioidaan olevan pieniä.

Työvoiman liikkuvuus unionissa on toistaiseksi ollut vähäistä. Aikaisemmat laajentumiset eivät ole johtaneet laajoihin muuttoliikkeisiin eivätkä aiheuttaneet vakavia työmarkkinahäiriöitä jäsenvaltioissa. Vaikka työttömyys Suomessa onkin tällä hetkellä edelleen useilla ammattialoilla korkea, laajentuminen ajoittuu vaiheeseen, jossa työvoiman riittämättömyys on väestön ikääntymisestä johtuen muodostumassa Suomessa ja useissa muissa nykyisissä jäsenvaltioissa talouskasvua jarruttavaksi tekijäksi. Useimpien tutkimusten mukaan työvoiman muuton arvioidaan kuitenkin tämänkin laajentumisen yhteydessä jäävän suhteellisen vähäiseksi. Myös uusien jäsenvaltioiden väestöt ikääntyvät ja sielläkin on odotettavissa työvoimapuutaa, vaikka työttömyysaste tällä hetkellä onkin suhteellisen korkea. Nykyisten ja uusien jäsenvaltioiden välisten elintasoerojen kaven-

tumisen odotetaan vähitellen osaltaan vähentävän muuttopaineita nykyisiin jäsenvaltioihin. Työvoiman liikkuvuutta koskevia siirtymäaikoja ei voi tarkastella kokonaan erillisenä asiana, sillä muut tuotannon tekijät voivat liikkua vapaasti ja siitä voi mahdollisesti aiheutua markkinoiden vääristymiä.

Maahan muuttaneet työntekijät ja heidän perheensä kuuluvat sen maan sosiaaliturvajärjestelmään, jossa he työskentelevät. Merkittävimmit kustannukset aiheutuvat eläkkeistä ja sairaanhoidosta.

Ostovoiman kasvaminen uusissa jäsenvaltioissa voi ajan mittaan vaikuttaa myönteisesti Suomen vientiin. Toisaalta tuonti uusista jäsenvaltioista kiristää kilpailua kotimarkkinoillamme. Suomen kannalta taloudellisesti merkittävimpiä tulevia jäsenvaltioita ovat Viro, Latvia, Liettua sekä Puola.

Laajentuminen tulee lisäämään kansainvälistä verokilpailua. Erityisesti alkoholijuomien ja tupakkatuotteiden valmisteveroon, yritys- ja pääomaverotukseen sekä henkilöverotukseen kohdistuu paineita. Verotuksen osalta erityisesti Viron jäsenyydellä on vaikutuksia Suomelle. Suomen soveltamat matkustajatuomirajoitukset alkoholijuomien ja tupakkatuotteiden tuonnille toisesta EU:n jäsenvaltiosta poistuvat vuoden 2004 alusta. Viron alhaisemman hintatason takia näiden tuotteiden tuonnin odotetaan lisääntyvän Suomeen.

Viron verojärjestelmä poikkeaa usealla tavalla suomalaisesta ja maan jäsenyys saattaa lisätä suomalaisten yritysten kiinnostusta asettautua Viroon. Viron tuloverolain mukaisesti yhtiöt on vapautettu jakamattoman voiton verotuksesta. Työntekijöiden tulovero on Virossa 26 prosenttia ilman progressiota.

Suomen ja Viron välinen talousyhteistyö ja taloudellinen integroituminen on jo edennyt varsin pitkälle eikä mainittavia sopeutumisongelmia verotusta lukuun ottamatta ole odotettavissa. Viro on kansantaloutensa volyymilta pieni, joten Suomeen ulottuvien vaikutuksien arvioidaan jäävän vähäisiksi ja kohdistuvan vain tietyille toimialoille.

Puolan talouden volyyymi huomioon ottaen Puolan jäsenyys ja maan vaurastuminen voivat vaikuttaa siten, että Puola tulee antamaan merkittävän kasvusysäyksen koko EU-alueelle tämän vuosikymmenen jälkipuol-

kolla. Puolan jäsenyyden on myös arvioitu vahvistavan pohjoisen Euroopan, ja erityisesti Itämeren alueen, taloudellista painoarvoa.

Talouspolitiikka

Talouden suotuisa kehitys EU:ssa edellyttää yhteisen talousstrategian jatkuvaa kehittämistä ja rakenteiden sopeuttamista uusiin olosuhteisiin. Jäsenvaltioiden kirjo laajentuneessa unionissa voi vaikeuttaa talouspolitiikan koordinaatiota. Liittymisen myötä uudet jäsenvaltiot sitoutuvat yhteisiin pelisääntöihin ja liittyminen toimii välttämättömien rakenteellisten uudistusten kannustimena. Talouspoliittinen yhteistyö tuo vakautta uusien jäsenvaltioiden talouskehitykseen. Suotuisa integraatiokehitys edellyttää uusilta mailta kestävä ja selvästi nykyisiä jäsenvaltioita nopeampaa talouskasvua. Mitä nopeammin lähentyminen sujuu, sitä pienemmiksi laajentumisen kustannukset jäävät. Uudet jäsenvaltiot olisi lisäksi liitettävä mahdollisimman kiinteästi Lissabonin strategiaan, jonka tavoitteena on kehittää unionista maailman kilpailukykyisin ja osaamiseen perustuva talousalue. Uusien jäsenvaltioiden merkittävimmät rakennepoliittiset haasteet liittyvät edelleen suurelta osin siirtymätalousvaiheeseen.

Unioniin liittyessään uudet jäsenvaltiot noudattavat kaikkia talous- ja rahaliiton talouspolitiikkaa koskevia säännöksiä, mutta eivät heti siirry talous- ja rahaliiton kolmanteen vaiheeseen eli yhteiseen rahaan. Maiden odotetaan liittyvän ERM II -valuuttakurssijärjestelmään, joskaan ei välttämättä heti EU:hun liittymisen jälkeen. Uudet jäsenvaltiot voivat siirtyä talous- ja rahaliiton kolmanteen vaiheeseen sen jälkeen kun ne ovat täyttäneet euron käyttöönoton edellytykset eli Maastrichtin lähentymiskriteerit. Kriteerit edellyttävät muun muassa, että jäsenvaltion on osoitettava vähintään kahden vuoden ajan riittävä valuuttavakaus valuuttakurssijärjestelmässä ennen arviointiajankohtaa. Komissio ja EKP arvioivat lähentymisraporteissaan yhteiseen rahaan siirtymisen edellytysten täyttymistä. Maan siirtymisestä talous- ja rahaliiton kolmanteen vaiheeseen päättää viime kädessä neuvosto valtion- tai hallitusten päämiesten kokoonpanossa.

Kestävä ja uskottava rahataloudellinen vakaus saavutetaan vain pitkään jatkuvan, hyvän reaalityaloudellisen kehityksen ja tasapainoon tähtäävän talouspolitiikan tuloksena. Olennaista on kestävä lähentyminen. Liian aikainen ja puutteellisten edellytysten vallitessa tapahtuva pyrkiminen rahaliiton jäsenyyteen ja valuutan kytkeminen ERM II -järjestelmään voi johtaa alhaiseen tuotannon kasvuun ja heikkoon työllisyyteen. Liian aikainen rahaliiton jäsenyys voi olla ongelmallista myös euroalueen korko- ja valuuttakurssivakauden kannalta, sillä lähentymiseen liittyy myös reaalisena valuuttakurssin vahvistuminen. Euron käyttöönoton jälkeen reaalisena valuuttakurssi suhteessa muihin euroalueen maihin voi vahvistua vain muita maita nopeamman inflaation kautta.

Maastrichtin lähentymiskriteereistä erityisen haastava uusille jäsenvaltioille on julkistalouden tasapainon saavuttaminen. Julkinen alijäämä ylittää useassa uudessa jäsenvaltiossa vielä selvästi sallitun tason. Tulevina vuosina uusien jäsenvaltioiden finanssipolitiikkaan kohdistuu kasvavia paineita. Inflaatio on saatu useimmissa uusissa jäsenvaltioissa kuriin, mutta osa hinnoista on edelleen hallinnollisesti säädeltäviä. Sääntelyn purkamisen tahti ja tapa voivat kasvattaa hintapaineita jatkossa. Velkaantumisen suhteen uudet jäsenvaltiot ovat nykyisiä paremmassa asemassa. Julkisen velan BKT-osuus on pieni etenkin Latviassa, Liettuassa ja Virossa.

Keskeinen haaste uusien jäsenvaltioiden talous- ja rakennepolitiikassa liittyy sellaisten hallinnollisten rakenteiden luomiseen, jotka tukevat markkinoiden toimintaa ja yksityisen sektorin, erityisesti rahoitusmarkkinoiden, tasapainoista kehittymistä. Rahoitusmarkkinoiden ja -laitosten asianmukainen sääntely ja tehokas valvonta ovat tässä suhteessa avainasemassa. Matalana pysyminen säästämisasteen kohottamiseksi talouden vakauden on lisääntyttävä ja rahoitussektorin kehityttävä.

4.1.2. Budjettivaikutukset

Laajentumisella on sekä suoria että epäsuoria budjettivaikutuksia. Suorat vaikutukset ovat uusiin jäsenvaltioihin kohdistuvat EU-

rahoitusvirrat ja uusien jäsenvaltioiden mak-suosuudet EU:n budjettiin. Laajentumisen suorat budjettivaikutukset ovat tehtyjen päätösten perusteella tiedossa vuosien 2004–2006 osalta. Vuoden 2006 jälkeisestä ajasta voidaan esittää vain alustavia arvioita, sillä uusista rahoituskehyksistä ei ole vielä tehty päätöksiä.

Epäsuorilla budjettivaikutuksilla tarkoitetaan muutospaineita, jotka laajentumisen myötä kohdistuvat erityisesti budjettitaloudellisesti merkittävimpiin politiikkalohkoihin eli maatalous- ja maaseutupolitiikkaan sekä alue- ja rakennepolitiikkaan. Laajentumisen epäsuorien budjettivaikutuksien merkitys nykyisille jäsenvaltioille, Suomi mukaan lukien, on pidemmällä aikavälillä vähintään yhtä suuri kuin suorien vaikutuksien.

Edellä todetut epävarmuustekijät on tarpeen huomioida jäljempänä käsiteltyjä laskelmia arvioitaessa. Valtiovarainministeriön arvioissa laajentumista edeltävää tilannetta vuonna 2003 on verrattu vuosia 2006 sekä 2013 koskeviin laskelmiin. Näiden arvioiden mukaan uusiin jäsenvaltioihin kohdistettaisiin vuonna 2006 noin 17 miljardin euron maksusitoumusmäärärahat.

Vuoden 2013 laskelmissa on otettu huomioon unionin kasvaminen 12 jäsenvaltiolla mukaan lukien Romania ja Bulgaria. Tällöin EU:n budjetti kasvaisi noin 34–44 miljardia euroa verrattuna vuoteen 2003. EU:n budjetin koko asettuisi tällöin 115–141 miljardin euron välille, kun otetaan huomioon nykyisiin jäsenvaltioihin kohdistuvien tukien pientyminen.

Uusien jäsenvaltioiden osuus EU:n menoista olisi arvioiden mukaan noin 15 prosenttia vuonna 2006 ja noin 30 prosenttia vuonna 2013. Näihin maihin kohdistuva nettosiirto vuositasolla vuonna 2013 olisi tällöin noin 27–36 miljardia euroa.

Laajentumisesta johtuva EU:n budjetin kasvu johtaa myös Suomen maksujen nousuun. EU:n ja Suomen välisten rahavirtojen kehitys ei kuitenkaan määräydy vain laajentumiseen liittyvien laskennallisten tekijöiden perusteella, vaan on ratkaisevasti riippuvainen rahoituskautta 2007–2013 koskevien neuvotteluiden tuloksista. Vasta näiden neuvotteluiden jälkeen on mahdollista antaa lopullinen arvio EU:n laajentumisen budjetti-

vaikutuksista Suomen kannalta. Tämäkin arvio on epätäydellinen, sillä ei ole mahdollista arvioida sitä, mitkä politiikkauudistukset olisi toimeenpantu laajentumisesta huolimatta.

Erilaisten tekijöiden yhteisvaikutuksena toteutuvan Suomen nettomaksun arvioidaan kehittyvän pidemmällä aikavälillä siten, että vuosittaisen nettomaksun kokoluokka nousisi vuoden 2003 noin 200 miljoonasta eurosta 400–450 miljoonaan euroon vuonna 2006. Tämän jälkeisellä rahoituskaudella Suomen nettomaksuasema heikkenee edelleen.

4.2. Ympäristövaikutukset

Laajentumisen vaikutukset Suomen ja Euroopan unionin alueen ympäristön tilaan ovat pääosin myönteisiä. Uudet jäsenvaltiot ovat hyväksyneet EY:n ympäristölainsäädännön sellaisenaan ja niiden on saatettava se voimaan kansallisessa lainsäädännössään viimeistään liittymishetkellä. Useimpien uusien jäsenvaltioiden ympäristönsuojelun taso on nykyisten jäsenvaltioiden keskitasoa heikompi. EY:n ympäristölainsäädännön toimeenpano parantaa vähitellen ympäristön tilaa uusissa jäsenvaltioissa ja samalla koko Euroopan alueella. On mahdollista, että laajentuminen aluksi hidastaa uuden ympäristölainsäädännön kehittymistä ja vaikeuttaa myös EU:n yhteisen näkemyksen saavuttamista kansainvälisissä neuvotteluissa.

Uusille jäsenvaltioille myönnettiin siirtymäaikoja, koska ympäristöinvestoinnit vaativat niiltä huomattavia voimavaroja. Investoinneista saatavat terveydelliset, taloudelliset ja ympäristönsuojeluun liittyvät hyödyt ovat selvästi kustannuksia suuremmat. Siirtymäajat eivät estä ympäristönsuojelun kannalta myönteistä kehitystä. Ilmansuojelua koskevien direktiivien toimeenpano parantaa huomattavasti uusien jäsenvaltioiden ilmanlaatua ja samalla ihmisten terveyttä. Uusien jäsenvaltioiden rajat ylittävien päästöjen vähentyessä ilman laatu paranee ja ilmansaasteista aiheutuvat haitat vähenevät myös monissa nykyisissä jäsenvaltioissa kuten Suomessa. Vesiensuojelusäädösten toimeenpano uusissa jäsenvaltioissa on Suomelle erityisen tärkeää Itämeren tilan kohentamiseksi.

Laajentumisen arvioidaan lisäävän taloudellista toimeliaisuutta Euroopassa ja erityisesti uusien jäsenvaltioiden alueella. Teollisen toiminnan ja liikenteen, erityisesti maantieliikenteen ja kuljetusten, voimakkaalla kasvulla saattaa olla epäsuotuisia vaikutuksia ympäristöön. Kasvava kulutus lisää muun muassa jätteiden määrää ja asettaa uusia vaatimuksia uusien jäsenvaltioiden jätteidenkäsittelylle. Monessa uudessa jäsenvaltiossa on vielä jäljellä sellaista koskematonta luontoa ja luontotyyppisiä, joiden suojelu on elintärkeää koko Euroopan luonnon monimuotoisuuden säilymiselle. Myös maanviljelyn tehostuminen ja pientilojen väheneminen uhkaa luonnon monimuotoisuuden säilymistä uusissa jäsenvaltioissa. Todennäköisesti lisääntyvä lannoitteiden ja torjunta-aineiden käyttö taas kuormittaa erityisesti vesistöjä. Ympäristönsuojelun kannalta on tärkeää, että uudet jäsenvaltiot ottavat ympäristönäkökohdat ja kestävä kehityksen näkökohdat huomioon kaikessa päätöksenteossään.

4.3. Organisaatio- ja henkilöstövaikutukset

Uudet jäsenvaltiot omaksuvat jäsenyyden oikeudet ja velvoitteet liittymissopimuksen mukaisesti. Tästä aiheutuu tiettyjä organisaatio- ja henkilöstövaikutuksia unionin toimielimissä.

Ulkoasiainministeriölle aiheutuu organisaatio- ja henkilöstövaikutuksia, jotka liittyvät Suomen edustautumiseen uusissa jäsenvaltioissa. Uusien jäsenvaltioiden liittymisestä Euroopan unioniin ei arvioida aiheutuvan muita välittömiä organisaatio- ja henkilöstövaikutuksia Suomelle.

4.4. Vaikutukset kansalaisten asemaan

Euroopan unionin laajentuminen vaikuttaa Suomen kansalaisten asemaan monella tavalla. EU:n perusarvojen – vapauden, kansanvallan ja ihmisoikeuksien kunnioituksen – hyväksyminen yhä laajemmin vahvistaa maanosamme poliittista ja taloudellista va-

kautta. Unionin sisällä yhteiset arvot ja instituutiot sekä tiivis kanssakäyminen takaavat rauhan säilymisen jäsenvaltioiden välillä. Uusien jäsenvaltioiden sitoutuminen yhteisiin sääntöihin ja käytäntöihin helpottaa yksityisen kansalaisen kanssakäymistä näiden valtioiden kansalaisten, yritysten ja yhteisöjen kanssa.

Sisämarkkinoiden laajeneminen tuo suomalaisille kuluttajille etuja. Kaupan esteiden poistuksessa ja uusien jäsenvaltioiden talouksiin sekä kulutustavaroiden tuotannon kehityksessä tuotevalikoimat ja hintakilpailu kasvavat. Nykyisten ja uusien jäsenvaltioiden keskinäinen kauppa laajenee ja lisää yleistä hyvinvointia. Suomen ja muiden EU-kansalaisten etujen mukaista on, että EU:n yhteinen kuluttajansuoja ulottuu koko laajentuneelle sisämarkkina-alueelle.

Matkustaminen Euroopassa yksinkertaistuu, kun unionin sisällä voimassa olevat säännöt kansalaisten vapaasta liikkuvuudesta ulottuvat yhä laajemmalle alueelle. Vapaa liikkumisoikeus koskee taloudellisesti e-aktiivisia henkilöitä, opiskelijoita ja eläkeläisiä uusien jäsenvaltioiden liittymispäivästä lähtien. Työvoiman vapaa liikkuvuus toteutuu siirtymäjärjestelyn kautta, millä varmistetaan, ettei muuttovirroissa pääse syntymään epätasapainoa uusien ja nykyisten jäsenvaltioiden välillä vallitsevien palkkatason erojen vuoksi.

Kansalaisten ammatillista liikkumista Suomen ja uusien jäsenvaltioiden välillä helpottaa tutkintojen vastavuoroinen tunnustaminen. Uusien jäsenvaltioiden täysimääräinen osallistuminen EU:n koulutus-, nuoriso- ja tutkimustyöhön lisää opiskelijoiden, koulutusalan henkilöstön, tutkijoiden ja nuorten kansainvälistymismahdollisuuksia sekä parantaa yhteistyön edellytyksiä.

Kansalaisten sosiaaliturvan kattavuus Euroopassa paranee. Sosiaaliturvan koordinaatiojärjestelmä laajenee koskemaan Suomen ja uusien jäsenvaltioiden välillä liikkuvia henkilöitä ja mahdollistaa muun muassa eläkkeiden ja muiden sosiaaliturvaetuuksien maksamisen jäsenvaltiosta toiseen.

Uusien jäsenvaltioiden liittyttyä unioniin EU:n ulkoraja siirtyy näiden ja kolmansien maiden välisille rajoille. Sisärajalvonta ja -tarkastukset säilyvät kuitenkin toistaiseksi

uusien jäsenvaltioiden ja nykyisten Schengen-valtioiden välillä. Kun neuvosto aikanaan tekee Schengenin säännösten mukaisesti päätöksen sisärajarakastusten poistamisesta, EU:n jäsenvaltioiden kansalaiset voivat matkustaa vapaasti 25 valtion alueella.

Euro-alueen laajentuminen tulee aikanaan helpottamaan hintavertailua ja matkustamista Euroopassa. Uusien jäsenvaltioiden liittyminen talous- ja rahaliiton kolmanteen vaiheeseen vahvistaa koko unionin talouskasvua.

Kulttuuriyhteistyö monipuolistuu ja vilkastuu, kun uudet jäsenvaltiot osallistuvat täysivaltaisina unionin kulttuuriohjelmiin ja -hankkeisiin. Suomalaisille tarjoutuu uusia yhteistyömahdollisuuksia unionin entistä laajempien ohjelmien, hankkeiden ja yhteistyöverkkojen muodossa.

Uusien jäsenvaltioiden terveydenhuollon taso nousee ja kansanterveystilanne paranee niiden luodessa nykyaikaiset kansalliset terveyspolitiikat. Terveydellisten haittojen torjuminen Euroopassa tehostuu. Uusien jäsenvaltioiden osallistuminen EU:n huume politiikan yhdenmukaistamiseen edesauttaa tartuntatauti- ja huumeiden vastaista toimintaa. Ympäristön tilan ja muiden terveyteen vaikuttavien tekijöiden parantumisella on myös myönteinen merkityksensä terveyden- suojelulle.

Naisten ja miesten välinen tasa-arvo uusissa jäsenvaltioissa paranee. EU:n tasa-arvoa koskevien määräysten toimeenpano vaikuttaa myönteisesti yhteiskunnalliseen kehitykseen ja yleiseen asenneilmastoon. Uusien jäsenvaltioiden vähemmistöjen yhteiskunnallista asemaa parantavat EU:n säännökset, jotka edellyttävät yhdenvertaisen kohtelun turvaamista etnisille vähemmistöille sekä yhdenvertaista kohtelua työelämässä.

Suomen kansalaisten turvallisuutta lisää uusien jäsenvaltioiden mukaantulo eurooppalaiseen poliisi- ja tullirikosyhteistyöhön. Tiedonvaihdon lisääntyessä ja käytäntöjen yhdenmukaistuessa rajat ylittävän rikollisuuden torjunta ja tutkinta helpottuu. Terrorismin vastaiset toimenpiteet tehostuvat yhteistyön tiivistyessä. Uusien jäsenvaltioiden sitoutuminen talousrikollisuuden ja korruption torjuntaan vaikuttaa myönteisesti unionin kansalaisten turvallisuuteen.

5. Esityksen riippuvuus muista esityksistä ja kansainvälisistä sopimuksista

5.1. Riippuvuus muista esityksistä

Liittymissopimuksesta aiheutuvia lainmuutostarpeita käsitellään edellä liittymissopimuksen keskeistä sisältöä ja merkitystä koskevassa jaksossa 3 ja tarkemmin esityksen yksityiskohtaisissa perusteluissa. Liittymissopimus edellyttää seuraavia muutoksia Suomen lainsäädäntöön.

Liittymissopimuksessa sovitun työvoiman liikkuvuutta koskevan siirtymäjärjestelyn soveltaminen Suomessa edellyttää määräaikaista muutoksia niihin ulkomaalaislain säännöksiin, jotka koskevat EU-kansalaisen työntekooikeutta.

Liittymissopimuksen toimielimiä koskevien määräysten seurauksena Suomen edustajien paikkamäärä Euroopan parlamentissa vähenee vaalikaudella 2004–2009 nykyisestä 16 paikasta kahdella paikalla. Vaalilain 163 §:n 1 momenttia on muutettava vastamaan Suomen tulevaa paikkamäärää.

Liittymissopimuksen valmisteverotusta koskevien siirtymäjärjestelyjen seurauksena valmisteverotuslakia on muutettava, jotta Suomi voisi säilyttää nykyiset tupakkatuotteiden määrälliset rajoitukset silloin, kun matkustajat saapuvat Suomeen uusista jäsenvaltioista tuoden mukanaan omaan käyttöön siellä hankittuja tupakkatuotteita. Samalla muutetaan alkoholi- ja alkoholijuomaverolakeja siten, että alkoholin veroja alennetaan laajentumisen aiheuttaman sopeuttamisen vuoksi.

Edellä mainittujen lakien muuttamista koskevat hallituksen esitykset annetaan eduskunnalle erikseen. Erillisten hallitusten esitysten sisältämät lainmuutokset tulisi saada voimaan liittymissopimuksen voimaantuloon mennessä.

5.2. Riippuvuus kansainvälisistä sopimuksista

Uudet jäsenvaltiot sitoutuvat liittymisasiakirjan 5 ja 6 artiklan mukaan liittymään eräisiin nykyisten jäsenvaltioiden tekemiin kan-

sainvälisiin sopimuksiin. Liittymisasiakirjassa luetellaan erikseen sopimukset, joiden osalta unionin neuvosto tekee yksimielisesti pöytäkirjat uusien jäsenvaltioiden kanssa. Liittymistä koskevia pöytäkirjoja ei käsitellä Suomessa enää erikseen perustuslain 93–95 §:ssä säädettyllä tavalla. Liittyminen Euroopan talousalueesta tehtyyn sopimukseen tapahtuu ETA-sopimuksen 128 artiklan mukaisesti. Sen mukaan osallistumisen ehtoista ja edellytyksistä päätetään sopimuspuolten ja hakijavaltion välisin sopimuksin. Sopimus on parafoitu 3 päivänä heinäkuuta 2003 ja annetaan kaikkien sopimuspuolten ratifioitavaksi tai hyväksyttäväksi niiden omien menettelyjen mukaisesti.

Uusilla jäsenvaltiolla saattaa olla unioniin liittyessään voimassa olevia kahden tai monenvälisiä muita kansainvälisiä sopimuksia. Tällaisissa sopimuksissa muina sopimuspuolina voi olla sekä nykyisiä jäsenvaltioita että kolmansia maita. Liittyminen unioniin aiheuttaa tietyissä tapauksissa tilanteita, joissa uusien jäsenvaltioiden voimassa olevien kansainvälisten sopimusten määräyksistä johtuvat oikeudet ja velvollisuudet eivät ole sopusoinnussa unionin perussopimusten määräysten kanssa. Niiltä osin kuin ristiriita on olemassa uuden jäsenvaltion ja nykyisen jäsenvaltion välisessä sopimussuhteessa, se korjautuu, kun yhteisön oikeus ensisijaisuutensa perusteella korvaa vanhojen sopimusten ristiriitaiset määräykset. Yleisen oikeusvarmuuden takia tällaiset sopimukset on joko muutettava vastaamaan yhteisön oikeuden määräyksiä tai ne on irtisanottava. Tällaisia sopimuksia, joissa Suomi on sopimuspuolena ja joissa on mahdollisia ristiriitoja, käsitellään tarkemmin jäljempänä yksityiskohtaisissa perusteluissa asiasisältönsä mukaisessa yhteydessä. Tarvittaessa näiden sopimusten muuttamista tai irtisanomista koskevat hallituksen esitykset annetaan eduskunnalle aikanaan.

Tapauksissa, joissa ristiriitainen määräys on uuden jäsenvaltion ja kolmannen valtion välisessä sopimussuhteessa, ristiriita ei korjaudu edellä mainitulla tavalla, koska kansainvälisen oikeuden periaatteiden mukaan kaksi sopimuspuolta (tässä uusi jäsenvaltio ja nykyiset jäsenvaltiot) eivät voi keskinäisellä

sopimuksellaan (tässä liittymissopimus) muuttaa kolmannen valtion oikeuksia ja velvollisuuksia ilman tämän suostumusta. Tämän takia uudet jäsenvaltiot ovat EY:n perustamissopimuksen 307 artiklan mukaan velvollisia kaikin käytettävissään olevin keinoin poistamaan ristiriitaisuudet yhteisön lainsäädännön kanssa omista voimassaolevista sopimuksistaan. Tämä voi tapahtua joko muuttamalla sopimuksia tai irtisanomalla ne. Suomi on nykyisenä jäsenvaltiona velvollinen tarvittaessa avustamaan uusia jäsenvaltioita sopeuttamaan sopimuksensa yhteisön oikeuden mukaisiksi.

Liittymissopimus ei sisällä määräyksiä liittymisen vaikutuksesta EY:n ja sen jäsenvaltioiden sekä tulevien jäsenvaltioiden välillä tehtyihin assosiaatiosopimuksiin. Valtiosopimusoikeutta koskevan Wienin yleissopimuksen 59 artiklan mukaan valtiosopimus katsotaan päättyneeksi, jos kaikki sopimuspuolet tekevät samaa asiaa koskevan myöhemmän valtiosopimuksen ja myöhemmästä valtiosopimuksesta käy ilmi tai muuten on osoitettavissa, että sopimuspuolten aikomus oli järjestää asia mainitulla valtiosopimuksella tai myöhemmän valtiosopimuksen määräykset ovat siinä määrin ristiriidassa aikaisemman valtiosopimuksen määräysten kanssa, ettei näitä kahta valtiosopimusta voi soveltaa samanaikaisesti. Ottaen huomioon, että Eurooppa-sopimusten tarkoituksena on ollut valmistella tulevien jäsenvaltioiden liittymistä Euroopan unioniin ja että Eurooppa-sopimusten määräykset ovat merkittävältä osin ristiriidassa EU:n jäsenyydestä johtuvien velvoitteiden kanssa, on liittymissopimuksen katsottava korvaavan tulevien jäsenvaltioiden kanssa tehdyt Eurooppa-sopimukset. Liittymissopimus korvaa samalla tavalla myös yhteisösopimuksina tehdyt assosiaatiosopimukset Kyproksen ja Maltaan kanssa. Esitykseen sisältyvät ehdotukset laeiksi Tšekin, Unkarin, Puolan ja Slovakian kanssa tehtyjen Eurooppa-sopimusten ja niihin liittyvien mukautuspöytäkirjojen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta annettujen lakien sekä Viron, Latvian, Liettuan ja Slovenian kanssa tehtyjen Eurooppa-sopimusten eräiden määräysten hyväksymisestä annettujen lakien kumoamisesta.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Liittymissopimuksen sisältö ja suhde Suomen lainsäädäntöön

1.1. Sopimuksen rakenne ja suhde niihin sopimuksiin, joihin unioni perustuu

Euroopan unionista (EU) tehdyn sopimuksen 49 artiklan mukaan jokainen Euroopan valtio, joka noudattaa unionin peruseriaatteita eli vapauden, kansanvallan, ihmisoikeuksien ja perusvapauksien kunnioittamisen sekä oikeusvaltion periaatteita, voi hakea Euroopan unionin jäsenyyttä. Liittyminen unioniin ja samalla kahteen yhteisöön, eli Euroopan yhteisöön (EY) ja Euroopan atomienergiayhteisöön (Euratom), toteutetaan unionin jäsenvaltioiden ja jäsenyyttä hakevien valtioiden keskenään neuvottelemalla valtiosopimuksella. Tämä valtiosopimus eli liittymissopimus sisältää unionin laajentumisen johdosta tarpeelliset mukautukset unionin perustana oleviin sopimuksiin sekä muut uusien jäsenvaltioiden liittymistä koskevat ehdot. Liittymissopimus on voimassaolevia unionin perustana olevia sopimuksia muuttava ja täydentävä sopimus ja on siten osa niin sanottua primäärioikeutta. Liittymissopimuksen voimaantulo edellyttää kaikkien sen allekirjoittaneiden valtioiden eli sopimuspuolten ratifiointia niiden kansallisten valtiosääntöjensä asettamien vaatimusten mukaisesti. Lisäksi jo ennen kansallisia ratifiointeja Euroopan unionin ministerineuvosto hyväksyi jäsenyyshakemukset 14 päivänä huhtikuuta 2003 tekemällään erillisellä päätöksellä kuultuaan ensin komissiota ja saatuaan Euroopan parlamentin kaikkien jäsentensä ehdottomalla enemmistöllä antaman liittymistä puoltavan lausunnon.

Liittymissopimuksen perusrakenne vastaa Euroopan unionin, ja sitä ennen Euroopan yhteisöjen, aikaisempien laajentumisten yhteydessä vakiintunutta käytäntöä. Varsinaisen liittymissopimuksen sisältää kolme artiklaa. Ensimmäinen artikla määrää, että liittyvistä valtioista tulee Euroopan unionin jäseniä unionin jäsenvaltioita koskevin oikeuksin ja velvollisuuksin sekä, että niistä tulee sopimuspuolia niihin sopimuksiin, joihin unioni perustuu. Lisäksi artiklassa määrätään, että

liittymisehdot ja liittymisen vuoksi perussopimukseen tehtävät muutokset sisältyvät liittymissopimuksen osana olevaan liittymisasiakirjaan, jonka määräykset ovat erottamaton osa liittymissopimusta.

Liittymissopimuksen 2 ja 3 artiklat sisältävät määräykset sopimuksen ratifioinnista, voimaantulosta sekä kielistä, joilla sopimus on tehty.

Liittymistä koskevat yksityiskohtaiset ehdot sisältyvät viisiosaiseen liittymisasiakirjaan, jonka osat jakaantuvat osastoihin ja lukuihin. Liittymisasiakirja sisältää yhteensä 62 artiklaa. Ensimmäinen osa (artiklat 1–10) sisältää liittymisen peruseriaatteen, toinen osa unionin perussopimukseen liittymisestä johtuvat mukautukset (artiklat 11–19) ja kolmas osa toimielinten antamia säädöksiä koskevat mukautukset (artiklat 20–23). Neljäs osa sisältää uusia jäsenvaltioita koskevat väliaikaiset siirtymämääräykset ja -toimenpiteet (artiklat 24–42). Liittymisasiakirjan viides osa (artiklat 43–62) sisältää liittymisasiakirjan soveltamista koskevat yleiset määräykset, määräyksiä toimielinten ja eräiden muiden elinten järjestäytymisestä, toimielinten antamien säädösten sovellettavuudesta sekä liittymisasiakirjan loppumääräykset.

Liittymisasiakirjaan kuuluvat erottamattomana osana sen liitteet ja pöytäkirjat. Liitteitä asiakirjaan sisältyy 18 kappaletta (liitteet I–XVIII) ja pöytäkirjoja 10 kappaletta (pöytäkirjat N:o 1–10).

Päätösasiakirjassa, joka allekirjoitettiin liittymissopimuksen allekirjoittamisen yhteydessä Ateenassa 16 päivänä huhtikuuta 2003 järjestetyssä konferenssissa, luetellaan kaikki tähän unionin laajentumiseen liittyvät asiakirjat. Siihen sisältyvät myös unionin nykyisten jäsenvaltioiden ja uusien jäsenvaltioiden yhdessä ja erikseen antamat julistukset, joita päätösasiakirjaan sisältyy yhteensä 44 kappaletta. Päätösasiakirja ei ole osa liittymissopimusta, vaan erillinen luonteeltaan tilaisuuden pöytäkirjaa muistuttava asiakirja. Päätösasiakirja ei siten ole oikeudellisesti sitovan liittymissopimuksen osa.

Liittymissopimus on osa unionin primäärioikeutta vastaavalla tavalla kuin neljän aikai-

semman liittymisen yhteydessä tehdyt liittymissopimukset. Tämän vuoksi liittymisasiakirjan määräysten soveltamiseen, mahdolliseen muuttamiseen tai kumoamiseen soveltuvat samat primäärioikeuden määräykset ja menettelyt kuin unionin perustana olevien sopimusten soveltamiseen, muuttamiseen tai kumoamiseen.

1.2. Liittymissopimus

1 artikla. Artiklan 1 kohdassa määrätään, että Tšekki, Viro, Kypros, Latvia, Liettua, Unkari, Malta, Puola, Slovenia ja Slovakia tulevat Euroopan unionin jäseniksi ja Euroopan unionin perussopimusten sopimuspuoliksi. Määräyksen mukaan uudet jäsenvaltiot tulevat sopimuspuoliksi mainittuihin sopimuksiin sellaisina kuin ne ovat muutettuina tai täydennettyinä voimassa liittymishetkellä.

Artiklan 2 kohdan mukaan uusien jäsenvaltioiden liittymisehdot ovat liittymissopimukseen kuuluvassa asiakirjassa. Tämä asiakirja sisältää myös uusien jäsenvaltioiden liittymisen takia tarvittavat mukautukset niihin sopimuksiin, joihin unioni perustuu. Liittymisasiakirjan määräykset ovat erottamaton osa liittymissopimusta.

Artiklan 3 kohdassa viitataan 1 kohdassa tarkoitettuihin primäärioikeudellisiin sopimuksiin, joihin Euroopan unioni perustuu. Kohdan mukaan kyseisissä sopimuksissa olevia määräyksiä jäsenvaltioiden oikeuksista ja velvollisuuksista sekä unionin toimielinten valtuuksista ja toimivallasta sovelletaan myös tähän liittymissopimukseen. Määräyksestä seuraa muun muassa se, että Euroopan yhteisön perustamissopimuksen määräykset komission ja tuomioistuimen toimivallasta yhteisön oikeuden noudattamisen valvonnan ja yhteisön oikeuden tulkinnan osalta koskevat myös liittymissopimusta. Tarkemmat määräykset tämän artiklan oikeusvaikutuksista uusien jäsenvaltioiden aseman kannalta sisältyvät liittymisasiakirjan 2–10 artiklaan.

2 artikla. Artiklassa on määräykset liittymissopimuksen ratifiointista ja sen voimaantulon ajankohdasta. Siinä määrätään menettelystä tapauksessa, jossa jokin hakijavaltaioista ei ole määrääjässä ratifioinut sopimusta sekä

unionin toimielinten oikeudesta ryhtyä liittymissopimuksessa edellytettyihin toimenpiteisiin jo ennen liittymissopimuksen voimaantuloa.

Artiklan 1 kohdan mukaan korkeat sopimuspuolet, eli nykyiset ja uudet jäsenvaltiot, ratifioivat liittymissopimuksen kukin oman valtiosääntönsä asettamien vaatimusten mukaisesti. Ratifioimiskirjat on talletettava Italian hallituksen huostaan viimeistään 30 päivänä huhtikuuta 2004. Italian hallituksen asema unionin primäärioikeudellisten liittymissopimusten tallettajana perustuu siihen, että se toimii myös EU-sopimuksen, EY:n perustamissopimuksen ja Euratomin perustamissopimuksen tallettajana.

Artiklan 2 kohdan ensimmäisen alakohdan mukaan liittymissopimus tulee voimaan 1 päivänä toukokuuta 2004, jos kaikki ratifioimiskirjat on talletettu siihen mennessä, siis viimeistään 30 päivänä huhtikuuta 2004. Määräys ei mahdollista sopimuksen voimaantulon lykkäämistä sen tapauksen varalta, että jokin sopimusvaltioista ei ehtisi tallettaa ratifioimiskirjaansa asetetussa määräajassa. Määräyksestä käy ilmi myös se, että unionin kaikkien nykyisten jäsenvaltioiden ratifiointi on liittymissopimuksen voimaantulon edellytyksenä.

Artiklan 2 kohdan toisessa alakohdassa on erityismääräykset sen tapauksen varalta, että jokin jäsenyyttä hakeneista valtioista ei ratifioisi liittymissopimusta määrääjässä. Tällaisessa tilanteessa liittymissopimus tulee voimaan ratifioimiskirjansa määrääjässä tallettaneiden uusien jäsenvaltioiden sekä nykyisten jäsenvaltioiden välillä 1 päivänä toukokuuta 2004. Jos mikään hakijavaltaioista ei ratifioi liittymissopimusta määrääjässä, liittymissopimus raukeaa. Jos jokin jäsenyyttä hakeneista valtioista ei ole ratifioinut liittymissopimusta määrääjässä, mutta liittymissopimuksen voimaantulon edellytyksenä olevat ratifiointit, siis kaikkien nykyisten jäsenvaltioiden sekä ainakin yhden uuden jäsenvaltion ratifiointit, on suoritettu, neuvosto päättää välittömästi tilanteen vaatimista mukautuksista liittymissopimukseen ja liittymisasiakirjaan. Neuvoston päätös tehdään yksimielisesti.

Neuvostolla on valta mukauttaa liittymissopimuksen 3 artiklaa (sopimuksen todistus-

voimaiset kielet) sekä niitä liittymisasiakirjan artikloja, joissa unionissa edellytetään olevan 25 jäsenvaltiota, samoin kuin liittymisasiakirjan pöytäkirjoja 1–10 ja liitteitä II–XV. Vastaavasti neuvosto voi julistaa rauenneiksi tai mukauttaa niitä liittymisasiakirjan tai sen pöytäkirjojen ja liitteiden määräyksiä, joissa nimenomaisesti viitataan ratifioimiskirjansa tallettamatta jättäneisiin valtioihin.

Edellä mainittua menettelyä liittymissopimuksen mukauttamisesta on jouduttu soveltamaan kahdesti aiemmin vuosina 1972 ja 1994, kun Norja ei voinut ratifioida silloisia liittymissopimuksia. Tilanteen edellyttämistä mukautuksista silloisiin liittymisasiakirjoihin päätettiin Euroopan yhteisöjen neuvoston päätöksillä, jotka tehtiin ja tulivat voimaan 1 päivänä tammikuuta 1973 ja 1 päivänä tammikuuta 1995. Artiklassa ei ole erityismääräyksiä sellaisen jäsenyyttä hakeneen valtion asemasta, joka ei ratifioi liittymissopimusta. Tällainen valtio on suhteessa unioniin kolmas valtio, ja sen suhteet unioniin määräytyvät niiden sopimusten nojalla, jotka ovat voimassa jäsenyyden hakemisesta riippumatta. Mikäli tällainen valtio haluaisi hakea uudelleen unionin jäsenyyttä, tulisi unionisopimuksen 49 artiklan mukainen menettely sovellettavaksi, eikä sillä seikalla, että asianomainen valtio on jo kerran käynyt läpi jäsenyysneuvottelut, olisi oikeudellista merkitystä.

Artiklan 3 kohdassa varataan unionin toimielimille jo ennen liittymisen voimaantuloa mahdollisuus toteuttaa sellaisia toimenpiteitä, joita edellytetään liittymissopimuksessa. Tämä mahdollisuus koskee lukuisien yhteisön politiikkojen ja ulkosuhdesopimusten soveltamiseen uusissa jäsenvaltioissa liittyviä toimenpiteitä. Määräyksessä tarkoitettujen toimenpiteiden tulevat voimaan liittymissopimuksen voimaantulopäivänä ja sillä edellytyksellä, että liittymissopimus tulee voimaan.

3 artikla. Artikla sisältää liittymissopimuksen kielitoisintoja koskevan määräyksen. Sopimus on laadittu 21 kielellä, mukaan lukien suomi ja ruotsi, jotka kaikki ovat yhtä todistusvoimaiset. Alkuperäiskappale talletetaan Italian hallituksen arkistoon, ja Italian hallitus toimittaa siitä oikeaksi todistetun jäljennöksen muiden allekirjoittajavaltioiden hallituksille.

1.3. Liittymisasiakirja

ENSIMMÄINEN OSA

Periaatteet

1 artikla. Artikla sisältää eräiden liittymisasiakirjassa käytettyjen keskeisten ilmaisujen määritelmät. Artiklan ensimmäinen luettelumakohta sisältää alkuperäisten perussopimusten eli niin sanotun primäärioikeuden määritelmän. Alkuperäisiä sopimuksia ovat, sellaisina kuin ne ovat täydennettyinä tai muutettuina ennen liittymisajankohtaa voimaan tulleilla sopimuksilla tai muilla asiakirjoilla:

— Roomassa 25 päivänä maaliskuuta 1957 Belgian, Saksan liittotasavallan, Ranskan, Italian, Luxemburgin ja Alankomaiden välillä tehty sopimus Euroopan talousyhteisön perustamisesta. Euroopan unionista tehdyllä sopimuksella on ilmaus "Euroopan talousyhteisö" korvattu ilmaisulla "Euroopan yhteisö", joten liittymisasiakirjassa sopimuksesta käytetään nimitystä "EY:n perustamissopimus".

— Roomassa 25 päivänä maaliskuuta 1957 Belgian, Saksan liittotasavallan, Ranskan, Italian, Luxemburgin ja Alankomaiden välillä tehty sopimus Euroopan atomienergiayhteisön perustamisesta, josta liittymisasiakirjan tekstissä käytetään nimitystä "Euratomin perustamissopimus".

Ennen liittymisajankohtaa edellä mainittuja perustamissopimuksia on muutettu vuoden 1957 yleissopimuksella tietyistä Euroopan yhteisöille yhteisistä toimielimistä, vuoden 1965 niin sanotulla sulautumissopimuksella, vuoden 1970 eräistä talousarviomääräyksistä tehdyllä sopimuksella, vuoden 1972 Tanskan, Irlannin sekä Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan liittymissopimuksella, vuoden 1975 Euroopan investointipankista tehdyllä sopimuksella, vuoden 1975 eräistä varainhoitomääräyksistä tehdyllä sopimuksella, vuoden 1979 Kreikan liittymissopimuksella, vuoden 1984 sopimuksella Euroopan yhteisöjen perustamissopimusten muuttamisesta Grönlannin osalta,

vuoden 1985 Espanjan ja Portugalin liittymissopimuksella, vuoden 1986 Euroopan yhtenäisasiakirjalla, vuoden 1992 sopimuksella Euroopan unionista, vuoden 1994 Itävallan, Ruotsin ja Suomen liittymissopimuksella, vuoden 1997 Amsterdamin sopimuksella sekä vuoden 2001 Nizzan sopimuksella. Primäärioikeuteen rinnastetaan myös vuonna 1976 hyväksytty säädös Euroopan parlamentin välittömistä vaaleista.

— Maastrichtissa 7 päivänä helmikuuta 1992 Belgian, Tanskan, Saksan, Kreikan, Espanjan, Ranskan, Irlannin, Italian, Luxemburgin, Alankomaiden, Portugalin sekä Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan välillä tehty sopimus Euroopan unionista, josta liittymisasiakirjassa käytetään nimitystä "EU-sopimus".

Suomen liittyessä Euroopan unioniin alkuperäisiin sopimuksiin kuului myös vuoden 1951 Euroopan hiili- ja teräsyhteisön perustamissopimus, jonka voimassaolo kuitenkin päättyi 23 päivänä heinäkuuta 2002.

Artiklan toisessa luetelmakohdassa luetaan unionin nykyiset 15 jäsenvaltiota, joista asiakirjassa käytetään ilmausta "nykyiset jäsenvaltiot".

Kolmannen luetelmakohdan mukaan "unioni" tarkoittaa EU-sopimuksella perustettua Euroopan unionia.

Neljännessä luetelmakohdassa todetaan, että liittymisasiakirjan ilmaisulla "yhteisö" tarkoitetaan tapauksesta riippuen joko EY:ä tai Euratomia yhdessä tai erikseen.

Viidennen luetelmakohdan mukaan liittymisasiakirjassa ilmaisulla "uudet jäsenvaltiot" tarkoitetaan Tšekin tasavaltaa, Viron tasavaltaa, Kyproksen tasavaltaa, Latvian tasavaltaa, Liettuan tasavaltaa, Unkarin tasavaltaa, Maltaan tasavaltaa, Puolan tasavaltaa, Slovenian tasavaltaa ja Slovakian tasavaltaa.

Kuudennen luetelmakohdan mukaan liittymisasiakirjassa toimitellimillä tarkoitetaan alkuperäisillä sopimuksilla perustettuja toimielimiä. Yhteisöjen varsinaisia toimielimiä ovat Euroopan parlamentti, neuvosto, komissio sekä yhteisön tuomioistuin ja tilintarkastustuomioistuin. Yhteisöjen toimitellimet ovat osa unionin yhteistä toimielinjärjestelmää, johon kuuluvat edellä mainittujen lisäksi Eurooppa-neuvosto, Euroopan keskuspankki, Euroopan investointipankki sekä useita muita

jäsenvaltioiden tai yhteisön toimielinten perustamia laitoksia ja virastoja.

2 artikla. Artikla sisältää määräyksen, jonka mukaan liittymisasiakirjan 1 artiklassa määriteltyjen alkuperäisten sopimusten määräykset sekä toimielinten ja Euroopan keskuspankin ennen liittymistä antamien säädösten kaikki säännökset ja määräykset sitovat uusia jäsenvaltioita liittymisajankohdasta eli 1 päivästä toukokuuta 2004 alkaen. Artiklan nojalla uudet jäsenvaltiot sitoutuvat noudattamaan EY:n perustamissopimuksen, Euratomin perustamissopimuksen sekä EU-sopimuksen määräyksiä kussakin sopimuksessa ja liittymisasiakirjassa määrättyihin edellytyksiin. Määräyksen mukaan myös liittymisasiakirjalla alkuperäisiin sopimuksiin tehtävät muutokset tulevat uusissa jäsenvaltioissa sovellettaviksi. Uudet jäsenvaltiot sitoutuvat artiklan nojalla noudattamaan myös toimielinten antamia säädöksiä sekä niiden sisältämiä säännöksiä ja määräyksiä.

3 artikla. Artikla sisältää oikeus- ja sisäasioita koskevat erityismääräykset. Artiklan 1 kohdan mukaan Schengenin säännöstö sekä sitä muuttavat ja täydentävät säädökset, jotka on lueteltu liittymisasiakirjan liitteessä I, ovat uusia jäsenvaltioita sitovia, ja niiden on sovellettava liitteessä I lueteltuja säädöksiä liittymisestä lähtien. Artiklan 2 kohdassa määrätään, että vaikka uusia jäsenvaltioita sitoo Schengenin säännöstö kokonaisuudessaan, vahvistaa neuvosto yksimielisellä päätöksellä kuultuaan Euroopan parlamenttia sen, milloin Schengenin säännöstöä aletaan kokonaisuudessaan soveltaa uusissa jäsenvaltioissa. Edellytyksenä neuvoston päätökselle on, että uuden jäsenvaltion kyky soveltaa Schengenin säännöstöä on kokonaisuudessaan arvioitu niin sanotussa Schengenin arviointiprosessissa. Arviointi suoritetaan päätöksen SCH/Com-ex (1998) 26 def. mukaisesti.

Neuvosto voi käytännössä tehdä useita erillisiä päätöksiä Schengenin säännöstön soveltamisesta joko siten, että vain osa säännöstöstä pannaan kerrallaan täytäntöön uusissa jäsenvaltioissa (esimerkiksi Schengenin tietojärjestelmä) tai että sisärajatarkastukset poistetaan kerrallaan vain osalta uusista jäsenvaltioista.

Kun tehdään päätöstä säännöstön soveltamisesta uuteen jäsenvaltioon, neuvoston ko-

koonpano tulee riippumaan siitä, miten jäsenvaltiot soveltavat Schengeniä. Schengeniä täysimääräisesti jo soveltavat valtiot ovat luonnollisesti mukana tekemässä päätöstä, olivat ne sitten uusia tai nykyisiä jäsenvaltioita. Yhdistynyt kuningaskunta ja Irlanti ovat mukana päätöksenteossa vain siltä osin kuin ne itse soveltavat Schengenin säännöstöä. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että Yhdistynyt kuningaskunta ja Irlanti eivät osallistu uusia jäsenvaltioita koskeviin Schengen-päätöksiin siltä osin kuin ne koskevat viisumipolitiikkaa tai rajavalvontaa.

EU:n ulkopuoliset Schengen-valtiot Norja ja Islanti osallistuvat neuvoston päätöksen valmisteluun sekakomiteassa neuvoston, Norjan ja Islannin välillä tehdyn Schengen-yhteistyösopimuksen mukaisesti. Norja ja Islanti eivät siten voi osallistua itse päätöksentekoon. Liittymisasiakirjan 3 artiklan 3 kohdan perusteella yhteistyösopimus sitoo myös uusia jäsenvaltioita.

Artiklan 4 kohdan mukaan uudet jäsenvaltiot sitoutuvat liittymään sellaisiin oikeus- ja sisäasioiden alan yleissopimuksiin ja muihin asiakirjoihin, jotka liittymispäivänä ovat avoimina nykyisten jäsenmaiden allekirjoittamista varten tai jotka neuvosto on laatinut EU-sopimuksen VI osaston mukaisesti ja joiden hyväksymistä se on suositellut jäsenvaltioille. Tällaisia sopimuksia ovat komission laatiman indikaatiivisen luettelon mukaan Euroopan yhteisöjen taloudellisten etujen suojaamista koskeva yleissopimus ja sen pöytäkirjat, Euroopan yhteisöjen ja Euroopan unionin jäsenvaltioiden virkamiesten korruption torjunnasta tehty yleissopimus, Euroopan poliisiviraston perustamisesta tehty yleissopimus ja sen pöytäkirjat, tietotekniikan käyttöä tullialalla koskeva yleissopimus (CIS-yleissopimus) ja sen pöytäkirja ja sopimus väliaikaisesta soveltamisesta, tullihallintojen keskinäisestä avunannosta ja yhteistyöstä tehty yleissopimus (Napoli II -yleissopimus), yleissopimus keskinäisestä oikeusavusta rikosasioissa Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä ja sen pöytäkirja, yleissopimus ajokielloista, yksinkertaistetusta menettelystä Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä rikoksen johdosta tapahtuvassa luovuttamisesta tehty yleissopimus, rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta tehty

yleissopimus sekä yleissopimus Euroopan yhteisöjen jäsenvaltioon jätetyn turvapaikkahakemuksen käsittelystä vastuussa olevan valtion ratkaisemisesta (Dublinin yleissopimus). Perustamissopimusten muutosten johdosta yhteisön toimivalta on edellä mainittujen yleissopimusten tekemisen jälkeen laajentunut. Dublinin yleissopimuksen syrjäyttäneen tulevaisuudessa kokonaan niin sanottu Dublin II -asetus, kun sopimus asetuksen säännösten ulottamisesta koskemaan Tanskaa valmistuu.

Uudet jäsenvaltiot sitoutuvat ottamaan käyttöön hallinnolliset ja muut järjestelyt jäsenvaltioiden välisten oikeus- ja sisäasioiden alalla toimivien toimielinten ja järjestöjen välisen käytännön yhteistyön helpottamiseksi.

4 artikla. Artiklan mukaan uudet jäsenvaltiot liittyvät EY:n perustamissopimuksen mukaiseen talous- ja rahaliittoon heti liittymissopimuksen voimaantulopäivästä alkaen, mutta sellaisina jäsenvaltioina, joita koskee EY:n perustamissopimuksen 122 artiklan mukaisesti poikkeus. Tämä tarkoittaa sitä, että uudet jäsenvaltiot eivät ota käyttöön euroa yhteisenä rahana eivätkä ne luovuta rahapolitiittista toimivaltaansa yhteisölle. Vastaavasti ne eivät osallistu yhteisön yksinomaiseen toimivaltaan kuuluvaan yhteisön rahapolitiikkaan ja sitä koskevaan päätöksentekoon. Uudet jäsenvaltiot säilyttävät näin ollen edelleen oman rahansa, oman itsenäisen kansallisen keskuspankkinsa ja nykyisen toimivaltansa rahapolitiikassa. Tämän takia uudet jäsenvaltiot ja niiden keskuspankit eivät myöskään osallistu täysimääräisesti Euroopan keskuspankkijärjestelmään ja Euroopan keskuspankin päätöksentekoon.

EY:n talous- ja rahapolitiikkaa koskevien siirtymämääräysten mukaan jäsenvaltioiden tulee täyttää ennen yhteisen rahan, euron, käyttöönottamista tietyt edellytykset. Mainittuja edellytyksiä käsitellään tarkemmin edellä yleisperustelujen talous- ja rahaliittoa koskevassa kohdassa 3.11. Se, että uusia jäsenvaltiota koskee poikkeus tarkoittaa oikeudellisesti, että niitä eivät koske ne EY:n perustamissopimuksen artiklat, joissa määrätään EY:n talous- ja rahaliiton kolmannesta vaiheesta. Tällaisia ovat materiaaliset määräykset yhteisestä rahapolitiikasta sekä useat Euroopan keskuspankkijärjestelmää ja Euroo-

pan keskuspankkia koskevat määräykset erityisesti niiden tehtävistä ja toimivallasta.

EY:n perustamissopimuksen artikkelit 121 ja 122 määräävät menettelystä, jonka mukaan arvioidaan missä määrin kukin jäsenvaltio on lähentynyt yhteisen rahan käyttöönoton edellytyksiä. Kun arviointimenettelyssä on todettu, että jokin uusi jäsenvaltio täyttää edellytykset, neuvosto valtion- tai hallitusten päämiesten kokoonpanossa päättää kumota poikkeuksen kyseisen jäsenvaltion osalta. Tällaista menettelyä on sovellettu kerran aiemmin, kun Kreikkaa koskeva poikkeus kumottiin vuonna 2000 ja Kreikka liittyi yhteisön talous- ja rahaliiton kolmanteen vaiheeseen vuoden 2001 alusta lukien.

5 artikla. Artiklan 1 kohdan mukaan uudet jäsenvaltiot liittyvät liittymisasiakirjalla nykyisten jäsenvaltioiden neuvostossa kokoontuvien hallitusten edustajien tekemiin päätöksiin ja sopimuksiin. Liittyminen päätöksiin ja sopimuksiin tapahtuu suoraan liittymisasiakirjalla eikä uusien jäsenvaltioiden ole tarpeen siten tallettaa neuvoston pääsihteerille niitä koskevia erillisiä hyväksymiskirjoja. Päätökset ja sopimukset koskevat asioita, jotka eivät kuulu perustamissopimusten nojalla unionin toimivaltaan, joten neuvosto ei ole toiminut niissä päätöksentekijänä, vaan päätökset ovat tehneet neuvostossa kokoontuvat jäsenvaltioiden hallitusten edustajat. Neuvostossa kokoontuvien jäsenvaltioiden edustajien tekemät päätökset voivat olla hallintopäätöksiä, kuten esimerkiksi komission tai EY:n tuomioistuimen jäsenen nimittäminen, tai unionin toimintaan liittyviä muita päätöksiä, kuten esimerkiksi päätös Euroopan unionin turvallisuusalan tutkimuslaitokselle ja satelliittikeskukselle sekä niiden elimille ja niiden henkilöstölle myönnettävistä erioikeuksista ja vapauksista. Neuvostossa kokoontuvien jäsenvaltioiden hallitusten edustajien väliset sopimukset koskevat myös esimerkiksi EY:n toimielinpaikoista tai yhteisön toimia täydentävästä jäsenvaltioiden yhteistyöstä tehtyjä välipuheita. Uudet jäsenvaltiot sitoutuvat liittymään myös tällaisiin muihin jäsenvaltioiden sopimuksiin, jotka koskevat unionin toimintaa tai liittyvät sen toimiin.

Artiklan 2 kohdan mukaan uusien jäsenvaltioiden tulee liittyä EY:n perustamissopi-

muksen 293 artiklassa tarkoitettuihin yleissopimuksiin sekä muihin yleissopimuksiin, jotka liittyvät erottamattomasti EY:n perustamissopimuksen tavoitteiden toteuttamiseen. Liittymisasiakirjan sanamuodon perusteella uusien jäsenvaltioiden on liityttävä kaikkiin yhteisön perustamissopimuksen 293 artiklan alaan kuuluviin sopimuksiin sekä yhteismarkkinoiden kannalta merkittäviin sopimuksiin. Tällaisina sopimuksina voidaan komission laatiman indikatiivisen luettelon mukaan nykyisin pitää ainakin yleissopimusta sopimussuhteisiin sovellettavasta laista ja siihen liittyviä Euroopan yhteisön tuomioistuimen toimesta tapahtuvaa tulkintaa koskevia kahta pöytäkirjaa sekä yleissopimusta kaksinkertaisen verotuksen poistamisesta etuyhteydessä keskenään olevien yritysten tulonoikaisun yhteydessä sekä Suomen, Ruotsin ja Itävallan liittymisestä sanottuun yleissopimukseen koskevaa sopimusta. Tällaisena sopimuksena pidetään myös tuomioistuimen toimivaltaa sekä tuomioiden täytäntöönpanoa yksityisoikeuden alalla koskevaa vuoden 1968 Brysselin yleissopimusta ja sen pöytäkirjaa. Brysselin vuoden 1968 yleissopimuksen on pitkälti syrjäyttänyt neuvoston asetus (EY) N:o 44/2001 tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta siviili- ja kauppaoikeuden alalla. Asetuksen seurauksena mainitun yleissopimuksen merkitys on merkittävästi vähentynyt ja käytännössä sopimus koskee vain suhdetta Tanskaan. Jatkossa on odotettavissa, että tämän yleissopimuksen merkitys edelleen huomattavasti vähenee, sillä yhteisö neuvottelee sopimuksesta, jolla asetuksen säännökset ulotettaisiin koskemaan Tanskaa. Viimeksi mainittujen seikkojen perusteella jää tulevasta kehityksestä riippumaan, onko uusilla jäsenvaltioilla velvollisuutta liittyä Brysselin vuoden 1968 yleissopimukseen.

Oikeudenkäynti- ja muiden asiakirjojen tiedoksiannosta jäsenvaltioissa siviili- tai kauppaoikeudellisissa asioissa annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1348/2000 johdosta tätä vastaava yleissopimus, joka ei ole tullut voimaan, on käytännössä menettänyt merkityksensä. Yhteisö neuvottelee sopimusjärjestelystä, jolla neuvoston asetuksen sisältö saatettaisiin koskemaan Tanskaa.

Artiklan 3 kohdan mukaan uudet jäsenvaltiot ovat Eurooppa-neuvoston tai neuvoston tai jäsenvaltioiden yhteisten julistusten, päätöslauselmien ja muiden kannanottojen suhteen samassa asemassa kuin nykyiset jäsenvaltiot. Julistukset, päätöslauselmat ja kannanotot ovat poliittisesti sitovia. Niiden toteuttamiseksi annetaan tarvittaessa erikseen EY:n perustamissopimuksen määräyksiin perustuvia säädöksiä.

6 artikla. Artiklan 1 kohdan mukaan uusia jäsenvaltioita sitovat sopimukset ja yleissopimukset, jotka yhteisö on tehnyt tai joita yhteisö soveltaa väliaikaisesti yhden tai useamman kolmannen valtion, kansainvälisen järjestön tai kolmannen valtion kansalaisen kanssa. Tällä määräyksellä uudet jäsenvaltiot sitoutuvat noudattamaan tuollaisia yhteisö-sopimuksia.

Artiklan 1 kohdan mukaan uusia jäsenvaltioita sitovat myös EU-sopimuksen 24 artiklan tai 38 artiklan nojalla tehdyt sopimukset. EU-sopimuksen 24 ja 38 artiklan nojalla voidaan tehdä sopimuksia unionin yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan soveltamisesta sekä poliisi- ja rikosoikeudelliseen yhteistyöhön kuuluvista asioista. Esimerkkinä tällaisista sopimuksista voidaan mainita Euroopan unionin sekä Bosnia ja Hertsegovinan välinen sopimus Euroopan unionin poliisioperaatiosta (EUPM) Bosnia ja Hertsegovinassa (EYVL L 293, 29.10.2002). Uudet jäsenvaltiot ovat tehneet jo aiemmin unionin kanssa sopimukset operaatioon osallistumisesta. Muita 24 artiklan nojalla tehtyjä sopimuksia ovat muun muassa Euroopan unionin ja Pohjois-Atlantin liiton välinen sopimus tietoturvallisuudesta (EYVL L 80, 27.3.2003) ja Euroopan unionin ja entisen Jugoslavian tasavallan Makedonian välinen sopimus Euroopan unionin johtamien joukkojen asemasta entisessä Jugoslavian tasavallassa Makedoniassa (EYVL L 82, 29.3.2003). EU-sopimuksen 24 ja 38 artiklan nojalla on tehty Euroopan unionin neuvoston, Islannin tasavallan ja Norjan kuningaskunnan välinen sopimus viimeksi mainittujen osallistumisesta Schengenin säännösten täytäntöönpanoon, soveltamiseen ja kehittämiseen (EYVL L 176, 10.7.1999, s. 36-62).

Artiklan 2 kohdan ensimmäisen alakohdan mukaan uudet jäsenvaltiot sitoutuvat liitty-

mään sopimukseen tai yleissopimukseen, jotka nykyiset jäsenvaltiot sekä yhteisö ovat tehneet tai joita ne soveltavat väliaikaisesti yhdessä, ja kyseisten valtioiden tekemiin, näihin sopimukseen tai yleissopimukseen liittyviin sopimukseen. Uudet jäsenvaltiot sitoutuvat tällä määräyksellä liittymään jäsenvaltioiden ja yhteisön yhdessä tekemiin sekasopimukseen.

Artiklan 2 kohdan toisessa alakohdassa luetellaan ne sopimukset, joihin liittymisestä sovitaan pöytäkirjalla, jonka neuvosto tekee yksimielisesti jäsenvaltioiden puolesta kolmansien valtioiden tai kansainvälisen järjestön kanssa. Koska tässä kohdassa tarkoitetut sopimukset ovat sekasopimuksia, merkitsee määräys sopimuksentekovallan rajattua siirtämistä jäsenvaltioilta neuvostolle. Menettely ei kuitenkaan rajoita yhteisön omaa toimivalttaa eikä vaikuta toimivallan jakamiseen yhteisön ja jäsenvaltioiden välillä tulevaisuudessa tehtävien uusien sopimusten tai näiden sopimusten muutosten kohdalla. Sopimuksentekovallan delegoinnilla pyritään nopeuttamaan mukautuspöytäkirjojen voimaantuloa. Aikaisempien laajentumisten yhteydessä tehdyt vastaavat mukautuspöytäkirjat ovat edellyttäneet jäsenvaltioiden ratifiointia, mistä syystä niiden voimaantulo on viivästynyt merkittävästi. Komissio neuvottelee pöytäkirjat jäsenvaltioiden puolesta neuvoston yksimielisesti hyväksymien neuvotteludirektiivien pohjalta ja kuullen jäsenvaltioiden edustajista muodostuvaa komiteaa. Komissio tekee näiden neuvottelujen jälkeen neuvostolle ehdotukset pöytäkirjojen tekemistä varten. Tällaisia sopimuksia, joita koskevat liittymispöytäkirjat neuvosto tekee jäsenvaltioiden puolesta, ovat Valko-Venäjän, Kiinan, Chilen, Mercosurin ja Sveitsin kanssa tehdyt sopimukset sekä jäljempänä artiklan 6 kohdassa tarkoitetut sopimukset.

Artiklan 3 kohdan mukaan uusia jäsenvaltioita koskevat niiden liittyttyä 2 kohdassa tarkoitettuihin sopimukseen ja yleissopimukseen samat oikeudet ja velvollisuudet kuin nykyisiä jäsenvaltioita.

Artiklan 4 kohdan mukaan uudet jäsenvaltiot liittyvät suoraan liittymisasiakirjan nojalla Cotonoussa vuonna 2000 allekirjoitettuun Afrikan, Karibian ja Tyynenmeren valtioiden ryhmän sekä EY:n ja sen jäsenvaltioiden vä-

liseen kumppanuussopimukseen. Tämä on mahdollista Cotonoun sopimuksen 94 artiklan 3 kohdan määräyksen nojalla.

Artiklan 5 kohdan mukaan uudet jäsenvaltiot sitoutuvat liittymään liittymisasiakirjassa määrättyin edellytyksin sopimukseen Euroopan talousalueesta (ETA) sen 128 artiklan mukaisesti. Määräyksen mukaan jokaisen Euroopan valtion, josta tulee yhteisön jäsen, on tehtävä hakemus tullakseen ETA-sopimuksen sopimuspuoleksi. Osallistumisen ehdoista ja edellytyksistä päätetään sopimuspuolten ja hakijavaltion välisin sopimuksin. Sopimus annetaan kaikkien sopimuspuolten ratifioitavaksi tai hyväksyttäväksi niiden omien menettelyjen mukaisesti. Hakijamaat hakivat ETA:n jäsenyyttä joulukuussa 2002 ja ETA:n laajentumista koskevat neuvottelut aloitettiin tammikuussa 2003 ja ne oli tarkoitus saada päätökseen huhtikuussa 2003, jotta liittymissopimus ETA-sopimukseen saataisiin samaan kansalliseen ratifiointiprosessiin EU:n liittymissopimuksen kanssa. ETA:n laajentumista koskevat neuvottelut kuitenkin viivästyivät alkuperäisestä aikataulusta. ETA-sopimus parafoitiin 3 päivänä heinäkuuta 2003.

Artiklan 6 kohdassa luetellaan ne sekasopimukset, joita uudet jäsenvaltiot soveltavat liittymispäivästä alkaen ja kunnes uudet jäsenvaltiot erillisillä liittymispöytäkirjoilla muodollisesti liittyvät sanottuihin sopimuksiin. Tällaisia sopimuksia ovat Algerian, Armenian, Azerbaidžhanin, Bulgarian, Kroatian, Egyptin, entisen Jugoslavian tasavallan Makedonian, Georgian, Israelin, Jordanian, Kazakstanin, Kirgisian, Libanonin, Meksikon, Moldovan, Marokon, Romanian, Venäjän federaation, San Marinon, Etelä-Afrikan, Etelä-Korean, Syyrian, Tunisian, Turkin, Turkmenistanin, Ukrainan ja Uzbekistanin kanssa tehdyt sopimukset. Tällaisten sopimusten mahdollisista mukautuksista sovitaa artiklan 2 kohdan toisessa alakohdassa tarkoitetuilla pöytäkirjoilla. Jos pöytäkirjoja ei ole tehty liittymispäivään mennessä, yhteisö ja jäsenvaltiot toteuttavat tarvittavat toimenpiteet.

Artiklan 7 kohdassa määritellään menettelytapa, jolla uusien jäsenmaiden tekstiili- ja vaatetustuotteiden tuonti mukautetaan yhteisön tuontijärjestelyihin liittymispäivästä al-

kaen. Yhteisön kolmansien maiden kanssa solmimien tekstiilisopimusten tuontikiintiöitä korotetaan uusien jäsenmaiden perinteisen tuonnin määrällä. Yhteisö voi neuvotella muutoksista kolmansien maiden kanssa.

Artiklan 8 kohdan mukaan uusien jäsenvaltioiden osuus yhteisön teräksen ja terästuotteiden tuontiin soveltamista määrällisistä rajoituksista mukautetaan niiden viime vuosien terästuotteiden tuonnin perusteella. Tarvittavista muutoksista neuvotellaan yhteisön kolmansien maiden kanssa tekemiin kahdenväliisiin terässopimuksiin ja -järjestelyihin. Jos nämä eivät ole tulleet voimaan liittymispäivään mennessä, käytetään uusien jäsenvaltioiden perinteistä tuontia.

Artiklan 9 kohdan mukaan yhteisö hoitaa uusien jäsenvaltioiden kolmansien maiden kanssa tekemiä kalastussopimuksia liittymispäivästä alkaen. Tällainen kalastussopimus on esimerkiksi Puolan ja Venäjän federaation välinen kalastussopimus. Kalastussopimusten irtisanomisvelvollisuus johtuu siitä, että sopimukset koskevat kalastuspolitiikkaa, joka kuuluu EY:n perustamissopimuksen 37 artiklan nojalla yhteisen kalastuspolitiikan alaan ja yhteisön suhteet kolmansiin valtioihin on katettu yhteisön sopimuksilla. Niihin uusien jäsenvaltioiden oikeuksiin ja velvollisuuksiin, jotka johtuvat näistä sopimuksista, ei kuitenkaan puututa sinä aikana, jona näiden sopimusten määräykset pidetään väliaikaisesti voimassa. Neuvosto tekee määräenemmistöllä komission ehdotuksesta mahdollisimman pian kyseisistä sopimuksista johtuvat kalastustoiminnan jatkamista koskevat aiheelliset päätökset tapauskohtaisesti ja päättää mahdollisuudesta pidentää tiettyjen sopimusten voimassaoloa enintään yhdellä vuodella kerrallaan. Tämä menettely mahdollistaa sen, että kalastustoiminta jatkuu sellaisessakin tilanteessa, että yhteisöllä ei vielä ole tietyn valtion kanssa kalastussopimusta. Näin on menetelty myös Espanjan ja Portugalin Etelä-Afrikan kanssa solmimien kalastussopimusten osalta.

Artiklan 10 kohdan ensimmäisen alakohdan mukaan uudet jäsenvaltiot sanovat liittymispäivästä alkaen irti vapaakauppasopimuksensa kolmansien maiden kanssa, mukaan lukien Keski-Euroopan vapaakauppasopimus. Vapaakauppasopimusten irtisanomis-

velvollisuus johtuu siitä, että sopimukset koskevat kauppapolitiikkaa, joka kuuluu EY:n perustamissopimuksen 133 artiklan nojalla yhteisen kauppapolitiikan alaan ja yhteisön suhteet kolmansien valtioihin on katettu yhteisön sopimuksilla. Artiklan 10 kohdan toisessa alakohdassa määrätään, että jos uusien jäsenvaltioiden ja kolmansien valtioiden väliset sopimukset eivät ole sopusoinnussa liittymisasiakirjasta johtuvien velvoitteiden kanssa, uudet jäsenvaltiot käyttävät kaikkia aiheellisia keinoja todettujen ristiriitojen poistamiseksi. Jos ristiriitoja ei ole mahdollista poistaa, uuden jäsenvaltion tulee irtisanoa sopimus. Määräys perustuu EY-sopimuksen 307 artiklaan. Sen mukaan jäsenvaltiot avustavat tarvittaessa toisiaan ristiriitojen poistamiseksi. Neuvosto voi antaa jäsenvaltiolle luvan pitää voimassa sellaisia sopimuksia, jotka sisältävät EY-sopimuksen 133 artiklan alaan kuuluvia määräyksiä. Neuvosto on viimeksi 15 päivänä marraskuuta 2001 tehnyt päätöksen 2001/855/EY luvan antamisesta jäsenvaltioiden kolmansien maiden kanssa tekemiin ystävyys-, kauppa- ja merenkulkusopimuksiin sekä kauppasopimuksiin sisältyvien yhteisen kauppapolitiikan alaan kuuluvien määräysten ilman eri toimenpiteitä tapahtuvaan uusimiseen tai niiden voimassa pitämiseen. Lupa ei vapauta jäsenvaltioita velvollisuudesta välttää näiden sopimusten ja yhteisön oikeuden säännösten välisiä ristiriitaisuuksia ja poistaa ne.

Artiklan 11 kohdan mukaan uudet jäsenvaltiot liittyvät liittymisasiakirjalla ja siinä määrättyin edellytyksin nykyisten jäsenvaltioiden tekemiin 6 artiklan 2 ja 4–6 kohdassa tarkoitettujen sopimusten tai yleissopimusten soveltamista koskeviin sisäisiin sopimuksiin. Tällainen sopimus on esimerkiksi neuvostossa kokoontuneiden jäsenvaltioiden hallitusten edustajien sisäinen sopimus Cotonoussa, Beninissä 23 päivänä kesäkuuta 2000 allekirjoitetun Afrikan, Karibian ja Tyynenmeren valtioiden ryhmän sekä Euroopan yhteisön ja sen jäsenvaltioiden välisen kumppanuussopimuksen rahoituspöytäkirjan mukaisesta yhteisön tukien rahoituksesta ja hoidosta sekä taloudellisen avun jakamisesta EY:n perustamissopimuksen neljännessä osassa tarkoitettuille merentakaisille maille ja alueille (EYVL L 317, 15.12.2000).

Artiklan 12 kohdan ensimmäisen alakohdan mukaan uudet jäsenvaltiot toteuttavat tarpeelliset toimenpiteet mukauttaakseen asemansa suhteessa kansainvälisiin järjestöihin sekä niihin kansainvälisiin sopimuksiin, joiden sopimuspuolena myös yhteisö tai muut jäsenvaltiot ovat. Kansainvälisiä järjestöjä ja sopimuksia koskeva mukautusvelvoite rajoittuu niihin oikeuksiin ja velvollisuuksiin, jotka seuraavat liittymisestä unioniin, eli niihin seikkoihin, joista liittymisasiakirja tai alkuperäiset sopimukset sisältävät erityisiä määräyksiä.

Artiklan 12 kohdan toisessa alakohdassa määrätään erityisesti, että uusien jäsenvaltioiden tulee sanoa irti kansainväliset kalastussopimukset ja erota kansainvälisistä kalastusjärjestöistä, joiden sopimuspuolena myös yhteisö on, jollei niiden jäsenyys liity muihin seikkoihin kuin kalastukseen. Näin ollen esimerkiksi Viron, Latvian, Liettuan ja Puolan tulee erota kansainvälisestä Itämeren kalastuskomissiosta (IBSFC). Yhteisö on IBSFC:n jäsen ja edustaa jäsenvaltioita sen kokouksissa.

7–10 artiklat. Artikloissa on määräykset liittymisasiakirjan määräysten oikeudellisesta luonteesta sekä niiden muuttamiseen sovellettavasta menettelystä.

7 artikla. Artiklan mukaan liittymisasiakirjan määräyksiä ei saa muuttaa, kumota tai jättää väliaikaisesti soveltamatta (suspendoida) muutoin kuin soveltamalla samaa menettelyä, jolla voidaan tehdä tarkistuksia edellä 1 artiklassa määriteltyihin alkuperäisiin unionin perustana oleviin sopimuksiin. Liittymisasiakirja on siten luonteeltaan primäärioikeutta, ja sen muuttamiseen sovelletaan lähtökohtaisesti EU-sopimuksen 48 artiklassa määrättyä menettelyä. Näin ollen liittymisasiakirjaan tehtävät mahdolliset muutokset edellyttävät kaikkien jäsenvaltioiden yhteistä sopimusta tehtävistä muutoksista sekä muutosten ratifiointia kaikissa jäsenvaltioissa kunkin valtiosääntönsä asettamien vaatimusten mukaisesti. Poikkeuksena tähän pääsääntöön liittymisasiakirjaan voi kuitenkin sisältyä erityismääräyksiä sen tiettyjen osien muuttamisesta yksinkertaistettua menettelyä noudattaen. Tämä koskee erityisesti liittymisasiakirjalla sekundäärisäädöksiin tehtyjä mukautuksia. Myös niissä tapauksis-

sa, joissa liittymisasiakirjan määräyksellä mukautetaan jotain alkuperäisten sopimusten määräystä, jossa on mahdollisesti määrätty erityisestä muuttamismenettelystä, tulee tämä erityismenettely sovellettavaksi vastaavaan liittymisasiakirjan määräykseen.

8 artikla. Artiklan mukaan se, että liittymisasiakirjalla asetetaan siirtymäkausia tiettyjen toimielinten antamien yhteisön säädöksiä voimaantulolle uusissa jäsenvaltioissa, ei muuta mainittujen säädösten luonnetta sekundärioikeutena. Tämä tarkoittaa erityisesti mainittujen säädösten muuttamiseen sovellettavaa menettelyä. Näin ollen voidaan sellaisia yhteisön säädöksiä, joita koskee liittymisasiakirjassa määrätty siirtymäkausi, muuttaa myös siirtymäkauden aikana samalla menettelyllä kuin yhteisön toimielimet kyseisiä säädöksiä hyväksyvät ja antavat. Toisaalta säädöksen muuttamista koskevassa menettelyssä ei 7 artikla huomioon ottaen kuitenkaan voida muuttaa itse liittymisasiakirjaan sisältyviä määräyksiä, eikä säädöksen muutos siten voi merkitä esimerkiksi siirtymäkauden poistamista tai muuttamista.

9 artikla. Siltä osin kuin liittymisasiakirjalla muutetaan tai kumotaan toimielinten antamia yhteisön säädöksiä muutoin kuin siirtymätoimenpiteenä, on näillä liittymisasiakirjan määräyksillä sama oikeudellinen asema kuin kumotuilla tai muutetuilla säännöksillä. Tämä tarkoittaa sitä, että muun muassa liittymisasiakirjan liitteissä olevia yhteisön säädösten mukautuksia voidaan myöhemmin muuttaa samassa menettelyssä kuin mukautuksen kohteena olevaa alkuperäistä säännöstä. Kun liittymisasiakirjan liitteeseen sisältyvällä mukautuksella on ensin muutettu esimerkiksi jonkin direktiivin artiklan tekstiä, voidaan tämän artiklan mukautettua tekstiä muuttaa edelleen samassa järjestyksessä kuin kyseisen direktiivin muitakin artikloja. Liittymisasiakirjassa yhteisön säädöksiin tehdyillä mukautuksilla on siis sama oikeudellinen luonne kuin mukautuksen kumoamilla tai muuttamilla säännöksillä.

8 ja 9 artiklan määräykset koskevat toimielinten antamien säädösten oikeudellista luonnetta. Toimielinten antamat säädökset ovat oikeudelliselta luonteeltaan sekundärioikeutta eli johdettua yhteisön oikeutta, joka on annettu jonkin primäarioikeudellisen määrä-

yksen perusteella. Vaikka artikkelit 8 ja 9 tarkoittavat liittymisasiakirjan sekundärioikeuteen liittyvien määräysten yksinkertaistettua muuttamismenettelyä, ei se kuitenkaan poista liittymisasiakirjalla sekundärisäädöstöön tehtyjen mukautusten luonnetta primäarioikeudellisena sääntelynä. Tuomioistuimen oikeuskäytännössä on vahvistettu, että liittymisasiakirjasta suoraan seuraavat mukautukset, pöytäkirjat ja liitteet ovat yhteisön primäarioikeuden määräyksiä, eikä niitä saa muuttaa, kumota tai olla väliaikaisesti soveltamatta muutoin kuin alkuperäisten perustamissopimusten muuttamista koskevassa järjestyksessä, jollei liittymissopimuksessa toisin määrätä (yhdistetyt tapaukset 31/86 ja 35/86, LAISA v. neuvosto sekä tapaus C-259/95, Euroopan parlamentti v. neuvosto ja julkisasiamiehen ratkaisuehdotus asiassa C-445/00, Itävalta v. neuvosto). Liittymisasiakirjalla tehtyihin mukautuksiin ei täten voida myöskään kohdistaa EY:n perustamissopimuksen 230 artiklassa tarkoitettua pätemättömyyskannetta, koska sen käyttöala on rajattu koskemaan yhteisön toimielinten antamia (sekundärioikeudellisia) säädöksiä.

10 artikla. Artiklan mukaan liittymisasiakirjassa määrättyjä poikkeuksia alkuperäisiin sopimuksiin ja toimielinten antamiin säädöksiin sovelletaan luonteeltaan siirtymätoimenpiteenä. Liittymisasiakirjassa määrätty mukautukset sen sijaan tarkoittavat pysyviä muutoksia alkuperäisiin sopimuksiin.

TOINEN OSA

Sopimusten mukautukset

I osasto

Institutionaaliset määräykset

1 luku

Euroopan parlamentti

11 artikla. Artikla sisältää Euroopan parlamenttia koskevat määräykset. Artiklassa määrätään sekä nykyisistä että uusista jäsenvaltioista Euroopan parlamenttiin valittavien

edustajien lukumäärä. Artiklalla muutetaan EY:n perustamissopimuksen 190 artiklan toisen kohdan ensimmäinen alakohta sekä Euratomin perustamissopimuksen 108 artiklan 2 kohdan ensimmäinen alakohta. Uusi Euroopan parlamentin paikkajako tulee voimaan vaalikauden 2004–2009 alusta.

Nizzan sopimuksesta poiketen liittymisneuvotteluissa sovittiin kahdesta pysyvästä lisäpaikasta sekä Unkarille että Tšekille, jotta niiden paikkamäärä vastaisi väkiluvultaan vastaavansuuruisten nykyisten jäsenvaltioiden paikkalukuja. Bulgarialta ja Romanialta käyttämättä jäävät 50 paikkaa jaetaan lisäksi suhteellisesti sekä uusille että nykyisille jäsenvaltioille Nizzan laajentumista koskevaan julistukseen pohjautuen. Vaalikaudella 2004–2009 Euroopan parlamentin kokonaispaikkamäärä on 732. Suomen edustajien määrä vaalikaudella 2004–2009 on 14.

Muutos edellyttää vaalilain (1998/714) 163 §:n 1 momentin muuttamista vastaamaan uutta tilannetta. Hallitus tulee antamaan eduskunnalle esityksen vaalilain muuttamisesta loppuvuodesta 2003. Esitys sisältää myös vaalilain 163 §:n 1 momentin muutoksen, joka vastaa Suomen tulevaa paikkamäärää.

2 luku

Neuvosto

12 artikla. Artiklassa määrätään nykyisten ja uusien jäsenvaltioiden äänten painottamisesta neuvostossa silloin kun ratkaisun edellytyksenä on määräenemmistö. Muutokset neuvoston ääntenpainotusjärjestelmään tulevat voimaan 1 päivänä marraskuuta 2004. Nizzan sopimuksen mukaan nämä määräykset olisivat tulleet voimaan 1 päivänä tammikuuta 2005.

Artiklan 1 kohdan a alakohdan i kohdassa määrätään muutoksista EY:n perustamissopimuksen 205 artiklan 2 kohtaan ja Euratomin perustamissopimuksen 118 artiklan 2 kohtaan. Neuvoston kokonaisäänimäärä on 321. Suomen painotettu äänimäärä on seitsemän. Myös Nizzan sopimuksella muutettua määräenemmistön vähimmäisäänimäärää mukautetaan. Kun neuvosto tekee päätöksen

komission ehdotuksesta, edellytyksenä on vähintään 232 puoltavaa ääntä, jotka edustavat jäsenten enemmistöä. Muissa tapauksissa ratkaisun edellytyksenä on vähintään 232 puoltavaa ääntä, jotka edustavat ainakin kahden kolmasosaa jäsenistä.

Nizzan sopimuksella muutettiin määräenemmistön muodostamiseen vaadittavaa ääniosuutta, joka nykyisin on 71,26 prosenttia. Nizzan sopimuksen mukaan määräenemmistön edellytettävä äänikynnys nousee laajentumisen myötä vaiheittain niin, että 27 jäsenen unionissa se on 255 ääntä eli 73,91 prosenttia kokonaismäärästä.

Koska Bulgaria ja Romania eivät liity jäseniksi unioniin vielä tässä vaiheessa, määräenemmistökyynnystä mukautetaan Nizzan sopimuksen laajentumista koskevan julistuksen periaatteiden pohjalta. Nizzan sopimuksen julistuksessa (N:o 21) määräenemmistöön tarvittavasta vähimmäismäärästä ja määrävähemmistön muodostavasta äänimäärästä laajentuneessa unionissa sovittiin, että jos kaikki Euroopan unionin laajentumista koskevan julistuksen luettelossa olevat ehdokasvaltiot eivät vielä ole liittyneet unioniin silloin, kun uutta äänten painottamista aletaan noudattaa, määräenemmistöön tarvittava vähimmäismäärä kasvaa liittymisten myötä vaiheittain nykyistä prosenttiosuutta pienemmästä osuudesta 73,4 prosentin enimmäismäärään.

12 artiklan 1 kohdan a alakohdan ii kohdassa EY:n perustamissopimuksen 205 artiklaan ja Euratomin sopimuksen 118 artiklaan lisätään uusi 4 kohta. Artiklaan lisätään jo Nizzan sopimukseen sisältynyt määräys, että neuvoston tehdessä päätöksen määräenemmistöllä sen jäsen voi pyytää tarkistusta siitä, edustavatko määräenemmistön muodostavat jäsenvaltiot vähintään 62 prosenttia unionin koko väestöstä. Jos ehto ei täyty, kyseistä päätöstä ei tehdä. Ehto ei ole automaattinen edellytys ratkaisulle, vaan siihen tulee erikseen vedota.

Artiklan 1 kohdan b ja c alakohdassa määrätään EU-sopimuksen 23 artiklan 2 kohdan kolmanteen alakohtaan ja 34 artiklan 3 kohtaan tehtävistä muutoksista. Neuvoston jäsenten äänet painotetaan EY:n perustamissopimuksen 205 artiklan 2 kohdassa määrätävällä tavalla. Ratkaisun edellytyksenä on vähintään 232 puoltavaa ääntä, jotka edustavat ainakin

kahta kolmasosaa jäsenistä. Neuvoston tehdessä päätöksen määränemmistöllä neuvoston jäsen voi pyytää tarkastettavaksi, että määränemmistön muodostavat jäsenvaltiot edustavat vähintään 62 prosenttia unionin koko väestöstä. Jos ehto ei täyty, kyseistä päätöstä ei tehdä.

Artiklan 2 kohdassa kumotaan EU-sopimukseen ja EY:n perustamissopimukseen liitetyn Euroopan unionin laajentumisesta tehdyn pöytäkirjan 3 artiklan 1 kohta.

Artiklan 3 kohdassa määrätään, että mikäli Euroopan unioniin liittyy vähemmän kuin kymmenen uutta jäsentä, määränemmistöön tarvittava vähimmäismäärä vahvistetaan neuvoston päätöksellä tiukasti lineaarista, aritmeettista interpolointia soveltaen pyöristämällä se ylös- tai alaspäin lähimpään äänimäärään, joka jää 300 äänen neuvostoa koskevan 71 prosentin ja 25 jäsenvaltion unionia koskevan 72,27 prosentin väliin.

3 luku

Yhteisön tuomioistuin

13 artikla. Artiklassa määrätään muutoksista yhteisöjen tuomioistuimen ja yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen organisaatioon. Yhteisöjen tuomioistuimen osalta muutokset koskevat tuomareiden määrävuoitista vaihtumista ja yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen osalta tuomareiden määrää.

Artiklan 1 kohta koskee EU-sopimukseen, EY:n perustamissopimukseen sekä Euratomin perustamissopimukseen liitetyn, yhteisöjen tuomioistuimen perussäännöstä tehdyn pöytäkirjan 9 artiklan 1 kohtaa, jonka mukaan osa yhteisöjen tuomioistuimen tuomareista vaihtuu joka kolmas vuosi. Tuomareiden valintamenettelyä muutetaan niin, että osittainen tuomareiden vaihtuminen koskee vuoroin kolmeatoista ja vuoroin kahtatoista tuomaria aiempien kahdeksan ja seitsemän tuomarin sijasta. Muutos on tarpeen siksi, että EY 221 artiklan 1 kohdan mukaan yhteisöjen tuomioistuimessa on yksi tuomari jäsenvaltiota kohden.

Artiklan 2 kohdassa määrätään muutoksista EU-sopimukseen, EY:n perustamissopimuk-

seen ja Euratomin perustamissopimukseen liitetyn yhteisöjen tuomioistuimen perussäännöstä tehdyn pöytäkirjan 48 artiklaan. Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tuomareiden määräksi muutetaan 25. Aiemmin tuomareita oli 15. Muutos on tarpeen siksi, että EY 224 artiklan 1 kohdan mukaan yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa on vähintään yksi tuomari jäsenvaltiota kohden ja tuomareiden määrä vahvistetaan yhteisöjen tuomioistuimen perussäännössä.

4 luku

Talous- ja sosiaalikomitea

14 artikla. Artiklassa määrätään talous- ja sosiaalikomitean jäsenten määrästä ja paikkojen jakautumisesta jäsenmaittain. Artiklassa määrätään EY:n perustamissopimuksen 258 artiklan toiseen kohtaan ja Euratomin perustamissopimuksen 166 artiklan toiseen kohtaan tehtävistä muutoksista. Komitean jäsenten kokonaismäärä on 317 ja Suomesta valittavien komitean jäsenten määrä on yhdeksän.

5 luku

Alueiden komitea

15 artikla. Artiklassa määrätään alueiden komitean jäsenten määrästä ja paikkojen jakautumisesta jäsenmaittain. Artiklassa määrätään EY:n perustamissopimuksen 263 artiklan kolmanteen kohtaan tehtävistä muutoksista. Komitean jäsenten kokonaismäärä on 317 ja Suomesta valittavien komitean jäsenten määrä on yhdeksän.

6 luku

Tieteellis-tekninen komitea

16 artikla. Euratomin perustamissopimuksen 134 artiklan 2 kohdan ensimmäisessä alakohdassa perustetun, nykyisin 38-

jäsenisen tieteellis-teknisen komitean jäsenmäärää lisätään yhdellä. Tämä merkitsee myös nykyisten jäsenvaltioiden välisen paikakajakautuman muuttumista.

7 luku

Euroopan keskuspankki

17 artikla. Artiklassa määrätään Euroopan keskuspankin (EKP) merkityn pääoman kasvattamisesta ja EKP:lle siirrettävissä olevien valuuttavarantosaamisten enimmäismäärän korottamisesta automaattisesti. Artiklalla lisätään uusi kolmas kohta Euroopan keskuspankkijärjestelmän ja Euroopan keskuspankin perussäännön 49 artiklaan. Kohta sisältää määräykset EKP:n merkityn pääoman kasvattamisesta ja EKP:lle siirrettävissä olevien valuuttavarantosaamisten enimmäismäärän korottamisesta automaattisesti yhden tai useamman uuden maan liittyessä unioniin ja samalla sen kansallisen keskuspankin tullessa osaksi Euroopan keskuspankkijärjestelmää (EKPJ). Pääoman kasvattaminen ja kyseisten valuuttavarantosaamisten korotus määritellään kertomalla voimassa olevat vastaavat määrät pääoman merkitsemisen mukautetun jakoperusteen puitteissa järjestelmään liittyvien kansallisten keskuspankkien ja EKPJ:ssä jo jäsenenä olevien keskuspankkien painoarvojen suhteella. Kunkin kansallisen keskuspankin painoarvo pääoman merkitsemisen jakoperusteessa lasketaan EKPJ:n ja EKP:n perussäännön 29 artiklan mukaisesti.

II osasto

Muut mukautukset

18 artikla. Artiklan mukaan EY:n perustamissopimuksen pääomien vapaata liikkuvuutta koskevaan 57 artiklan 1 kohtaan sisällytetään uusi määräys, jonka mukaan Viro ja Unkari voivat soveltaa vuoden 1999 lopussa voimassa olleita kansallisen lainsäädännön nojalla annettuja rajoituksia, jotka koskevat

pääomanliikkeitä kolmansiin maihin tai kolmansista maista. Edellytyksenä on, että näihin liittyy suoria sijoituksia, kiinteistösijoitukset mukaan luettuina, sijoittautumista, rahoituspalvelujen tarjoamista tai arvopaperien hyväksymistä pääomamarkkinoille.

19 artikla. Artiklalla lisätään EY:n perustamissopimuksen 299 artiklan 1 kohdan jäsenvaltioluetteloon uusien jäsenvaltioiden viralliset nimet. Tämä perustamissopimuksen artikla määrää pääsäännön EY:n perustamissopimuksen alueellisesta soveltamisalueesta.

KOLMAS OSA

Pysyvät määräykset

I osasto

Toimielinten antamia säädöksiä koskevat mukautukset

20 artikla. Artiklan mukaan liitteessä II luetellut säädökset mukautetaan siten kuin liitteessä määrätään. Muutettavat säädökset on luetteloitu aihepiireittäin.

Liite II: Luettelo, jota tarkoitetaan liittymisasiakirjan 20 artiklassa

I Tavaroiden vapaa liikkuvuus. Liitteessä on lueteltu tavaroiden vapaata liikkuvuutta koskevien säädösten mukautukset. Mukautukset ovat luonteeltaan teknisiä, eikä niillä ole suurta vaikutusta tavaroiden vapaaseen liikkuvuuteen tai sisämarkkinoiden toimintaan. Virolle myönnettiin siirtymäaika komission asetukseen (EY) N:o 466/2001 koskien Itämeren alueelta peräisin olevan kalan dioksiinipitoisuuksia. Siirtymäjärjestely on voimassa vuoden 2006 loppuun saakka.

II Henkilöiden vapaa liikkuvuus.

Sosiaaliturva. Neuvoston asetukset (ETY) N:o 1408/71 ja (ETY) N:o 574/72 mukautetaan sellaisina kuin ne ovat muutettuna. Mukautukset koskevat asetusten liitteitä, joihin on tehty uusia jäsenvaltioita koskevat merkinnät.

Asetukset sisältävät säännökset kansallisen sosiaaliturvalainsäädännön soveltamisesta yhteisön alueella liikkuviin työntekijöihin. Asetuksia sovelletaan jäsenvaltion alueella asuvaan jäsenvaltion kansalaiseen, pakolaiseen sekä valtiottomaan henkilöön, joihin vakuutettuna työntekijänä, itsenäisenä ammattiharjoittajana, virkamiehenä tai opiskelijana sovelletaan tai on sovellettu yhden tai useamman jäsenvaltion lainsäädäntöä. Asetukset kattavat sosiaaliturvan, joka koskee sairautta ja äitiysetuuksia ja vanhuusetuuksia sekä vammaisten etuuksia, työtaturma- ja ammattitautietuuksia, kuolemantapauksen johdosta annettavia avustuksia, työttömyysetuuksia ja perhe-etuuksia.

Asetusten lainvalintaa koskevat säännökset määräävät, minkä valtion lainsäädäntöä työntekijään on sovellettava. Yhdenvertaisen kohtelun periaatteen mukaan jäsenvaltion kansalaisella on samat oikeudet ja velvoitteet kuin asianomaisen valtion omilla kansalaisillakin. Toisen jäsenvaltion lainsäädännön piirissä täyttyneet vakuutus- ja työskentelykaudet sekä muut vastaavat kaudet tulee ottaa huomioon, milloin se on tarpeen kansalliseen lainsäädäntöön sisältyvien vakuutusajankäytön tai muuta vastaavaa aikaa koskevien edellytysten täyttymiseksi, jotta oikeus etuuteen tätä kautta saavutettaisiin, säilytettäisiin tai saataisiin takaisin. Ansaittua etuutta ei saa lakauttaa, keskeyttää, tai etuuden määrää vähentää sen vuoksi, että etuuden saaja muuttaa toisen jäsenvaltion alueelle.

Asetusten sisältöä on selostettu ETA-sopimuksen hyväksymistä koskevassa hallituksen esityksessä (HE 95/1992 vp) sekä ETA-sopimuksen pöytäkirjan N:o 47 ja tiettyjen liitteiden muuttamista koskevan ETA-sekakomitean päätöksen N:o 7/94 hyväksymistä koskevassa hallituksen esityksessä (HE 56/1994 vp).

Tutkintojen tunnustaminen. Liitteessä luetellaan mukautukset tutkintojen tunnustamista koskevaan yhteisön lainsäädäntöön.

Yleistä tutkintojen tunnustamisjärjestelmää koskevaa lainsäädäntöä täydennetään lisäämällä neuvoston direktiivin 92/51/ETY liitteeseen C Tšekin, Kyproksen, Latvian, Puolan ja Slovakian tiettyjä ammattipätevyyksiä. Asianajajia, lääkäreitä, hammaslääkäreitä, eläinlääkäreitä, sairaanhoitajia, kättilöitä, pro-

viisoreja ja arkkitehtejä koskevaan yhteisön lainsäädäntöön lisätään tiedot kaikkien uusin jäsenvaltioiden ammattinimikkeistä ja tutkinnoista.

Liitteessä on määräyksiä Puolan yleissairaanhoidosta vastaavien sairaanhoitajien ja kättilöiden tutkinnoista sekä Viron eläinlääketieteen alan tutkinnoista, jotka on suoritettu tai johon johtavat opinnot on aloitettu ennen liittymispäivää. Tutkinto tunnustetaan, vaikka se ei täytä koulutukselle asetettuja vähimmäisvaatimuksia, jos tutkintotodistuksen liitteenä on viranomaisen todistus siitä, että henkilö on harjoittanut asianomaista ammattia tosiasiallisesti ja luvallisesti liitteessä mainitun ajan.

Liitteessä on lisäksi määräyksiä unionin kansalaisten entisessä Neuvostoliitossa, entisessä Tšekkoslovakiassa tai entisessä Jugoslaviassa suorittamien lääkärin, eläinlääkärin, sairaanhoitajan, kättilön, proviisorin ja arkkitehdin tutkintojen tunnustamisesta. Tutkintotodistus, todistus tai muu muodollista kelpoisuutta osoittava asiakirja tunnustetaan, jos Tšekin, Slovakian, Viron, Latvian, Liettuan tai Slovenian viranomaiset todistavat asiakirjan omalla alueellaan oikeudellisesti yhtä päteväksi kuin asianomaisessa maassa suoritetusta vastaavasta tutkinnosta annettu asiakirja. Lisäksi vaaditaan viranomaisen todistus siitä, että henkilö on harjoittanut asianomaisessa maassa kyseistä toimintaa tosiasiallisesti ja luvallisesti vähintään kolme peräkkäistä vuotta todistuksen antamispäivää edeltävien viiden vuoden aikana. Tšekkiä ja Slovakiaa lukuun ottamatta vastaavat määräykset koskevat myös hammaslääketiedettä ja hammaslääketieteen erikoisaloja.

Tšekin ja Slovakian liittymispäivästä lukien tunnustetaan hammaslääkärin toimen harjoittamiseksi ne lääketieteen tutkintotodistukset, jotka on annettu Tšekissä tai Slovakiassa tai entisessä Tšekkoslovakiassa yliopistolliset lääketieteen opinnot ennen liittymistä aloittaneille henkilöille. Tunnustamisen edellytyksenä on Tšekin tai Slovakian viranomaisten todistus siitä, että henkilö on harjoittanut hammaslääkärin ammattia Tšekissä tai Slovakiassa vähintään kolme vuotta tai on suorittanut neuvoston hammaslääkäridirektiivissä 78/687/ETY tarkoitettu-

ja opintoja vastaavat vähintään kolmivuotiset opinnot.

III Palvelujen tarjoamisen vapaus. Liitteessä luetellaan palvelujen vapaata liikkuvuutta koskevien säädösten mukautukset. Mukautuksilla on tehty uusia jäsenvaltioita koskevat lisäykset tiettyihin säädöksiin. Mukautukset ovat luonteeltaan teknisiä, eikä niillä ole suurta vaikutusta palvelujen tarjoamisen vapauteen tai sisämarkkinoiden toimintaan.

IV Yhtiöoikeus.

Yhtiöoikeus ja tilinpäätössäännöt. Laajentuminen aiheuttaa muutostarpeen useisiin yhtiöoikeudellisiin direktiiveihin, joiden tarkoituksena on lähentää jäsenvaltioiden yhtiö- ja tilinpäätöslainsäädäntöä. Direktiivit koskevat lähtökohtaisesti ainoastaan osakeyhtiöitä. Direktiivien kansallisen soveltamisalan täsmenämiseksi niissä määritellään yhtiömuodot, joihin direktiivejä sovelletaan, ja yhtiömuodot luetellaan direktiiveissä kunkin uuden jäsenvaltion virallisella kielellä.

Yhtiöoikeudellisten direktiivien rakenteen vuoksi niihin on yhteisön laajentuessa lisättävä sovellettavien yhtiömuotojen määritelmä jokaisen uuden jäsenvaltion osalta. Muutostarve kohdistuu seuraaviin direktiiveihin: ensimmäinen neuvoston direktiivi 68/151/ETY (julkistamisdirektiivi), toinen neuvoston direktiivi 77/91/ETY (pääomadirektiivi), kolmas neuvoston direktiivi 78/855/ETY (sulautumisdirektiivi), kahdestoista neuvoston direktiivi 89/667/ETY (direktiivi yhdenmiehen rajavastuuyhtiöistä), neljäs neuvoston direktiivi 78/660/ETY (tilinpäätösdirektiivi) ja seitsemäs neuvoston direktiivi 83/349/ETY (konsernitilinpäätösdirektiivi).

Teollisoikeudet. Yhteisön tavaramerkillä tarkoitetaan tavaramerkkiä, jonka voi saada voimaan yhdellä hakemuksella kaikissa jäsenvaltioissa. Yhteisön tavaramerkkiä koskevat hakemukset käsitellään Sisämarkkinoiden yhdenmukaistamisvirastossa. Myönnetyn yhteisön tavaramerkin oikeusvaikutukset ovat samanlaiset koko yhteisön alueella.

Neuvoston asetukseen (EY) N:o 40/94 yhteisön tavaramerkistä lisätään 142 a artikla. Jotta yhteisön tavaramerkillä olisi sama oikeusvaikutus koko yhteisön alueella, rekisteröity tai ennen liittymispäivää haettu yhteis-

sön tavaramerkki laajenee automaattisesti koskemaan uusia jäsenvaltioita. Artiklan 142 a kohdan 2 perusteella yhteisön tavaramerkin rekisteröintiä koskevaa hakemusta ei voida liittymispäivänä hylätä minkään 7 artiklan 1 kohdassa luetellun ehdottoman hylkäysperusteen pohjalta, jos näitä perusteita olisi sovellettava pelkästään uusien jäsenvaltioiden liittymisen vuoksi.

Artiklan 3 kohdassa säädetään, että jos hakemus yhteisön tavaramerkin rekisteröimiseksi on jätetty liittymispäivää edeltävän kuuden kuukauden aikana, sen vastainen väite voidaan tehdä 42 artiklan mukaisesti, jos aikaisempi tavaramerkki tai muu aikaisempi oikeus on saatu uudessa jäsenvaltiossa 8 artiklan mukaisesti ennen liittymistä edellyttäen, että se oli saatu hyvässä uskossa ja että jättämispäivä tai etuoikeuspäivä uudessa jäsenvaltiossa on ennen haettua yhteisön tavaramerkkiä koskevan hakemuksen jättämispäivää tai etuoikeuspäivää.

Artiklan 4 kohdassa säädetään, ettei yhteisön tavaramerkkiä voi julistaa mitättömäksi ehdottomiin mitättömyysperusteisiin vedoten, jos mitättömyysperuste tulisi sovellettavaksi ainoastaan uuden jäsenvaltion liittymisen vuoksi. Mitättömäksi julistamista ei myöskään voida tehdä 52 artiklan 1 ja 2 kohdissa lueteltujen suhteellisten mitättömyysperusteiden nojalla, jos aikaisempi kansallinen oikeus oli rekisteröity tai sitä oli sovellettu taikka se oli saatu uudessa jäsenvaltiossa ennen liittymispäivää.

Yhteisön tavaramerkin käyttö voidaan kieltää 106 ja 107 artiklan nojalla, jos aikaisempi tavaramerkki tai muu aikaisempi oikeus on rekisteröity tai sitä on sovellettu taikka se on ennen kyseisen valtion liittymispäivää saatu hyvässä uskossa uudessa jäsenvaltiossa, tai tarvittaessa, sillä on kyseisen valtion liittymispäivää aiempi päivämäärä.

Lääkkeiden lisäsuojatodistuksen aikaansaamisesta annettuun neuvoston asetukseen (ETY) N:o 1768/92 lisätään 19 a artikla. Lisäsuojatodistusta koskeva hakemus on jäsenmaasta riippuen jätettävä joko kuuden kuukauden kuluessa ensimmäisen myyntiluvan saamisesta uudessa jäsenvaltiossa, kuuden kuukauden kuluessa liittymispäivästä, tai kuuden kuukauden kuluessa päivästä, jona patenti myönnettiin, jos myyntilupa on saatu

ennen patentin myöntämistä. Artiklassa 19 a määritellään jokaisen uuden jäsenvaltion osalta sovellettavan määräajan laskutapa. Lisäksi 20 artiklaan lisätään 2 kohta, jossa todetaan, että tätä asetusta sovelletaan Tšekin, Viron, Kyproksen, Latvian, Liettuan, Maltan, Slovenian ja Slovakian kansallisen lainsäädännön mukaisesti ennen liittymispäivää myönnettyihin lisäsuojatodistuksiin.

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseen (EY) N:o 1610/96 kasvinsuojeluaineiden lisäsuojatodistuksen käyttöön ottamisesta lisätään 19 a artikla. Samoin kuin lääkeaineiden lisäsuojatodistuksen kohdalla, kasvinsuojeluaineiden lisäsuojatodistusta koskeva hakemus tulee tehdä joko ensimmäisen myyntiluvan saamispäivän, liittymispäivän, tai patentin myöntämispäivän pohjalta. Myös tähän asetukseen lisätään lääkkeiden lisäsuojatodistusasetuksen mukainen uusi 2 kohta 20 artiklaan.

Yhtenäisen ja jakamattoman yhteisömallioikeuden rekisteröinti on ollut mahdollista yhteisön alueella 1 päivästä huhtikuuta 2003 lähtien. Yhteisömallin rekisteröiminen perustuu neuvoston asetukseen (EY) N:o 6/2002 yhteisömallista, jolla luotiin myös aiemmin tuntematon mallien suojamuoto, rekisteröimätön malli.

Yhteisömalliasetukseen lisätään 110 a artikla. Ennen liittymistä suojattu, rekisteröity, rekisteröimätön, tai haettu yhteisömalli laajenee koskemaan uusia jäsenvaltioita, jotta yhteisömallilla olisi sama oikeusvaikutus koko yhteisön alueella. Yhteisömallin rekisteröintihakemusta ei voida hylätä 47 artiklan 1 kohdassa lueteltujen hylkäämisperusteiden nojalla, jos perusteita olisi sovellettava pelkästään uuden jäsenvaltion liittymisen vuoksi. Yhteisömallia ei voida julistaa mitättömäksi 25 artiklan 1 kohdan nojalla, jos mitättömyysperusteita olisi sovellettava pelkästään uuden jäsenvaltion liittymisen vuoksi.

Aikaisemman oikeuden hakija tai haltija uudessa jäsenvaltiossa voi tehdä väitteen 25 artiklan 1 kohdan d, e tai f alakohdassa tarkoitetun yhteisömallin käyttöä vastaan alueella, jossa aiempi oikeus on suojattu. Tässä säännöksessä aikaisemmalla oikeudella tarkoitetaan oikeutta, joka on hankittu tai, jota on sovellettu hyvässä uskossa ennen liittymistä.

Edellä säädettyä sovelletaan myös rekisteröimättömiin yhteisömalleihin. Artiklan 11 mukaan malli, joka ei ole tullut tunnetuksi yhteisön alueella, ei voi saada suojaa rekisteröimättömänä yhteisömallina.

V Kilpailupolitiikka. Uusien jäsenvaltioiden tulee mukauttaa seuraavien voimassa olevien asetusten soveltamisalaan kuuluvat sopimukset asetusten ehtojen mukaisiksi kuuden kuukauden kuluessa liittymispäivästä: rautatie-, tie- ja sisävesiliikenteen kilpailua koskeva neuvoston asetusta (ETY) N:o 1017/68, meriliikenteen kilpailua koskeva neuvoston asetusta (ETY) N:o 4056/86, lentoliikenteen kilpailua koskeva komission asetusta (ETY) N:o 1617/93, teknologian siirtosopimuksia koskeva komission asetusta (EY) N:o 240/96, vertikaalisia kilpailunrajoituksia koskeva komission asetusta (EY) N:o 2790/99, erikoistumissopimuksia koskeva komission asetusta (EY) N:o 2658/2000, tutkimus- ja kehityssopimuksia koskevan komission asetusta (EY) N:o 2659/2000, meriliikenteen linjaliikennettä koskeva komission asetusta (EY) N:o 824/2000 ja autojen jakelusopimuksia koskeva komission asetusta (EY) N:o 1400/2000.

Liitteen mukaan neuvoston asetuksen (EY) N:o 659/1999 1 artiklan b alakohdan i kohta muutetaan vastaamaan hakijamaiden tapauksessa sovellettavaa liittymissopimuksen 22 artiklassa tarkemmin määriteltävää voimassa olevan tuen käsitettä. Muutos on tekninen, eikä sillä ole vaikutusta määräyksen nykyiseen soveltamisalaan jäsenmaissa.

VI Maatalous.

Maataloutta koskeva lainsäädäntö. Neuvoston asetusta (ETY) N:o 136/66 rasva-alan yhteisestä markkinajärjestelystä mukautetaan oliiviöljyn enimmäismäärän osalta. Enimmäismäärä, 1 783 811 tonnia markkinointivuodelta, jaetaan jäsenvaltioiden kesken kansallisina taattuina enimmäismäärinä seuraavasti: Kreikka 419 529 tonnia, Espanja 760 027 tonnia, Ranska 3 297 tonnia, Italia 543 164 tonnia, Kypros 6 000 tonnia, Portugali 51 244 tonnia, Slovenia 400 tonnia, Malta 150 tonnia. Kyprokselle ja Maltalle asetetut kansalliset taatut enimmäismäärät ovat väliaikaisia. Lukuja tarkistetaan vuonna 2005, kun maantieteellinen tietojärjestelmä on otettu käyttöön. Mikäli tukikelpoinen tuotanto

poikkeaa vahvistetusta enimmäismäärästä, komissio päättää asetuksessa säädetyn menettelyn mukaisesti mukauttaa Kyproksen ja Maltan kansallisia taattuja enimmäismääriä vastaavasti.

Komission asetukseen (ETY) N:o 1907/85 viiniköynnöslajikkeita ja kuohuviinien valmistukseen yhteisössä tuotavia viinejä toimitettavia alueita koskevasta luettelosta lisätään 1 a artikla, jossa Liettualle myönnetään poikkeuslupa käyttää Moldovasta peräisin olevia ennen vuoden 2004 alkua tuotuja viinivaroja kuohuviinien tuotantoon.

Neuvoston asetukseen (ETY) N:o 1576/89 tislattujen alkoholijuomien määritelmää, kuvausta ja esittelyä koskevista yleisistä säännöistä lisätään tislattujen juomien eri luokkien määritelmiin 1 artiklan 4 kohtaan alakohdat, joiden mukaan kyseessä olevan alkoholijuomaluokan myyntinimityksinä voidaan käyttää Kyproksessa valmistetusta alkoholijuomasta Zivania ja Unkarissa valmistetusta alkoholijuomasta Pálinka. Ainoastaan Unkarissa ja Itävallan tietyissä lääneissä valmistetusta hedelmäviinasta voidaan käyttää nimitystä Pálinka. Nimitystä Ouzo voidaan käyttää Kyproksessa valmistetusta alkoholijuomasta. Artiklan 5 alakohtaan 3 lisätään maininta Puolan oikeudesta vaatia merkinnän Polska Wódka käyttämisestä alueellaan tuotetusta vodkasta vain, jos juoma valmistetaan puolalaisista raaka-aineista tai perinteisin menetelmin ja Puolassa sovellettavaa laatupolitiikkaa noudattaen. Lisäksi 9 artiklaan lisätään 3 kohta, jossa määritellään Tšekissä valmistettavan Slivovicen valmistus- ja kauppanpitämisehdot.

Neuvoston asetukseen (ETY) N:o 3950/92 maito- ja maitotuotealan lisämaksusta lisätään 3 artiklan 2 kohtaan alakohdat, joissa hakijamaiden osalta esitettuihin määriin sisältyvät kaikki lehmänmaitoa tai maitomäärää vastaavat tuotteet, jotka on toimitettu ostajalle tai myyty suoraan kulutukseen, riippumatta siitä, onko ne tuotettu tai pidetty kaupan kyseisissä maissa sovellettavan siirtymätoimenpiteen puitteissa. Puolan osalta kokonaismäärän jakamista toimituksiin ja suoramyynntiin on tarkistettava sen tosiasiallisten, vuoden 2003 lukujen perusteella ja tarvittaessa mukautettava komission toimesta asetuksen (EY) N:o 1255/1999 42 artiklassa

säädetyin menettelyn mukaisesti. Tšekkiä, Viroa, Latviaa, Liettuaa, Unkaria, Puolaa, Sloveniaa ja Slovakiaa varten perustetaan erityinen rakenneuudistusvaranto. Varanto vapautetaan 1 päivästä huhtikuuta 2006 alkaen siinä määrin kuin maidon ja maitotuotteiden tilalla tapahtuva kulutus on näissä maissa laskeutunut Viron ja Latvian osalta vuodesta 1998 sekä Tšekin, Liettuan, Unkarin, Puolan, Slovenian ja Slovakian osalta vuodesta 2000. Komissio päättää varannon vapauttamisesta ja sen jakamisesta toimitusten ja suoramyynnin kiintiöön niitä raportteja koskevan arvioinnin pohjalta, jotka Tšekin, Viron, Latvian, Liettuan, Unkarin, Puolan, Slovenian ja Slovakian on määrä toimittaa komissiolle vuoden 2005 loppuun mennessä. Raportissa on esitettävä yksityiskohtaisesti rakenneuudistusprosessin tulokset ja suuntaukset maan maitoalalla, erityisesti siirtyminen tuotannosta, joka on tarkoitettu tilan kulutuksen tarpeisiin, tuotantoon, joka suuntautuu markkinoille.

Asetukseen lisätään 4 artiklan 1 kohtaan alakohta, jossa hakijamaiden osalta edellä mainittu tilakohtainen viitemäärä on yhtä suuri kuin seuraavina ajankohtina käytävissä oleva määrä: 31 päivänä maaliskuuta 2002 Unkarin osalta, 31 päivänä maaliskuuta 2003 Maltan ja Liettuan osalta, 31 päivänä maaliskuuta 2004 Tšekin, Kyproksen, Viron, Latvian ja Slovakian osalta sekä 31 päivänä maaliskuuta 2005 Puolan ja Slovenian osalta. Lisäksi 11 artiklaan lisätään alakohta, jossa Tšekin, Viron, Kyproksen, Latvian, Liettuan, Unkarin, Puolan, Slovenian ja Slovakian osalta maidon edustavina ominaisuuksina pidetään kuitenkin vuoden 2001 ominaisuuksia, ja toimitetun maidon kansalliseksi keskimääräiseksi edustavaksi rasvapitoisuudeksi vahvistetaan Tšekille 4,21 prosenttia, Virolle 4,31 prosenttia, Kyprokselle 3,46 prosenttia, Latvialle 4,07 prosenttia, Liettualle 3,99 prosenttia, Unkarille 3,85 prosenttia, Puolalle 3,90 prosenttia, Slovenialle 4,13 prosenttia ja Slovakielle 3,71 prosenttia.

Asetuksen liitteessä olevat taulukot c, d, e ja f korvataan uusilla taulukoilla, joissa uusin jäsenvaltioiden kokonaisviitemäärät on ilmoitettu ajanjaksolle 1 päivä toukokuuta 2004 – 31 päivä maaliskuuta 2008. Lisäksi liitteeseen lisätään taulukko g, jossa on edellä

mainitun erityisen rakenneuudistusvarannon määrät.

Neuvoston asetusta (EY) N:o 404/93 banaanialan yhteisestä markkinajärjestelystä mukautetaan tasaustukeen oikeuttavan enimmäismäärän osalta. Yhteisössä tuotettujen ja kaupan pidettävien banaanien tasaustukeen oikeuttavaa enimmäismäärää korotetaan 867 500 tonniin niin, että se kattaa myös Kyproksessa tuotetut banaanit. Kyproksen aluekohtaiseksi määräksi vahvistetaan 13 500 tonnia.

Neuvoston asetukseen (EY) N:o 1868/94 perunatärkkelystuotannon kiintiöjärjestelmästä lisätään 2 artiklaan kohdat 3 ja 4. Kohdassa 3 luetellaan uudet perunatärkkelyksen tuottajajäsenvaltiot ja niiden kiintiöt markkinointivuonna 2004/2005. Kohdan 4 mukaan kunkin tuottajajäsenvaltion on jaettava 3 kohdassa tarkoitettu kiintiö perunatärkkelyksen valmistajien kesken käytettäväksi markkinointivuonna 2004/2005 erityisesti sen perunatärkkelyksen määrän perusteella, jonka ne ovat tuottaneet vuosina 1999–2001 Tšekin, Viron, Latvian, Puolan ja Slovakian osalta, sekä vuosina 1998–2000 Liettuan osalta, ja ottaen huomioon kyseisten yritysten ennen 1 päivä helmikuuta 2002 tekemät peruuttamattomat investoinnit.

Lisäksi asetuksen 4 artikla korvataan siten, että tärkkelyksen valmistaja ei saa tehdä perunoiden viljelysopimusta tuottajan kanssa perunamäärästä, joka on suurempi kuin kiintiön täyttämiseen tarvittava määrä. Artikla 5 korvataan siten, että tärkkelyksen valmistajille maksetaan 22,25 euron palkkio tuotettua tärkkelystonnia kohden niiden enimmäiskiintiötä vastaavasta tärkkelysmäärästä edellyttäen, että ne ovat maksaneet tuottajalle neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1766/92 8 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun vähimmäishinnan perunamäärästä, jotka tarvitaan kiintiössä määrätyn tärkkelyksen tuottamiseen. Artiklan 6 kohta 1 korvataan siten, että kiintiön ylittävä tuotettu perunatärkkelys viedään sellaisenaan yhteisöstä ennen kyseisen markkinointivuoden loppua seuraavaa 1 päivää tammikuuta. Sen viennille ei makseta mitään tukea.

Neuvoston asetusta (EY) N:o 603/95 kuivarehualan yhteisestä markkinajärjestelystä mukautetaan taatun enimmäismäärän ja taatujen kansallisten määrien osalta. Taattu

enimmäismäärä markkinointivuotta kohden vahvistetaan 4 517 223 tonniksi kuivarehua, jolle voidaan myöntää tuki. Artiklan 4 kohdan 2 taulukko taatuista kansallisista määristä korvataan taulukolla, johon on lisätty liittyvien jäsenvaltioiden taatut kansalliset määrät.

Neuvoston asetusta (EY) N:o 3072/95 riisin yhteisestä markkinajärjestelystä mukautetaan riisin hehtaarituen osalta. Taulukko riisin hehtaarituesta eri jäsenvaltioissa korvataan taulukolla, johon on sisällytetty Unkarin hehtaarituki. Lisäksi luetellaan riisin tuottajavaltioiden kansalliset perusalat, joihin on lisätty Unkarin perusala.

Neuvoston asetusta (EY) N:o 1577/96 tiettyjä palkoviljoja koskevasta erityistoimenpiteestä mukautetaan linssien, kahviherneiden ja virnojen taattujen enimmäispinta-alojen osalta. Taatuiksi enimmäispinta-aloiksi vahvistetaan linssien ja kahviherneiden osalta 162 529 hehtaaria sekä virnojen osalta 259 473 hehtaaria. Jos jompaa kumpaa enimmäispinta-alaa ei saavuteta markkinointivuoden aikana, käyttämätön jäännös siirretään toiseen samana markkinointivuonna taattuun enimmäispinta-alaan ennen kuin mahdollinen ylittyminen todetaan.

Neuvoston asetusta (EY) N:o 1251/1999 tukijärjestelmästä tiettyjen peltokasvien viljelijöille mukautetaan. Uusien jäsenmaiden osalta alueelliset perusalat vahvistetaan alueella peltokasvien viljelyyn kolmena peräkkäisenä vuotena kaudella 1997–2001 varatun keskimääräisen hehtaarin määrän perusteella. Kaikkien näiden jäsenvaltioiden alueellisten perusalajien kokonaismäärä ei saa ylittää liitteessä VI mainittuja perusalajoja. Lisäksi viitesadot vahvistetaan liitteessä VI esitetyille tasolle.

Asetuksen mukautusten mukaan Latvian, Liettuan, Unkarin, Maltaan, Puolan ja Slovenian osalta korvaushakemuksia ei voida esittää sellaisista maa-alueista, jotka olivat 31 päivänä joulukuuta 2000 pysyvänä laitumena, pysyvässä viljelyksessä, metsinä tai muussa kuin maatalouskäytössä. Slovakian osalta määräaika on 31 päivä joulukuuta 2001, Viron osalta 1 päivä lokakuuta 2002, Tšekin osalta 30 päivä marraskuuta 2002 sekä Kyproksen osalta 1 päivä joulukuuta 2002.

Asetuksen 7 artiklan kolmas ja neljäs kohta korvataan siten, että jäsenvaltiot voivat poiketa ensimmäisestä ja toisesta kohdasta huomioidakseen julkisen intervention muotoon liittyvät tietyt erityistilanteet, jos tämä interventio johtaa siihen, että viljelijän on tavanomaista viljelytoimintaansa jatkaakseen viljeltävä kasveja aloilla, jotka aiemmin eivät ole oikeuttaneet tukeen, ja jos kyseinen interventio tarkoittaa, että alunperin tukikelpoiset alat eivät enää sitä ole sillä perusteella, että tukeen oikeutettujen alueiden kokonaismäärä ei tällöin nouse merkittävästi. Jäsenvaltiot voivat lisäksi tietyissä kahteen edeltävään kohtaan kuulumattomissa tapauksissa poiketa ensimmäisestä ja toisesta kohdasta, jos ne osoittavat komissiolle toimitetussa suunnitelmassa, että tukikelpoisten alueiden kokonaislukumäärä ei muutu.

Asetuksen liite III taatuista enimmäisaloista, jotka saavat durumvehnän pinta-ala-tuen lisäkorvausta, korvataan uudella liitteellä, johon on lisätty Kyproksen ja Unkarin taatut enimmäisalat. Liite IV taatuista enimmäisaloista, jotka saavat durumvehnän erityistukea korvataan uudella liitteellä, johon on lisätty Unkarin ja Slovakian taatut enimmäisalat. Lisäksi lisätään liite VI, jossa on lueteltu uusien jäsenvaltioiden kansalliset perusalat ja viitesadot.

Neuvoston asetusta (EY) N:o 1254/1999 naudanliha-alan yhteisestä markkinajärjestelystä mukautetaan. Emolehmäpalkkioiden osalta uudet jäsenvaltiot jakavat tuottajakohtaiset enimmäismäärät tuottajille ja perustavat kansalliset varannot kullekin näistä jäsenvaltioista varatusta palkkio-oikeuksien kokonaismäärästä viimeistään vuoden kuluttua liittymispäivästä. Artiklan 11 kohtaan 3 lisätään alakohta, jossa luetellaan uusien jäsenvaltioiden osalta teurastuspalkkioiden kansalliset enimmäismäärät. Artiklan 16 kohdan 1 ensimmäiseen alakohtaan lisätään luetelmakohta, jossa määritetään, mistä eläinten lukumäärästä uudet jäsenvaltiot saavat enintään myöntää eläin-kohtaisia tukia urospuolisista nautaeläimistä yhden kalenterivuoden aikana. Artiklan 16 kohtaan 4 lisätään alakohta, jonka mukaan uusien jäsenvaltioiden osalta muista kuin 16 artiklan 2 kohdassa mainituista hiehoista maksettavien eläin-kohtaisten tu-

kien enimmäismäärien määrittämisen viitevuodet ovat 2001, 2002 ja 2003. Artiklan 17 kohtaan 2 lisätään alakohta, jonka mukaan uusien jäsenvaltioiden osalta nautaeläinten kasvattamiseen käytettyjen monivuotisten laidunten hehtaarimäärän määrittämisen viitevuodet ovat 1999, 2000 ja 2001. Edelleen, lisätään 17 a artikla, jonka mukaan 14 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja yleisiä määriä ja 17 artiklan 3 kohdassa tarkoitettua 350 euron suuruista pinta-ala-tuen enimmäismäärää hehtaaria kohden sovelletaan neuvoston asetuksen (EY) N:o 1259/1999 1 a artiklassa esitetyn tukien lisäystä koskevan aikataulun mukaisesti.

Lisäksi asetuksen liitteeseen I (Erityispalkkiot) lisätään uusien jäsenvaltioiden alueelliset enimmäismäärät, liitteeseen II (Emolehmäpalkkiot) uusien jäsenvaltioiden kansalliset enimmäismäärät sekä liitteeseen IV (Lisätuet) uusien jäsenvaltioiden asetuksen 14 artiklassa tarkoitetut yleiset määrät.

Neuvoston asetusta (EY) N:o 1255/1999 maito- ja maitotuotealan yhteisestä markkinajärjestelystä mukautetaan siten, että 16 artiklan 3 kohtaan lisätään alakohta, jonka mukaan uusille jäsenvaltioille edellisessä alakohdassa tarkoitettu 12 kuukauden ajanjakso tarkoittaa kauden 2004/2005 12 kuukauden ajanjaksoa. Edelleen, lisätään 19 a artikla, jossa todetaan, että edellä 17 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja yleisiä määriä, 18 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua lypsy-lehmäpalkkion ja lisäpalkkion kokonaismäärää sekä 19 artiklan 3 kohdassa tarkoitettua 350 euron suuruista pinta-ala-tuen enimmäismäärää hehtaaria kohden sovelletaan neuvoston asetuksen (EY) N:o 1259/1999 1 a artiklassa esitetyn tukien lisäystä koskevan aikataulun mukaisesti. Lisäksi liite I korvataan uudella liitteellä, jossa määritellään yleiset määrät.

Neuvoston asetusta (EY) N:o 1257/1999 Euroopan maatalouden ohjaus- ja tukirahaston tuesta maaseudun kehittämiseen ja tiettyjen asetusten muuttamisesta ja kumoamisesta mukautetaan. Asetukseen lisätään uusi IX a luku II, jossa on kolme alalukua.

Alaluvun I (Kaikkiin uusiin jäsenvaltioihin sovellettava lisätuki) yleisiä säännöksiä koskevassa artiklassa todetaan, että alaluvussa vahvistetaan edellytykset väliaikaisen lisä-

en myöntämislle uusien jäsenvaltioiden maaseudun kehittämistoimenpiteisiin kaudella 2004–2006. Rakennemuutoksen kohteena olevien osaelantotilojen tukemista koskevassa artiklassa säädetään pääasiassa omaan kuluutukseen maataloustuotteita tuottavien tilojen tukemisen tavoitteista, joita ovat maaseudun muutosongelmien lievittäminen ja toisaalta tilojen kannustaminen rakennemuutokseen. Tuen saamisen edellytyksenä on liiketoimintasuunnitelma, jonka tavoitteet on saavutettava kolmen vuoden kuluessa, tai loppuosaa enintään viiden vuoden ajan maksettavasta tuesta ei makseta.

Yhteisön vaatimuksiin mukautumisesta maksettavaa tukea koskevassa artiklassa säädetään investointituesta, joka auttaa saavuttamaan yhteisön ympäristöä, kansanterveyttä, eläinten ja kasvien terveyttä, eläintensuojelua ja työturvallisuutta koskevat vaatimukset. Tuen edellytyksenä on viljelykäytäntöjen uudistamista koskeva suunnitelma. Enintään viiden vuoden ajan maksettavan tuen edellytyksenä on sen osoittaminen, että tila on elinkelpoinen viimeistään tukikauden päättyessä.

Tuottajaryhmiä koskevassa artiklassa säädetään Suomessakin sovellettavasta tuesta tuottajaryhmien perustamis- ja hallinnollisiin kustannuksiin. Ryhmän jäsenet saattavat tuotteensa yhdessä markkinoille. Tukea maksetaan viiden vuoden ajan vuosittain alenevasti viisi prosenttia, viisi prosenttia, neljä prosenttia, kolme prosenttia ja kaksi prosenttia kaupan pidetyn tuotannon arvosta miljoonaan euroon saakka ja miljoona euroa ylittävän tuotannon arvosta puoleen puoleen edellä mainituista prosentiosuuksista. Maltan osalta säädetään osittain lievemmistä edellytyksistä.

Teknistä apua koskevan artiklan mukaan tukea voidaan myöntää maaseudun kehittämistä koskevien ohjelma-asiakirjojen täytäntöönpanoon tarvittaville valmistelua, seuranta, arviointia ja valvontaa koskeville artiklassa tarkoitetuille toimenpiteille.

Leader+ -aloitetta vastaavia toimenpiteitä koskevan artiklan mukaan voidaan rahoittaa maaseudun paikallisten toimintaryhmien kehittämistoimintansa alkuvaiheessa tarvitsemien tietojen, taitojen ja valmiuksien hankintaa.

Maatiloille suunnattuja valistus- ja neuvontapalveluja koskevan artiklan mukaan voidaan neuvoston asetuksen (EY) N:o 1257/1999 33 artiklan 3 luetelmakohdassa säädetyn toimenpiteen lisäksi laajentaa tuki koskemaan myös maatiloille suunnattuja valistus- ja neuvontapalveluja.

Täydentävää suoraa tukea koskeva artikla mahdollistaa neuvoston asetukseen (EY) N:o 1259/1999 lisättävän 1 c artiklan mukaisen täydentävän kansallisen tuen väliaikaisen tukemisen. Vuosina 2004, 2005 ja 2006 täydentävää suoraa tukea voidaan myöntää täydentävään kansalliseen suoraan tukeen tai tukiin oikeutetuille viljelijöille. Tuki ei saa ylittää uusiin jäsenvaltioihin kyseisenä vuonna sovellettavan suorien tukien tason ja nykyisiin jäsenvaltioihin sovelletusta suorien tukien tasosta lasketun 40 prosentin osuuden välistä erotusta. Laskentatapa johtaa siihen, että yhteisön myöntämä suora tuki ja täydentävä suora tuki voivat olla yhteensä korkeintaan 40 prosenttia nykyisissä jäsenvaltioissa sovelletusta tasosta kyseisinä vuosina. Yhteisön osuus uudessa jäsenvaltiossa vuosina 2004, 2005 ja 2006 myönnetystä tuesta saa olla enintään 20 prosenttia jäsenvaltion vastaavasta maaseudun kehittämistuen kehyksen vuotuisesta määrästä. Uusi jäsenvaltio voi kuitenkin korvata 20 prosentin vuotuisen määrän siten, että määrä on 25 prosenttia vuonna 2004, 20 prosenttia vuonna 2005 ja 15 prosenttia vuonna 2006. Muu osuus täydentävästä suorasta tuesta on rahoitettava kansallisilla varoilla. Yhteisön rahoitusosuus täydentävän suoran tuen osalta on 80 prosenttia tavoite 1 -alueilla.

Alaluvun II (Maltaan sovellettava lisätuki) täydentävää valtiontukea Maltalla koskevassa artiklassa säädetään täydentävän suoran tuen edellytyksistä. Maltan kokoaikaisia viljelijöitä koskevassa artiklassa säädetään erityisestä väliaikaisesta tuesta kokoaikaisen viljelijöiden tukemiseksi heidän sopeutuessaan tullien poistamisesta aiheutuviin muutoksiin markkinaympäristössä.

Alaluvun III (Poikkeukset) yleisiä säännöksiä koskevan artiklan mukaan alaluvussa vahvistetaan tapaukset, joissa uudet jäsenvaltiot voivat poiketa I, IV, V ja VII luvussa määritetyille toimenpiteille asetetuista tukikelpoisuusedellytyksistä.

Kaikkiin uusiin jäsenvaltioihin sovellettavia poikkeuksia koskevassa artiklassa säädetään, että investointitukea myönnetään maataloille, joiden taloudellinen elinkelpoisuus voidaan osoittaa investoinnin toteuttamisen päätyttyä. Maatilojen investointituki voi olla enintään 50 prosenttia ja epäsuotuisilla alueille 60 prosenttia. Prosenttiosuuksia voidaan nuoren viljelijän osalta korottaa enintään viidellä prosenttiyksiköllä. Yrityksille myönnettävän tuen edellytyksenä on, että ympäristöä, hygieniaa ja eläinten hyvinvointia koskevat vaatimukset on täytetty erikseen määrätyn siirtymäkauden tai investointikauden päättymiseen mennessä riippuen siitä, kumpi päättyy aiemmin. Lisäksi metsäpalovaara-alueiden luokittelu on liitettävä maaseudun kehittämissuunnitelmaan.

Yksittäisiin uusiin jäsenvaltioihin sovellettavia poikkeuksia koskevan artiklan mukaan Liettuassa varhaiseläkejärjestelmään kelpuutetaan alle 70 vuoden ikäiset viljelijät, joille on myönnetty maitokiintiö. Malta saa ylittää 20 artiklan mukaisten alueiden kokonaispinta-alan osalta kymmenen prosentin rajan. Liitteessä 1 vahvistettua vuotuista hehtaaritukea voidaan korottaa kivimuurien säilyttämiseksi Maltalla. Lisäksi Viro voi tukea viljelemättömän maatalousmaan metsitystä, jos maa on ollut käytössä viitenä edeltävänä vuonna.

Uuden luvun lisäksi asetusta mukautetaan siten, että 42 artiklaan lisätään kohta, jonka mukaan uusien jäsenvaltioiden maaseudun kehittämissuunnitelmat kattavat vuodet 2004–2006. Nykyisten jäsenvaltioiden maaseudun kehittämissuunnitelmat, komission hyväksynnän jälkeen ohjelmat, kattavat kauden 2000–2006. Artiklan 44 kohtaan 1 lisätään alakohta, jossa säädetään milloin uusien jäsenvaltioiden tulee toimittaa maaseudun kehittämissuunnitelmat komissiolle. Lisäksi 44 artiklan 2 kohtaan lisätään alakohta, jossa säädetään suunnitelmien hyväksymisaikataulusta.

Asetukseen lisätään myös uusi IV a luku. Uudessa luvussa (Uusia jäsenvaltioita koskevat erityissäännökset) säädetään uusia jäsenvaltioita koskevista rahoitussäännöksistä. Luvussa säädetään uusiin jäsenvaltioihin suunnattavasta tietystä tuesta sekä edellä selvitetyistä yhteisön tuesta, jota rahoitetaan Eu-

roopan maatalouden ohjaus- ja tukirahaston tukiosastosta tämän luvun säännösten mukaisesti. Luvussa säädetään myös Leader+ -aloitetta vastaavien toimenpiteiden rahoituksesta sekä suljetaan pois tiettyjen varainhoitosäännösten soveltaminen. Lisäksi luvussa säädetään yhteisön rahoitukseen sovellettavista säännöksistä, rahastojen osuuksien enimmäismäärästä sekä kustannusten tukikelpoisuudesta.

Asetuksen 49 artiklan 2 kohtaan lisätään alakohta, jossa säädetään maaseudun kehittämistä koskevien arviointien rahoituksesta uusien jäsenvaltioiden osalta. Artiklaan 50 lisätään kohta, jossa säädetään uusia jäsenvaltioita koskevista rahoitussäännöksistä. Lisäksi asetukseen lisätään liite II, joka sisältää taulukon, joka kuvaa uusia jäsenvaltioita koskevia erityistoimenpiteisiin liittyviä määriä.

Neuvoston asetusta (EY) N:o 1259/1999 yhteisen maatalouspolitiikan mukaisia suoran tuen järjestelmiä koskevista yhteisistä säännöistä mukautetaan. Tukijärjestelmien käyttöönottoa uusissa jäsenvaltioissa koskevassa artiklassa säädetään 1 artiklassa tarkoitettujen suorien tukien käyttöön ottamisesta ja esitetään tuen lisäykset prosenttiosuutena yhteisössä 30 päivänä huhtikuuta 2004 sovellettavasta tukien tasosta. Prosenttiosuus nousee 25 prosentista vuonna 2004 100 prosenttiin vuonna 2013.

Yhtenäisen pinta-alatuen järjestelmää uusille jäsenvaltioille koskevassa artiklassa säädetään uusille jäsenmaille annettavasta mahdollisuudesta päättää korvata 1 artiklassa tarkoitettujen suorien tukien järjestelmät yhtenäisellä pinta-alatuella, joka saadaan jakamalla kunkin uuden jäsenvaltion vuotuinen kokonaismääräraha uuden jäsenvaltion maatalousmaan määrällä. Artiklassa säädetään kokonaismäärärahan määräytymisestä, maatalousmaan määritelmästä sekä menettelytavasta, jota noudatetaan, jos yhtenäisten pinta-alatukien määrä jonakin vuonna ylittää kokonaismäärärahan. Lisäksi säädetään tukiehdosta, joiden mukaan muun muassa tuen saaminen ei edellytä tuotantoa tai tuotantotoimijoiden käyttämistä.

Neuvoston asetusta (ETY) N:o 3508/92 ja erityisesti sen 2 artiklan yhdenmukaistettua hallinto- ja valvontajärjestelmää koskevia sääntöjä

on sovellettava tarpeen mukaan yhtenäisen pinta-alatuen järjestelmään. Lisäksi säädetään, että yhtenäisen pinta-alatuen järjestelmän soveltaminen ei vapauta jäsenvaltiota velvoitteesta panna täytäntöön neuvoston direktiivin 92/102/ETY ja Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1760/2000 eläinten tunnistusta ja rekisteröintiä koskevat säännöt.

Kunkin uuden jäsenvaltion osalta yhtenäisen pinta-alatuen järjestelmä on käytettävissä soveltamiskauden, joka päättyy vuoden 2006 lopussa, ja joka on uuden jäsenvaltion pyynnöstä voitava uusia kaksi kertaa vuodeksi kerrallaan. Lisäksi säädetään mahdollisuudesta lopettaa järjestelmän soveltaminen kesken soveltamiskauden. Ennen yhtenäisen pinta-alatuen järjestelmän soveltamisajan päättymistä komissio arvioi, miten valmis uusi jäsenvaltio on soveltamaan täysimääräisesti I artiklassa tarkoitettuja tukijärjestelmiä ja päättää, voiko uusi jäsenvaltio siirtyä toteuttamaan niitä, vai tuleeko jäsenvaltion edelleen jatkaa yhtenäisen pinta-alatuen järjestelmän soveltamista. Yhtenäisen pinta-alatuen järjestelmän soveltamisajan loppuun mennessä uuden jäsenvaltion on täytynyt toteuttaa kaikki tarvittavat toimet perustaakseen neuvoston asetuksen (ETY) N:o 3508/92 mukaisen yhdennetyn hallinto- ja valvontajärjestelmän.

Yhtenäisen pinta-alatuen järjestelmän viiden vuoden pituisen soveltamiskauden loppuun asti sovelletaan tukijärjestelmien käyttöönottoa uusissa jäsenvaltioissa koskevassa artiklassa määritettyä prosenttiosuutta. Jos yhtenäisen pinta-alatuen järjestelmän soveltamista jatketaan tuota päivää kauemmin komission päätöksellä, vuodelle 2008 määritettyä prosenttiosuutta sovelletaan yhtenäisen pinta-alatuen järjestelmän soveltamiskauden viimeisen vuoden loppuun asti. Lisäksi artiklassa säädetään uusien jäsenvaltioiden tiedonantovelvollisuudesta koskien tämän artiklan täytäntöön panemista.

Täydentävää kansallista suoraa tukea uusissa jäsenvaltioissa koskevan artiklan mukaan uudet jäsenvaltiot voivat komission luvalla myöntää yhteisen maatalouspolitiikan tukijärjestelmän mukaista suoraa tukea kansallisesti. Tuen maksutapa voidaan valita kahdesta eri järjestelmästä. Ensimmäisessä

järjestelmässä tukea voidaan maksaa 55–65 prosenttia vuosina 2004–2007 yhteisön vuoden 2004 suorien tukien tasosta ja vuodesta 2007 alkaen 30 prosenttiyksikköä kunakin vuonna sovellettavan yhteisön suorien tukien yli. Toisessa järjestelmässä tukea voidaan maksaa siihen suoran tuen kokonaismäärään asti, johon viljelijä olisi uudessa jäsenvaltiossa ollut oikeutettu vuonna 2003 voimassa olleen vastaavan kansallisen järjestelmän mukaisesti kymmenellä prosenttiyksikköllä korotettuna. Tuen määrä ei kuitenkaan saa olla suurempi kuin se, johon kyseinen viljelijä olisi yhteisön nykyisiin jäsenvaltioihin sovellettavan vastaavan järjestelmän mukaisesti oikeutettu. Kyproksen osalta artiklassa säädetään yhdessä liitteessä II ilmoitettujen kansallisten tukien kokonaismäärän kanssa Kyprokseen sovellettavasta menettelystä. Artiklan 5 kohdassa säädetty täydentävä alakohtainen kokonaismäärä rajoittaa kansallisten tukien maksua uusissa jäsenvaltioissa, jos jäsenvaltio päättää soveltaa yhtenäisen pinta-alatuen järjestelmää. Täydentäviä kansallisia tukia ei artiklan 8 kohdan mukaan saa myöntää yhteisten markkinajärjestelyjen piiriin kuulumattomalle maataloudelle. Artiklan 9 kohta mahdollistaa Kyproksen osalta tuen maksamisen vuoden 2010 loppuun asti liitteessä III mainituille aloille. Artiklan 10 kohta mahdollistaa Latvian osalta tuen maksamisen vuoden 2008 loppuun asti liitteessä IV mainituille aloille.

Lisäksi asetuksen 2 a artiklan lisätään määräys, jonka mukaan yksinkertaistettua järjestelmää ei sovelleta uusiin jäsenvaltioihin ja 11 artiklan 4 kohtaan määräys, jonka mukaan komissio hyväksyy pinta-alatuen järjestelmän täytäntöönpanoon liittyvät yksityiskohtaiset säännöt.

Neuvoston asetusta (EY) N:o 1493/1999 viinin yhteisestä markkinajärjestelystä mukautetaan. Artiklan 1 kohtaan 3 lisätään alakohta, jonka mukaan liittymisajankohtana päätetään, luokitellaanko Puola A-viininviljelyvyöhykkeeseen. Artiklan 5 kohtaan 2 lisätään alakohta, jonka mukaan varantoon on siirrettävä Kyproksen osalta laatuviinien tuotantoon tarkoitettut 2000 hehtaarin istutusoikeudet ennen liittymistä olemassa olevasta Kyproksen kansallisesta varannosta. Artiklaan 6 lisätään 4 kohta, jonka mukaan Tšekille myönnetään uu-

sia istutusoikeuksia tma-laatuviinien tuotantoa varten kahteen prosenttiin saakka maassa 1 päivänä toukokuuta 2004 olemassa olevien viinitarhojen kokonaispinta-alasta. Maltalle myönnetään uusia istutusoikeuksia 1 000 hehtaariin sen istutetusta kokonaisviinialueesta. Artiklan 19 kohtaan 2 lisätään alakohta, jonka mukaisesti Puolan on liittymisen yhteydessä ilmoitettava kunkin sen alueella tuotetun tma-laatuviinin valmistukseen sopivat viiniköynnöslajikkeet, mikäli maa luokitellaan viininviljelyvyöhykkeeksi. Artiklan 27 kohdan 7 velvoite viininvalmistuksen sivutuotteiden poistamisesta laajennetaan koskemaan myös Tšekissä korjattuja rypäleitä. Artiklan 44 kohdan 6 ja 13 poikkeukset lisätään koskemaan myös Puolaa.

Liitteessä I olevaan 3 kohtaan lisätään tarkennus, jonka mukaan unkarilaista tma-laatuviiniä Tokaji eszencia ei pidetä käymistilassa olevana rypäleen puristemehuna. Liitteeseen III lisätään Tšekin, Slovakian, Slovenian, Unkarin, Kyproksen ja Maltan viininviljelyalueet. Liitteessä V rikkidioksidin enimmäismääriin liittyvät poikkeukset lisätään koskemaan tiettyjä unkarilaisia ja slovenialaisia viinejä sekä sakkaroosin lisäämiseen liittyvä poikkeus Unkarin ja Slovenian viininviljelyvyöhykkeitä. Liitteessä VI käsittelyalueisiin liittyvä poikkeus lisätään koskemaan Kyproksesta peräisin olevaa Commandaria nimistä tma-laatuviiniä. Lisäksi viiniyttämisen ja valmistusmenetelmiä koskeva kokonaisalkoholipitoisuuden 8,5 tilavuusprosentin vähimmäissääntö ulotetaan koskemaan tiettyjä slovenialaisia tma-laatuviinejä. Liitteeseen VII lisätään Puolalle oikeus käyttää yhdistettyä nimikettä puolalainen viini tiettyin edellytyksin. Lisäksi liitteessä VIII huomioidaan tiettyjen unkarilaisten ja tšekkiläisten tma-laatuohuviinien erityistermien käyttö.

Komission asetusta (EY) N:o 1621/1999 neuvoston asetuksen (EY) N:o 2201/96 soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä tiettyjen kuivattujen viinirypälelajikkeiden tuotantoon tarkoitettujen viinirypäleiden viljelyyn myönnettävän tuen osalta mukautetaan siten, että asetuksen 7 artiklan 2 kohdassa tarkoitetuksi yhteisön taatuksi enimmäispinta alaksi vahvistetaan 53 187 hehtaaria.

Neuvoston asetuksen (EY) N:o 1673/2000 kuiduntuotantoon tarkoitettun pellavan ja hampun yhteisestä markkinajärjestelystä 3 artiklan 1 kohta korvataan siten, että pitkien pellavakuitujen taattu enimmäismäärä jäsenvaltioissa yhteensä vahvistetaan markkinointivuotta kohden sekä jaetaan tämä määrä kansallisiksi taatuiksi määriksi. Lisäksi korvataan 3 artiklan 2 kohta siten, että tukielpoisten lyhyiden pellavakuitujen ja hampukuitujen taattu enimmäismäärä jäsenvaltioissa yhteensä vahvistetaan markkinointivuotta kohden sekä jaetaan tämä määrä kansallisiksi taatuiksi määriksi. Unkarille vahvistettu taattu kansallinen määrä koskee kuitenkin ainoastaan hampukuituja.

Neuvoston asetusta (EY) N:o 1260/2001 sokerialan yhteisestä markkinajärjestelystä mukautetaan. Artiklan 10 kohtaan 4 lisätään mahdollisuus määrittää hallintokomiteamenetelyllä uusille jäsenvaltioille kertoimet, joilla tarvittaessa leikataan tuotantokiintiötä WTO-vientisitoumuksen ylityksen uhatessa. Artiklaan 11 lisätään kohta, jonka mukaan Tšekin, Latvian, Liettuan, Unkarin, Puolan, Slovenian ja Slovakian on myönnettävä A- ja B-tuotantokiintiöt sokeria, isoglukoosia ja inuliinisiirappia tuottaville yrityksille, joilla on markkinointivuonna 2003/2004 ollut A- ja B-kiintiö. Artiklan 11 kohdan 2 taulukkoon lisätään sokerin A-tuotantokiintiöt Tšekille, Latvialle, Liettualle, Unkarille, Puolalle, Slovenialle ja Slovakialle sekä isoglukoosin A-tuotantokiintiöt Unkarille, Puolalle ja Slovakialle. Lisäksi 11 artiklan 2 kohdan taulukkoon lisätään sokerin B-tuotantokiintiöt Tšekille, Latvialle, Unkarille, Puolalle, Slovenialle ja Slovakialle sekä isoglukoosin B-tuotantokiintiöt Unkarille, Puolalle ja Slovakialle.

Asetuksen 11 artiklaan lisätään kohta, jonka mukaan liittyvien maiden sokerin, isoglukoosin ja inuliinisiirapin tuotantolaitosten A- ja B-kiintiöt ovat ne kiintiöt, jotka jäsenvaltiot ovat vahvistaneet markkinointivuodelle 2003/2004. Artiklan 39 kohtaan 2 lisätään alakohta, joka mahdollistaa 19 585 ruokosokeritonin puhdistamisen juurikassokeritehtaassa. Lisäksi liitteessä III oleviin kohtiin IV.2, V.2 ja 3, VI.2, VIII.d ja XI.2 lisätään kohta, jonka mukaan määräytymisvuosi tuotantokiintiötä saavissa maissa on markkinointivuosi 2003/2004.

Neuvoston asetusta (EY) N:o 2529/2001 lampaan- ja vuohenliha-alan yhteisestä markkinajärjestelystä mukautetaan siten, että uudet jäsenvaltiot veloitetaan ottamaan palkkio-oikeudet käyttöön vuoden kuluessa liittymisestä. Lisäksi lisätään artikla 11 a, jonka mukaan uuhipalkkion lisäpalkkiota korotetaan muista suorista tuista sovitun aikataulun mukaisesti. Liite I korvataan liitteellä, jossa määrätään maakohtaiset uuhipalkkio-oikeudet ja liite II korvataan liitteellä, jossa säädetään kansallisesti lisäpalkkioihin käytettävästä summasta.

Muut maataloutta koskevaan lainsäädäntöön tehdyt mukautukset ovat vähäisiä tai teknisiä.

Eläinlääkintää ja kasvinsuojelua koskeva lainsäädäntö. Uudet jäsenvaltiot sitoutuvat saattamaan voimaan eläinlääkintää ja kasvinsuojelua koskevan yhteisön lainsäädännön liittymispäivään mennessä.

Neuvoston direktiiviin 97/78/EY eläinlääkinnällisistä rajatarkastuksista lisätään maininta Unkarin Romanian vastaisella rajalla noudatettavasta kolmen vuoden erityisjärjestelystä. Järjestelyn yksityiskohdista päätetään ennen liittymispäivää.

VII Kalastus. Neuvoston asetusta (EY) N:o 2406/96 tiettyjen kalastustuotteiden kaupan pitämistä koskevien yhteisten vaatimusten vahvistamisesta mukautetaan silakan kokoluokituksen osalta. Asetuksessa muutetaan silakan kokoluokitus siten, että Viron ja Latvian vesiltä pyydettyä ja elintarvikkeeksi käytettävä pieni silakka sisältyy luokitukseen.

Neuvoston asetusta (EY) N:o 104/2000 kalastus- ja vesiviljelytuotealan yhteisestä markkinajärjestelystä mukautetaan siten, että liitteeseen IV lisätään kilohaili (*Sprattus sprattus*) ja lampuki (*dolphiini-Coryphaena hippurus*). Liitteessä olevat kalalajit ovat kalastusalan tuottajajärjestöjen autonomisten markkinatoimenpiteiden piirissä.

Muut kalastusta koskevaan lainsäädäntöön tehdyt mukautukset ovat vähäisiä tai teknisiä.

VIII Liikennepolitiikka. Liitteessä määritellään uusien jäsenvaltioiden hyväksymä yhteisön säännöstö. Liikenteen säännöstö koskee yleistä liikennepolitiikkaa, merenkulkua, maantie-, rautatie-, sisävesi- ja lentoliikennettä sekä Euroopan laajuisista liikenneverk-

koa (TEN-verkko). Uudet jäsenvaltiot ovat myös hyväksyneet EY:n ajoneuvojen tekniset määräykset, kuten tyyppihyväksyntää, melutasoa, pako- ja päästöjärjestelmiä ja turvallisuutta yhdenmukaistavan säännöstön sekä rautatie-, maantie- ja sisävesiliikenteeseen sovellettavan kilpailusäännöstön.

IX Verotus. Liitteessä luetellaan palvelujen vapaata liikkuvuutta koskevien säädösten mukautukset. Mukautukset ovat luonteeltaan teknisiä ja aiheutuvat pääasiassa tarpeesta ottaa uusien jäsenvaltioiden termistö huomioon yhteisön säännöstössä.

X Tilastot. Liitteessä luetellut mukautukset ovat luonteeltaan teknisiä, eikä niillä ole suurta merkitystä Suomen kannalta.

XI Sosiaalipolitiikka ja työllisyys. Liitteessä on teknisiä muutoksia työsuojelualaan liittyvien komiteoiden ja neuvottelukuntien jäsenmääriin. Mukautuksilla ei ole merkitystä Suomen kannalta.

XII Energia. Euratomin hankintakeskuksen perussääntöä (EYVL 27, 6.12.1958, s. 534) mukautetaan sellaisena kuin se on muutettuna. Uudet jäsenvaltiot Maltaa lukuun ottamatta tulevat Euroopan atomienergiayhteisön perustamissopimuksen 52 artiklalla perustetun Euratomin hankintakeskuksen jäseniksi. Hankintakeskuksen perussäännön V artiklaa muutetaan vastaamaan uutta tilannetta. Keskuksen pääomaa korotetaan siten, että nykyisten jäsenten osuudet pysyvät ennallaan ja uusienkin jäsenten osuudet ovat suurin piirtein verrannollisia niiden neuvostossa käyttämiin äänimääriin. Samalla pääoma muunnetaan euroiksi ja poistetaan mahdollisuus maksaa se kansallisessa valuutassa. Perussäännön X artiklassa määrättyä hankintakeskuksen neuvonantavan komitean jäsenmäärää lisätään nykyisestä 51:stä 69:ään siten, että uusillekin jäsenvaltioille tulee siihen edustus, jonka suuruus vastaa osuutta pääomasta.

Neuvoston päätöstä 77/270/Euratom, komission valtuuttamisesta ottamaan Euratom-lainoja ydinlaitosten rahoittamiseen osallistumiseksi sellaisena kuin se on muutettuna neuvoston päätöksellä 94/179/Euratom mukautetaan. Päätöksellä on luotu järjestely, jonka nojalla yhteisö voi osallistua ydinvoimalaitosten rahoittamiseen myöntämällä lainoja. Päätökseen vuonna 1994 tehdyllä muu-

toksella mahdollistettiin lainojen myöntäminen myös unioniin kuulumattomissa Keski- ja Itä-Euroopan maissa sijaitsevien ydinvoimalaitosten turvallisuuden ja tehokkuuden parantamiseen. Kysymykseen tulevat valtiot on lueteltu päätöksen liitteessä, josta nyt poistetaan siihen sisältyvät uudet jäsenvaltiot.

XIII Pienet ja keskisuuret yritykset. Neuvoston päätöksestä 2000/819/EY yrityksiä ja yrittäjyyttä koskevasta monivuotisesta ohjelmasta erityisesti pieniä ja keskisuuria yrityksiä varten (2001-2005) poistetaan Kyprosta ja Maltaa koskeva erillismaininta.

XIV Koulutus ja ammatillinen koulutus. Neuvoston päätöstä 63/266/ETY yhteisen ammatillista koulutusta koskevan politiikan toteuttamisen yleisperiaatteista sekä ammatillisen koulutuksen neuvoa-antavan komitean sääntöjä 63/688/ETY mukautetaan sellaisina kuin ne ovat muutettuna. Päätöksen 1 artiklan 1 kohdassa oleva numero 90 korvataan numerolla 105, rajoittamatta kuitenkaan ennen liittymispäivää mahdollisesti tehtäviä tarkistuksia.

Neuvoston asetusta (ETY) N:o 337/75 Euroopan ammatillisen koulutuksen kehittämisskeskuksen perustamisesta mukautetaan sellaisena kuin se on muutettuna. Korvataan 4 artiklan 1 kohdassa oleva numero 48 numerolla 78 ja saman kohdan a, b ja c alakohdassa ilmaisu 15 ilmaisulla 25, rajoittamatta kuitenkaan ennen liittymispäivää mahdollisesti tehtäviä tarkistuksia.

XV Aluepolitiikka ja rakennepolitiikan välineiden yhteensovittaminen. Neuvoston asetuksen (EY) N:o 1164/94 koheesiorahastosta, sellaisena kuin se on muutettuna, 2, 4 ja 11 artiklaa muutetaan sekä lisätään uusi 16 a artikla. Lisäksi korvataan asetuksen nykyinen liite 1 uudella liitteellä 1.

Soveltamisalaa koskevaan 2 artiklaan lisätään luettelo uusista jäsenvaltioista ja viittaus bruttokansatuloa koskevaan määrittelyyn. Artiklaan 4 otetaan säännös siitä, että kokonaisvarat uusille jäsenvaltioille vuosina 2004-2006 ovat 7,5905 miljardia euroa vuoden 1999 hintoina ilmaistuna. Vuosittaisten maksusitoumusten määrät ovat vuonna 2004 2,6168 miljardia euroa, vuonna 2005 2,1517 miljardia euroa ja vuonna 2006 2,822 miljardia euroa. Artiklan 11 mukaan uudet jäsen-

valtiot ovat oikeutettuja koheesiorahaston tukeen, jos niiden menot ovat syntyneet vuoden 2004 alusta lukien ja ne täyttävät muut asetuksen edellytykset. Uusi 16 a artikla koskee tukea, jota uudet jäsenvaltiot ovat saaneet liittymistä edeltävästä rakennepolitiikan välineestä annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1267/1999 nojalla. Toimenpiteisiin, joista on annettu komission päätös, mutta joiden täytäntöönpano on vielä kesken liittymispäivänä, sovelletaan neuvoston asetusta (EY) N:o 1164/94. Hankintamenettelyt, joista on liittymispäivänä tehty Euroopan unionin virallisessa lehdessä tarjouspyyntö, on pantava täytäntöön tarjouspyynnössä vahvistettujen sääntöjen mukaisesti. Komission suorittamat maksut on otettava aikaisimpaan avoimeen sitoumukseen, joka on tehty ensisijaisesti neuvoston asetuksen (EY) N:o 1267/1999 ja sen jälkeen neuvoston asetuksen (EY) N:o 1164/94 nojalla. Toimenpiteiden hyväksyttävien kustannuksiin sovelletaan edelleen pääsääntöisesti neuvoston asetusta (EY) N:o 1267/1999.

Uudessa liitteessä 1 on luettelo koheesiorahaston kokonaisvarojen ohjeellisesta jakamisesta nykyisten ja uusien jäsenmaiden kesken. Nykyisten koheesiomaiden osalta jako pysyy ennallaan. Uusien jäsenmaiden osalta ohjeellinen jako on seuraava: Tšekki 9,76–12,28 prosenttia, Viro 2,88–4,39 prosenttia, Kypros 0,43–0,84 prosenttia, Latvia 5,07–7,08 prosenttia, Liettua 6,15–8,17 prosenttia, Unkari 11,58–14,61 prosenttia, Malta 0,16–0,36 prosenttia, Puola 45,65–52,72 prosenttia, Slovenia 1,72–2,73 prosenttia, Slovakia 5,71–7,72 prosenttia.

Neuvoston asetuksen (EY) N:o 1260/1999 rakennerahastoja koskevista yleisistä säännöksistä 3, 4, 7, 11, 14, 20, 22, 23, 32 ja 52 artiklaa muutetaan. Tavoitteen 1 kohdealueita koskevaan 3 artiklaan lisätään säännös, jonka mukaan kaikki uudet jäsenvaltiot täyttävät kelpoisuusehdot. Artiklan mukaan komissio laatii luettelon tavoitteen 1 kohdealueista siten, että luettelo on voimassa liittymispäivästä vuoden 2006 loppuun saakka. Tavoitetta 2 koskevaan 4 artiklaan lisätään säännös uusia jäsenvaltioita koskevasta väestökatoista, joka on 31 prosenttia kaikkien tavoitteen 2 soveltamisalaa kuuluvien NUTS II -tason alueiden väestöstä ja siitä, että ta-

voitetta 2 koskevien alueiden luettelo on voimassa liittymispäivästä vuoden 2006 loppuun saakka.

Varoja ja keskittämistä koskeva 7 artikla korvataan siten, että uusia jäsenmaita koskevat varat ovat liittymispäivästä vuoden 2006 loppuun saakka 14,1559 miljardia euroa vuoden 1999 hintoina ilmaistuna. Varojen vuosittainen jakautuminen esitetään asetuksen liitteessä II. Uusien jäsenmaiden osalta 93,49 prosenttia rakennerahastovaroista osoitetaan tavoitteelle 1, 0,86 prosenttia tavoitteelle 2 ja 0,79 prosenttia tavoitteelle 3. Lisäksi 4,58 prosenttia rakennerahastovaroista käytetään yhteisöaloitteiden Interreg ja Equal rahoittamiseen. Yhteisöaloitteita Leader+ ja Urban ei sovelleta uusiin jäsenvaltioihin. Uusille jäsenvaltioille ei myönnetä varoja innovatiivisiin toimiin.

Täydentävyysperiaatetta koskevaan 11 artiklaan lisätään säännös uusien jäsenvaltioiden kansallisten menojen tasosta. Artiklan 14 mukaan uusissa jäsenvaltioissa ohjelma-kausi alkaa liittymispäivänä ja päättyy vuoden 2006 loppuun mennessä. Artiklan 20 ja 22 muutokset ovat teknisiä. Teknistä apua koskevan 23 artiklan mukaan uusille jäsenvaltioille myönnetään 0,27 prosenttia vuotuisista varoista valmistelua, seurantaa, arviointia ja valvontaa koskeviin toimenpiteisiin. Maksuja koskevan 32 artiklan mukaan uusille jäsenvaltioille myönnetään 16 prosenttia ennakkomaksua, joka voidaan jakaa kahdelle varainhoitovuodelle siten, että kymmenen prosenttia maksetaan ensimmäisenä vuotena ja kuusi prosenttia toisena varainhoitovuotena.

Siirtymäsäännöksiä koskevan 52 artiklan mukaan uusille jäsenvaltioille tosiasiallisesti maksetut menot ovat kelpoisia rakennerahastoista tulevaan osuuteen 1 päivästä tammikuuta 2004 lukien, jos komissio on saanut uusilta jäsenvaltioilta tukitoimia koskevan pyynnön ennen niiden liittymispäivää ja jos pyyntö täyttää asetuksessa säädetyt ehdot.

Komission päätöksiä 1999/500/EY, 1999/501/EY, 1999/502/EY, 1999/504/EY ja 1999/505/EY mukautetaan lisäämällä päätösten 1 artiklaan uudet jäsenvaltiot ja lisäämällä päätösten liitteisiin maksusitoumusmäärärahojen alustava jako uusien jäsenmaiden osalta

Komission päätöstä 1999/503/EY mukautetaan lisäämällä 1 artiklaan uudet jäsenvaltiot ja korvaamalla liite uudella liitteellä, jossa on rakennerahastojen tavoitteen n:o 2 mukaisen kohdeväestön enimmäismäärä jäsenvaltioittain kaudeksi 2000–2006.

Komission päätöksiä yhteisön Equal-aloitteen mukaisten maksusitoumusmäärärahojen alustavasta jaosta jäsenvaltioittain kaudella 2000–2006 (C(2000)1221) sekä yhteisön Interreg-aloitteen mukaisten maksusitoumusmäärärahojen alustavasta jaosta jäsenvaltioittain kaudella 2000–2006 (C(2000)1223) mukautetaan lisäämällä päätösten 1 artiklaan uudet jäsenvaltiot ja lisäämällä liitteeseen yhteisön maksusitoumusmäärärahojen alustava jako jäsenvaltioittain uusien jäsenvaltioiden osalta.

XVI Ympäristö. Liitteessä luetellaan ympäristönsuojelua koskevien säädösten mukautukset. Suurin osa mukautuksista on teknisiä, joilla ei ole vaikutuksia Suomen lainsäädäntöön. Teknisiä mukautuksia ovat muun muassa muutokset komiteoiden jäsenmäärissä, hakijamaiden tunnusten tai viranomaisten lisääminen säädösten luetteloihin sekä niiden raportointi- ja näytteenottovelvollisuuksien huomioon ottaminen säädösten liitteissä. Muutamissa tapauksissa, joissa yhteisön säädöksillä asetetaan yhteisölle yhteisiä päästö-rajajoja tai -kattoja, hakijamaiden päästöt on arvioitu ja otettu huomioon teknisinä mukautuksina.

Luonnonvaraisten lintujen suojelusta annetun neuvoston direktiivin 79/409/ETY liitteitä mukautetaan lisäämällä liitteeseen I (lajit joiden elinympäristön suojelu vaatii erityistoimia) ja liitteeseen II/1 (metsästettävät lajit) joukko lintulajeja ottaen huomioon uusien jäsenmaiden linnuston koostumus ja lintujen suojelun tarve Euroopassa.

Luontotyyppien sekä luonnonvaraisen eläimistön ja kasviston suojelusta annetun neuvoston direktiivin 92/43/ETY eliömaantieteellisiin alueisiin lisätään Pannonian alue ja liitteet I, II, IV ja V korvataan muutetuilla liitteillä. Liitteiden mukautuksissa otetaan huomioon hakijamaiden luonnon erityispiirteet ja niissä suojeltavat tai hyödynnettävät lajit sekä niiden erilaiset luontotyypit.

Luontodirektiivin liitteeseen II (lajit joiden elinympäristön suojelu vaatii erityistoimia)

tehtävä luhtakultasiiven ja serpentiiniraunioisen lisäys merkitsee Suomelle velvollisuutta varmistaa, että kyseiset lajit ovat riittävästi edustettuina Suomen Natura 2000 -alueilla.

Luontodirektiivin liitteeseen IV (tiukan suojelun lajit) lisätään korpikolva ja luhtakultasiipi. Korpikolva on Suomessa luonnonsuojelulain mukaan erityistä suojelua vaativa laji. Luhtakultasiiven ja korpikolvan lisäys edellyttää luonnonsuojeluasetuksen 23 §:n mukaisen liitteen 5 muuttamista.

Luontodirektiivin liitteisiin II ja IV lisätään tiettyjen lajien (muun muassa majava, susi, karhu ja ilves) elinympäristön suojelua tai tiukkaa suojelua koskevat uudet jäsenvaltiokohtaiset poikkeukset, jotka noudattavat olemassa olevan direktiivin linjaa. Viro saa kuitenkin poikkeuksen ilveksen tiukkaan suojeluun 1 päivään toukokuuta 2009 saakka, jonka jälkeen komissio toimittaa selvityksen poikkeuksen soveltamisen jatkamisesta.

Tiettyjen ilman epäpuhtauksien kansallisia päästörajoista annettuun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviin 2001/81/EY lisätään hakijamaiden päästökätköt vuodelle 2010. Näitä lukuja tarkistetaan vuonna 2004. Päästökätköt noudattavat pitkälle rajoituksia, joita hakijamaille on asetettu ECE:n happamoitumista, rehevöitymistä ja alailmakehän otsonipitoisuutta koskevan niin sanotun Göteborgin pöytäkirjan yhteydessä. Kaikki hakijamaat ovat Viroa ja Maltaa lukuun ottamatta osallistuneet pöytäkirjan valmisteluihin.

XVII Kuluttajat ja terveyden suojelu. Liitteessä tehdään yksi kuluttajakomiteaan liittyvä tekninen mukautus, jolla ei ole merkitystä Suomen kannalta.

XVIII Yhteistyö oikeus- ja sisäasioissa. Liitteeseen sisältyvät oikeus- ja sisäasioita koskevat mukautukset ovat luonteeltaan teknisiä.

XIX Tulliliitto. Liitteessä mukautetaan yhteisön tullilainsäädäntöä. Mukautukset ovat luonteeltaan teknisiä ja johtuvat unionin tullialueen laajentumisesta ja tarpeesta ottaa huomioon uusien jäsenvaltioiden tekninen termistö.

XX Ulkosuhteet. Neuvoston asetusta (EY) N:o 517/94 muiden kuin kahdenvälisen sopimusten, pöytäkirjojen tai muiden järjestely-

jen taikka muiden yhteisön erityisten tuontisääntöjen soveltamisalaan kuuluvien tiettyjen kolmansien maiden tekstiilituotteiden tuontia koskevasta yhteisestä menettelystä mukautetaan sellaisena kuin se on muutettuna. Liitteen III A otsikkokohdasta "Ranska, MFA-luettelo ja niiden kaltaiset maat, GATTin jäsenmaat" poistetaan kohdat "Tšekkoslovakia", "Unkari", "Malta", "Puola". Lisäksi otsikkokohdan "Yhdistynyt Kuningaskunta" – "residual textile" -alue" kolmas kohta korvataan lisäämällä CEFTA-alueen maihin uudet jäsenvaltiot, sekä seitsemäs kohta seuraavasti: "Valtiojohtoisen kaupan alueella tarkoitetaan seuraavia maita: Albania, Bulgaria, Kamputsea, Kiina, Pohjois-Korea, Laos, Mongolia, Romania, entinen Neuvostoliitto ja Vietnam."

Komission asetusta (EY) N:o 1547/1999, neuvoston asetuksen (ETY) N:o 259/93 mukaisista tiettyihin OECD:n päätöksen C(92) 39 (lopullinen) soveltumisalaan kuulumattomiin maihin suuntautuvien tiettyjen jätelajien siirtojen valvontamenettelyistä mukautetaan sellaisena kuin se on muutettuna. Liitteestä A poistetaan Kyprosta, Unkaria ja Puolaa koskevat kohdat, liitteestä B Liettuaa, Maltaa ja Slovakiaa koskevat kohdat, liitteestä C Latviaa koskeva kohta sekä liitteestä D Kyprosta, Viroa, Liettuaa, Slovakiaa ja Sloveniaa koskevat kohdat.

Neuvoston päätöstä 2001/76/EY tiettyjen suuntaviivojen soveltamisesta julkisesti tuettuihin vientiluottoihin 4 päivänä huhtikuuta 1978 tehdyn päätöksen korvaamisesta mukautetaan sellaisena kuin se on muutettuna. Liitteessä olevan I luvun 1 kohdan a alakohta korvataan siten, että uudet jäsenvaltiot sisällytetään Euroopan yhteisön maita koskevaan luetteloon. Lisäksi korvataan liitteessä olevassa liitteessä I olevan I luvun 1 kohta sisällyttämällä uudet jäsenvaltiot Euroopan yhteisön maita koskevaan luetteloon.

Neuvoston asetusta (EY) N:o 2501/2001 yleisen tullietuusjärjestelmän soveltamisesta vuoden 2002 alusta alkaen vuoden 2004 loppuun mukautetaan poistamalla liitteen I luettelosta Kyprosta koskeva kohta.

Muut tässä kohdassa tehtävät mukautukset ovat luonteeltaan teknisiä ja johtuvat tarpeesta lisätä säännöksiin uusien jäsenmaiden yhteystiedot.

XXI Yhteinen ulko- ja turvallisuuspolitiikka. Neuvostossa kokoontuneiden Euroopan unionin jäsenvaltioiden hallitusten edustajien päätöstä 96/409/YUTP tilapäisen matkustusasiakirjan laatimisesta mukautetaan lisäämällä liitteisiin kohdat uusien jäsenmaiden kielillä sekä uusien jäsenmaiden maalyhenteet.

Neuvoston asetusta (EY) N:o 1081/2000 kansallisiin tukahduttamistoimiin tai terrorismiin mahdollisesti käytettävien tarvikkeiden Burmaan/Myanmariin tapahtuvan myynnin, toimittamisen ja viennin kieltämisestä sekä tiettyjen tärkeissä valtiollisissa tehtävissä kyseisessä maassa toimivien henkilöiden varojen jäädyttämisestä mukautetaan lisäämällä liitteeseen III uusien jäsenmaiden yhteystiedot.

XXII Toimielimet. Neuvoston asetusta N:o 1 Euroopan talousyhteisössä käytettäviä kieliä koskevista järjestelyistä (EYVL B 17, 6.10.1958, s. 385), mukautetaan sellaisena kuin se on muutettuna. Neuvoston asetusta N:o 1 Euroopan atomienergiayhteisössä käytettäviä kieliä koskevista järjestelyistä (EYVL 17, 6.10.1958, s. 401), mukautetaan sellaisena kuin se on muutettuna. Ensiksi mainitun asetuksen 1 artikla mukautetaan lisäämällä latvian, liettuan, maltan, puolan, slovakian, sloveenin, tšekin, unkarin ja viron kielet unionin toimielinten käyttämiksi virallisiksi kieliksi. Asetukset ja muut yleisesti sovellettavat säädökset laaditaan kahdellakymmenellä virallisella kielellä. Euroopan yhteisöjen virallista lehteä julkaistaan kahdellakymmenellä kielellä. Samat mukautukset tehdään asetukseen, joka koskee Euratomissa käytettäviä kieliä.

21 artikla. Artiklan mukaan liitteessä III luetellaan ne säädösten mukautukset, jotka ovat tarpeen liittymisen vuoksi ja jotka laaditaan neuvoston tai komission toimesta 57 artiklassa määrättyä menettelyä noudattaen ja siinä määrättyin edellytyksin. Muutettavat säädökset on luetteloitu aihepiireittäin.

Liite III: Luettelo, jota tarkoitetaan liittymisasiakirjan 21 artiklassa

I Henkilöiden vapaa liikkuvuus. Liitteen mukaan komissio mukauttaa tarvittaessa yleistä tutkintojen tunnustamisjärjestelmää

koskevan neuvoston direktiivin 92/51/ETY liitteitä C ja D. Mukautaminen tapahtuu ennen uusien jäsenvaltioiden liittymispäivää direktiivissä säädettyä menettelyä noudattaen. Komissio tutkii direktiivin liitteiden muuttamista jäsenvaltioiden edustajista koostuvan komitean avustuksella, mikäli komissiolle on esitetty perusteltu pyyntö ja asiasta on ilmoitettu muille jäsenvaltioille. Mukautukset koskevat tiettyjä Tšekin, Slovakian ja Liettuan ammattipätevyyksiä.

II Maatalous.

Maataloutta koskeva lainsäädäntö. Komission asetusta (EY) N:o 1622/2000 viinin yhteisestä markkinajärjestelystä annetun asetuksen (EY) N:o 1493/1999 soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä sekä viininvalmistusmenetelmiä ja -käsittelyjä koskevista yhteisön säännöistä mukautetaan siten, että komissio tekee tarvittaessa liittymispäivään mennessä päätöksen liitteen XIII muuttamisesta määrittääkseen kahden unkarilaisen laatuviinin haihtuvien happojen enimmäispitoisuudeksi 25 milliekvivalenttia litrassa.

Eläinlääkintää ja kasvinsuojelua koskeva lainsäädäntö. Komissio tekee tarvittaessa päätökset, joilla tunnustetaan uusien jäsenvaltioiden eläintautitilanteeseen perustuva asema voimassa olevan lainsäädännön mukaisesti ja mahdolliset muutokset eläinten ja eläintuotteiden kaupan ehdoissa. Jäsenvaltiolle, joka on todettu vapaaksi vakavasta eläintaudista, voidaan myöntää oikeus vaatia lisäehtoja sen alueelle toimitettavien eläinten ja tuotteiden kaupassa.

Kasvinsuojelun osalta komissio tekee tarvittavat mukautukset koskien viinin lisäysoaineistoja ja kasvintuhoojien leviämisen estämistä.

III Kalastus. Neuvoston asetusta (EY) N:o 1626/94 tietyistä Välimeren kalavarojen teknisistä säilyttämistoimenpiteistä mukautetaan. Neuvosto muuttaa asetusta ennen Maltan liittymispäivää siten, että ainoastaan alle 12 metrin pituiset kalastusalukset saavat toimia Maltaa ympäröivällä 25 meripeninkulman säätelyalueella. Säätelyalueen tietyillä alueilla troolaaminen alle 24 metrin pituisilla kalastusaluksilla on sallittu. Lisäksi lampukin pyyntiin saa osallistua enintään 130 kalastusalusta.

Neuvoston asetusta (EY) N:o 88/98 tietyistä Itämeren, Belttien ja Juutinrauman vesialueiden kalavarojen teknisistä säilyttämis-toimenpiteistä mukautetaan. Neuvosto muuttaa asetusta ennen liittymispäivää siten, että Riianlahdella saavat toimia vain sellaiset kalastusalueet, joiden konetehto on enintään 221 kilowattia, ja jotka on sisällytetty erityiseen luetteloon. Luettelon tarkoituksena on varmistaa, että Riianlahdella toimiva kalastuskapasiteetti ei ylitä vuosien 2000–2001 tasoa. Yksityiskohtaiset säännöt luettelon vahvistamiseksi ja kalastusponnistusjärjestelmän luomiseksi annetaan neuvoston asetuksen (ETY) N:o 3760/92 18 artiklan nojalla. Sääntöjen tulee olla syrjimättömiä, ja niitä sovelletaan koko Riianlahteen.

IV Tilastot. Liitteessä luetellut mukautukset ovat luonteeltaan teknisiä.

V Aluepolitiikka ja rakennepolitiikan välineiden yhteensovittaminen. Komissio tekee tarvittaessa neuvoston asetuksen (EY) N:o 1260/1999 4 artiklan 4 kohdan ensimmäisen alakohdan mukaisesti ja yhteisymmärryksessä jäsenvaltion kanssa päätökset niistä uusien jäsenvaltioiden osa-alueista, jotka ovat tukikelpoisia rakennerahastojen tavoitteen 2 nojalla liittymispäivästä vuoteen 2006. Päätökset tulee tehdä mahdollisimman pian liittymisen jälkeen. Päätöksissä on noudatettava kohdeväestön enimmäismääriä, jotka on vahvistettu komission päätöksessä 1999/503/EY sellaisena kuin se on muutettuna.

II osasto

Muut määräykset

22 artikla. Artiklan mukaan liitteessä IV lueteltuja toimenpiteitä sovelletaan liitteessä määrättyin edellytyksin. Sovellettavat toimenpiteet on luettelointi aihepiireittäin.

Liite IV: Luettelo, jota tarkoitetaan liittymisasiakirjan 22 artiklassa

I Pääomien vapaa liikkuvuus. Liitteen mukaan jäsenvaltioiden oikeus soveltaa EY:n perustamissopimuksen 58 artiklan 1 kohdan a alakohdassa tarkoitettuja verolainsäädän-

tönsä säännöksiä koskee ainoastaan säännöksiä, jotka olivat voimassa vuoden 1993 lopussa. Viron osalta päivämäärä on 31 päivä joulukuuta 1999. Tätä sovelletaan kuitenkin ainoastaan pääomanliikkeisiin ja maksuihin jäsenvaltioiden välillä.

II Yhtiöoikeus. Yhtiöoikeuslukuun on neuvoteltu farmaseuttisia tuotteita koskeva erityisjärjestely, joka koskee Tšekkiä, Viroa, Latviaa, Liettuaa, Unkaria, Puolaa, Sloveniaa ja Slovakiaa. Jos haltija tai edunsaaja on hakenut farmaseuttiselle tuotteelle patenttia tai lisäsuojatodistusta jäsenvaltiossa ajankohtana, jolloin tuotteelle ei voinut saada jossakin edellä mainituista uusista jäsenvaltioista suojaa, haltija tai edunsaaja voi käyttää patenttiin tai lisäsuojatodistukseen perustuvia oikeuksiaan estääkseen tuotteen maahantuonnin ja markkinoille saattamisen jäsenvaltiossa tai jäsenvaltioissa, joissa tuote on patentin tai lisäsuojatodistuksen suojaama, vaikka tuotteen olisi saattanut markkinoille uudessa jäsenvaltiossa ensimmäistä kertaa haltija tai edunsaaja tai se olisi tapahtunut hänen suostumuksellaan.

Henkilö, joka aikoo tuoda maahan tai saattaa markkinoille edellisessä kohdassa tarkoitettua farmaseuttista tuotetta jäsenvaltiossa, jossa tuotteella on patentti tai lisäsuoja, on osoitettava toimivaltaisille viranomaisille kyseistä tuontia koskevassa hakemuksessa, että suojan haltijalle tai edunsaajalle on annettu ilmoitus yhtä kuukautta aikaisemmin.

Lääkeaineiden myyntilupien uudistamista koskevia siirtymäjärjestelyjä on selostettu liitteissä VII, IX, XI, XII, XIII tavaroiden vapaa liikkuvuus kohdissa.

III Kilpailupolitiikka. Liitteessä määritellään ne säännökset, joiden mukaan tukiohjelmia tai tukiohjelmien ulkopuolisia yksittäisiä tukia voidaan pitää liittymispäivästä lähtien EY:n perustamissopimuksen 88 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuna voimassa olevana tukena. Voimassa olevia tukia tai tukiohjelmia ovat hakijamaissa ennen 10 päivää joulukuuta 1994 täytäntöön pannut tukitoimenpiteet, liitteen lisäyksessä luetellut tukitoimenpiteet sekä sellaiset tukitoimenpiteet, joita hakijamaiden valtiontuen valvontaviranomainen on arvioinut ennen liittymispäivää. Lisävaatimuksina on, että tukitoimenpiteet on todettu yhteisön säännösten mukai-

siksi, ja että komissio ei ole vastustanut niitä. Liitteessä määritellään lisäksi ne periaatteet, joita sovelletaan siinä tapauksessa, että hakijamaa toivoo komission tekemän arvion tukitoimenpiteen valtioneuvoston päätöksestä ennen liittymistä.

Kaikkia liittymispäivän jälkeen sovellettavia toimenpiteitä, jotka ovat valtion tukea ja jotka eivät täytä edellä esitettyä voimassa olevan tuen määritelmää, pidetään uutena tukena. Uutta tukea ei EY:n perustamissopimuksen 88 artiklan 3 kohdan mukaan saa panna täytäntöön ilman komission ennakkohyväksyntää.

Edellä kuvattuja määräyksiä ei kuitenkaan sovelleta liikenteen alalla myönnettävään tukeen eikä EY:n perustamissopimuksen liitteessä I lueteltujen tuotteiden tuotantoon, jalostukseen tai kaupan pitämiseen liittyviin toimiin lukuun ottamatta kalataloustuotteita ja niistä johdettuja tuotteita. Edellä kuvatut määräykset eivät myöskään rajoita liittymissopimuksessa esitettyjen kilpailupolitiikkaa koskevien siirtymätoimenpiteiden soveltamista.

Liitteen mukaan liikenteen alalla myönnettävää tukea, tukijärjestelmiä ja yksittäisiä tukia, jotka pannaan täytäntöön uudessa jäsenvaltiossa ennen liittymispäivää ja joita sovelletaan edelleen sen jälkeen, pidetään voimassa olevana tukena kolmen vuoden ajan liittymispäivästä alkaen edellyttäen, että niistä ilmoitetaan komissiolle neljän kuukauden kuluessa liittymispäivästä. Uusien jäsenvaltioiden on muutettava edellä kuvattu voimassa olevaksi katsottava tuki komission suuntaviivojen mukaisesti viimeistään kolmen vuoden kuluttua liittymispäivästä.

IV Maatalous. EY:n perustamissopimuksen II osastoa mukautetaan maatalouden osalta siten, että yhteisö ottaa hoidettavakseen uusilla jäsenvaltioilla liittymispäivänä olevat julkiset varastot interventioiden rahoittamista Euroopan maatalouden tuki- ja ohjausrahaston tukiosastosta koskevista yleisistä säännöistä annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1883/78 8 artiklan mukaisesti arvosta. Mainitut varastot otetaan hoidettaviksi sillä edellytyksellä, että kyseisten tuotteiden julkisesta interventiosta säädetään yhteisön säännöissä ja että varastot täyttävät yhteisön interventiovaatimukset. Kaikki uusien jäsen-

valtioiden alueella liittymispäivänä vapaassa vaihdannassa olevien tuotteiden yksityiset tai julkiset varastot, jotka määrältään ylittävät sen, minkä voidaan katsoa edustavan tavanomaista tasausvarastoa, on poistettava uusien jäsenvaltioiden kustannuksella. Tavanomaisen tasausvaraston käsite määritellään kunkin tuotteen osalta kullekin yhteiselle markkinajärjestelylle ominaisten arviointiperusteiden ja tavoitteiden perusteella.

EY:n perustamissopimuksen VI osastoa mukautetaan kilpailusääntöjen osalta siten, että 88 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuna voimassa olevana tukena pidetään sellaista tukea, joka annetaan komissiolle tiedoksi neljän kuukauden kuluessa liittymispäivästä tai sitä ennen. Tukitoimenpiteitä pidetään voimassa olevana tukena liittymispäivää seuraavan kolmannen vuoden päättymiseen asti.

V Tulliliitto. Liite sisältää yhteisön ja uusien jäsenvaltioiden tullialueiden yhdistämiseen liittyvät tekniset siirtymäjärjestelyt. Niissä määritellään tullietuuskohtelu uusien jäsenvaltioiden aikaisemmin solmimien sopimusten perusteella, tiettyjen taloudellisesti vaikuttavien tullimenettelyjen päättymisen, ulkoisen ja sisäisen jalostusmenettelyn määräjatkaminen tietyissä tapauksissa, tullien tileihin kirjaaminen ja jälkikanto, tullin peruutus ja palautus sekä olosuhteet, joissa tavara on liittymisen jälkeen vapaassa liikkeessä (eli tullessa ei kanneta).

VI Lisäys. Lisäyksessä on luettelo hakijamaiden tukiohjelmista, jotka katsotaan EY:n perustamissopimuksen 88 artiklan 1 kohdassa tarkoitetuiksi voimassa oleviksi tuiksi liittymispäivästä lähtien. Lisäyksessä luetellaan hakijamaakohtaisesti sellaiset tukiohjelmat tai yksittäiset tuet, jotka hakijamaan valtioneuvoston valvontaviranomainen on hyväksynyt, ja joita komissio ei ole vastustanut.

23 artikla. Artiklan mukaan neuvosto voi yksimielisesti komission ehdotuksesta ja kuultuaan Euroopan parlamenttia tehdä liittymisasiakirjan yhteistä maatalouspolitiikkaa koskeviin määräyksiin mukautukset, jotka voivat osoittautua yhteisön säännösten muutosten vuoksi tarpeellisiksi. Mukautukset voidaan tehdä ennen liittymispäivää. Säännös on tarpeellinen, koska liittymisasiakirjan allekirjoituksen ja varsinaisen liittymishetken välinen aika on pitkä. Yhteisön säännöstö eh-

tii todennäköisesti muuttua tänä aikana muun muassa käsittelyssä olevien yhteisen maatalouspolitiikan uudistamista koskevien ehdotusten vuoksi.

NELJÄS OSA

Väliaikaiset säädökset

I osasto

Siirtymätoimenpiteet

24 artikla. Artiklan mukaan liitteissä V–XIV lueteltuja toimenpiteitä sovelletaan uusien jäsenvaltioiden osalta liitteissä määrättyin edellytyksin. Uusia jäsenvaltioita koskevat siirtymätoimenpiteet on luetteloitu maakohtaisissa liitteissä aihepiireittäin.

Liite V: Luettelo, jota tarkoitetaan liittymisasiakirjan 24 artiklassa: Tšekki

I Henkilöiden vapaa liikkuvuus. Tšekille myönnetään oikeus käyttää työvoiman liikkuvuuden säännösten soveltamiselle siirtymätoimenpiteitä aluksi kahden vuoden ajan sekä mahdollisuus jatkaa niiden soveltamista ensin kolmella vuodella ja vakavien työmarkkinahäiriöiden ilmetessä tai uhatessa vielä kahdella vuodella. Lisäksi maat, jotka ovat joko liittymispäivästä lähtien tai myöhemmin luopuneet mahdollisuudestaan soveltaa siirtymätoimenpiteitä, voivat uuden jäsenvaltion liittymispäivää seuraavan seitsemän vuoden ajanjakson päättymiseen saakka ottaa vakavien työmarkkinahäiriöiden ilmetessä tai uhatessa kansalliset työlupamenettelynsä uudelleen sovellettaviksi.

Samansisältöinen siirtymäjärjestely myönnetään kaikille uusille jäsenvaltioille, lukuun ottamatta Kyprosta ja Maltaa.

EY:n perustamissopimuksen 39 artiklaa ja 49 artiklan 1 kohtaa sovelletaan täysimääräisesti työntekijöiden vapaaseen liikkuvuuteen ja Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 96/71/EY 1 artiklassa määriteltyä työntekijöiden tilapäistä liikkuvuutta edellyttävi-

en palvelujen tarjoamisen vapauteen kaikkien jäsenvaltioiden (nykyisten ja uusien) välillä, jollei laajentumisneuvotteluissa sovittujen siirtymätoimenpiteiden soveltamisesta muuta johdu. Järjestely ei koske Kyprosta ja Maltaa.

Liittymispäivää seuraavan kahden vuoden ajan nykyiset jäsenvaltiot voivat soveltaa muiden uusien jäsenvaltioiden kuin Maltan ja Kyproksen kansalaisten osalta kansallisia tai kahdenvälisistä järjestelyistä johtuvia työmarkkinoille pääsyä koskevia toimenpiteitä. Nämä säännökset voivat siis poiketa siitä, mitä työntekijöiden vapaasta liikkuvuudesta yhteisön alueella koskevan asetuksen (ETY) N:o 1612/68 1–6 artiklassa säädetään. Nykyiset jäsenvaltiot voivat jatkaa tällaisten toimenpiteiden soveltamista liittymispäivää seuraavan viiden vuoden ajan.

Ennen liittymispäivää seuraavan kahden vuoden päättymistä neuvosto tarkastelee siirtymäsäännösten toimivuutta komission kertomuksen perusteella. Tarkastelun päättyessä ja viimeistään liittymispäivää seuraavan kahden vuoden päätyessä nykyisten jäsenvaltioiden on ilmoitettava komissiolle, aikovatko ne jatkaa kansallisten tai kahdenvälisistä sopimuksista johtuvien toimenpiteiden soveltamista vai soveltaa jatkossa työntekijöiden vapaasta liikkuvuudesta yhteisön alueella annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1612/68 1–6 artiklaa. Jos ilmoitusta ei tehdä, sovelletaan näitä artikloita.

Uuden jäsenvaltion pyynnöstä siirtymätoimenpiteiden tarvetta voidaan harkita yhden kerran uudelleen. Tällöin sovelletaan samaa menettelyä kuin edellä on kuvattu ensimmäisen kahden vuoden kuluessa tehtävän tarkastelun osalta. Tarkastelu saatetaan päätökseen kuuden kuukauden kuluessa uuden jäsenvaltion pyynnön vastaanottamisesta.

Nykyinen jäsenvaltio, joka jatkaa kansallisten tai kahdenvälisistä sopimuksista johtuvien toimenpiteiden soveltamista liittymispäivää seuraavan seitsemän vuoden ajan, voi ilmoitettuaan siitä komissiolle jatkaa toimenpiteiden soveltamista, jos sen työmarkkinoille aiheutuu tai uhkaa aiheutua vakavia häiriöitä. Jos ilmoitusta ei tehdä, sovelletaan neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1612/68 1–6 artiklaa.

Mahdollisesti sovellettavista siirtymätoimenpiteistä huolimatta uusien jäsenvaltioi-

den kansalaisilla, jotka liittymispäivänä työskentelevät laillisesti jossain nykyisessä jäsenvaltiossa ja jotka ovat saaneet tulla kyseisen jäsenvaltion työmarkkinoille vähintään 12 kuukaudeksi, on oikeus työmarkkinoille pääsyyn kyseisessä jäsenvaltiossa, mutta ei kansallisia toimenpiteitä soveltavan muun jäsenvaltion työmarkkinoille.

Uuden jäsenvaltion kansalaisilla, jotka saavat tulla liittymisen jälkeen vähintään 12 kuukaudeksi jonkin nykyisen jäsenvaltion työmarkkinoille, on myös samat oikeudet.

Näiden henkilöiden saavuttamat työmarkkinoille pääsyä koskevat oikeudet lakkaavat, jos he omasta tahdostaan lähtevät kyseisen nykyisen jäsenvaltion työmarkkinoilta.

Vapaata työmarkkinoille pääsyä ei ole niillä uusien jäsenvaltioiden kansalaisilla, jotka työskentelevät laillisesti jossain nykyisessä jäsenvaltiossa liittymispäivänä tai ajanjaksona, jolloin kansallisia toimenpiteitä sovelletaan, ja jotka saavat tulla kyseisen jäsenvaltion työmarkkinoille alle 12 kuukauden ajanjaksoksi.

Liittymispäivää seuraavan seitsemän vuoden aikana ne jäsenvaltiot, joissa sovelletaan uuden jäsenvaltion kansalaisten osalta neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1612/68 1–6 artiklaa ja jotka myöntävät työlupia uuden jäsenvaltion kansalaisille vain valvontatarkoituksessa kyseisenä ajanjaksona, jatkavat entiseen tapaan.

Työmarkkinansa joko heti liittymispäivästä alkaen tai myöhemmin uuden jäsenvaltion kansalaisille avannut jäsenvaltio voi liittymispäivää seuraavan seitsemän vuoden ajan pyytää vapaan liikkuvuuden säännösten soveltamisen keskeyttämistä kokonaan tai osittain. Edellytyksenä on, että jäsenvaltiossa ilmenee tai on ennakoitavissa sellainen työmarkkinoiden häiriötilanne, että jollakin alueella tai jossakin ammatissa syntyy elintasoa ja työllisyyttä uhkaava vakava häiriö ja että jäsenvaltio tiedottaa asiasta komissiolle ja muille jäsenvaltioille. Jäsenvaltio voi pyytää komissiota keskeyttämään kokonaan tai osittain neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1612/68 1–6 artiklan soveltamisen palauttaakseen normaalin tilanteen tietyn alueen tai ammatin osalta. Komissio päättää asetuksen soveltamisen keskeyttämisestä sekä sen kestosta ja laajuudesta viimeistään kahden viikon kulu-

essa pyynnön saamisesta ja ilmoittaa päätöksestä neuvostolle. Jokainen jäsenvaltio voi kahden viikon kuluessa komission päätöksen tekemisestä pyytää neuvostoa peruuttamaan päätöksen tai muuttamaan sitä. Neuvoston on tehtävä päätös määränemmistöllä kahden viikon kuluessa.

Jäsenvaltio voi kiireisissä ja poikkeuksellisissa tapauksissa myös itse päättää keskeyttää asetuksen soveltamisen ja toimittaa asiaita jälkikäteen perustellun ilmoituksen komissiolle.

Niin kauan kuin asetuksen soveltaminen on keskeytetty siirtymätoimenpiteiden noudattamisen perusteella, asetuksen perheenjäsenen asemaa koskevaa 11 artiklaa on sovellettava uudessa jäsenvaltiossa nykyisten jäsenvaltioiden kansalaisten osalta ja nykyisessä jäsenvaltiossa uusien jäsenvaltioiden kansalaisten osalta seuraavin edellytyksin:

— Asetuksen 10 artiklan 1 kohdan a alakohdassa tarkoitetuilla työntekijän perheenjäsenillä (aviopuolisilla ja jälkeläisillä, jotka ovat alle 21-vuotiaita tai huollettavia), jotka asuvat laillisesti työntekijän kanssa jäsenvaltion alueella liittymispäivänä, on liittymisestä alkaen välitön pääsy kyseisen jäsenvaltion työmarkkinoille. Tämä ei koske sellaisen työntekijän perheenjäseniä, joka saa laillisesti tehdä työtä kyseisen jäsenvaltion työmarkkinoilla alle 12 kuukauden ajan;

— Työntekijän perheenjäsenillä, jotka asuvat laillisesti työntekijän kanssa jäsenvaltion alueella myöhemmästä ajankohdasta kuin liittymispäivästä alkaen, mutta ajankohtana, jona sovelletaan siirtymämääräyksiä, on pääsy kyseisen jäsenvaltion työmarkkinoille, kun he ovat asuneet kyseisessä jäsenvaltiossa vähintään kahdeksantoista kuukautta tai liittymispäivää seuraavasta kolmannelta vuodelta alkaen riippuen siitä, kumpi päivämäärä on aikaisempi.

Nämä säännökset eivät rajoita edullisempien kansallisten tai kahdenvälisistä sopimuksista johtuvien toimenpiteiden soveltamista.

Siirtymätoimenpiteiden soveltamisen ajan uudet ja nykyiset jäsenvaltiot saavat poiketa jäsenvaltioiden työntekijöiden ja heidän perheidensä liikkumista ja oleskelua yhteisön alueella koskevien rajoitusten poistamista koskevan neuvoston direktiivin 68/360/ETY

niistä säännöksistä, joita ei voida pitää erillään työntekijöiden vapaasta liikkuvuudesta yhteisön alueella annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1612/68 säännöksistä. Poikkeaminen sallitaan siltä osin kuin on tarpeen siirtymätoimenpiteiden soveltamiseksi.

Kun nykyiset jäsenvaltiot soveltavat kansallisia tai kahdenvälisistä sopimuksista johtuvia toimenpiteitä siirtymämääräysten nojalla, uusi jäsenvaltio saa pitää voimassa vastaavat toimenpiteet kyseisen jäsenvaltion tai kyseisten jäsenvaltioiden kansalaisten osalta.

Jos jokin nykyisistä jäsenvaltioista lykkää asetuksen (ETY) N:o 1612/68 1–6 artiklan soveltamista, uusi jäsenvaltio voi päättää ryhtyä noudattamaan kansallisia työmarkkinoille pääsyä koskevia menettelyjä muiden uusien jäsenvaltioiden kansalaisten osalta.

Jokainen nykyinen jäsenvaltio, joka soveltaa siirtymätoimenpiteitä joko liittymispäivästä lähtien tai myöhemmin, voi milloin tahansa sallia kansallisen lainsäädännön mukaisesti suuremman liikkumisvapauden kuin mitä se soveltaa liittymispäivänä tai jopa avoimen pääsyn työmarkkinoille. Liittymispäivää seuraavasta kolmannesta vuodesta alkaen jokainen nykyinen jäsenvaltio, joka soveltaa kansallisia toimenpiteitä, voi milloin tahansa päättää soveltaa asetuksen (ETY) N:o 1612/68 1–6 artiklaa näiden sijasta. Päättöksestä on ilmoitettava komissiolle.

Siirtymätoimenpiteiden soveltaminen ei saa johtaa uusien jäsenvaltioiden kansalaisten pääsyä nykyisten jäsenvaltioiden työmarkkinoille koskeviin edellytyksiin, jotka ovat tiukempia kuin liittymissopimuksen allekirjoituspäivänä voimassa olleet edellytykset.

Siirtymätoimenpiteiden soveltamisesta huolimatta nykyisten jäsenvaltioiden on työmarkkinoilleen pääsyn osalta asetettava sellaiset työntekijät, jotka ovat nykyisten tai uusien jäsenvaltioiden kansalaisia, etusijalle sellaisiin työntekijöihin nähden, jotka ovat kolmansien maiden kansalaisia.

Toisessa jäsenvaltiossa laillisesti oleskelevia ja työskenteleviä uudesta jäsenvaltiosta olevia työntekijöitä ja heidän perheitään tai uudessa jäsenvaltiossa laillisesti oleskelevia ja työskenteleviä toisesta jäsenvaltiosta tulleita työntekijöitä ja heidän perheitään ei saa kohdella tiukemmin kuin kyseisessä jäsen-

valtiossa tai uudessa jäsenvaltiossa asuvia ja työskenteleviä kolmansien maiden kansalaisia. Sen lisäksi yhteisön suosituimmuskohdellun periaatetta sovellettaessa uudessa jäsenvaltiossa oleskelevia ja työskenteleviä kolmansista maista tulleita siirtotyöläisiä ei saa suosia uuden jäsenvaltion kansalaisiin verrattuna.

Itävalta ja Saksa saavat niin kauan kuin ne soveltavat siirtymämääräysten nojalla kansallisia tai kahdenvälisistä sopimuksista johtuvia toimenpiteitä uusien jäsenvaltioiden työntekijöiden vapaaseen liikkuvuuteen, eli enintään seitsemän vuoden ajan, poiketa EY:n perustamissopimuksen 49 artiklan 1 kohdasta rajoittaakseen työntekijöiden tilapäistä liikkumista uuteen jäsenvaltioon sijoittautuneiden yritysten palvelujen tarjoamisen yhteydessä. Tämä on mahdollista tapauksissa, joissa työntekijöiden oikeutta tehdä työtä Itävallassa ja Saksassa säädellään kansallisin toimenpitein ja sellaisilla tietyillä aloilla palvelualoilla ilmenevien vakavien häiriöiden tai niiden uhan yhteydessä, joita voi joillakin alueilla aiheutua palvelujen tarjoamisesta valtioiden välillä.

Poikkeuksen piiriin voivat Saksassa kuulua rakentaminen ja siihen liittyvä toiminta (lähetettyjä työntekijöitä koskevan Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 96/71/EY liitteessä luetellut toimet), teollisuussiiu-
vouten ja sisustuspalvelut.

Itävallassa poikkeuksen piiriin voivat kuulua puutarhapalvelut, kivityöstö (leikkaus, muotoilu ja viimeistely), metallirakenteiden ja niiden osien valmistus, rakentaminen ja siihen liittyvä toiminta (lähetettyjä työntekijöitä koskevan Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 96/71/EY liitteessä luetellut toimet), turvallisuuspalvelut, teollisuussiiu-
vouten, kotisairaanhoidon ja eräät sosiaalityöt ja -palvelut.

Siltä osin kuin Saksa tai Itävalta poikkeavat EY:n perustamissopimuksen 49 artiklan 1 kohdan soveltamisesta edellisten alakohtien mukaisesti, uusi jäsenvaltio saa ryhtyä vastaaviin toimenpiteisiin ilmoitettuaan siitä komissiolle.

Siirtymätoimenpiteiden soveltaminen ei saa johtaa Saksan tai Itävallan ja uuden jäsenvaltion välisen palvelujen tarjoamisen yhteydessä tapahtuvaa työntekijöiden tilapäistä

liikkumista koskeviin edellytyksiin, jotka ovat tiukempia kuin liittymissopimuksen alkikirjoituspäivänä voimassa olleet edellytykset.

Suomi päätti soveltaa työvoiman vapaaseen liikkumiseen muiden uusien jäsenvaltioiden kuin Maltan ja Kyproksen osalta siirtymätoimenpiteitä aluksi kahden vuoden ajan. Siinä aikana Suomi voi siirtymäsäännösten mukaisesti soveltaa muiden uusien jäsenvaltioiden kuin Maltan ja Kyproksen kansalaisiin kansallisia työmarkkinoille pääsyä koskevia säännöksiä. Ennen kahden vuoden ajan päättymistä arvioidaan työmarkkinaosapuolten kanssa neuvotellen, onko tarvetta jatkaa siirtymätoimenpiteiden noudattamista. Suomi ei ole arvioinut tarpeelliseksi soveltaa siirtymätoimenpiteitä työvoiman liikkumiseen palvelujen tarjonnan yhteydessä.

Siirtymätoimenpiteiden soveltaminen edellyttää Suomessa lainsäädännön muutoksia. Suomessa toisen jäsenvaltion kansalaisen työhön pääsystä on säädetty ulkomaalaislain (378/1991) 8 a §:n 2 momentissa, jonka mukaan Euroopan talousalueen valtion kansalainen ei tarvitse oleskelulupaa, jos hänen maassa oleskelunsa kestää enintään kolme kuukautta. Työnhakijana oleva Euroopan talousalueen valtion kansalainen saa oleskella tämän jälkeenkin kohtuullisen ajan maassa ilman oleskelulupaa, jos hän on edelleen työnhaussa ja jos hänellä on tosiasialliset mahdollisuudet saada työtä. Ulkomaalaislain 25 §:n 4 momentissa on säädetty, että Euroopan talousalueen valtion kansalainen, hänen puolisonsa ja alle 21-vuotiaat tai huollettavat lapsensa eivät tarvitse työlupaa.

Julkisen työvoimapalvelun saaminen ei ole sidottu kansalaisuuteen ellei toisin säädetä. Tästä poiketen lain julkisista työvoimapalveluista (1295/2002) 3 luvun 7 §:ssä säädetään, että niiden valtioiden kansalaiset, joilla Suomea velvoittavien, työvoiman vapaata liikkuvuutta koskevien kansainvälisten sopimusten perusteella on oikeus saapua Suomeen hakemaan työtä ja ottaa vastaan työtä ilman työlupaa, rinnastetaan työnhakijaksi rekisteröitäessä Suomen kansalaisiin, jollei näistä sopimuksista muuta johdu. Näin ollen työnhakijaksi rekisteröitävällä henkilöllä tulee olla kansainväliseen sopimukseen tai oleskelu- tai työlupaan perustuva rajoit-

tamaton oikeus tehdä Suomessa työtä tai alakohtainen työlupa, joka liittyy pysyväisluontoiseen oleskeluun oikeuttavaan oleskelulupaan. Vastaava rajoitus liittyy myös oikeuteen sellaisiin palveluihin, joiden saaminen lain mukaan edellyttää rekisteröitymistä työnhakijaksi. Näitä palveluita ovat henkilökohtaiset työvoimapalvelut sekä työttömille työnhakijoille tarkoitetut työllistämistuet, työmarkkinatoimenpiteistä työharjoittelu ja työelämävalmennus sekä osa henkilöasiakkaalle maksettavista tuista, avustuksista ja etuuksista.

Jos henkilöllä on ollut oikeus tulla rekisteröidyksi työttömäksi työnhakijaksi, hänelle syntyy oikeus työttömyysetuuteen muiden edellytysten täyttyessä. Työttömyysturvalain 8 luvun 1 §:n mukaan oikeus työmarkkinatukeen on ainoastaan rajoittamattoman työnteke-oikeuden perusteella, ei esimerkiksi alakohtaisen työluvan perusteella silloinkaan, kun henkilö on rekisteröity työnhakijaksi.

Unionin jäsenvaltioiden välinen EURES-työnvälitysjärjestelmä on käytössä myös mahdollisten siirtymätoimenpiteiden soveltamisaikana.

Siirtymätoimenpiteiden soveltamisaikana uusien jäsenvaltioiden kansalaisilla on oikeus yhdenvertaiseen kohteluun työ- ja palvelusuhteen ehtojen osalta. Heidän on saatava samat sosiaaliset ja verotukseen liittyvät edut kuin kotimaisten työntekijöiden. Työntekijällä, joka on jäsenvaltion kansalainen ja työssä toisen jäsenvaltion alueella, on oltava yhtäläinen oikeus ammattiyhdistysten jäsenyyteen ja siihen kuuluvien oikeuksien käyttämiseen. Hänellä on oltava vaalikelpoisuus yrityksen työntekijöitä edustaviin elimiin.

Siirtymätoimenpiteiden soveltamisaikana uusien jäsenvaltioiden kansalaisilla, jotka ovat työssä toisen jäsenvaltion alueella, on asumisen suhteen oltava samat oikeudet ja edut kuin kotimaisilla työntekijöillä, mukaan lukien omistusoikeuden saaminen heille välttämättömään asuntoon. Työntekijät voivat sillä alueella, jossa he ovat työssä, samoin oikeuksin kuin kotimaiset työntekijät ilmoitettua asunnonhakijoiden luetteloon, jos sellainen on, ja saada siitä johtuvat oikeudet ja edut. Työntekijän perheen, joka on jäänyt lähtömaahan, katsotaan tässä suhteessa kuuluvan sanotulla alueella asuviin, jos kotimai-

siin työntekijöihin sovelletaan samanlaista oletusta.

Liittymissopimuksessa sovitun työvoiman liikkuvuutta koskevan siirtymäjärjestelyn soveltaminen Suomessa edellyttää määräaikaista muutoksia niihin ulkomaalaislain säännöksiin, jotka koskevat EU-kansalaisen työnteko-oikeutta.

II Pääomien vapaa liikkuvuus. Tšekille myönnetään viideksi vuodeksi siirtymäaika, jonka kuluessa se saa pitää voimassa kansalliset rajoituksensa, jotka koskevat ulkomaalaisten oikeutta hankkia vapaa-ajan asuntoja. Samansisältöinen siirtymäjärjestely myönnetään myös Kyprokselle, Unkarille ja Puolalle.

Lisäksi Tšekki saa pitää voimassa seitsemän vuoden ajan kansalliset säännöksensä, jotka rajoittavat ulkomaalaisten oikeutta hankkia maatalousmaata ja metsiä. Jäsenvaltion kansalaisten kohtelu maatalousmaan tai metsien hankinnan osalta ei kuitenkaan saa missään tilanteessa olla epäedullisempi kuin liittymissopimuksen allekirjoitusajankohtana eikä heitä saa kohdella tiukemmin kuin kolmannen maan kansalaisia. Itsenäisiin viljelijöihin, jotka ovat jonkin toisen jäsenvaltion kansalaisia ja jotka haluavat sijoittautua Tšekkiin ja asua siellä, ei sovelleta edellisen alakohdan määräyksiä eikä muita menettelyjä kuin Tšekin kansalaisia koskevia menettelyjä.

Siirtymätoimenpiteitä tarkastellaan liittymispäivää seuraavana kolmantena vuonna. Komissio esittää tätä varten kertomuksen neuvostolle. Neuvosto voi yksimielisestä komission ehdotuksesta päättää lyhentää siirtymäkautta tai lopettaa sen. Jos on riittävää näyttöä siitä, että siirtymäkauden päättyessä Tšekin maanviljelysmaan markkinoilla on vakavia häiriöitä tai vakavien häiriöiden uhka, komissio voi Tšekin pyynnöstä päättää siirtymäkauden jatkamisesta enintään kolmella vuodella.

Samansisältöinen siirtymäjärjestely myönnetään myös Virolle, Latvialle, Liettualle, Unkarille ja Slovakielle seitsemäksi vuodeksi, sekä Puolalle kahdeksitoista vuodeksi, lukuun ottamatta kahdeksaa erikseen nimettyä voivodikuntaa, joiden osalta siirtymäkauden pituus on seitsemän vuotta.

III Maatalous.

Eläinlääkintää ja kasvinsuojelua koskeva

lainsäädäntö. Tšekille myönnetään siirtymäaika vuoden 2009 loppuun asti saattaa kanahäkkien korkeus tai verkkopohjan kaltevuus yhteisön säädösten edellyttämälle vähimmäistasolle. Samansisältöinen siirtymäjärjestely myönnetään myös Unkarille, Maltalle, Puolalle ja Slovenialle.

Tšekille myönnetään siirtymäaika eläimistä saatavia elintarvikkeita käsitteleville laitoksille (44 liha-alan, seitsemän kala-alan ja yksi muna-alan laitos) vuoden 2006 loppuun asti. Poikkeukset koskevat vain laitoksen rakenteita eivätkä hygieenisiiä toimintatapoja. Erikseen yksilöidyistä laitoksista peräisin olevat elintarvikkeet on selvästi merkittävä eikä niitä saa missään muodossa markkinoida muissa jäsenvaltioissa eikä viedä kolmansiin maihin. Samansisältöinen siirtymäjärjestely myönnetään myös Latvialle, Liettualle, Puolalle, Unkarille ja Slovakielle.

Lisäksi Tšekille myönnetään oikeus sallia kansallisilla markkinoilla kasvukuitujen avulla kasvatettuun Candida utilis -hiivatyypin perustuvia rehuja kahden vuoden ajan liittymisestä ellei asiasta tehdä koko yhteisöä koskevaa päätöstä ennen tätä.

IV Liikennepolitiikka.

Sisäistä maantieliikennettä koskevat vastaavuoroiset siirtymäjärjestelyt. Neuvoston asetetus (ETY) N:o 3118/93 määrittelee edellytykset, joiden perusteella muut kuin jäsenvaltioista olevat liikenteenharjoittajat voivat harjoittaa sisäistä maanteiden tavaraliikennettä eli kabotaasiliikennettä jäsenvaltioissa. Tšekille myönnetään siirtymäjärjestely, jonka mukaan Tšekkiin sijoittautuneet liikenteenharjoittajat eivät voi harjoittaa kabotaasiliikennettä muissa jäsenvaltioissa ja vastaavasti muihin jäsenvaltioihin sijoittautuneet liikenteenharjoittajat eivät voi harjoittaa kabotaasiliikennettä Tšekissä. Siirtymäkausi on enintään viiden vuoden pituinen. Liittymistä seuraavan toisen vuoden loppuun mennessä Tšekin tulee ilmoittaa komissiolle, pidentäkö se siirtymäkautta enintään kahdella vuodella. Tämän jälkeen siirtymäkauden pidentäminen vielä yhdellä vuodella edellyttää vakavia häiriöitä tai niiden uhkaa kabotaasiliikenteen markkinoilla. Tällöin Tšekin on ilmoitettava komissiolle liittymistä seuraavan neljännen vuoden loppuun mennessä siirtymäkauden pidentämisestä. Siirtymäjärjestely-

lyistä huolimatta kabotaasiluvista voidaan sopia kahdenkeskisesti.

Samansisältöinen siirtymäjärjestely myönnetään Virolle, Latvialle, Liettualle, Slovakialle, Puolalle ja Unkarille. Puolan ja Unkarin osalta siirtymäaika on kuitenkin enintään kuuden vuoden pituinen.

V Verotus. Poiketen neuvoston arvonlisäverotusta koskevasta kuudennesta neuvoston direktiivistä 77/388/ETY, sellaisena kuin se on muutettuna, Tšekille myönnetään oikeus säilyttää vähintään viiden prosentin suuruinen alennettu arvonlisäverokanta vuoden 2007 loppuun saakka seuraavilla aloilla: lämpöenergian luovutuksessa käytettäväksi kotitalouksien ja sellaisten pienyritysten, jotka eivät ole arvonlisäverorekisteröityneet, lämmitykseen ja lämpimän käyttöveden tuottamiseen (lukuun ottamatta lämpöenergian tuottamisen raaka-aineita) sekä asuntorakentamiseen tarkoitetussa rakennustoiminnassa (lukuun ottamatta rakennusmateriaaleja), jota ei harjoiteta osana sosiaalipolitiikkaa. Siirtymäajat myönnetään Tšekille ensisijaisesti sosiaalisin perustein.

Lisäksi Tšekki saa pitää voimassa kansainvälisten henkilökuljetusten vapautuksen arvonlisäverosta joko siihen asti kuin se direktiivin edellytysten mukaan on mahdollista tai niin kauan kuin samaa vapautusta sovelletaan jossakin nykyisistä jäsenvaltioista sen mukaan, kumpi ajankohta on aikaisempi. Vastaava vapautus myönnetään kaikille unionin uusille sekä nykyisille jäsenvaltioille samassa laajuudessa.

Tšekille myönnetään valmisteverotuksen osalta siirtymäaika, joka koskee savukkeiden verojen lähentämisestä annettua neuvoston direktiiviä 92/79/ETY, sellaisena kuin se on muutettuna. Poiketen direktiivistä, Tšekki saa lykätä vuoden 2006 loppuun saakka sellaisen yleisen vähimmäisvalmisteveron soveltamista, joka vastaa 57:ää prosenttia ja vähintään 60 euroa 1 000 savuketta kohti, kysytyimmän hintaluokan savukkeiden vähittäismyyntihinnasta (kaikki verot mukaan luettuina) edellyttäen, että tämän kauden aikana Tšekki mukauttaa asteittain valmisteverokantojaan kohti direktiivissä säädettyä yleistä vähimmäisvalmisteveroa. Tšekki saa lisäksi lykätä vuoden 2007 loppuun saakka 64 euron suuruisen yleisen vähimmäisvalmisteveron soveltamis-

ta kysytyimmän hintaluokan savukkeiden vähittäismyyntihintaan (kaikki verot mukaan luettuina) edellyttäen, että tämän kauden aikana Tšekki mukauttaa asteittain valmisteverokantojaan kohti direktiivissä säädettyä yleistä vähimmäisvalmisteveroa.

Nykyiset jäsenvaltiot saavat edellä mainittuina siirtymäaikoina säilyttää samat määrälliset rajoitukset savukkeille, joita saadaan tuoda Tšekistä niiden alueelle ilman ylimääräisen valmisteveron maksamista, kuin ne rajoitukset, joita sovelletaan tuontiin kolmansista maista edellyttäen, että ne ovat ilmoittaneet asiasta komissiolle. Jäsenvaltiot saavat tällöin toteuttaa tarvittavat tarkastukset edellyttäen, että tarkastuksilla ei vaikuteta sisämarkkinoiden moitteettomaan toimintaan.

Tšekille myönnetään vastaava siirtymäaika myös muun valmistetun tupakan kuin savukkeiden verojen lähentämisestä annettuun neuvoston direktiiviin 92/80/ETY, sellaisena kuin se on muutettuna. Tšekki saa lykätä vuoden 2006 loppuun saakka muita tupakkatuotteita kuin savukkeita koskevan yleisen vähimmäisvalmisteveron soveltamista. Myös tältä osin nykyisillä jäsenvaltioilla on mahdollisuus säilyttää määrälliset tuontirajoitukset edellyttäen, että ne ilmoittavat asiasta komissiolle.

Samansisältöinen sekä savukkeita että muita tupakkatuotteita koskeva siirtymäjärjestely myönnetään Virolle vuoden 2009 loppuun saakka. Yksinomaan savukkeita koskeva siirtymäjärjestely myönnetään Latvialle ja Liettualle vuoden 2009 loppuun sekä Unkarille, Puolalle ja Slovakialle vuoden 2008 loppuun saakka. Slovenialle myönnetään vuoden 2007 loppuun saakka savukkeita koskeva siirtymäaika siltä osin kuin kyse on yhteisön säännösten edellyttämän euromääräisen vähimmäisveron saavuttamisesta.

VI Energia. Tšekissä ei sovelleta Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 98/30/EY (maakaasun sisämarkkinoita koskevat yhteiset säännöt) 18 artiklaa ennen vuoden 2004 loppua.

Tšekille myönnetään siirtymäaika neuvoston direktiivin 68/414/ETY jäsenvaltioiden velvollisuudesta ylläpitää raakaöljy- ja öljytuotevarastojen vähimmäistasoa, sellaisena kuin se on muutettuna, soveltamiseen. Varastojen on kooltaan vastattava kotimaista kulu-

tusta seuraavasti: 80 päivää liittymispäivään mennessä, 85 päivää vuoden 2004 loppuun mennessä ja 90 päivää vuoden 2005 loppuun mennessä. Samansisältöinen siirtymäjärjestely myönnetään kaikille uusille jäsenvaltioille Unkaria lukuun ottamatta.

VII Ympäristö. Pakkauksista ja pakkausjätteistä annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 94/62/EY 6 artiklan 1 kohdan a ja b alakohdasta poiketen Tšekiin tulee saavuttaa direktiivissä asetettu muovin kierätystavoite ja kokonaisuhyödyntämistavoite vuoden 2005 loppuun mennessä välitavoitteita noudattaen.

Yhdyskuntajätevesien käsittelystä annetun neuvoston direktiivin 91/271/EY 3 ja 4 artiklasta sekä 5 artiklan 2 kohdasta poiketen yhdyskuntajätevesien keräysjärjestelmiä ja käsittelyä koskevia vaatimuksia ei sovelleta Tšekissä ennen vuoden 2010 loppua. Taajamissa, joiden asukasvastineluku on yli 10 000, on noudatettava direktiivin säännöksiä siirtymäsäännöksessä määrättyllä tavalla liittymispäivään tai vuoden 2006 loppuun mennessä.

Tiettyjen suurista polttolaitoksista ilmaan joutuvien epäpuhkauspäästöjen rajoittamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivistä 2001/80/EY poiketen Tšekissä ei sovelleta direktiivin liitteen III A osan rikkidioksidin päästöraja-arvoja kahdessa siirtymäsäännöksessä määrättyssä kattilassa vuoden 2007 loppuun saakka.

VIII Lisäys A. Lisäyksessä luetellaan eläimistä saatavia elintarvikkeita käsittelevät laitokset, joille myönnetään siirtymäaika laitosten rakenteita koskevien vaatimusten saattamiseksi yhteisön säädösten edellyttämälle vähimmäistason.

IX Lisäys B. Lisäyksessä luetellaan kananmunantuotantolaitokset, joille myönnetään siirtymäaika kanahäkkejä koskevien vaatimusten saattamiseksi yhteisön säädösten edellyttämälle vähimmäistason.

Liite VI: Luettelo, jota tarkoitetaan liittymisasiakirjan 24 artiklassa: Viro

I Henkilöiden vapaa liikkuvuus. Siirtymäsäännös on samansisältöinen kuin vastaava

Tšekkiä koskeva säännös, jota on selostettu liitteen V kohdassa I.

II Palvelujen tarjoamisen vapaus. Virolla on oikeus olla soveltamatta talletusten vakuusjärjestelmistä annetun neuvoston direktiivin 94/19/EY 7 artiklan 1 kohdan mukaista vähimmäisvakuustasoa vuoden 2007 loppuun saakka. Viron on varmistettava, että sen talletusten vakuusjärjestelmä kohoaa portaittain siten, että se tarjoaa vähintään 6 391 euron vakuusturvan vuoden 2005 loppuun asti ja vähintään 12 782 euron vakuusturvan vuoden 2006 alun ja vuoden 2007 lopun välisenä aikana.

Siirtymäaikana muut jäsenvaltiot säilyttävät oikeuden estää niiden alueelle perustetun virolaisen luottolaitoksen sivuliikkeen toiminta, jollei kyseinen sivuliike ole liittynyt tai kunnes se liittyy virallisesti tunnustettuun talletusten vakuusjärjestelmään kyseisen jäsenvaltion alueella Viron vakuustason ja direktiivin edellyttämän vähimmäistason välisen eron kattamiseksi. Samansisältöinen siirtymäjärjestely myönnetään myös Latvialle ja Liettualle.

Lisäksi Virolla on oikeus olla soveltamatta vuoden 2007 loppuun saakka sijoittajien korvausjärjestelmistä annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 97/9/EY 4 artiklan 1 kohdan mukaista vähimmäiskorvaustasoa. Viron on varmistettava, että sen sijoittajien korvausjärjestelmä kohoaa portaittain siten, että se tarjoaa vähintään 6 391 euron suojan vuoden 2005 loppuun asti ja vähintään 12 782 euron suojan vuoden 2006 alun ja vuoden 2007 lopun välisenä aikana.

Myös tämän siirtymäkauden osalta muut jäsenvaltiot säilyttävät oikeuden estää niiden alueelle perustetun virolaisen sijoituspalveluyrityksen sivuliikkeen toiminta, jollei kyseinen sivuliike ole liittynyt tai kunnes se liittyy virallisesti tunnustettuun sijoittajien korvausjärjestelmään kyseisen jäsenvaltion alueella Viron korvaustason ja direktiivissä tarkoitettua vähimmäistason välisen eron kattamiseksi. Samansisältöinen siirtymäjärjestely myönnetään myös Latvialle, Liettualle, Unkarille, Puolalle ja Slovakiolle.

III Pääomien vapaa liikkuvuus. Virolle myönnetään maatalousmaan ja metsien ulkomaalaisomistusta koskeva siirtymäaika. Siirtymäsäännös on samansisältöinen kuin

vastaava Tšekkiä koskeva säännös, jota on selostettu liitteen V kohdassa II.

IV Maatalous.

Maataloutta koskeva lainsäädäntö. Maataloustuotteiden luonnonmukaisesta tuotantotavasta ja siihen viittaavista merkinnöistä maataloustuotteissa ja elintarvikkeissa annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 2092/91 6 artiklasta poiketen Virossa sallitaan kotimaisen turpeen rajoittamaton käyttö luonnonmukaisessa maataloudessa sekä kaliumpermanganaatin käyttö kaikkien kasvien ja maaperän käsittelyyn luonnonmukaisessa maataloudessa 18 kuukauden ajan liittymispäivästä. Lisäksi Virossa sallitaan 1 päivään tammikuuta 2006 asti muulla kuin luonnonmukaisella tuotantotavalla tuotettujen sementtien ja kasvullisen lisäysaineiston käyttö luonnonmukaisessa maataloudessa.

Naudanliha-alan yhteisestä markkinajärjestelystä annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1254/1999 3 artiklasta poiketen Viro voi pitää vuoden 2006 loppuun saakka komission asetuksen (EY) N:o 2342/1999 liitteessä I lueteltujen rotujen lehmii emolehmäpalkkiokelpoisina edellyttäen, että ne on astutettu tai keinosiemennetty käyttäen lihakarjarodun sonneja. Samansisältöinen siirtymäsäännös koskee Latviaa, Liettuaa ja Puolaa.

Maito- ja maitotuotealan yhteisestä markkinajärjestelystä annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1255/1999 38 artiklan 1 kohdasta poiketen Viro voi markkinointivuonna 2004/2005 myöntää kansallisia tukia lypsy-lehmistä enintään liittymispäivää edeltävänä vuonna myönnettyyn tasoon saakka. Viron on toimitettava komissiolle näiden valtiontukea koskevien toimenpiteiden täytäntöönpanosta kertomus, jossa esitetään tuen muoto ja tuen määrät.

V Kalastus. Neuvoston asetusta (ETY) N:o 3760/92 yhteisön kalastus- ja vesiviljelyjärjestelmän perustamisesta sovelletaan myös Viroon noudattaen liitteessä olevia suhteellisen vakauden mukaisia kiintiöosuuksia yhteisön kalastusmahdollisuuksista Itämerellä. Viron kiintiöosuudet noudattavat kansainvälisessä Itämeren kalastuskomissiossa vallitsevaa tasapainoa. Kiintiöosuudet käytetään Virolle jaettavien kiintiöiden ensimmäistä vahvistamista varten. Lisäksi Viron osuus yhteisön kalastusmahdollisuuksista Pohjois-

Atlantin kalastusjärjestön säätelyalueella vahvistetaan komission ehdotuksesta määränemmistöillä neuvostossa ja noudattaen järjestössä vallitsevaa tasapainoa.

Samansisältöinen siirtymäsäännös koskee myös Latviaa, Liettuaa ja Puolaa.

VI Liikennepolitiikka.

Sisäistä maantieliikennettä koskevat vastaavuoroiset siirtymäjärjestelyt. Siirtymäsäännös on samansisältöinen kuin vastaava Tšekkiä koskeva säännös, jota on selostettu liitteen V kohdassa IV.

VII Verotus. Poiketen neuvoston arvonlisäverotusta koskevasta kuudennesta neuvoston direktiivistä 77/388/ETY, sellaisena kuin se on muutettuna, Viro saa säilyttää vuoden 2007 loppuun asti vähintään viiden prosentin suuruisen alennetun arvonlisäverokannan lämmityksen luovutuksessa luonnollisille henkilöille, talo- ja asuntoyhteisöille, kirkkoille, seurakunnille ja valtion, kuntien tai kaupunkien talousarviosta rahoitettaville laitoksille tai elimille, sekä turpeen, polttoainepuristeiden, hiilen ja polttopuun luovutuksissa luonnollisille henkilöille.

Lisäksi Viro saa pitää voimassa kansainvälisten henkilökuljetusten vapautuksen arvonlisäverosta joko siihen asti kuin se direktiivin edellytysten mukaan on mahdollista tai niin kauan kuin samaa vapautusta sovelletaan josakin nykyisistä jäsenvaltioista sen mukaan, kumpi ajankohta on aikaisempi. Vapautus myönnetään kaikille uusille sekä nykyisille jäsenvaltioille samassa laajuudessa.

Eri jäsenvaltioissa sijaitseviin emo- ja tytäryhtiöihin sovellettavasta yhteisestä verojärjestelmästä annetun neuvoston direktiivin 90/435/ETY, sellaisena kuin se on muutettuna, 5 artiklan 1 kohdasta poiketen Virolle myönnetään siirtymäaika, jonka mukaan se saa, niin kauan kuin se soveltaa tuloveroa jaettuihin voittoihin verottamatta jakamattomia voittoja ja viimeistään vuoden 2008 loppuun asti jatkaa tuloveron soveltamista niihin voittoihin, joita Virossa sijaitsevat tytäryhtiöt jakavat toisiin jäsenvaltioihin sijoittautuneille emoyhtiöilleen.

Valmisteverotuksen osalta Virolle myönnetään savukkeita ja muita tupakkatuotteita koskeva siirtymäaika. Siirtymäsäännös on samansisältöinen kuin vastaava Tšekkiä koskeva säännös, jota on selostettu liitteen V

kohdassa V. Virolle myönnetty siirtymäaika kestää vuoden 2009 loppuun.

VIII Energia. Virolle myönnetään siirtymäaika neuvoston direktiivin 68/414/ETY jäsenvaltioiden velvollisuudesta ylläpitää raakaöljy- ja öljytuotevarastojen vähimmäistasoa, sellaisena kuin se on muutettuna, soveltamiseen. Varastojen on kooltaan vastattava kotimaista kulutusta seuraavasti: 10 päivää liittymispäivään mennessä; 20 päivää vuoden 2004 loppuun mennessä; 35 päivää vuoden 2005 loppuun mennessä; 45 päivää vuoden 2006 loppuun mennessä; 50 päivää vuoden 2007 loppuun mennessä; 65 päivää vuoden 2008 loppuun mennessä; 90 päivää vuoden 2009 loppuun mennessä.

Virossa ei sovelleta Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 96/92/EY sähkön sisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä 19 artiklan 2 kohtaa ennen vuoden 2008 loppua. Lisäksi nykyisten jäsenvaltioiden antamassa julistuksessa (N:o 8) tunnustetaan öljyliuskealan rakenneuudistukseen liittyvä erityistilanne ja annetaan sen vuoksi Virolle mahdollisuus lykätä sähkömarkkinoidensa avaamista muiden kuin kotitalouskäyttäjien osalta vuoden 2012 loppuun asti.

IX Ympäristö. Bensiinin varastoinnista ja sen jakelusta varastoalueilta huoltoasemille aiheutuvien haihtuvien orgaanisten yhdisteiden päästöjen torjunnasta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 94/63/EY 3 ja 4 artiklasta sekä liitteiden I ja II vaatimuksista poiketen Virossa ei sovelleta varastoalueiden olemassa olevia varastosäiliöitä eikä kuljetettavia säiliöitä koskevia määräyksiä varastoalueilla tapahtuvaan säiliöiden täyttöön tai tyhjentämiseen siirtymäsäännöksessä määrättyihin varastosäiliöihin ja -alueisiin ennen vuoden 2006 loppua. Artiklan 6 ja liitteen III määräyksiä varastosäiliöiden täyttämisestä ei sovelleta ennen vuoden 2006 loppua sellaisilla huoltoasemilla, joissa bensiinin vuotuinen läpivirtaus on enintään 1000 m³.

Kaatopaikoista annetun neuvoston direktiivin 1999/31/EY 5 artiklan 3 kohdan a ja b alakohdasta sekä 14 artiklan d kohdan i alakohdasta poiketen Virossa ei sovelleta nestemäistä ja syövyttävää jätettä koskevia vaatimuksia olemassa oleville kaatopaikoille sijoitettuun öljyliusketuhkaan ennen 16 päivää

heinäkuuta 2009. Siirtymäaikana Viron tulee vähentää vuosittain öljyliusketuhkan loppusijoittamista niille nykyisin käytössä oleville kaatopaikoille, jotka eivät täytä kaatopaikkadirektiivin vaatimuksia.

Yhdyskuntajätevesien käsittelystä annetun neuvoston direktiivin 91/271/ETY 3 ja 4 artiklasta sekä 5 artiklan 2 kohdasta poiketen Virossa ei sovelleta yhdyskuntajätevesien keräysjärjestelmiä ja käsittelyä koskevia vaatimuksia ennen vuoden 2010 loppua. Taajamissa, joiden asukasvastineluku on yli 10 000, tulee direktiivin säännöksiä noudattaa vuoden 2009 loppuun mennessä.

Ihmisten käyttöön tarkoitettua veden laadusta annetun neuvoston direktiivin 98/83/EY 5 artiklan 2 kohdasta, 8 artiklasta ja liitteen I C osasta poiketen Virossa ei sovelleta osoitinmuuttujille väri, vetyionipitoisuus, rauta, mangaani, haju, sameus, kloridi, johtavuus ja sulfaatti määritettyjä arvoja siirtymäaikana. Porrastettu siirtymäaika kestää pisimmillään vuoden 2013 loppuun.

Tiettyjen suurista polttolaitoksista ilmaan joutuvien epäpuhtauspäästöjen rajoittamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivistä 2001/80/EY (LCP-direktiivi) poiketen Virossa ei sovelleta direktiivin liitteiden III ja VII A osan rikkidioksidi- ja hiukkaspäästöjen raja-arvoja Ahtmen polttolaitoksessa ennen vuoden 2010 loppua sekä Narvan ja Kohtla Järven polttolaitoksissa ennen vuoden 2015 loppua. Narvan laitoksille asetettiin välitavoitteita. Siirtymäaikana laitosten on saavutettava vähintään 65 prosentin rikinpoistoaste ja hiukkaspäästöjä on vähennettävä tasolle 200 mg/m³(n).

Luontotyyppien sekä luonnonvaraisen eläimistön ja kasviston suojelusta annetun neuvoston direktiivin 92/43/ETY liitteessä IV Viro saa poikkeuksen ilveksen tiukasta suojelusta 1 päivään toukokuuta 2009 saakka, jonka jälkeen komissio toimittaa selvityksen poikkeuksen soveltamisen jatkamisesta.

Liite VII: Luettelo, jota tarkoitetaan liittymisasiakirjan 24 artiklassa: Kypros

I Tavaroiden vapaa liikkuvuus. Kyprokselle myönnetään siirtymäaika Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2001/83/EY

ihmisille tarkoitettuja lääkkeitä koskevista yhteisön säännöistä soveltamiseen. Poiketen direktiivin laatua, turvallisuutta ja tehoa koskevista vaatimuksista myyntiluvat, jotka koskevat Kyproksen toimittamaan luetteloon sisältyviä lääkevalmisteita ja jotka myönnetään ennen liittymispäivää Kyproksen kansallisen lainsäädännön mukaisesti, ovat voimassa, kunnes ne uudistetaan yhteisön säännösten mukaisesti tai vuoden 2005 loppuun asti riippuen siitä kumpi ajankohta on aikaisempi. Kaikki Kyprokselle myönnetyn siirtymäajan piiriin kuuluvat lääkevalmisteet on lueteltu liitteen VII lisäyksessä A.

Samansisältöinen siirtymäjärjestely myönnetään Liettualle, Maltalle, Puolalle ja Slovenialle. Siirtymäaikausten kesto ja listatut lääketuotteet sovitaan maakohtaisesti.

II Palvelujen tarjoamisen vapaus. Kyproksella on oikeus olla soveltamatta luottolaitosten liiketoiminnan aloittamisesta ja harjoittamisesta annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviä 2000/12/EY, sellaisena kuin se on muutettuna, luotto- ja säästöosuuskuntiin ennen vuoden 2007 loppua, jos nämä eivät ole direktiivin säännösten mukaisia. Liittymispäivästä alkaen ja edellä mainittuun ajankohtaan saakka Kyproksen viranomaiset ilmoittavat komissiolle kunkin vuoden alussa niiden luotto- ja säästöosuuskuntien määrän, jotka eivät vastaa vaatimuksia ja joihin säännöksiä ei sovelleta, sekä niiden markkinaosuuden suuruuden.

Samankaltaisia siirtymäjärjestelyjä myönnetään myös Unkarille, Puolalle ja Slovenialle.

III Pääomien vapaa liikkuvuus. Kyprokselle myönnetään siirtymäaika koskien ulkomaalaisten oikeutta ostaa vapaa-ajan asuntoja. Siirtymäsäännös on samansisältöinen kuin vastaava Tšekkiä koskeva säännös, jota selostetaan liitteen V kohdassa II.

IV Kilpailupolitiikka. Ulkomaiselle yritykselle Kyproksen tuloverolain perusteella myönnetty valtiontuen siirtymäjärjestelmä on voimassa vuoden 2005 loppuun. Veroetuudella ei ole vaikutusta EU:n yritysten kilpailuolosuhteisiin.

V Maatalous.

Maataloutta koskeva lainsäädäntö. EY:n perustamissopimuksen 87 ja 88 artiklasta poiketen Kypros saa myöntää valtiontukea

muille kuin neuvoston asetuksen (EY) N:o 1257/1999 4–7 ja 26–28 artiklassa tarkoitettuihin kehittämissjärjestelmiin osallistuville viljelijöille viiden vuoden ajan liittymispäivästä sen varmistamiseksi, että perheiden keskimääräinen tulotaso epäsuotuisilla alueilla ei putoa alle 80 prosenttiin keskimääräisestä kansallisesta tasosta.

Hedelmä- ja vihannesalan yhteisestä markkinajärjestelystä annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 2200/96 23 artiklan 4 kohdasta poiketen Kypros soveltaa 23 artiklan 3 kohdassa vahvistettuja markkinoitapoisituskorvauksen rajoja viiden vuoden ajan liittymispäivästä. Markkinointivuosina 2004/2005–2008/2009 rajat ovat 20 prosenttia kaupan pidetystä määrästä omenoiden, päärynöiden, persikoiden ja syötäväksi tarkoitettujen viinirypäleiden osalta ja 10 prosenttia sitruhedelmien osalta.

Maito- ja maitotuotealan yhteistä markkinajärjestelyä koskevista lisäsäännöistä kuluksien tarkoitettuna maidon osalta annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 2597/97 3 artiklan 1 kohdan b alakohdasta poiketen Kyproksessa ei sovelleta täysmaidon vähimmäisrasvapitoisuutta koskevia vaatimuksia maassa tuotettuun kulutukseen tarkoitettuun maitoon viiden vuoden ajan liittymispäivästä. Kulutukseen tarkoitettua maitoa, joka ei vastaa rasvapitoisuutta koskevia vaatimuksia, saa pitää kaupan ainoastaan Kyproksessa tai viedä kolmanteen maahan.

Naudanliha-alan yhteisestä markkinajärjestelystä annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1254/1999 12 artiklan 1 kohdasta poiketen Kypros voi toteuttaa eläintiheyden soveltamisen asteittain lineaarisesti siten, että ensimmäisenä liittymisen jälkeisenä vuonna eläintiheys on 4,5 nautayksikköä hehtaaria kohden ja viidentenä liittymisen jälkeisenä vuonna 1,8 nautayksikköä hehtaaria kohden. Samansisältöinen siirtymäsäännös koskee myös Maltaa.

Eläinlääkintää ja kasvinsuojelua koskeva lainsäädäntö. Kypros voi siirtää viidellä vuodella neuvoston direktiivien 2002/53/EY ja 2002/55/EY kansallisessa lajikeluettelossa olevien siementen markkinoinnista, täytöntöönpanoa. Kyproksella ei ole kuitenkaan tänä aikana lupaa markkinoida siemeniä muissa EU:n jäsenvaltioissa. Samansisältöinen

siirtymäsäännös koskee myös Latviaa, Maltaa ja Sloveniaa.

VI Liikennepolitiikka.

Ajopiirturi. Neuvoston asetuksessa (ETY) N:o 3821/85 säädetään ajopiirturin käytöstä. Kyproksessa ei sovelleta ennen vuoden 2005 loppua asetuksen vaatimusta, joka koskee rekisteröintilaitteiston asentamista ja käyttöä sellaisissa yksinomaan kotimaan liikenteessä ajavissa ajoneuvoissa, jotka on rekisteröity maanteiden henkilö- tai tavaraliikennettä varten. Samansisältöinen siirtymäjärjestely myönnetään Latvialle ja Liettualle.

VII Verotus. Poiketen neuvoston arvonlisäverotusta koskevasta kuudennesta neuvoston direktiivistä 77/388/ETY, sellaisena kuin se on muutettuna, Kypros saa säilyttää vuoden 2007 loppuun saakka vapautuksen, johon liittyy edellisessä vaiheessa maksetun veron palauttaminen, farmaseuttisissa tuotteissa ja ihmisten kulutettavaksi tarkoitetuissa elintarvikkeissa lukuun ottamatta jäätelöä, mehujääpuikkoja, jogurttijäätelöä, sorbettia ja vastaavia tuotteita sekä tiettyjä suolaisia tuotteita (perunalastuja, suolatikkuja, naksuja ja vastaavia ihmisten kulutettavaksi käyttövalmiina pakattuja elintarvikkeita).

Lisäksi Kypros saa säilyttää vähintään viiden prosentin suuruisen alennetun arvonlisäverokannan ravintolapalvelujen luovutuksissa vuoden 2007 loppuun saakka tai direktiivissä tarkoitettua siirtymäkauden loppuun saakka riippuen siitä, kumpi päivämäärä on aikaisempi. Kypros saa myös jatkaa yksinkertaistetun arvonlisäveromenettelyn soveltamista kassaperusteiseen kirjanpitojärjestelmään ja keskenään yhteydessä olevien henkilöiden välisten hankintojen arvoon vuoden ajan liittymispäivästä, sanotun kuitenkaan rajoittamatta direktiivissä säädetyn menettelyn soveltamista.

Kypros saa soveltaa vuoden 2007 loppuun saakka vapautusta arvonlisäverosta direktiivissä tarkoitettua rakennusmaan luovutuksen osalta. Vapautuksella ei kuitenkaan saa olla mitään vaikutusta arvonlisäverosta kertyvien unionin omien varojen määräytymisperusteeseen.

Poiketen kivennäisöljyjen valmisteverojen rakenteiden yhdenmukaistamisesta annetusta neuvoston direktiivistä 92/81/ETY, sellaisena kuin se on muutettuna, Kyproksella on oike-

us soveltaa vapautusta valmisteveroista sekä sementin valmistukseen käytettävien kivennäisöljyjen osalta että ylimääräisistä valmisteveroista kaikkien paikallisessa matkustajaliikenteessä käytettävien polttoaineiden osalta vuoden ajan liittymispäivästä, sanotun kuitenkaan rajoittamatta kyseisessä direktiivissä säädetyn menettelyn mukaisesti tehtävää virallista päätöstä.

VIII Energia. Kyprokselle myönnetään siirtymäaika neuvoston direktiivin 68/414/ETY jäsenvaltioiden velvollisuudesta ylläpitää raakaöljy- ja öljytuotevarastojen vähimmäistasoa, sellaisena kuin se on muutettuna, soveltamiseen. Varastojen on kooltaan vastattava kotimaista kulutusta seuraavasti: 60 päivää liittymispäivään mennessä ja 90 päivää vuoden 2007 loppuun mennessä.

IX Ympäristö. Tiettyjen nestemäisten polttoaineiden rikkipitoisuuden vähentämisestä ja direktiivin 93/12/ETY muuttamisesta annettua neuvoston direktiivin 1999/32/EY 3 artiklan 1 kohdan ja 4 artiklan 1 kohdan vaatimuksia bensiinistä ja dieselpolttoaineesta ei sovelleta Kyproksessa yhden vuoden ajan liittymispäivästä.

Pakkauksista ja pakkausjätteistä annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 94/62/EY 6 artiklan 1 kohdan a ja b alakohdasta poiketen Kyproksen on saavutettava muovin, paperin ja kartongin kierrätystavoitteet sekä kokonaiskierrätys- ja hyödynmistavoitteet vuoden 2005 loppuun mennessä välitavoitteita noudattaen.

Yhdyskuntajätevesien käsittelystä annetun neuvoston direktiivin 91/271/ETY 3 ja 4 artiklasta ja, jos haavoittumiselle alttiit alueet on määritettävä, 5 artiklan 2 kohdasta poiketen Kyproksessa ei sovelleta yhdyskuntajätevesien keräysjärjestelmiä ja käsittelyä koskevia vaatimuksia ennen vuoden 2012 loppua välitavoitteita noudattaen. Neljän siirtymäsäännöksessä määrätyn taajaman, joiden asukasvastineluku on yli 15 000, tulee noudattaa direktiivin säännöksiä vuoden 2008, 2009 tai 2011 loppuun mennessä.

Tiettyjen suurista polttolaitoksista ilmaan joutuvien epäpuhtauspäästöjen rajoittamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2001/80/EY 4 artiklan 3 kohdasta ja liitteessä IV olevasta A osasta poiketen Kyproksessa sovelletaan päästöjen 1 700

mg:n/m³(n) raja-arvoja kunnes jokin siirtymäsäännöksen edellytyksistä täyttyy. Liittymisen jälkeen Kypros antaa komissiolle vuosittain selvityksen käytetystä polttoainelaadusta, rikkidioksidin vuosittaisesta kokonaispäästöstä ja näiden arvioidusta vaikutuksesta naapurimaiden päästöihin.

X Lisäys. Lisäyksessä luetellaan lääkevalmisteet, jotka kuuluvat tavaroiden vapaata liikkuvuutta koskevan siirtymäsäännöksen piiriin.

Liite VIII: Luettelo, jota tarkoitetaan liittymisasiakirjan 24 artiklassa: Latvia

I Henkilöiden vapaa liikkuvuus. Siirtymäsäännös on samansisältöinen kuin vastaava Tšekkiä koskeva säännös, jota on selostettu liitteen V kohdassa I.

II Palvelujen tarjoamisen vapaus. Latvialle myönnetään vuoden 2007 loppuun saakka talletusten vähimmäisvakuustasoa koskeva siirtymäaika. Siirtymäsäännös on samansisältöinen kuin vastaava Viroa koskeva säännös, jota on selostettu liitteen VI kohdassa II. Latvian on varmistettava, että sen talletusten vakuusjärjestelmä tarjoaa vähintään 10 000 euron vakuusturvan vuoden 2005 loppuun asti ja vähintään 15 000 euron vakuusturvan vuoden 2006 alun ja vuoden 2007 lopun välisenä aikana.

Latvialla on myös oikeus olla soveltamatta vuoden 2007 loppuun saakka sijoittajien korvausjärjestelmiä koskevaa vähimmäiskorvaustasoa. Siirtymäsäännös on samansisältöinen kuin vastaava Viroa koskeva säännös, jota on selostettu liitteen VI kohdassa II. Latvian on varmistettava, että sen sijoittajien korvausjärjestelmä kohoaa portaittain siten, että se tarjoaa vähintään 10 000 euron turvan vuoden 2005 loppuun asti ja vähintään 15 000 euron turvan vuoden 2006 alun ja vuoden 2007 lopun välisenä aikana.

III Pääomien vapaa liikkuvuus. Latvialle myönnetään maatalousmaan ja metsien ulkomaalaisomistusta koskeva siirtymäaika. Siirtymäsäännös on samansisältöinen kuin vastaava Tšekkiä koskeva säännös, jota on selostettu liitteen V kohdassa II.

IV Maatalous.

Maataloutta koskeva lainsäädäntö. Maata-

loustuotteiden luonnonmukaisesta tuotantotavasta ja siihen viittaavista merkinnöistä maataloustuotteissa ja elintarvikkeissa annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 2092/91 6 artiklasta poiketen Latviassa sallitaan muutoin kuin luonnonmukaisin tuotantomenetelmin tuotettujen käsittelemättömien siementen ja lisäysaineistojen käyttö luonnonmukaisessa maataloudessa sekä muutoin kuin luonnonmukaisin tuotantomenetelmin tuotetun muun kuin luonnonmukaisen sokerin käyttö mehiläisten lisäravintona luonnonmukaisilla mehiläistarhoilla 1 päivään tammikuuta 2006 asti. Samansisältöinen siirtymäsäännös koskee myös Liettuaa. Lisäksi Latviassa sallitaan 18 kuukauden ajan liittymispäivästä kaliumpermanganaattivalmisteen käyttö luonnonmukaisessa maataloudessa.

Poiketen maito- ja maitotuotealan yhteistä markkinajärjestelyä koskevista lisäsäännöistä kulutukseen tarkoitettun maidon osalta annetun asetuksen (EY) N:o 2597/97 3 artiklan 1 kohdan b ja c alakohdasta, rasvapitoisuutta koskevia vaatimuksia ei sovelleta Latviassa tuotettuun kulutukseen tarkoitettuun maitoon viiden vuoden ajan liittymispäivästä. Kulutukseen tarkoitettua maitoa, joka ei täytä rasvapitoisuutta koskevia vaatimuksia, voidaan pitää kaupan ainoastaan Latviassa tai viedä kolmanteen maahan.

Latvialle myönnetään naudanliha-alan yhteistä markkinajärjestelyä koskeva poikkeus. Siirtymäsäännös on samansisältöinen kuin vastaava Viroa koskeva säännös, jota on selostettu liitteen VI kohdassa IV.

Eläinlääkintää ja kasvinsuojelua koskeva lainsäädäntö. Latvialle myönnetään siirtymäaika eläimistä saatavia elintarvikkeita käsitteleville laitoksille (77 liha-alan, 11 maitoalan ja 29 kala-alan laitosta) vuoden 2005 loppuun saakka. Siirtymäsäännös on samansisältöinen kuin vastaava Tšekkiä koskeva säännös, jota on selostettu liitteen V kohdassa III. Latvialle myönnetään myös siirtymäaika kahden eläinjätteen käsittelylaitoksen vaatimusten täyttämiseksi vuoden 2004 loppuun asti.

Latvialle myönnetään raakamaidon laatua koskeva siirtymäaika vuoden 2005 loppuun asti. Siirtymäaikana yhteisön vaatimusten mukaiset laitokset saavat valmistaa tuotteita raakamaidosta, joka ei täytä vaatimuksia. Eh-

tona on, että tällaisesta raakamaidosta valmistetut elintarvikkeet on selvästi merkitty eikä niitä missään muodossa markkinoida muissa unionin jäsenvaltioissa eikä viedä kolmansiin maihin. Samassa laitoksessa voidaan eri linjoilla valmistaa sekä yhteisön vaatimusten mukaisia että vain kansallisesti markkinoitavia tuotteita. Samansisältöinen siirtymäjärjestely myönnetään myös Liettualle, Maltalle ja Puolalle.

Latvia voi siirtää viidellä vuodella neuvoston direktiivien 2002/53/EY ja 2002/55/EY kansallisessa lajikeluettelossa olevien siementen markkinoinnista, täytöntöönpanoa. Latviassa ei ole kuitenkaan tänä aikana lupaa markkinoida siemeniä muissa EU:n jäsenvaltioissa.

V Kalastus. Latvialle myönnetään neuvoston asetusta (ETY) N:o 3760/92 yhteisön kalastus- ja vesiviljelyjärjestelmän perustamisesta koskeva poikkeus. Siirtymäsäännös on samansisältöinen kuin Viroa koskeva säännös, jota on selostettu liitteen VI kohdassa V.

VI Liikennepolitiikka.

Sisäistä maantieliikennettä koskevat vasta- vuoroiset siirtymäjärjestelyt. Siirtymäsäännös on samansisältöinen kuin Tšekkiä koskeva säännös, jota on selostettu liitteen V kohdassa IV.

Ajopiirturi. Siirtymäsäännös on samansisältöinen kuin Kyprosta koskeva säännös, jota on selostettu liitteen VII kohdassa VI. Latvialle myönnetty siirtymäaika kestää 1 päivään tammikuuta 2005 saakka.

Tavara- ja henkilöliikenteen harjoittajien ammattiin pääsy sekä tutkintotodistukset. Neuvoston direktiivissä 96/26/EY, sellaisena kuin se on muutettuna, säädetään maanteiden kansallisen ja kansainvälisen tavara- ja henkilöliikenteen harjoittajien ammattiin pääsyä sekä tutkintotodistusten, todistusten ja muiden muodollista kelpoisuutta osoittavien asiakirjojen vastavuoroisesta tunnustamisesta sekä toimenpiteistä näiden liikenteenharjoittajien sijoittautumisvapauden tehokkaan käyttämisen edistämiseksi. Latviassa ei sovelleta 3 artiklan 3 kohdan c alakohtaa ennen vuoden 2006 loppua kuljetusyrityksiin, jotka harjoittavat yksinomaan kotimaan maanteiden tavara- ja henkilöliikennettä. Samansisältöinen siirtymäjärjestely myönnetään myös Liettualle.

VII Verotus. Poiketen neuvoston arvonlisäverotusta koskevasta kuudennesta neuvoston direktiivistä 77/388/ETY, sellaisena kuin se on muutettuna, Latvia saa pitää voimassa vuoden 2004 loppuun saakka vapautuksen arvonlisäverosta koskien lämmityksen luovutusta kotitalouksille. Latvia saa edelleen soveltaa yksinkertaistettua arvonlisäveromenettelyä veron perimisessä sahatavara- liiketoimista yhden vuoden ajan liittymispäivästä, sanotun kuitenkaan rajoittamatta direktiivissä säädetyin menettelyin soveltamista. Latvia saa säilyttää vapautuksen arvonlisäverosta direktiivin F liitteen 2 kohdassa tarkoitettujen kirjailijoiden, taiteilijoiden ja taiteellisten teosten esittäjien luovuttamissa palveluissa direktiivin 28 artiklan 4 kohdan edellytyksen täyttymiseen saakka tai niin kauan kuin samoja vapautuksia sovelletaan jossakin nykyisistä jäsenvaltioista sen mukaan, kumpi ajankohta on aikaisempi.

Lisäksi Latvia saa pitää voimassa kansainvälisten henkilökuljetusten vapautuksen arvonlisäverosta joko siihen asti kuin se direktiivin edellytysten mukaan on mahdollista tai niin kauan kuin samaa vapautusta sovelletaan jossakin nykyisistä jäsenvaltioista sen mukaan, kumpi ajankohta on aikaisempi. Vastava vapautus myönnetään kaikille uusille sekä nykyisille jäsenvaltioille samassa laajuudessa.

Valmisteverotuksen osalta Latvialle myönnetään savukkeita koskeva siirtymäaika. Siirtymäsäännös on samansisältöinen kuin vastaava Tšekkiä koskeva säännös, jota on kuvattu liitteen V kohdassa V. Latvialle myönnetty siirtymäaika kestää vuoden 2009 loppuun.

VIII Sosiaalipolitiikka ja työllisyys. Latvialle myönnetään siirtymäaika kolmen neuvoston työsuojeludirektiivin (89/654/ETY, 89/655/ETY ja 90/270/ETY) soveltamiseen. Siirtymäajat päättyvät vuoden 2004 loppuun mennessä.

IX Energia. Latvialle myönnetään siirtymäaika neuvoston direktiivin 68/414/ETY jäsenvaltioiden velvollisuudesta ylläpitää raakaöljy- ja öljytuotevarastojen vähimmäistasoa, sellaisena kuin se on muutettuna, soveltamiseen. Varastojen on kooltaan vastattava kotimaista kulutusta seuraavasti: polttoöljyjen osalta 40 päivää liittymispäivään men-

nessä; 50 päivää vuoden 2004 loppuun mennessä; 55 päivää vuoden 2005 loppuun mennessä; 60 päivää vuoden 2006 loppuun mennessä; 70 päivää vuoden 2007 loppuun mennessä; 80 päivää vuoden 2008 loppuun mennessä; 90 päivää vuoden 2009 loppuun mennessä. Muiden tuoteluokkien osalta 23 päivää liittymispäivään mennessä; 30 päivää vuoden 2004 loppuun mennessä; 35,5 päivää vuoden 2005 loppuun mennessä; 41 päivää vuoden 2006 loppuun mennessä; 49 päivää vuoden 2007 loppuun mennessä; 67 päivää vuoden 2008 loppuun mennessä; 90 päivää vuoden 2009 loppuun mennessä.

X Ympäristö. Bensiinin varastoinnista ja sen jakelusta varastoalueilta huoltoasemille aiheutuvien haihtuvien orgaanisten yhdisteiden päästöjen torjunnasta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 94/63/EY 3-6 artiklan ja liitteiden I-III vaatimuksia varastoalueiden varastosäiliöistä, kuljetettavien säiliöiden täyttämistä ja tyhjentämistä varastoalueilla, kuljetettavista säiliöistä ja huoltoasemien varastosäiliöiden täyttämistä ei sovelleta Latviassa täysimääräisesti ennen vuoden 2008 loppua.

Latvialle myönnetään siirtymäaika Euroopan yhteisössä, yhteisöön ja yhteisöstä tapahtuvien jätteiden siirtojen valvonnasta ja tarkastamisesta annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 259/93 soveltamiseen vuoden 2010 loppuun. Siirtymäaikana kaikkien hyödynnettäviksi tarkoitettujen jätteiden vientiin Latviaan sovelletaan jätteen siirtoasetuksen mukaista ilmoitusmenettelyä. Toimivaltaisten viranomaisten on vastustettava jätteen vientiä Latviaan, mikäli jäte viettäisiin hyödynnettäväksi laitokseen, joka hyöttyy Latvialle myönnetystä tilapäisestä poikkeuksesta ympäristön pilaantumisen ehkäisemistä koskevassa neuvoston direktiivissä 96/61/EY.

Pakkauksista ja pakkausjätteistä annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 94/62/EY 6 artiklan 1 kohdan a ja b alakohdasta poiketen Latvian tulee saavuttaa muovin kierrätystavoite ja kokonaisyödyntämistavoite vuoden 2007 loppuun mennessä välitavoitteita noudattaen.

Kaatopaikoista annetun neuvoston direktiivin 1999/31/EY 2 artiklan g alakohdan toisesta luetelmakohdasta poiketen Latvialle

sallitaan ongelmajätehuollon järjestämiseksi väliaikaiset ongelmajätevarastot vuoden 2004 loppuun. Siirtymäaikana kaatopaikkadirektiivin mukaista kaatopaikan määritelmää ei sovelleta ongelmajätteen väliaikaiseen varastopaikkaan eikä asbestijätteen käsittelyä koskevan neuvoston direktiivin 87/217/ETY mukaiseen sijoituspaikkaan.

Yhdyskuntajätevesien käsittelystä annetun neuvoston direktiivin 91/271/ETY 3 ja 4 artiklasta sekä 5 artiklan 2 kohdasta poiketen Latviassa sovelletaan yhdyskuntajätevesien keräysjärjestelmiä ja käsittelyä koskevia vaatimuksia osittain ennen vuoden 2015 loppua välitavoitetta noudattaen. Taajamissa, joiden asukaskäytinluku on yli 100 000, tulee direktiivin säännöksiä noudattaa vuoden 2008 loppuun mennessä ja taajamissa, joiden asukaskäytinluku on 10 000-100 000, vuoden 2011 loppuun mennessä.

Ihmisten käyttöön tarkoitettua veden laadusta annetun neuvoston direktiivin 98/83/EY 5 artiklan 2 kohdasta, 8 artiklasta sekä liitteessä I olevista B ja C osasta poiketen bromaatteja, kokonaistrihaloogeenimeitaaneja, alumiinia, rautaa, mangaania ja happevuusmuuttujia koskevia arvoja sovelletaan Latviassa osittain ennen vuoden 2015 loppua välitavoitteita noudattaen.

Asbestin aiheuttaman ympäristön pilaantumisen ehkäisemisestä ja vähentämisestä annetun neuvoston direktiivin 87/217/ETY 8 artiklan toisesta luetelmakohdasta poiketen asbestikuituja tai -pölyä sisältävää maahan haudattavaa jätettä koskevia vaatimuksia ei sovelleta Latviassa ennen vuoden 2004 loppua. Asbestikuituja tai -pölyä sisältävä jäte pakataan kaksinkertaisiin muovipusseihin ja haudataan erikseen merkittyihin jätteen hautausmaahan.

Ympäristön pilaantumisen ehkäisemisen ja vähentämisen yhtenäistämiseksi annetun neuvoston direktiivin 96/61/EY 5 artiklan 1 kohdasta poiketen Latviassa ei sovelleta vaatimuksia luvan myöntämiselle olemassa oleville laitoksille siirtymäsäännöksessä määrättyihin laitoksiin siirtymäaikana siltä osin, kuin on kyse velvoitteesta käyttää laitoksia 9 artiklan 3 ja 4 kohdan mukaisten, parhaaseen käytettävissä olevaan tekniikkaan perustuviin päästöjen raja-arvojen, vastaavien muuttujien tai teknisten toimenpiteiden mukaisesti.

Siirtymäaika kestää laitospohjaisesti vuoden 2008, 2009 tai 2010 loppuun.

Henkilöiden terveyden suojelemisesta ionisoivan säteilyn aiheuttamilta vaaroilta lääketieteellisen säteilyaltistuksen yhteydessä ja neuvoston direktiivin 84/466/Euratom kumoamisesta annetun neuvoston direktiivin 97/43/Euratom 8 artiklasta ja 9 artiklan 1 kohdasta poiketen radiologisia laitteita ja erityistoimintoja koskevia säännöksiä ei sovelleta Latviassa ennen vuoden 2005 loppua. Laitteita ei saa saattaa muiden jäsenvaltioiden markkinoille.

XI Lisäys A. Lisäyksessä luetellaan eläimistä saatavia elintarvikkeita käsittelevät laitokset, joille myönnetään siirtymäaika laitosten rakenteita koskevien vaatimusten saattamiseksi yhteisön säädösten edellyttämälle vähimmäistasolle.

XII Lisäys B. Lisäyksessä luetellaan eläinjätteitä käsittelevät laitokset, joille myönnetään siirtymäaika laitosten rakenteita koskevien vaatimusten saattamiseksi yhteisön säädösten edellyttämälle vähimmäistasolle.

Liite IX: Luettelo, jota tarkoitetaan liittymisasiakirjan 24 artiklassa: Liettua

I Tavaroiden vapaa liikkuvuus. Liettualle myönnetään siirtymäaika ihmisille tarkoitettuja lääkkeitä koskevien yhteisön sääntöjen soveltamiseen. Siirtymäsäännös on samansisältöinen kuin vastaava Kyprosta koskeva säännös, jota on selostettu liitteen VII kohdassa I. Liettualle myönnetty siirtymäaika kestää pisimmillään vuoden 2007 loppuun saakka.

Lisäksi Liettualle myönnetään vastaavanlainen siirtymäaika Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviin 2001/82/EY eläinlääkkeitä koskevista yhteisön säännöistä vuoden 2007 loppuun saakka. Samansisältöinen siirtymäjärjestely myönnetään myös Puolalle.

Liettualle myönnettyjen siirtymäaikojen piiriin kuuluvat lääkevalmisteet on lueteltu liitteen IX lisäyksessä A.

II Henkilöiden vapaa liikkuvuus. Siirtymäsäännös on samansisältöinen kuin vastaava

Tšekkiä koskeva säännös, jota on selostettu liitteen V kohdassa I.

III Palvelujen tarjoamisen vapaus. Liettualle myönnetään vuoden 2007 loppuun saakka talletusten vähimmäisvakuustasoa koskeva siirtymäaika. Siirtymäsäännös on samansisältöinen kuin vastaava Viroa koskeva säännös, jota on selostettu liitteen VI kohdassa II. Liettuan on varmistettava, että sen talletusten vakuusjärjestelmä tarjoaa vähintään 14 481 euron vakuusturvan vuoden 2006 loppuun asti ja vähintään 17 377 euron vakuusturvan vuoden 2007 aikana.

Liettualle on oikeus olla soveltamatta vuoden 2007 loppuun saakka sijoittajien korvausjärjestelmiä koskevaa vähimmäiskorvaustasoa. Siirtymäsäännös on samansisältöinen kuin vastaava Viroa koskeva säännös, jota on selostettu liitteen VI kohdassa II. Liettuan on varmistettava, että sen sijoittajien korvausjärjestelmä kohoaa portaittain siten, että se tarjoaa vähintään 5 792 euron turvan vuoden 2005 loppuun asti ja vähintään 11 585 euron turvan vuoden 2006 alun ja vuoden 2007 loppuun välisenä aikana.

IV Pääomien vapaa liikkuvuus. Liettualle myönnetään maatalousmaan ja metsien ulkomaalaisomistusta koskeva siirtymäaika. Siirtymäsäännös on samansisältöinen kuin vastaava Tšekkiä koskeva säännös, jota on selostettu liitteen V kohdassa II.

V Maatalous.

Maataloutta koskeva lainsäädäntö. Liettualle myönnetään poikkeuksia koskien maataloustuotteiden luonnonmukaisesta tuotantotavasta ja siihen viittaavista merkinnöistä maataloustuotteissa ja elintarvikkeissa annettuun neuvoston asetukseen (ETY) N:o 2092/91. Siirtymäsäännökset ovat samansisältöisiä kuin vastaavat Latviaa koskevat säännökset, joita on selostettu liitteen VIII kohdassa IV.

Maito- ja maitotuotealan yhteistä markkinajärjestelyä koskevista lisäsäännöistä kuluutukseen tarkoitettun maidon osalta annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 2597/97 3 artiklan 1 kohdan b ja c alakohdasta poiketen, Liettua ei sovelleta rasvapitoisuutta koskevia vaatimuksia maassa tuotettuun kuluutukseen tarkoitettuun maitoon ennen 1 päivää tammikuuta 2009, siten että Liettua saa lukea rasvapitoisuudeltaan 3,2 prosenttia

olevan maidon täysmaidon luokkaan ja rasvapitoisuudeltaan vähintään 1,0 prosenttia ja enintään 2,5 prosenttia olevan maidon kevytmaidon luokkaan. Kulutukseen tarkoitettua maitoa, joka ei vastaa rasvapitoisuutta koskevia vaatimuksia, saa pitää kaupan ainoastaan Liettuassa tai viedä kolmanteen maahan.

Liettualle myönnetään naudanliha-alan yhteistä markkinajärjestelyä koskeva poikkeus. Siirtymäsäännös on samansisältöinen kuin vastaava Viroa koskeva säännös, jota on selostettu liitteen VI kohdassa IV.

Eläinlääkintää ja kasvinsuojelua koskeva lainsäädäntö. Liettualle myönnetään siirtymäaika eläimistä saatavia elintarvikkeita käsitteleville laitoksille (14 liha-alan, yksi maitoalan ja viisi kala-alan laitosta) vuoden 2006 loppuun saakka. Siirtymäsäännös on samansisältöinen kuin vastaava Tšekkiä koskeva säännös, jota on selostettu liitteen V kohdassa III.

Liettualle myönnetään raakamaidon laatua koskeva siirtymäaika vuoden 2006 loppuun asti. Siirtymäsäännös on samansisältöinen kuin vastaava Latviaa koskeva säännös, jota on selostettu liitteen VIII kohdassa IV.

Liettualle myönnetään vuoden 2005 loppuun asti siirtymäaika perunan vaaleaa rengasmätää koskevan lainsäädännön panemiseksi täytäntöön. Liettualle myönnetään vuoden 2010 loppuun asti oikeus poiketa kasvinjalostajain oikeuksien palkkionmaksun järjestelmästä.

VI Kalastus. Liettualle myönnetään neuvoston asetusta (ETY) N:o 3760/92 yhteisön kalastus- ja vesiviljelyjärjestelmän perustamisesta koskeva poikkeus. Siirtymäsäännös on samansisältöinen kuin vastaava Viroa koskeva säännös, jota on selostettu liitteen VI kohdassa V.

VII Liikennepolitiikka

Sisäistä maantieliikennettä koskevat vastaavuorisat siirtymäjärjestelyt. Siirtymäsäännös on samansisältöinen kuin vastaava Tšekkiä koskeva säännös, jota on selostettu liitteen V kohdassa IV.

Ajopiirturi. Siirtymäsäännös on samansisältöinen kuin vastaava Kyprosta koskeva säännös, jota on selostettu liitteen VII kohdassa VI.

Lentoliikenteen melutaso. Neuvoston direktiivissä 92/14/ETY säädetään lentoliikenteen melutasosta. Liettuassa ei sovelleta direktiivissä vahvistettuja melurajoja Kaunasin kansainvälisellä lentoasemalla ennen vuoden 2004 loppua Azerbaidžanin, Kazakstanin, Moldovan, Venäjän federaation, Turkmenistanin ja Ukrainan rekisterissä oleviin ilmaaluksiin. Samansisältöinen siirtymäsäännös koskee myös Unkaria.

Tavara- ja henkilöliikenteen harjoittajien ammattiin pääsy sekä tutkintodistukset. Siirtymäsäännös on samansisältöinen kuin vastaava Latviaa koskeva säännös, jota on selostettu liitteen VIII kohdassa VI. Liettuan siirtymäaika kestää vuoden 2006 loppuun saakka.

VIII Verotus. Poiketen neuvoston arvonlisäverotusta koskevasta kuudennesta neuvoston direktiivistä 77/388/ETY, sellaisena kuin se on muutettuna, Liettua saa pitää voimassa kansainvälisten henkilökuljetusten vapautuksen arvonlisäverosta joko siihen asti kuin se direktiivin edellytysten mukaan on mahdollista tai niin kauan kuin samaa vapautusta sovelletaan jossakin nykyisistä jäsenvaltioista sen mukaan, kumpi ajankohta on aikaisempi. Vastaava vapautus myönnetään kaikille unionin uusille sekä nykyisille jäsenvaltioille samassa laajuudessa.

Valmisteverotuksen osalta Liettualle myönnetään savukkeita koskeva siirtymäaika. Siirtymäsäännös on samansisältöinen kuin vastaava Tšekkiä koskeva säännös, jota on selostettu liitteen V kohdassa V. Liettualle myönnetty siirtymäaika kestää vuoden 2009 loppuun saakka.

IX Energia. Liettualle myönnetään siirtymäaika neuvoston direktiivin 68/414/ETY jäsenvaltioiden velvollisuudesta ylläpitää raakaöljy- ja öljytuotevarastojen vähimmäistasoa, sellaisena kuin se on muutettuna, soveltamiseen. Varastojen on kooltaan vastattava kotimaista kulutusta seuraavasti: 49 päivää liittymispäivään mennessä; 56 päivää vuoden 2004 loppuun mennessä; 63 päivää vuoden 2005 loppuun mennessä; 69 päivää vuoden 2006 loppuun mennessä; 76 päivää vuoden 2007 loppuun mennessä; 83 päivää vuoden 2008 loppuun mennessä; 90 päivää vuoden 2009 loppuun mennessä.

X Ympäristö. Bensiinin varastoinnista ja sen jakelusta varastoalueilta huoltoasemille aiheutuvien haihtuvien orgaanisten yhdisteiden päästöjen torjunnasta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 94/63/EY 3, 4 ja 6 artiklaa sekä liitteiden I–III vaatimuksia varastoalueiden varastosäiliöistä, kuljetettavien säiliöiden täyttämisestä ja tyhjentämisestä varastoalueilla sekä huoltoasemien varastosäiliöiden täyttämisestä ei sovelleta Liettuassa täysimääräisesti ennen vuoden 2007 loppua. Artiklan 5 kuljetettavia säiliöitä koskevia määräyksiä sovelletaan siirtymäsäännöksessä määrättyllä tavalla ennen vuoden 2005 loppua.

Pakkauksista ja pakkausjätteistä annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 94/62/EY 6 artiklan 1 kohdan a ja b alakohdasta poiketen Liettuan tulee saavuttaa muovin ja metallin kierrätystavoite sekä kokonaiskierrätys- ja hyödyntämistavoitteet vuoden 2006 loppuun mennessä välitavoitteita noudattaen.

Yhdyskuntajätevesien käsittelystä annetun neuvoston direktiivin 91/271/EY 3 ja 4 artiklasta sekä 5 artiklan 2 kohdasta poiketen Liettuassa sovelletaan yhdyskuntajätevesien keräysjärjestelmiä ja käsittelyä koskevia vaatimuksia osittain ennen vuoden 2009 loppua välitavoitetta noudattaen. Taajamissa, joiden asukasvastineluku on yli 10 000, on direktiivin 4 artiklan ja 5 artiklan 2 kohdan säännöksiä noudatettava vuoden 2007 loppuun mennessä.

Tiettyjen suurista polttolaitoksista ilmaan joutuvien epäpuhtauspäästöjen rajoittamisesta annetusta Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivistä 2001/80/EY (LCP-direktiivi) poiketen Liettuassa ei sovelleta liitteiden IV ja VI Aosien rikkidioksidin ja typenoksidien päästöraja-arvoja ennen vuoden 2015 loppua kolmessa sähkön ja lämmön yhteistuotantolaitoksessa. Laitoksille asetetaan välitavoitteet. Liettuan on esitettävä viimeistään 1 päivänä tammikuuta 2007 ja uudelleen viimeistään 1 päivänä tammikuuta 2012 komissiolle ajantasaistettu suunnitelma siitä, miten jäljellä olevat laitokset asteittain ja selkeän aikataulun mukaisesti voivat noudattaa yhteisön lainsäädäntöä.

XI Lisäys A. Lisäyksessä luetellaan lääkevalmisteet, jotka kuuluvat tavaroiden vapaata

liikkuvuutta koskevan siirtymäsäännöksen piiriin.

XII Lisäys B. Lisäyksessä luetellaan eläimistä saatavia elintarvikkeita käsittelevät laitokset, joille myönnetään siirtymäaika laitosten rakenteita koskevien vaatimusten saattamiseksi yhteisön säädösten edellyttämälle vähimmäistasolle.

Liite X: Luettelo, jota tarkoitetaan liittymisasiakirjan 24 artiklassa: Unkari

I Henkilöiden vapaa liikkuvuus. Siirtymäsäännös on samansisältöinen kuin vastaava Tšekkiä koskeva säännös, jota on selostettu liitteen V kohdassa I.

II Palvelujen tarjoamisen vapaus. Unkarilla on oikeus olla soveltamatta vuoden 2007 loppuun saakka sijoittajien korvausjärjestelmiä koskevaa vähimmäiskorvaustasoa. Siirtymäsäännös on samansisältöinen kuin vastaava Viroa koskeva säännös, jota on selostettu liitteen VI kohdassa II. Unkarin on varmistettava, että sen sijoittajien korvausjärjestelmä kohoaa portaittain siten, että se tarjoaa vähintään 3 783 euron suojan vuoden 2004 loppuun asti ja vähintään 7 565 euron suojan vuoden 2005 alun ja vuoden 2007 lopun välisenä aikana.

Unkarilla on oikeus olla soveltamatta luottolaitosten liiketoiminnan aloittamisesta ja harjoittamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2000/12/EY, sellaisena kuin se on muutettuna, 5 artiklan 2 kohdan perustamis pääomaa koskevaa vaatimusta vuoden 2007 loppuun saakka sellaisiin osuustoiminnallisiin luottolaitoksiin, jotka on jo perustettu liittymispäivänä. Unkarin on varmistettava, että perustamis pääoma on näiden osuustoiminnallisten luottolaitosten osalta vähintään 378 200 euroa vuoden 2006 loppuun saakka ja vähintään 756 500 euroa 1 päivän tammikuuta 2007 ja 31 päivän joulukuuta 2007 välisenä aikana. Siirtymäaikana yritysten omat varat eivät saa olla vähemmän kuin suurin määrä, jonka ne ovat saavuttaneet liittymispäivän jälkeen.

III Pääomien vapaa liikkuvuus. Unkarille myönnetään maatalousmaan ja metsien ulkomaalaisomistusta koskeva siirtymäaika se-

kä siirtymäaika, joka koskee ulkomaalaisten oikeutta ostaa vapaa-ajan asuntoja. Siirtymäsäännökset ovat samansisältöisiä kuin vastaavat Tšekkiä koskevat säännökset, joita on selostettu liitteen V kohdassa II.

IV Kilpailupolitiikka. Unkarille myönnetään kolme verotukien siirtymäjärjestelyä. Ensimmäinen siirtymäjärjestely jakautuu kahteen osaan yrityskoon perusteella. Pienille ja keskisuurille yrityksille Unkari saa maksaa kansallisissa laeissa säänneltyjä ennen 1 päivää tammikuuta 2003 myönnettyjä yhtiöverohelpotuksia vuoden 2011 loppuun asti. Suuryritysten verohelpotuksia on rajoitettu sen mukaan, onko kyseessä alueellinen investointituki, tuki koulutukseen, tutkimus- ja tuotekehitystoimintaan, työllisyys- ja ympäristöinvestointeihin vai julkisiin infrastruktuuri-investointeihin.

Alueellisen investointituen määrä on rajattu 50 tai 75 prosenttiin tukikelpoisista investointikustannuksista investoinnin toteutusajankohdan perusteella. Koska moottori-ajoneuvoala on EY:n valtiontukisäännösten mukainen rakenteellisesta ylikapasiteetista kärsivä ala, tuki on rajoitettu enimmillään 20 tai 30 prosenttiin. Laskelmissa huomioidaan ainoastaan sellainen tuki, joka määräytyy 1 päivän tammikuuta 2003 jälkeisiin voittoihin. Tukikelpoiset kustannukset on määriteltävä alueelliseen investointitukeen sovellettavien yhteisön sääntöjen mukaan (EYVL C 74, 10.3.1998, s. 9).

Koulutus-, tutkimus- ja kehittämistoiminnan sekä työllisyys- ja ympäristöinvestointien tuki-intensiteetit määräytyvät niitä koskevien valtiontukisäännösten mukaisesti. Tuki-intensiteetillä tarkoitetaan tuen määrää suhteessa hyväksyttäviin tukikelpoisiin kustannuksiin. Tukikelpoiset kustannukset, jotka ovat aiheutuneet vuoden 1997 alusta vuoden 2005 loppuun mennessä voidaan ottaa huomioon. Julkisiin infrastruktuureihin liittyvien investointien osalta tuki rajoitetaan 100 prosenttiin vuoden 2002 loppuun mennessä aiheutuneista kuluista.

Kaikkea tukea, jota myönnetään edellä mainitun lainsäädännön nojalla ja jota ei ole muutettu edellä mainittujen edellytysten mukaiseksi liittymispäivään mennessä, pidetään uutena tukena. Uusi tuki tulee hyväksyttävä komissiossa ennen sen täytäntöönpanoa. Un-

karin on vuoden 2006 kesäkuun loppuun mennessä toimitettava komissiolle tiedot edellä mainittujen poikkeusten mukaisista toimenpiteistä.

Toisessa siirtymäjärjestelyssä Unkari saa soveltaa ennen vuotta 2003 myönnettyjä ulkomaalaisten yritysten yhtiöveron alennuksia vuoden 2005 loppuun saakka. Kolmannen siirtymäjärjestelyn mukaan Unkari saa soveltaa vuoden 2007 loppuun saakka paikalliselle liiketoiminnalle tarkoitettuja sellaisia veronalennuksia enintään kahteen prosenttiin saakka yritysten liiketulosta, jotka paikallishallinto on myöntänyt rajoitetuksi ajaksi. Paikallisveroalennusta ei saa myöntää sellaiselle yritykselle, joka hyötyy edellä kuvatusta ensimmäisestä verotukiohjelmasta.

V Maatalous.

Maataloutta koskeva lainsäädäntö. Maito- ja maitotuotealan yhteistä markkinajärjestelyä koskevista lisäsäännöistä kulutukseen tarkoitettun maidon osalta annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 2597/97 3 artiklan 1 kohdan b alakohdasta poiketen, rasvapitoisuutta koskevia vaatimuksia ei sovelleta Unkarissa tuotettuun kulutukseen tarkoitettuun maitoon viiden vuoden ajan liittymispäivästä, siten että Unkari saa pitää kaupan kulutukseen tarkoitettuna maitona maitoa, jonka rasvapitoisuus on 2,8 prosenttia. Kulutukseen tarkoitettua maitoa, joka ei vastaa rasvapitoisuutta koskevia vaatimuksia, saa pitää kaupan ainoastaan Unkarissa tai viedä kolmanteen maahan.

Viinin yhteisestä markkinajärjestelystä annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1493/1999 liitteen V määräyksistä poiketen Unkarin kaikilla viininviljelyvyöhykkeillä sallitaan kymmenen vuoden ajan liittymispäivästä pöytäviinien osalta 7,7 tilavuusprosentin vähimmäisalkoholipitoisuus.

Neuvoston asetuksen (EY) N:o 1493/1999 soveltamista koskevista eräistä yksityiskohdaisista säännöistä tiettyjen viinituotteiden kuvauksen, nimityksen, tarjontamuodon ja suojauksen osalta annetusta komission asetuksesta (EY) N:o 753/2002 poiketen Unkarissa tuotettujen ja yksinomaan Unkarissa myytävien viinien etiketeissä sallitaan Rizlingszilváni-nimen käyttö lajikkeen Müller Thurgau synonyyminä vuoden 2008 loppuun saakka.

Eläinlääkintää ja kasvinsuojelua koskeva lainsäädäntö. Unkarille myönnetään kanojen pitoa koskeva siirtymäaika. Siirtymäsäännös on samansisältöinen kuin vastaava Tšekkiä koskeva säännös, jota on selostettu liitteen V kohdassa III.

Unkarille myönnetään siirtymäaika eläimistä saatavia elintarvikkeita käsitteleville laitoksille (44 liha-alan laitosta) vuoden 2006 loppuun saakka. Siirtymäsäännös on samansisältöinen kuin vastaava Tšekkiä koskeva säännös, jota on selostettu liitteen V kohdassa III.

VI Liikennepolitiikka

Sisäistä maantieliikennettä koskevat vasta- vuoroiset siirtymäjärjestelyt. Siirtymäsäännös on samansisältöinen kuin vastaava Tšekkiä koskeva säännös, jota on selostettu liitteen V kohdassa IV. Unkarille myönnetty siirtymäaika on kuitenkin vuoden pitempi, enintään kuusi vuotta. Unkarin tulee ilmoittaa liittymistä seuraavan kolmannen vuoden loppuun mennessä, pidentääkö se siirtymä- kautta edelleen kahdella vuodella.

Ajoneuvojen mitat ja painot. Neuvoston direktiivissä 96/53/EY sellaisena kuin se on muutettuna, säädetään tiettyjen yhteisössä liikkuvien tieliikenteen ajoneuvojen suurimista kansallisissa ja kansainvälisissä liikenteessä sallituista mitoista ja painoista. Unkarille myönnetään tiettyjä sallittuja mittoja ja painoja koskevia poikkeuksia johtuen maan tiettyjen tieverkosto-osien huonommasta kunnosta. Unkari on kuitenkin sitoutunut tieverkostonsa asteittaiseen parantamiseen. Samansisältöinen siirtymäsäännös koskee myös Puolaa.

Rautatie. Rautatieliikenteen kehittämistä koskevassa neuvoston direktiivissä 91/440/ETY, sellaisena kuin se on muutettuna, säädetään rautatiekilpailun avaamisen edellytyksistä. Kilpailu on avattu toistaiseksi vain rajoitetusti ja koskee ainoastaan EU:n jäsenvaltioiden sisäistä kansainvälistä tavaraliikennettä. Direktiivin 10 artiklan 3 kohtaa sovelletaan Unkarissa vuoden 2006 loppuun saakka siten, että Unkarin valtionrautateiden on toimittava yhteistyössä toimiluvan saaneiden rautatieyritysten kanssa. Lisäksi vähintään 20 prosenttia Unkarin alueella sijaitsevista Euroopan laajuisen rautateiden tavaraliikenneverkon vuosittaisesta kokonaiskapa-

siteetista on varattava muille rautatieyrityksille kuin Unkarin valtionrautateille. Samansisältöinen siirtymäsäännös koskee myös Puolaa.

Lentoliikenteen melutaso. Siirtymäsäännös on samansisältöinen kuin vastaava Liettuaa koskeva säännös, jota on selostettu liitteen IX kohdassa VII.

VII Verotus. Poiketen neuvoston arvonlisäverotusta koskevasta kuudennesta neuvoston direktiivistä 77/388/ETY, sellaisena kuin se on muutettuna, Unkari saa pitää voimassa vähintään 12 prosentin suuruisen alennetun arvonlisäverokannan hiilen, hiilibriketin, koksen, polttopuun ja puuhiilen luovutuksen sekä kaukolämmityspalveluiden suorituksen osalta vuoden 2007 loppuun saakka, sekä vähintään 12 prosentin suuruisen alennetun arvonlisäverokannan ravintolapalveluiden suorituksen ja vastaavissa tiloissa myytävien elintarvikkeiden luovutuksen osalta vuoden 2007 loppuun saakka tai direktiivin 28 1 artiklassa tarkoitettua siirtymäkauden loppuun saakka sen mukaan, kumpi ajankohta on aikaisempi. Unkari saa myös säilyttää vähintään viiden prosentin suuruisen alennetun arvonlisäverokannan maakaasun ja sähkön luovutuksen osalta yhden vuoden ajan liittymispäivän jälkeen, sanotun kuitenkaan rajoittamatta direktiivissä säädettyä menettelyä noudattaen tehtävää virallista päätöstä.

Lisäksi Unkari saa pitää voimassa kansainvälisten henkilökuljetusten vapautuksen arvonlisäverosta joko siihen asti kun se direktiivin edellytysten mukaan on mahdollista tai niin kauan kuin samaa vapautusta sovelletaan jossakin nykyisistä jäsenvaltioista sen mukaan, kumpi ajankohta on aikaisempi. Vastaava vapautus myönnetään kaikille uusille sekä nykyisille jäsenvaltioille samassa laajuudessa.

Valmisteverotuksen osalta Unkarille myönnetään savukkeita koskeva siirtymäaika. Siirtymäsäännös on samansisältöinen kuin vastaava Tšekkiä koskeva säännös, jota on kuvattu liitteen V kohdassa V. Unkarille myönnetty siirtymäaika kestää vuoden 2008 loppuun saakka.

VIII Ympäristö. Unkarille myönnetään siirtymäaika Euroopan yhteisössä, yhteisöön ja yhteisöstä tapahtuvien jätteiden siirtojen val-

vonnasta ja tarkastamisesta annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 259/93 soveltamiseen 30 päivään kesäkuuta 2005 saakka. Siirtymäaikana kaikkien hyödynnettäviksi tarkoitettujen jätteiden vientiin Unkariin sovelletaan jätteesiirtoasetuksen mukaista ilmoitusmenettelyä. Toimivaltaisten viranomaisten on vastustettava jätteen vientiä Unkariin, mikäli jäte vietäisiin hyödynnettäväksi laitokseen, joka hyötyy Unkarille myönnetystä tilapäisestä poikkeuksesta ongelmajätteen polttoa koskevan neuvoston direktiivin 94/67/EY tai suurten polttolaitosten ilmapäästöjen rajoittamista koskevan Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2001/80/EY tiettyjen säännösten soveltamiseen.

Pakkauksista ja pakkausjätteistä annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 94/62/EY 6 artiklan 1 kohdan a ja b alakohdasta poiketen, Unkarin tulee saavuttaa muovin ja lasin kierrätystavoitteet sekä kokonaishyödyntämistavoite vuoden 2005 loppuun mennessä välitavoitteita noudattaen. Poiketen direktiivin 6 artiklan 1 kohdan b alakohdasta Unkari voi asettaa 46 prosentin kokonaiskierrätystavoitteen vuodesta 2005 alkaen.

Yhdyskuntajätevesien käsittelystä annetun neuvoston direktiivin 91/271/ETY 3 ja 4 artiklasta sekä 5 artiklan 2 kohdasta poiketen Unkarissa sovelletaan yhdyskuntajätevesien keräysjärjestelmiä ja käsittelyä koskevia vaatimuksia osittain ennen vuoden 2015 loppua välitavoitteita noudattaen. Taajamissa, joiden asukasvastineluku on yli 10 000, tulee haavoittumiselle alttiilla alueilla noudattaa direktiivin säännöksiä vuoden 2008 loppuun mennessä ja taajamissa, joiden asukasvastineluku on yli 15 000, vuoden 2010 loppuun mennessä. Poiketen direktiivin 13 artiklasta Unkarissa ei sovelleta liitteen III teollisuusaloihin kuuluvien laitosten biohajoavia teollisuusjätevesiä koskevia vaatimuksia kymmenessä laitoksessa ennen vuoden 2008 loppua.

Ihmisten käyttöön tarkoitettua vettä laadusta annetun neuvoston direktiivin 98/83/EY 9 artiklan 1 kohdasta poiketen, Unkari voi säätää poikkeuksista arseenia koskevan muuttujan arvoon ennen 25 päivää joulukuuta 2009 ilmoittamatta tällaisesta päätöksestä komissiolle. Tämä poikkeus ei koske

elintarvikkeiden valmistukseen tarkoitettua juomavettä.

Vaarallisten jätteiden polttamisesta annetun neuvoston direktiivin 94/67/EY 7 ja 11 artiklasta sekä liitteestä III poiketen, Unkarissa ei sovelleta päästöjen raja-arvoja ja mittauksen vaatimuksia määrättyihin polttolaitoksiin ennen 30 päivää kesäkuuta 2005.

Tiettyjen suurista polttolaitoksista ilmaan joutuvien epäpuhtauspäästöjen rajoittamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2001/80/EY (LCP-direktiivi) vaatimuksista poiketen, Unkarissa ei sovelleta liitteiden III–VII Aosan rikkidioksidin, typpien oksidien ja hiukkasten päästöarvoja määrättyissä laitoksissa ennen vuoden 2004 loppua.

IX Tulliliitto. Poiketen tariffi- ja tilastonomikkeistosta ja yhteisestä tullitariffista annetusta neuvoston asetuksesta (ETY) N:o 2658/87, sellaisena kuin se on muutettuna, Unkari saa vuoden 2007 loppuun saakka avata vuosittaisen tariffikiintiön seostamattomalle alumiinille yhteisön tullitariffia alemmalla tullilla vuosittaisen tariffikiintiön puitteissa edellyttäen, että sanottu raaka-aine käytetään tai jalostetaan Unkarissa.

X Lisäys A. Lisäyksessä luetellaan eläimistä saatavia elintarvikkeita käsittelevät laitokset, joille myönnetään siirtymäaika laitosten rakenteita koskevien vaatimusten saattamiseksi yhteisön säädösten edellyttämälle vähimmäistasolle.

XI Lisäys B. Lisäyksessä luetellaan kananmunantuotantolaitokset, joille myönnetään siirtymäaika kanahäkkejä koskevien vaatimusten saattamiseksi yhteisön säädösten edellyttämälle vähimmäistasolle.

Liite XI: Luettelo, jota tarkoitetaan liittymisasiakirjan 24 artiklassa: Malta

I Tavaroiden vapaa liikkuvuus. Maltalle myönnetään siirtymäaika ihmisille tarkoitettuja lääkkeitä koskevien yhteisön sääntöjen soveltamiseen. Siirtymäsäännös on samansäiltöinen kuin vastaava Kyprosta koskeva säännös, jota on selostettu liitteen VII kohdassa I. Maltan siirtymäaika kestää pisimmillään vuoden 2006 loppuun saakka.

Maltalle myönnettyjen siirtymäaikojen piiriin kuuluvat lääkevalmisteet on lueteltu liitteen XI lisäyksessä A.

II Henkilöiden vapaa liikkuvuus. Maltalle myönnetään mahdollisuus päättää uudelleen kansallisten työlupamenettelyjen soveltamisesta, mikäli sen ja muiden EU-maiden välillä aiheutuu tai uhkaa aiheutua vakavia työmarkkinahäiriöitä.

III Kilpailupolitiikka. Maltalle myönnetään siirtymäjärjestelyjä verotus- ja rakenneuudistukseen liittyen. Ensimmäinen siirtymäjärjestely koskee liiketoiminnan edistämislain mukaista toimintatukiohjelmaa. Toimintatukiohjelmassa yrityksen saama vuotuinen tuki on enintään 7 200 Maltaan liiraa työntekijää kohden. Mikäli laskenta perustuu voittoihin, vuotuinen määrä on enintään 25 000 Maltaan liiraa työntekijää kohden. Toimintatuki, eli yrityksen yleisten operatiivisten toimintojen rahoittamiseen myönnetty tuki, on yleensä valtiontukisäännösten vastainen.

Toisen siirtymäjärjestelyn mukaan yhtiöero vapautuksia voidaan myöntää pienille ja keskiuurille yrityksille vuoden 2011 loppuun saakka. Valtiontuki suuryritysten alueellisille investoinneille saa olla enintään 50 tai 75 prosenttia tukikelpoisista investointikustannuksista riippuen investoinnin toteutusajankohdasta. Tukikelpoiset kustannukset on määriteltävä alueellisia valtiontukia koskevien suuntaviivojen perusteella. Valtion tuki koulutus-, tutkimus- ja kehittämistoiminnalle sekä ympäristöinvestointeihin ei saa ylittää niitä asianomaisia valtiontukisäännösten tuki-intensiteetin enimmäismääriä, joita sovelletaan kyseisiin tukitavoitteisiin. Tällöin huomioidaan sellaiset tukikelpoiset kustannukset, jotka ovat aiheutuneet 1 päivän tammikuuta 1995 ja vuoden 2006 lopun välisenä aikana.

Kaikkea tukea, jota myönnetään edellä tarkoitettujen järjestelyjen nojalla ja jota ei ole muutettu edellä mainittujen edellytysten mukaiseksi liittymispäivään mennessä, on pidettävä uutena tukena.

Kolmannen siirtymäjärjestelyn mukaan Malta saa myöntää rakenneuudistustukea yhteensä enintään 419 491 000 Maltaan liiraa Malta Drydocks ja Malta Shipbuilding Company Limited -yrityksille rakenneuudistuskautella 2002–2008. Maltaan on pantava täytäntöön telakoiden rakenneuudistus sellaisen

rakenneuudistussuunnitelman pohjalta, jonka avulla on tarkoitus saavuttaa täysimääräinen elinkelpoisuus kauden päättymiseen mennessä. Lisäksi edellytetään, että tuen on oltava kertaluonteinen toimenpide. Telakat omistavalle yhtiölle ei myönnetä lisää tukea vuoden 2008 jälkeen.

IV Maatalous.

Maataloutta koskeva lainsäädäntö. Poiketen seuraavista asetuksista: neuvoston asetus (ETY) N:o 2759/75 sianliha-alan yhteisestä markkinajärjestelystä, neuvoston asetus (ETY) N:o 2771/75 muna-alan yhteisestä markkinajärjestelystä, neuvoston asetus (ETY) N:o 2777/75 siipikarja-alan yhteisestä markkinajärjestelystä, neuvoston asetus (EY) N:o 2200/96 hedelmä- ja vihannesalan yhteisestä markkinajärjestelystä, neuvoston asetus (EY) N:o 2201/96 hedelmä- ja vihannesjalostealan yhteisestä markkinajärjestelystä, neuvoston asetus (EY) N:o 1255/1999 maito- ja maitotuotealan yhteisestä markkinajärjestelystä sekä neuvoston asetus (EY) N:o 1493/1999 viinin yhteisestä markkinajärjestelystä, Maltalla on oikeus maatalouden markkinapolitiikan erityisohjelmaan, jonka perusteella Malta saa myöntää erityistä tilapäistä degressiivistä valtiontukea seitsemän vuoden ajan liittymispäivästä eläintuotteiden osalta ja 11 vuoden ajan kasvinviljelytuotteiden osalta. Tukimäärien enimmäistasot ja määrät luetellaan taulukko-osassa.

Lisäksi poiketen seuraavista asetuksista: neuvoston asetus (ETY) N:o 2759/75 sianliha-alan yhteisestä markkinajärjestelystä, neuvoston asetus (ETY) N:o 1766/92 vilja-alan yhteisestä markkinajärjestelystä, neuvoston asetus (EY) N:o 3072/95 riisin yhteisestä markkinajärjestelystä, neuvoston asetus (EY) N:o 2201/96 hedelmä- ja vihannesjalostealan yhteisestä markkinajärjestelystä, neuvoston asetus (EY) N:o 1254/1999 naudanliha-alan yhteisestä markkinajärjestelystä, neuvoston asetus (EY) N:o 1255/1999 maito- ja maitotuotealan yhteisestä markkinajärjestelystä sekä neuvoston asetus (EY) N:o 1260/2001 sokerialan yhteisestä markkinajärjestelystä, Maltaan sallitaan myöntää erityistä tilapäistä degressiivistä valtiontukea seitsemän vuoden ajan liittymispäivästä maahan tuotujen maataloustuotteiden jalostajille ja jakelijoille sellaisten maahantuotujen maata-

loustuotteiden ostamiseen, jotka ennen liittymistä saivat vientitukea tai joita tuotiin kolmansista maista tullitta. Tukimäärien enimmäistasot ja määrät luetellaan taulukko-osassa.

Maltan maatalouden markkinapolitiikan erityisohjelmaan kuuluvan maataloustuotteen osalta Maltaan sovelletaan yleistä taloudellista suojalauseketta enintään viiden vuoden ajan liittymispäivästä. Maltan on toimitettava kertomus toimenpiteiden täytäntöönpanosta vuosittain.

Maito- ja maitotuotealan lisämaksusta annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 3950/92 11 artiklasta poiketen, toimitetun maidon ominainen rasvapitoisuus vahvistetaan Maltan osalta viiden vuoden kuluttua liittymispäivästä. Ennen kuin ominainen rasvapitoisuus on vahvistettu, Maltassa ei sovelleta asetuksen soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä annetun komission asetuksen (EY) N:o 1392/2001 3 ja 4 artiklassa esitettyä rasvapitoisuuksien vertaamista lisämaksun laskemiseksi.

Hedelmä- ja vihannesjalostealan yhteisestä markkinajärjestelystä annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 2201/96 3 artiklasta poiketen, Maltassa tukijärjestelmää voidaan soveltaa jalostajien ja yksittäisten tuottajien välisiin sopimuksiin markkinointivuosina 2004/2005–2008/2009. Siitä tomaattien kokonaisuudesta, josta kukin jalostaja on tehnyt sopimuksen, jalostajien ja yksittäisten tuottajien välisten sopimusten mukaisten määrien osuus voi olla enintään 75 prosenttia markkinointivuonna 2004/2005, 65 prosenttia markkinointivuonna 2005/2006, 55 prosenttia markkinointivuonna 2006/2007, 40 prosenttia markkinointivuonna 2007/2008 ja 25 prosenttia markkinointivuonna 2008/2009. Maltan olemassa olevien osuuskuntien ja muiden tuottajaliittojen, joita ei ole hyväksytty tuottajaorganisaatioiksi yhteisön lainsäädännön mukaisesti, katsotaan olevan yksittäisiä tuottajia.

Maito- ja maitotuotealan yhteistä markkinajärjestelyä koskevista lisäsäännöistä kuluksen tarkoitettuna maidon osalta annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 2597/97 3 artiklan 1 kohdan b alakohdasta poiketen, täysmaidon vähimmäisrasvapitoisuutta koskevia vaatimuksia ei sovelleta Maltassa tuo-

tettuun kulutukseen tarkoitettuun maitoon viiden vuoden ajan liittymispäivästä. Kulutukseen tarkoitettua maitoa, joka ei vastaa rasvapitoisuutta koskevia vaatimuksia, saa pitää kaupan ainoastaan Maltassa tai viedä kolmanteen maahan.

Maltalle myönnetään naudanliha-alan yhteistä markkinajärjestelyä koskeva poikkeus. Siirtymäsäännös on samansisältöinen kuin vastaava Kyprosta koskeva säännös, jota on selostettu liitteen VII kohdassa V.

Malta voi viinin yhteisestä markkinajärjestelystä annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1493/1999 liitteen V määräyksistä poiketen säilyttää vuoden 2008 loppuun saakka tietyistä viiniköynnöslajikkeista tuotetun viinin luonnollisen vähimmäisalkoholipitoisuuden kahdeksassa tilavuusprosentissa siten, että sen luonnollisen alkoholipitoisuuden lisääminen voi olla enintään kolme tilavuusprosenttia.

Sokerialan yhteisestä markkinajärjestelystä annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1260/2001 45 artiklasta ja maatalouden yhteisistä markkinajärjestelyistä annettujen muiden asetusten vastaavista artikloista poiketen, Malta saa viiden vuoden ajan liittymispäivästä maksaa valtion tukea maataloustuotteiden laivakuljetuksille Gozosta soveltaen lineaarista vähennystä (20 prosenttia vuodessa).

Eläinlääkintää ja kasvinsuojelua koskeva lainsäädäntö. Maltalle myönnetään kanojen pitoa koskeva siirtymäaika. Siirtymäsäännös on samansisältöinen kuin vastaava Tšekkiä koskeva säännös, jota on selostettu liitteen V kohdassa III. Maltan siirtymäaika kestää vuoden 2006 loppuun saakka.

Maltalle myönnetään raakamaidon laatua koskeva siirtymäaika vuoden 2009 loppuun asti. Siirtymäsäännös on samansisältöinen kuin vastaava Latviaa koskeva säännös, jota on selostettu liitteen VIII kohdassa IV.

Malta voi siirtää viidellä vuodella neuvoston direktiivien 2002/53/EY ja 2002/55/EY (kansallisessa lajikeluettelossa olevien siementen markkinointi) täytäntöönpanoa. Maltalla ei ole kuitenkaan tänä aikana lupaa markkinoida siemeniä muissa EU:n jäsenvaltioissa.

V Kalastus. Maltalle myönnetään neuvoston asetusta (ETY) N:o 3760/92 yhteisön ka-

lastus- ja vesiviljelyjärjestelmän perustamisesta koskeva poikkeus. Siirtymäsäännös on samansisältöinen kuin vastaava Viroa koskeva säännös, jota on selostettu liitteen VI kohdassa V.

VI Liikennepolitiikka.

Nopeudenrajoittimien asentamista, katsastustoimintaa ja raskaan tavaraliikenteen veroja ja maksuja koskevat säännökset. Maltalle myönnetään siirtymäaikoja liittyen moottoriajoneuvojen varustamiseen nopeudenrajoittimilla, yksinomaan Maltan kotimaanliikenteessä käytettävien tiettyjen moottoriajoneuvojen katsastamiseen sekä verojen ja maksujen kantamiseen raskailta kotimaan tavaraliikenteen ajoneuvoilta tiettyjen infrastruktuurien käytöstä.

VII Verotus. Poiketen neuvoston arvonlisäverotusta koskevasta kuudennesta neuvoston direktiivistä 77/388/ETY, sellaisena kuin se on muutettuna, Malta saa pitää voimassa 1 päivään tammikuuta 2010 saakka ihmisten kulutettavaksi tarkoitettujen elintarvikkeiden ja farmaseuttisten tuotteiden luovutusten osalta vapautuksen, johon liittyy edellisessä vaiheessa maksetun veron palauttaminen. Malta saa pitää voimassa seuraavat vapautukset: vapautus arvonlisäverosta kotimaisten maaliikenteen henkilökuljetusten, kansainvälisten henkilökuljetusten ja saarten välisen kotimaisen meriliikenteen henkilökuljetusten osalta; vapautus arvonlisäverosta ilman tuotantopanoksiin sisältyvän arvonlisäveron hyvitystä kyseisessä direktiivissä tarkoitettujen julkisyhteisön suorittaman vedenjakelun osalta; vapautus arvonlisäverosta ilman tuotantopanoksiin sisältyvän arvonlisäveron hyvitystä direktiivissä tarkoitettujen rakennusten ja maapohjien luovutusten osalta. Vapautukset voidaan pitää voimassa direktiivissä säädetyn edellytyksen täyttymiseen saakka tai niin kauan kuin samaa vapautusta sovelletaan jossakin nykyisistä jäsenvaltioista sen mukaan, kumpi ajankohta on aikaisempi.

VIII Sosiaalipolitiikka ja työllisyys. Maltalle myönnetään siirtymäkausi neuvoston työsuojeludirektiivin 89/655/ETY ja neuvoston työaikadirektiivin (93/104/EY) soveltamiseen. Siirtymäaika päättyy edellisen osalta 1 päivänä tammikuuta 2006 ja jälkimmäisen osalta 31 päivänä heinäkuuta 2004.

IX Energia. Maltalle myönnetään siirtymäaika neuvoston direktiivin 68/414/ETY jäsenvaltioiden velvollisuudesta ylläpitää raakaöljy- ja öljytuotevarastojen vähimmäistasoa, sellaisena kuin se on muutettuna, soveltamiseen. Varastojen on kooltaan vastattava kotimaista kulutusta seuraavasti: moottori-polttoaine ja lentopolttoaine: 40 päivää liittymispäivään mennessä; 55 päivää vuoden 2004 loppuun mennessä; 90 päivää vuoden 2006 loppuun mennessä sekä muut tuoteluokat: 45 päivää liittymispäivään mennessä; 60 päivää vuoden 2004 loppuun mennessä; 90 päivää vuoden 2006 loppuun mennessä.

X Ympäristö. Bensiinin varastoinnista ja sen jakelusta varastoalueilta huoltoasemille aiheutuvien haihtuvien orgaanisten yhdisteiden päästöjen torjunnasta annetusta Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivistä 94/63/EY poiketen 4 artiklan ja liitteen II kuljetettavia säiliöitä koskevia määräyksiä ei sovelleta Maltassa ennen vuoden 2004 loppua neljään nosturilaitteistoon Enemaltan varastoalueella. Artiklan 5 olemassa olevia kuljetettavia säiliöitä varastoalueilla koskevia vaatimuksia sovelletaan osittain ennen vuoden 2004 loppua. Artiklan 6 ja liitteen III määräyksiä huoltoasemien olemassa olevien varastosäiliöiden täyttämistä sovelletaan osittain siirtymäsäännöksessä määrättyllä tavalla ennen vuoden 2004 loppua.

Maltalle myönnetään siirtymäaika Euroopan yhteisössä, yhteisöön ja yhteisöstä tapahtuvien jätteiden siirtojen valvonnasta ja tarkastamisesta annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 259/93 soveltamiseen vuoden 2005 loppuun saakka. Siirtymäaikana kaikkien hyödynnettäviksi tarkoitettujen jätteiden vientiin Maltaan sovelletaan asetuksen mukaista ilmoitusmenettelyä. Toimivaltaisten viranomaisten on vastustettava jätteen vientiä Maltaan, mikäli jäte vietäisiin hyödynnettäväksi laitokseen, joka hyötyy Maltalle myönnetystä tilapäisestä poikkeuksesta suurten polttolaitosten ilmapäästöjen rajoittamista koskevan Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2001/80/EY tiettyjen säännösten soveltamisesta.

Pakkauksista ja pakkausjätteistä annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 94/62/EY 6 artiklan 1 kohdan a ja b alakohdasta poiketen Maltaan tulee saavuttaa

muovin kierrätystavoite, kokonaiskierrätys- ja hyödyntämistavoitteet vuoden 2009 loppuun mennessä välitavoitteita noudattaen. Artiklasta 18 poiketen vaatimusta, jonka mukaan jäsenvaltiot eivät saa estää direktiivin vaatimusten mukaisten pakkausten markkinoillesaattamista alueellaan, ei sovelleta Maltassa ennen vuoden 2007 loppua. Maltan kansallisen lainsäädännön mukaan hiilihapoa sisältävät juomat, joiden alkoholipitoisuus on alle kaksi prosenttia, tulee myydä uudelleentätettävissä lasipulloissa tai anniskella metalliastioista.

Tiettyjen yhteisön vesiympäristöön päästettyjen vaarallisten aineiden aiheuttamasta pilaantumisesta annetusta neuvoston direktiivistä 76/464/ETY sekä sen tytärdirektiiveistä 83/513/ETY ja 86/280/ETY poiketen Maltassa ei sovelleta kadmiumin, kloroformin, trikloroetyleenin ja perkloroetyleenin päästöjen raja-arvoja siirtymäsäännöksessä määrättyissä voimallaisissa ja purkupaikoissa siirtymäaikana, joka pisimmillään kestää 31 päivään maaliskuuta 2007 saakka.

Yhdyskuntajätevesien käsittelystä annetun neuvoston direktiivin 91/271/ETY 3 artiklasta poiketen yhdyskuntajätevesien keräysjärjestelmiä koskevia vaatimuksia ei sovelleta Maltassa täysimääräisesti ennen 31 päivää lokakuuta 2006 ja 4 artiklasta poiketen yhdyskuntajätevesien käsittelyä koskevia vaatimuksia ei sovelleta täysimääräisesti ennen 31 päivää maaliskuuta 2007. Siirtymäsäännös sisältää välitavoitteet tietyille taajamille.

Ihmisten käyttöön tarkoitettun veden laadusta annetun neuvoston direktiivin 98/83/EY 5 artiklan 2 kohdasta, 8 artiklasta sekä liitteen I B osasta poiketen Maltassa ei sovelleta fluoridia ja nitraattia koskevia arvoja ennen vuoden 2005 loppua.

Luonnonvaraisten lintujen suojelusta annetun neuvoston direktiivin 79/409/ETY 5 artiklan a ja e alakohdasta, 8 artiklan 1 kohdasta ja liitteen IV kohdasta a poiketen Malta voi jatkaa seitsemän peippolinnun pyyntiä perinteisillä verkoilla vankeudessa pitämistä varten vuoden 2008 loppuun saakka. Siirtymäajan kuluessa rekisteröidään kaikki pyyntipaikat, aloitetaan vankeudessa kasvattamista koskeva ohjelma ja arvioidaan kasvattamisjärjestelmän onnistumista sekä perinnöllisen monimuotoisuuden ylläpitämiseksi tar-

peellinen pyydystettävien luonnonvaraisten lintujen määrä. Malta raportoi komissiolle vuosittain siirtymätoimenpiteen soveltamisesta ja tilanteen edistymisestä.

Tiettyjen suurista polttolaitoksista ilmaan joutuvien epäpuhtauspäästöjen rajoittamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2001/80/EY 4 artiklan 1 kohdasta ja liitteen VII A osasta poiketen hiukaspäästöjen raja-arvoja ei sovelleta Maltassa ennen vuoden 2005 loppua Delimaran voimallaitoksen ensimmäiseen vaiheeseen.

XI Tulliliitto. Poiketen tariffi- ja tilastonimikkeistöstä ja yhteisestä tullitariffista annetusta neuvoston asetuksesta (ETY) N:o 2658/87, sellaisena kuin se on muutettuna, Maltalla on 31 päivään elokuuta 2008 saakka oikeus tuoda muun muassa harjatusta villasta kudottua kangasta yhteisön tullitariffia alemmalla tullilla vuosittaisen tariffikiintiön puitteissa edellyttäen, että raaka-aineesta valmistetaan Maltan alueella miesten ja poikien päällysvaatteita.

XII Lisäys A. Lisäyksessä luetellaan lääkevalmisteet, jotka kuuluvat tavaroiden vapaata liikkuvuutta koskevan siirtymäsäännöksen piiriin.

XIII Lisäys B. Lisäyksessä luetellaan eläimistä saatavia elintarvikkeita käsittelevät laitokset, joille myönnetään siirtymäaika laitosten rakenteita koskevien vaatimusten saattamiseksi yhteisön säädösten edellyttämälle vähimmäistasolle.

XIV Lisäys C. Lisäyksessä luetellaan kananmunantuotantolaitokset, joille myönnetään siirtymäaika kanahäkkejä koskevien vaatimusten saattamiseksi yhteisön säädösten edellyttämälle vähimmäistasolle.

Liite XII: Luettelo, jota tarkoitetaan liittymisasiakirjan 24 artiklassa: Puola

I Tavaroiden vapaa liikkuvuus. Puolalle myönnetään siirtymäaika ihmisille tarkoitettuja lääkkeitä koskevien yhteisön sääntöjen soveltamiseen. Siirtymäsäännös on samansäilyttävä kuin vastaava Kyprosta koskeva säännös, jota on selostettu liitteen VII kohdassa I. Puolan siirtymäaika kestää pisimmillään vuoden 2008 loppuun saakka.

Puolalle myönnetään myös vastaavanlainen siirtymäaika Euroopan parlamentin ja neu-

voston direktiivin 2001/82/EY eläinlääkkeitä koskevasta yhteisön säännöistä vuoden 2008 loppuun saakka. Siirtymäsäännös on samansisältöinen kuin vastaava Liettuaa koskeva säännös, jota on selostettu liitteessä IX kohdassa I.

Puolalle myönnettyjen siirtymäaikojen piiriin kuuluvat lääkevalmisteet on lueteltu liitteen XII lisäyksessä A.

Puolalle myönnetään lisäksi siirtymäaika neuvoston direktiivien 90/385/ETY aktiivisia implantoitavia lääkinnällisiä laitteita koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä ja 93/42/ETY lääkinnällisistä laitteista soveltamiseen. Siirtymäaika koskee Puolan lääkelaitoksen myöntämiä todistuksia, joilla tavara määritellään lääkinnälliseksi materiaaliksi. Kansalliset todistukset ovat voimassa enintään vuoden 2005 loppuun saakka, mutta jäsenvaltioita ei velvoiteta tunnustamaan kyseisiä todistuksia.

II Henkilöiden vapaa liikkuvuus. Siirtymäsäännös on samansisältöinen kuin vastaava Tšekkiä koskeva säännös, jota on selostettu liitteen V kohdassa I.

III Palvelujen tarjoamisen vapaus. Puolalla on oikeus olla soveltamatta vuoden 2007 loppuun saakka sijoittajien korvausjärjestelmiä koskevaa vähimmäiskorvaustasoa. Siirtymäsäännös on samansisältöinen kuin vastaava Viroa koskeva säännös, jota on selostettu liitteen VI kohdassa II. Puolan on tällöin varmistettava, että sen sijoittajien korvausjärjestelmä kohoaa portaittain siten, että se tarjoaa vähintään 7 000 euron suojan vuoden 2004 loppuun asti, vähintään 11 000 euron suojan vuoden 2005 aikana, vähintään 15 000 euron suojan vuoden 2006 aikana ja vähintään 19 000 euron suojan vuoden 2007 aikana.

Puolalla on oikeus olla soveltamatta luottolaitosten liiketoiminnan aloittamisesta ja harjoittamisesta annetusta Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2000/12/EY, sellaisena kuin se on muutettuna, 5 artiklan 2 kohdan mukaista perustamispääomaa koskevaa vaatimusta vuoden 2007 loppuun saakka sellaisiin osuustoiminnallisiin luottolaitoksiin, jotka on jo perustettu liittymispäivänä. Puolan on varmistettava, että sen vaatima perustamispääoma on näiden osuustoiminnallisten luottolaitosten osalta vähintään 300 000 euroa vuoden 2005 loppuun asti ja vähintään

500 000 euroa vuoden 2006 alun ja vuoden 2007 lopun välisenä aikana. Siirtymäkauden aikana kyseisten yritysten omat varat eivät saa olla vähemmän kuin suurin määrä, jonka ne ovat saavuttaneet liittymispäivän jälkeen.

IV Pääomien vapaa liikkuvuus. Puolalle myönnetään siirtymäajat, jotka koskevat ulkomaalaisten oikeutta ostaa vapaa-ajan asuntoja, maatalousmaata sekä metsiä. Siirtymäsäännökset ovat samansisältöisiä kuin vastaavat Tšekkiä koskevat säännökset, joita on kuvattu liitteen V kohdassa II. Puolan osalta maatalousmaan ja metsien ulkomaalaisomistuksen rajoitukset voivat olla voimassa kaksitoista vuotta, pois lukien Warmińsko-Mazurskien, Pomorskien, Kujawsko-Pomorskien, Zachodniopomorskien, Lubuskien, Dolnośląskien, Opolskien ja Wielkopolskien voivodikunnat, joissa määräaika on seitsemän vuotta.

V Kilpailupolitiikka. Puolalle myönnetään kaksi siirtymäjärjestelyä yhteisön valtioneukisäännöstöön. Erityistalousaluetta koskevan yhtiöverovapausjärjestelyn lisäksi Puolalle myönnetään useita ympäristönsuojeluun tähtäviä tukiohjelmia, joiden saattaminen EY:n valtioneukisäännösten mukaiseksi toteutetaan osittain ympäristöasioiden neuvotteluluvussa sovittujen siirtymäkausien puitteissa.

Puola saa soveltaa vuonna 1994 annetun erityistalousalueita koskevan lain nojalla myönnettyjä yhtiöverovapautuksia pienyrityksiin vuoden 2011 loppuun asti ja keskiuuriin yrityksiin vuoden 2010 loppuun asti. Suuryritysten tukimäärät ovat rajoitetumpia. Lisäksi tuissa sovelletaan erilaisia periaatteita sen mukaan, onko kyseessä alueellinen investointi vai tuki koulutukseen, tutkimus- ja tuotekehitystoimintaan tai ympäristöinvestointiin (muu tuki kuin ympäristöluvussa määritelty siirtymäkauden mukainen tuki).

Valtion tuki alueellisille investoinneille rajoitetaan enintään 50 tai 75 prosenttiin tukikelpoisista investointikustannuksista riippuen ajankohdasta, jolloin yritys on saanut erityistalousaluetta koskevan lupansa. Jos yritys toimii moottoriajoneuvoalalla (EYVL C 70, 19.3.2002, s. 8), tuen kokonaismäärä rajoitetaan enintään 30 prosenttiin tukikelpoisista investointikustannuksista. Ajanjakso, jonka perusteella näihin enimmäismääriin sisälly-

tettävän tuen määrä lasketaan, alkaa vuoden 2001 alusta. Tukikelpoiset kustannukset on määriteltävä alueellisia valtion tukia koskevien suuntaviivojen perusteella. Kustannukset voidaan ottaa huomioon vain, jos ne ovat tosiasiallisesti aiheutuneet erityistalousalueista annetun lain mukaisen järjestelmän voimaantulosta vuoden 2006 loppuun mennessä.

Valtion tuki koulutukselle, tutkimukselle ja kehittämiselle sekä ympäristöinvestoinneille rajoitetaan asiaankuuluviin tuki-intensiteetin enimmäismääriin. Kustannukset voidaan ottaa huomioon vain, jos ne ovat tosiasiallisesti aiheutuneet erityistalousalueista annetun lain mukaisen järjestelmän voimaantulosta vuoden 2006 loppuun mennessä.

Edellä vahvistetut siirtymäjärjestelyt tulevat voimaan ainoastaan, jos Puola on tarkistanut erityistalousalueista annettua lakia sisällyttämällä siihen edellä mainitut tarkistukset, sekä saattanut kaikki olemassa olevat yksittäiset tuet järjestelyjen mukaisiksi liittymiseen mennessä. Kaikkea tukea, jota myönnetään erityistalousalueista vuonna 1994 annetun lain nojalla ja jota ei muuteta edellä mainittujen edellytysten mukaisesti liittymispäivään mennessä, on pidettävä uutena tukena. Liittymispäivän jälkeen Puolan tulee hakea komission hyväksyntä uuteen tukeen.

Ympäristönsuojeluinvestointien valtiontukea koskevat siirtymäkaudet ovat samat kuin ympäristöluvussa määritellyt siirtymäkaudet, joita on selostettu tämän liitteen kohdassa XIII. Puola saa myöntää valtiontukea ympäristöinvestointeihin, joiden tavoitteena on mukautuminen vaatimuksiin, jotka esitetään neuvoston direktiiveissä 76/464/EY, 82/176/EY, 83/513/EY, 84/156/EY ja 86/280/EY koskien vesiympäristöön päästettyjen vaarallisten aineiden aiheuttamaa pilaantumista. Siirtymäkausi on voimassa vuoden 2007 loppuun saakka edellyttäen, että tuki-intensiteetti rajoitetaan alueellisen tuen enimmäismäärään. Pienten ja keskisuurten yritysten intensiteettiä voidaan nostaa 15 prosenttiyksiköllä.

Valtiontukea voidaan myös myöntää investointeihin, joiden tavoitteena on mukautuminen yhdyskuntajätevesien käsittelyä sekä kaatopaikkoja koskevien neuvoston direktiivien 91/271/EY ja 1999/31/EY vaatimuksiin. Siirtymäkauden edellytys on, että tuki-

intensiteetti rajoitetaan sovellettavaan alueellisen tuen enimmäismäärään. Pienten ja keskisuurten yritysten osalta intensiteettiä voidaan nostaa 15 prosenttiyksiköllä. Siirtymäkausi kestää yhdyskuntajätteiden osalta pisimmillään vuoden 2015 loppuun ja kaatopaikkojen osalta vuoden 2012 loppuun.

Valtiontukea voidaan myös myöntää investointeihin, joiden tavoitteena on mukautuminen neuvoston direktiivin 96/61/EY ympäristön pilaantumisen ehkäisemisen ja vähentämisen yhtenäistämiseksi vaatimuksiin olemassa olevien laitosten osalta sekä investointeihin, joiden tavoitteena on mukautuminen direktiivin sellaisiin vaatimuksiin, jotka ovat ympäristöluvun poikkeusten ulkopuolella. Edellisten investointien osalta siirtymäkausi kestää vuoden 2010 loppuun saakka ja jälkimmäisten osalta 31 päivään lokakuuta 2007 saakka. Investointien edellytyksenä on, että tuki-intensiteetti rajoitetaan 30 prosenttiin tukikelpoisista investointikustannuksista.

Lisäksi valtiontukea voidaan myöntää investointeihin, joiden tavoitteena on mukautuminen Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2001/80/EY suurista polttolaitoksista ilmaan joutuvien epäpuhtauksien rajoittamisesta vaatimuksiin. Edellytyksenä on, että tuki-intensiteetti rajoitetaan 50 prosenttiin tukikelpoisista investointikustannuksista. Tiettyjen päästöjen osalta siirtymäkausi kestää vuoden 2017 loppuun saakka.

Ympäristöinvestointien tukikelpoiset kustannukset on määriteltävä valtiontukea ympäristönsuojelulle koskevien yhteisön suuntaviivojen mukaisesti (EYVL C 37, 3.2.2001, s. 3) tai nykyiset suuntaviivat korvaavien myöhempien sääntöjen mukaisesti.

Ympäristönsuojeluinvestointeihin myönnettävien tukien pitkällä siirtymäkausilla nopeutetaan puolalaisten yritysten mahdollisuuksia sopeuttaa tuotantoaan ja tuotantomenetelmiään yhteisön ympäristöä koskevien vähimmäisvaatimusten mukaiseksi. Ympäristönsuojelun suuntaviivojen mukaan tällaista tukea saa myöntää vain pienille ja keskisuurille yrityksille kolmeksi vuodeksi enimmillään 15 prosenttia hankkeen hyväksyttävistä kustannuksista.

VI Maatalous.

Maataloutta koskeva lainsäädäntö. Neu-

voston asetuksen (EY) N:o 2200/96 soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä tuottajaryhmittymien esihyväksynnän osalta annetun komission asetuksen (EY) N:o 478/97 3 artiklasta poiketen, Puolalle myönnetään liittymispäivästä kolmen vuoden siirtymäkausi, jonka aikana tuottajaryhmittymien esihyväksynnän vähimmäisvaatimuksiksi on asetettava viiden tuottajan määrä ja 100 000 euroa. Esihyväksynnän kesto ei saa ylittää vuotta siitä päivästä, jolloin toimivaltainen kansallinen viranomais on antanut hyväksyntänsä.

Maito- ja maitotuotealan yhteistä markkinajärjestelyä koskevista lisäsäännöistä kulutukseen tarkoitettuna maidon osalta annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 2597/97 3 artiklan 1 kohdan b, c ja d alakohdasta poiketen, rasvapitoisuutta koskevia vaatimuksia ei sovelleta Puolassa tuotettuun kulutukseen tarkoitettuun maitoon viiden vuoden ajan liittymispäivästä. Kulutukseen tarkoitettua maitoa, joka ei vastaa rasvapitoisuutta koskevia vaatimuksia, saa pitää kaupan ainoastaan Puolassa tai viedä kolmanteen maahan.

Neuvoston asetuksen (ETY) N:o 2075/92 soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä raakatupakka-alan palkkiojärjestelmän, tuotantokiintiöiden sekä tuottajaryhmittymille myönnettävän erityistuen osalta annetusta komission asetuksesta (EY) N:o 2848/98 poiketen, kullakin puolalaisella raakatupakka-alan tuottajaryhmittymällä on oltava kiintiötodistuksina vähintään yhden prosentin osuus Puolan raakatupakan takuukynnyksestä tullakseen hyväksytyksi.

Puolalle myönnetään naudanliha-alan yhteistä markkinajärjestelyä koskeva poikkeus. Siirtymäsäännös on samansisältöinen kuin vastaava Viroa koskeva säännös, jota on selostettu liitteen VI kohdassa IV.

Eläinlääkintää ja kasvinsuojelua koskeva lainsäädäntö. Puolalle myönnetään kanojen pitoa koskeva siirtymäaika. Siirtymäsäännös on samansisältöinen kuin vastaava Tšekkiä koskeva säännös, jota on selostettu liitteen V kohdassa III.

Puolalle myönnetään siirtymäaika eläimistä saatavia elintarvikkeita käsitteleville laitoksille (332 liha-alan, 113 maitoalan ja 40 kala-alan laitosta) pisimmillään vuoden 2007 loppuun saakka. Siirtymäsäännös on samansisäl-

töinen kuin vastaava Tšekkiä koskeva säännös, jota on selostettu liitteen V kohdassa III.

Puolalle myönnetään raakamaidon laatua koskevat siirtymäajat maitoa vastaanottavan laitoksen luokituksesta riippuen 30 päivään kesäkuuta 2005, vuoden 2005 loppuun tai vuoden 2006 loppuun saakka. Siirtymäsäännös on samansisältöinen kuin vastaava Latviaa koskeva säännös, jota on selostettu liitteen VIII kohdassa IV.

Puola voi rajoittaa kymmenen vuoden ajan jäsenyyden alkamisesta perunasyöväälle resistenttien perunalajikkeiden viljelyä. Tänä aikana Puolan on toimeenpantava perunan tuotannolle erityiset suojatoimenpiteet. Lisäksi Puolalle myönnetään oikeus sallia sellaisen vuoden 2003 loppuun kertyneen metsän lisäysaineiston käyttö, joka ei täytä yhteisön lainsäädännön vaatimuksia.

VII Kalastus. Puolalle myönnetään neuvoston asetusta (ETY) N:o 3760/92 yhteisön kalastus- ja vesiviljelyjärjestelmän perustamisesta koskeva poikkeus. Siirtymäsäännös on samansisältöinen kuin vastaava Viroa koskeva säännös, jota on selostettu liitteen VI kohdassa V.

VIII Liikennepolitiikka.

Sisäistä maantieliikennettä koskevat vastaavoiset siirtymäjärjestelyt. Siirtymäsäännös on samansisältöinen kuin vastaava Tšekkiä koskeva säännös, jota on selostettu liitteen V kohdassa IV. Puolalle myönnetty siirtymäkausi on kuitenkin vuoden pitempi, enintään kuusi vuotta. Puolan tulee ilmoittaa liittymistä seuraavan kolmannen vuoden loppuun mennessä, pidentääkö se siirtymäkautta edelleen kahdella vuodella.

Ajoneuvojen mitat ja painot. Siirtymäsäännös on samansisältöinen kuin vastaava Unkaria koskeva säännös, jota on selostettu liitteen X kohdassa VIII.

Rautatie. Siirtymäsäännös on samansisältöinen kuin vastaava Unkaria koskeva säännös, jota on selostettu liitteen X kohdassa VIII. Puolan valtionrautateiden on toimittava yhteistyössä toimiluvan saaneiden rautatieyriyten kanssa.

IX Verotus. Poiketen neuvoston arvonlisäverotusta koskevasta kuudennesta neuvoston direktiivistä 77/388/ETY, sellaisena kuin se on muutettuna, Puola saa soveltaa tiettyjen kirjojen ja erikoisalojen aikakaus-

lehtien luovutuksiin vapautuksia, joihin liittyy edellisessä vaiheessa maksetun veron palauttaminen, vuoden 2007 loppuun saakka ja säilyttää vähintään seitsemän prosentin suuruisen alennetun arvonlisäverokannan ravintolapalvelujen suorituksiin vuoden 2007 loppuun saakka tai direktiivissä tarkoitetun siirtymäkauden loppuun saakka riippuen siitä, kumpi päivämäärä on aikaisempi.

Puola saa pitää voimassa 30 päivään huhtikuuta 2008 saakka vähintään kolmen prosentin suuruisen alennetun arvonlisäverokannan ihmisten ja eläinten käyttöön tarkoitettuihin elintarvikkeisiin (mukaan lukien muut panimotuotteet kuin alkoholipitoiset panimotuotteet); eläviin eläimiin, siemeniin, kasveihin ja aineksiin, joita yleensä käytetään ruuan valmistukseen; tuotteisiin, jotka yleensä on tarkoitettu elintarvikkeiden korvikkeiksi tai niitä täydentämään; sekä direktiivin mukaisiin sellaisten tavaroiden luovutuksiin ja sellaisen palvelujen suorituksiin, jotka on tavallisesti tarkoitettu käytettäväksi maataloustuotannossa, lukuun ottamatta pääomahyödykkeitä kuten koneita tai rakennuksia. Puola saa pitää voimassa vuoden 2007 loppuun saakka vähintään seitsemän prosentin suuruisen alennetun arvonlisäverokannan sellaisiin palvelujen suorituksiin, jotka eivät ole osa sosiaalipolitiikkaa, asuntojen rakentamisen, kunnostamisen ja muutostöiden osalta, rakennusmateriaaleja lukuun ottamatta, sekä sellaisten asuinrakennusten tai asuinrakennusten osien osalta, jotka direktiivissä tarkoitettulla tavalla luovutetaan ennen niiden ensimmäistä käyttöönottoa.

Lisäksi Puola saa pitää voimassa kansainvälisten henkilökuljetusten vapautuksen arvonlisäverosta joko siihen asti kuin se direktiivin edellytysten mukaan on mahdollista tai niin kauan kuin samaa vapautusta sovelletaan jossakin nykyisistä jäsenvaltioista sen mukaan, kumpi ajankohta on aikaisempi. Vastaava vapautus myönnetään unionin uusille ja nykyisille jäsenvaltioille samassa laajuudessa.

Valmisteverotuksen osalta Puolalle myönnetään savukkeita koskeva siirtymäaika. Siirtymäsäännös on samansisältöinen kuin vastaava Tšekkiä koskeva säännös, jota on selostettu liitteen V kohdassa V. Puolalle

myönnetty siirtymäaika kestää vuoden 2008 loppuun.

Poiketen kivennäisöljyjen valmisteverojen rakenteiden yhdenmukaistamisesta annetusta neuvoston direktiivistä 92/81/ETY, sellaisena kuin se on muutettuna, Puola saa säilyttää alennetun valmisteverokannan vedetömällä alkoholilla valmistetun bensiinin, vähärikkisen kaasuöljyn ja etyylibutyylialkoholieetteriä sisältävän bensiinin osalta yhden vuoden ajan liittymispäivän jälkeen, asian vaikuttamatta direktiivissä säädetyn menettelyn mukaisesti tehtävään viralliseen päätökseen tai kyseisen toimenpiteen arviointiin EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan nojalla.

X Sosiaalipolitiikka ja työllisyys. Puolalle myönnetään siirtymäaika neuvoston työsuojeludirektiivin 89/655/ETY soveltamiseen. Siirtymäaika päättyy vuoden 2005 lopussa.

XI Energia. Puolalle myönnetään siirtymäaika neuvoston direktiivin 68/414/ETY jäsenvaltioiden velvollisuudesta ylläpitää raakaöljy- ja öljytuotevarastojen vähimmäistasoa, sellaisena kuin se on muutettuna, soveltamiseen. Varastojen on kooltaan vastattava kotimaista kulutusta seuraavasti: 58 päivää liittymispäivään mennessä; 65 päivää vuoden 2004 loppuun mennessä; 72 päivää vuoden 2005 loppuun mennessä; 80 päivää vuoden 2006 loppuun mennessä; 87 päivää vuoden 2007 loppuun mennessä; 90 päivää vuoden 2008 loppuun mennessä.

XII Televiestintä ja tietotekniikka. Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 97/67/EY yhteisön postipalvelujen sisämarkkinoiden kehittämistä ja palvelun laadun parantamista koskevista yhteisistä säännöistä, sellaisena kuin se on muutettuna, 7 artiklan 1 kohdan toisesta alakohdasta poiketen, Puola saa soveltaa 350 gramman painorajaa palvelujen varaamiseksi yleispalvelun tarjoajille vuoden 2005 loppuun saakka. Painorajaa ei sovelleta kyseisenä aikana, jos hinta on vähintään kolme kertaa nopeimman lähetystavan alimman painoluokan kirjelähetyksen normaali hinta.

XIII Ympäristö. Bensiinin varastoinnista ja sen jakelusta varastoalueilta huoltoasemille aiheutuvien haihtuvien orgaanisten yhdisteiden päästöjen torjunnasta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin

94/63/EY 3, 4, 5 ja 6 artiklan sekä liitteiden I–III vaatimuksia ei sovelleta Puolassa ennen vuoden 2005 loppua varastoalueiden varastointisäiliöihin, kuljetussäiliöiden täyttämiseen ja tyhjentämiseen varastoalueilla, kuljetussäiliöihin eikä huoltoasemien olemassa olevien säiliöiden täyttämiseen. Varastoalueilla, joissa bensiinin läpivirtaus on enemmän kuin 150 000 tonnia vuodessa, sovelletaan direktiivin vaatimuksia olemassa olevien kuljetettavien säiliöiden täyttämisestä ja purkamisesta 1 päivästä tammikuuta 2005 alkaen.

Tiettyjen nestemäisten polttoaineiden rikkipitoisuuden vähentämisestä ja neuvoston direktiivin 93/12/ETY muuttamisesta annetun neuvoston direktiivin 1999/32/EY 3 artiklan 1 kohdasta poiketen, Puolassa ei sovelleta raskaiden polttoöljyjen rikkipitoisuutta koskevia vaatimuksia ennen vuoden 2006 loppua. Puolassa ei 1 päivästä tammikuuta 2005 lähtien käytetä Glimarin jalostamossa tuotettuja raskaita polttoöljyjä, joiden rikkipitoisuus on suurempi kuin 1,00 painoprosenttia.

Puolalle myönnetään siirtymäaika Euroopan yhteisössä, yhteisöön ja yhteisöstä tapahtuvien jätteiden siirtojen valvonnasta ja tarkastamisesta annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 259/93 soveltamiseen vuoden 2012 loppuun saakka. Siirtymäaikana kaikkien hyödynnettäväksi tarkoitettujen jätteiden vientiin Puolaan sovelletaan asetuksen mukaista ilmoitusmenettelyä. Toimivaltaiset viranomaiset voivat asetuksen mukaan vastustaa jätteiden siirtoja toiseen yhteisön jäsenmaahan loppukäsitteltäväksi laajemmin perusteiden kuin jätteiden siirtoja hyödynnettäväksi. Viranomaiset voivat ennen vuoden 2007 loppua vastustaa eräiden erikseen nimettyjen jätteiden vientiä hyödynnettäväksi Puolaan samoilla perusteilla kuin jätteiden siirtoja loppukäsitteltäväksi. Tätä siirtymäaikaa voidaan jatkaa lasi- ja paperijätteitä sekä käytöstä poistettuja renkaita lukuun ottamatta vuoden 2012 loppuun saakka. Asetuksen liitteeseen IV kuuluvien jätteiden sekä asetuksen liitteissä luokittelemattomien jätteiden vientiä hyödynnettäväksi Puolaan voidaan ennen vuoden 2012 loppua vastustaa samoilla perusteilla kuin jätteiden siirtoja loppukäsitteltäväksi. Lisäksi viranomaisil-

la on velvollisuus vastustaa kaikkien jätteiden vientiä Puolaan, mikäli jätteet vietäisiin hyödynnettäväksi sellaiseen laitokseen, joka hyötyy Puolalle myönnetystä tilapäisestä poikkeuksesta ympäristön pilaantumisen ehkäisemistä koskevan neuvoston direktiivin 96/61/EY tiettyjen säännösten soveltamisesta.

Pakkauksista ja pakkausjätteistä annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 94/62/EY 6 artiklan 1 kohdan a ja b alakohdasta poiketen Puolan tulee saavuttaa muovin ja metallin kierrätystavoitteet sekä kokonaisyödyntämistavoite vuoden 2007 loppuun mennessä välitavoitteita noudattaen.

Kaatopaikoista annetun neuvoston direktiivin 1999/31/EY 14 artiklan c kohdasta ja liitteestä I poiketen, maaperän ja vesien suoje- lua, kaasujen hallintaa sekä muuta valvontaa koskevia vaatimuksia ei sovelleta Puolassa käytössä oleviin kunnallisiin kaatopaikkoihin ennen 1 päivää heinäkuuta 2012. Siirtymäai- kana vähennetään vuosittain sijoitettavan yhdyskuntajätteen määrää sellaisille kaatopai- koille, jotka eivät vastaa kaatopaikkadirektiiv- in vaatimuksia.

Tiettyjen yhteisön vesiympäristöön päästet- tyjen vaarallisten aineiden aiheuttamasta pi- laantumisesta annetusta neuvoston direktii- vistä 76/464/ETY sekä sen tytärdirektiiveistä 82/176/ETY, 83/513/ETY, 84/156/ETY ja 86/280/ETY poiketen Puolassa ei sovelleta vesiin tehtyjä päästöjä koskevia raja-arvoja ennen vuoden 2007 loppua. DDT:tä, aldrii- niä, dieldriiniä, endriiniä ja isodriiniä koske- via raja-arvoja sovelletaan kuitenkin liitty- mispäivästä alkaen.

Yhdyskuntajätevesien käsittelystä annetun neuvoston direktiivin 91/271/ETY 3 ja 4 arti- klasta, 5 artiklan 2 kohdasta ja 7 artiklasta poiketen, yhdyskuntajätevesien keräysjärjes- telmiä ja käsittelyä koskevia vaatimuksia so- velletaan Puolassa osittain ennen vuoden 2015 loppua noudattaen biohajoavalle koko- naiskuormitukselle asetettuja välitavoitteita. Direktiivin 13 artiklasta poiketen, biologises- ti hajoavaa teollisuusjätevevettä koskevia vaa- timuksia ei sovelleta Puolassa ennen vuoden 2010 loppua siirtymäsäännöksessä määrätyil- lä aloilla.

Ympäristön pilaantumisen ehkäisemisen ja vähentämisen yhtenäistämiseksi annetun

neuvoston direktiivin 96/61/EY 5 artiklan 1 kohdasta poiketen, vaatimuksia luvan myöntämiseksi olemassa oleville laitoksille ei sovelleta Puolassa siirtymäsäännöksessä määrättyihin laitoksiin ennen vuoden 2010 loppua siltä osin, kun on kyse velvoitteesta käyttää laitoksia 9 artiklan 3 ja 4 kohdan mukaisesti, parhaaseen käytettävissä olevaan tekniikkaan perustuvien päästöjen raja-arvojen, vastaavien parametrien tai teknisten toimenpiteiden mukaisesti.

Tiettyjen suurista polttolaitoksista ilmaan joutuvien epäpuhtauspäästöjen rajoittamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2001/80/EY 4 artiklan 3 kohdasta ja liitteiden III ja IV A osasta poiketen Puolassa ei sovelleta rikkidioksidin päästöjen raja-arvoja ennen vuoden 2015 loppua siirtymäsäännöksessä määrättyihin laitoksiin. Vuoden 2016 alusta vuoden 2017 loppuun liitteen IV A osan typenoksidien päästöjen raja-arvoja ei sovelleta yli 500 megawatin polttolaitoksissa. Liitteen VII A osan hiukaspäästöjen raja-arvoja ei sovelleta ennen vuoden 2017 loppua siirtymäsäännöksessä määrättyihin kunnallisiin lämmöntuotantolaitoksiin.

Henkilöiden terveyden suojelemisesta ionisoivan säteilyn aiheuttamilta vaaroilta lääketieteellisen säteilyaltistuksen yhteydessä ja neuvoston direktiivin 84/466/Euratom kumoamisesta annetun neuvoston direktiivin 97/43/Euratom 8 artiklasta poiketen, radiologisia laitteita koskevia säännöksiä ei sovelleta Puolassa ennen vuoden 2006 loppua. Laitteita ei saa saattaa muiden jäsenvaltioiden markkinoille.

XIV Lisäys A. Lisäyksessä luetellaan lääkevalmisteet, jotka kuuluvat tavaroiden vapaata liikkuvuutta koskevan siirtymäsäännöksen piiriin.

XV Lisäys B. Lisäyksessä luetellaan eläimistä saatavia elintarvikkeita käsittelevät laitokset, joille myönnetään siirtymäaika laitosten rakenteita koskevien vaatimusten saattamiseksi yhteisön säädösten edellyttämälle vähimmäistasolle.

XVI Lisäys C. Lisäyksessä luetellaan kananmunantuotantolaitokset, joille myönnetään siirtymäaika kanahäkkeitä koskevien vaatimusten saattamiseksi yhteisön säädösten edellyttämälle vähimmäistasolle.

Liite XIII: Luettelo, jota tarkoitetaan liittymisasiakirjan 24 artiklassa: Slovenia

I Tavaroiden vapaa liikkuvuus. Slovenialle myönnetään siirtymäaika ihmisille tarkoitettuja lääkkeitä koskevien yhteisön säännösten soveltamiseen. Siirtymäsäännös on samansisältöinen kuin vastaava Kyprosta koskeva säännös, jota on selostettu liitteen VII kohdassa I. Slovenian siirtymäaika kestää pitempään vuoden 2007 loppuun saakka.

Slovenialle myönnetyn siirtymäajan piiriin kuuluvat lääkevalmisteet on lueteltu liitteen XIII lisäyksessä A.

II Henkilöiden vapaa liikkuvuus. Siirtymäsäännös on samansisältöinen kuin vastaava Tšekkiä koskeva säännös, jota on selostettu liitteen V kohdassa I.

III Palvelujen tarjoamisen vapaus. Sloveniassa ei sovelleta pankkien ja muiden rahoituslaitosten tilinpäätöksestä ja konsolidoidusta tilinpäätöksestä annettua neuvoston direktiiviä 86/635/EY, sellaisena kuin se on muutettuna, ennen vuoden 2004 loppua säästö- ja luottoyrityksiin, jotka on perustettu ennen 20 päivää helmikuuta 1999.

Sloveniassa ei sovelleta talletusten vakuusjärjestelmistä annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviä 94/19/EY ennen vuoden 2004 loppua säästö- ja luottoyrityksiin, jotka on perustettu ennen 20 päivää helmikuuta 1999. Lisäksi toisen jäsenvaltion luottolaitoksen Sloveniassa tarjoama suojan taso tai soveltamisala ei vuoden 2005 loppuun saakka saa ylittää Slovenian vastaavan vakuusjärjestelmän tarjoamaa vakuussuojan tasoa tai alaa.

Sijoittajien korvausjärjestelmistä annetusta Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivistä 97/9/EY poiketen, toisen jäsenvaltion sijoituspalveluyrityksen Sloveniassa tarjoama suojan taso tai soveltamisala ei saa ylittää Slovenian vastaavan korvausjärjestelmän tarjoamaa korvauksen tasoa tai alaa vuoden 2005 loppuun saakka.

Sloveniassa ei sovelleta luottolaitosten liiketoiminnan aloittamisesta ja harjoittamisesta annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviä 2000/12/EY, sellaisena kuin se on muutettuna, ennen vuoden 2004 loppua säästö- ja luottoyrityksiin, jotka on perustettu ennen 20 päivää helmikuuta 1999.

IV Pääomien vapaa liikkuvuus. Kiinteistömarkkinoiden osalta Slovenia saa turvautua liittymisasiakirjan 37 artiklan mukaiseen yleiseen taloudelliseen suojalausekkeeseen enintään seitsemän vuoden ajan liittymispäivästä.

V Maatalous.

Maataloutta koskeva lainsäädäntö. Rasvalan yhteisestä markkinajärjestelystä annetun neuvoston asetuksen N:o 136/66/ETY 33 artiklasta poiketen, Slovenia voi viiden vuoden ajan liittymispäivästä myöntää valtiontukea öljykurpitsojen tuotantoon seuraavasti: 100 prosenttia kolmena ensimmäisenä vuonna, 80 prosenttia neljantenä vuonna ja 50 prosenttia viidentenä vuonna. Slovenian on toimitettava komissiolle valtiontukea koskevien toimenpiteiden täytäntöönpanosta vuosikertomus, jossa esitetään tuen muoto ja määrät.

Slovenialle myönnetään poikkeus viinin yhteisestä markkinajärjestelystä annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1493/1999 soveltamiseen koskien luonnollista vähimmäisalkoholipitoisuutta Primorskan viini-alueella. Ennen viinivuoden 2006/2007 päättymistä Slovenian on toimitettava komissiolle jatkotoimenpiteitä varten kertomus Primorskan alueen viiniköynnösten luonnollisesta vähimmäisalkoholipitoisuudesta ja komissio voi tietyissä olosuhteissa jatkaa järjestelyä kahdella viinivuodella. Lisäksi komissio tekee erityisen vähimmäisalkoholipitoisuutta koskevan arvion Teran PTP Kras:in osalta.

Eläinlääkintää ja kasvinsuojelua koskeva lainsäädäntö. Slovenialle myönnetään kanojen pitoa koskeva siirtymäaika. Siirtymäsäännös on samansisältöinen kuin vastaava Tšekkiä koskeva säännös, jota on selostettu liitteen V kohdassa III. Lisäksi Slovenialle myönnetään siirtymäaika vuoden 2004 loppuun asti saattaa kanahäkkien kanaa kohden vaadittava pohjapinta-ala yhteisön vaatimusten tasolle.

Slovenia voi siirtää viidellä vuodella neuvoston direktiivien 2002/53/EY ja 2002/55/EY (kansallisessa lajikeluettelossa olevien siementen markkinointi) täytäntöönpanoa. Slovenialla ei ole kuitenkaan tänä aikana lupaa markkinoida siemeniä muissa EU:n jäsenvaltioissa.

VI Verotus. Poiketen neuvoston arvonlisäverotusta koskevasta kuudennesta neuvoston direktiivistä 77/388/ETY, sellaisena kuin se on muutettuna, Slovenia saa säilyttää vähintään 8,5 prosentin suuruisen alennetun arvonlisäverokannan aterioiden valmistuksessa vuoden 2007 loppuun saakka tai kyseisessä direktiivissä tarkoitetun siirtymäkauden loppuun saakka riippuen siitä, kumpi päivämäärä on aikaisempi. Slovenialla on oikeus säilyttää vuoden 2007 loppuun asti vähintään viiden prosentin suuruinen alennettu arvonlisäverokanta asuinrakennusten rakentamis-, korjaamis- ja ylläpitotöiden luovutuksissa, joita ei toteuteta osana sosiaalipolitiikkaa, rakennusmateriaaleja lukuun ottamatta.

Lisäksi Slovenia saa pitää voimassa kansainvälisten henkilökuljetusten vapautuksen arvonlisäverosta joko siihen asti kuin se direktiivin edellytysten mukaan on mahdollista tai niin kauan kuin samaa vapautusta sovelletaan jossakin nykyisistä jäsenvaltioista sen mukaan, kumpi ajankohta on aikaisempi. Vastaava vapautus myönnetään kaikille unionin uusille sekä nykyisille jäsenvaltioille samassa laajuudessa.

Valmisteverotuksen osalta Slovenialle myönnetään savukkeita koskeva siirtymäaika. Poiketen savukkeiden verojen lähentämisestä annetusta neuvoston direktiivistä 92/79/ETY, sellaisena kuin se on muutettuna, Slovenia saa lykätä vuoden 2007 loppuun saakka yleisen vähimmäisvalmisteveron, joka on suuruudeltaan 60 euroa ja 64 euroa 1000 savuketta kohti, soveltamista kysytyimmän hintaluokan savukkeisiin edellyttämien, että tämän kauden aikana Slovenia mukauttaa asteittain valmisteverokantojaan kohti direktiivissä säädettyä yleistä vähimmäisvalmisteveroa. Siirtymäsäännös on samansisältöinen kuin vastaava Tšekkiä koskeva säännös, jota on selostettu liitteen V kohdassa V.

VII Sosiaalipolitiikka ja työllisyys. Slovenialle myönnetään siirtymäkaudet työsuojelua koskevien neuvoston direktiivien 86/188/ETY ja 98/24/EY sekä komission direktiivien 91/322/ETY ja 2000/39/EY soveltamiseen. Siirtymäajat kestävät vuoden 2005 loppuun saakka.

VIII Energia. Slovenialle myönnetään siirtymäaika neuvoston direktiivin 68/414/ETY

jäsenvaltioiden velvollisuudesta ylläpitää raakaöljy- ja öljytuotevarastojen vähimmäistasoa, sellaisena kuin se on muutettuna, soveltamiseen. Varastojen on kooltaan vastattava kotimaista kulutusta seuraavasti: 66 päivää liittymispäivään mennessä; 75 päivää vuoden 2004 loppuun mennessä; 90 päivää vuoden 2005 loppuun mennessä.

IX Ympäristö. Pakkauksista ja pakkausjätteistä annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 94/62/EY 6 artiklan 1 kohdan a ja b alakohdasta poiketen, Slovenian tulee saavuttaa muovin kierrätystavoite ja kokonaisyhdyntämistavoite vuoden 2007 loppuun mennessä välitavoitteita noudattaen.

Yhdyskuntajätevesien käsittelystä annetun neuvoston direktiivin 91/271/ETY 3 ja 4 artiklasta sekä 5 artiklan 2 kohdasta poiketen, yhdyskuntajätevesien keräysjärjestelmiä ja käsittelyä koskevia vaatimuksia sovelletaan Sloveniassa osittain ennen vuoden 2015 loppua välitavoitteita noudattaen. Taajamissa, joiden asukasvastineluku on yli 10 000, haavoittumiselle alttiilla alueilla tulee noudattaa direktiivin säännöksiä vuoden 2008 loppuun mennessä ja taajamissa, joiden asukasvastineluku on yli 15 000, vuoden 2010 loppuun mennessä.

Ympäristön pilaantumisen ehkäisemisen ja vähentämisen yhtenäistämiseksi annetun neuvoston direktiivin 96/61/EY 5 artiklan 1 kohdasta poiketen, Sloveniassa ei sovelleta vaatimuksia luvan myöntämiseen olemassa oleville laitoksille siirtymäsäännöksessä määrättyihin laitoksiin siltä osin, kun on kyse velvoitteesta käyttää laitoksia 9 artiklan 3 ja 4 kohdan mukaisten, parhaaseen käytettävissä olevaan tekniikkaan perustuvien päästöjen raja-arvojen, vastaavien muuttujien tai teknisten toimenpiteiden mukaisesti. Siirtymäaika kestää laitoskohtaisesti pisimmillään 30 päivään lokakuuta 2011 saakka.

X Lisäys A. Lisäyksessä luetellaan lääkevalmisteet, jotka kuuluvat tavaroiden vapaata liikkuvuutta koskevan siirtymäsäännöksen piiriin.

XI Lisäys B. Lisäyksessä luetellaan kananmunantuotantolaitokset, joille myönnetään siirtymäaika kanahäkkeitä koskevien vaatimusten saattamiseksi yhteisön säädösten edellyttämälle vähimmäistasolle.

Liite XIV: Luettelo, jota tarkoitetaan liittymisasiakirjan 24 artiklassa: Slovakia

I Henkilöiden vapaa liikkuvuus. Siirtymäsäännös on samansisältöinen kuin vastaava Tšekkiä koskeva säännös, jota on selostettu liitteen V kohdassa I.

II Palvelujen tarjoamisen vapaus. Slovakiassa on oikeus olla soveltamatta vuoden 2007 loppuun saakka sijoittajien korvausjärjestelmiä koskevaa vähimmäiskorvaustasoa. Siirtymäsäännös on samansisältöinen kuin vastaava Viroa koskeva säännös, jota on selostettu liitteen VI kohdassa II. Slovakian on varmistettava, että sen sijoittajien korvausjärjestelmä kohoaa portaittain siten, että se tarjoaa vähintään 10 000 euron suojan vuoden 2004 loppuun asti, vähintään 13 000 euron suojan vuoden 2005 aikana ja vähintään 16 000 euron suojan vuoden 2006 aikana.

III Pääomien vapaa liikkuvuus. Slovakielle myönnetään maatalousmaan ja metsien ulkomaalaisomistusta koskeva siirtymäaika. Siirtymäsäännös on samansisältöinen kuin vastaava Tšekkiä koskeva säännös, jota on selostettu liitteen V kohdassa II.

IV Kilpailupolitiikka. Slovakia saa soveltaa verovuoden 2008 loppuun asti yhdelle moottoriajoneuvoalan yritykselle myönnettyä yhtiöverovapautusta edellyttäen, että verovapautuksen mukainen tuen kokonaisuus ei ylitä 30 prosenttia hankkeen tukielpoisista, vuoden 1998 jälkeen aiheutuneista investointikustannuksista. Tukielpoiset kustannukset määritellään alueellisia valtiotukia koskevissa suuntaviivoissa. Slovakian tulee toimittaa komissiolle selvitykset toteutetuista investoinneista. Jos kokonaisuus saavuttaa 30 prosentin sallitun enimmäistason, verovapautus keskeytetään ja edunsaajan on maksettava tavanomainen yhtiöveroyhtiön tulojen siitä osasta, jonka vapauttaminen verosta johtaisi sallitun enimmäistason ylittymiseen.

Lisäksi Slovakia saa soveltaa verovuoden 2009 loppuun asti tuloverolain nojalla yhdelle terästeollisuusalan yritykselle myönnettyä yhtiöverovapautusta. Edunsaajan tulee rajata tuotantonsa ja unioniin suuntautuvan myyntinsä enimmäistasolle, joka vahvistetaan vuoden 2001 vastaavien tuotantolukujen pe-

rusteella. Vuodesta 2002 edunsaaja voi vuosittain korottaa tuotannon enimmäistasoa kolmella prosentilla ja myynnin enimmäistasoa kahdella prosentilla. Kokonaistuki on enintään 500 miljoonaa Yhdysvaltain dollaria. Tuki voidaan myöntää vain kerran eikä sitä voida jatkaa. Kaikki samalle edunsaajalle siirtymäaikana myönnetty tuki sisältyy 500 miljoonan Yhdysvaltain dollarin tasoon. Edunsaajan tulee täyttää työllisyystason säilyttämistä koskevat yksityistämissopimuksen ehdot.

V Maatalous.

Maataloutta koskeva lainsäädäntö. Soke-rialan yhteisestä markkinajärjestelystä annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1260/2001 45 artiklasta ja muista maatalouden yhteisiä markkinajärjestelyjä koskevien asetusten vastaavista artikloista poiketen, Slovakia saa maksaa kalenterivuoden 2006 loppuun valtion tukea oman lainsäädäntönsä mukaisesti varasto- ja tavaratositejärjestelmän toiminnan varmistamiseksi.

Eläinlääkintää ja kasvinsuojelua koskeva lainsäädäntö. Slovakielle myönnetään siirtymäaika eläimistä saatavia elintarvikkeita käsitteleville laitoksille (yksi liha-alan ja yksi kala-alan laitos) vuoden 2006 loppuun saakka. Siirtymäsäännös on samansisältöinen kuin vastaava Tšekkiä koskeva säännös, jota on selostettu liitteen V kohdassa III.

VI Liikennepolitiikka.

Sisäistä maantieliikennettä koskevat vasta- vuoroiset siirtymäjärjestelyt. Siirtymäsäännös on samansisältöinen kuin vastaava Tšekkiä koskeva säännös, jota on selostettu liitteen V kohdassa IV.

VII Verotus. Poiketen neuvoston arvonlisäverotusta koskevasta kuudennesta neuvoston direktiivistä 77/388/ETY, sellaisena kuin se on muutettuna, Slovakia saa säilyttää vähintään viiden prosentin suuruisen alennetun arvonlisäverokannan vuoden 2008 loppuun asti lämpöenergian luovutuksessa käytettäväksi kotitalouksien ja sellaisten pienyritysten, jotka eivät ole arvonlisäverorekisteröityneet, lämmitykseen ja lämpimän veden tuottamiseen, lukuun ottamatta lämpöenergian tuottamisen raaka-aineita, sekä vähintään viiden prosentin suuruisen alennetun arvonlisäverokannan vuoden 2007 loppuun asti asuntorakentamiseen tarkoitettussa rakennus-

toiminnassa, jota ei harjoiteta sosiaalipoliittisena toimenä, rakennusmateriaaleja lukuun ottamatta.

Slovakia saa säilyttää liittymispäivää seuraavan vuoden loppuun asti vähintään viiden prosentin suuruisen alennetun arvonlisäverokannan maakaasun ja sähkön luovutuksessa, asian vaikuttamatta direktiivissä säädetyn menettelyn mukaisesti tehtävään viralliseen päätökseen.

Lisäksi Slovakia saa pitää voimassa kansainvälisten henkilökuljetusten vapautuksen arvonlisäverosta joko siihen asti kuin se direktiivin edellytysten mukaan on mahdollista tai niin kauan kuin samaa vapautusta sovelletaan jossakin nykyisistä jäsenvaltioista sen mukaan, kumpi ajankohta on aikaisempi. Vastaava vapautus myönnetään kaikille unionin uusille sekä nykyisille jäsenvaltioille samassa laajuudessa.

Valmisteverotuksen osalta Slovakielle myönnetään savukkeita koskeva siirtymäaika. Siirtymäsäännös on samansisältöinen kuin vastaava Tšekkiä koskeva säännös, jota on selostettu liitteen V kohdassa V. Slovakielle myönnetty siirtymäaika kestää vuoden 2008 loppuun.

VIII Energia. Slovakielle myönnetään siirtymäaika neuvoston direktiivin 68/414/ETY jäsenvaltioiden velvollisuudesta ylläpitää raakaöljy- ja öljytuotevarastojen vähimmäistasoa, sellaisena kuin se on muutettuna, soveltamiseen. Varastojen on kooltaan vastattava kotimaista kulutusta seuraavasti: 47 päivää liittymispäivään mennessä; 55 päivää vuoden 2004 loppuun mennessä; 64 päivää vuoden 2005 loppuun mennessä; 73 päivää vuoden 2006 loppuun mennessä; 82 päivää vuoden 2007 loppuun mennessä; 90 päivää vuoden 2008 loppuun mennessä.

IX Ympäristö. Bensiinin varastoinnista ja sen jakelusta varastoalueilta huoltoasemille aiheutuvien haihtuvien orgaanisten yhdisteiden päästöjen torjunnasta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 94/63/EY 3-6 artiklan ja liitteiden I-III vaatimuksia varastoalueiden varastosäiliöistä, kuljetettavien säiliöiden täyttämistä ja tyhjentämistä varastoalueilla, kuljetettavista säiliöistä sekä huoltoasemien varastosäiliöiden täyttämistä, sovelletaan Slovakiassa osittain ennen vuoden 2007 loppua.

Slovakialle myönnetään siirtymäaika Euroopan yhteisössä, yhteisöön ja yhteisöstä tahtuvien jätteiden siirtojen valvonnasta ja tarkastamisesta annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 259/93 soveltamiseen vuoden 2011 loppuun saakka. Siirtymäaikana kaikkien hyödynnettäviksi tarkoitettujen jätteiden vientiin Slovakiaan sovelletaan jätteesiirtoasetuksen mukaista ilmoitusmenettelyä. Toimivaltaisten viranomaisten on vastustettava jätteen vientiä Slovakiaan, mikäli jäte vietäisiin hyödynnettäväksi laitokseen, joka hyötty Slovakialle myönnettyistä tilapäisistä poikkeuksista neuvoston direktiiveihin 96/61/EY ympäristön pilaantumisen ehkäisemisestä ja 94/67/EY vaarallisten jätteiden poltosta sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiveihin 2000/76/EY jätteiden poltosta ja 2001/80/EY suurten polttolaitosten ilmapäästöjen rajoittamisesta.

Pakkauksista ja pakkausjätteistä annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 94/62/EY 6 artiklan 1 kohdan a ja b alakohdasta poiketen, Slovakian tulee saavuttaa metallin kierrätystavoite ja kokonaisyödyntämistavoite vuoden 2007 loppuun mennessä välitavoitteita noudattaen.

Tiettyjen yhteisön vesiympäristöön päästettyjen vaarallisten aineiden aiheuttamasta pilaantumisesta annetusta neuvoston direktiivistä 76/464/ETY sekä sen tytärdirektiiveistä 84/156/ETY ja 86/280/ETY poiketen Slovakiassa ei sovelleta vesiin päästetyn elohopean, bentsopyreenin, tetrakloorietyleenin, trikloorietyleenin ja tetrakloorimetäänin raja-arvoja ennen vuoden 2006 loppua siirtymäsäännöksessä määrättyihin tehtaisiin.

Yhdyskuntajätevesien käsittelystä annetun neuvoston direktiivin 91/271/ETY 3 ja 4 artiklasta sekä 5 artiklan 2 kohdasta poiketen yhdyskuntajätevesien keräysjärjestelmiä ja käsittelyä koskevia vaatimuksia sovelletaan Slovakiassa osittain ennen vuoden 2015 loppua välitavoitteita noudattaen. Taajamissa, joiden asukasvastineluku on yli 10 000, tulee noudattaa direktiivin säännöksiä vuoden 2010 loppuun mennessä. Biohajoavalle kokonaiskuormitukselle asetetaan lisätavoitteet.

Vaarallisten jätteiden polttamisesta annetun neuvoston direktiivin 94/67/EY 7–11 artiklasta ja liitteestä III sekä jätteenpolttodirek-

tiivin 2000/76/EY 6 artiklasta, 7 artiklan 1 kohdasta ja 11 artiklasta poiketen Slovakiassa ei sovelleta päästöjen raja-arvoja ja mittauksen vaatimuksia siirtymäsäännöksessä määrättyihin polttolaitoksiin ennen vuoden 2006 loppua.

Ympäristön pilaantumisen ehkäisemisen ja vähentämisen yhtenäistämiseksi annetun neuvoston direktiivin 96/61/EY 5 artiklan 1 kohdasta poiketen, vaatimuksia luvan myöntämiseen olemassa oleville laitoksille ei sovelleta Slovakiassa siirtymäsäännöksessä määrättyihin laitoksiin siirtymäaikana siltä osin, kuin on kyse velvoitteesta käyttää laitoksia 9 artiklan 3 ja 4 kohdan mukaisten, parhaaseen käytettävissä olevaan tekniikkaan perustuvien päästöjen raja-arvojen, vastaavien muuttujien tai teknisten toimenpiteiden mukaisesti. Siirtymäaika kestää laitoskohtaisesti vuoden 2009, 2010 tai 2011 loppuun.

Tiettyjen suurista polttolaitoksista ilmaan joutuvien epäpuhtauspäästöjen rajoittamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2001/80/EY 4 artiklan 1 kohdasta ja liitteiden III–VII A osasta poiketen, rikkidioksidin, typen oksidien ja hiukkasten päästöjen raja-arvoja ei sovelleta Slovakiassa siirtymäsäännöksessä määrättyihin laitoksiin ennen vuoden 2007 loppua.

X Lisäys. Lisäyksessä luetellaan eläimistä saatavia elintarvikkeita käsittelevät laitokset, joille myönnetään siirtymäaika laitosten rakenteita koskevien vaatimusten saattamiseksi yhteisön säädösten edellyttämälle vähimmäistasolle.

25 artikla. Artiklassa määrätään uusista jäsenvaltioista Euroopan parlamenttiin valittavien edustajien määrästä liittymispäivän ja Euroopan parlamentin vaalikauden 2004–2009 välisenä aikana sekä edustajien valintatavasta. Kohdassa 1 määrätään uusista jäsenvaltioista Euroopan parlamenttiin valittavien edustajien määrästä poiketen siitä, mitä EY:n perustamissopimuksen 189 artiklan toisessa kohdassa ja Euratomin perustamissopimuksen 107 artiklan toisessa kohdassa määrätään, sekä ottaen huomioon EY:n perustamissopimuksen 190 artiklan 2 kohta ja Euratomin perustamissopimuksen 108 artiklan 2 kohta. Uusista jäsenvaltioista valittavien edustajien määrät vastaavat niiden paikkamääriä vaalikaudella 2004–2009.

Artiklan 2 kohdassa määrätään, että EY:n perustamissopimuksen 190 artiklan 1 kohdasta ja Euratomin perustamissopimuksen 108 artiklan 2 kohdasta poiketen, uusien jäsenvaltioiden kansanedustuslaitokset nimeävät kukin keskuudestaan uusien jäsenvaltioiden kansoja edustavat jäsenet Euroopan parlamenttiin liittymispäivän ja Euroopan parlamentin vaalikauden 2004–2009 väliseksi kaudeksi kussakin uudessa jäsenvaltiossa vahvistettua menettelyä noudattaen.

26 artikla. Artiklassa määrätään jäsenvaltioiden ääntenpainotuksesta neuvostossa 31 päivään lokakuuta 2004 saakka. Artiklan 1 kohdan a alakohdassa määrätään muutoksista EY:n perustamissopimuksen 205 artiklan 2 kohtaan ja Euratomin perustamissopimuksen 118 artiklan 2 kohtaan. Neuvoston ääntenpainotukseen sovelletaan nykyistä ääntenpainotusta ottaen huomioon uudet jäsenmaat 1 päivän toukokuuta 2004 ja 31 päivän lokakuuta 2004 välisen siirtymävaiheen aikana. Neuvoston kokonaisuäänimäärä on 124 ja Suomen painotettu äänimäärä on kolme.

Artiklan 1 kohdan b alakohdassa muutetaan EY:n perustamissopimuksen 205 artiklan 2 kohdan toista ja kolmatta alakohdtaa sekä Euratomin perustamissopimuksen 118 artiklan 2 kohdan toista ja kolmatta alakohdtaa. Jos neuvosto tekee ratkaisun komission ehdotuksesta, edellytyksenä on vähintään 88 ääntä. Muissa tapauksissa ratkaisun edellytyksenä on 88 puoltavaa ääntä, jotka edustavat ainakin kahta kolmasosaa jäsenistä.

Artiklan 1 kohdan c alakohdassa muutetaan EU-sopimuksen 23 artiklan 2 kohdan kolmannen alakohdan toista virkettä. Jos ratkaisu tehdään neuvostossa EY:n perustamissopimuksen 205 artiklan 2 kohdan perusteella, edellytyksenä on vähintään 88 puoltavaa ääntä, jotka edustavat ainakin kahta kolmasosaa jäsenistä.

Artiklan 1 kohdan d alakohdassa muutetaan EU-sopimuksen 34 artiklan 3 kohtaa. Jos neuvoston ratkaisun edellytyksenä on määränemmistö, jäsenten äänet painotetaan EY:n perustamissopimuksen 205 artiklan 2 kohdassa määrättyllä tavalla. Ratkaisun edellytyksenä on silloin vähintään 88 puoltavaa ääntä, jotka edustavat ainakin kahta kolmasosaa jäsenistä.

Artiklan 2 kohdassa määrätään, että jos Euroopan unioniin liittyy vähemmän kuin kymmenen uutta jäsenvaltiota, 31 päivään lokakuuta 2004 saakka määränemmistöön tarvittava vähimmäismäärä vahvistetaan neuvoston päätöksellä niin, että se vastaa mahdollisimman tarkkaan 71,26 prosenttia kokonaisuäänimäärästä.

27 artikla. Artiklan 1 kohdassa määrätään, että yhteisen tullitariffin tulleeiksi ja muiksi tulleeiksi kutsutut Euroopan yhteisöjen omista varoista tehdyn neuvoston päätöksen 2000/597/EY, Euratom 2 artiklan 1 kohdan b alakohdassa tai sen korvaavan päätöksen vastaavissa määräyksissä tarkoitetut tulot käsittävät tullit, jotka on laskettu yhteisestä tullitariffista ja kaikista siihen liittyvistä tariffimyönnytyksistä, joita yhteisö soveltaa uusien jäsenvaltioiden kaupassa kolmansien maiden kanssa.

Artiklan 2 kohdan mukaan neuvoston päätöksen 2000/597/EY, Euratom 2 artiklan 1 kohdan c ja d alakohdassa tarkoitettu yhdenmukainen arvonlisäveron määräytymisperuste ja bruttokansantuloperuste kunkin uuden jäsenvaltion osalta on kaksi kolmasosaa vuotuisesta määräytymisperusteesta vuonna 2004. Laskettaessa päätöksen 5 artiklan 1 kohdassa tarkoitettun Yhdistyneelle kuningaskunnalle myönnetyn budjettiepätasapainon korjauksen rahoittamista, bruttokansantuloperuste kunkin uuden jäsenvaltion osalta on kaksi kolmasosaa vuotuisesta määräytymisperusteesta.

Artiklan 3 kohdassa määrätään, että määrittäessä neuvoston päätöksen 2000/597/EY, Euratom 2 artiklan 4 kohdan b alakohdan mukaista jäädytettyä osuutta vuodelle 2004 uusien jäsenvaltioiden rajattujen arvonlisäveroperusteiden laskemisessa käytetään perusteena kahta kolmasosaa sekä niiden rajaamattomasta arvonlisäveroperusteesta että bruttokansantulosta.

28 artikla. Artiklan 1 kohdan mukaan Euroopan yhteisöjen yleinen talousarvio vuodelle 2004 mukautetaan 1 päivänä toukokuuta 2004 voimaan tulevalla lisätalousarviolla siten, että siinä otetaan huomioon uusien jäsenvaltioiden liittyminen.

Artiklan 2 kohdassa määrätään yhteisön omien varojen osalta, että ne arvonlisävero- ja bruttokansantuloperusteisten varojen kak-

sitoista kuukausittaista kahdestoistaosaa, jotka uusien jäsenvaltioiden on tämän lisätalousarvion mukaisesti maksettava, sekä tammikuun ja huhtikuun 2004 välistä aikaa koskevien, vain nykyisiin jäsenvaltioihin sovellettavien kuukausittaisten kahdestoistaosien taannehtivat mukautukset muutetaan kahdeksasosiksi, jotka pyydetään maksettaviksi toukokuun ja joulukuun 2004 välisenä aikana. Myöhemmistä vuonna 2004 mahdollisesti vahvistettavista lisätalousarvioista johtuvat taannehtivat mukautukset muutetaan artiklan säännösten mukaisesti yhtä suuriksi osiksi, jotka pyydetään maksettaviksi vuoden 2004 loppuosan aikana.

29 artikla. Artiklan mukaan yhteisö maksaa liittymispäivästä alkaen Tšekille, Kyprokselle, Maltalle ja Slovenialle kunkin kuukauden ensimmäisenä työpäivänä vuonna 2004 yhden kahdeksasosan ja vuosina 2005 ja 2006 yhden kahdestoistaosan tilapäisen korvauksen määrästä, jotka vahvistetaan seuraavan taulukon mukaisesti.

	2004	2005	2006
	(miljoona euroa vuoden 1999 hintoina)		
Tšekki	125,4	178,0	85,1
Kypros	68,9	119,2	112,3
Malta	37,8	65,6	62,9
Slovenia	29,5	66,4	35,5

30 artikla. Artiklan mukaan yhteisö maksaa liittymispäivästä alkaen uusille jäsenvaltioille kunkin kuukauden ensimmäisenä työpäivänä vuonna 2004 yhden kahdeksasosan ja vuosina 2005 ja 2006 yhden kahdestoistaosan erityisen kertasuoritteisen kassavirtajärjestelyn määrästä, jotka on vahvistettu seuraavan taulukon mukaisesti:

	2004	2005	2006
	(miljoona euroa vuoden 1999 hintoina)		
Tšekki	174,7	91,55	91,55
Viro	15,8	2,9	2,9
Kypros	27,7	5,05	5,05
Latvia	19,5	3,4	3,4
Liettua	34,8	6,3	6,3

Unkari	155,3	27,95	27,95
Malta	12,2	27,15	27,15
Puola	442,8	550,0	450,0
Slovenia	65,4	17,85	17,85
Slovakia	63,2	11,35	11,35

Erityiseen kertasuoritteeseen kassavirtajärjestelyyn sisältyy 1 miljardin euron määrä Puolan osalta ja 100 miljoonan euron määrä Tšekin osalta. Nämä määrät otetaan huomioon rakennerahastovarojen jakautumista vuosina 2004–2006 koskevissa laskelmissa.

31 artikla. Artiklan 1 kohdan mukaan Tšekki, Viro, Latvia, Unkari, Puola, Slovenia ja Slovakia maksavat artiklassa sovitun, tuotannon määrään perustuvan suorituksen yhteisön hiili- ja terästutkimusrahastoon. Suoritukset maksetaan 2 kohdassa määrättyllä tavalla vuodesta 2006 alkaen.

32 artikla. Artiklan 1 kohdassa liittymistä valmistelevien Phare-, ISPA- ja Sapard-rahoitusohjelmien sekä Kyproksen ja Maltaan liittymistä valmistelevien varojen osalta määrätään, että niistä ei saa tehdä rahoitussitoumuksia liittyvien maiden hyväksi vuoden 2003 lopun jälkeen. EU:n talousarvion maatalous, rakennetoimet ja sisäiset politiikat -otsakkeiden mukaisten menojen osalta liittyviä maita kohdellaan samalla tavalla kuin nykyisiä jäsenvaltioita 1 päivästä tammikuuta 2004 lähtien. Liitteessä XV vahvistetaan laajentumiseen liittyvien lisämäärärahojen enimmäismäärät. Rahoitussitoumuksia ei saa tehdä ennen kuin uuden jäsenmaan liittymisen on toteutunut.

Artiklan 2 kohdassa määrätään rahoitussitoumuksia koskevasta poikkeuksesta. Euroopan maatalouden ohjaus- ja tukirahaston tukiosastosta maksettaviin, yhteisön sääntöjen mukaisesti maatalousmarkkinoiden yhteisen markkinajärjestelyn osana kolmansiin maihin suuntautuvalla viennille myönnettyihin vientitukiin sekä maatalousmarkkinoiden tasapainottamiseksi tehtäviin interventioihin voidaan myöntää yhteisön rahoitusta vasta liittymispäivästä alkaen. Tukiosastosta maksettavaan, uusiin jäsenvaltioihin suunnattuun maaseudun kehittämistukeen sovelletaan kuitenkin artiklan 1 kohtaa.

Artiklan 3 kohdan mukaan uudet jäsenvaltiot osallistuvat 1 päivästä tammikuuta 2004 lähtien yhteisön ohjelmiin ja yhteisön viras-

tojen toimintaan samoilla ehdoilla kuin nykyiset jäsenvaltiot EU:n talousarvion rahoituksen turvin.

Artiklan 4 kohdassa määrätään, että jos joku hakijamaista ei liity vuoden 2004 aikana, kaikki valtion tekemät tai valtiosta tehdyt rahoitushakemukset mitätöityvät.

Artiklan 5 kohdan mukaan komissio toteuttaa tarvittavat toimenpiteet helpottamaan siirtymistä liittymistä edeltävästä järjestelmästä tämän artiklan soveltamisesta johtuvaan järjestelmään.

33 artikla. Artiklassa määrätään hallinnollisista järjestelyistä, jotka aiheutuvat liittymistä edeltävien rahoitusvälineiden ja menettelyjen lopettamisesta ja siirtymisestä liittymistä edeltävistä säännöksistä liittymisen jälkeen sovellettaviin säännöksiin. Artikla koskee tarjouskilpailuja, rakennusurakkasopimusten täytäntöönpanoa, Phare-ohjelmaa, Phare-ohjelman yhteydessä täytäntöön pantavan rajat ylittävän yhteistyön ohjelmaa sekä Kyproksen ja Maltan liittymistä valmistelevien varojen mukaista liittymistä edeltävää tukea.

Artiklan 1 kohdan mukaan uusien jäsenvaltioiden toimeenpanevat elimet hallinnoivat liittymispäivästä lähtien mainittuja rahoitusvälineitä. Toisen alakohdan mukaan komissio luopuu tarjouskilpailuja ja rakennusurakkasopimuksia koskevasta ennakkovalvonnasta tekemällä asiasta päätöksen. Kolmannessa alakohdassa määrätään tilanteesta, jossa komission päätöstä ennakkovalvonnasta ei ole tehty ennen liittymispäivää.

Artiklan 2 kohdan mukaan 1 kohdassa tarkoitettujen liittymistä edeltäneiden rahoitusvälineiden nojalla talousarvioon ennen liittymistä tehtyjä kokonaissitoumuksia on hallinnoitava edelleen liittymistä edeltäviä rahoitusvälineitä koskevien sääntöjen ja määräysten mukaan kunnes kyseiset ohjelmat ja hankkeet ovat päättyneet.

Artiklan 3 kohdan mukaan liittymistä edeltävää tukea koskeva viimeinen ohjelmasuunnittelu suoritetaan viimeisenä liittymistä edeltävänä täytenä kalenterivuotena. Lisäksi alakohdassa on määräyksiä ohjelmiin perustuvien sopimusten tekoajasta ja maksujen suorittamisesta.

Artiklan 4 kohdassa on määräyksiä henkilöstöstä liittyen 1 kohdassa tarkoitettujen

rahoitusvälineiden ja ISPA-ohjelman vaiheittaiseen lopettamiseen ja moitteettomaan siirtymiseen ennen liittymistä sovellettavista säännöistä liittymisen jälkeen sovellettaviin säännöksiin. Tarpeellisen sääntömääräisen henkilöstön määrä pidetään ennallaan uusissa jäsenvaltioissa liittymisen jälkeen enintään 15 kuukautta. Kohdassa määrätään myös palkkauseduista sellaisten ennen liittymistä tehtäviinsä nimitettyjen uusien jäsenmaiden virkamiesten osalta, joita pyydetään jäämään kyseisten valtioiden palvelukseen liittymispäivän jälkeen. Lisäksi kohdassa määrätään, että liittymistä edeltävän tuen hallinnoimiseen tarvittavat hallinnolliset menot katetaan vuonna 2004 ja vuoden 2005 heinäkuun loppuun asti asianomaisten liittymistä edeltävien talousarvioiden toimien tukimenoja koskevasta budjettikohdasta tai vastaavista 1 kohdassa tarkoitettuja rahoitusvälineitä sekä ISPA-ohjelmaa koskevista budjettikohdista.

Artiklan 5 kohdan mukaan neuvoston asetuksen (EY) N:o 1268/1999 mukaisesti hyväksytyt hankkeet voidaan liittää maaseudun kehittämisohjelmaan ja rahoittaa Euroopan maatalouden ohjaus- ja tukirahastosta, jos niitä ei voida rahoittaa asetuksen nojalla. Tarpeelliset siirtymätoimenpiteet on hyväksyttävä neuvoston asetuksen (EY) N:o 1260/1999 50 artiklan 2 kohdan mukaisesti.

34 artikla. Artiklalla luodaan siirtymäajan rahoitusväline, jonka perusteella uudet jäsenvaltiot voivat saada liittymishetkestä vuoden 2006 loppuun saakka tilapäistä taloudellista tukea tiettyjen alojen hallinnollisten valmiuksien vahvistamiseksi. Tuen perusteena on jatkuva tarve lujittaa tiettyjen alojen toimia, joita ei voida rahoittaa rakennerahastoista. Tällaisia aloja ovat esimerkiksi ulkorajojen valvonta, korruption ehkäisy, varainhoidon valvonta, sisämarkkinat mukaan lukien tulliliitto, ympäristö, maatalouden ja maaseudun kehittämisen hallinto- ja valvontarakenteet, ydinturvallisuus sekä rakennerahastorahoituksen ulkopuolelle jäävät julkisen hallinnon kehittämistoimet. Toteuttamisvälineenä käytetään muun muassa jo Phare-ohjelman rahoituksella luotua twinning-järjestelyä, jossa nykyisten jäsenmaiden hallintojen asiantuntemusta käytetään uusien jäsenmaiden hallintovalmiuksien kehittämiseksi.

Siirtymäjärjestelyyn varatun tuen määrä on vuonna 2004 200 miljoonaa euroa, vuonna 2005 120 miljoonaa euroa ja vuonna 2006 60 miljoonaa euroa. Komissio päättää tuesta Phare-ohjelmasta säädetyn menettelyn mukaisesti.

35 artikla. Artiklalla luodaan väliaikainen rahoitusinstrumentti, Schengen-järjestely, jonka perusteella uudet jäsenvaltiot voivat sisärajatarkastusten poistamiseen valmistautuessaan saada liittymisen jälkeen vuoden 2006 loppuun saakka lisärahoitusta Schengenin säännösten soveltamiseen ja ulkorajavalvontaan. Rahoitusinstrumentti halutaan kohdistaa nimenomaan Schengenin soveltamisen valmistelussa ilmenneisiin puutteisiin, joten artiklan 1 kohdassa on lueteltu toimenpiteet, joihin rahoitusta voi saada. Näitä ovat rakennusinvestoinnit, infrastruktuuri ja rakennukset rajanylityspaikoilla, operationaalisessa toiminnassa käytettävät välineet, rajavartioiden koulutus sekä logistiikkaan ja operaatioihin liittyvät kulut.

Artiklan 2 kohdan mukaan Viro saa käyttää tukea kolmena vuonna yhteensä 68,7 miljoonaa euroa, Latvia 71,1 miljoonaa euroa, Liettua 135,7 miljoonaa euroa, Unkari 147,9 miljoonaa euroa, Puola 280 miljoonaa euroa, Slovenia 106,90 miljoonaa euroa ja Slovakia 47,80 miljoonaa euroa. Tukea ei saa Tšekki, koska sillä tulee olemaan Schengen-alueella vain sisärajoja, eivätkä saarivaltiot Kypros ja Malta.

Artiklan 3 kohdan mukaan tukea saava jäsenvaltio vastaa yksittäisten toimien valinnasta ja täytäntöönpanosta samoin kuin tuen käytön koordinoimisesta muista yhteisön välineistä saatavan tuen kanssa. Jäsenvaltion on myös varmistettava tuen yhteensopivuus yhteisön politiikkojen ja toimenpiteiden kanssa. Lisäksi jäsenvaltio on vastuussa yhteisön talousarvioon sovellettavan varainhoitoasetuksen noudattamisesta.

Kertaluontoiset tukimaksut on käytettävä kolmen vuoden kuluessa ensimmäisestä maksamisesta. Komissio perii takaisin käytämättömät tai perusteettomasti käytetyt varat.

Artiklan 4 kohdan mukaan komissiolla on oikeus suorittaa tarkastuksia Euroopan petostentorjuntaviraston kautta. Komissio voi myös, samoin kuin tilintarkastustuo-

mioistuin, suorittaa tarkastuksia paikan päällä.

Artiklan 5 kohdan mukaan komissiolla on oikeus antaa rahoitusinstrumentin toiminnan kannalta tarvittavia teknisiä säännöksiä.

36 artikla. Artiklassa määrätään että 29, 30, 34 ja 35 artiklassa tarkoitettuja määriä mukautetaan vuosittain osana 6 päivänä toukokuuta 1999 tehdyn toimielinten välisen sopimuksen 15 kohdassa vahvistettua teknistä mukautusta.

II osasto

Muut määräykset

37 artikla. Artiklassa määrätään yleisestä taloudellisesta suojalausekkeesta. Artiklan 1 kohdan mukaan uusi jäsenvaltio voi enintään liittymistä seuraavan kolmannen vuoden loppuun asti pyytää lupaa toteuttaa suojatoimenpiteitä, joilla suojataan jotakin taloudenalaa tai aluetta uhkaavilta vakavilta ongelmilta. Suojatoimenpiteet edellyttävät, että ongelma olisi vaikutuksiltaan merkittävä, johtaisi pysyviin muutoksiin tai taloudellisen tilanteen huomattavaan heikentymiseen.

Myös nykyiset jäsenvaltiot voivat tämän artiklan nojalla pyytää samoin edellytyksin lupaa suojatoimenpiteisiin sellaisia vastaavia ongelmia varten, jotka aiheutuvat uusien jäsenvaltioiden liittymisestä Euroopan unioniin.

Artiklan 2 kohdan mukaan komissio vahvistaa tällaiset suojatoimet jäsenvaltion pyynnöstä sekä tarkentaa niitä koskevia yksityiskohtaisia määräyksiä. Tapauksissa, joissa on kyse vakavista taloudellisista vaikeuksista ja jäsenvaltio nimenomaisesti pyytää, komissio tekee ratkaisunsa viiden työpäivän kuluessa. Suojatoimenpiteitä on sovellettava välittömästi. Suojatoimenpiteiden luonne on määritelty siten, että niiden on huomioitava kaikkien asianomaisten osapuolten edut, eivätkä toimenpiteet saa aiheuttaa rajatarkastuksia jäsenvaltioiden välillä.

Artiklan 3 kohdan mukaan toimenpiteillä voidaan lisäksi poiketa EY:n perustamissopimuksen säännöistä sekä liittymisasiakirjasta siinä määrin ja niin kauan kuin se on eh-

dottomasti tarpeen. Ensisijaisesti on käytettävä toimenpiteitä, jotka aiheuttavat vähiten häiriötä yhteismarkkinoiden toiminnalle.

Liittymisasiakirjan liitteenä olevan Ignalinan ydinvoimalaitosta koskevan pöytäkirjan (N:o 4) 4 artiklan mukaan yleistä suojalauseketta sovelletaan Liettuun kuitenkin vuoden 2012 loppuun saakka, jos Liettuan energiantuotannossa on keskeytyksiä.

38 artikla. Artiklassa määrätään erityisestä sisämarkkinasuojalausekkeesta. Sisämarkkinasuojalausekkeella mahdollistetaan suoja-toimenpiteiden käyttöönotto, mikäli uusi jäsenvaltio ei onnistu panemaan täytäntöön jäsenyysvelvoitteitaan sisämarkkinoiden alalla ja aiheuttaa näin vakavaa häiriötä sisämarkkinoiden toiminnalle.

Komissio voi ottaa suoja-toimenpiteet käyttöön joko yksittäisen jäsenvaltion pyynnöstä tai komission omasta aloitteesta. Suoja-toimenpiteet voidaan ottaa käyttöön kolmen vuoden kuluessa liittymishetkestä. Suojalausekkeeseen voidaan vedota jo uusiin jäsen-maihin kohdistuvassa etukäteisseurannassa ilmenneiden seikkojen perusteella, jolloin suoja-toimenpiteet tulevat voimaan liittymishetkestä.

Suoja-toimenpiteiden on kuitenkin oltava huolellisesti suhteutettuja häiriöön nähden ja tarvittaessa on hyödynnettävä jo olemassa olevia alakohtaisia suojajärjestelyjä, jotta vältetään tarpeettomalta syrjinnältä ja liian pitkälle menevältä kaupan rajoittamiselta. On myös huolehdittava, etteivät suoja-toimenpi-teet aiheuta kohtuuttomia häiriöitä sisämarkkinoiden toiminnalle.

Suoja-toimenpidettä ei saa pitää voimassa kauempaa kuin on tarpeellista ja se on ehdotomasti poistettava, kun kyseinen jäsenyysvelvoite on pantu täytäntöön. Suoja-toimenpi-teen kesto ei kuitenkaan rajoitu sen asettami-selle annettuun määräaikaan, vaan se voi olla voimassa niin kauan kunnes jäsenyysvelvoite on kokonaisuudessaan täytetty. Komissio voi myös mukauttaa suoja-toimenpidettä uuden jäsenmaan edistymisen mukaisesti. Komissio tiedottaa etukäteen suoja-toimenpiteen lakkaamisesta.

Tšekki, Viro, Liettua, Puola, Slovenia ja Slovakia ovat antaneet yhteisen julistuksen (N:o 22) sisämarkkinasuojalausekkeen sovel-tamisesta.

39 artikla. Artiklassa määrätään oikeudel-lista yhteistyötä siviili- ja rikosoikeudellisissa asioissa koskevasta suojalausekkeesta, jota sovelletaan vain uusiin jäsen-maihin. Jos uu-dessa jäsenvaltiossa on vakavia puutteita EU-sopimuksen mukaiseen vastavuoroiseen tun-nustamiseen rikosoikeuden alalla liittyvien päätösten ja sitoumusten täytäntöönpanossa tai soveltamisessa, tai välitön riski tällaisten puutteiden syntymisestä, komissio voi mää-räajassa toteuttaa asiaankuuluvia toimenpitei-tä ja täsmentää niiden soveltamista koskevat edellytykset ja yksityiskohtaiset säännöt. Yk-sityisoikeudellisissa asioissa sama koskee EY:n perustamissopimuksen mukaiseen vas-tavuoroiseen tunnustamiseen liittyvien direk-tiivien ja asetusten saattamista osaksi kansal-lista lainsäädäntöä.

Komission toimenpiteet voivat merkitä asi-anomaisten säännösten ja päätösten sovelta-misen tilapäistä keskeyttämistä uuden jäsen-valtion ja muun jäsenvaltion tai muiden jä-senvaltioiden välisissä suhteissa. Toimenpi-teitä ei saa pitää voimassa kauempaa kuin on ehdottomasti tarpeen ja ne on poistettava, kun puutteet on korjattu. Toimenpiteitä voi-daan soveltaa niin kauan, kun puutteita ilme-nee. Komissio voi jäsenvaltioita kuultuaan tarvittaessa mukauttaa toimenpiteitä sitä mu-kaa, kuin uusi jäsenvaltio edistyy todettujen puutteiden korjaamisessa.

Komissio on antanut julistuksen (N:o 43), jossa se sitoutuu kuulemaan jäsenmaiden nä-kemyksiä suoja-toimenpiteistä päättäessään. Jäsenmaiden kannoilla ja näkemyksillä on ju-listuksen mukaan suora vaikutus käytettävien suoja-toimenpiteiden valintaan.

40 artikla. Artiklan mukaan sisämarkkinoi-den toimintaa ei saa vaikeuttaa ottamalla käyttöön rajatarkastuksia jäsenvaltioiden vä-lillä. Tällä muotoilulla halutaan varmistaa sisämarkkinoiden häiriötön toiminta. Rajatar-kastuksiin ei voida ryhtyä uusien tai nykyis-ten jäsenvaltioiden toimesta uusille jäsenval-tioille myönnettyjen siirtymäaikojen perus-teella.

41 artikla. Artiklassa määrätään yhteisen maatalouspolitiikan siirtymätoimenpiteiden toteuttamista koskevasta menettelystä. Artik-lan ensimmäisessä kohdassa määrätään, että komission on toteutettava siirtymätoimenpi-teet sokerialan yhteisestä markkinajärjeste-

lystä annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1260/2001 42 artiklan 2 kohdan tai tarvittaessa maatalouden yhteisistä markkinajärjestelyistä annettujen muiden asetusten tai sovellettavassa lainsäädännössä säädetyn asianmukaisen komiteamenettelyn mukaan. Siirtymätoimenpiteet voidaan toteuttaa kolmen vuoden kuluessa liittymishetkestä eikä niitä saa soveltaa tämän kauden jälkeen. Neuvosto voi yksimielisesti pidentää kautta komission ehdotuksesta ja kuultuaan Euroopan parlamenttia.

Artiklan toisessa kohdassa määrätään, että muiden kuin liittymisasiakirjassa määriteltyjen yhteisen maatalouspolitiikan välineiden täytäntöönpanoon liittyvät siirtymätoimenpiteet, jotka ovat liittymisen vuoksi tarpeen, toteuttaa neuvosto ennen liittymispäivää määränemmistöllä ja komission ehdotuksesta. Jos siirtymätoimenpiteet vaikuttavat komission alunperin hyväksymiin välineisiin, siirtymätoimenpiteet toteuttaa komissio välineiden hyväksymiseen vaadittavaa menettelyä noudattaen.

42 artikla. Artiklassa määrätään yhteisön eläinlääkintä- ja kasvisuojelualan siirtymätoimenpiteiden toteuttamista koskevasta komiteamenettelystä. Jos siirtymätoimenpiteet ovat tarpeen helpottamaan siirtymistä uusissa jäsenvaltioissa voimassa olevasta järjestelmästä yhteisön eläinlääkintä- ja kasvisuojelualan sääntöjen soveltamisesta johtuvaan järjestelmään, komissio toteuttaa nämä toimenpiteet sovellettavassa lainsäädännössä säädetyn asianmukaisen komiteamenettelyn mukaisesti. Toimenpiteitä toteutetaan kolmen vuoden kuluessa liittymispäivästä eikä niitä saa soveltaa kyseisen kauden jälkeen.

VIIDES OSA

Tämän asiakirjan soveltamista koskevat määräykset

I osasto

Toimielinten ja muiden elinten järjestäytyminen

43 artikla. Artiklan mukaan Euroopan par-

lamentti tekee työjärjestykseensä liittymisen edellyttämät mukautukset.

44 artikla. Artiklan mukaan neuvosto tekee työjärjestykseensä liittymisen edellyttämät mukautukset.

45 artikla. Artiklassa määrätään komission jäsenistä ja niiden nimittämisestä. Artiklan 1 kohdan mukaan unioniin liittyvillä valtioilla on oikeus saada kansalaisensa komission jäseneksi. Kohdan 2 alakohdan a mukaan uuden jäsenvaltion kansalainen nimitetään komission jäseneksi liittymishetkestä alkaen sen estämättä mitä EY:n perustamissopimuksen 213 artiklan 1 kohdan toisessa alakohdassa, 214 artiklan 2 kohdassa sekä Euratomin perustamissopimuksen 126 artiklan ensimmäisessä alakohdassa määrätään. Neuvosto nimittää komission uudet jäsenet määränemmistöllä ja yhteisestä sopimuksesta komission puheenjohtajan kanssa. Alakohdan b mukaan a alakohdan nojalla nimitettyjen komission jäsenten samoin kuin niiden jäsenten, jotka on nimitetty 23 päivänä tammikuuta 2000, toimikausi päättyy 31 päivänä loka-kuuta 2004.

Artiklan 2 kohdan c alakohdan mukaan uusi komissio, jossa on yksi kansalainen kustakin jäsenvaltioista, aloittaa tehtäviensä hoitamisen 1 päivänä marraskuuta 2004. Uuden komission toimikausi päättyy 31 päivänä lokakuuta 2009.

Artiklan 2 kohdan d alakohdassa määrätään muutoksesta EU-sopimukseen ja EY:n perustamissopimukseen liitetyn Euroopan unionin laajentumisesta tehdyn pöytäkirjan 4 artiklan 1 kohtaan, joka sisältää komissiota koskevat määräykset. Siinä oleva viittaus päivämäärään 1 päivä tammikuuta 2005 muutetaan viittaukseksi päivämäärään 1 päivä marraskuuta 2004.

Artiklan 3 kohdan mukaan komissio tekee työjärjestykseensä liittymisen edellyttämät muutokset.

46 artikla. Artiklassa määrätään uusien tuomareiden nimittämisestä yhteisöjen tuomioistuimeen ja yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimeen ja heidän toimikausiensa pituuksista.

Artiklan 1 kohdan mukaan yhteisöjen tuomioistuimeen ja yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimeen nimitetään molempiin kymmenen tuomaria. Muutokset

ovat tarpeen siksi, että EY:n perustamissopimuksen 221 artiklan 1 kohdan mukaan yhteisöjen tuomioistuimessa on yksi tuomari jäsenvaltiota kohden ja yhteisöjen tuomioistuimen perussäännöstä tehdyn pöytäkirjan 48 artiklan mukaan yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa on 25 tuomaria. Aiemmin molemmissa tuomioistuimissa oli 15 tuomaria.

Artiklan 2 kohdan a alakohdan mukaan viiden yhteisöjen tuomioistuimen tuomarin toimikausi päättyy 6 päivänä lokakuuta 2006 ja muiden tuomareiden toimikausi 6 päivänä lokakuuta 2009. Artiklan 2 kohdan b alakohdan mukaan viiden yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tuomarin toimikausi päättyy 31 päivänä elokuuta 2004 ja muiden tuomareiden toimikausi 31 päivänä elokuuta 2007. Molemmissa tuomioistumisissa valitaan arvalla ne tuomarit, joiden toimikausi päättyy aiemmin.

Artiklan 3 kohdan a alakohdan mukaan yhteisöjen tuomioistuin tekee työjärjestykseensä liittymisen edellyttämät mukautukset. Alakohdan b mukaan yhteisöjen ensimmäisen asteen tuomioistuin tekee liittymisen edellyttämät mukautukset työjärjestykseensä yhteisymmärryksessä yhteisöjen tuomioistuimen kanssa. Alakohdan c mukaan neuvoston on hyväksyttävä mukautetut työjärjestykset määräenemmistöllä.

Artiklan 4 kohdassa on työjärjestyksen soveltamista koskeva siirtymäsäännös. Sen mukaan ratkaistaessa asioita, joiden suullinen käsittely on aloitettu yhteisöjen tuomioistuimessa tai yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa ennen liittymispäivää, täysistuntoon kokoontuneet tuomioistuimet tai jaostot kokoontuvat ennen liittymistä olleessa kokoonpanossaan ja soveltavat liittymispäivää edeltävänä päivänä voimassa ollutta työjärjestyksiä.

47 artikla. Artiklassa määrätään tilintarkastustuomioistuimen lisjäsenien nimittämisestä. Tilintarkastustuomioistuinta täydennetään nimittämällä siihen kymmenen lisjäsenä kuuden vuoden toimikaudeksi.

48 artikla. Artiklassa määrätään talous- ja sosiaalikomitean täydentämisestä uusilla jäsenillä ja niiden toimikauden pituudesta. Talous- ja sosiaalikomiteaa täydennetään ni-

meämällä siihen 95 uusien jäsenvaltioiden järjestäytyneeseen kansalaisyhteiskuntaan kuuluvien talous- ja yhteiskuntaelämän eri alojen edustajaa. Nimettyjen jäsenten toimikausi päättyy samaan aikaan kuin niiden jäsenten, jotka hoitavat tehtäviään komiteassa liittymisajankohtana.

49 artikla. Artiklassa määrätään alueiden komitean täydentämisestä uusilla jäsenillä ja niiden toimikauden pituudesta. Alueiden komiteaa täydennetään nimeämällä siihen 95 uusien jäsenvaltioiden alueellisten ja paikallisten yhteisöjen edustajaa, jotka ovat alue- tai paikallisvaaleissa valittuja luottamushenkilöitä tai poliittisesti vastuussa vaaleilla valitulle elimelle. Nimettyjen jäsenten toimikausi päättyy samaan aikaan kuin niiden jäsenten, jotka hoitavat tehtäviään komiteassa liittymisajankohtana.

50 artikla. Artiklassa määrätään tieteellisteknisen komitean nykyisten jäsenten kauden päättymisestä ja uusien jäsenten nimeämisestä. Artiklan 1 kohdan mukaan Euratomin perustamissopimuksen 134 artiklan 2 kohdassa tarkoitetun tieteellis-teknisen komitean nykyisten jäsenten kausi päättyy liittymishetkellä.

Artiklan 2 kohdan mukaan neuvosto nimeää tieteellis-teknisen komitean uudet jäsenet noudattaen Euratomin perustamissopimuksen 134 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua menettelyä.

51 artikla. Artiklassa määrätään komiteoiden perussääntöihin ja työjärjestyksiin tehtävistä mukautuksista. Liittymisen edellyttämät mukautukset tehdään alkuperäisillä sopimuksilla perustettujen komiteoiden perussääntöihin ja työjärjestyksiin niin pian kuin mahdollista liittymisen jälkeen.

52 artikla. Artiklassa määrätään liitteissä XVI, XVII ja XVIII lueteltujen komiteoiden, ryhmien ja muiden elinten toimikausista. Artiklan 1 ja 2 kohdan mukaan liitteissä XVI ja XVII lueteltujen komiteoiden, ryhmien ja muiden elinten uusien jäsenten toimikaudet päättyvät samaan aikaan kuin niiden jäsenten, jotka hoitavat tehtäviään liittymishetkellä.

Artiklan 3 kohdan mukaan liitteessä XVIII luetellut komiteat muodostetaan liittymisajankohtana kokonaan uudelleen.

II osasto

Toimielinten antamien säädösten sovelletta- vuus

53 artikla. Artiklan mukaan liittymisestä lähtien uusia jäsenvaltioita pidetään sellaisina valtioina, joille EY:n ja Euratomin direktiivit ja päätökset osoitetaan sikäli kuin nämä säädökset on osoitettu kaikille nykyisille jäsenvaltioille. Sellaisen direktiivien ja päätösten osalta, joiden voimaantulo edellyttää, että ne on annettu tiedoksi, uusien jäsenvaltioiden katsotaan artiklan mukaan saaneen tiedon näistä direktiiveistä ja päätöksistä liittymishetkellä.

54 artikla. Artiklan mukaan uusien jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat kansalliset tai muut toimet, jotta ne voivat noudattaa liittymishetkestä alkaen EY:n ja Euratomin direktiivien ja päätösten säännöksiä ja määräyksiä. Ainoan poikkeuksen tähän muodostavat ne direktiivit ja päätökset, joita koskee liittymisasiakirjan 24 artiklan mukaisissa liitteissä tai muualla liittymisasiakirjassa määrätty siirtymäkausi.

55 artikla. Artikla koskee neuvoston mahdollisuutta määrätä poikkeuksia sellaisista yhteisön säädöksistä, jotka ovat syntyneet 1 päivän marraskuuta 2002 ja liittymissopimuksen allekirjoituspäivän, 16 päivän huhtikuuta 2003, välisenä aikana. Määräys on tarpeen, koska liittymisneuvotteluissa käsiteltiin ainoastaan sellaisia yhteisön säädöksiä, jotka oli annettu ennen 1 päivää marraskuuta 2002. Hakijamaat eivät voineet neuvotella tuon päivämäärän jälkeen annettuihin yhteisön säädöksiin kohdistuvista mahdollisista poikkeuksista. Liittymissopimuksen allekirjoituksen jälkeen liittyvillä mailla on erityisen tiedonsaanti- ja neuvottelumenettelyn mukaisesti mahdollisuus vaikuttaa sellaisiin yhteisön säädöksiin, jotka annetaan allekirjoituspäivän jälkeen. Tämän takia artikla valtuuttaa neuvoston yksimielisesti hyväksymään uusille jäsenvaltioille siirtymäjärjestelyjä ja -kausia sellaisiin yhteisön säädöksiin, joihin liittyvät maat eivät ole päässeet edellä olevien päivämäärien välillä vaikuttamaan. Neuvosto voi hyväksyä tällaisia toimia komission ehdotuksesta,

jonka tulee perustua jonkin yksittäisen liittyvän maan perusteltuun pyyntöön. Tällaisia toimia voidaan hyväksyä vain liittymishetkeen saakka, koska tuon päivän jälkeen uudet jäsenvaltiot voivat täysimääräisesti osallistua yhteisön päätöksentekoon.

56 artikla. Artiklan mukaan neuvosto päättää määräenemmistöllä komission ehdotuksesta liittymisasiakirjan liitteissä II, III, ja IV lueteltujen yhteisön säädösten ja toimien mukauttamisen edellyttämistä toimista, jollei muualla toisin määrätä. Liitteet sisältävät ne yhteisön säädökset, joihin viitataan liittymissopimuksen kaikkia liittyviä maita yhteisesti koskevissa artikloissa 20, 21 ja 22. Tämän artiklan määräysten mukaisesti voidaan myös päättää Liettussa olevan Ignalinan ydinvoimalan käytöstä poistamista tukevan unionin rahoitustukiohjelman muutoksista Ignalinaa koskevan pöytäkirjan (N:o 4) 3 artiklan 2 kohdan mukaisesti.

57 artikla. Artiklassa määrätään tapauksista, joissa unionin laajentumisen takia osoitetaan tarpeelliseksi mukauttaa sellaisia yhteisön säädöksiä, joiden mukautuksia ei ole sisällytetty liittymisasiakirjaan. Artiklan 1 kohdan mukaan tällaisessa tapauksessa mukautetut säädökset tulevat voimaan liittymisestä alkaen.

Artiklan 2 kohdan mukaan mukautuksista päättää joko neuvosto määräenemmistöllä komission ehdotuksesta tai komissio suoraan itse, sen mukaan, kumpi näistä kahdesta toimielimestä on antanut alkuperäisen mukautettavan säädöksen.

58 artikla. Toimielinten ja Euroopan keskuspankin ennen liittymistä antamien säädösten tekstit käännetään liittyvien valtioiden yhdeksälle uudelle kielelle. Tämän artiklan mukaan nämä yhdeksälle uudelle kielelle käännetyt tekstit ovat liittymisestä alkaen todistusvoimaisia samoin edellytyksin kuin nykyisellä yhdellätoista kielellä laaditut tekstit. Uudet tekstit julkaistaan Euroopan unionin virallisessa lehdessä, jos nykyisillä kielillä laaditut tekstit on julkaistu siinä.

59 artikla. Artikla määrittelee Euratomin perustamissopimuksen 33 artiklan kolmannen kappaleen mukaiselle säädösten ja määräysten tiedoksi saattamiselle kolmen kuukauden määräajan.

III osasto

Loppumääräykset

60 artikla. Artiklassa määrätään, että liittymisasiakirjan kaikki liitteet niihin kuuluviin lisäyksineen sekä pöytäkirjat ovat erottamaton osa liittymisasiakirjaa ja siten oikeudelliselta luonteeltaan samanlaisia kuin itse liittymisasiakirja.

61 artikla. Artiklan mukaan Italian hallitus toimittaa uusille jäsenvaltioille oikeaksi todistetut jäljennökset kyseisistä perustamissopimuksista ja niitä muuttaneista tai täydentäneistä sopimuksista sopimusten nykyisillä todistusvoimaisilla kielillä. Perustamissopimuksia muuttavia tai täydentäviä sopimuksia ovat myös aiemmat liittymissopimukset. Artiklan toisen kohdan mukaan näiden sopimusten tekstit uusien jäsenvaltioiden kielillä liitetään liittymisasiakirjaan ja ne ovat todis-

tusvoimaisia samalla tavoin kuin nykyisten jäsenvaltioiden kielillä olevat perustamissopimukset.

62 artikla. Artiklan mukaan neuvoston pääsihteeri toimittaa uusien jäsenvaltioiden hallituksille oikeaksi todistetut jäljennökset pääsihteeristöön talletetuista kansainvälisistä sopimuksista.

Liitteet

Liittymisasiakirjassa on yhteensä 18 liitettä (I–XVIII), jotka sisältävät liittymisestä johtuvat mukautukset yhteisöjen säädöksiin. Edellä mainittuja liitteitä, jotka liittyvät liittymisasiakirjan 3, 20, 21, 22, 24, 32 ja 52 artikloihin, käsitellään tarvittavassa laajuudessaan kutakin asianomaista artiklaa koskevissa perusteluissa.

Pöytäkirjat

Pöytäkirja N:o 1

Euroopan investointipankin perussäännön muutoksista

Uusien jäsenvaltioiden liittyessä Euroopan investointipankin perussäännön muuttaminen on välttämätöntä. Pankin perussääntöön tehtävät mukautukset sisältyvät liittymissopimuksen pöytäkirjaan.

Perussäännön 3 artiklaan, jossa luetellaan pankin jäsenet, on lisätty uusien jäsenvaltioiden nimet. Pankin pääomaa koskevaan 4 artiklaan on lisätty uusien jäsenvaltioiden osuudet. Osuudet määräytyvät pääsääntöisesti jäsenvaltioiden bruttokansantuotteen perusteella.

Pankin hallintoneuvoston kokoonpanosta säädetään perussäännön 11 artiklassa. Laajentumisen jälkeen hallintoneuvostossa tulee olemaan 26 jäsentä ja 16 varajäsentä, jotka pankin valtuusto nimittää viideksi vuodeksi kerrallaan siten, että jokainen jäsenvaltio sekä komissio nimeävät kukin yhden jäsenen. Varajäsenet nimitetään myös viideksi vuodeksi siten, että Saksalla, Ranskalla, Italialla ja Iso-Britannialla on kullakin kaksi varajäsentä. Muut maat on jaettu maaryhmiin, jotka voivat yhteisellä sopimuksella nimetä yhden varajäsenen. Uusilla jäsenvaltioilla on oikeus nimetä yhteensä kolme varajäsentä. Komissiolla on myös oma varajäsenensä. Maaryhmät ja varajäsenten lukumäärä ovat seuraavat:

Saksa, Ranska, Italia, Iso-Britannia:
2 varajäsentä per jäsenvaltio,
Espanja, Portugali:
1 varajäsen,
Belgia, Luxemburg, Alankomaat:
1 varajäsen,

Tanska, Kreikka, Irlanti:
1 varajäsen,
Itävalta, Suomi, Ruotsi:
1 varajäsen,
Kypros, Unkari, Puola, Slovakia, Slovenia,
Liettua, Latvia, Viro, Tšekki, Malta:
3 varajäsentä,
komissio:
1 varajäsen.

Jotta pankin hallintoneuvostossa säilyisi mahdollisimman laaja asiantuntemus, hallintoneuvosto valitsee jäsenistöonsä kuusi asiantuntijaa, kolme jäsentä ja kolme varajäsentä. Näillä ei ole äänioikeutta.

Hallintoneuvoston päätöksentekoon vaadittavasta ääntenemmistöstä säädetään perussäännön 12 artiklassa. Päätöksentekoon vaaditaan pääsääntöisesti kolmasosa jäsenmaista ja vähintään puolet pankin merkitystä pääomasta. Määräenemmistöä edellyttävät päätökset tarvitsevat taakseen 18 puoltavaa ääntä ja 68 prosenttia merkitystä pääomasta.

Pankin hallitusta täydennetään yhdellä jäsenellä, jolloin sen kokoonpano tulee olemaan puheenjohtaja ja kahdeksan varapuheenjohtajaa.

Siirtymäsäännöksissä määritellään uusien jäsenvaltioiden maksuvelvoitteet ja aikataulu maksujen suorittamiseen. Espanjan osuutta pankin peruspääomasta nostetaan siten, että Espanjan suhteellinen osuus nousee 60 prosenttiin suurten jäsenvaltioiden äänimäärästä. Peruspääomaosuuden nostamisesta aiheutuu Espanjalle maksuvelvoitteita, joista on tarkeimmat määräykset siirtymäsäännöksissä.

Pöytäkirja N:o 2

Tšekin terästeollisuuden rakenneuudistuksesta

Pöytäkirjan mukaan Tšekin terästeollisuuden uudistamisohjelman siirtymäjärjestelyt toteutetaan vuoden 2006 loppuun mennessä. Siirtymäjärjestelyjen tarkoituksena on tervehdyttää terästeollisuustoimialaa muun muassa vähentämällä pysyvästi teräksen liikatuotantokapasiteettia. Uudistamisohjelmassa määritellään tuotantolaitoskohtaiset tavoitteet ja toimintasuunnitelmat. Tšekki on velvollinen raportoimaan jatkuvasti uudistamisohjelman edistymisestä. Seurantaan kuuluu li-

säksi vuosittain tehtävä riippumaton arviointi.

Rakenneuudistuksella ei ole vaikutusta EY:n perustamissopimuksen valtioneutuksien soveltamiseen. Tšekin terästeollisuuden valtioneutet myönnetään ja maksetaan ennen liittymispäivää. Mikäli uudelleenjärjestelyn piiriin kuuluville yrityksille myönnetään muuta tukea, tulee sen tapahtua liittymispäivästä lähtien EY:n valtioneutuksien mukaisesti.

Pöytäkirja N:o 3

Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan suvereniteettiin kuuluvista alueista Kyproksessa

Pöytäkirjassa käsitellään Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan suvereniteettiin kuuluvia tukikohta-alueita Kyproksessa. Yhteisön ja Ison-Britannian suvereniteettiin kuuluvien tukikohta-alueiden välisissä suhteissa sovellettava järjestely vahvistetaan yhteisön ja Kyproksen tasavallan kesken sovittavalla tavalla.

Suvereniteettiin kuuluvien alueiden hallinnon yksi päätavoitteista on suojella tukikohta-alueilla asuvien tai työskentelevien henkilöiden etuja kohtelemalla heitä samalla tavalla kuin henkilöitä, jotka asuvat tai työskentelevät Kyproksen alueella.

Iso-Britannia ei perusta tulliasemia tai muita rajaesteitä tukikohta-alueiden ja Kyproksen välille ja Kyproksen viranomaiset huolehtivat tukikohta-alueiden julkisista palveluista.

Kyproksen liittyminen unioniin ei saa vaikuttaa Kyproksen perustamissopimuksen osapuolten oikeuksiin ja velvoitteisiin.

Pöytäkirjassa sovitaan myös siitä, miten tukikohta-alueet otetaan osaksi yhteisön tullialuetta. Pöytäkirjan liitteen I osassa lueteltuja tullipolitiikkaa ja yhteistä kauppapolitiikkaa koskevia säädöksiä sovelletaan tukikohta-alueilla. Liitteen II osassa lueteltuja liikevaihtoveroja, valmisteveroja ja välillisen verotuksen muita muotoja koskevia säädök-

siä sovelletaan tukikohta-alueisiin. Liitteen III osassa lueteltuja säädöksiä muutetaan, jotta Iso-Britannia voisi säilyttää asevoimien ja henkilöstön huoltotarvikkeisiin sovellettavat perustamissopimuksessa myönnettyt tulleja ja veroja koskevat huojennukset ja vapautukset.

EY:n perustamissopimuksen maataloutta koskevia ja sen perusteella annettuja säännöksiä sekä 152 artiklan 4 kohdan b alakohdan nojalla toteutettuja toimenpiteitä sovelletaan tukikohta-alueilla.

Neuvoston asetusta (ETY) N:o 1408/71 sosiaaliturvajärjestelmien soveltamisesta yhteisön alueella liikkuviin palkattuihin työntekijöihin ja heidän perheenjäseniinsä sovellettaessa tukikohta-alueilla asuvia ja työskenteleviä henkilöitä, jotka kuuluvat Kyproksen sosiaaliturvalainsäädännön piiriin, kohdellaan samalla tavalla kuin henkilöitä, jotka asuvat tai työskentelevät Kyproksen alueella.

Henkilöitä, jotka ylittävät tukikohta-alueiden välisen maa- ja merirajan ei tarvitse tarkastaa eikä ulkorajojen ylittämistä koskevia yhteisön rajoituksia sovelleta näiden henkilöiden osalta. Iso-Britannia tarkastaa tukikohta-alueiden ulkorajat ylittävät henkilöt.

Iso-Britannia vastaa pöytäkirjassa tarkoitettujen tulleja, välillistä verotusta ja yhteistä kauppapolitiikkaa koskevien yhteisön toimenpiteiden soveltamisesta tavaroihin, jotka

tuodaan Kyproksen saarelle tai viedään sieltä tukikohta-alueiden kautta. Tavaroille voidaan suorittaa tullitarkastus tukikohta-alueilla ja Iso-Britannia vastaa lisenssien, lupien tai todistusten myöntämisestä, jotka vaaditaan Kyproksen saarelle tuotavilta tai vietäviltä tavaroilta.

Kypros vastaa yhteisön varojen hallinnosta ja maksusuorituksista, joihin henkilöt tukikohta-alueilla voivat olla oikeutettuja sen nojalla, että yhteistä maatalouspolitiikkaa sovelletaan tukikohta-alueisiin. Kypros vastaa

komissiolle kustannuksista. Iso-Britannia voi siirtää Kyproksen viranomaisille jäsenvaltiolle kuuluvien tehtävien hoitamisen.

Pöytäkirjan tarkoituksena on säännellä Ison-Britannian suvereniteettiin kuuluvien tukikohta-alueiden erityisasemaa Kyproksessa, eikä sitä voida soveltaa mihinkään muuhun yhteisön alueeseen eikä käyttää kokonaisuudessaan eikä osittain ennakkotapauksena. Komissio antaa Euroopan parlamentille ja neuvostolle joka viides vuosi kertomuksen pöytäkirjan määräysten täytäntöönpanosta.

Pöytäkirja N:o 4

Ignalinan ydinvoimalaitoksesta Liettuassa

Pöytäkirjan 1 artiklan mukaan Liettua sitoutuu sulkemaan Ignalinan ydinvoimalaitoksen ensimmäisen yksikön ennen vuotta 2005 ja toisen yksikön viimeistään vuoden 2009 lopussa sekä poistamaan ne lopullisesti käytöstä sulkemisen jälkeen.

Artiklan 2 mukaan yhteisö sitoutuu antamaan Liettualle vuosina 2004–2006 rahallista lisätukea Ignalinan laitoksen sulkemiseen ja käytöstä poistamiseen sekä niistä aiheutuvien seurauksien hoitoon. Yhteisön talousarvioon varataan tätä varten vuosiksi 2004–2006 yhteensä 285 miljoonaa euroa maksusitoumismäärärahoina. Tuen myöntäminen tapahtuu perustettavan Ignalina-ohjelman puitteissa ja sen täytäntöönpanoon sovelletaan taloudellisen tuen myöntämisestä tietyille Keski- ja Itä-Euroopan maille annettua neuvoston asetusta (ETY) N:o 3906/89.

Ohjelman puitteissa voidaan tukea, paitsi voimalaitoksen käytöstä poiston vaatimia toimia, myös yksiköiden sulkemisen seurauksena tarvittavia Liettuan energiainfrastruktuurin uudistamis- ja parantamistoimia. Ohjelmaan voi kuulua myös tukea laitoksen korkean turvallisuustason ylläpitämiseen tarvittavalle henkilökunnalle ennen sulkemista ja käytöstä poiston aikana. Tuki voi joidenkin toimien osalta nousta 100 prosenttiin kokonaiskustannuksista.

Tarkoituksena on saada myös muuta kansainvälistä tukea. Yhteisön tuki tai osa siitä

voidaan kanavoida myös yhteisön rahoitusosuudeksi Euroopan jälleenrakennus- ja kehityspankin yhteyteen perustettuun Ignalina-tukirahastoon.

Artiklan mukaan julkinen tuki Ignalinan käytöstä poistamiseen, Ignalinan kapasiteetin korvaamisen kannalta merkittävän Elektreinan lauhdevoimalaitoksen uudistamiseen ja yhteisön säännösten mukaisiin ympäristöuudistuksiin on yhteisön sisämarkkinasäännösten mukaista. Tapauskohtaisesti saatetaan pitää sisämarkkinoille soveltuvana myös julkista tukea, joka annetaan Liettualle Ignalinan sulkemisen ja käytöstä poistamisen seurauksien käsittelemiseen, erityisesti julkista tukea huoltovarmuuden parantamiseksi.

Artiklan 3 mukaan unioni lupaa jatkaa Ignalina-ohjelmaa keskeytyksettä myös vuoden 2006 jälkeen. Jatketun ohjelman kokonaisuudessa määrärahojen on oltava tarkoituksenmukaiset seuraavien rahoitusnäköymien voimassaolokautena ja niiden ohjelmoinnin tulee perustua todellisiin tarpeisiin ja vastaanottokapasiteettiin.

Artiklan 4 mukaan Liettualle on oikeus pyytää suostumusta saada turvautua liittymisasiakirjan 37 artiklan mukaisiin toimenpiteisiin, jos energiantuotanto keskeytysten takia vakavasti häiriintyy Liettuassa. Oikeus on voimassa vuoden 2012 loppuun, mutta se ei vaikuta Ignalinan purkamista koskevan lupauksen täytäntöönpanoon.

Pöytäkirja N:o 5**Henkilöiden kauttakulusta maitse Kaliningradin alueen ja Venäjän federaation muiden osien välillä**

Pöytäkirja sisältää määräyksiä Kaliningradin ja Venäjän federaation muiden osien välillä tapahtuvasta kauttakulusta. Yhteisöllä ei ole lainsäädäntöä henkilöliikenteestä EU:n ulkopuolisen maan kahden eri alueen välillä, kun reitti kulkee yhden tai useamman jäsenvaltion alueen kautta.

Koska kauttakulku tulisi koskemaan lähinnä Liettuaa, liitetään liittymissopimukseen Liettuan vaatimuksesta pöytäkirja, jossa vahvistetaan, että yhteisön antamat kauttakulkua koskevat järjestelyt, erityisesti ennen liittymissopimuksen allekirjoittamista hyväksyttävä neuvoston asetus, eivät saa estää tai vii-

västyttää Liettuan täysimääräistä osallistumista Schengenin säännöstöön sisärajatarkastusten poistaminen mukaan lukien.

Pöytäkirjassa vahvistetaan, että yhteisö avustaa Liettuaa kauttakulkua koskevien säännösten soveltamisessa, jotta Liettua voisi osallistua täysimääräisesti Schengeniin mahdollisimman pian. Yhteisö kantaa kauttakulun järjestämisestä aiheutuvat ylimääräiset kulut. Pöytäkirjassa todetaan, että Kaliningradin kauttakulkua koskevista lisäjärjestelyistä voidaan päättää yksimielisesti Liettuan liittymisen jälkeen.

Pöytäkirja N:o 6**Vapaa-ajan asuntojen hankinnasta Maltassa**

Pöytäkirjassa vahvistetaan, että Malta saa pitää ulkomaalaisten kiinteistöankintaa koskevat kansalliset rajoituksensa. Rajoituksia voidaan soveltaa syrjimättömyyden pohjalta sellaisiin jäsenvaltioiden kansalaisiin, jotka eivät ole laillisesti asuneet Maltassa vähintään viiden vuoden ajan. Pysyvän rajoituksen perusteluna on asuntojen määrän ja rakennustarkoituksiin käytettävissä olevan maa-alan rajallisuus Maltassa.

Vapaa-ajan asuntojen hankintaan sovelletaan lupamenettelyjä, joiden perusteiden on oltava julkisia, puolueettomia, vakaita ja

avoimia. Perusteita sovelletaan syrjimättä ja tekemättä eroa Maltaan ja muiden jäsenvaltioiden kansalaisten kesken. Malta varmistaa, että jäsenvaltion kansalaista ei missään tapauksessa kohdella tiukemmin kuin kolmannen maan kansalaista.

Jos jäsenvaltion kansalaisen hankkiman kiinteistön arvo ylittää Maltaan lainsäädännössä sallitut kynnyksarvot, lupa myönnetään. Malta saa tarkistaa kyseisessä lainsäädännössä vahvistetut kynnyksarvot kiinteistömarkkinoillaan tapahtuvien hintojen muutosten huomioonottamiseksi.

Pöytäkirja N:o 7**Abortista Maltalla**

Pöytäkirjassa todetaan, että mikään EU-sopimuksessa tai yhteisöjen perustamissopimuksissa tai niiden muuttamisesta tai täyden-

tämisestä tehdyissä sopimuksissa tai asiakirjoissa ei vaikuta aborttia koskevan kansallisen lainsäädännön soveltamiseen Maltassa.

Pöytäkirja N:o 8**Puolan terästeollisuuden rakenneuudistuksesta**

Pöytäkirjan mukaan Puolan terästeollisuuden uudistamisohjelman siirtymäjärjestelyt toteutetaan vuoden 2006 loppuun mennessä. Siirtymäjärjestelyjen tarkoituksena on tervehdyttää terästeollisuusaloja muun muassa vähentämällä pysyvästi teräksen liika-tuotantokapasiteettia. Uudistamisohjelmassa määritellään tuotantolaitoskohtaiset tavoitteet ja toimintasuunnitelmat. Puola on velvollinen raportoimaan uudistamisohjelman edistymisestä. Seurantaan kuuluu lisäksi vuosittain tehtävä riippumaton arviointi.

Rakenneuudistuksella ei ole vaikutusta EY:n perustamissopimuksen valtioneutoisuuksien soveltamiseen. Puolan terästeollisuuden valtiontuet myönnetään ja maksetaan ennen liittymispäivää. Mikäli uudelleenjärjestelyn piiriin kuuluville yrityksille myönnetään muuta tukea, tulee sen tapahtua liittymispäivästä lähtien EY:n valtioneutoisuuksien mukaisesti.

Pöytäkirja N:o 9**Slovakiassa sijaitsevan Bohunice V1 -ydinvoimalaitoksen 1 ja 2 reaktorista**

Pöytäkirjan 1 artiklan mukaan Slovakia sitoutuu sulkemaan Bohunice V1 -ydinvoimalaitoksen ensimmäisen reaktoriyksikön vuoden 2006 ja toisen yksikön vuoden 2008 loppuun mennessä sekä poistamaan ne sulkemisen jälkeen käytöstä.

Artiklan 2 mukaan yhteisö sitoutuu antamaan Slovakialle vuosina 2004–2006 rahallista tukea Bohunice V1 -laitoksen kahden ensimmäisen yksikön poistamiseen käytöstä sekä siitä aiheutuvien seurauksien hoitoon. Yhteisön talousarvioon varataan tätä varten vuosiksi 2004–2006 yhteensä 90 miljoonaa euroa maksusitoumusmäärärahoina. Tuen myöntämistä koskeviin päätöksiin ja niiden

toimenpänön sovelletaan taloudellisen tuen myöntämisestä tietyille Keski- ja Itä-Euroopan maille annettua neuvoston asetusta (ETY) N:o 3906/89. Yhteisön tuki tai osa siitä voidaan kanavoida myös yhteisön rahoitusosuudeksi Euroopan jälleerakennus- ja kehityspankin yhteyteen perustettuun Bohunice-tukirahastoon.

Artiklassa 3 unioni toteaa, että mainittujen yksiköiden poistaminen käytöstä jatkuu nykyisten rahoitusnäkömyien jälkeen ja että tästä aiheutuu Slovakialle merkittävä taloudellinen taakka. Unioni suhtautuu positiivisesti tuen jatkamiseen vielä vuoden 2006 jälkeen, kuitenkin silloisen tilanteen valossa.

Pöytäkirja N:o 10**Kyproksesta**

Pöytäkirja liittyy Kyproksen poliittiseen jakokysymykseen. Pöytäkirja huomioi, että EU on sitoutunut Kyproksen ongelman kokonaisvaltaiseen ratkaisemiseen Yhdistyneiden Kansakuntien turvallisuusneuvoston päätöslauselmien mukaisesti tukien Yhdistyneiden Kansakuntien pääsihteerin tähän tähtäviä toimia. Kyproksen ongelmaan ei ole vielä löydetty kokonaisvaltaista ratkaisua. Tämän

vuoksi pöytäkirjassa määrätään, että yhteisön säännösten soveltamista lykätään niillä Kyproksen tasavallan alueilla, jotka eivät kuulu Kyproksen tasavallan hallituksen tosiasialliseen hallintaan.

Jos Kyproksen ongelmaan löydetään ratkaisu, neuvosto päättää yksimielisesti komission suosituksesta soveltamisen lykkäämisen peruuttamisesta ja Euroopan unionia koske-

vien ehtojen mukautuksista Kyproksen turkkilaisen yhteisön osalta.

Kyproksen jaosta huolimatta EU toivoo, että Kyproksen liittymisestä on etua kaikille Kyproksen kansalaisille ja että se edistää maan sisäistä rauhaa ja sovintoa.

Neuvosto määrittelee yksimielisesti komission ehdotuksesta ne ehdot, joiden mukaisesti yhteisön säännöksiä sovelletaan 1 artiklassa tarkoitettujen alueiden ja niiden alueiden, jotka kuuluvat Kyproksen tasavallan hallituksen tosiasialliseen hallintaan, välisellä linjalla.

Ison-Britannian suvereniteettiin kuuluvista tukikohta-alueista Kyproksessa tehdyn pöytäkirjan liitteen IV osaa sovellettaessa Ison-Britannian suvereniteettiin kuuluvan itäisen tukikohta-alueen ja 1 artiklassa tarkoitettujen alueiden välistä rajaa pidetään Yhdistyneen kuningaskunnan suvereniteettiin kuuluvan tukikohta-alueen ulkorajana niin kauan kuin yhteisön säännösten soveltamista lykätään 1 artiklan mukaisesti.

1.4. Päätösasiakirja

Euroopan unionin nykyiset jäsenvaltiot sekä Tšekki, Viro, Kypros, Latvia, Liettua, Unkari, Malta, Puola, Slovenia ja Slovakia allekirjoittivat Ateenassa 16 päivänä huhtikuuta 2003 liittymissopimuksen ja erillisen päätösasiakirjan. Päätösasiakirjassa konferenssiin osallistuneet valtiot toteavat, että EU:n nykyisten jäsenvaltioiden sekä Tšekin,

Viron, Kyproksen, Latvian, Liettuan, Unkarin, Maltan, Puolan, Slovenian ja Slovakian välisessä konferenssissa on laadittu ja hyväksytty Tšekin, Viron, Kyproksen, Latvian, Liettuan, Unkarin, Maltan, Puolan, Slovenian ja Slovakian liittymistä Euroopan unioniin koskevan sopimuksen sekä siihen sisältyvän liittymisehdoista ja perustamissopimusten mukautuksista tehdyn asiakirjan tekstit. Edelleen päätösasiakirjassa todetaan, että liittymisehdoista ja perustamissopimusten mukautuksista laadittuun asiakirjaan on liitetty 18 liitteen ja kymmenen pöytäkirjan tekstit sekä Euroopan talousyhteisön ja Euroopan atomienergiayhteisön perustamissopimusten ja niitä muuttavien tai täydentävien sopimusten sekä Euroopan unionista tehdyn sopimuksen latvian-, liettuan-, maltan-, puolan-, slovakian-, sloveenin- tšekin-, unkarin- ja vironkieliset kielitoisinnot.

Lisäksi päätösasiakirjan allekirjoittaneet täysivaltaiset edustajat hyväksyivät kaksi päätösasiakirjaan liitettyä yhteistä julistusta (julistukset N:o 1–2). Päätösasiakirjaan on liitetty myös 42 julistusta (julistukset N:o 3–44), jotka Tšekki, Viro, Kypros, Latvia, Liettua, Unkari, Malta, Puola, Slovenia ja Slovakia sekä nykyiset jäsenvaltiot ovat antaneet yhdessä tai erikseen.

Päätösasiakirjaan sisältyy lisäksi Euroopan unionin ja uusien jäsenvaltioiden välinen kirjeenvaihto liittymistä edeltävänä aikana tehtävien tiettyjen päätösten tekemistä ja muiden toimenpiteiden hyväksymistä koskevasta tiedonsaanti- ja neuvottelumenettelystä.

*Täysivaltaisten edustajien hyväksymät julistukset***1. Yhteinen julistus: Yksi Eurooppa**

Julistuksessa nykyiset ja liittyvät jäsenvaltiot ilmoittavat antavansa täyden tukensa jatkuvalla laajentumisprosessille. Liittymisneuvotteluja Bulgarian ja Romanian kanssa jatketaan. Unioni haluaa päättäväisesti välttää

uusia raja-aitoja Euroopassa ja edistää vakautta ja hyvinvointia unionin uusien rajojen sisällä ja niiden ulkopuolella. Päämääränä on Yksi Eurooppa.

2. Yhteinen julistus**Euroopan yhteisöjen tuomioistuimesta**

Julistuksella varmistetaan, että myös uudet jäsenvaltiot huomioidaan valittaessa julkisasiamiehiä yhteisöjen tuomioistuimeen. Julistuksessa muistutetaan, että neuvosto voi joko yhteisöjen tuomioistuimen pyynnöstä yksimielisesti lisätä julkisasiamiesten määrää

tai että uudet jäsenvaltiot voidaan ottaa mukaan jo olemassa olevaan julkisasiamiesten rotaatiojärjestelmään. Julistus on haluttu jättää mahdollisimman joustavaksi, jotta julkisasiamiesten lukumäärä ja valinta voidaan sopeuttaa vallitsevaan tilanteeseen.

*Muut julistukset**A. Yhteiset julistukset: Nykyiset jäsenvaltiot / Viro***3. Yhteinen julistus****karhunmetsästyksestä Virossa**

Vaikka yleistä karhunmetsästystä ei sallittu, julistuksessa todetaan, että neuvoston elinympäristödirektiivin 92/43/ETY 16 artiklan 1 kohdan mukaan Viro voi sallia kar-

hunmetsästyksen erityisissä olosuhteissa ja 16 artiklan 2 ja 3 kohdan mukaisia menettelyjä noudattaen.

*B. Yhteiset julistukset: Useammat nykyiset jäsenvaltiot / useammat uudet jäsenvaltiot***4. Tšekin tasavallan ja Itävallan tasavallan yhteinen julistus****Temelinin ydinvoimalaa koskevasta kahdenvälisestä sopimuksestaan**

Julistuksessa Tšekki ja Itävalta ilmoittavat täyttävänsä marraskuussa 2001 tekemänsä Temelinin ydinvoimalaitoksen turvallisuus-

tarkasteluja koskevan keskinäisen sopimuksen. Yhteisö ei ole sopimuksen osapuoli, vaikka on myötävaikuttanut sen syntymiseen.

*C. Nykyisten jäsenvaltioiden yhteiset julistukset***5. Julistus****maaseudun kehityksestä**

Julistuksessa unioni ilmoittaa uusia jäsenvaltioita koskevan maaseudun kehittämisspolitiikan osalta, että uudet jäsenvaltiot voivat

odottaa julistuksessa mainittua määrärahojen jakautumista vuosina 2004–2006.

6. Julistus**työntekijöiden vapaasta liikkuvuudesta: Tšekin tasavalta**

Julistuksessa unionin nykyiset jäsenvaltiot korostavat joustavuutta työntekijöiden vapaata liikkuvuutta koskevan järjestelyn osalta. Jäsenvaltioiden on pyrittävä kansallisessa lainsäädännössään parantamaan Tšekin kansalaisten pääsyä työmarkkinoille. Tšekin kansalaisilla tulisi olla huomattavasti pa-

remmat mahdollisuudet saada työtä unionin alueella maan liittymisen jälkeen. Lisäksi unionin jäsenvaltiot pyrkivät soveltamaan mahdollisimman pian yhteisön säännöstöä täysimääräisesti työntekijöiden vapaan liikkuvuuden osalta.

7. Julistus**työntekijöiden vapaasta liikkuvuudesta: Viro**

Julistus on vastaavansisältöinen kuin julistus N:o 6, mutta koskee Viroa.

8. Julistus**öljyliuskeesta ja sähkön sisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä 19 päivänä joulukuuta 1996 annetusta Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivistä 96/92/EY (sähködirektiivi): Viro**

Julistuksessa todetaan unionin seuraavan tiiviisti, että Viro täyttää sitoumuksensa energian sisämarkkinoihin valmistautumisen osalta. Vaikka toimivat sähkön sisämarkkinat on syytä toteuttaa nopeasti, unioni panee merkille, että Viro ei ole vielä ottanut kantaa alan lainsäädännön tulevaan kehitykseen. Unioni tunnustaa öljyliuskealan rakenneuudistukseen liittyvän erityistilanteen, joka vaatii erityisiä toimia vuoden 2012 loppuun asti, ja toteaa tarpeen avata asteittain Viron säh-

kömarkkinat muiden kuin kotitalousasiakkaiden osalta tuohon ajankohtaan mennessä.

Unioni toteaa, että kilpailun mahdollisen vääristymisen rajoittamiseksi sähkön sisämarkkinoilla saattaa olla tarpeen soveltaa suojajärjestelyjä, kuten Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 96/92/EY vastaavuuslauseketta.

Komissio tarkkailee sähköntuotannon kehitystä ja mahdollisia sähkömarkkinoiden muutoksia Virossa ja sen naapurimaissa. Jokainen

jäsenvaltio voi vuodesta 2009 lähtien pyytää komissiolta, että se arvioisi sähkömarkkinoiden kehitystä Itämeren alueen maissa. Tämän arvioinnin pohjalta komissio esittää suosituk-

sia sisältävän kertomuksen neuvostolle huomioiden sekä Viron öljyliuskealan ongelmat että yhteisön tavoitteet sähkömarkkinoilla.

9. Julistus

Viron ja Liettuan kalastustoiminnasta Huippuvuorten alueella

Julistuksessa yhteisö ilmoittaa olevansa sitoutunut jatkamaan kalavarojen järkevää hoitoa, joka perustuu Huippuvuorten ympäristön kalakantojen kestäväan säilyttämiseen ja par-

haaseen mahdolliseen käyttöön, ja ilmoittaa samalla olevansa halukas jatkamaan yhteisön sekä Viron ja Liettuan nykyisin soveltamaa hallintojärjestelmää.

10. Julistus

työntekijöiden vapaasta liikkuvuudesta: Latvia

Julistus on vastaavansisältöinen kuin julistus N:o 6, mutta koskee Latviaa.

11. Julistus

työntekijöiden vapaasta liikkuvuudesta: Liettua

Julistus on vastaavansisältöinen kuin julistus N:o 6, mutta koskee Liettuaa.

12. Julistus

Kaliningradin alueen ja Venäjän federaation muiden osien välillä maitse tapahtuvasta henkilöiden kauttakulusta

Julistuksen mukaan yhteisö avustaa Liettuaa täyttämään Schengenin täysimääräisen soveltamisen edellytykset mahdollisimman pian, jotta Liettua voisi olla ensimmäisiä uusia jäsenvaltioita, jotka soveltavat täysin

Schengenin säännöstöä. Julistus ei vaikuta siihen, että Schengenin täysimääräinen soveltaminen edellyttää aina objektiivisten kriteerien täyttämistä.

13. Julistus

työntekijöiden vapaasta liikkuvuudesta: Unkari

Julistus on vastaavansisältöinen kuin julistus N:o 6, mutta koskee Unkaria.

14. Julistus**työntekijöiden vapaasta liikkuvuudesta: Malta**

Julistuksessa todetaan, että mikäli Maltaan liittyminen aiheuttaa ongelmia työntekijöiden vapaan liikkuvuuden osalta, kysymys voidaan ottaa käsiteltäväksi unionin toimielimissä ratkaisun löytämiseksi. Ratkaisun on oltava täysin perustamissopimusten määräysten sekä työntekijöiden vapaasta liikkuvuudesta annettujen säännösten mukainen.

15. Julistus**työntekijöiden vapaasta liikkuvuudesta: Puola**

Julistus on vastaavansisältöinen kuin julistus N:o 6, mutta koskee Puolaa.

16. Julistus**työntekijöiden vapaasta liikkuvuudesta: Slovenia**

Julistus on vastaavansisältöinen kuin julistus N:o 6, mutta koskee Sloveniaa.

17. Julistus**Euroopan laajuisen verkon kehittämisestä Sloveniassa**

Julistuksessa todetaan Slovenian liikenneinfrastruktuurin tärkeys kehitettäessä yhteisön Euroopan laajuisista liikenneverkkoja.

18. Julistus**työntekijöiden vapaasta liikkuvuudesta: Slovakia**

Julistus on vastaavansisältöinen kuin julistus N:o 6, mutta koskee Slovakiaa.

*D. Useampien nykyisten jäsenvaltioiden yhteiset julistukset***19. Saksan liittotasavallan ja Itävallan tasavallan yhteinen julistus****työntekijöiden vapaasta liikkuvuudesta: Tšekin tasavalta, Viro, Latvia, Liettua, Unkari, Puola, Slovenia, Slovakia**

Julistuksessa Saksa ja Itävalta katsovat yhteisymmärryksessä komission kanssa työntekijöiden vapaata liikkuvuutta koskevien siirtymätoimenpiteiden 13 kohdan sanamuodon tarkoittavan että tietyt alueet saattavat tarvittaessa käsittää koko kansallisen alueen.

20. Saksan liittotasavallan ja Itävallan tasavallan yhteinen julistus ydinturvavalvonnasta

Julistuksessa Saksa ja Itävalta korostavat, että on tärkeää valvoa miten uudet jäsenvaltiot toteuttavat niille esitetyt ydinturvallisuutta koskevat suositukset liittymispäivän jäl-

keen. Julistuksessa viitataan yleisten asioiden ja ulkosuhteiden neuvostossa 10 päivänä joulukuuta 2002 vaille hyväksyntää jääneeseen aloitteeseen.

E. Nykyisten jäsenvaltioiden yleinen yhteinen julistus

21. Yleinen yhteinen julistus

Julistuksen mukaan päätösasiakirjaan liitettyjä julistuksia ei voida tulkita eikä soveltaa perussopimusten ja liittymisasiakirjan oikeudellisesti sitovien velvoitteiden vastaisella tavalla. Tämä nykyisten jäsenvaltioiden yhteisesti antama yleinen julistus ilmentää siten

kaikkien päätösasiakirjassa olevien julistusten luonteen poliittisina tahdonilmaisuuksina. Julistuksiin ei sisälly mitään oikeudellista velvoittavuutta. Myös komissio on ilmaissut yhtyvänsä tämän julistuksen sisältöön.

F. Useampien uusien jäsenvaltioiden yhteiset julistukset

22. Tšekin tasavallan, Viron tasavallan, Liettuan tasavallan, Puolan tasavallan, Slovenian tasavallan ja Slovakian tasavallan yhteinen julistus

liittymisasiakirjan 38 artiklasta

Tšekki, Viro, Liettua, Puola, Slovenia ja Slovakia ovat antaneet yhteisen julistuksen liittymisasiakirjan 38 artiklassa määrätyn suojalausekkeen osalta. Maat tulkitsevat, että suojalauseke koskee ainoastaan näille perustamissopimusten mukaan kuuluvia veloitteita liittymisasiakirjassa määritellyin edellytyksin sekä liittymissopimuksessa määritellyjä veloitteita. Maiden käsityksen mukaan komissio harkitsee artiklan soveltamista ainoastaan tapauksissa, joissa väitetään, että

veloitteita on rikottu. Maiden käsitys on myös, että suojalauseke ei vaikuta EY:n perustamissopimuksen 230 artiklassa määritellyyn yhteisön tuomioistuimen toimivaltaan ja että ennen kuin komissio päättää toimenpiteiden soveltamisesta näihin maihin, se antaa niille tilaisuuden ilmaista näkemyksensä ja kantansa oikeus- ja sisäasioiden alan suojalausekkeesta annetun komission julistuksen mukaisesti.

23. Unkarin tasavallan ja Slovenian tasavallan yhteinen julistus

liittymisasiakirjan liitteessä X olevan 7 luvun 1 kohdan a alakohdan ii alakohdasta ja liitteessä XIII olevan 6 luvun 1 kohdan a alakohdan i alakohdasta

Julistuksessa Unkari ja Slovenia ilmoittavat, että mikäli kuudennen neuvoston arvont-

lisäverodirektiivin 77/388/ETY 28 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua siirtymäkautta ei korva-

ta lopullisella järjestelmällä vuoden 2007 puoliväliin mennessä, eikä asiaa koskeva lainsäädäntöprosessi ole sellaisessa vaiheessa, että korvaaminen voitaisiin toteuttaa vuoden 2007 loppuun mennessä, maat pyytävät komissiota laatimaan liittymisasiakirjassa

säädetyin siirtymäjärjestelyn toimivuutta koskevan kertomuksen, joka esitetään neuvostolle. Kertomuksessa on kiinnitettävä huomiota sisämarkkinoiden moitteettomaan toimintaan ja mahdollisiin kielteisiin vaikutuksiin Unkarin ja Slovenian ravintola-alalla.

G. Tšekin tasavallan julistukset

24. Tšekin tasavallan julistus

liikennepolitiikasta

Tšekki toteaa julistuksessa, että sisäisen maanteiden tavaraliikenteen eli kabotaasiliikenteen täydellisestä vapauttamisesta tai as-

teittäisestä kabotaasilupien keskinäisestä vaihtamisesta odotetaan jatkettavan kahdenvälisiä neuvotteluja vuoden 2003 kuluessa.

25. Tšekin tasavallan julistus

työntekijöistä

Julistuksessa Tšekki ilmoittaa odottavansa, että unionin nykyisten jäsenvaltioiden aikomuksia antaa Tšekin työntekijöille vapaa pääsy valtion työmarkkinoille yksittäisillä

aloilla ja yksittäisissä ammateissa käsitellään kahdenvälisissä keskusteluissa jäsenvaltion ja Tšekin välillä.

26. Tšekin tasavallan julistus

EU-sopimuksen 35 artiklasta

EU-sopimuksen 35 artiklan mukaan jäsenvaltio voi Amsterdamin sopimuksen allekirjoittamisen jälkeen antamallaan julistuksella hyväksyä yhteisöjen tuomioistuimen toimivallan antaa ennakkoratkaisuja tiettyjen poliisi- ja rikosoikeudelliseen yhteistyöhön kuuluvien päätösten pätevyydestä ja tulkinasta. Jäsenvaltio voi valita, koskeeko sen antama julistus ainoastaan viimeisen asteen tuomioistuinten oikeutta pyytää ennakkorat-

kaisuja, vai onko tämä oikeus jäsenvaltion kaikilla tuomioistuimilla. Tšekki suostuu julistuksessa siihen, että kaikilla kansallisilla tuomioistuimilla on oikeus pyytää yhteisöjen tuomioistuimelta tällaisia ennakkoratkaisuja. Lisäksi Tšekki varaa oikeuden kansallisesti säätää, että sen korkeimmilla oikeuksilla on velvollisuus saattaa asia yhteisöjen tuomioistuimen käsiteltäväksi tässä tarkoitetulla tavalla.

*H. Viron tasavallan julistukset***27. Viron tasavallan julistus****teräksestä**

Julistuksessa Viro korostaa terästeollisuutensa odotettavissa olevaa laajentumista ja siitä johtuvaa tuontitarvetta. Viron mukaan tämä on otettava huomioon yhteisön teräsuoneuvotteluissa sekä Venäjän, Ukrainan ja

Kazakstanin kahdenvälisissä teräsuopimuksissa määrättyistä määrällisten rajoitusten mukautuksista tai hyväksyttäessä samassa tarkoituksessa muita järjestelyjä.

28. Viron tasavallan julistus**kalastuksesta**

Julistuksessa Viro ilmoittaa olevansa tietoinen siitä, että se vastaa Viron ja Venäjän federaation hallituksen välisen, kalakantojen suojelua ja hoitoa Peipsi-, Lämni- ja Pihkva-järvien alueella koskevan sopimuksen hoi-

dosta läheisessä yhteistyössä komission kanssa, sikäli kuin yhteisöllä ei ole tai tule olemaan sisävesien kalavarojen hoitoa koskevaa johdettua oikeutta.

29. Viron tasavallan julistus**Koillis-Atlantin kalastuskomissiosta (NEAFC)**

Julistuksessa Viro ilmoittaa luottavansa siihen, että yhteisö pyrkii sisällyttämään Viron käyttämän ja NEAFC:n tilastoiman ei-

sopimuspuolen yhteistyökiintiön yhteisön osuuteen, jos Viro ei ole NEAFC:n jäsen liittymispäivänä.

30. Viron tasavallan julistus**elintarvikkeiden turvallisuudesta**

Julistuksessa Viro ilmoittaa noudattavansa kolmansiin maihin nähden elintarvikelain-säädäntöä koskevista yleisistä periaatteista ja vaatimuksista, Euroopan elintarviketurvallisuusviranomaisen perustamisesta sekä elin-

tarvikkeiden turvallisuuteen liittyvistä menettelyistä annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EY) N:o 178/2002 asetettuja vaatimuksia.

*I. Latvian tasavallan julistukset***31. Latvian tasavallan julistus****äänten painottamisesta neuvostossa**

Julistuksessa Latvia varaa maalle oikeuden palata aiheeseen seuraavassa hallitustenvälisessä konferenssissa.

32. Latvian tasavallan julistus**kalastuksesta**

Koillis-Atlantin kalastuskomissioon liittyvien kalastusmahdollisuuksien osalta Latvia ilmoittaa julistuksessa olevansa kiinnostunut kalastuksesta alueella, vaikka sen viimeaikaiset saalismäärät eivät ole merkittäviä. Kalastuskomission yhteistyöpuolena, joka noudat-

taa kaikkia kyseisen komission päätöksiä ja määräyksiä, Latvia odottaa, että sen edut otetaan asianmukaisesti huomioon myönnettäessä kalastusmahdollisuuksia Latvialle ja muille uusille jäsenvaltioille.

33. Latvian tasavallan julistus**yhteisön tavaramerkistä 20 päivänä joulukuuta 1993 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 40/94 142 a artiklasta**

Julistuksessa Latvia katsoo, että neuvoston yhteisötavaramerkkiasetukseen N:o 40/94 liittävä 142a(5) artiklan soveltamisen ei tule estää yhteisön tavaramerkin käytön kieltämistä Latvian alueella asetuksen 106(2) artiklan mukaisesti. Latvia voi soveltaa kansallis-

ta oikeuttaan yhteisön tavaramerkin käytön kieltämiseksi siinä laajuudessa kuin sen siviili-, hallinto- tai rikosoikeuteen tai yhteisön oikeuteen voidaan vedota kansallisen merkin käytön kieltämiseksi.

*J. Liettuan tasavallan julistus***34. Liettuan tasavallan julistus****Liettuan kalastustoiminnasta Koillis-Atlantin kalastuskomission (NEAFC) sääntelyalueella**

Julistuksessa Liettua ilmoittaa olevansa kiinnostunut jatkamaan perinteistä kalastusta

Koillis-Atlantin kalastuskomission sääntelyalueella liittymisen jälkeen.

*K. Maltan tasavallan julistukset***35. Maltan tasavallan julistus****puolueettomuudesta**

Julistuksessa Malta vahvistaa sitoutumisensa unionin yhteiseen ulko- ja turvallisuuspolitiikkaan sekä toteaa, ettei tämä osallistuminen vaikuta sen puolueettomuuteen. Malta katsoo, että EU-sopimuksen mukaan unionin

mahdollinen päätös siirtyä yhteiseen puolustukseen olisi tehtävä yksimielisesti Eurooppa-neuvostossa ja hyväksyttävä jäsenvaltioissa niiden valtiosääntöjen asettamien vaatimusten mukaisesti.

36. Maltan tasavallan julistus**Gozon saaren alueesta**

Julistuksessa Malta viittaa Gozon saaren taloudellisiin ja sosiaalisiin erityispiirteisiin ja haittoihin sekä siihen, että saaren bruttokansantuote asukasta kohti on huomattavasti alhaisempi kuin Maltan. Malta katsoo saaren hyötyvän toimenpiteistä, jotka on suunnattu erityisesti sen rakenteellisiin haittoihin. Malta pyytää komissiota raportoimaan neuvostolle Gozon taloudellisesta ja sosiaalisesta tilanteesta, erityisesti sosiaalisen ja taloudellisen kehitystason eroista Gozon ja Maltan välillä ennen kunkin sellaisen yhteisön talousarvio-

kauden päättymistä, johon liittyy yhteisön aluepolitiikan uudelleenmäärittely. Lisäksi Malta pyytää komissiota ehdottamaan asianmukaisia toimenpiteitä joko yhteisön aluepolitiikan tai muiden asiaan liittyvien politiikkojen puitteissa. Erityisesti tapauksessa, jossa Malta ei enää kokonaisuudessaan olisi tukikelpoinen joidenkin aluepolitiikan toimenpiteiden osalta, neuvostolle annettavassa raportissa arvioitaisiin, onko perusteltua säilyttää Gozo tukikelpoisena ja millä edellytyksillä.

37. Maltan tasavallan julistus**arvonlisäverokannan säilyttämisestä nollassa**

Julistuksessa Malta ilmoittaa, että hyväksyessään 1 päivään tammikuuta 2010 kestävä siirtymäkauden nolla prosentin arvonlisäverokantansa säilyttämiseksi elintarvikkeiden ja farmaseuttisten valmisteiden myynnissä tavanomaisen viiden prosentin ve-

rokannan sijaan, se pitää lähtökohtana sitä, että kuudennen neuvoston arvonlisäverodirektiivin 77/388/ETY 28 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu siirtymäkausi päättyy mainittuna päivänä.

*L. Puolan tasavallan julistukset***38. Puolan tasavallan julistus****Puolan tiettyjen hedelmien ja marjojen tuotannon kilpailukykyä**

Julistuksessa Puola toteaa, että unionin yhteisen tullitariffin soveltamisella Puolaan voi olla haitallinen ja välitön vaikutus marjojen,

hapankirsikoiden ja omenoiden puolalaisten tuottajien kilpailukykyyn. Jos liittymisen jälkeen ilmenee vakavia ongelmia, jotka koette-

levat näitä aloja pysyvästi, Puola pyytää yleisen taloudellisen suojalausekkeen kiireellistä soveltamista ja välineiden antamista marja-

hapankirsikka- ja omena-alan kilpailukyvyn häiriöiden poistamiseksi pysyvästi.

39. Puolan tasavallan hallituksen julistus

julkisesta moraalista

Julistuksessa Puola toteaa pitävänsä kansallisessa toimivallassaan oikeuden säännellä moraalisesti merkittäviä sekä ihmiselämän

suojelemiseen liittyviä kysymyksiä. Julistus liittyy Puolan kansallisessa lainsäädännössä voimassaolevaan aborttikieltoon.

40. Puolan tasavallan hallituksen julistus

direktiivissä 2001/82/EY ja direktiivissä 2001/83 /EY säädettyjä vaatimuksia koskevien poikkeusten tulkinnasta

Julistuksessa Puola katsoo, että liittymisasiakirjan liitteen XII lisäyksessä A lueteltuja

lääkevalmisteita voidaan pitää kaupan Puolassa.

M. Slovenian tasavallan julistukset

41. Slovenian tasavallan julistus

Slovenian tasavallan tulevasta aluejaosta

Slovenia ilmoittaa julistuksessa aikovansa jatkaa komission kanssa neuvotteluja tasapainoisen alueellisen kehityksen varmistavasta alueellisesta jaosta tarkistaakseen NUTS-luokitustaan jäsenvaltiona ollessaan viimeistään vuoden 2006 lopussa. Jos ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston ase-

tukseksi yhteisestä tilastollisten alueyksiköiden nimikkeistöstä (NUTS) hyväksytään ja asetus tulee voimaan ennen Slovenian liittymistä, Slovenia ilmoittaa neuvottelevansa tarvittaessa unionin kanssa sen soveltamisesta Slovenian alueelliseen jakoon.

42. Slovenian tasavallan julistus

Slovenian alkuperäisestä *Apis mellifera Carnica* –mehiläisestä (kranjska čebela)

Julistuksessa Slovenia ilmoittaa aikovansa edelleen soveltaa kaikkia asianmukaisia toimenpiteitä, jotka ovat tarpeen alkuperäisen

Apis mellifera Carnica -mehiläislajin säilyttämiseksi Sloveniassa.

*N. Euroopan yhteisöjen komission julistukset***43. Euroopan komission julistus****yleisestä taloudellisesta turvalausekkeesta, sisämarkkinoiden turvalausekkeesta ja oikeus- ja sisäasioiden alan turvalausekkeesta**

Julistuksen mukaan komissio kuulee ennen tässä julistuksessa tarkoitettujen suojalausekkeiden soveltamista sisämarkkinoiden sekä oikeus- ja sisäasioiden alalla koskevan päätöksen tekemistä sen jäsenvaltion tai niiden jäsenvaltioiden näkemyksiä tai kantoja, johon tai joihin kyseiset toimenpiteet suoraan vaikuttavat ja ottaa nämä näkemykset tai

kannat asianmukaisesti huomioon.

Yleinen taloudellinen suojalauseke kattaa myös maatalouden. Suojalauseketta voidaan soveltaa, kun erityisillä maatalouden aloilla ilmenee vakavia ongelmia, jotka koettelevat aloja pysyvästi tai jotka saattavat heikentää huomattavasti jonkin tietyn alueen taloudellista tilannetta.

44. Euroopan komission julistus**Latvian kanssa pidettävän liittymiskonferenssin päätelmiin**

Julistuksessa komissio ilmoittaa, että käytämättä jätetyn maan hoidolle, esimerkiksi maan palauttamiseksi sen perinteisten ympäristöolosuhteiden mukaiseksi tai maiseman umpeen kasvamisen estämiseksi, voidaan myöntää tukea Euroopan maatalouden oh-

jaus- ja tukirahaston tuesta maaseudun kehittämiseen annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1257/1999 33 artiklan mukaisena toimenpiteenä yhtenäisen ohjelma-asiakirjan tavoitteen 1 nojalla.

2. Lakiehdotusten perustelut

Laki Tšekin, Viron, Kyproksen, Latvian, Liettuan, Unkarin, Maltan, Puolan, Slovenian ja Slovakian liittymisestä Euroopan unioniin tehdyn sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta

1 §. Lain 1 § sisältää säännöksen, jolla saatetaan voimaan lailla ne liittymissopimuksen määräykset, jotka kuuluvat lainsäädännön alaan. Eduskunnan suostumuksen tarpeellisuutta koskevassa jaksossa on selvitetty, miltei osin sopimuksen määräykset kuuluvat lainsäädännön alaan.

2 §. Lain 2 § sisältää säännöksen, jonka mukaan lain täytäntöönpanosta voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

3 §. Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan tasavallan presidentin asetuksella säädettävänä ajankohtana samanaikaisesti kuin sopimus tulee Suomen osalta voimaan.

Lait Tšekin, Unkarin, Puolan ja Slovakian kanssa tehtyjen Eurooppa-sopimusten ja niihin liittyvien mukautuspöytäkirjojen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta annettujen lakien sekä Viron, Latvian, Liettuan ja Slovenian kanssa tehtyjen Eurooppa-sopimusten eräiden määräysten hyväksymisestä annettujen lakien kumoamisesta

1 §. Lakien 1 pykälät ovat identtiset. Niissä ehdotetaan kumottavaksi kyseisen Eurooppa-sopimuksen voimaansaattamisesta annettu laki.

2 §. Lakien täytäntöönpanosta voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

3 §. Lakien voimaantulosta säädettäisiin tasavallan presidentin asetuksella. Tarkoituksena on, että lait tulisivat voimaan yhtä aikaa kuin liittymissopimus tulee kyseisen valtion osalta voimaan. Koska on mahdollista, että jokin uusista jäsenvaltioista ei ehtisi tallettaa ratifioimiskirjansa 1 päivään toukokuuta 2004 mennessä, on tarpeen, että kumottavista laeista annetaan erilliset lait, jolloin ne voi-

daan saattaa tarpeen mukaan voimaan eri aikoina.

3. Voimaantulo

Liittymissopimus tulee voimaan 1 päivänä toukokuuta 2004 edellyttäen, että kaikki liittymissopimuksen sopimuspuolet ovat tallettaneet ratifioimiskirjansa Italian hallituksen huostaan 30 päivään huhtikuuta 2004 mennessä. Jos jokin liittyvistä valtioista ei ole ratifioinut sopimusta tuohon päivämäärään mennessä, liittymissopimus tulee kuitenkin voimaan 1 päivänä toukokuuta 2004 niiden valtioiden osalta, jotka ovat tallettaneet ratifioimiskirjansa. Liittymissopimus ei sen sijaan voi tulla voimaan ilman jokaisen nykyisen jäsenvaltion ratifiointia. Sopimus tulee siten Suomen osalta voimaan silloin, kun sopimus tulee kansainvälisesti voimaan.

Laki Tšekin, Viron, Kyproksen, Latvian, Liettuan, Unkarin, Maltan, Puolan, Slovenian ja Slovakian liittymisestä Euroopan unioniin tehdyn sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta ehdotetaan tulevaksi voimaan tasavallan presidentin asetuksella säädettävänä ajankohtana samanaikaisesti kuin liittymissopimus tulee Suomen osalta voimaan.

Lait Tšekin, Unkarin, Puolan ja Slovakian kanssa tehtyjen Eurooppa-sopimusten ja niihin liittyvien mukautuspöytäkirjojen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta annettujen lakien sekä Viron, Latvian, Liettuan ja Slovenian kanssa tehtyjen Eurooppa-sopimusten eräiden määräysten hyväksymisestä annettujen lakien kumoamisesta on tarkoitettu tulemaan voimaan tasavallan presidentin asetuksella säädettävänä ajankohtana yhtä aikaa kuin liittymissopimus tulee kyseisen valtion osalta voimaan.

Ahvenanmaan itsehallintolain (1144/1991) 59 §:n 2 momentissa säädetään, että jos sopimus sisältää määräyksen itsehallintolain mukaan maakunnan toimivaltaan kuuluvassa asiassa, maakuntapäivien on, jotta määräys tulisi voimaan maakunnassa, hyväksyttävä säädös, jolla määräys saatetaan voimaan.

Liittymissopimuksen määräykset eivät yleisesti ottaen koske Ahvenanmaan maakunnan toimivaltaan kuuluvia asioita. Liit-

tymissopimuksen toimieliimiä koskevat määräykset perustuvat Nizzan sopimuksen pöytäkirjaan Euroopan unionin laajentumisesta sekä sopimuksen päätösasiakirjaan liitettyihin jäsenvaltioiden julistuksiin. Liittymisasiakirjan 15 artiklassa määrätään alueiden komitean jäsenmääristä laajentumisen jälkeen. Vastaavien Nizzan sopimuksen määräysten ei ole katsottu edellyttävän maakunnan hyväksymistä (HE 93/2001 vp).

Liittymissopimuksella korvataan tulevien jäsenvaltioiden kanssa tehdyt Eurooppasopimukset, joiden voimaansaattamislaeille on aikanaan pyydetty Ahvenanmaan maakuntapäivien suostumusta. Itsehallintolain 59 §:n mukainen tarve maakuntapäivien hyväksymisen hankkimiselle ei koske kansainvälisen sopimuksen irtisanomista tai muuta vaikutuksiltaan vastaavanlaista kansainvälistä velvoitetta. Näiltä osin maakunnan hyväksymistoimivaltaa ei voida rinnastaa perustuslain 94 §:ssä tarkoitettuun eduskunnan toimivaltaan, joka kattaa myös kansainvälisen sopimuksen tai muun velvoitteen irtisanomisen ja vaikutuksiltaan vastaavanlaisen kansainvälisen velvoitteen.

Liittymissopimus sisältää kuitenkin joitakin sellaisia vähäisempiä mukautuksia, jotka koskevat Suomen oikeudenkäyttöpiiriä asioissa, jotka itsehallintolain 18 §:n mukaan kuuluvat maakunnan lainsäädäntövaltaan. Tällaisia seikkoja sisältyy ainakin liittymissopimuksen luonnon- ja ympäristönsuojelua koskeviin mukautuksiin, jotka itsehallintolain 18 §:n 10 kohdan mukaan kuuluvat maakunnan toimivaltaan.

Edellä esitetyn johdosta esitykseen sisältyvän lain voimaantulolle Ahvenanmaan maakunnassa olisi hallituksen käsityksen mukaan pyydettävä Ahvenanmaan maakuntapäivien suostumus. Jos maakunta hyväksyy voimaansaattamislain, asiasta otetaan asianmukainen maininta siihen tasavallan presidentin asetukseen, jolla säädetään voimaansattamislain voimaantulosta.

4. Eduskunnan suostumuksen tarpeellisuus

Perustuslain 94 §:n 1 momentin mukaan eduskunta hyväksyy sellaiset valtiosopimukset ja muut kansainväliset velvoitteet, jotka

sisältävät lainsäädännön alaan kuuluvia määräyksiä tai ovat muutoin merkitykseltään huomattavia taikka vaativat perustuslain mukaan muusta syystä eduskunnan hyväksymisen. Eduskunnan hyväksyminen vaaditaan myös tällaisen velvoitteen irtisanomiseen.

Jäsenyys Euroopan unionissa muodostaa tärkeän osan Suomen kansainvälisestä yhteistyöstä. Laajentumisella on huomattava merkitys Euroopan unionille. Vaikuttaessaan Suomen kansainvälisen yhteistyön keskeiseen instrumenttiin liittymissopimus on myös Suomen kannalta perustuslain 94 §:n 1 momentissa tarkoitettu merkitykseltään huomattava sopimus, joka vaatii eduskunnan hyväksymisen.

Muusta syystä eduskunnan hyväksymistä edellyttäviä määräyksiä ovat muun muassa eduskunnan budjettivaltaa sitovat kansainväliset velvoitteet (esimerkiksi PeVL 45/2000 vp). Tällaisina velvoitteina on käytännössä pidetty lähinnä sellaisia määräyksiä, joista valtiolle aiheutuu välittömiä menoja. Laajentumisella on sekä suoria että epäsuoria budjettivaikutuksia. Laajentumisesta johtuva EU:n budjetin kasvu johtaa myös Suomen maksujen nousuun. Laajentumisesta aiheutuu siten valtiolle sellaisia toistuvia ja jatkuvia menoja, jotka kuuluvat eduskunnan budjetitoimivallan piiriin. Liittymissopimuksen hyväksyminen vaatii myös tämän vuoksi eduskunnan hyväksymisen.

Perustuslain 94 §:n 1 momentin mukaan eduskunta hyväksyy muun muassa sellaiset valtiosopimukset ja muut kansainväliset velvoitteet, jotka sisältävät lainsäädännön alaan kuuluvia määräyksiä. Eduskunnan perustuslakivaliokunnan lausuntokäytännön mukaan tämä perustuslaissa tarkoitettu eduskunnan hyväksymistoimivalta kattaa kaikki aineelliselta luonteeltaan lain alaan kuuluvat kansainvälisen velvoitteen määräykset. Valtiosopimuksen tai muun kansainvälisen velvoitteen määräys on perustuslakivaliokunnan kannan mukaan luettava lainsäädännön alaan, 1) jos määräys koskee jonkin perustuslaissa turvatun perusoikeuden käyttämistä tai rajoittamista, 2) jos määräys muutoin koskee yksilön oikeuksien tai velvollisuuksien perusteita, 3) jos määräyksen tarkoittamasta asiasta on perustuslain mukaan säädettävä lailla taikka 4) jos määräyksen tarkoittamasta asi-

asta on voimassa lain säännöksiä tai 5) siitä on Suomessa vallitsevan käsityksen mukaan säädettävä lailla. Perustuslakivaliokunnan mukaan kansainvälisen velvoitteen määräys kuuluu näiden perusteiden mukaan lainsäädännön alaan siitä riippumatta, onko määräys ristiriidassa vai sopusoinnussa Suomessa lailla annetun säännöksen kanssa (PeVL 11/2000 vp, PeVL 12/2000 vp ja PeVL 45/2000 vp).

Suuri osa liittymissopimuksen määräyksistä koskee sellaisia asioita, joista Suomessa olisi säädettävä lailla. Useat liittymissopimuksen määräyksistä ovat kuitenkin luonteeltaan sellaisia, joiden nojalla uudet jäsenvaltiot vain sitoutuvat olemassa oleviin sopimuksiin ja säännöksiin. Liittymissopimuksen sisältämät siirtymä- ja poikkeussäännökset mahdollistavat sen, että uudet jäsenvaltiot soveltavat perussopimuksista poikkeavia kansallisia säännöksiä sopimuksessa määrätyn siirtymäajan. Tällaisten määräysten ei voida katsoa kuuluvan Suomen oikeudenkäyttöpiiriin sillä tavalla, että määräykset kuuluisivat Suomessa lainsäädännön alaan perustuslain 94 §:n 1 momentissa tarkoitetulla tavalla.

Liittymissopimus sisältää kuitenkin myös useita määräyksiä, joiden voidaan katsoa kuuluvan edellä mainituilla perustuslakivaliokunnan lausuntokäytännön mukaisilla perusteilla lainsäädännön alaan. Myös osa mukautuksista ja siirtymäsäännöksistä koskettaa Suomen oikeudenkäyttöpiiriä asioissa, joista Suomessa olisi säädettävä lailla. Tällaisia määräyksiä sisältyy erityisesti vastavuoroisesti sovellettaviin poikkeuksiin ja poikkeuksiin, joita nykyiset jäsenmaat voivat soveltaa suhteessa uusiin jäsenmaihin.

Liittymisasiakirjan 1 artikla sisältää eräiden liittymisasiakirjassa käytettyjen keskeisten ilmaisujen määritelmät. Tällaisten sopimusmääräysten, jotka välillisesti vaikuttavat lainsäädännön alaan kuuluvien aineellisten sopimusmääräysten tulkintaan ja soveltamiseen, on katsottu kuuluvan itsekin lainsäädännön alaan (PeVL 6/2001 vp).

Liittymisasiakirjan 6 artiklan 2 kohdan toisessa alakohdassa luetellaan ne sopimukset, joihin uudet jäsenvaltiot liittyvät pöytäkirjalla, jonka neuvosto tekee yksimielisesti jäsenvaltioiden puolesta kyseisten kolmansien val-

tioiden tai kansainvälisten järjestöjen kanssa. Koska sanotussa kohdassa tarkoitettut sopimukset ovat sekasopimuksia, merkitsee määräys sopimuksentekovallan rajattua siirtämistä jäsenvaltioilta neuvostolle. Määräys koskettaa perustuslain 1 §:n täysivaltaisuutta koskevia säännöksiä ja kuuluu lainsäädännön alaan.

Liittymisasiakirjan 7–10 artiklassa määritellään liittymisasiakirjan määräysten oikeudellinen luonne ja niiden muuttamiseen sovellettava menettely. Määräyksillä selvennetään yhteisön primääri- ja sekundäärioikeuden suhdetta liittymisasiakirjassa määrättyjen asioiden osalta. Määräykset kuuluvat lainsäädännön alaan.

Liittymisasiakirjan 11 artikla sisältää Euroopan parlamenttia koskevat määräykset, joilla poiketaan Nizzan sopimuksessa sovitusta muutoksista. Määräykset edellyttävät muutoksia vaalilain 163 pykälään ja ne kuuluvat lainsäädännön alaan.

Liittymisasiakirjan 12–16 artikla sisältävät muita muutoksia unionin instituutioita koskeviin määräyksiin. Liittymisasiakirjan 25 ja 26 artikla sisältävät 1 päivästä toukokuuta 31 päivään lokakuuta 2004 sovellettavat väliaikaiset määräykset Euroopan parlamentista ja neuvostosta. Perustuslakivaliokunnan lausuntokäytännön mukaan yhteisöjen instituutioita koskevilla sopimusmääräyksillä on kiinteä kytkentä valtion täysivaltaisuuteen ja niiden on katsottava kuuluvan lainsäädännön alaan (PeVL 38/2001 vp). Liittymisasiakirjan äänen painottamista neuvostossa määränemistöpäätöksissä, yhteisöjen tuomioistuimen ja yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen organisaatiota, talous- ja sosiaalikomitean ja alueiden komitean jäsenten määrää ja paikkojen jakautumista ja tieteellisteknisen komitean jäsenmäärää sekä liittymispäivän ja vaalikauden 2004–2009 alun välillä sovellettavat Euroopan parlamentin jäseniä ja äänen painotusta neuvostossa koskevat määräykset kuuluvat siten lainsäädännön alaan.

Liittymisasiakirjan 20 artiklan mukaan liitteessä II luetellut säädökset mukautetaan siten kuin kyseisessä liitteessä määrätään. Osa liitteen II mukautuksista kuuluu lainsäädännön alaan. Tällaisia määräyksiä sisältyy ainakin seuraaviin liitteen II mukautuksiin:

henkilöiden vapaa liikkuvuus, tutkintojen tunnustaminen, teollisoikeudet sekä eläinlääkintä- ja kasvinsuojelulainsäädäntö.

Liittymisasiakirjan 22 artiklan mukaan liitteessä IV lueteltuja toimenpiteitä sovelletaan liitteessä määrätyin edellytyksin. Osa liitteen IV määräyksistä kuuluu lainsäädännön alaan. Tällaisia määräyksiä sisältyy ainakin yhtiöoikeutta ja tulliliittoa koskeviin osuuksiin.

Liittymisasiakirjan 24 artikla koskee liitteissä V–XIV lueteltuja siirtymätoimenpiteitä. Osa näistä toimenpiteistä kuuluu lainsäädännön alaan. Tällaisia määräyksiä sisältyy henkilöiden vapaata liikkuvuutta koskeviin siirtymätoimenpiteisiin, joiden soveltaminen edellyttää Suomessa myös artiklakohtaisissa perusteluissa selvitettyjä lainsäädännön muutoksia. Lainsäädännön alaan kuuluvat myös Latvian, Liettuan, Puolan, Tšekin, Unkarin, Slovakian ja Viron kanssa tehdyt sisäistä maantieliikennettä koskevat vastavuoroiset siirtymäjärjestelyt, Latviasta, Liettuasta, Puolasta, Sloveniasta, Slovakiasta, Tšekistä, Unkarista ja Virosta tuotavien savukkeiden valmisteverotusta koskevat määräykset sekä Latvian, Liettuan ja Viron talletusten vakuusjärjestelmiä sekä Latvian, Liettuan, Unkarin, Puolan, Slovakian ja Viron sijoittajien korvausjärjestelmiä koskevat siirtymäjärjestelyt.

Liittymisasiakirjan 37 artiklan mukaan nykyinen jäsenvaltio voi pyytää lupaa suojatoimenpiteiden toteuttamisesta yhden tai useamman uuden jäsenvaltion suhteen, jos ilmenee vakavia ongelmia, jotka ovat omiaan kottelemaan jotakin taloudenalaa pysyvästi, tai ongelmia, jotka voivat johtaa taloudellisen tilanteen merkittävään heikentymiseen tietyllä alueella. Artikla 38 sisältää lisäksi erityisen sisämarkkinasuojalausekkeen ja artikla 39 oikeudellista yhteistyötä siviili- ja rikosoikeudellisissa asioissa koskevan suojalausekkeen. Artiklat mahdollistavat sellaisia toimenpiteitä, jotka sisältäisivät todennäköisesti Suomessa lainsäädännön alaan kuuluvia määräyksiä. Artiklat kuuluvat itsekin lainsäädännön alaan.

Perustuslain 102 §:n mukaan tuomareiden nimittämisestä säädetään lailla. Yhteisöjen tuomioistuimeen, yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimeen ja tilintarkastustuomioistuimeen nimitettäviä tuomareita

koskevat liittymisasiakirjan 46 ja 47 artikla kuuluvat lainsäädännön alaan.

Eduskunnan on perustuslain 94 §:n 1 momentin mukaan hyväksyttävä myös samassa lainkohdassa tarkoitetun kansainvälisen velvoitteen irtisanominen. Liittymissopimus korvaa uusien jäsenmaiden kanssa tehdyt Eurooppa-sopimukset. Koska sekasopimuksina tehdyt Eurooppa-sopimukset Tšekin, Viron, Latvian, Liettuan, Unkarin, Puolan, Slovenian ja Slovakian kanssa sisältävät lainsäädännön alaan kuuluvia määräyksiä, on nämä järjestelyt kumoavan uuden velvoitteen katsottava myös näiltä osin kuuluvan eduskunnan toimivaltaan, vaikka asiassa ei olekaan muodollisesti kysymys sopimuksen irtisanomisesta (PeVL 18/2002 vp).

5. Käsittelyjärjestys

Laki Suomen liittymisestä Euroopan unioniin tehdyn sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä (1540/1994) sekä laki Euroopan unionista tehdyn sopimuksen, Euroopan yhteisöjen perustamissopimusten ja niihin liittyvien tiettyjen asiakirjojen muuttamisesta tehdyn Amsterdamin sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä (505/1999) säädettiin valtiopäiväjärjestyksen 69 §:n 1 momentissa tarkoitetussa niin sanotussa supistetussa perustuslainsäätämisyjärjestyksessä. Sanotut voimaansaattamislait ovat valtiosääntöoikeudelliselta luonteeltaan niin sanottuja poikkeuslakeja, joissa poiketaan perustuslain säännöksistä tai laajennetaan aiemmin tehtyjä poikkeuksia. Tällaisia perustuslainsäätämisyjärjestyksessä säädettyjä poikkeuslakeja voidaan muuttaa tavallisen lain säätämisyjärjestyksessä, jos muuttava laki ei laajenna sitä poikkeusta, joka muutettavalla lailla tehtiin perustuslakiin. Tavallisen lain säätämisyjärjestyksessä voidaan toteuttaa lisäksi sellaiset kokonaisuuden kannalta epäolennaiset lisäykset ja muutokset, jotka sinänsä merkitsevät perustuslakipoikkeusten vähäistä laajentamista, jos perustuslakipoikkeuksena aikanaan säädetyt kokonaisjärjestelyn luonetta ja asiallista merkitystä ei tällä tavoin muuteta toisenlaiseksi. Nämä periaatteet koskevat myös Suomea sitovaa kansainvälistä sopimusta muuttavaa lakiehdotusta (PeVL 21/1995 vp, PeVL 10/1998 vp ja HE 1/1998

vp). Laki Euroopan unionista tehdyn sopimuksen, Euroopan yhteisöjen perustamisso-
pimusten ja niihin liittyvien tiettyjen asiakir-
jojen muuttamisesta tehdyn Nizzan sopimuk-
sen lainsäädännön alaan kuuluvien määräys-
ten voimaansaattamisesta (1/2002) on säädet-
ty tavallisen lain säätämisjärjestyksessä.

Nyt käsiteltävänä oleva liittymissopimus
sisältää unionin laajentumisen johdosta tar-
peelliset mukautukset unionin perustana ole-
viin sopimuksiin sekä muut uusien jäsenval-
tioiden liittymistä koskevat ehdot. Liittymis-
sopimus on voimassaolevia unionin perusta-
na olevia sopimuksia muuttava ja täydentävä
sopimus. Suomen liittymissopimuksen ja
Amsterdamin sopimuksen hyväksymisen ja
voimaansaattamisen jälkeen on tullut voi-
maan uusi perustuslaki. Sen 1 §:n säännökset
täysivaltaisuudesta ovat osittain erilaiset kuin
kumotun hallitusmuodon säännökset samasta
asiasta, minkä vuoksi nyt käsiteltävänä ole-
vaa liittymissopimusta on arvioitava ensi si-
jassa uuden perustuslain säännösten kannalta
ja vasta toissijaisesti Suomen liittymisopi-
muksen ja Amsterdamin sopimuksen voi-
maansaattamislakien kannalta (PeVL
38/2001 vp).

Perustuslain 1 §:n 1 momentin täysivaltai-
suussäännöstä tulkittaessa on otettava huo-
mioon Suomen jäsenyys useissa kansainväli-
sissä järjestöissä. Täysivaltaisuussäännöstä
on tarkasteltava Suomen kansainvälisten vel-
voitteiden valossa ja erityisesti ottaen huo-
mioon Suomen jäsenyys Euroopan unionissa.
Euroopan unionin jäsenenä Suomi käyttää
osaa suvereniteetistaan yhdessä muiden täy-
sivaltaisten jäsenvaltioiden kanssa eurooppa-
laisen yhteistoiminnan hyväksi. Sellaiset
kansainväliset velvoitteet, jotka ovat tavan-
omaisia nykyaikaisessa kansainvälisessä yh-
teistoiminnassa ja jotka vain vähäisessä mää-
rin vaikuttavat valtion täysivaltaisuuteen, ei-
vät ole sellaisenaan ristiriidassa perustuslain
täysivaltaisuutta koskevien säännösten kans-
sa. Suomen jäsenyys Euroopan unionissa on
merkinnyt täysivaltaisuuden rajoituksia julki-
sen vallan eri lohkoilla. Kysymys uusien
toimivaltuuksien antamisesta unionin toimie-
limille on kuitenkin perustuslakivaliokunnan
lausuntokäytännön mukaan asia, joka lähtö-
kohtaisesti koskettaa perustuslain täysivaltai-
suusjärjestelyä. Unionin tehtäväkentän vä-

häinen, esimerkiksi tarkistusluonteinen kehit-
täminen unionilla jo olevien toimivaltuuksien
pohjalta saattaa kuitenkin tapauksesta riippu-
en olla sopusoinnussa perustuslain täysival-
taisuussäätelyn kanssa. (HE 1/1998 vp,
PeVL 38/2001 vp).

Liittymisasiakirjan toimitelmiiä koskevat
muutokset perustuvat Nizzan sopimuksen
pöytäkirjaan Euroopan unionin laajentumi-
sesta sekä sopimuksen päätösasiakirjaan lii-
tettyihin jäsenvaltioiden hyväksymiin julis-
tuksiin Euroopan unionin laajentumisesta ja
määräenemmistöön tarvittavasta vähim-
mäismäärästä ja määrävähemmistön muodos-
tavasta äänimäärästä laajentuvassa unionissa.
Laajentumista varten tehtävät muutokset,
jotka koskevat jäsenvaltioista Euroopan par-
lamenttiin valittavien edustajien määrää ja jä-
senten kokonaismäärää, neuvoston äänen-
painotusta sekä komission kokoa ja kokoon-
panoa, sisältyvät Nizzan sopimuksen pöytä-
kirjaan. Liittymisasiakirjaan sisältyvät mää-
räykset toimitelmistä eivät olennaisesti muu-
ta Suomen asemaa unionin päätöksenteossa
Nizzan sopimuksesta johtuviin velvoitteisiin
verrattuna. Institutionaalisia muutoksia ei ole
pidetty perustuslain kannalta ongelmallisina
(HE 93/2001 vp, PeVL 38/2001 vp).

Liittymisasiakirjan 6 artiklan 2 kohdan toi-
sessa alakohdassa luetellaan ne sopimukset,
joihin uudet jäsenvaltiot liittyvät pöytäkirjal-
la, jonka neuvosto tekee yksimielisesti jäsen-
valtioiden puolesta kyseisten kolmansien val-
tioiden tai kansainvälisten järjestöjen kanssa.
Koska sanotussa kohdassa tarkoitettut sopi-
mukset ovat sekasopimuksia, merkitsee mää-
räys sopimuksentekovallan rajattua siirtämis-
tä jäsenvaltioilta neuvostolle. Perustuslakiva-
liokunnan kannanottojen mukaan sopimuk-
seen perustuvalla toimitelmellä voidaan antaa
toimivaltaa mukauttaa sopimusta, mutta ei
muuttaa sitä. Sallittujen mukautusten tulee
olla asialliselta merkitykseltään sellaisia, että
ne eivät vaikuta itse sopimuksen luonteeseen
eivätkä toisaalta koske asioita, jotka perus-
tuslain mukaan edellyttävät eduskunnan
myötävaikutusta (PeVL 38/2001 vp, PeVL
51/2001 vp). Uusien jäsenmaiden liittymistä
koskevat mukautuspöytäkirjat ovat aiemman
käytännön valossa sanotunlaisia ja niitä kos-
kevat päätökset tehdään neuvostossa yksi-
mielisesti. Tällainen sopimuksentekovallan

rajattu siirtäminen neuvostolle vaikuttaa valtion täysivaltaisuuteen vain vähäisessä määrin. Määräys ei ole hallituksen käsityksen mukaan ristiriidassa perustuslain täysivaltaisuutta koskevien säännösten kanssa.

Liittymissopimus ja siihen liittyvät lait eivät siten sisällä määräyksiä tai säännöksiä, jotka koskisivat perustuslakia sen 94 §:n 2 momentissa tai 95 §:n 2 momentissa tarkoitetulla tavalla. Liittymissopimus voidaan hallituksen käsityksen mukaan hyväksyä äänen enemmistöllä ja ehdotus sen voimaansaattamislainsäädännön kumoamista koskeviksi laeiksi voidaan hyväksyä tavallisen lain säätämisjärjestyksessä. Edellä olevan perusteella sekä perustuslain 94 §:n mukaisesti esitetään,

että Eduskunta hyväksyisi Ateenassa 16 päivänä huhtikuuta 2003 Belgian kuningaskunnan, Tanskan kuningaskunnan, Saksan liittotasavallan, Helleenien tasavallan, Espanjan kuningaskunnan, Ranskan tasavallan, Irlannin, Italian tasavallan, Luxembur-

gin suurherttuakunnan, Alankomaiden kuningaskunnan, Itävallan tasavallan, Portugalin tasavallan, Suomen tasavallan, Ruotsin kuningaskunnan, Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan (Euroopan unionin jäsenvaltiot) ja Tšekin tasavallan, Viron tasavallan, Kyproksen tasavallan, Latvian tasavallan, Liettuan tasavallan, Unkarin tasavallan, Maltan tasavallan, Puolan tasavallan, Slovenian tasavallan, Slovakian tasavallan välillä tehdyn sopimuksen Tšekin tasavallan, Viron tasavallan, Kyproksen tasavallan, Latvian tasavallan, Liettuan tasavallan, Unkarin tasavallan, Maltan tasavallan, Puolan tasavallan, Slovenian tasavallan ja Slovakian tasavallan liittymisestä Euroopan unioniin.

Koska sopimus sisältää määräyksiä, jotka kuuluvat lainsäädännön alaan, annetaan samalla Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki**Tšekin, Viron, Kyproksen, Latvian, Liettuan, Unkarin, Maltaan, Puolan, Slovenian ja Slovakian liittymisestä Euroopan unioniin tehdyn sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Ateenassa 16 päivänä huhtikuuta 2003 Belgian kuningaskunnan, Tanskan kuningaskunnan, Saksan liittotasavallan, Helleenien tasavallan, Espanjan kuningaskunnan, Ranskan tasavallan, Irlannin, Italian tasavallan, Luxemburgin suurherttuakunnan, Alankomaiden kuningaskunnan, Itävallan tasavallan, Portugalin tasavallan, Suomen tasavallan, Ruotsin kuningaskunnan, Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan (Euroopan unionin jäsenvaltiot) ja Tšekin tasavallan, Viron tasavallan, Kyproksen tasavallan, Latvian tasavallan, Liettuan tasavallan, Unkarin tasavallan, Maltaan tasavallan, Puolan tasavallan, Slovenian tasavallan, Slovakian tasavallan välillä Tšekin tasa-

vallan, Viron tasavallan, Kyproksen tasavallan, Latvian tasavallan, Liettuan tasavallan, Unkarin tasavallan, Maltaan tasavallan, Puolan tasavallan, Slovenian tasavallan ja Slovakian tasavallan liittymisestä Euroopan unioniin tehdyn sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvat määräykset ovat lakina voimassa sellaisina kuin Suomi on niihin sitoutunut.

2 §

Tarkempia säännöksiä tämän lain täytäntöönpanosta voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

3 §

Tämän lain voimaantulosta säädetään tasavallan presidentin asetuksella.

2.

Laki**Tšekin kanssa tehdyn Eurooppa-sopimuksen ja siihen liittyvän mukautuspöytäkirjan lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta annetun lain kumoamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Tällä lailla kumotaan Tšekin kanssa tehdyn Eurooppa-sopimuksen ja siihen liittyvän mukautuspöytäkirjan lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta 26 päivänä huhtikuuta 2002 annettu laki (333/2002).

2 §

Tarkempia säännöksiä tämän lain täytäntöönpanosta voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

3 §

Tämän lain voimaantulosta säädetään tasavallan presidentin asetuksella.

3.

Laki**Viron kanssa tehdyn Eurooppa-sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä annetun lain kumoamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Tällä lailla kumotaan Viron kanssa tehdyn Eurooppa-sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä 19 päivänä tammikuuta 1996 annettu laki (60/1998).

3 §

Tämän lain voimaantulosta säädetään tasavallan presidentin asetuksella.

2 §

Tarkempia säännöksiä tämän lain täytäntöönpanosta voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

4.**Laki****Latvian kanssa tehdyn Eurooppa-sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä annetun lain kumoamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Tällä lailla kumotaan Latvian kanssa tehdyn Eurooppa-sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä 15 päivänä maaliskuuta 1996 annettu laki (62/1998).

3 §

Tämän lain voimaantulosta säädetään tasavallan presidentin asetuksella.

2 §

Tarkempia säännöksiä tämän lain täytäntöönpanosta voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

5.

Laki**Liettuan kanssa tehdyn Eurooppa-sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä annetun lain kumoamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Tällä lailla kumotaan Liettuan kanssa tehdyn Eurooppa-sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä 19 päivänä tammikuuta 1996 annettu laki (64/1998).

3 §

Tämän lain voimaantulosta säädetään tasavallan presidentin asetuksella.

2 §

Tarkempia säännöksiä tämän lain täytäntöönpanosta voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

6.**Laki****Unkarin kanssa tehdyn Eurooppa-sopimuksen ja siihen liittyvän mukautuspöytäkirjan lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta annetun lain kumoamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Tällä lailla kumotaan Unkarin kanssa tehdyn Eurooppa-sopimuksen ja siihen liittyvän mukautuspöytäkirjan lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta 26 päivänä huhtikuuta 2002 annettu laki (334/2002).

2 §

Tarkempia säännöksiä tämän lain täytäntöönpanosta voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

3 §

Tämän lain voimaantulosta säädetään tasavallan presidentin asetuksella.

7.

Laki**Puolan kanssa tehdyn Eurooppa-sopimuksen ja siihen liittyvän mukautuspöytäkirjan lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta annetun lain kumoamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Tällä lailla kumotaan Puolan kanssa tehdyn Eurooppa-sopimuksen ja siihen liittyvän mukautuspöytäkirjan lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta 26 päivänä huhtikuuta 2002 annettu laki (330/2002).

2 §

Tarkempia säännöksiä tämän lain täytäntöönpanosta voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

3 §

Tämän lain voimaantulosta säädetään tasavallan presidentin asetuksella.

8.**Laki****Slovenian kanssa tehdyn Eurooppa-sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä annetun lain kumoamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Tällä lailla kumotaan Slovenian kanssa tehdyn Eurooppa-sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä 10 päivänä tammikuuta 1997 annettu laki (46/1999).

3 §

Tämän lain voimaantulosta säädetään tasavallan presidentin asetuksella.

2 §

Tarkempia säännöksiä tämän lain täytäntöönpanosta voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

9.

Laki**Slovakian kanssa tehdyn Eurooppa-sopimuksen ja siihen liittyvän mukautuspöytäkirjan lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta annetun lain kumoamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §
Tällä lailla kumotaan Slovakian kanssa tehdyn Eurooppa-sopimuksen ja siihen liittyvän mukautuspöytäkirjan lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta 26 päivänä huhtikuuta 2002 annettu laki (332/2002).

2 §
Tarkempia säännöksiä tämän lain täytäntöönpanosta voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

3 §
Tämän lain voimaantulosta säädetään tasavallan presidentin asetuksella.

Helsingissä 3 päivänä lokakuuta 2003

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Ulkoasiainministeri *Erkki Tuomioja*

SOPIMUS
liittymisestä Euroopan unioniin 2003

SISÄLLYSLUETTELO

A.	Sopimus Belgian kuningaskunnan, Tanskan kuningaskunnan, Saksan liittotasavallan, Helleenien tasavallan, Espanjan kuningaskunnan, Ranskan tasavallan, Irlannin, Italian tasavallan, Luxemburgin suurherttuakunnan, Alankomaiden kuningaskunnan, Itävallan tasavallan, Portugalin tasavallan, Suomen tasavallan, Ruotsin kuningaskunnan, Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan (Euroopan unionin jäsenvaltiot) ja Tšekin tasavallan, Viron tasavallan, Kyproksen tasavallan, Latvian tasavallan, Liettuan tasavallan, Unkarin tasavallan, Maltan tasavallan, Puolan tasavallan, Slovenian tasavallan, Slovakian tasavallan, välillä Tšekin tasavallan, Viron tasavallan, Kyproksen tasavallan, Latvian tasavallan, Liettuan tasavallan, Unkarin tasavallan, Maltan tasavallan, Puolan tasavallan, Slovenian tasavallan ja Slovakian tasavallan liittymisestä Euroopan unioniin	166
B.	Asiakirja Tšekin tasavallan, Viron tasavallan, Kyproksen tasavallan, Latvian tasavallan, Liettuan tasavallan, Unkarin tasavallan, Maltan tasavallan, Puolan tasavallan, Slovenian tasavallan ja Slovakian tasavallan liittymisohjeista ja niiden sopimusten mukautuksista, joihin Euroopan unioni perustuu	175
	Ensimmäinen osa: Periaatteet	175
Toinen osa:	Sopimusten mukautukset	179
	<i>I osasto: Institutionaaliset määräykset</i>	179
	1 luku: Euroopan parlamentti.....	179
	2 luku: Neuvosto.....	179
	3 luku: Yhteisön tuomioistuin.....	180
	4 luku: Talous- ja sosiaalikomitea.....	181
	5 luku: Alueiden komitea.....	181
	6 luku: Tieteellis-tekninen komitea.....	181
	7 luku: Euroopan keskuspankki.....	182
	<i>II osasto: Muut mukautukset</i>	182
Kolmas osa:	Pysyvät määräykset	182
	<i>I osasto: Toimielinten antamia säädöksiä koskevat mukautukset</i>	182
	<i>II osasto: Muut määräykset</i>	183
Neljäs osa:	Väliaikaiset määräykset	183
	<i>I osasto: Siirtymätoimenpiteet</i>	183
	<i>II osasto: Muut määräykset</i>	190

Viides osa:	Tämän asiakirjan soveltamista koskevat määräykset.....	192
	<i>I osasto: Toimielinten ja muiden elinten järjestäytyminen</i>	192
	<i>II osasto: Toimielinten antamien säädösten sovellettavuus</i>	194
	<i>III osasto: Loppumääräykset</i>	195

Pöytäkirjat

Pöytäkirja N:o 1	Euroopan investointipankin perussäännön muutoksista	196
Pöytäkirja N:o 2	Tšekin terästeollisuuden rakenneuudistuksesta	199
Pöytäkirja N:o 3	Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin Yhdistyneen kuningas- kunnan suvereniteettiin kuuluvista alueista Kyproksessa.....	208
Pöytäkirja N:o 4	Ignalinan ydinvoimalaitoksesta Liettuassa	216
Pöytäkirja N:o 5	Henkilöiden kauttakulusta maitse Kaliningradin alueen ja Venäjän federaation muiden osien välillä.....	219
Pöytäkirja N:o 6	Vapaa-ajan asuntojen hankinnasta Maltassa.....	220
Pöytäkirja N:o 7	Abortista Maltalla	221
Pöytäkirja N:o 8	Puolan terästeollisuuden rakenneuudistuksesta	222
Pöytäkirja N:o 9	Slovakiassa sijaitsevan Bohunice VI -ydinvoimalaitoksen 1 ja 2 reaktorista	231
Pöytäkirja N:o 10	Kyproksesta	232

Päätösasiakirja

I	Päätösasiakirjan teksti.....	234
II	Täysivaltaisten edustajien hyväksymät julistukset	238
	1. Yhteinen julistus: Yksi Eurooppa	238
	2. Yhteinen julistus Euroopan yhteisöjen tuomioistuimesta	239
III	Muut julistukset.....	239
A.	<i>Yhteiset julistukset: Nykyiset jäsenvaltiot / Viro</i>	241
	3. Yhteinen julistus karhunmetsästyksestä Virossa	241
B.	<i>Yhteiset julistukset: Useammat nykyiset jäsenvaltiot / useammat uudet jäsenvaltiot</i>	241
	4. Tšekin tasavallan ja Itävallan tasavallan yhteinen julistus Temelinin ydinvoimalaa koskevasta kahdenvälisestä sopimuksesta.....	241
C.	<i>Nykyisten jäsenvaltioiden yhteiset julistukset.....</i>	241
	5. Julistus maaseudun kehityksestä.....	241
	6. Julistus työntekijöiden vapaasta liikkuvuudesta: Tšekin tasavalta	242
	7. Julistus työntekijöiden vapaasta liikkuvuudesta: Viro.....	242
	8. Julistus öljyluskeesta ja sähkön sisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä 19 päivänä joulukuuta 1996 annetusta Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivistä 96/92/EY (sähködirektiivi): Viro.....	243
	9. Julistus Viron ja Liettuan kalastustoiminnasta Huippuvuorten alueella	243
	10. Julistus työntekijöiden vapaasta liikkuvuudesta: Latvia	244
	11. Julistus työntekijöiden vapaasta liikkuvuudesta: Liettua.....	244

12.	Julistus Kaliningradin alueen ja Venäjän federaation muiden osien välillä maitse tapahtuvasta henkilöiden kauttakulusta	244
13.	Julistus työntekijöiden vapaasta liikkuvuudesta: Unkari	244
14.	Julistus työntekijöiden vapaasta liikkuvuudesta: Malta	245
15.	Julistus työntekijöiden vapaasta liikkuvuudesta: Puola	245
16.	Julistus työntekijöiden vapaasta liikkuvuudesta: Slovenia	245
17.	Julistus Euroopan laajuisen verkon kehittämisestä Sloveniassa	245
18.	Julistus työntekijöiden vapaasta liikkuvuudesta: Slovakia	246
<i>D.</i>	<i>Useampien nykyisten jäsenvaltioiden yhteiset julistukset</i>	<i>246</i>
19.	Saksan liittotasavallan ja Itävallan tasavallan yhteinen julistus työntekijöiden vapaasta liikkuvuudesta: Tšekin tasavalta, Viro, Latvia, Liettua, Unkari, Puola, Slovenia, Slovakia.....	246
20.	Saksan liittotasavallan ja Itävallan tasavallan yhteinen julistus ydinturvavallonnasta	246
<i>E.</i>	<i>Nykyisten jäsenvaltioiden yleinen yhteinen julistus</i>	<i>246</i>
21.	Yleinen yhteinen julistus.....	246
<i>F.</i>	<i>Useampien uusien jäsenvaltioiden yhteiset julistukset.....</i>	<i>247</i>
22.	Tšekin tasavallan, Viron tasavallan, Liettuan tasavallan, Puolan tasavallan, Slovenian tasavallan ja Slovakian tasavallan yhteinen julistus liittymisasiakirjan 38 artiklasta	247
23.	Unkarin tasavallan ja Slovenian tasavallan yhteinen julistus liittymisasiakirjan liitteessä X olevan 6 luvun "Verotus" 1 kohdan a alakohdan ii alakohdasta ja liitteessä XIII olevan 6 luvun "Verotus" 1 kohdan a alakohdan i alakohdasta	247
<i>G.</i>	<i>Tšekin tasavallan julistukset.....</i>	<i>248</i>
24.	Tšekin tasavallan julistus liikennepolitiikasta.....	248
25.	Tšekin tasavallan julistus työntekijöistä	248
26.	Tšekin tasavallan julistus EU-sopimuksen 35 artiklasta	248
<i>H.</i>	<i>Viron tasavallan julistukset</i>	<i>249</i>
27.	Viron tasavallan julistus teräksestä.....	249
28.	Viron tasavallan julistus kalastuksesta.....	249
29.	Viron tasavallan julistus Koillis-Atlantin kalastuskomissiosta (NEAFC).....	249
30.	Viron tasavallan julistus elintarvikkeiden turvallisuudesta	249
<i>I.</i>	<i>Latvian tasavallan julistukset</i>	<i>250</i>
31.	Latvian tasavallan julistus äänten painottamisesta neuvostossa	250
32.	Latvian tasavallan julistus kalastuksesta.....	250
33.	Latvian tasavallan julistus yhteisön tavaramerkistä 20 päivänä joulukuuta 1993 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 40/94 142 a artiklasta	250
<i>J.</i>	<i>Liettuan tasavallan julistukset</i>	<i>251</i>
34.	Liettuan tasavallan julistus Latvian kalastustoiminnasta Koillis-Atlantin kalastuskomission sääntelyalueella.....	251

K.	<i>Maltan tasavallan julistukset</i>	251
35.	Maltan tasavallan julistus puolueettomuudesta.....	251
36.	Maltan tasavallan julistus Gozon saaren alueesta.....	251
37.	Maltan tasavallan julistus arvonlisäverokannan säilyttämisestä nollatasolla	252
L.	<i>Puolan tasavallan julistukset</i>	252
38.	Puolan tasavallan julistus Puolan tiettyjen hedelmien ja marjojen tuotannon kilpailukyvyistä.....	252
39.	Puolan tasavallan hallituksen julistus julkisesta moraalista.....	253
40.	Puolan hallituksen julistus direktiivissä 2001/82/EY ja direktiivissä 2001/83/EY säädettyjä vaatimuksia koskevien poikkeusten tulkin- nasta	253
M.	<i>Slovenian tasavallan julistukset</i>	253
41.	Slovenian tasavallan julistus Slovenian tasavallan tulevasta aluejaosta	253
42.	Slovenian tasavallan julistus Slovenian alkuperäisestä <i>Apis mellifera</i> <i>Carnica</i> -mehiläisestä (kranjska čebela).....	254
N.	<i>Euroopan komission julistukset</i>	254
43.	Euroopan komission julistus yleisestä taloudellisesta turvalausekkeesta, sisämarkkinoiden turvalausekkeesta ja oikeus- ja sisäasioiden alan turvalausekkeesta	254
44.	Euroopan komission julistus Latvian kanssa pidettävän liittymiskonfe- renssein päätelmiin	255
IV	Kirjeenvaihto Euroopan unionin ja Tšekin tasavallan, Viron tasavallan, Kyproksen tasaval- lan, Latvian tasavallan, Liettuan tasavallan, Unkarin tasavallan, Maltan tasa- vallan, Puolan tasavallan, Slovenian tasavallan ja Slovakian tasavallan välillä Tiedonsaanti- ja neuvottelumenettely liittymistä edeltävänä aikana tehtävien tiettyjen päätösten tekemistä ja toteutettavien muiden toimenpiteiden hyväk- symistä varten.....	256
	<i>Liitteet I–XVIII</i>	(<i>Niteet II–V</i>)

SOPIMUS

**Belgian kuningaskunnan,
Tanskan kuningaskunnan,
Saksan liittotasavallan,
Helleenien tasavallan,
Espanjan kuningaskunnan,
Ranskan tasavallan,
Irlannin,
Italian tasavallan,
Luxemburgin suurherttuakunnan,
Alankomaiden kuningaskunnan,
Itävallan tasavallan,
Portugalin tasavallan,
Suomen tasavallan,
Ruotsin kuningaskunnan,
Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan
(Euroopan unionin jäsenvaltiot)**

ja

**Tšekin tasavallan,
Viron tasavallan,
Kyproksen tasavallan,
Latvian tasavallan,
Liettuan tasavallan,
Unkarin tasavallan,
Maltan tasavallan,
Puolan tasavallan,
Slovenian tasavallan,
Slovakian tasavallan,
välillä**

Tšekin tasavallan, Viron tasavallan, Kyproksen tasavallan, Latvian tasavallan, Liettuan tasavallan, Unkarin tasavallan, Maltan tasavallan, Puolan tasavallan, Slovenian tasavallan ja Slovakian tasavallan liittymisestä Euroopan unioniin

HÄNEN MAJESTEETTINSA BELGIAN KUNINGAS,

TŠEKIN TASAVALLAN PRESIDENTTI,

HÄNEN MAJESTEETTINSA TANSKAN KUNINGATAR,

SAKSAN LIITTOTASAVALLAN PRESIDENTTI,

VIRON TASAVALLAN PRESIDENTTI,
HELLEENIEN TASAVALLAN PRESIDENTTI,
HÄNEN MAJESTEETTINSA ESPANJAN KUNINGAS,
RANSKAN TASAVALLAN PRESIDENTTI,
IRLANNIN PRESIDENTTI,
ITALIAN TASAVALLAN PRESIDENTTI,
KYPROKSEN TASAVALLAN PRESIDENTTI,
LATVIAN TASAVALLAN PRESIDENTTI,
LIETTUAN TASAVALLAN PRESIDENTTI,
HÄNEN KUNINKAALLINEN KORKEUTENSA LUXEMBURGIN SUURHERTTUA,
UNKARIN TASAVALLAN PRESIDENTTI,
MALTAN PRESIDENTTI,
HÄNEN MAJESTEETTINSA ALANKOMAIDEN KUNINGATAR,
ITÄVALLAN TASAVALLAN LIITTOPRESIDENTTI,
PUOLAN TASAVALLAN PRESIDENTTI,
PORTUGALIN TASAVALLAN PRESIDENTTI,
SLOVENIAN TASAVALLAN PRESIDENTTI,
SLOVAKIAN TASAVALLAN PRESIDENTTI,
SUOMEN TASAVALLAN PRESIDENTTI,
RUOTSIN KUNINGASKUNNAN HALLITUS,
HÄNEN MAJESTEETTINSA ISON-BRITANNIAN JA POHJOIS-IRLANNIN YHDIS-
TYNEEN KUNINGASKUNNAN KUNINGATAR, jotka

HALUAVAT yksimielisesti jatkaa niiden sopimusten tavoitteiden toteuttamista, joihin Euroopan unioni perustuu,

OVAT PÄÄTTÄNEET jatkaa jo luodulle perustalle Euroopan kansojen yhä läheisemmän liiton rakentamista näiden sopimusten hengessä,

KATSOVAT, että Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 49 artiklassa Euroopan valtioille annetaan mahdollisuus tulla unionin jäseniksi,

KATSOVAT, että Tšekin tasavalta, Viron tasavalta, Kyproksen tasavalta, Latvian tasavalta, Liettuan tasavalta, Unkarin tasavalta, Maltan tasavalta, Puolan tasavalta, Slovenian tasavalta ja Slovakian tasavalta ovat hakeneet unionin jäsenyyttä,

KATSOVAT, että saatuaan komission lausunnon ja Euroopan parlamentin suostumuksen Euroopan unionin neuvosto on ilmoittanut puoltavansa näiden valtioiden jäsenyyttä,

OVAT PÄÄTTÄNEET vahvistaa yhteisellä sopimuksella liittymisehdot ja liittymisen vuoksi niihin sopimuksiin tehtävät mukautukset, joihin Euroopan unioni perustuu, ja ovat tätä varten nimittäneet täysivaltaisiksi edustajikseen:

HÄNEN MAJESTEETTINSA BELGIAN KUNINGAS,

pääministeri Guy VERHOFSTADTin,
varapääministeri ja ulkoasiainministeri Louis MICHELin;

TŠEKin TASAVALLAN PRESIDENTTI,

presidentti Václav KLAUSin,
pääministeri Vladimír ŠPIDLAn,
varapääministeri ja ulkoasiainministeri Cyril SVOBODAn,
Euroopan unioniin liittymistä koskevien neuvottelujen Tšekin tasavallan neuvotteluvaltuuskunnan päällikön ja Tšekin tasavallan Euroopan unionissa olevan edustuston päällikön,
suurlähettiläs Pavel TELIČKAN

HÄNEN MAJESTEETTINSA TANSKAN KUNINGATAR,

pääministeri Anders Fogh RASMUSSENin,
ulkoasiainministeri Stig MØLLERin;

SAKSAN LIITTOTASAVALLAN PRESIDENTTI,

liittokansleri Gerhard SCHRÖDERin,
ulkoasiainministerin ja liittokanslerin sijaisen Joseph FISCHERin;

VIRON TASAVALLAN PRESIDENTTI,

presidentti Arnold RÜÜTELin,
ulkoasiainministeri Kristiina OJULANDin,

HELLEENIEN TASAVALLAN PRESIDENTTI,

pääministeri Konstantinos SIMITISin,
ulkoasiainministeri Giorgos PAPANDREOUun,
varaulkoasiainministeri Tassos GIANNITSISin;

HÄNEN MAJESTEETTINSA ESPANJAN KUNINGAS,

hallituksen puheenjohtaja José Maria AZNAR LÓPEZin,
ulkoasiainministeri Ana PALACIO VALLELERSUNDIn;

RANSKAN TASAVALLAN PRESIDENTTI,

pääministeri Jean-Pierre RAFFARINin,
ulkoasiainministeri Dominique GALOUZEAU DE VILLEPINin,
ministerin ulkoasiainministeriössä, vastuualueenaan Eurooppa-asiat Noëlle LENOIRin;

IRLANNIN PRESIDENTTI,

pääministeri (Taoiseach) Bertie AHERNin,
ulkoasiainministeri Brian COWENin;

ITALIAN TASAVALLAN PRESIDENTTI,

pääministeri Silvio BERLUSCONIn,
ulkoasiainministeri Franco FRATTINIn;

KYPROKSEN TASAVALLAN PRESIDENTTI,

presidentti Tassos PAPADOPOULOSin,
ulkoasiainministeri George IACOVOUn;

LATVIAN TASAVALLAN PRESIDENTTI,

pääministeri Vaira VĪĶE-FREIBERGAN,
pääministeri Einars REPSĒn,
ulkoasiainministeri Sandra KALNIETEn,
Latvian tasavallan liittymistä Euroopan unioniin koskevien neuvottelujen pääneuvottelijan,
ulkoasiainministeriön alivaltiosihteerin Andris ĶESTERISin;

LIETTUAN TASAVALLAN PRESIDENTTI,

pääministeri Algirdas Mykolas BRAZAUSKASin;
ulkoasiainministeri Antanas VALIONISin;

HÄNEN KUNINKAALLINEN KORKEUTENSA LUXEMBURGIN SUURHERTTUA,

pääministeri, 'Ministre d'Etat' Jean-Claude JUNCKERin,
ulkoasiain- ja ulkomaankauppaministeri Lydie POLFERin;

UNKARIN TASAVALLAN PRESIDENTTI,

pääministeri Péter MEDGYESSYn,
ulkoasiainministeri László KOVÁCSin;
Unkarin tasavallan Euroopan unionissa olevan suurlähettilään, Unkarin tasavallan liittymistä Euroopan unioniin koskevien neuvottelujen pääneuvottelijan Endre JUHÁSZin;

MALTAN PRESIDENTTI,

pääministeri The Hon Edward FENECH ADAMin,
ulkoasiainministeri The Hon Joe BORGin,
neuvotteluja varten asetetun valtuuskunnan päällikön Richard CACHIA CARUANAn;

HÄNEN MAJESTEETTINSA ALANKOMAIDEN KUNINGATAR,

pääministeri Jan Pieter BALKENENDen,
ulkoasiainministeri Jakob Gijsbert de HOOP SCHEFFERin;

ITÄVALLAN TASAVALLAN LIITTOPRESIDENTTI,

littokansleri Wolfgang SCHÜSSELin,
ulkoasiainministeri Benita FERRERO-WALDNERin;

PUOLAN TASAVALLAN PRESIDENTTI,

pääministeri Leszek MILLERin,
ulkoasiainministeri Włodzimierz CIMOSZEWICZin,
ulkoasiainministeriön valtiosihteeri Danuta HÜBNERin;

PORTUGALIN TASAVALLAN PRESIDENTTI,

pääministeri José Manuel DURÃO BARROSOon,
ulkoasiainministeri António MARTINS DA CRUZin;

SLOVENIAN TASAVALLAN PRESIDENTTI,

presidentti Janez DRNOVŠEKin,
pääministeri Anton ROPin,
ulkoasiainministeri Dimitrij RUPELin;

SLOVAKIAN TASAVALLAN PRESIDENTTI,

presidentti Rudolf SCHUSTERin,
pääministeri Mikuláš DZURINDAn,
ulkoasiainministeri Eduard KUKANin,

Slovakian tasavallan liittymistä Euroopan unioniin koskevien neuvottelujen pääneuvottelijan Ján FIGELin;

SUOMEN TASAVALLAN PRESIDENTTI,

pääministeri Paavo LIPPOSEN,
ulkomaankauppaministeri Jari VILÉNin;

RUOTSIN KUNINGASKUNNAN HALLITUS,

pääministeri Göran PERSSONin,
ulkoasiainministeri Anna LINDHin;

HÄNEN MAJESTEETTINSA ISON-BRITANNIAN JA POHJOIS-IRLANNIN YHDIS-
TYNEEN KUNINGASKUNNAN KUNINGATAR,

pääministeri The Rt. Hon Tony BLAIRin,
ulko- ja kansainyhteisöasiain ministeri The Rt. Hon Jack STRAWn;

JOTKA, vaihdettuaan oikeiksi ja asianmukaisiksi todetut valtakirjansa,

OVAT SOPINEET SEURAAVAA:

1 artikla

1. Tšekin tasavallasta, Viron tasavallasta, Kyproksen tasavallasta, Latvian tasavallasta, Liettuan tasavallasta, Unkarin tasavallasta, Maltan tasavallasta, Puolan tasavallasta, Slovenian tasavallasta ja Slovakian tasavallasta tulee Euroopan unionin jäseniä sekä niiden sopimusten sopimuspuolia, joihin unioni perustuu, sellaisina kuin kyseiset sopimukset ovat muutettuina tai täydennettyinä.

2. Liittymisehdot ja liittymisen vuoksi niihin sopimuksiin tehtävät mukautukset, joihin unioni perustuu, ovat tähän sopimukseen liitettyssä asiakirjassa. Kyseisen asiakirjan määräykset ovat erottamaton osa tätä sopimusta.

3. Jäsenvaltioiden oikeuksia ja velvollisuuksia sekä unionin toimielinten valtuuksia ja toimivaltaa koskevia määräyksiä, sellaisina kuin ne ovat 1 kohdassa tarkoitetuissa sopimuksissa, sovelletaan tähän sopimukseen.

2 artikla

1. Korkeat sopimuspuolet ratifioivat tämän sopimuksen valtiosääntönsä asettamien vaatimusten mukaisesti. Ratifioimiskirjat talletetaan Italian tasavallan hallituksen huostaan viimeistään 30 päivänä huhtikuuta 2004.

2. Tämä sopimus tulee voimaan 1 päivänä toukokuuta 2004, jos kaikki ratifioimiskirjat on talletettu kyseiseen päivään mennessä.

Jos kaikki 1 artiklan 1 kohdassa tarkoitetut valtiot eivät ole kuitenkaan tallettaneet ratifioimiskirjaansa määräaikaan mennessä, sopimus tulee voimaan niiden valtioiden osalta, jotka ovat tallettaneet ratifioimiskirjansa. Tässä tapauksessa Euroopan unionin neuvosto päättää välittömästi ja yksimielisesti tämän sopimuksen 3 artiklaan sekä liittymisasiakirjan 1 artiklaan, 6 artiklan 6 kohtaan, 11–15 artiklaan, 18 artiklaan, 19 artiklaan, 25 artiklaan, 26 artiklaan, 29–31 artiklaan, 33–35 artiklaan, 46–49 artiklaan, 58 artiklaan ja 61 artiklaan, kyseisen asiakirjan liitteisiin II–XV ja niiden lisäyksiin sekä siihen liitettyihin pöytäkirjoihin 1–10 tilanteen vuoksi tehtävistä mukautuksista; se voi samoin yksimielisesti julistaa rauenneiksi ne edellä mainitun asiakirjan, mukaan lukien sen liitteet, lisäykset ja pöytäkirjat, määräykset, joissa nimenomaisesti viitataan liittymis- ja ratifioimiskirjansa tallettamatta jättäneeseen valtioon, taikka mukauttaa nämä määräykset.

3. Sen estämättä, mitä 2 kohdassa määrätään, unionin toimielimet voivat ennen liittymistä toteuttaa liittymisasiakirjan 6 artiklan 2 kohdan toisessa alakohdassa, 6 artiklan 6 kohdan toisessa alakohdassa, 6 artiklan 7 kohdan toisessa ja kolmannessa alakohdassa, 6 artiklan 8 kohdan toisessa ja kolmannessa alakohdassa, 6 artiklan 9 kohdan kolmannessa alakohdassa, 21 artiklassa, 23 artiklassa, 28 artiklan 1 kohdassa, 32 artiklan 5 kohdassa, 33 artiklan 1 kohdassa, 33 artiklan 4 kohdassa, 33 artiklan 5 kohdassa, 38 artiklassa, 39 artiklassa, 41 artiklassa, 42 artiklassa ja 55–57 artiklassa, kyseisen asiakirjan liitteissä III–XIV sekä siihen liitetyissä pöytäkirjassa N:o 2, pöytäkirjassa N:o 3 olevassa 6 artiklassa, pöytäkirjassa N:o 4 olevassa 2 artiklan 2 kohdassa, pöytäkirjassa N:o 8 sekä pöytäkirjassa N:o 10 olevassa 1, 2 ja 4 artiklassa tarkoitettujen toimenpiteiden. Nämä toimenpiteet tulevat voimaan vasta tämän sopimuksen voimaantuloapäivänä ja edellyttäen, että se tulee voimaan.

3 artikla

Tämä sopimus, joka on laadittu yhtenä alkuperäiskappaleena englannin, espanjan, hollannin, iirin, italian, kreikan, latvian, liettuan, maltan, portugalin, puolan, ranskan, ruotsin, saksan, slovakian, sloveenin, suomen, tanskan, tšekin, unkarin ja viron kielellä, ja jonka kullakin näistä kielistä laadittu teksti on yhtä todistusvoimainen, talletetaan Italian tasavallan hallituksen arkistoon, ja tämä hallitus toimittaa oikeaksi todistetun jäljennöksen siitä muiden allekirjoittajavaltioiden hallituksille.

TÄMÄN VAKUUDEKSI ALLA MAINITUT täysivaltaiset edustajat ovat allekirjoittaneet tämän sopimuksen.

Tehty Ateenassa kuudentenatoista päivänä huhtikuuta vuonna kaksituhattakolme.

Guy VERHOFSTADT,
Louis MICHEL

Václav KLAUS,
Vladimír ŠPIDLA,
Cyril SVOBODA,
Pavel TELÍČKA

Anders Fogh RASMUSSEN,
Stig MØLLER

Gerhard SCHRÖDER,
Joseph FISCHER

Arnold RÜÜTEL,
Kristiina OJULAND

Konstantinos SIMITIS,
Giorgos PAPANDREOU,
Tassos GIANNITSIS

José Maria AZNAR LÓPEZ,
Ana PALACIO VALLELERSUNDI

Jean-Pierre RAFFARIN,
Dominique GALOUZEAU DE VILLEPIN,
Noëlle LENOIR

Bertie AHERN,
Brian COWEN

Silvio BERLUSCONI,
Franco FRATTINI

Tassos PAPADOPOULOS,
George IACOVOU

Vaira VĪĶE-FREIBERGA,
Einars REPŠE,
Sandra KALNIETE,
Andris KĒSTERIS

Algirdas Mykolas BRAZAUSKAS,
Antanas VALIONIS

Jean-Claude JUNCKER,
Lydie POLFER

Péter MEDGYESSY,
László KOVÁCS,
Endre JUHÁSZ

Edward FENECH ADAMI,
Joe BORG,
Richard CACHIA CARUANA

Jan Pieter BALKENENDE,
Jakob Gijsbert de HOOP SCHEFFER

Wolfgang SCHÜSSEL,
Benita FERRERO-WALDNER

Leszek MILLER,
Włodzimierz CIMOSZEWICZ,
Danuta HÜBNER

José Manuel DURÃO BARROSO,
António MARTINS DA CRUZ

Janez DRNOVŠEK,
Anton ROP,
Dimitrij RUPEL

Rudolf SCHUSTER,
Mikuláš DZURINDA,
Eduard KUKAN,
Ján FIGEL

Paavo LIPPONEN,
Jari VILÉN

Göran PERSSON,
Anna LINDH

Tony BLAIR,
Jack STRAW

ASIAKIRJA

Tšekin tasavallan, Viron tasavallan, Kyproksen tasavallan, Latvian tasavallan, Liettuan tasavallan, Unkarin tasavallan, Maltan tasavallan, Puolan tasavallan, Slovenian tasavallan ja Slovakian tasavallan liittymisehdoista ja niiden sopimusten mukautuksista, joihin Euroopan unioni perustuu

ENSIMMÄINEN OSA

PERIAATTEET

1 artikla

Tässä asiakirjassa tarkoitetaan ilmaisulla:

— 'alkuperäiset sopimukset':

a) Euroopan yhteisön perustamissopimusta ('EY:n perustamissopimus') ja Euroopan atomienergiayhteisön perustamissopimusta ('Euratomin perustamissopimus'), sellaisina kuin ne ovat täydennettyinä tai muutettuina ennen tätä liittymistä voimaan tulleilla sopimuksilla tai muilla asiakirjoilla,

b) sopimusta Euroopan unionista ('EU-sopimus'), sellaisena kuin se on täydennettyinä tai muutettuna ennen tätä liittymistä voimaan tulleilla sopimuksilla tai muilla asiakirjoilla;

— 'nykyiset jäsenvaltiot' Belgian kuningaskuntaa, Tanskan kuningaskuntaa, Saksan liittotasavaltaa, Helleenien tasavaltaa, Espanjan kuningaskuntaa, Ranskan tasavaltaa, Irlantia, Italian tasavaltaa, Luxemburgin suurherttuakuntaa, Alankomaiden kuningaskuntaa, Itävallan tasavaltaa, Portugalin tasavaltaa, Suomen tasavaltaa, Ruotsin kuningaskuntaa sekä Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistynyttä kuningaskuntaa;

— 'unioni' Euroopan unionia sellaisena kuin se on perustettuna EU-sopimuksella;

— 'yhteisö' tapauksen mukaan yhtä tai kumpaakin ensimmäisessä luetelmakohtassa tarkoitettua yhteisöä;

— 'uudet jäsenvaltiot' Tšekin tasavaltaa, Viron tasavaltaa, Kyproksen tasavaltaa, Latvian tasavaltaa, Liettuan tasavaltaa, Unkarin tasavaltaa, Maltan tasavaltaa, Puolan tasavaltaa, Slovenian tasavaltaa ja Slovakian tasavaltaa;

— 'toimielimet' alkuperäisillä sopimuksilla perustettuja toimielimiä.

2 artikla

Alkuperäisten sopimusten määräykset sekä toimielinten ja Euroopan keskuspankin ennen liittymistä antamien säädösten säännökset ja määräykset sitovat uusia jäsenvaltioita liittymispäivästä alkaen, ja niitä sovelletaan näissä valtioissa kyseisissä sopimuksissa ja tässä asiakirjassa määrättyin edellytyksin.

3 artikla

1. Tämän asiakirjan liitteessä I luetellut Euroopan unionista tehtyyn sopimukseen ja Euroopan yhteisön perustamissopimukseen liitettyllä pöytäkirjalla (jäljempänä 'Schengen-pöytäkirja') osaksi Euroopan unionia sisällytetyn Schengenin säännösten määräykset ja Schengenin säännösten perustuvat tai muutoin siihen liittyvät säädökset sekä muut ennen liittymispäivää mahdollisesti annetut tällaiset säädökset ovat uusia jäsenvaltioita sitovia ja niitä sovelletaan niissä liittymispäivästä alkaen.

2. Vaikka ne osaksi Euroopan unionia sisällytetyn Schengenin säännösten määräykset ja Schengenin säännösten perustuvat tai muutoin siihen liittyvät säädökset, joita ei tarkoiteta 1 kohdassa, sitovatkin uusia jäsen-

valtioita liittymispäivästä alkaen, niitä sovelletaan uudessa jäsenvaltiossa ainoastaan neuvoston asiasta tekemän päätöksen mukaisesti sen jälkeen kun on näytetty toteen sovellettavien Schengenin arviointimenettelyjen mukaisesti, että tarvittavat edellytykset kyseisen säännösten kaikkien osien soveltamiseksi ovat täyttyneet kyseisessä uudessa jäsenvaltiossa ja kun Euroopan parlamenttia on kuultu.

Neuvosto tekee päätöksensä niiden jäsenvaltioiden hallituksia edustavien jäsentensä, joiden osalta tässä kohdassa tarkoitettuja määräyksiä on jo pantu täytäntöön, ja sen jäsenvaltion hallituksen edustajan, jonka osalta kyseiset määräykset on määrää panna täytäntöön, yksimielisellä päätöksellä. Irlannin sekä Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan hallituksia edustavat neuvoston jäsenet osallistuvat tällaisen päätöksen tekemiseen siltä osin kuin se liittyy niihin Schengenin säännösten määräyksiin ja Schengenin säännösten perustuviin tai muutoin siihen liittyviin säädöksiin, joiden soveltamiseen kyseiset jäsenvaltiot osallistuvat.

3. Neuvoston Schengen-pöytäkirjan 6 artiklan nojalla tekemät sopimukset sitovat uusia jäsenvaltioita liittymispäivästä alkaen.

4. Uudet jäsenvaltiot sitoutuvat niiden oikeus- ja sisäasioiden alaa koskevien yleissopimusten ja asiakirjojen suhteen, jotka liittyvät erottamattomasti EU-sopimuksen tavoitteiden toteuttamiseen:

— liittymään niihin yleissopimuksiin ja asiakirjoihin, jotka liittymispäivänä ovat avoinna nykyisten jäsenvaltioiden allekirjoittamista varten, sekä niihin yleissopimuksiin ja asiakirjoihin, jotka neuvosto on laatinut EU-sopimuksen VI osaston mukaisesti ja joiden hyväksymistä se on suositellut jäsenvaltioille;

— ottamaan käyttöön hallinnolliset ja muut järjestelyt, kuten ne, jotka nykyiset jäsenvaltiot tai neuvosto ovat toteuttaneet liittymispäivään mennessä jäsenvaltioiden oikeus- ja sisäasioiden alalla toimivien toimielinten ja järjestöjen välisen käytännön yhteistyön helpottamiseksi.

4 artikla

Jokainen uusi jäsenvaltio osallistuu talous- ja rahaliittoon liittymispäivästä alkaen EY:n perustamissopimuksen 122 artiklassa tarkoitettuna jäsenvaltiona, jota koskee poikkeus.

5 artikla

1. Uudet jäsenvaltiot liittyvät tällä asiakirjalla neuvostossa kokoontuvien jäsenvaltioiden hallitusten edustajien tekemiin päätöksiin ja sopimuksiin. Ne sitoutuvat liittymispäivästä alkaen liittymään kaikkiin nykyisten jäsenvaltioiden muihin sopimuksiin, jotka koskevat unionin toimintaa tai liittyvät sen toimiin.

2. Uudet jäsenvaltiot sitoutuvat liittymään EY:n perustamissopimuksen 293 artiklassa tarkoitettuihin yleissopimuksiin ja niihin yleissopimuksiin, jotka liittyvät erottamattomasti EY:n perustamissopimuksen tavoitteiden toteuttamiseen, sekä niihin pöytäkirjoihin yhteisön tuomioistuimesta näiden yleissopimusten tulkitsijana, jotka nykyiset jäsenvaltiot ovat allekirjoittaneet, ja tätä varten ne sitoutuvat aloittamaan neuvottelut nykyisten jäsenvaltioiden kanssa tehdäkseen niihin tarpeelliset mukautukset.

3. Uudet jäsenvaltiot ovat samassa asemassa kuin nykyiset jäsenvaltiot Eurooppa-neuvoston tai neuvoston julistusten, päätöslauselmien ja muiden kannanottojen suhteen sekä jäsenvaltioiden yhteisellä sopimuksella hyväksymien, yhteisöä tai unionia koskevien julistusten, päätöslauselmien ja muiden kannanottojen suhteen; tästä seuraa, että ne noudattavat edellä mainituista julistuksista, päätöslauselmista tai muista kannanotoista johtuvia periaatteita ja suuntaviivoja ja toteuttavat niiden soveltamisen varmistamiseksi välttämättömät toimenpiteet.

6 artikla

1. Sopimukset ja yleissopimukset, jotka yhteisö on tehnyt tai joita yhteisö soveltaa väliaikaisesti tai jotka on tehty tai joita sovelletaan väliaikaisesti EU-sopimuksen 24 artik-

lan tai 38 artiklan mukaisesti yhden tai useamman kolmannen valtion, kansainvälisen järjestön tai kolmannen valtion kansalaisen kanssa, sitovat uusia jäsenvaltioita alkuperäisissä sopimuksissa ja tässä asiakirjassa määrätyn edellytyksin.

2. Uudet jäsenvaltiot sitoutuvat tässä asiakirjassa määrätyn edellytyksin liittymään sopimukseen tai yleissopimukseen, jotka nykyiset jäsenvaltiot sekä yhteisö ovat tehneet tai joita ne soveltavat väliaikaisesti yhdessä, ja kyseisten valtioiden tekemiin, näihin sopimukseen tai yleissopimukseen liittyviin sopimuksiin.

Uusien jäsenvaltioiden liittymisestä jäljempänä 6 kohdassa mainittuihin sopimukseen tai yleissopimukseen sekä Valko-Venäjän, Kiinan, Chilen, Mercosurin ja Sveitsin kanssa tehtyihin sopimukseen, joita yhteisö ja sen jäsenvaltiot ovat tehneet tai allekirjoittaneet yhdessä, sovitaan tekemällä pöytäkirja tällaisiin sopimukseen tai yleissopimukseen neuvoston, joka tekee ratkaisunsa yksimielisesti jäsenvaltioiden puolesta, ja kyseisen kolmannen maan tai kyseisten kolmansien maiden tai kyseisen kansainvälisen järjestön välillä. Tämä menettely ei rajoita yhteisön omaa toimivaltaa eikä vaikuta toimivallan jakamiseen yhteisön ja jäsenvaltioiden välillä mitä tulee tällaisten sopimusten tekemiseen tulevaisuudessa tai mahdollisiin muihin muutoksiin, jotka eivät liity liittymiseen. Komissio neuvottelee nämä pöytäkirjat jäsenvaltioiden puolesta neuvoston yksimielisesti hyväksymien neuvotteludirektiivien pohjalta ja kuullen jäsenvaltioiden edustajista muodostuvaa komiteaa. Komissio antaa neuvostolle ehdotukset pöytäkirjojen tekemistä varten.

3. Liittyttyään 2 kohdassa tarkoitettuihin sopimukseen ja yleissopimukseen uusia jäsenvaltioita koskevat kyseisten sopimusten ja yleissopimusten mukaiset samat oikeudet ja velvollisuudet kuin nykyisiä jäsenvaltioita.

4. Uudet jäsenvaltiot liittyvät tällä asiakirjalla Cotonoussa 23 päivänä kesäkuuta 2000 allekirjoitettuun Afrikan, Karibian ja Tyynenmeren valtioiden ryhmän sekä Euroopan

yhteisön ja sen jäsenvaltioiden väliseen kumppanuussopimukseen¹.

5. Uudet jäsenvaltiot sitoutuvat liittymään tässä asiakirjassa määrätyn edellytyksin sopimukseen Euroopan talousalueesta kyseisen sopimuksen² 128 artiklan mukaisesti.

6. Uudet jäsenvaltiot soveltavat liittymispäivästä alkaen ja 2 kohdassa tarkoitettujen tarvittavien pöytäkirjojen tekemiseen saakka niiden sopimusten määräyksiä, jotka nykyiset jäsenvaltiot ja yhteisö yhdessä ovat tehneet Algerian, Armenian, Azerbaidžanin, Bulgarian, Kroatian, Egyptin, entisen Jugoslavian tasavallan Makedonian, Georgian, Israelin, Jordanian, Kazakstanin, Kirgisian, Libanonin, Meksikon, Moldovan, Marokon, Romanian, Venäjän federaation, San Marinon, Etelä-Afrikan, Etelä-Korean, Syyrian, Tunisian, Turkin, Turkmenistanin, Ukrainan ja Uzbekistanin kanssa, sekä nykyisten jäsenvaltioiden ja yhteisön yhdessä ennen liittymistä tekemien muiden sopimusten määräyksiä.

Tällaisten sopimusten mahdolliset mukautukset esitetään pöytäkirjoissa, jotka tehdään sopimuspuolina olevien maiden kanssa 2 kohdan toisen alakohdan määräysten mukaisesti. Jos pöytäkirjoja ei ole tehty liittymispäivään mennessä, yhteisö ja jäsenvaltiot toteuttavat kukin toimivaltansa puitteissa tarvittavat toimenpiteet tilanteen ratkaisemiseksi liittymisestä alkaen.

7. Uudet jäsenvaltiot soveltavat liittymispäivästä alkaen yhteisön kolmansien maiden kanssa tekemiä kahdenvälisiä tekstiilisopimuksia ja -järjestelyjä.

Määrällisiä rajoituksia, joita yhteisö soveltaa tekstiili- ja vaatetusalan tuotteiden tuontiin, on mukautettava, jotta voitaisiin ottaa huomioon uusien jäsenvaltioiden liittyminen yhteisöön. Tätä varten yhteisö voi ennen liittymispäivää neuvotella kyseisten kolmansien maiden kanssa muutoksista edellä tarkoitettuihin kahdenvälisiin sopimukseen ja järjestelyihin.

¹ EYVL L 317, 15.12.2000, s. 3.

² EYVL L 1, 3.1.1994, s. 3.

Jos kahdenvälisen tekstiilisopimusten ja -järjestelyjen muutokset eivät ole tulleet voimaan liittymispäivään mennessä, yhteisö tekee tarvittavat mukautukset tekstiili- ja vaateusalan tuotteiden tuontia kolmansista maista koskeviin sääntöihinsä ottaakseen huomioon uusien jäsenvaltioiden liittymisen yhteisöön.

8. Yhteisön teräksen ja terästuotteiden tuontiin soveltamia määrällisiä rajoituksia mukautetaan asianomaisista toimittajamaista peräisin olevan, uusien jäsenvaltioiden viime vuosien terästuotteiden tuonnin perusteella.

Tätä varten ennen liittymispäivää neuvotellaan tarvittavista muutoksista yhteisön kolmansien maiden kanssa tekemiin kahdenvälisiin terässopimuksiin ja -järjestelyihin.

Jos kahdenvälisen sopimusten ja -järjestelyjen muutokset eivät ole tulleet voimaan liittymispäivään mennessä, sovelletaan ensimmäisen alakohdan määräyksiä.

9. Yhteisö hoitaa uusien jäsenvaltioiden kolmansien maiden kanssa tekemiä kalastussopimuksia liittymispäivästä alkaen.

Niihin uusien jäsenvaltioiden oikeuksiin ja velvollisuuksiin, jotka johtuvat näistä sopimuksista, ei puututa sinä aikana, jona näiden sopimusten määräykset pidetään väliaikaisesti voimassa.

Neuvosto tekee määränemistöllä komission ehdotuksesta mahdollisimman pian ja joka tapauksessa ennen ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettujen sopimusten voimaolon päättymistä kyseisistä sopimuksista johtuvan kalastustoiminnan jatkamista koskevat aiheelliset päätökset tapauskohtaisesti ja päättää mahdollisuudesta pidentää tiettyjen sopimusten voimassaoloa enintään yhdellä vuodella kerrallaan.

10. Uudet jäsenvaltiot sanovat liittymispäivästä alkaen irti vapaakauppasopimuksensa kolmansien maiden kanssa, mukaan lukien Keski-Euroopan vapaakauppasopimus.

Niiltä osin kuin yhden tai useamman uuden jäsenvaltion ja yhden tai useamman kolman-

nen maan väliset sopimukset eivät ole sopusoinnussa tästä asiakirjasta johtuvien velvoitteiden kanssa, uusi jäsenvaltio käyttää kaikkia aiheellisia keinoja todettujen ristiriitojen poistamiseksi. Jos uudella jäsenvaltiolla on vaikeuksia mukauttaa yhden tai useamman kolmannen maan kanssa ennen liittymistä tehtyä sopimusta, sen on sopimuksen ehtojen mukaisesti sanottava kyseinen sopimus irti.

11. Uudet jäsenvaltiot liittyvät tällä asiakirjalla ja siinä määrätyn edellytyksin nykyisten jäsenvaltioiden tekemiin, 2 ja 4–6 kohdassa tarkoitettujen sopimusten tai yleissopimusten soveltamista koskeviin sisäisiin sopimuksiin.

12. Uudet jäsenvaltiot toteuttavat tarvittaessa aiheelliset toimenpiteet mukauttaakseen asemansa suhteessa kansainvälisiin järjestöihin sekä niihin kansainvälisiin sopimuksiin, joiden sopimuspuolena yhteisö tai muut jäsenvaltiot myös ovat, niihin oikeuksiin ja velvollisuuksiin, jotka seuraavat niiden liittymisestä unioniin.

Ne sanovat erityisesti irti liittymispäivänä tai mahdollisimman pian sen jälkeen kansainväliset kalastussopimukset tai eroavat kansainvälisistä kalastusjärjestöistä, joiden sopimuspuolena yhteisö myös on, jollei niiden jäsenyys liity muihin seikkoihin kuin kalastukseen.

7 artikla

Jollei tässä asiakirjassa toisin määrätä, sen määräyksiä ei saa olla väliaikaisesti soveltamatta, muuttaa tai kumota muutoin kuin alkuperäisten sopimusten tarkistamista koskevalla menettelyllä, josta määrätään kyseisissä sopimuksissa.

8 artikla

Niiden toimielinten antamien säädösten oikeudellinen luonne, joihin tässä asiakirjassa vahvistetut siirtymämääräykset liittyvät, säilyy ennallaan; erityisesti kyseisten säädösten muuttamista koskevia menettelyjä sovelletaan edelleen.

9 artikla

Tämän asiakirjan määräyksillä, joilla on muutoin kuin siirtymätoimenpiteenä tarkoitus kumota tai muuttaa toimielinten antamia säädöksiä tai joista seuraa, että nämä säädökset kumotaan tai muutetaan muutoin kuin siirtymätoimenpiteenä, on sama oikeudellinen luonne kuin näin kumotuilla tai muutetuilla määräyksillä, ja niitä koskevat samat säännöt kuin jälkimmäisiä määräyksiä.

10 artikla

Tässä asiakirjassa määrätyt poikkeukset koskevat siirtymätoimenpiteinä alkuperäisten sopimusten ja toimielinten antamien sääösten soveltamista.

TOINEN OSA

SOPIMUSTEN MUKAUTUKSET

I OSASTO

INSTITUTIONAALISET MÄÄRÄYKSET

1 LUKU

Euroopan parlamentti*11 artikla*

Korvataan EY:n perustamissopimuksen 190 artiklan 2 kohdan ensimmäinen alakohta sekä Euratomin perustamissopimuksen 108 artiklan 2 kohdan ensimmäinen alakohta, siten että uusi teksti tulee voimaan vaalikauden 2004–2009 alusta, seuraavasti:

"Kustakin jäsenvaltiosta valittavien edustajien määrä on seuraava:

Belgia.....	24
Tšekin tasavalta	24
Tanska.....	14
Saksa.....	99
Viro.....	6
Kreikka	24
Espanja.....	54

Ranska.....	78
Irlanti.....	13
Italia.....	78
Kypros.....	6
Latvia.....	9
Liittua.....	13
Luxemburg	6
Unkari.....	24
Malta.....	5
Alankomaat	27
Itävalta.....	18
Puola.....	54
Portugali	24
Slovenia.....	7
Slovakia.....	14
Suomi.....	14
Ruotsi.....	19
Yhdistynyt kuningaskunta.....	78"

2 LUKU

Neuvosto*12 artikla*

1. 1 päivästä marraskuuta 2004 alkaen:

a) EY:n perustamissopimuksen 205 artiklassa ja Euratomin perustamissopimuksen 118 artiklassa:

i) korvataan 2 kohta seuraavasti:

"2. Kun neuvoston ratkaisun edellytyksenä on määränemmistö, jäsenten äänet painotetaan seuraavasti:

Belgia.....	12
Tšekin tasavalta	12
Tanska	7
Saksa.....	29
Viro.....	4
Kreikka	12
Espanja	27
Ranska	29
Irlanti	7
Italia.....	29
Kypros	4
Latvia.....	4
Liittua.....	7
Luxemburg	4

Unkari	12
Malta.....	3
Alankomaat.....	13
Itävalta	10
Puola	27
Portugali.....	12
Slovenia	4
Slovakia	7
Suomi.....	7
Ruotsi.....	10
Yhdistynyt kuningaskunta	29

Kun neuvoston ratkaisu tämän sopimuksen nojalla on tehtävä komission ehdotuksesta, sen edellytyksenä on vähintään 232 puoltavaa ääntä, jotka edustavat jäsenten enemmistöä.

Muissa tapauksissa ratkaisun edellytyksenä on vähintään 232 puoltavaa ääntä, jotka edustavat ainakin kahta kolmasosaa jäsenistä.”;

ii) lisätään kohta seuraavasti:

”4. Kun neuvosto tekee päätöksen määränemmistöllä neuvoston jäsen voi pyytää tarkistettavaksi, että määränemmistön muodostavat jäsenvaltiot edustavat vähintään 62:ta prosenttia unionin koko väestöstä. Jos osoittautuu, että tämä ehto ei täyty, kyseistä päätöstä ei tehdä.”;

b) korvataan EU-sopimuksen 23 artiklan 2 kohdan kolmas alakohta seuraavasti:

”Neuvoston jäsenten äänet painotetaan Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 205 artiklan 2 kohdassa määrätyllä tavalla. Ratkaisun edellytyksenä on vähintään 232 puoltavaa ääntä, jotka edustavat ainakin kahta kolmasosaa jäsenistä. Kun neuvosto tekee päätöksen määränemmistöllä neuvoston jäsen voi pyytää tarkistettavaksi, että määränemmistön muodostavat jäsenvaltiot edustavat vähintään 62:ta prosenttia unionin koko väestöstä. Jos osoittautuu, että tämä ehto ei täyty, kyseistä päätöstä ei tehdä.”

c) korvataan EU-sopimuksen 34 artiklassa 3 kohta seuraavasti:

”3. Kun neuvoston ratkaisun edellytyksenä on määränemmistö, jäsenten äänet painotetaan Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 205 artiklan 2 kohdassa määrätyllä tavalla ja ratkaisun edellytyksenä on vähintään 232 puoltavaa ääntä, jotka edustavat ainakin kahta kolmasosaa jäsenistä. Kun neuvosto tekee päätöksen määränemmistöllä neuvoston jäsen voi pyytää tarkistettavaksi, että määränemmistön muodostavat jäsenvaltiot edustavat vähintään 62:ta prosenttia unionin koko väestöstä. Jos osoittautuu, että tämä ehto ei täyty, kyseistä päätöstä ei tehdä.”

2. Kumotaan EU-sopimukseen ja EY:n perustamissopimukseen liitetyn, Euroopan unionin laajentumisesta tehdyn pöytäkirjan 3 artiklan 1 kohta.

3. Siinä tapauksessa, että Euroopan unioniin liittyy vähemmän kuin kymmenen uutta jäsenvaltiota, määränemmistöön tarvittava vähimmäismäärä vahvistetaan neuvoston päätöksellä tiukasti lineaarista, aritmeettista interpolointia soveltaen pyöristämällä se ylös- tai alaspäin lähimpään äänimäärään, joka jää 300 äänen neuvostoa koskevan 71 prosentin ja 25 jäsenvaltion EU:ta koskevan 72,27 prosentin väliin.

3 LUKU

Yhteisön tuomioistuin

13 artikla

1. Korvataan EU-sopimukseen, EY:n perustamissopimukseen sekä Euratomin perustamissopimukseen liitetyn, yhteisöjen tuomioistuimen perussäännöstä tehdyn pöytäkirjan 9 artiklan ensimmäinen kohta seuraavasti:

”Osa tuomareista vaihtuu joka kolmas vuosi. Tämä koskee vuoroin kolmeatoista ja vuoroin kahtatoista tuomaria.”

2. Korvataan EU-sopimukseen, EY:n perustamissopimukseen sekä Euratomin perus-

tamissopimukseen liitetyn, yhteisöjen tuomioistuimen perussäännöstä tehdyn pöytäkirjan 48 artikla seuraavasti:

"48 artikla

Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa on 25 tuomaria."

4 LUKU

Talous- ja sosiaalikomitea

14 artikla

Korvataan EY:n perustamissopimuksen 258 artiklan toinen kohta ja Euratomin perustamissopimuksen 166 artiklan toinen kohta seuraavasti:

"Komitean jäsenten määrä on seuraava:

Belgia.....	12
Tšekin tasavalta	12
Tanska.....	9
Saksa.....	24
Viro.....	7
Kreikka	12
Espanja.....	21
Ranska	24
Irlanti	9
Italia	24
Kypros	6
Latvia.....	7
Liettua.....	9
Luxemburg.....	6
Unkari	12
Malta.....	5
Alankomaat.....	12
Itävalta	12
Puola	21
Portugali.....	12
Slovenia	7
Slovakia	9
Suomi.....	9
Ruotsi.....	12
Yhdistynyt kuningaskunta	24"

5 LUKU

Alueiden komitea

15 artikla

Korvataan EY:n perustamissopimuksen 263 artiklan kolmas kohta seuraavasti:

"Komitean jäsenten määrä on seuraava:

Belgia.....	12
Tšekin tasavalta	12
Tanska	9
Saksa.....	24
Viro.....	7
Kreikka	12
Espanja	21
Ranska	24
Irlanti	9
Italia.....	24
Kypros	6
Latvia.....	7
Liettua.....	9
Luxemburg	6
Unkari.....	12
Malta.....	5
Alankomaat	12
Itävalta	12
Puola.....	21
Portugali	12
Slovenia.....	7
Slovakia.....	9
Suomi.....	9
Ruotsi.....	12
Yhdistynyt kuningaskunta	24"

6 LUKU

Tieteellis-tekninen komitea

16 artikla

Korvataan Euratomin perustamissopimuksen 134 artiklan 2 kohdan ensimmäinen alakohta seuraavasti:

"2. Komiteassa on 39 jäsentä, jotka neuvosto nimeää komissiota kuultuaan."

7 LUKU

Euroopan keskuspankki*17 artikla*

Lisätään EY:n perustamissopimukseen liitettyssä, Euroopan keskuspankkijärjestelmän ja Euroopan keskuspankin perussäännöstä tehdyssä pöytäkirjassa N:o 18 olevaan 49 artiklaan kohta seuraavasti:

"49.3. Yhden tai useamman maan tullessa jäsenvaltioiksi ja niiden kansallisten keskuspankkien tullessa osaksi Euroopan keskuspankkijärjestelmää (EKPJ), Euroopan keskuspankin merkittyä pääomaa kasvatetaan ja EKP:lle siirrettävissä olevien valuuttavarojen osuuden enimmäismäärää korotetaan automaattisesti. Lisäys määrittää kertomalla voimassa olevat vastaavat määrät pääoman merkittämisen mukautetun jakoperusteen puitteissa järjestelmään liittyvien kansallisten keskuspankkien painoarvojen ja EKPJ:ssä jo jäseninä olevien kansallisten keskuspankkien painoarvojen suhteella. Kunkin kansallisen pankin painoarvo pääoman merkittämisen mukautetussa jakoperusteessa lasketaan 29 artiklan 1 kohdan mukaisesti ja 29 artiklan 2 kohtaa noudattaen. Tilastotietoja varten käytettävien viitejaksojen on oltava samat kuin viimeisimmässä 29 artiklan 3 kohdan mukaisessa painoarvojen viisivuotismukautuksessa käytetyt viitejaksot."

II OSASTO

MUUT MUKAUTUKSET

18 artikla

Lisätään EY:n perustamissopimuksen 57 artiklan 1 kohtaan seuraava:

"Siltä osin kun on kyse Virossa ja Unkarissa olevista kansallisen lainsäädännön nojalla annetuista rajoituksista, asianomainen päivämäärä on 31 päivä joulukuuta 1999."

19 artikla

Korvataan EY:n perustamissopimuksen 299 artiklan 1 kohta seuraavasti:

"1. Tätä sopimusta sovelletaan Belgian kuningaskuntaan, Tšekin tasavaltaan, Tanskan kuningaskuntaan, Saksan liittotasavaltaan, Viron tasavaltaan, Helleenien tasavaltaan, Espanjan kuningaskuntaan, Ranskan tasavaltaan, Irlantiin, Italian tasavaltaan, Kyproksen tasavaltaan, Latvian tasavaltaan, Liettuan tasavaltaan, Luxemburgin suurherttuakuntaan, Unkarin tasavaltaan, Maltaan tasavaltaan, Alankomaiden kuningaskuntaan, Itävallan tasavaltaan, Puolan tasavaltaan, Portugalin tasavaltaan, Slovenian tasavaltaan, Slovakian tasavaltaan, Suomen tasavaltaan, Ruotsin kuningaskuntaan sekä Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneeseen kuningaskuntaan."

KOLMAS OSA

PYSYVÄT MÄÄRÄYKSET

I OSASTO

TOIMIELINTEN ANTAMIA SÄÄDÖKSIÄ
KOSKEVAT MUKAUTUKSET*20 artikla*

Tämän asiakirjan liitteessä II luetellut säädökset mukautetaan siten kuin siitä määrätään kyseisessä liitteessä.

21 artikla

Tämän asiakirjan liitteessä III lueteltujen säädösten mukautukset, jotka ovat tarpeen liittymisen vuoksi, laaditaan kyseisessä liitteessä lueteltujen suuntaviivojen mukaisesti sekä 57 artiklassa määrättyä menettelyä noudattaen ja siinä määrättyin edellytyksin.

II OSASTO

MUUT MÄÄRÄYKSET

22 artikla

Tämän asiakirjan liitteessä IV lueteltuja toimenpiteitä sovelletaan kyseisessä liitteessä määrättyin edellytyksin.

23 artikla

Neuvosto voi yksimielisesti komission ehdotuksesta ja kuultuaan Euroopan parlamenttia tehdä tämän asiakirjan yhteistä maatalouspolitiikkaa koskeviin määräyksiin mukautukset, jotka voivat osoittautua yhteisön säännösten muutosten vuoksi tarpeellisiksi. Mukautukset voidaan tehdä ennen liittymispäivää.

NELJÄS OSA

VÄLIAIKAISET MÄÄRÄYKSET

I OSASTO

SIIRTYMÄTOIMENPITEET

24 artikla

Tämän asiakirjan liitteissä V, VI, VII, VIII, IX, X, XI, XII, XIII ja XIV lueteltuja toimenpiteitä sovelletaan uusien jäsenvaltioiden osalta kyseisissä liitteissä määrättyin edellytyksin.

25 artikla

1. Poiketen siitä, mitä EY:n perustamissopimuksen 189 artiklan toisessa kohdassa ja Euratomin perustamissopimuksen 107 artiklan toisessa kohdassa määrätään, ja ottaen huomioon EY:n perustamissopimuksen 190 artiklan 2 kohdan ja Euratomin perustamissopimuksen 108 artiklan 2 kohdan, uusista jäsenvaltioista Euroopan parlamenttiin valittavien edustajien määrät ovat liittymispäivästä alkaen Euroopan parlamentin vaalikauden 2004–2009 alkuun saakka seuraavat:

Tšekin tasavalta	24
Viro.....	6
Kypros	6
Latvia.....	9
Liettua.....	13
Unkari.....	24
Malta.....	5
Puola.....	54
Slovenia.....	7
Slovakia.....	14

2. Poiketen siitä, mitä EY:n perustamissopimuksen 190 artiklan 1 kohdassa ja Euratomin perustamissopimuksen 108 artiklan 2 kohdassa määrätään, uusien jäsenvaltioiden kansanedustuslaitokset nimeävät omasta keskuudestaan uusien jäsenvaltioiden kansoja edustavat jäsenet Euroopan parlamenttiin liittymispäivän ja Euroopan parlamentin vaalikauden 2004–2009 alun väliseksi kaudeksi kussakin noista valtioista vahvistettua menetelyä noudattaen.

26 artikla

1. 31 päivään lokakuuta 2004 saakka sovelletaan seuraavia määräyksiä:

a) EY:n perustamissopimuksen 205 artiklan 2 kohdan ja Euratomin perustamissopimuksen 118 artiklan 2 kohdan osalta:

Kun neuvoston ratkaisun edellytyksenä on määräänemmistö, sen jäsenten äänet painotetaan seuraavasti:

Belgia.....	5
Tšekin tasavalta	5
Tanska	3
Saksa.....	10
Viro.....	3
Kreikka	5
Espanja	8
Ranska	10
Irlanti	3
Italia.....	10
Kypros	2
Latvia.....	3
Liettua.....	3
Luxemburg	2
Unkari.....	5
Malta.....	2

Alankomaat.....	5
Itävalta	4
Puola	8
Portugali.....	5
Slovenia	3
Slovakia	3
Suomi.....	3
Ruotsi.....	4
Yhdistynyt kuningaskunta	10

b) EY:n perustamissopimuksen 205 artiklan 2 kohdan toisen ja kolmannen alakohdan sekä Euratomin perustamissopimuksen 118 artiklan 2 kohdan toisen ja kolmannen alakohdan osalta:

Neuvoston ratkaisun edellytyksenä on vähintään:

— 88 ääntä, jos ratkaisu tämän sopimuksen mukaan on tehtävä komission ehdotuksesta,

— muissa tapauksissa 88 puoltavaa ääntä, jotka edustavat ainakin kahta kolmasosaa jäsenistä.

c) EU-sopimuksen 23 artiklan 2 kohdan kolmannen alakohdan toisen virkkeen osalta:

Ratkaisun edellytyksenä on vähintään 88 puoltavaa ääntä, jotka edustavat ainakin kahta kolmasosaa jäsenistä.

d) EU-sopimuksen 34 artiklan 3 kohdan osalta:

Kun neuvoston ratkaisun edellytyksenä on määräenemmistö, jäsenten äänet painotetaan Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 205 artiklan 2 kohdassa määrätyllä tavalla ja ratkaisun edellytyksenä on vähintään 88 puoltavaa ääntä, jotka edustavat ainakin kahta kolmasosaa jäsenistä.

2. Siinä tapauksessa, että Euroopan unioniin liittyy vähemmän kuin kymmenen uutta jäsenvaltiota, määräenemmistöön 31 päivään lokakuuta 2004 saakka tarvittava vähimmäismäärä vahvistetaan neuvoston päätöksellä niin, että se vastaa mahdollisimman tarkkaan 71,26:ta prosenttia kokonaisuäänimäärästä.

27 artikla

1. 'Yhteisen tullitariffin tulleiksi ja muiksi tulleiksi' kutsutut Euroopan yhteisöjen omista varoista tehdyn neuvoston päätöksen 2000/597/EY, Euratom¹ 2 artiklan 1 kohdan b alakohdassa tai sen korvaavan päätöksen vastaavissa määräyksissä tarkoitetut tulot käsitteävät tullit, jotka on laskettu yhteisestä tullitariffista ja kaikista siihen liittyvistä tariffimyönnytyksistä, joita yhteisö soveltaa uusien jäsenvaltioiden kaupassa kolmansien maiden kanssa.

2. Vuonna 2004 neuvoston päätöksen 2000/597/EY, Euratom 2 artiklan 1 kohdan c ja d alakohdassa tarkoitettu yhdenmukainen alv-määräytymisperuste ja BKTL-peruste kunkin uuden jäsenvaltion osalta on kaksi kolmasosaa vuotuisesta määräytymisperusteesta. Neuvoston päätöksen 2000/597/EY, Euratom 5 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua Yhdistyneelle kuningaskunnalle myönnettyä budjettiepätasapainon korjauksen rahoittamista laskettaessa huomioon otettava BKTL-peruste kunkin uuden jäsenvaltion osalta on myöskin kaksi kolmasosaa vuotuisesta määräytymisperusteesta.

3. Määritettäessä neuvoston päätöksen 2000/597/EY, Euratom 2 artiklan 4 kohdan b alakohdan mukaista jäädytettyä osuutta vuodelle 2004 uusien jäsenvaltioiden rajattujen alv-perusteiden laskemisessa käytetään perusteena kahta kolmasosaa niiden rajamattomasta alv-perusteesta ja kahta kolmasosaa niiden BKTL:sta.

28 artikla

1. Euroopan yhteisöjen yleinen talousarvio vuodelle 2004 mukautetaan 1 päivänä toukokuuta 2004 voimaan tulevalle lisätalousarviolla siten, että siinä otetaan huomioon uusien jäsenvaltioiden liittyminen.

¹ EYVL L 253, 7.10.2000, s. 42.

2. Ne alv- ja BKTL-perusteisten varojen kaksitoista kuukausittaista kahdestoistaosaa, jotka uusien jäsenvaltioiden on tämän lisätalousarvion mukaisesti maksettava, sekä tammikuun ja huhtikuun 2004 välistä aikaa koskevien, vain nykyisiin jäsenvaltioihin sovellettavien kuukausittaisten kahdestoistaosien taannehtivat mukautukset muutetaan kahdeksasosiksi, jotka pyydetään maksettaviksi toukokuun ja joulukuun 2004 välisenä aikana. Myöhemmistä vuonna 2004 vahvistetuista lisätalousarvioista johtuvat taannehtivat mukautukset muutetaan myöskin yhtä suuriksi osiksi, jotka pyydetään maksettaviksi vuoden loppuosan aikana.

29 artikla

Kunkin kuukauden ensimmäisenä työpäivänä liittymispäivästä alkaen yhteisö maksaa Tšekin tasavallalle, Kyprokselle, Maltalle ja Slovenialle Euroopan yhteisöjen yleisen talousarvion mukaisena menoeränä vuonna 2004 yhden kahdeksasosan ja vuosina 2005 ja 2006 yhden kahdestoistaosan seuraavista talousarvioon otettavan tilapäisen korvauksen määristä:

	2004	2005	2006
	(miljoonaa EUR vuoden 1999 hintoina)		
Tšekin tasavalta	125,4	178,0	85,1
Kypros	68,9	119,2	112,3
Malta	37,8	65,6	62,9
Slovenia	29,5	66,4	35,5

30 artikla

Kunkin kuukauden ensimmäisenä työpäivänä liittymispäivästä alkaen yhteisö maksaa Tšekin tasavallalle, Virolle, Kyprokselle, Latvialle, Liettualle, Unkarille, Maltalle, Puolalle, Slovenialle ja Slovakialle Euroopan yhteisöjen yleisen talousarvion mukaisena menoeränä vuonna 2004 yhden kahdeksasosan ja vuosina 2005 ja 2006 yhden kahdestoistaosan seuraavista erityisen kertasuoritteisen kassavirtajärjestelyn määristä:

2004 2005 2006
(miljoonaa EUR vuoden 1999 hintoina)

Tšekin tasavalta	174,7	91,55	91,55
Viro	15,8	2,9	2,9
Kypros	27,7	5,05	5,05
Latvia	19,5	3,4	3,4
Liettua	34,8	6,3	6,3
Unkari	155,3	27,95	27,95
Malta	12,2	27,15	27,15
Puola	442,8	550,0	450,0
Slovenia	65,4	17,85	17,85
Slovakia	63,2	11,35	11,35

Erityiseen kertasuoritteiseen kassavirtajärjestelyyn sisältyvä 1 miljardin euron määrä Puolan osalta ja 100 miljoonan euron määrä Tšekin tasavallan osalta otetaan huomioon rakennerahastovarojen jakautumista vuosina 2004–2006 koskevista laskelmissa.

31 artikla

1. Jäljempänä lueteltujen uusien jäsenvaltioiden on maksettava seuraavat määrät hiili- ja terästudkimusrahoon, josta säädetään EHTY:n perustamissopimuksen voimassaolon päättymisen taloudellisista seurauksista ja hiili- ja terästudkimusrahoista 27 päivänä helmikuuta 2002 tehdyssä, neuvostossa kokoontuneiden jäsenvaltioiden hallitusten edustajien päätöksessä 2002/234/EHTY¹:

(miljoonaa EUR käypinä hintoina)

Tšekin tasavalta	39,88
Viro	2,5
Latvia	2,69
Unkari	9,93
Puola	92,46
Slovenia	2,36
Slovakia	20,11

2. Rahoitusosuudet hiili- ja terästudkimusrahoon on maksettava neljässä erässä vuodesta 2006 alkaen seuraavasti ja kussakin tapauksessa vuoden ensimmäisen kuukauden ensimmäisenä työpäivänä:

¹ EYVL L 79, 22.3.2002, s. 42.

2006: 15 %
 2007: 20 %
 2008: 30 %
 2009: 35 %

32 artikla

1. Jollei tässä sopimuksessa toisin määrätä, Phare-ohjelman¹, Phare-ohjelman yhteydessä täytäntöön pantavan rajatylittävän yhteistyön ohjelman², Kyproksen ja Maltan liittymistä valmistelevien varojen³, ISPA-ohjelman⁴ ja SAPARD-ohjelman⁵ nojalla ei saa tehdä rahoitussitoumuksia uusien jäsenvaltioiden hyväksi 31 päivän joulukuuta 2003 jälkeen. Uusia jäsenvaltioita kohdellaan samoin kuin nykyisiä jäsenvaltioita 6 päivänä toukokuuta 1999 tehdyssä toimielinten välisessä sopimuksessa⁶ määriteltyjen rahoitusnäkymien kolmen ensimmäisen otsakkeen mukaisten menojen osalta 1 päivästä tammikuuta 2004 alkaen, jollei jäljempänä olevista yksittäisistä määritelmistä ja poikkeuksista muuta johdu tai tässä sopimuksessa toisin määrätä. Liitteessä XV vahvistetaan laajentumiseen liittyvien, rahoitusnäkymien 1, 2, 3 ja 5 otsakkeen lisämäärärahojen enimmäismäärät. Vuoden 2004 talousarvion nojalla ei saa kuitenkaan tehdä kyseisiä ohjelmia tai virastoja koskevia rahoitussitoumuksia ennen kuin asianomaisen uuden jäsenvaltion liittyminen on toteutunut.

¹ Asetus (ETY) N:o 3906/89 (EYVL L 375, 23.12.1989, s. 11) sellaisena kuin se on muutettuna.

² Asetus (EY) N:o 2760/98 (EYVL L 345, 19.12.1998, s. 49) sellaisena kuin se on muutettuna.

³ Asetus (EY) N:o 555/2000 (EYVL L 68, 16.3.2000, s. 3) sellaisena kuin se on muutettuna.

⁴ Asetus (EY) N:o 1267/1999 (EYVL L 161, 26.6.1999, s. 73) sellaisena kuin se on muutettuna.

⁵ Asetus (EY) N:o 1268/1999 (EYVL L 161, 26.6.1999, s. 87).

⁶ Euroopan parlamentin, neuvoston ja komission välinen toimielinten sopimus, tehty 6 päivänä toukokuuta 1999, talousarviota koskevasta kurinalaisuudesta ja talousarviomenettelyn parantamisesta (EYVL C 172, 18.6.1999, s. 1).

2. Edellä 1 kohtaa ei sovelleta Euroopan maatalouden ohjaus- ja tukirahaston tukiosastosta maksettaviin, yhteisen maatalouspolitiikan rahoituksesta annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1258/1999¹ 2 artiklan 1 ja 2 kohdan sekä 3 artiklan 3 kohdan mukaisiin menoihin, joihin voidaan myöntää yhteisön rahoitusta vasta liittymispäivästä alkaen tämän asiakirjan 2 artiklan mukaisesti.

Tämän artiklan 1 kohtaa sovelletaan kuitenkin Euroopan maatalouden ohjaus- ja tukirahaston tukiosastosta maksettaviin, Euroopan maatalouden ohjaus- ja tukirahaston (EMOTR) tuesta maaseudun kehittämiseen ja tiettyjen asetusten muuttamisesta ja kumoamisesta annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1257/1999² 47 a artiklan mukaisiin maaseudun kehittämismenoihin, jollei kyseiseen asetukseen tehdyssä, tämän asiakirjan liitteessä II olevassa muutoksessa esitetyistä edellytyksistä muuta johdu.

3. Jollei 1 kohdan viimeisestä virkkeestä muuta johdu, uudet jäsenvaltiot osallistuvat 1 päivästä tammikuuta 2004 alkaen yhteisön ohjelmiin ja yhteisön virastojen toimintaan samojen ehtojen mukaisesti kuin nykyiset jäsenvaltiot Euroopan yhteisöjen yleisen talousarvion rahoituksen turvin. Ehdot, jotka on määritelty assosiaationeuvostojen päätöksissä sekä Euroopan yhteisöjen ja uusien jäsenvaltioiden välisissä sopimuksissa ja yhteisymmärrysmuistioissa, jotka koskevat uusien jäsenvaltioiden osallistumista yhteisön ohjelmiin ja yhteisön virastojen toimintaan, korvataan kyseisiä ohjelmia ja virastoja koskevilla säännöksillä 1 päivästä tammikuuta 2004 alkaen.

4. Jos joku liittymissopimuksen 1 artiklan 1 kohdassa mainituista valtioista ei liity yhteisöön vuoden 2004 aikana, kaikki kyseisen valtion tekemät tai kyseisestä valtiosta tehdyt, vuoden 2004 rahoitusnäkymien kolmen ensimmäisen otsakkeen mukaisia menoja koskevat rahoitushakemukset mitätöityvät. Siinä tapauksessa asianomaisen assosiaa-

¹ EYVL L 160, 26.6.1999, s. 103.

² EYVL L 160, 26.6.1999, s. 80.

tioneuvoston päätöstä, sopimusta tai yhteisymmärrysmuistiota sovelletaan edelleen kyseisen valtion osalta koko vuoden 2004 ajan.

5. Jos tarvitaan toimenpiteitä helpottamaan siirtymistä liittymistä edeltävästä järjestelmästä tämän artiklan soveltamisesta johtuvaan järjestelmään, komissio toteuttaa vaaditut toimenpiteet.

33 artikla

1. Liittymispäivästä alkaen uusien jäsenvaltioiden täytäntöönpanevat yksiköt hallinnoivat Phare-ohjelman¹, Phare-ohjelman yhteydessä täytäntöön pantavan rajatylittävän yhteistyön ohjelman² mukaisia tarjouskilpailuja, rakennusurakkasopimuksia, täytäntöönpanoa ja liittymistä edeltävän tuen maksuja sekä Kyproksen ja Maltan liittymistä valmisteleviä varoja³.

Komissio luopuu tarjouskilpailuja ja rakennusurakkasopimuksia koskevasta ennakkovalvonnasta tässä tarkoituksessa tehdyllä komission päätöksellä, kun laajennetusta hajautetusta täytäntöönpanojärjestelmästä (EDIS) on annettu myönteinen arvio niiden perusteiden ja vaatimusten mukaisesti, joista säädetään Euroopan unionin jäsenyyttä hakeville valtioille osana liittymistä edeltävää strategiaa annettavan tuen yhteensovittamisesta ja asetuksen (ETY) N:o 3906/89 muuttamisesta annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1266/1999⁴ liitteessä.

Jos komission päätöstä ennakkovalvonnasta luopumisesta ei ole tehty ennen liittymispäivää, niiden sopimusten osalta, jotka on allekirjoitettu liittymispäivän ja sen päivän välisenä aikana, jolloin komission päätös tehdään, ei voida hakea liittymistä edeltävää tukea.

Jos komission päätökset ennakkovalvonnasta luopumisesta kuitenkin poikkeuksellisesti siirtyvät liittymispäivän jälkeen uuden jäsenvaltion viranomaisista riippumattomista syistä, komissio voi hyväksyä asianmukaisesti perustelluissa tapauksissa liittymistä edeltävän tuen hakemisen sellaisten sopimusten osalta, jotka on allekirjoitettu liittymispäivän ja komission päätöksen tekopäivän välisenä aikana, ja liittymistä edeltävän tuen toteuttamisen jatkamisen rajoitetuksi ajaksi komission suorittaman, tarjouskilpailuja ja rakennusurakkasopimuksia koskevan ennakkovalvonnan alaisuudessa.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitettujen liittymistä edeltävien rahoitusvälineiden nojalla talousarvioon ennen liittymistä tehtyjä kokonaissitoumuksia, mukaan lukien liittymisen jälkeen tehdyt ja rekisteröidyt yksittäiset oikeudelliset sitoumukset ja maksut, on hallinnoitava edelleen liittymistä edeltäviä rahoitusvälineitä koskevien sääntöjen ja määräysten avulla ja ne on veloitettava vastaavista talousarvion luvuista, kunnes kyseiset ohjelmat ja hankkeet ovat päättyneet. Liittymisen jälkeen aloitettavissa julkisia hankintoja koskevissa menettelyissä sovelletaan kuitenkin asianomaisia yhteisön direktiivejä.

3. Edellä 1 kohdassa tarkoitettua liittymistä edeltävää tukea koskeva viimeinen ohjelmasuunnittelu suoritetaan viimeisenä liittymistä edeltävänä täytenä kalenterivuotena. Näiden ohjelmien nojalla suoritettavista toimista on tehtävä sopimus kahden seuraavan vuoden aikana ja maksut suoritettava rahoituspöytäkirjan¹ mukaisesti, tavallisesti kolmannen vuoden loppuun mennessä sitoumuksen tekemisestä. Sopimuskautta ei pidennetä. Poikkeuksellisesti ja asianmukaisesti perustelluissa tapauksissa maksukautta voidaan pidentää rajoitetusti.

4. Jotta varmistettaisiin 1 kohdassa tarkoitettujen liittymistä edeltävien rahoitusväli-

¹ Asetus (ETY) N:o 3906/89 (EYVL L 375, 23.12.1989, s. 11) sellaisena kuin se on muutettuna.

² Asetus (EY) N:o 2760/98 (EYVL L 345, 19.12.1998, s. 49) sellaisena kuin se on muutettuna.

³ Asetus (EY) N:o 555/2000 (EYVL L 68, 16.3.2000, s. 3) sellaisena kuin se on muutettuna.

⁴ EYVL L 232, 2.9.1999, s. 34.

¹ Sellaisena kuin se on Phare-ohjelman suuntaviivoissa (SEC(1999) 1596, päivitetty 6.9.2002 asiakirjalla C 3303/2).

neiden sekä ISPA-ohjelman¹ vaiheittainen lopettaminen ja moitteeton siirtyminen ennen liittymistä sovellettavista säännöistä liittymisen jälkeen sovellettaviin sääntöihin, komissio toteuttaa kaikki asianmukaiset toimenpiteet sen varmistamiseksi, että tarpeellisen sääntömääräisen henkilöstön määrä pidetään ennallaan uusissa jäsenvaltioissa liittymisen jälkeen enintään 15 kuukautta. Tänä aikana sellaiset virkamiehet, jotka on nimitetty toimii uusissa jäsenvaltioissa ennen liittymistä ja joita pyydetään jäämään kyseisten valtioiden palvelukseen liittymispäivän jälkeen, saavat poikkeuksellisesti samanlaiset taloudelliset ja aineelliset edut, joita komissio sovelsi ennen liittymistä Euroopan yhteisöjen virkamiehiin sovellettavien henkilöstösääntöjen liitteen X ja Euroopan yhteisöjen muuhun henkilöstöön sovellettavien palvelussuhteen ehtojen mukaisesti, jotka on vahvistettu neuvoston asetuksella (ETY, Euratom, EHTY) N:o 259/68². Liittymistä edeltävän tuen hallinnoimiseen tarvittavat hallinnolliset menot, mukaan lukien muun henkilöstön palkat, katetaan vuonna 2004 ja vuoden 2005 heinäkuun loppuun asti asianomaisten liittymistä edeltävien talousarvioiden budjettikohdasta "toimien tukimenot" (talousarvion entinen B osa) tai vastaavista 1 kohdassa tarkoitettuja rahoitusvälineitä sekä ISPA-ohjelmaa koskevista budjettikohdista.

5. Jos asetuksen (EY) N:o 1268/1999 mukaisesti hyväksytyt hankkeita ei enää voida rahoittaa kyseisen välineen nojalla, ne voidaan liittää maaseudun kehittämisohjelmaan ja rahoittaa Euroopan maatalouden ohjaus- ja tukirahastosta. Jos erityiset siirtymätoimenpiteet ovat tältä osin tarpeen, komission on hyväksyttävä ne rakennerahastoja koskevista yleisistä säännöksistä annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1260/1999³ 50 artiklan 2 kohdassa säädettyjen menettelyjen mukaisesti.

¹ Asetus (EY) N:o 1267/99 (EYVL L 161, 26.6.1999, s. 73) sellaisena kuin se on muutettuna.

² EYVL L 56, 4.3.1968, s. 1. Asetus sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna asetuksella (EY, Euratom) N:o 2265/2002 (EYVL L 347, 20.12.2002, s. 1).

³ EYVL L 161, 26.6.1999, s. 1. Asetus sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna asetuksella (EY) N:o 1447/2001 (EYVL L 198, 21.7.2001, s. 1).

34 artikla

1. Liittymispäivän ja vuoden 2006 lopun välisenä aikana Euroopan unioni antaa uusille jäsenvaltioille tilapäistä taloudellista tukea, jäljempänä 'siirtymäjärjestely', niiden hallinnollisten valmiuksien kehittämiseen ja lujittamiseen yhteisön lainsäädännön täytäntöönpanemiseksi ja sen soveltamisen valvomiseksi sekä parhaiden käytäntöjen vaihdon edistämiseksi muiden samassa asemassa olevien viranomaisten kanssa.

2. Tuki perustuu jatkuvaan tarpeeseen lujittaa tiettyjen alojen institutionaalisia valmiuksia toimilla, joita ei voida rahoittaa rakennerahastoista; näitä aloja ovat erityisesti seuraavat:

— oikeus- ja sisäasiat (oikeuslaitoksen lujittaminen, ulkorajojen valvonta, lahjonnan torjuntastrategia, lainvalvontavalmiuksien tehostaminen),

— varainhoidon valvonta,

— yhteisön taloudellisten etujen suojaaminen ja petostentorjunta,

— sisämarkkinat, tulliliitto mukaan luettuna,

— ympäristö,

— eläinlääkintähallinto ja elintarvikkeiden turvallisuuteen liittyvien hallinnollisten valmiuksien kehittäminen,

— maatalouden ja maaseudun kehittämisen hallinto- ja valvontarakenteet, yhdenmety hallinto- ja valvontajärjestelmä (IACS) mukaan luettuna,

— ydinturvallisuus (ydinturvaviranomaisten, niiden teknisten tukiorganisaatioiden ja valtion ydinjätehuoltolaitosten tehokkuuden ja toimivallan lujittaminen),

— tilastot,

— julkisen hallinnon kehittäminen niiden komission kattavassa seurantaraportissa yksi-

löytyjen tarpeiden mukaisesti, joita rakennerahastot eivät kata.

3. Siirtymäjärjestelyn mukaisesta tuesta päätetään taloudellisen tuen myöntämisestä eräille Keski- ja Itä-Euroopan maille annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 3906/89¹ 8 artiklassa säädetyn menettelyn mukaisesti.

4. Ohjelma pannaan täytäntöön Euroopan yhteisöjen yleiseen talousarvioon sovellettavan varainhoitoasetuksen² 53 artiklan 1 kohdan a ja b alakohdan mukaisesti. Yhteiskunnan rakenteiden kehittämistä koskevissa julkisten hallintolaitosten välisissä kumppanuushankkeissa sovelletaan edelleen jäsenvaltioissa olevien yhteyspisteverkostojen kautta tapahtuvaa ehdotuspyyntömenettelyä, kuten nykyisten jäsenvaltioiden kanssa tehdyissä puitesopimuksissa määrätään liittymistä edeltävän tuen osalta.

Siirtymäjärjestelyyn tarkoitetut maksusitoumusmäärärahat ovat vuoden 1999 hintoina 200 miljoonaa euroa vuonna 2004, 120 miljoonaa euroa vuonna 2005 ja 60 miljoonaa euroa vuonna 2006. Budjettivallan käyttäjä myöntää vuotuiset määrärahat rahoituskäytön rajoissa.

35 artikla

1. Tilapäisenä välineenä otetaan käyttöön Schengen-järjestely, jonka tarkoituksena on auttaa tukea saavia jäsenvaltioita liittymispäivän ja vuoden 2006 lopun välillä rahoittamaan toimia unionin uusilla ulkorajoilla Schengenin säännösten ja ulkorajojen valvonnan täytäntöönpanemiseksi.

Niiden puutteiden korjaamiseksi, jotka on havaittu valmistauduttaessa osallistumaan Schengeniin, seuraavanlaiset toimet ovat rahoituskelpoisia Schengen-järjestelyn puitteis-

— investoinnit rajanylityspaikkojen infrastruktuurien ja niihin liittyvien rakennusten rakentamiseen, remontoimiseen tai ajantasaistamiseen

— investoinnit toimintaan liittyviin laitteisiin (esim. laboratoriolaitteet, havaitsemisvälineet, Schengenin tietojärjestelmä SIS 2:een liittyvät tietokonelaitteet ja -ohjelmistot, ajo-neuvot)

— rajavartijoiden kouluttaminen

— tuki logistiikan ja toimien kustannuksia varten.

2. Schengen-järjestelyyn osoitetaan liittymispäivästä alkaen seuraavat määrät kertaluonteisina tukimaksuina jäljempänä luetelluille tukea saaville jäsenvaltioille:

	2004	2005	2006
	(miljoonaa EUR, vuoden 1999 hintoina)		
Viro	22,9	22,9	22,9
Latvia	23,7	23,7	23,7
Liettua	44,78	61,07	29,85
Unkari	49,3	49,3	49,3
Puola	93,34	93,33	93,33
Slovenia	35,64	35,63	35,63
Slovakia	15,94	15,93	15,93

3. Tukea saavat jäsenvaltiot ovat vastuussa tämän artiklan mukaisten yksittäisten toimien valinnasta ja täytäntöönpanosta. Ne ovat vastuussa myös järjestelyn käytön koordinoimisesta muista yhteisön välineistä saatavan tuen kanssa, yhteensopivuuden varmistamisesta yhteisön politiikkojen ja toimenpiteiden kanssa sekä Euroopan yhteisöjen yleiseen talousarvioon sovellettavan varainhoitoasetuksen noudattamisesta.

Kertaluonteiset tukimaksut on käytettävä kolmen vuoden kuluessa ensimmäisestä maksamisesta, ja komissio perii takaisin käyttämättömät tai perusteettomasti käytetyt varat. Tukea saavien jäsenvaltioiden on toimitettava viimeistään kuuden kuukauden kuluessa kolmen vuoden määräajan päättymisestä kattava kertomus kertaluonteisen tuki-

¹ EYVL L 375, 23.12.1989, s. 11. Asetus sellaisenaan kuin se on viimeksi muutettuna asetuksella (EY) N:o 2500/2001 (EYVL L 342, 27.12.2001, s. 1).

² Asetus (EY, Euratom) N:o 1605/2002 (EYVL L 248, 16.9.2002, s. 1).

maksujen taloudellisesta toteuttamisesta sekä selvitys menojen perusteluiksi.

Tukea saava valtio täyttää tämän velvollisuuden rajoittamatta komission vastuuta Euroopan yhteisöjen yleisen talousarvion toteuttamisesta ja hajautettuun hallintoon sovelletavan varainhoitoasetuksen säännösten mukaisesti.

4. Komissiolla on oikeus suorittaa tarkastuksia Euroopan petostentorjuntaviraston (OLAF) kautta. Komissio ja tilintarkastustuomioistuin voivat myös suorittaa tarkastuksia paikan päällä soveltuvien menettelyjen mukaisesti.

5. Komissio voi antaa tämän järjestelyn toiminnan kannalta tarvittavia teknisiä säännöksiä.

36 artikla

Edellä 29, 30, 34 ja 35 artiklassa tarkoitettuja määriä mukautetaan vuosittain osana 6 päivänä toukokuuta 1999 tehdyn toimielinten välisen sopimuksen 15 kohdassa vahvistettua teknistä mukautusta.

II OSASTO

MUUT MÄÄRÄYKSET

37 artikla

1. Jos ilmenee vakavia ongelmia, jotka ovat omiaan koettelemaan jotakin taloudenalaa pysyvästi, tai ongelmia, jotka voivat johtaa taloudellisen tilanteen merkittävään heikentymiseen tietyllä alueella, uusi jäsenvaltio voi enintään kolmannen liittymistä seuraavan vuoden loppuun asti pyytää lupaa toteuttaa suojatoimenpiteitä tilanteen korjaamiseksi ja kyseisen alan mukauttamiseksi yhteismarkkinoiden talouteen.

Nykyinen jäsenvaltio voi samoin edellytyksin pyytää lupaa suojatoimenpiteiden toteuttamiseen yhden tai useamman uuden jäsenvaltion suhteen.

2. Asianomaisen valtion pyynnöstä komissio vahvistaa tarpeellisiksi katsomansa suojatoimenpiteet kiireellisellä menettelyllä sekä täsmentää niiden soveltamista koskevat edellytykset ja yksityiskohtaiset säännöt.

Tapauksessa, jossa ilmenee vakavia taloudellisia vaikeuksia, ja asianomaisen jäsenvaltion nimenomaisesta pyynnöstä komissio tekee ratkaisunsa viiden työpäivän kuluessa siitä, kun se on vastaanottanut pyynnön asianmukaisine taustatietoineen. Näin päätetyt toimenpiteitä sovelletaan välittömästi, niissä on otettava huomioon kaikkien asianomaisten osapuolten edut, eivätkä ne saa aiheuttaa rajatarkastuksia.

3. Toimenpiteissä, jotka ovat sallittuja 2 kohdan mukaisesti, voidaan poiketa EY:n perustamissopimuksen säännöistä sekä tästä asiakirjasta siinä määrin ja niin kauan kuin se on ehdottomasti tarpeen 1 kohdassa tarkoitettujen tavoitteiden saavuttamiseksi. Ensisijaisesti on käytettävä toimenpiteitä, jotka aiheuttavat vähiten häiriötä yhteismarkkinoiden toiminnalle.

38 artikla

Jos uusi jäsenvaltio ei ole onnistunut pakenemaan täytäntöön liittymisneuvottelujen yhteydessä antamia sitoumuksia aiheuttaen näin vakavaa häiriötä sisämarkkinoiden toiminnalle, mukaan lukien kaikki sellaisiin alakohtaisiin politiikkoihin liittyvät sitoumukset, jotka koskevat rajat ylittäviä vaikutuksia omaavia taloudellisia toimia, tai välittömän riskin tällaisen häiriön syntymisestä, komissio voi enintään kolmannen tämän asiakirjan voimaantulopäivää seuraavan vuoden loppuun asti jäsenvaltion perustellusta pyynnöstä tai omasta aloitteestaan toteuttaa asiaankuuluvia toimenpiteitä.

Toimenpiteiden on oltava oikeasuhteisia ja ensisijaisesti on käytettävä toimenpiteitä, jotka aiheuttavat vähiten häiriötä sisämarkkinoiden toiminnalle, ja tarvittaessa sovellettava olemassa olevia alakohtaisia suojajärjestelyjä. Näitä suojatoimenpiteitä ei kuitenkaan saa käyttää keinona mielivaltaiseen syrjintään tai jäsenvaltioiden välisen kaupan peitel-

tyyn rajoittamiseen. Suojalausekkeeseen voidaan vedota seurannassa ilmenneiden seikkojen perusteella jopa ennen liittymistä, ja se voi tulla voimaan jo liittymispäivänä. Toimenpiteitä ei saa pitää voimassa kauempaa kuin on ehdottomasti tarpeen ja ne on joka tapauksessa poistettava, kun asianomainen sitoumus pannaan täytäntöön. Niitä voidaan kuitenkin soveltaa ensimmäisessä kohdassa mainitun määräajan jälkeen niin kauan, kuin asianomaisia sitoumuksia ei ole täytetty. Komissio voi mukauttaa toimenpiteitä tarvittaessa sitä mukaa, kuin kyseinen uusi jäsenvaltio edistyy sitoumustensa täyttämässä. Komissio tiedottaa neuvostolle hyvissä ajoin suojatoimenpiteiden peruuttamisesta ja ottaa asianmukaisesti huomioon neuvoston tässä suhteessa esittämät huomautukset.

39 artikla

Jos EU sopimuksen VI osaston mukaiseen vastavuoroiseen tunnustamiseen rikosoikeuden alalla liittyvien puitepäätösten tai muiden asiaankuuluvien sitoumusten, yhteistyövälineiden ja päätösten sekä EY:n perustamisopimuksen IV osaston mukaiseen vastavuoroiseen tunnustamiseen yksityisoikeudellisissa asioissa liittyvien direktiivien ja asetusten saattamisessa osaksi kansallista lainsäädäntöä, niiden täytäntöönpanossa tai soveltamisessa on uudessa jäsenvaltiossa vakavia puutteita tai välitön riski tällaisten puutteiden syntymisestä, komissio voi enintään kolman tämän asiakirjan voimaantulopäivää seuraavan vuoden loppuun asti jäsenvaltion perustellusta pyynnöstä tai omasta aloitteestaan ja jäsenvaltioita kuultuaan toteuttaa asiaankuuluvia toimenpiteitä ja täsmentää niiden soveltamista koskevat edellytykset ja yksityiskohtaiset säännöt.

Kyseiset toimenpiteet voivat merkitä asianomaisten säännösten ja päätösten soveltamisen tilapäistä keskeyttämistä uuden jäsenvaltion ja minkä tahansa muun jäsenvaltion tai muiden jäsenvaltioiden välisissä suhteissa, tämän kuitenkin rajoittamatta tiiviin oikeudellisen yhteistyön jatkumista. Suojalausekkeeseen voidaan vedota seurannassa ilmenneiden seikkojen perusteella jopa ennen liittymistä, ja se voi tulla voimaan jo liittymispäivänä. Toimenpiteitä ei saa pitää voimassa kauempaa kuin on ehdottomasti tarpeen ja ne on joka tapauksessa poistettava, kun puutteet on korjattu. Niitä voidaan kuitenkin soveltaa ensimmäisessä kohdassa mainitun määräajan jälkeen niin kauan, kuin kyseisiä puutteita on. Komissio voi jäsenvaltioita kuultuaan tarvittaessa mukauttaa toimenpiteitä sitä mukaa, kuin kyseinen uusi jäsenvaltio edistyy todettujen puutteiden korjaamisessa. Komissio tiedottaa neuvostolle hyvissä ajoin suojatoimenpiteiden peruuttamisesta ja ottaa asianmukaisesti huomioon neuvoston tässä suhteessa esittämät huomautukset.

40 artikla

Jotta sisämarkkinoiden moitteetonta toimintaa ei vaikeutettaisi, uusien jäsenvaltioiden kansallisten säännösten täytäntöönpano liitteissä V–XIV tarkoitettujen siirtymäkausiin kuluessa ei saa johtaa rajatarkastuksiin jäsenvaltioiden välillä.

41 artikla

Jos siirtymätoimenpiteet ovat tarpeen helpottamaan siirtymistä uusissa jäsenvaltioissa voimassa olevasta järjestelmästä tässä asiakirjassa esitettyjen edellytysten mukaisesti sovellettavasta yhteisestä maatalouspolitiikasta johtuvaan järjestelmään, komission on toteutettava ne sokerialan yhteisestä markkinajärjestelystä annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1260/2001¹ 42 artiklan 2 kohdassa tai tarvittaessa maatalouden yhteisistä markkinajärjestelyistä annettujen muiden asetusten vastaavissa artikloissa tarkoitettua menettelyä tai sovellettavassa lainsäädännössä säädettyä asianmukaista komiteamenettelyä noudattaen. Tässä artiklassa tarkoitettuja siirtymätoimenpiteitä voidaan toteuttaa kolmen vuoden kuluessa liittymispäivästä eikä niitä saa soveltaa kyseisen kauden jälkeen. Neuvosto voi yksimielisesti komission ehdotuksesta ja kuultuaan Euroopan parlamenttia pidentää kyseistä kautta.

¹ EYVL L 178, 30.6.2001, s. 1.

Muiden kuin tässä asiakirjassa määriteltyjen yhteisen maatalouspolitiikan välineiden täytäntöönpanoon liittyvät siirtymätoimenpiteet, jotka ovat liittymisen vuoksi tarpeen, toteuttaa ennen liittymispäivää neuvosto määräenemmistöllä komission ehdotuksesta tai, kun ne vaikuttavat komission alunperin hyväksymiin välineisiin, komissio kyseisten välineiden hyväksymiseen vaadittavaa menettelyä noudattaen.

42 artikla

Jos siirtymätoimenpiteet ovat tarpeen helpottamaan siirtymistä uusissa jäsenvaltioissa voimassa olevasta järjestelmästä yhteisön eläinlääkintä- ja kasvinsuojelualan sääntöjen soveltamisesta johtuvaan järjestelmään, komissio toteuttaa nämä toimenpiteet sovellettavassa lainsäädännössä säädetyn asianmukaisen komiteamenettelyn mukaisesti. Kyseisiä toimenpiteitä toteutetaan kolmen vuoden kuluessa liittymispäivästä eikä niitä saa soveltaa kyseisen kauden jälkeen.

VIIDES OSA

TÄMÄN ASIAKIRJAN SOVELTAMISTA KOSKEVAT MÄÄRÄYKSET

I OSASTO

TOIMIELINTEN JA MUIDEN ELINTEN JÄRJESTÄYTYMINEN

43 artikla

Euroopan parlamentti tekee työjärjestykseensä liittymisen edellyttämät mukautukset.

44 artikla

Neuvosto tekee työjärjestykseensä liittymisen edellyttämät mukautukset.

45 artikla

1. Unioniin liittyvillä valtioilla on oikeus saada kansalaisensa komission jäseneksi.

2. Sen estämättä, mitä EY:n perustamissopimuksen 213 artiklan 1 kohdan toisessa alakohdassa, 214 artiklan 1 kohdan ensimmäisessä alakohdassa, 214 artiklan 2 kohdassa sekä Euratomin perustamissopimuksen 126 artiklan ensimmäisessä alakohdassa määrätään:

a) kunkin uuden jäsenvaltion kansalainen nimitetään komission jäseneksi asianomaisen valtion liittymispäivästä alkaen. Neuvosto nimittää komission uudet jäsenet määräenemmistöllä ja yhteisestä sopimuksesta komission puheenjohtajan kanssa,

b) a alakohdan nojalla nimitettyjen komission jäsenten samoin kuin niiden jäsenten, jotka on nimitetty 23 päivänä tammikuuta 2000, toimikausi päättyy 31 päivänä lokakuuta 2004,

c) uusi komissio, joka muodostuu siten, että siinä on yksi kansalainen kustakin jäsenvaltiosta, aloittaa tehtäviensä hoitamisen 1 päivänä marraskuuta 2004; tämän uuden komission jäsenten toimikausi päättyy 31 päivänä lokakuuta 2009,

d) korvataan EU-sopimukseen ja EY:n perustamissopimukseen liitetyn, Euroopan unionin laajentumisesta tehdyn pöytäkirjan 4 artiklan 1 kohdassa oleva viittaus päivämäärään 1 päivä tammikuuta 2005 viittauksella päivämäärään 1 päivä marraskuuta 2004.

3. Komissio tekee työjärjestykseensä liittymisen edellyttämät muutokset.

46 artikla

1. Yhteisöjen tuomioistuimeen ja yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimeen nimitetään molempiin kymmenen tuomaria.

2. a) Viiden 1 kohdan mukaisesti nimitetyn yhteisöjen tuomioistuimen tuomarin toimikausi päättyy 6 päivänä lokakuuta 2006. Nämä tuomarit valitaan arvalla. Muiden tuomareiden toimikausi päättyy 6 päivänä lokakuuta 2009.

b) Viiden 1 kohdan mukaisesti nimitetyn yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tuomarin toimikausi päättyy 31 päivänä elokuuta 2004. Nämä tuomarit valitaan arvalla. Muiden tuomareiden toimikausi päättyy 31 päivänä elokuuta 2007.

3. a) Yhteisöjen tuomioistuin tekee työjärjestykseensä liittymisen edellyttämät mukautukset.

b) Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin tekee työjärjestykseensä liittymisen edellyttämät mukautukset yhteisymmärryksessä yhteisöjen tuomioistuimen kanssa.

c) Mukautetuille työjärjestyksille on saatava neuvoston määränemistön hyväksyminen.

4. Ratkaistaessa asioita, joiden suullinen käsittely on aloitettu yhteisöjen tuomioistuimessa tai yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa ennen liittymispäivää, täysistuntoon kokoontuneet tuomioistuimet tai jaostot kokoontuvat ennen liittymistä olleessa kokoonpanossaan ja soveltavat liittymispäivää edeltävänä päivänä voimassa ollutta työjärjestystä.

47 artikla

Tilintarkastustuomioistuinta täydennetään nimittämällä siihen kymmenen lisäjäsentä kuuden vuoden toimikaudeksi.

48 artikla

Talous- ja sosiaalikomiteaa täydennetään nimeämällä siihen 95 uusien jäsenvaltioiden järjestäytyneeseen kansalaisyhteiskuntaan kuuluvien talous- ja yhteiskuntaelämän eri

alojen edustajaa. Nimettyjen jäsenten toimikausi päättyy samaan aikaan kuin niiden jäsenten, jotka hoitavat tehtäviään komiteassa liittymisajankohtana.

49 artikla

Alueiden komiteaa täydennetään nimeämällä siihen 95 uusien jäsenvaltioiden alueellisten ja paikallisten yhteisöjen edustajaa, jotka ovat alue- tai paikallisvaaleissa valittuja luottamushenkilöitä tai poliittisesti vastuussa vaaleilla valitulle elimelle. Nimettyjen jäsenten toimikausi päättyy samaan aikaan kuin niiden jäsenten, jotka hoitavat tehtäviään komiteassa liittymisajankohtana.

50 artikla

1. Euratomin perustamissopimuksen 134 artiklan 2 kohdassa tarkoitetun tieteellisteknisen komitean nykyisten jäsenten toimikausi päättyy tämän asiakirjan tullessa voimaan.

2. Neuvosto nimeää liittymisajankohtana tieteellis-teknisen komitean uudet jäsenet Euratomin perustamissopimuksen 134 artiklan 2 kohdassa määrättyä menettelyä noudattaen.

51 artikla

Liittymisen edellyttämät mukautukset tehdään alkuperäisillä sopimuksilla perustettujen komiteoiden perussääntöihin ja työjärjestyksiin niin pian kuin mahdollista liittymisen jälkeen.

52 artikla

1. Liitteessä XVI lueteltujen komiteoiden, ryhmien ja muiden perussopimuksilla perustettujen tai lainsäätäjän perustamien elinten uusien jäsenten toimikaudet päättyvät samaan aikaan kuin niiden jäsenten, jotka hoitavat tehtäviään liittymisajankohtana.

2. Liitteessä XVII lueteltujen komiteoiden ja komission perustamien ryhmien uusien jä-

senten toimikaudet päättyvät samaan aikaan kuin niiden jäsenten, jotka hoitavat tehtäväänsä liittymisajankohtana.

3. Liitteessä XVIII luetellut komiteat muodostetaan liittymisajankohtana kokonaan uudelleen.

II OSASTO

TOIMIELINTEN ANTAMIEN SÄÄDÖSTEN SOVELLETTAVUUS

53 artikla

Liittymisestä alkaen uusia jäsenvaltioita pidetään niinä, joille EY:n perustamissopimuksen 249 artiklassa ja Euratomin perustamissopimuksen 161 artiklassa tarkoitetut direktiivit ja päätökset osoitetaan, sikäli kuin nämä direktiivit ja päätökset on osoitettu kaikille nykyisille jäsenvaltioille. Muiden kuin sellaisten direktiivien ja päätösten osalta, jotka tulevat voimaan EY:n perustamissopimuksen 254 artiklan 1 ja 2 kohdan mukaisesti, uusien jäsenvaltioiden katsotaan saaneen tiedon näistä direktiiveistä ja päätöksistä liittymisajankohtana.

54 artikla

Uudet jäsenvaltiot toteuttavat toimenpiteet, jotka ovat tarpeen, jotta ne voisivat noudattaa liittymispäivästä alkaen EY:n perustamissopimuksen 249 artiklassa ja Euratomin perustamissopimuksen 161 artiklassa tarkoitettujen direktiivien ja päätösten säännöksiä ja määräyksiä, jollei 24 artiklassa tarkoitetuissa liitteissä tai tämän asiakirjan tai sen liitteiden muissa määräyksissä ole annettu muuta määräaikaa.

55 artikla

Neuvosto voi 1 päivään toukokuuta 2004 mennessä toteuttaa yksimielisesti komission ehdotuksesta uuden jäsenvaltion asianmukaisesti perustellusta pyynnöstä toimenpiteitä, jotka merkitsevät väliaikaista poikkeusta toimielinten 1 päivän marraskuuta 2002 ja liit-

tymissopimuksen allekirjoittamispäivän välisenä aikana antamista säädöksistä.

56 artikla

Jollei toisin määrätä, neuvosto päättää määränemmistöllä komission ehdotuksesta tämän asiakirjan 20, 21 ja 22 artiklassa tarkoitettuihin liitteisiin II, III ja IV sisältyvien määräysten täytäntöönpanon edellyttämistä toimenpiteistä.

57 artikla

1. Jos toimielinten ennen liittymistä antamia säädöksiä on mukautettava liittymisen johdosta ja jos tarvittavista mukautuksista ei ole määrätty tässä asiakirjassa tai sen liitteissä, kyseiset mukautukset tehdään 2 kohdassa määrättyä menettelyä noudattaen. Kyseiset mukautukset tulevat voimaan liittymisestä alkaen.

2. Tätä varten tarvittavat tekstit laatii joko neuvosto määränemmistöllä komission ehdotuksesta tai komissio, riippuen siitä, kumpi näistä kahdesta on antanut alkuperäiset säädökset.

58 artikla

Toimielinten ja Euroopan keskuspankin ennen liittymistä antamien säädösten tekstit, jotka neuvosto tai komissio taikka Euroopan keskuspankki on laatinut latvian, liettuan, maltan, puolan, slovakian, sloveenin, tšekin, unkarin ja viron kielellä, ovat liittymispäivästä alkaen todistusvoimaiset samoin edellytyksin kuin yhdellätoista nykyisellä kielellä laaditut tekstit. Ne julkaistaan Euroopan unionin virallisessa lehdessä, jos nykyisillä kielillä laaditut tekstitkin on julkaistu siinä.

59 artikla

Uudet jäsenvaltiot toimittavat komissiolle Euratomin perustamissopimuksen 33 artiklan mukaisesti kolmen kuukauden kuluessa liit-

tymisestä ne lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset, joiden tarkoituksena on varmistaa uusien jäsenvaltioiden alueella työntekijöiden ja väestön terveyden suojaaminen ionisoivan säteilyn aiheuttamilta vaaroilta.

III OSASTO

LOPPUMÄÄRÄYKSET

60 artikla

Tämän asiakirjan liitteet I–XVIII, lisäykset ja pöytäkirjat N:o 1–10 ovat erottamaton osa tätä asiakirjaa.

61 artikla

Italian tasavallan hallitus toimittaa uusien jäsenvaltioiden hallituksille oikeaksi todistetun jäljennöksen Euroopan unionista tehdystä sopimuksesta, Euroopan yhteisön perustamissopimuksesta ja Euroopan atomienergiayhteisön perustamissopimuksesta sekä sopimuksista, joilla niitä on muutettu tai täydennetty, mukaan lukien sopimukset Tans-

kan kuningaskunnan, Irlannin sekä Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan, ja Helleenien tasavallan, ja Espanjan kuningaskunnan ja Portugalin tasavallan, sekä Itävallan tasavallan, Suomen tasavallan ja Ruotsin kuningaskunnan liittymisestä Euroopan unioniin englannin-, espanjan-, hollannin-, iirin-, italian-, kreikan-, portugalin-, ranskan-, ruotsin-, saksan-, suomen- ja tanskankielisinä toisintoina.

Näiden sopimusten latvian-, liettuan-, maltan-, puolan-, slovakin-, sloveenin-, tšekin-, unkarin- ja vironkieliset tekstit liitetään tähän asiakirjaan. Ne ovat todistusvoimaisia samoin edellytyksin kuin nykyisillä kielillä laaditut, ensimmäisessä kohdassa tarkoitettujen perustamissopimusten tekstit.

62 artikla

Pääsihteeri toimittaa uusien jäsenvaltioiden hallituksille oikeaksi todistetun jäljennöksen Euroopan unionin neuvoston pääsihteeristön arkistoon talletetuista kansainvälisistä sopimuksista.

PÖYTÄKIRJA N:o 1

EUROOPAN INVESTOINTIPANKIN PERUSSÄÄNNÖN MUUTOKSISTA

ENSIMMÄINEN OSA

EUROOPAN INVESTOINTIPANKIN
PERUSSÄÄNNÖN MUUTOKSET

1 artikla

Muutetaan Euroopan investointipankin perussäännöstä tehty pöytäkirja seuraavasti:

- Korvataan 3 artikla, 4 artiklan 1 kohdan ensimmäinen alakohta, 11 artiklan 2 kohdan ensimmäinen, toinen ja kolmas alakohta, 12 artiklan 2 kohta ja 13 artiklan 1 kohdan ensimmäinen alakohta seuraavasti;
- lisätään 11 artiklan 2 kohdan kolmannen alakohdan jälkeen uusi neljäs alakohta;

"3 ARTIKLA

Tämän sopimuksen 266 artiklan mukaisesti pankin jäseniä ovat:

- Belgian kuningaskunta,
- Tšekin tasavalta,
- Tanskan kuningaskunta,
- Saksan liittotasavalta,
- Viron tasavalta,
- Helleenien tasavalta,
- Espanjan kuningaskunta,
- Ranskan tasavalta,
- Irlanti,
- Italian tasavalta,
- Kyproksen tasavalta,
- Latvian tasavalta,
- Liettuan tasavalta,
- Luxemburgin suurherttuakunta,
- Unkarin tasavalta,
- Maltan tasavalta,
- Alankomaiden kuningaskunta,
- Itävallan tasavalta,
- Puolan tasavalta,

- Portugalin tasavalta,
- Slovenian tasavalta,
- Slovakian tasavalta,
- Suomen tasavalta,
- Ruotsin kuningaskunta,
- Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistynyt kuningaskunta."

4 ARTIKLAN 1 KOHDAN ENSIMMÄINEN ALAKOHTA

"1. Pankin pääoma on 163 727 670 000 euroa, jonka jäsenvaltiot merkitsevät seuraavasti¹:

Saksa.....	26 649 532 500
Ranska	26 649 532 500
Italia.....	26 649 532 500
Yhdistynyt kuningaskunta	26 649 532 500
Espanja	15 989 719 500
Belgia.....	7 387 065 000
Alankomaat	7 387 065 000
Ruotsi.....	4 900 585 500
Tanska	3 740 283 000
Itävalta.....	3 666 973 500
Puola.....	3 635 030 500
Suomi.....	2 106 816 000
Kreikka	2 003 725 500
Portugali	1 291 287 000
Tšekin tasavalta	1 212 590 000
Unkari.....	1 121 583 000
Irlanti	935 070 000
Slovakia	408 489 500
Slovenia.....	379 429 000
Liettua.....	250 852 000
Luxemburg	187 015 500
Kypros	180 747 000
Latvia.....	156 192 500
Viro.....	115 172 000
Malta.....	73 849 000"

¹ Uusien jäsenvaltioiden osalta ilmoitetut luvut ovat viitteellisiä ja perustuvat Eurostatin julkaisemiin vuoden 2002 ennusteisiin (uusi Cronos).

11 ARTIKLAN 2 KOHDAN ENSIMMÄINEN, TOINEN JA KOLMAS ALAKOHTA

"2. Hallintoneuvostossa on 26 jäsentä ja 16 varajäsentä.

Valtuusto nimittää hallintoneuvoston jäsenet viideksi vuodeksi kerrallaan siten, että jokainen jäsenvaltio sekä komissio nimeävät kukin yhden jäsenen.

Valtuusto nimittää varajäsenet viideksi vuodeksi kerrallaan seuraavasti:

- kaksi Saksan liittotasavallan nimeämää varajäsentä,
- kaksi Ranskan tasavallan nimeämää varajäsentä,
- kaksi Italian tasavallan nimeämää varajäsentä,
- kaksi Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan nimeämää varajäsentä,
- yhden Espanjan kuningaskunnan ja Portugalin tasavallan yhteisellä sopimuksella nimeämän varajäsenen,
- yhden Belgian kuningaskunnan, Luxemburgin suurherttuakunnan ja Alankomaiden kuningaskunnan yhteisellä sopimuksella nimeämän varajäsenen,
- yhden Tanskan kuningaskunnan, Hollannin tasavallan ja Irlannin yhteisellä sopimuksella nimeämän varajäsenen,
- yhden Itävallan tasavallan, Suomen tasavallan ja Ruotsin kuningaskunnan yhteisellä sopimuksella nimeämän varajäsenen,
- kolme Tšekin tasavallan, Viron tasavallan, Kyproksen tasavallan, Latvian tasavallan, Liettuan tasavallan, Unkarin tasavallan, Maltan tasavallan, Puolan tasavallan, Slovenian tasavallan ja Slovakian tasavallan yhteisellä sopimuksella nimeämää varajäsentä,
- yhden komission nimeämän varajäsenen."

LISÄTÄÄN 11 ARTIKLAN 2 KOHTAAN NELJÄS ALAKOHTA SEURAAVASTI

"Hallintoneuvosto valitsee jäsenistöönensä kuusi äänioikeutta vailla olevaa asiantuntijaa: kolme näistä jäseniksi ja kolme varajäseniksi."

12 ARTIKLAN 2 KOHTA

"2. Jollei tässä perussäännössä toisin määrätä, hallintoneuvoston päätökset tehdään vähintään sen äänioikeutettujen jäsenten, jotka edustavat vähintään 50:tä prosenttia merkitystä pääomasta, yhden kolmasosan enemmistöllä. Määräenemmistön edellytyksenä on 18 puoltavaa ääntä ja 68 prosenttia merkitystä pääomasta. Hallintoneuvoston päätösvaltaisuuden edellytyksenä olevasta jäsenmäärästä määrätään pankin työjärjestyksessä."

13 ARTIKLAN 1 KOHDAN ENSIMMÄINEN ALAKOHTA

"1. Hallituksen muodostavat puheenjohtaja ja kahdeksan varapuheenjohtajaa, jotka valtuusto nimittää kuudeksi vuodeksi kerrallaan hallintoneuvoston ehdotuksesta. Sama jäsen voidaan nimetä uudeksi toimikaudeksi."

TOINEN OSA

SIIRTYMÄMÄÄRÄYKSET

2 artikla

Espanjan kuningaskunta maksaa 309 686 775 euroa osuutena pääomasta, joka on maksettu sille merkityn pääoman korotukseksi. Tämä osuus maksetaan kahdeksana samansuuruisena eränä, jotka erääntyvät 30.9.2004, 30.9.2005, 30.9.2006, 31.3.2007, 30.9.2007, 31.3.2008, 30.9.2008 ja 31.3.2009¹.

Espanjan kuningaskunta osallistuu kahdeksalla samansuuruisella, edellä tarkoitettuina eräpäivinä erääntyvällä erällä rahastojen ja rahastoja vastaavien varausten kartuttamiseen, sekä rahastoihin ja varauksiin, jotka käsittelevät tuloslaskelman, sellaisena kuin se oli vahvistettu liittymistä edeltävän kuukauden lopussa pankin hyväksytyssä taseessa, vielä maksettavien määrien maksamiseen summalla

¹ Päivämäärät perustuvat olettamukseen, että uusien jäsenvaltioiden tosiasiallinen liittyminen tapahtuu viimeistään kaksi kuukautta ennen 30 päivää syyskuuta 2004.

la, joka vastaa 4,1292 prosenttia rahastoista ja varauksista.

3 artikla

Uudet jäsenvaltiot maksavat liittymispäivästä alkaen seuraavat summat, jotka vastaavat niiden osuutta merkittyä pääomaa varten maksetusta pääomasta perussäännön 4 artiklassa määritellyn mukaisesti¹.

Puola	EUR 181 751 525
Tšekin tasavalta	EUR 60 629 500
Unkari	EUR 56 079 150
Slovakia	EUR 20 424 475
Slovenia	EUR 18 971 450
Liettua	EUR 12 542 600
Kypros	EUR 9 037 350
Latvia	EUR 7 809 625
Viro	EUR 5 758 600
Malta	EUR 3 692 450

Nämä osuudet maksetaan kahdeksana samansuuruisena eränä, jotka erääntyvät 30.9.2004, 30.9.2005, 30.9.2006, 31.3.2007, 30.9.2007, 31.3.2008, 30.9.2008 ja 31.3.2009².

4 artikla

Uudet jäsenvaltiot osallistuvat kahdeksalla samansuuruisella, 3 artiklassa määrättyinä eräpäivinä erääntyvällä erällä rahastojen ja rahastoja vastaavien varausten kartuttamiseen sekä rahastoihin ja varauksiin, jotka kattavat tuloslaskelman, sellaisena kuin se oli vahvistettu liittymistä edeltävän kuukauden

¹ Luvut ovat viitteellisiä ja perustuvat Eurostatin julkaisemiin vuoden 2002 ennusteisiin (uusi Cronos).

² Päivämäärät perustuvat oletukseen, että uusien jäsenvaltioiden tosiasiallinen liittyminen tapahtuu viimeistään kaksi kuukautta ennen 30 päivää syyskuuta 2004.

lopussa pankin hyväksytyssä taseessa, vielä maksettavien määrien maksamiseen seuraavien rahastoihin ja varauksiin maksettavia määriä vastaavin prosentuaalisin osuuksin¹:

Puola	2,4234 %
Tšekin tasavalta	0,8084 %
Unkari	0,7477 %
Slovakia	0,2723 %
Slovenia	0,2530 %
Liettua	0,1672 %
Kypros	0,1205 %
Latvia	0,1041 %
Viro	0,0768 %
Malta	0,0492 %

5 artikla

Espanjan kuningaskunta ja uudet jäsenvaltiot maksavat tämän pöytäkirjan 2, 3 ja 4 artiklassa määrätyn pääoman ja mainituissa artikloissa määrättyt maksut euroina, jollei valtuuston yksimielisesti päättämästä poikkeuksesta muuta johdu.

6 artikla

1. Liittymisajankohtana valtuusto nimittää jokaiselle uudelle jäsenvaltiolle hallintoneuvoston jäsenen ja varajäsenet perussäännön 11 artiklan 2 kohdassa esitetyn mukaisesti.

2. Näin nimitettyjen hallintoneuvoston jäsenten ja varajäsenten toimikausi päättyy sellaisen pankin valtuuston vuosikokouksen päättyessä, jossa käsitellään varainhoitovuoden 2007 vuosikertomus.

3. Liittymisajankohtana hallintoneuvosto valitsee asiantuntijajäsenet ja asiantuntijavarajäsenet.

¹ Ilmoitetut luvut ovat viitteellisiä ja perustuvat Eurostatin julkaisemiin vuoden 2002 ennusteisiin (uusi Cronos).

PÖYTÄKIRJA N:o 2**TŠEKin TERÄSTEOLLISUUDEN RAKENNEUUDISTUKSESTA**

1. Sen estämättä, mitä EY:n perustamissopimuksen 87 ja 88 artiklassa määrätään, Tšekin tasavallan Tšekin terästeollisuuden tiettyjen osien rakenneuudistukseen vuosina 1997–2003 myöntämää valtion tukea pidetään yhteismarkkinoille soveltuvana edellyttäen, että:

— Euroopan yhteisöjen ja niiden jäsenvaltioiden sekä Tšekin tasavallan välisestä assosioinnista tehdyn Eurooppa-sopimuksen¹ Euroopan hiili- ja teräsyhteisön (EHTY) perustamissopimuksen soveltamisalaan kuuluvista tuotteista tehdyssä pöytäkirjassa N:o 2 olevan 8 artiklan 4 kohdassa vahvistettua määräaika on pidennetty liittymispäivään saakka,

— rakenneuudistussuunnitelmassa vahvistettuja ehtoja, joiden perusteella edellä mainitun pöytäkirjan voimassaoloa pidennettiin, noudatetaan vuosien 2002–2006 ajan,

— tässä pöytäkirjassa esitetyt edellytykset täyttyvät, ja

— Tšekin terästeollisuudelle ei makseta rakenneuudistukseen tarkoitettua valtion tukea liittymispäivän jälkeen.

2. Liitteessä 1 lueteltujen yhtiöiden yksittäisissä liiketoimintasuunnitelmissa esitetty ja tässä pöytäkirjassa esitettyjen edellytyksien mukainen Tšekin teräsalan rakenneuudistus saatetaan päätökseen viimeistään 31 päivänä joulukuuta 2006, jäljempänä 'rakenneuudistuskauden loppu'.

3. Ainoastaan liitteessä 1 luetelluille yhtiöille, jäljempänä 'tukea saavat yhtiöt', voidaan myöntää valtion tukea Tšekin teräsalan rakenneuudistusohjelman puitteissa.

4. Tukea saava yhtiö ei saa:

a) siirtää edelleen sille myönnettystä valtion tukea, jos kyseinen yhtiö sulautetaan johonkin liitteeseen 1 sisältymättömään yhtiöön;

b) ottaa haltuunsa sellaisten liitteeseen 1 sisältymättömien yhtiöiden varoja, jotka asetetaan konkurssiin 31 päivänä joulukuuta 2006 päättyvänä ajanjaksona.

5. Tukea saavien yhtiöiden mahdollisessa myöhemmässä yksityistämisessä on noudatettava tässä pöytäkirjassa määritettyjä elin-kelpoisuutta, valtion tukea ja kapasiteetin vähentämistä koskevia edellytyksiä ja periaatteita.

6. Tukea saaville yhtiöille myönnettävän rakenneuudistustuen kokonaismäärä määritetään hyväksytyssä Tšekin terästeollisuuden rakenneuudistussuunnitelmassa ja yksittäisissä neuvoston hyväksymissä liiketoimintasuunnitelmissa määrättyjen perusteiden nojalla. Ajanjaksona 1997–2003 maksettava tuki saa kuitenkin olla korkeintaan 14 147 425 201 CZK:aa. Tästä kokonaismäärästä Nová Huť saa enintään 5 700 075 201 CZK:aa, Vítkovice Steel enintään 8 155 350 000 CZK:aa ja Válcovny Plechu Frýdek Místek enintään 292 000 000 CZK:aa riippuen hyväksytyssä rakenneuudistussuunnitelmassa vahvistetuista vaatimuksista. Tuki myönnetään vain yhden kerran. Tšekin tasavalta ei saa myöntää muuta valtion tukea Tšekin terästeollisuuden rakenneuudistukseen.

7. Tšekin tasavalta vähentää valmiita tuotteita koskevaa nettokapasiteettia 590 000 tonnilla ajanjaksolla 1997–2006.

Kapasiteetin vähentämisen ainoana mitausperusteena käytetään tuotantolaitosten pysyvää sulkemista hävittämällä ne fyysisesti

¹ EYVL L 360, 31.12.1994, s. 2.

niin, ettei niitä voida enää ottaa uudelleen käyttöön. Teräsyhtiön asettamista konkurssiin ei katsota kapasiteetin vähentämiseksi.

Edellä esitetty nettokapasiteetin vähentäminen yhdessä rakenneuudistusohjelmissa tarpeellisiksi katsottujen muiden kapasiteetin vähennysten kanssa saatetaan päätökseen liitteessä 2 olevan aikataulun mukaisesti.

8. Tšekin tasavalta poistaa kaupan esteet hiilimarkkinoilta yhteisön säännösten mukaisesti liittymiseen mennessä, mikä mahdollistaa Tšekin teräsyhtiöille hiilen saannin kansainvälisten markkinoiden hinnoin.

9. Tukea saavan Nová Hut' -yhtiön liiketoimintasuunnitelma on pantava täytäntöön. Erityisesti:

a) Vysoké Pece Ostravan tehdas liitetään Nová Hut'in organisaatioon hankkimalla siihen täysi omistusoikeus. Tälle sulautumiselle asetetaan tavoitepäivämäärä ja nimetään sen täytäntöönpanosta vastaava taho;

b) rakenneuudistuspyrkimyksissä keskitytään seuraaviin seikkoihin:

— Nová Hut' ia kehitetään tuotantokeskeisestä markkinointikeskeiseksi ja sen liikkeenjohtoa tehostetaan, mukaan lukien avoimuuden parantaminen kulujen osalta,

— Nová Hut' tarkistaa tuotevalikoimaansa ja siirtyy korkeamman lisäarvon markkina-lohkoille,

— Nová Hut' tekee tarvittavat investoinnit valmiiden tuotteiden laadun parantamiseksi lyhyellä aikavälillä;

c) työvoiman rakenneuudistus pannaan täytäntöön; EU:n terästeollisuuden tuotantoryhmien tuottavuuden tasoja vastaaviin tuottavuuden tasoihin on päästävä 31 päivään joulukuuta 2006 mennessä asianomaisten tuke saavien yhtiöiden konsolidoitujen lukujen perusteella;

d) liittymisajankohtaan mennessä saavutetaan ympäristönsuojelua koskevan asian-

omaisen yhteisön säännösten mukainen tila, mukaan lukien liiketoimintasuunnitelmassa selvitetty tarvittavat investoinnit. Liiketoimintasuunnitelman mukaisesti tehdään myös tarvittavat tulevat pilaantumisen yhtenäistettyyn ehkäisemiseen ja vähentämiseen liittyvät investoinnit, jotta varmistetaan ympäristön pilaantumisen ehkäisemisen ja vähentämisen yhtenäistämiseksi annetun direktiivin 96/61/EY¹ noudattaminen 1 päivään marraskuuta 2007 mennessä.

10. Tukea saavan Vítkovice Steel -yhtiön liiketoimintasuunnitelma pannaan täytäntöön. Erityisesti:

a) Duon tehtaat suljetaan pysyvästi viimeistään 31 päivänä joulukuuta 2006. Jos strateginen investoija ostaa yhtiön, ostosopimuksen ehtona on oltava tämä sulkeminen kyseeseen päivämäärään mennessä;

b) rakenneuudistuspyrkimyksissä keskitytään seuraaviin seikkoihin:

— suoramyynnin lisääminen ja suuremman huomion keskittäminen kustannusten vähentämiseen, jotka ovat olennaisia seikkoja liikkeenjohton tehostamiseksi,

— mukautuminen kysyntään markkinoilla ja siirtyminen korkeamman lisäarvon tuotteisiin,

— vuodelle 2004 suunnitellun sekundäärisen teräksenvalmistusprosessiin investoinnin aikaistaminen vuonna 2003 toteutettavaksi, jotta yhtiö voisi kilpailla pikemminkin laadulla kuin hinnoilla;

c) liittymisajankohtaan mennessä saavutetaan ympäristönsuojelua koskevan asianomaisen yhteisön säännösten mukainen tila, mukaan lukien liiketoimintasuunnitelmassa selvitetty tarvittavat investoinnit, joihin sisältyvät tarvittavat tulevat pilaantumisen ehkäisemisen ja vähentämisen yhtenäistämiseen liittyvät investoinnit.

¹ EYVL L 257, 10.10.1996, s. 26.

11. Tukea saavan Válcovny Plechu Frýdek Místek (VPFM) -yhtiön liiketoimintasuunnitelma pannaan täytäntöön. Erityisesti:

a) kuumavalssaustehtaat 1 ja 2 suljetaan pysyvästi vuoden 2004 loppuun mennessä;

b) rakenneuudistuspyrkimyksissä keskitytään seuraaviin seikkoihin:

— tehdään tarvittavat investoinnit valmiiden tuotteiden laadun parantamiseksi lyhyellä aikavälillä,

— annetaan etusija keskeisiksi todettujen tulosta parantavien toimien täytäntöönpanolle (mukaan lukien työvoiman rakenneuudistus, kustannusten vähentäminen, tehokkuuden parantaminen ja jakelun uudistaminen).

12. Yleisten rakenneuudistussuunnitelmien ja yksittäisiin suunnitelmiin myöhemmin tehtävien muutosten on oltava komission ja tarvittaessa neuvoston hyväksymiä.

13. Rakenneuudistuksen toteuttaminen tapahtuu täysin avoimesti ja terveiden markkinatalousperiaatteiden mukaisesti.

14. Komissio ja neuvosto seuraavat tiiviisti rakenneuudistuksen toteuttamista ja tässä pöytäkirjassa mainittujen, elinkelpoisuutta, valtion tukea ja kapasiteetin vähentämistä ennen liittymistä ja sen jälkeen koskevien edellytysten täyttymistä rakenneuudistuskauden loppuun 15–18 kohdan mukaisesti. Tätä varten komissio antaa neuvostolle kertomuksen.

15. Komissio ja neuvosto seuraavat liitteessä 3 esitettyjä rakenneuudistuksen vertailutasoja.

16. Seurantaan kuuluu vuosina 2003, 2004, 2005 ja 2006 suoritettava riippumaton arviointi. Komission elinkelpoisuustesti on tärkeä osa varmistettaessa, että elinkelpoisuus saavutetaan.

17. Tšekin tasavalta toimii täysimääräisesti yhteistyössä kaikissa seurantaan liittyvissä järjestelyissä. Erityisesti:

— Tšekin tasavalta antaa komissiolle tukea saavien yhtiöiden rakenneuudistusta koskevan puolivuotisselvityksen viimeistään kukin vuoden 15 päivänä maaliskuuta ja 15 päivänä syyskuuta rakenneuudistuskauden loppuun saakka,

— ensimmäinen selvitys annetaan komissiolle 15 päivään maaliskuuta 2003 mennessä ja viimeinen selvitys 15 päivään maaliskuuta 2007 mennessä, jollei komissio toisin päättä,

— selvityksiin sisältyvät kaikki tarvittavat tiedot rakenneuudistusprosessin sekä kapasiteetin vähentämisen ja käytön seuraamiseksi ja niissä on oltava riittävät rahoitustiedot, jotta voidaan arvioida, ovatko tässä pöytäkirjassa esitetyt edellytykset ja vaatimukset täyttyneet. Selvityksissä on oltava ainakin liitteessä 4 tarkoitetut tiedot. Komissio varaa itselleen oikeuden muuttaa liitettä 4 seurantaprosessin aikana saamiensa kokemusten pohjalta. Liitteessä 1 lueteltujen yhtiöiden yksittäisten liiketoimintakertomusten lisäksi on esitettävä selvitys myös Tšekin teräsalan yleistilanteesta, mukaan lukien viimeaikainen makrotaloudellinen kehitys,

— Tšekin tasavalta velvoittaa tukea saavat yhtiöt antamaan kaikki asiaankuuluvat tiedot, joita voidaan muissa olosuhteissa pitää luottamuksellisina. Esittäessään kertomuksensa neuvostolle komissio varmistaa, ettei yhtiökohtaisia luottamuksellisia tietoja ilmaista.

18. Komissio voi milloin tahansa päättää valtuuttaa riippumattoman asiantuntijan arvioimaan seurannan tulokset, tekemään tarvittavat tutkimukset ja antamaan selvityksen komissiolle ja neuvostolle.

19. Jos komissio toteaa 16 kohdassa tarkoitettujen selvitysten perusteella, että niistä rahoitustiedoista, joista elinkelpoisuusarviointi on tehty, on esiintynyt merkittäviä poikkeamia, se voi velvoittaa Tšekin tasavallan toteuttamaan aiheelliset toimenpiteet kyseessä olevien tukea saavien yhtiöiden rakenneuudistustoimenpiteiden tehostamiseksi.

20. Jos seurannassa osoittautuu, että:

a) tässä pöytäkirjassa esitetyt siirtymäjärjestelyjä koskevat edellytykset eivät ole täyttyneet, tai että

b) sitoumukset, jotka on vahvistettu pidentäessä ajanjaksoa, jonka aikana Tšekin tasavalta voi poikkeuksellisesti myöntää valtion tukea terästeollisuutensa rakenneuudistukseen Eurooppa-sopimuksen¹ mukaisesti, eivät ole täyttyneet, tai että

c) Tšekin tasavalta on myöntänyt rakenneuudistuskautena ylimääräistä soveltumatonta valtion tukea terästeollisuudelle ja erityisesti tukea saaville yhtiöille,

tässä pöytäkirjassa esitetyillä siirtymäjärjestelyillä ei ole vaikutusta.

Komissio toteuttaa aiheelliset toimet, joilla vaaditaan asianomaisia yhtiöitä maksamaan takaisin tuet, jotka on myönnetty tässä pöytäkirjassa vahvistettuja edellytyksiä rikkoen.

¹ EYVL L 360, 31.12.1994, s. 2.

Liite 1

Yhtiöt, jotka saavat valtion tukea Tšekin tasavallan teräsalan rakenneuudistusohjelman puitteissa

NOVÁ HUŤ, a.s.
Vratimovská 689
707 02 Ostrava-Kunčice
Tšekin tasavalta

VÁLCOVNY PLECHU, a.s.
Křižíkova 1377
Frýdek — Místek
Tšekin tasavalta

VÍTKOVICE STEEL, a.s.
Ruská 2887/101
706 02 Ostrava — Vítkovice
Tšekin tasavalta

Liite 2

Kapasiteetin muutoksia (vähennyksiä ja lisäyksiä) koskeva aikataulu¹

Yhtiö	Laitos	Kapasiteetin muutos (tonnia/vuosi)	Tuotannon muutos, pvm	Pysyvä sulkeminen, pvm
Poldi Hütte	Valssaamot V1-V8	-120 000	01.08.1999	31.05.2000
VPFM	Kuumavalssaamot 1 ja 2	-70 000	31.12.2004	31.12.2005
Vítkovice Steel	Parivalssaamo	-130 000	30.06.2006	31.12.2006
Nová Hut'	Karkeavalssaamo – HCC	-600 000	31.08.2006	31.12.2006
Nová Hut'	Muototankovalssaamo	+330 000	01.01.2007	-
	Nettokapasiteetin muutos	-590 000		

¹ Kapasiteetin vähennysten olisi oltava pysyviä komission päätöksessä N:o 3010/91/EHTY (EYVL L 286, 16.10.1991, s. 20) määritellyn mukaisesti.

Liite 3

Rakennemuutoksen vertailutasot ja seuranta

1. Elinkelpoisuus

Komission soveltamat erityiset kirjanpitosäännöt huomioon ottaen kunkin tukea saavan yhtiön on saavutettava vuotuisen liiketoiminnan bruttotuoton tietty vähimmäistaso (10 prosenttia integroimattomien teräsyritysten ja 13,5 prosenttia integroitujen terästehtaiden osalta) sekä saatava omalle pääomalle tuotto, joka on vähintään 1,5 % liikevaihdosta, 31 päivään joulukuuta 2006 mennessä. Tämä tarkistetaan vuosina 2003–2006 vuosittain toteutettavassa riippumattomassa arvioinnissa, josta määrätään pöytäkirjan 16 kohdassa.

2. Tuottavuus

EU:n terästeollisuuden verrattavissa oleva kokonaistuottavuuden taso on saavutettava asteittain 31 päivään joulukuuta 2006 mennessä. Tämä tarkistetaan vuosina 2003–2006 vuosittain toteutettavassa riippumattomassa arvioinnissa, josta määrätään pöytäkirjan 16 kohdassa.

3. Kustannusten vähentäminen

Kustannusten vähentämiseen on kiinnitettävä erityistä huomiota eräänä elinkelpoisuuden keskeisenä osatekijänä. Kustannusten vähentäminen on toteutettava täysimääräisesti tukea saavien yhtiöiden liiketoimintasuunnitelmien mukaisesti.

Liite 4

Ohjeellinen luettelo tietoja koskevista vaatimuksista

1. Tuotanto ja vaikutukset markkinoihin
 - raakateräksen, puolivalmiiden ja valmiiden tuotteiden kuukausittainen tuotanto luokittain sekä tuotevalikoimien mukaan,
 - myydyt tuotteet, mukaan lukien määrät, hinnat ja markkinat; erittely tuotevalikoimien mukaan.
2. Investoinnit
 - yksityiskohtaiset tiedot toteutetuista investoinneista,
 - loppuun saattamisen päivämäärä,
 - investointien kustannukset, rahoituslähteet ja mahdollisen asiaan liittyvän tuen määrä,
 - mahdollinen tuen maksamisen päivämäärä.
3. Työvoiman vähentäminen
 - työpaikkojen menetyksen lukumäärä ja ajankohta,
 - työllisyyden kehittyminen tukea saavissa yhtiöissä (suora ja epäsuora työllisyys eroteltuina toisistaan)
4. Kapasiteetti (Tšekin tasavallan koko teräsalan osalta)
 - lopetettavan kapasiteetin MPP:nä (MPP on suurin mahdollinen vuosituotanto, joka voidaan saavuttaa tavanomaisissa toimintaolosuhteissa) ilmaistun tuotannon päättymisen päivämäärä tai suunniteltu päivämäärä, ja kuvaus kyseisestä kapasiteetista,
 - kyseessä olevan laitoksen purkamisen, sellaisena kuin se on määriteltynä tiedoista, joita teräsyriyksen on toimitettava investoinneistaan tehdyssä komission päätöksessä N:o 3010/91/EHTY¹, päivämäärä (tai suunniteltu päivämäärä) ja yksityiskohtaiset tiedot kyseisestä purkamisesta,
 - uuden kapasiteetin käyttöönottopäivämäärä (tai suunniteltu päivämäärä) ja kuvaus kyseisestä kapasiteetista,
 - raakateräksen ja valmiiden tuotteiden kokonaiskapasiteetin kehittyminen Tšekin tasavallassa luokittain.
5. Kustannukset
 - kustannusten erittely ja niiden historiallinen ja tuleva kehitys erityisesti työvoimakustannussäästöjen, energiankulutuksen, raaka-ainekustannussäästöjen, liitännäistekijöiden ja ulkopuolisten palvelujen vähentämisen osalta.
6. Taloudellinen suorituskyky
 - valittujen keskeisten rahoituksen tunnuslukujen kehittyminen sen varmistamiseksi, että elinkelpoisuuteen pyrittäessä edistytään (rahoitustulos ja rahoituksen tunnusluvut on esitettävä muodossa, joka mahdollistaa vertailun yhtiön rahoituksen rakenneuudistusta koskevan suunnitelman kanssa ja niihin on sisällyttävä komission elinkelpoisuustesti),
 - rahoituskustannusten taso,

¹ EYVL L 286, 16.10.1991, s. 20.

— myönnetyn tuen yksityiskohdat ja ajankohta,

— jo myönnetyn tuen maksamista koskevat yksityiskohdat ja maksamisen ajankohta,

— mahdollisten uusien lainojen ehdot (lähteestä riippumatta).

7. Yksityistäminen

— myyntihinta ja olemassa olevien vastuiden käsittely,

— myyntivoiton käyttö,

— myyntipäivämäärä,

— yhtiön taloudellinen tilanne myyntiajankohtana,

— yhtiön/varojen arvo myyntiajankohtana ja arvonnäilyksessä käytetty menetelmä.

8. Sellaisen uuden yhtiön tai sellaisten uusien tehtaiden perustaminen, joihin liittyy kapasiteetin lisääminen

— kukin yksityisen ja julkisen sektorin osallistuja,

— rahoituslähteet uuden yhtiön tai uusien tehtaiden perustamiseksi,

— yksityisten ja julkisten sidosryhmien osallistumisen ehdot ja edellytykset,

— uuden yhtiön hallintorakenne.

PÖYTÄKIRJA N:o 3

ISON-BRITANNIAN JA POHJOIS-IRLANNIN YHDISTYNEEN KUNINGASKUNNAN SUVERENITEETTIIN KUULUVISTA ALUEISTA KYPROKSESSA

KORKEAT SOPIMUSPUOLET, JOTKA

PALAUTTAVAT MIELEEN, että Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan liittymistä Euroopan yhteisöihin koskevan sopimuksen päätöksiin liitetyn, Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan suvereniteettiin kuuluvia tukikohta-alueita Kyproksessa koskevan yhteisen julistuksen mukaan Euroopan yhteisön ja Yhdistyneen kuningaskunnan suvereniteettiin kuuluvien tukikohta-alueiden välisissä suhteissa sovellettava järjestely vahvistetaan kyseisen yhteisön ja Kyproksen tasavallan kesken sopimuksella sovittavalla tavalla,

OTTAVAT HUOMIOON Kyproksen tasavallan perustamissopimuksen määräykset Yhdistyneen kuningaskunnan suvereniteettiin kuuluvista tukikohta-alueista ja 16 päivänä elokuuta 1960 päivätyn, siihen liitetyn noottien vaihdon,

PANEVAT MERKILLE Yhdistyneen kuningaskunnan hallituksen ja Kyproksen tasavallan hallituksen välisen, 16 päivänä elokuuta 1960 päivätyn noottien vaihdon Yhdistyneen kuningaskunnan suvereniteettiin kuuluvien alueiden hallinnosta ja siihen liitetyn Yhdistyneen kuningaskunnan hallituksen julistuksen, jonka mukaan yksi päätavoitteista, johon on pyrittävä, on suojella Yhdistyneen kuningaskunnan suvereniteettiin kuuluvilla tukikohta-alueilla asuvien tai työskentelevien henkilöiden etuja, ja katsovat tämän osalta, että asianomaisille henkilöille olisi annettava mahdollisuuksien mukaan sama kohtelu kuin niille, jotka asuvat tai työskentelevät Kyproksen tasavallan alueella,

PANEVAT LISÄKSI MERKILLE Kyproksen tasavallan perustamissopimuksen

määräykset Yhdistyneen kuningaskunnan suvereniteettiin kuuluvien tukikohta-alueiden ja Kyproksen tasavallan välisistä tullijärjestelyistä ja erityisesti kyseisen sopimuksen liitteen F määräykset;

PANEVAT MERKILLE MYÖS Yhdistyneen kuningaskunnan sitoumuksen, jonka mukaan se ei perusta tulliasemia tai muita rajaesteitä suvereniteettiinsa kuuluvien tukikohta-alueiden ja Kyproksen tasavallan välille, ja Kyproksen tasavallan perustamissopimuksen nojalla tehdyn järjestelyn, jonka mukaan Kyproksen tasavallan viranomaiset huolehtivat Yhdistyneen kuningaskunnan suvereniteettiin kuuluvilla tukikohta-alueilla lukuisista julkisista palveluista, mukaan lukien maatalouden, tullien ja verotuksen alat,

VAHVISTAVAT, että Kyproksen tasavallan liittyminen Euroopan unioniin ei saisi vaikuttaa Kyproksen tasavallan perustamissopimuksen osapuolten oikeuksiin ja velvoitteisiin, ja

TOTEAVAT, että näin ollen Euroopan yhteisön perustamissopimuksen ja siihen liittyvän EY:n oikeuden eräitä määräyksiä on tarpeen soveltaa Yhdistyneen kuningaskunnan suvereniteettiin kuuluviin tukikohta-alueisiin ja että on tarve sopia erityisestä järjestelystä kyseisten määräysten täytäntöönpanemiseksi Yhdistyneen kuningaskunnan suvereniteettiin kuuluvilla tukikohta-alueilla,

OVAT SOPINEET SEURAAVISTA MÄÄRÄYKSISTÄ:

1 artikla

Korvataan Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 299 artiklan 6 kohdan b alakohta seuraavasti:

"b) Tätä sopimusta ei sovelleta Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan suvereniteettiin kuuluviin Akrotirin ja Dhekelian tukikohta-alueisiin Kyproksessa, paitsi siltä osin kuin on tarpeen Tšekin tasavallan, Viron tasavallan, Kyproksen tasavallan, Latvian tasavallan, Liettuan tasavallan, Unkarin tasavallan, Maltan tasavallan, Puolan tasavallan, Slovenian tasavallan ja Slovakian tasavallan liittymisehdoista Euroopan unioniin tehtyyn asiakirjaan liittyessä, Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan suvereniteettiin kuuluvia tukikohta-alueita Kyproksessa koskevassa pöytäkirjassa tarkoitetun järjestelyn täytäntöönpanon varmistamiseksi ja kyseisen pöytäkirjan ehtojen mukaisesti."

2 artikla

1. Yhdistyneen kuningaskunnan suvereniteettiin kuuluvat tukikohta-alueet otetaan osaksi yhteisön tullialuetta ja tätä varten tämän pöytäkirjan liitteen I osassa lueteltuja tullipolitiikkaa ja yhteistä kauppapolitiikkaa koskevia säädöksiä sovelletaan Yhdistyneen kuningaskunnan suvereniteettiin kuuluviin tukikohta-alueisiin ottaen huomioon niihin liitteessä tehdyt muutokset.

2. Tämän pöytäkirjan liitteen II osassa lueteltuja, liikevaihtoveroja, valmisteveroja ja välillisen verotuksen muita muotoja koskevia säädöksiä sovelletaan Yhdistyneen kuningaskunnan suvereniteettiin kuuluviin tukikohta-alueisiin ottaen huomioon niihin liitteessä tehdyt muutokset ja Tšekin tasavallan, Viron tasavallan, Kyproksen tasavallan, Latvian tasavallan, Liettuan tasavallan, Unkarin tasavallan, Maltan tasavallan, Puolan tasavallan, Slovenian tasavallan ja Slovakian tasavallan liittymisehdoista Euroopan unioniin tehdyssä asiakirjassa tarkoitetut Kyproksen tasavaltaan sovellettavat asiaa koskevat määräykset.

3. Tämän pöytäkirjan liitteen III osassa lueteltuja säädöksiä muutetaan liitteen mukaisesti, jotta Yhdistynyt kuningaskunta voisi säilyttää sen asevoimien ja niiden yhteydessä toimivan henkilöstön huoltotarvikkeisiin so-

vellettavat, Kyproksen tasavallan perustamissopimuksessa myönnettyt tulleja ja veroja koskevat huojennukset ja vapautukset.

3 artikla

Seuraavaa perustamissopimusta ja siihen liittyviä määräyksiä sovelletaan Yhdistyneen kuningaskunnan suvereniteettiin kuuluviin tukikohta-alueisiin:

a) Euroopan yhteisön perustamissopimuksen kolmannen osan II osasto maataloudesta ja sen perusteella annetut säännökset;

b) Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 152 artiklan 4 kohdan b alakohdan nojalla toteutetut toimenpiteet.

4 artikla

Henkilöitä, jotka asuvat tai työskentelevät Yhdistyneen kuningaskunnan suvereniteettiin kuuluvilla tukikohta-alueilla ja jotka Kyproksen tasavallan perustamissopimuksen ja siihen liitetyn, 16 päivänä elokuuta 1960 päivätyn noottien vaihdon nojalla tehdyn järjestelyn mukaan kuuluvat Kyproksen tasavallan sosiaaliturvalainsäädännön piiriin, kohdellaan sosiaaliturvajärjestelmien soveltamisesta yhteisön alueella liikkuviin palkattuihin työntekijöihin, itsenäisiin ammatinharjoittajiin ja heidän perheenjäseniinsä 14 päivänä kesäkuuta 1971 annettua neuvoston asetusta (ETY) N:o 1408/71¹ sovellettaessa ikään kuin he asuisivat tai työskentelisivät Kyproksen tasavallan alueella.

5 artikla

1. Kyproksen tasavallan ei tarvitse tarkastaa henkilöitä, jotka ylittävät Kyproksen tasavallan ja Yhdistyneen kuningaskunnan suvereniteettiin kuuluvien tukikohta-alueiden välisen maa- ja merirajan, ja ulkorajojen ylittämistä koskevia yhteisön rajoituksia ei sovelleta kyseisten henkilöiden osalta.

¹ EYVL L 149, 5.7.1971, s. 2.

2. Yhdistynyt kuningaskunta tarkastaa sen suvereniteettiin kuuluvien tukikohta-alueiden ulkorajat ylittävät henkilöt tämän pöytäkirjan liitteen IV osassa tarkoitettujen sitoumusten mukaisesti.

6 artikla

Neuvosto voi yksimielisesti komission ehdotuksesta tämän pöytäkirjan tavoitteiden tosiasiallisen täytäntöönpanon varmistamiseksi muuttaa 2–5 artiklaa, liite mukaan lukien, tai soveltaa Euroopan yhteisön perustamissopimuksen ja siihen liittyvän yhteisön lainsäädännön muita määräyksiä Yhdistyneen kuningaskunnan suvereniteettiin kuuluviin tukikohta-alueisiin vahvistamiensa ehtojen ja edellytysten mukaisesti. Komissio kuulee ennen ehdotuksen antamista Yhdistynyttä kuningaskuntaa ja Kyproksen tasavaltaa.

7 artikla

1. Jollei 2 kohdasta muuta johdu, Yhdistynyt kuningaskunta vastaa tämän pöytäkirjan täytäntöönpanosta suvereniteettiinsa kuuluvilla tukikohta-alueilla. Erityisesti:

a) Yhdistynyt kuningaskunta vastaa tässä pöytäkirjassa tarkoitettujen, tulleja, välillistä verotusta ja yhteistä kauppapolitiikkaa koskevien yhteisön toimenpiteiden soveltamisesta tavaroihin, jotka tuodaan Kyproksen saarelle tai viedään sieltä Yhdistyneen kuningaskunnan suvereniteettiin kuuluvilla tukikohta-alueilla sijaitsevan sataman tai lentoaseman kautta;

b) tavaroille, jotka Yhdistyneen kuningaskunnan asevoimat tuovat Kyproksen saarelle tai vievät sieltä Kyproksen tasavallassa sijaitsevan sataman tai lentoaseman kautta, voidaan suorittaa tullitarkastus Yhdistyneen kuningaskunnan suvereniteettiin kuuluvilla tukikohta-alueilla;

c) Yhdistynyt kuningaskunta vastaa sellaisten lisenssien, lupien tai todistusten myöntämisestä, jotka sovellettavan yhteisön toimen-

piteen nojalla vaaditaan tavaroilta, jotka Yhdistyneen kuningaskunnan asevoimat tuovat Kyproksen saarelle tai vievät sieltä.

2. Kyproksen tasavalta vastaa niiden yhteisön varojen hallinnosta ja niihin liittyvistä maksusuorituksista, joihin henkilöt Yhdistyneen kuningaskunnan suvereniteettiin kuuluvilla tukikohta-alueilla voivat olla oikeutettuja sen nojalla, että yhteistä maatalouspolitiikkaa sovelletaan tämän pöytäkirjan 3 artiklan mukaisesti Yhdistyneen kuningaskunnan suvereniteettiin kuuluviin tukikohta-alueisiin, ja Kyproksen tasavalta vastaa komissiolle kyseisistä kustannuksista.

3. Yhdistynyt kuningaskunta voi siirtää Kyproksen tasavallan toimivaltaisille viranomaisille Kyproksen tasavallan perustamissopimuksen nojalla tehdyn järjestelyn mukaisesti jäsenvaltiolle kuuluvien tehtävien hoitamisen edellä 2–5 artiklassa tarkoitettulla määräyksellä tai sen mukaisesti, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 1 ja 2 kohdan soveltamista.

4. Yhdistynyt kuningaskunta ja Kyproksen tasavalta varmistavat yhteistyössä tämän pöytäkirjan tosiasiallisen täytäntöönpanon Yhdistyneen kuningaskunnan suvereniteettiin kuuluvilla tukikohta-alueilla ja tekevät tarvittaessa muita järjestelyjä edellä 2–5 artiklassa tarkoitettujen määräysten täytäntöönpanon siirtämiseksi. Näistä järjestelyistä toimitetaan jäljennös komissiolle.

8 artikla

Tässä pöytäkirjassa vahvistetun järjestelyn tarkoituksena on yksinomaan säännellä Ison-Britannian suvereniteettiin kuuluvien tukikohta-alueiden erityisasemaa Kyproksessa, eikä sitä voida soveltaa mihinkään muuhun yhteisön alueeseen eikä käyttää kokonaisuudessaan eikä osittain ennakkotapauksena mitään muuta sellaista erityisjärjestelyä varten, joka on jo käytössä tai joka voidaan ottaa käyttöön jollakin muulla perustamissopimuksen 299 artiklassa tarkoitettulla Euroopan alueella.

9 artikla

Komissio antaa Euroopan parlamentille ja

neuvostolle joka viides vuosi kertomuksen tämän pöytäkirjan määräysten täytäntöönpanosta.

Liite

Tässä pöytäkirjassa olevat viittaukset direktiiveihin ja asetuksiin tulkitaan viittauksiksi kyseisiin direktiiveihin ja asetuksiin sellaisina kuin ne ovat mahdollisesti muutettuina tai korvattuina ja niiden täytäntöönpanosäädöksiin.

I OSA

1. Neuvoston asetus (ETY) N:o 2913/92, annettu 12 päivänä lokakuuta 1992, yhteisön tullikoodeksista: korvataan 3 artiklan 2 kohta seuraavasti:

"2. Yhteisön tullialueeseen kuuluvina pidetään myös seuraavia jäsenvaltioiden alueen ulkopuolella sijaitsevia alueita, ottaen huomioon niihin sovellettavat yleissopimukset ja sopimukset:

a) RANSKA

Monacon ruhtinaskunnan alue, sellaisena kuin se määritellään Pariisissa 18 päivänä toukokuuta 1963 allekirjoitetussa tulliyhteisö-sopimuksessa (Ranskan tasavallan virallinen lehti, 27 päivänä syyskuuta 1963, s. 8679).

b) KYPROS

Yhdistyneen kuningaskunnan suvereniteettiin kuuluvat Akrotirin ja Dhekelian tukikohta-alueet, sellaisina kuin se määritellään Nicosiassa 16 päivänä elokuuta 1960 allekirjoitetussa Kyproksen tasavallan perustamissopimuksessa (United Kingdom Treaty Series N:o 4 (1961) Cmd. 1252)";

2. Neuvoston asetus (ETY) N:o 2658/87, annettu 23 päivänä heinäkuuta 1987, tariffi- ja tilastonimikkeistöstä ja yhteisestä tullitariffista;

3. Neuvoston asetus (ETY) N:o 918/83, annettu 28 päivänä maaliskuuta 1983, yhteisön tullittomuusjärjestelmän luomisesta;

4. Komission asetus (ETY) N:o 2454/93, annettu 2 päivänä heinäkuuta 1993, tietyistä

yhteisön tullikoodeksista annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 2913/92 soveltamista koskevista säännöksistä;

5. Neuvoston asetus (ETY) N:o 3677/90, annettu 13 päivänä joulukuuta 1990, toimenpiteistä tiettyjen aineiden kulkeutumisen estämiseksi huumausaineiden tai psykotrooppisten aineiden laittomaan valmistukseen;

6. Neuvoston direktiivi 92/109/ETY, annettu 14 päivänä joulukuuta 1992, tiettyjen huumaus- ja psykotrooppisten aineiden laittomaan valmistukseen käytettävien aineiden valmistamisesta ja saattamisesta markkinoille;

7. Neuvoston asetus (ETY) N:o 3911/92, annettu 9 päivänä joulukuuta 1992, kulttuuriesineiden viennistä;

8. Neuvoston asetus (EY) N:o 3295/94, annettu 22 päivänä joulukuuta 1994, tiettyjä teollis- ja tekijänoikeuksia loukkaavien tavaroiden yhteisöön tuontia ja yhteisöstä vientiä ja jälleenvientiä koskevista tietyistä toimenpiteistä;

9. Komission asetus (EY) N:o 1367/95, annettu 16 päivänä kesäkuuta 1995, tiettyjä teollis- ja tekijänoikeuksia loukkaavien tavaroiden yhteisöön tuontia sekä yhteisöstä vientiä ja jälleenvientiä koskevista tietyistä toimenpiteistä annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 3295/94 soveltamista koskevista säännöksistä;

10. Neuvoston asetus (EY) N:o 1334/2000, annettu 22 päivänä kesäkuuta 2000, kaksikäyttötuotteiden ja -teknologian vientiä koskevan yhteisön valvontajärjestelmän perustamisesta.

II OSA

1. Kuudes neuvoston direktiivi 77/388/ETY, annettu 17 päivänä toukokuuta 1977, jäsenvaltioiden liikevaihtoverolainsäädännön yhdenmukaistamisesta – yhteinen arvonlisäverojärjestelmä: yhdenmukainen määräytymisperuste:

a) korvataan 3 artiklan 4 kohdan ensimmäinen alakohta seuraavasti:

"Poiketen siitä, mitä 1 kohdassa säädetään, ja ottaen huomioon

— Monacon ruhtinaskunnan ja Mansaaren Ranskan tasavallan sekä Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan kanssa tekemät yleissopimukset ja sopimukset,

— Kyproksen tasavallan perustamissopimus,

ei Monacon ruhtinaskuntaa, Mansaarta ja Yhdistyneen kuningaskunnan suvereniteettiin kuuluvia Akrotirin ja Dhekelian tukikohtalualueita tätä direktiiviä sovellettaessa pidetä kolmansina alueina."

b) lisätään 3 artiklan 4 kohdan toiseen alakohtaan kolmas luetelmakohta seuraavasti:

"— Yhdistyneen kuningaskunnan suvereniteettiin kuuluvilla Akrotirin ja Dhekelian tukikohtalualueilla, kohdellaan liiketoimina, joiden lähtö- tai määräpaikka on Kyproksen tasavallassa."

2. Neuvoston direktiivi 92/12/ETY, annettu 25 päivänä helmikuuta 1992, valmisteveron alaisia tuotteita koskevasta yleisestä järjestelmästä sekä näiden tuotteiden hallussapidosta, liikkumisesta ja valvonnasta: lisätään 2 artiklan 4 kohtaan viides luetelmakohta seuraavasti:

"— Yhdistyneen kuningaskunnan suvereniteettiin kuuluvat Akrotirin ja Dhekelian tukikohtaluueet, kohdellaan kuten liiketoimiamia, joiden lähtö- tai määräpaikka on Kyproksen tasavalta."

III OSA

1. Neuvoston asetus (ETY) N:o 918/83, annettu 28 päivänä maaliskuuta 1983, yhteisön tullittomuusjärjestelmän luomisesta: lisätään 135 artiklaan uusi d alakohta seuraavasti:

"d) Yhdistyneen kuningaskunnan osalta sen asevoimien tai niihin liittyvän siviilihenkilöstön käyttöön taikka niiden ruokaloiden tai kahviloiden muonitukseen tuotuja tavaroita koskevia huojennuksia, jotka perustuvat 16 päivänä elokuuta 1960 allekirjoitettuun Kyproksen tasavallan perustamissopimukseen".

2. Kuudes neuvoston direktiivi 77/388/ETY, annettu 17 päivänä toukokuuta 1977, jäsenvaltioiden liikevaihtoverolainsäädännön yhdenmukaistamisesta – yhteinen arvonlisäverojärjestelmä: yhdenmukainen määräytymisperuste:

a) lisätään 14 artiklan 1 kohdan g alakohdtaan neljäs luetelmakohta seuraavasti:

"— kolmannessa luetelmakohtadassa tarkoitettut vapautukset koskevat 16 päivänä elokuuta 1960 allekirjoitetun Kyproksen tasavallan perustamissopimuksen nojalla Kyproksen saarelle sijoitettujen Yhdistyneen kuningaskunnan asevoimien maahan tuomia ja niille luovutettuja tavaroita ja suoritettuja palveluja, jotka on tarkoitettu näiden asevoimien tai niihin liittyvän siviilihenkilöstön käyttöön taikka niiden ruokaloiden tai kahviloiden muonitukseen."

b) korvataan 17 artiklan 3 kohdan b alakohdta seuraavasti:

"b) verovelvollisen 14 artiklan 1 kohdan g ja i alakohdan, 15 artiklan ja 16 artiklan 1 kohdan B ja C alakohdan ja 2 kohdan mukaisesti vapautettuihin liiketoimiin".

3. Neuvoston direktiivi 92/12/ETY, annettu 25 päivänä helmikuuta 1992, valmisteveron alaisia tuotteita koskevasta yleisestä järjestelmästä sekä näiden tuotteiden hallussapidosta, liikkumisesta ja valvonnasta: lisätään

23 artiklan 1 kohdan ensimmäiseen alakohdtaan uusi luetelmakohta seuraavasti:

"— 16 päivänä elokuuta 1960 allekirjoitetun Kyproksen tasavallan perustamissopimuksen nojalla Kyproksen saarelle sijoitetuille Yhdistyneen kuningaskunnan asevoimille näiden itsensä tai näihin liittyvän siviilihenkilöstön käyttöön taikka näiden ruokaloiden tai kahviloiden muonitukseen".

IV OSA

1. Tässä pöytäkirjassa tarkoitetaan

a) 'Yhdistyneen kuningaskunnan suvereniteettiin kuuluvien tukikohta-alueiden ulkorajoilla' kyseisten alueiden merirajoja ja niiden lentoasemia ja merisatamia mutta ei niiden ja Kyproksen tasavallan välisiä maa- tai merirajoja;

b) 'ylityspaikoilla' Yhdistyneen kuningaskunnan toimivaltaisten viranomaisten vahvistamaa ulkorajojen ylityspaikkaa.

2. Yhdistynyt kuningaskunta sallii sen suvereniteettiin kuuluvien tukikohta-alueiden ulkorajojen ylittämisen vain ylityspaikkojen kautta.

3. a) Kolmansien maiden kansalaiset saavat ylittää Yhdistyneen kuningaskunnan suvereniteettiin kuuluvien alueiden ulkorajat vain, jos

i) heillä on voimassa oleva matkustusasiakirja;

ii) heillä on voimassa oleva Kyproksen tasavallan viisumi, jos sellaista vaaditaan;

iii) he harjoittavat puolustukseen liittyvää toimintaa tai ovat kyseistä toimintaa harjoittavan henkilön perheenjäseniä; ja

iv) he eivät ole vaarana kansalliselle turvallisuudelle.

b) Yhdistynyt kuningaskunta voi poiketa näistä edellytyksistä vain humanitaarisin pe-

rustein, kansallista etua koskevin perustein tai noudattaakseen kansainvälisiä velvoitteitaan.

c) Sovelletaessa mitä a alakohdan ii alakohdassa määrätään, Kyproksen tasavaltaan tuloa varten viisumia ei vaadita asevoimien jäseniltä, siviilihenkilöstöltä ja huollettavilta siten, kuin heidät määritellään Kyproksen tasavallan perustamissopimuksen liitteessä C.

4. Yhdistynyt kuningaskunta tarkastaa henkilöt, jotka ylittävät sen suvereniteettiin kuuluvien tukikohta-alueiden ulkorajat. Tarkastuksiin sisältyy matkustusasiakirjojen tarkastus. Kaikki henkilöt tarkastetaan näin ainakin kerran heidän henkilöllisyytensä todentamiseksi.

5. Yhdistyneen kuningaskunnan toimivaltaiset viranomaiset käyttävät liikkuvia yksiköitä valvoakseen rajanylityspaikkojen välisiä ulkorajaa ja ylityspaikkoja muulloin kuin niiden tavanomaisina aukioloaikoina. Rajavalvonta toteutetaan siten, että henkilöitä pyritään estämään sivuuttamasta tarkastus ylityspaikalla. Yhdistyneen kuningaskunnan toimivaltaiset viranomaiset sijoittavat riittävästi päteviä virkamiehiä huolehtimaan tarkastuksista ja valvonnasta Yhdistyneen kuningaskunnan suvereniteettiin kuuluvien tukikohta-alueiden ulkorajoilla.

6. Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaiset toimivat jatkuvasti läheisessä yhteistyössä Kyproksen tasavallan viranomaisten kanssa, jotta rajatarkastukset ja -valvonta voidaan panna tehokkaasti täytäntöön.

7. a) Turvapaikanhakija, joka saapui Kyproksen saarelle Euroopan yhteisön ulkopuolelta jonkin Yhdistyneen kuningaskunnan suvereniteettiin kuuluvan tukikohta-alueen kautta, on otettava takaisin suvereniteettiin kuuluvalla tukikohta-alueella sen Euroopan yhteisön jäsenvaltion pyynnöstä, jonka alueella turvapaikanhakija on.

b) Kyproksen tasavalta pitää mielessä humanitaariset näkökohdat ja toimii yhdessä Yhdistyneen kuningaskunnan kanssa harkitakseen käytännön keinoja kunnioittaa turva-

paikanhakijoiden ja laittomien maahanmuuttajien oikeuksia ja täyttää heidän tarpeensa suvereniteettiin kuuluvilla tukikohta-alueilla Yhdistyneen kuningaskunnan suvereniteettiin kuuluvan tukikohta-alueen hallintoa koskevan lainsäädännön mukaisesti.

EUROOPAN KOMISSION JULISTUS

Euroopan komissio vahvistaa ymmärtävänsä, että tämän pöytäkirjan 3 artiklan a kohdan nojalla Yhdistyneen kuningaskunnan suvereniteettiin kuuluviin tukikohta-alueisiin sovellettavan yhteisön oikeuden säännöksiin kuuluvat:

a) Neuvoston asetus (EY) N:o 3448/93, annettu 6 päivänä joulukuuta 1993, tiettyihin maataloustuotteiden valmistuksessa tuotetuihin tavaroihin sovellettavasta kauppajärjestelmästä;

b) Neuvoston asetus (EY) N:o 1260/1999, annettu 21 päivänä kesäkuuta 1999, rakennerahastoja koskevista yleisistä säännöksistä siltä osin, kuin Euroopan maatalouden ohjaus- ja tukirahaston (EMOTR) tuesta maaseudun kehittämiseen 17 päivänä toukokuuta 1999 annettu neuvoston asetus (EY) N:o 1257/1999 sitä edellyttää maaseudun kehittämistoimenpiteiden rahoittamiseksi suvereniteettiin kuuluvilla alueilla EMOTR:n tukiosastosta.

PÖYTÄKIRJA N:o 4

IGNALINAN YDINVOIMALAITOKSESTA LIETTUASSA

KORKEAT SOPIMUSPUOLET, jotka

JULISTAVAT unionin haluavan jatkaa asianmukaisen yhteisön lisätuen myöntämistä Liettualle ydinvoimalaitoksen käytöstä poistamiseksi myös Liettuan liityttyä Euroopan unioniin vuoteen 2006 saakka ja sen jälkeen ja panevat merkille, että Liettua, joka ottaa huomioon tämän solidaarisuuden ilmauksen unionin taholta, on sitoutunut sulkemaan Ignalinan ydinvoimalaitoksen 1 reaktorin ennen vuotta 2005 ja reaktorin 2 vuoteen 2009 mennessä,

MYÖNTÄVÄT, että Ignalinan ydinvoimalaitoksen, jossa on kaksi entiseltä Neuvostoliitolta perittyä RBMK-tyyppistä 1500 megawatin reaktoriyksikköä, käytöstä poistaminen on ennennäkemätön haaste ja Liettualle poikkeuksellisen painava taloudellinen taakka, joka ei ole suhteessa maan kokoon eikä taloudelliseen voimaan, ja että käytöstä poistaminen jatkuu yhteisön nykyisten rahoitusnäkymien jälkeenkin,

TOTEAVAT, että on tarpeen vahvistaa täytäntöönpanosäännökset, jotka koskevat yhteisön lisätukea Ignalinan ydinvoimalaitoksen sulkemisen ja käytöstä poistamisen seurauksia varten,

TOTEAVAT, että Liettuan on kiinnitettävä yhteisön tukea käyttäessään asianmukaista huomiota niiden alueiden tarpeisiin, joihin Ignalinan ydinvoimalaitoksen sulkeminen vaikuttaa eniten, ja

JULISTAVAT, että tiettyjä julkisella tuella tuettuja toimenpiteitä, kuten Ignalinan ydinvoimalaitoksen käytöstä poistamista, yhteisön säännösten mukaisia ympäristöuudistuksia ja Ignalinan ydinvoimalaitoksen kahden reaktorin sulkemisen jälkeen tarvittavan pe-

rinteisen sähköntuotantokapasiteetin uudistamista pidetään sisämarkkinoille soveltuvana,

OVAT SOPINEET SEURAAVAA:

1 artikla

Liettua panee merkille unionin olevan valmis myöntämään asianmukaista yhteisön lisätukea Liettualle Ignalinan ydinvoimalaitoksen käytöstä poistamiseksi ja korostaa tätä solidaarisuuden ilmausta sekä sitoutuu sulkemaan Ignalinan ydinvoimalaitoksen 1 reaktorin ennen vuotta 2005 ja 2 reaktorin viimeistään 31 päivänä joulukuuta 2009 sekä poistamaan sen jälkeen kyseiset reaktorit käytöstä.

2 artikla

1. Yhteisö antaa vuosina 2004–2006 Liettualle lisärahoitustukea Ignalinan ydinvoimalaitoksen käytöstä poistamista varten sekä sen sulkemisen ja käytöstä poistamisen seurauksien käsittelemiseksi, jäljempänä 'Ignalina-ohjelma'.

2. Ignalina-ohjelman mukaisista toimenpiteistä päätetään ja ne pannaan täytäntöön taloudellisen tuen myöntämisestä tietyille Keski- ja Itä-Euroopan maille 18 päivänä joulukuuta 1989 annetussa neuvoston asetuksessa (ETY) N:o 3906/89¹, sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna asetuksella (EY) N:o 2500/2001², vahvistettujen säännösten mukaisesti.

¹ EYVL L 375, 23.12.1989, s. 11.

² EYVL L 342, 27.12.2001, s. 1.

3. Ignalina-ohjelma kattaa muun muassa: toimenpiteet Ignalinan ydinvoimalaitoksen käytöstä poistamisen tukemiseksi, toimenpiteet yhteisön säännösten mukaisia ympäristöuudistuksia varten ja Ignalinan ydinvoimalaitoksen kahden reaktorin tuotantokapasiteetin korvaamiseksi tarvittavan perinteisen tuotantokapasiteetin uudistamiseksi sekä muut kyseisen ydinvoimalaitoksen sulkemisesta ja käytöstä poistamisesta tehdystä päätöksestä johtuvat toimenpiteet, jotka vaikuttavat Liettuan energiantuotannon, -siirron ja -jakelun tarvittavaan rakenneuudistukseen, ympäristöuudistukseen ja uudenaikaistamiseen sekä Liettuan energiantuotannon turvallisuuden lisäämiseen ja energiatehokkuuden parantamiseen.

4. Ignalina-ohjelma sisältää toimenpiteitä ydinvoimalaitoksen henkilöstön tukemiseksi korkeatasoisen operatiivisen turvallisuuden ylläpitämiseksi Ignalinan ydinvoimalaitoksessa ennen mainittujen reaktoriyksiköiden sulkemista ja niiden käytöstä poistamisen aikana.

5. Ignalina-ohjelma vuosille 2004–2006 on 285 miljoonaa euroa maksusitoumusmäärärahoina, jotka myönnetään samansuuruisina vuosiosuuksina.

6. Ignalina-ohjelman mukainen osuus saattaa joidenkin toimenpiteiden osalta olla 100 prosenttia kokonaiskustannuksista. Olisi kuitenkin tavoin ponnisteltava sen yhteisrahoituskäytännön jatkamiseksi, joka luotiin liittymistä valmistelevan tuen yhteydessä avustamaan Liettuaa käytöstäpoistopyrkimyksissä, sekä tarvittaessa saamaan yhteisrahoitusta muista lähteistä.

7. Ignalina-ohjelman mukainen tuki tai osia siitä voidaan antaa käyttöön yhteisön rahoitusosuutena Ignalinan käytöstäpoistoa varten perustettuun kansainväliseen tukirahastoon, jota hallinnoi Euroopan jälleenrakennus- ja kehityspankki.

8. Kansallinen, yhteisön ja kansainvälisistä lähteistä peräisin oleva julkinen tuki

— yhteisön säännösten mukaisiin ympäris-

töuudistuksiin ja uudistamistoimenpiteisiin Elektrenaissa sijaitsevassa Liettuan lämpövoimalaitoksessa, joka on erittäin tärkeä korvattaessa Ignalinan ydinvoimalaitoksen kahden reaktorin sähköntuotantokapasiteettia, sekä

— Ignalinan ydinvoimalaitoksen käytöstä poistamiseen

soveltuu sisämarkkinoille EY:n perustamissopimuksessa määritetyllä tavalla.

9. Julkista tukea kansallisista, yhteisön ja kansainvälisistä lähteistä Liettuan tukemiseksi Ignalinan ydinvoimalaitoksen sulkemisen ja käytöstä poistamisen seurausten käsittelemisessä, erityisesti energiantuotannon turvallisuuden lisäämiseen tarkoitettua julkista tukea, voidaan tapauskohtaisesti pitää EY:n perustamissopimuksen mukaan sisämarkkinoille soveltuvana.

3 artikla

1. Unioni myöntää, että Ignalinan ydinvoimalaitoksen käytöstä poistaminen on pitkän ajan työ ja on Liettualle poikkeuksellisen painava taloudellinen taakka, joka ei ole suhteessa maan kokoon eikä sen taloudelliseen voimaan, ja siksi unioni solidaarisuudesta Liettuaa kohtaan antaa asianmukaista yhteisön lisätukea ydinvoimalaitoksen käytöstä poistamiseen myös vuoden 2006 jälkeen.

2. Ignalina-ohjelma jatkuu tätä varten keskeytyksettä vuoden 2006 jälkeen. Jatkettua Ignalina-ohjelmaa koskevista täytäntönpäytämissäännöksistä päätetään liittymisasiakirjan 56 artiklassa määrätyn menettelyn mukaisesti, ja ne tulevat voimaan viimeistään nykyisten rahoitusnäkymien päättymispäivänä.

3. Ignalina-ohjelman, sellaisena kuin se on jatkettuna tämän pöytäkirjan 3 artiklan 2 kohdan määräysten mukaisesti, on perustettava tämän pöytäkirjan 2 artiklassa määritettyihin tekijöihin ja periaatteisiin.

4. Jatketun Ignalina-ohjelman mukaisten keskimääräisten kokonaismäärärahojen on oltava tarkoituksenmukaiset seuraavien rahoitusnäkymien voimassaolokautena. Kyseisten varojen ohjelmointi perustuu todellisiin maksutarpeisiin ja vastaanottokapasiteettiin.

4 artikla

Liittymisasiakirjan 37 artiklassa tarkoitettua yleistä suojalauseketta sovelletaan 31 päivään joulukuuta 2012 saakka, jos energiantuotannossa Liettuassa on keskeytyksiä, sanotun kuitenkin rajoittamatta 1 artiklan määräysten soveltamista.

PÖYTÄKIRJA N:o 5

HENKILÖIDEN KAUTTAKULUSTA MAITSE KALININGRADIN ALUEEN JA VENÄJÄN FEDERAATION MUIDEN OSIEN VÄLILLÄ

KORKEAT SOPIMUSPUOLET, jotka

1 artikla

OTTAVAT HUOMIOON Venäjän federaation Kaliningradin alueen erityisen tilanteen unionin laajentumisen yhteydessä,

TUNNUSTAVAT Liettuan velvoitteet ja sitoumukset vapautteen, turvallisuuden ja oikeuteen perustuvan alueen muodostavan säännösten osalta,

PANEVAT MERKILLE erityisesti sen, että Liettuan on viimeistään liittymisestä alkaen kaikilta osin sovellettava EY:n säännöstöä, joka koskee niiden maiden luetteloa, joiden kansalaisilla on oltava viisumi ylittämään ulkorajat, ja niiden maiden luetteloa, joiden kansalaisia kyseinen vaatimus ei koske, sekä EY:n säännöstöä, joka koskee yhteistä viisumin kaavaa, sekä pantava kyseinen säännöstö täytäntöön,

TUNNUSTAVAT, että henkilöiden kauttakulku maitse Kaliningradin alueen ja Venäjän federaation muiden osien välillä EU:n alueen kautta on unionia kokonaisuudessaan koskeva asia, jota olisi käsiteltävä sellaisena ja joka ei saa aiheuttaa epäsuotuisia seurauksia Liettualle,

OTTAVAT HUOMIOON neuvoston päätöksen, jonka se tekee tarkastusten poistamiseksi sisärajoilla varmistuttuaan siitä, että sitä varten tarvittavat edellytykset ovat täyttyneet, ja

OVAT PÄÄTTÄNEET avustaa Liettuaa täyttämään täysimääräistä osallistumista Schengen-alueeseen ilman sisärajoja koskevat edellytykset mahdollisimman pian,

OVAT SOPINEET seuraavista määräyksistä:

Henkilöiden kauttakulkua maitse Kaliningradin alueen ja Venäjän federaation muiden osien välillä koskevat yhteisön säännöt ja järjestelyt sekä erityisesti neuvoston asetus erityisen kauttakulkua helpottavan asiakirjan (FTD) ja rautateitse tapahtuvaa kauttakulkua helpottavan asiakirjan (FRTD) käyttöön ottamisesta sekä yhteisen konsuliohjeiston ja yhteisen käsikirjan muuttamisesta eivät sinällään viivästytä tai estä Liettuan täysimääräistä osallistumista Schengenin säännösten soveltamiseen ja sisärajoilla tapahtuvien tarkastusten poistamiseen.

2 artikla

Yhteisö avustaa Liettuaa panemaan täytäntöön henkilöiden kauttakulkua Kaliningradin alueen ja Venäjän federaation muiden osien välillä koskevat säännöt ja järjestelyt, jotta Liettua voisi osallistua täysimääräisesti Schengen-alueeseen mahdollisimman pian.

Yhteisö avustaa Liettuaa hoitamaan henkilöiden kauttakulkua Kaliningradin alueen ja Venäjän federaation muiden osien välillä ja ottaa erityisesti hoitaakseen mahdolliset lisäkustannukset, joita aiheutuu tällaista kauttakulkua koskevan säännösten erityisten säännösten täytäntöönpanosta.

3 artikla

Neuvosto tekee yksimielisesti komission ehdotuksesta muut henkilöiden kauttakulkua Kaliningradin alueen ja Venäjän federaation muiden osien välillä koskevat päätökset vasta Liettuan liittymisen jälkeen, sanotun kuitenkaan rajoittamatta Liettuan suvereniteettiä.

PÖYTÄKIRJA N:o 6**VAPAA-AJAN ASUNTOJEN HANKINNASTA MALTASSA****KORKEAT SOPIMUSPUOLET****OVAT SOPINEET SEURAAVAA:**

Ottaen huomioon, että asuntojen määrä ja rakennustarkoituksiin käytettävissä oleva maa-ala Maltassa ovat hyvin rajoitetut ja voivat täyttää ainoastaan tämänhetkisiä asukkaita koskevan demografisen kehityksen perustarpeet, Malta saa pitää voimassa syrjimättömyyden pohjalta sellaisten jäsenvaltioiden kansalaisten, jotka eivät ole laillisesti asuneet Maltassa vähintään viiden vuoden ajan, kiinteistön hankintaa ja hallussapitoa vapaa-ajan asuntoa varten koskevat, kiinteää omaisuutta (ulkomaalaisten kiinteistöankinta) koskevan säädöksen (246 luku) säännökset.

Malta soveltaa vapaa-ajan asuntoja varten tapahtuvan kiinteistön hankintaan lupamenet-

telyjä, joiden perusteiden on oltava julkisia, puolueettomia, vakaita ja avoimia. Perusteita sovelletaan ketään syrjimättä eikä niissä tehdä eroa Maltan ja muiden jäsenvaltioiden kansalaisten kesken. Malta varmistaa, että jäsenvaltion kansalaista ei missään tapauksessa kohdella tiukemmin kuin kolmannen maan kansalaista.

Jos jäsenvaltion kansalaisen hankkiman jonkin tällaisen kiinteistön arvo ylittää Maltan lainsäädännössä sallitut kynnyksarvot eli 30 000 Maltan liiraa huoneistojen osalta ja 50 000 Maltan liiraa muun omaisuuden kuin huoneiston ja historiallisesti merkittävän omaisuuden osalta, lupa myönnetään. Malta saa tarkistaa kyseisessä lainsäädännössä vahvistetut kynnyksarvot, jotta hintojen muutokset Maltan kiinteistömarkkinoilla tulisivat otetuksi huomioon.

PÖYTÄKIRJA N:o 7

ABORTISTA MALTALLA

KORKEAT SOPIMUSPUOLET

OVAT SOPINEET seuraavasta määräyksestä:

Mikään Euroopan unionista tehdyssä sopi-

muksessa tai Euroopan yhteisöjen perustamissopimuksissa tai niiden muuttamisesta tai täydentämisestä tehdyissä sopimuksissa tai asiakirjoissa ei vaikuta aborttia koskevan kansallisen lainsäädännön soveltamiseen Maltan alueella.

PÖYTÄKIRJA N:o 8

PUOLAN TERÄSTEOLLISUUDEN RAKENNEUUDISTUKSESTA

1. Sen estämättä, mitä EY:n perustamissopimuksen 87 ja 88 artiklassa määrätään, Puolan myöntämän Puolan terästeollisuuden tiettyjen osien rakenneuudistukseen tarkoitettua valtion tukea pidetään yhteismarkkinoille soveltuvana edellyttäen, että:

— Euroopan yhteisöjen ja niiden jäsenvaltioiden sekä Puolan välisestä assosioinnista tehdyn Eurooppa-sopimuksen¹ Euroopan hiili- ja teräsyhteisön (EHTY) perustamissopimuksen soveltamisalaan kuuluvista tuotteista tehdyssä pöytäkirjassa N:o 2 olevan 8 artiklan 4 kohdassa vahvistettua määräaika on pidennetty liittymispäivään saakka,

— rakenneuudistussuunnitelmassa vahvistettuja ehtoja, joiden perusteella edellä mainitun pöytäkirjan voimassaoloa pidennettiin, noudatetaan vuosien 2002–2006 ajan,

— tässä pöytäkirjassa esitetyt edellytykset täyttyvät, ja

— Puolan terästeollisuudelle ei makseta rakenneuudistusta varten valtion tukea liittymispäivän jälkeen.

2. Liitteessä 1 lueteltujen yhtiöiden yksittäisissä liiketoimintasuunnitelmissa ja tässä pöytäkirjassa esitettyjen edellytysten mukainen Puolan teräsalan rakenneuudistus saataan päätökseen viimeistään 31 päivänä joulukuuta 2006, jäljempänä 'rakenneuudistuskauden loppu'.

3. Ainoastaan liitteessä 1 luetelluille yhtiöille, jäljempänä 'tukea saavat yhtiöt', voidaan myöntää valtion tukea Puolan teräsalan rakenneuudistusohjelman puitteissa.

4. Tukea saava yhtiö ei saa:

a) siirtää edelleen sille myönnettäviä valtion tukea, jos kyseinen yhtiö sulautetaan johonkin liitteeseen 1 sisältymättömään yhtiöön;

b) ottaa haltuunsa sellaisten liitteeseen 1 sisältymättömien yhtiöiden varoja, jotka asetetaan konkurssiin 31 päivänä joulukuuta 2006 päättyvänä ajanjaksona.

5. Tukea saavien yhtiöiden mahdollinen myöhempi yksityistäminen toteutetaan avoimuuden vaatimusta noudattaen ja siinä noudatetaan tässä pöytäkirjassa määritettyjä elinkelpoisuutta, valtion tukea ja kapasiteetin vähentämistä koskevia edellytyksiä ja periaatteita. Minkään yhtiön tai yksityisten varojen myynnin yhteydessä ei voida myöntää lisää valtion tukia.

6. Tukea saaville yhtiöille myönnettävä rakennusuudistustuki määritetään hyväksytyssä Puolan terästeollisuuden rakenneuudistussuunnitelmassa ja yksittäisissä neuvoston hyväksymissä liiketoimintasuunnitelmissa määrättyjen perusteiden nojalla. Ajanjaksona 1997–2003 maksettava tuki ja sen kokonaismäärä saa kuitenkin olla enintään 3 387 070 000 PLN.

Tästä määrästä:

— Polskie Huty Stalin (jäljempänä 'PHS') osalta vuoden 1997 jälkeen jo myönnetty ja vuoden 2003 loppuun asti myönnettävä rakennusuudistustuki saa olla enintään 3 140 360 000 PLN. PHS on jo saanut 62 360 000 PLN rakennusuudistustukea vuosina 1997–2001; se saa lisäksi enintään 3 078 000 000 PLN rakennusuudistustukea vuosina 2002 ja 2003 riippuen hyväksytyssä rakenneuudistussuunnitelmassa vahvistetuista vaatimuksista (tuki maksetaan kokonaan vuonna 2002,

¹ EYVL L 348, 31.12.1993, s. 2.

jos Eurooppa-sopimuksen pöytäkirjan nro 2 mukaisesti myönnettyä määräaika jatketaan vuoden 2002 loppuun mennessä, tai muussa tapauksessa vuonna 2003),

— Huta Andrzej S.A.:n, Huta Bankowa Sp. z o.o.:n, Huta Batory S.A.:n, Huta Buczek S.A.:n, Huta L.W. Sp. z o.o.:n, Huta Łabędy S.A.:n ja Huta Pokój S.A.:n (jäljempänä 'muut tukea saavat yhtiöt') osalta vuoden 1997 jälkeen jo myönnetty ja vuoden 2003 loppuun asti myönnettävä teräsalan rakennuudistustuki saa olla enintään 246 710 000 PLN. Nämä yritykset ovat jo saaneet 37 160 000 PLN rakennusuudistustukea vuosina 1997–2001; ne saavat lisäksi enintään 210 210 000 PLN rakennuudistustukea vuosina 2002 ja 2003 riippuen hyväksytyssä rakennuudistussuunnitelmassa vahvistetuista vaatimuksista (tästä määrästä 182 170 000 PLN maksetaan vuonna 2002 ja 27 380 000 PLN vuonna 2003, jos Eurooppa-sopimuksen pöytäkirjan nro 2 mukaisesti myönnetty määräaika jatketaan vuoden 2002 loppuun mennessä, tai muussa tapauksessa 210 210 000 PLN maksetaan vuonna 2003).

Puola ei saa myöntää muuta valtion tukea Puolan terästeollisuuden rakennuudistukseen.

7. Puola vähentää valmiita tuotteita koskevaa nettokapasiteettia vähintään 1 231 000 tonnilla ajanjaksolla 1997–2006. Tähän kokonaismäärään sisältyy vähintään 715 000 tonnin vuosittainen nettokapasiteetin vähennys kuumavalssattujen tuotteiden osalta ja enintään 716 000 tonnin vähennys kylmävalssattujen tuotteiden osalta samoin kuin enintään 200 000 tonnin vuosittainen lisäys muiden valmiiden tuotteiden osalta.

Kapasiteetin vähentämisen ainoana mittausperusteena käytetään tuotantolaitosten pysyvää sulkemista hävittämällä ne fyysisesti niin, ettei niitä voida enää ottaa uudelleen käyttöön. Teräsyhtiön asettamista konkursseihin ei pidetä kapasiteetin vähentämisenä.

Liitteessä 2 esitetyt nettokapasiteetin vähennykset ovat vähimmäismääriä, ja tosiasialliset saavutettavat nettokapasiteetin vä-

hennykset ja aikataulu sitä varten vahvistetaan Eurooppa-sopimuksen mukaisten Puolan lopullisen rakennuudistusohjelman ja yksittäisten liiketoimintasuunnitelmien pohjalta ottaen huomioon tavoite varmistaa edunsaajayhtiöiden elinkelpoisuus 31 päivään joulukuuta 2006 mennessä.

8. Tukea saavan PHS-yhtiön liiketoimintasuunnitelma pannaan täytäntöön. Erityisesti:

a) rakennuudistuspyrkimyksissä on keskitettävä seuraaviin seikkoihin:

— PHS:n tuotantolaitokset organisoidaan uudelleen tuotepohjaisesti ja luodaan toimintaperusteinen horisontaalinen organisaatio (ostot, tuotanto, myynti),

— PHS:ään perustetaan yhtenäinen johtorakenne, jonka avulla konsolidoinnista saadaan täysimääräinen synergiaetu,

— PHS:n strategian painotusta kehitetään tuotantokeskeisestä markkinointikeskeiseksi,

— PHS:n liikkeenjohtoa tehostetaan ja varmistetaan myös suoramyynnin valvonnan parantaminen,

— PHS tarkistaa terveiden taloudellisten näkökohtien perusteella spin off -yhtiöiden strategian ja tarvittaessa liittyy palveluja uudelleen emoyhtiöön,

— PHS tarkistaa tuotevalikoimaansa vähentäen ylikapasiteettia pitkien puolivalmisteen osalta ja yleensä siirtyä enemmän korkeamman lisäarvon tuotemarkkinoille,

— PHS tekee sijoituksia valmiiden tuotteiden laadun parantamiseksi; erityisesti pyritään siihen, että PHS:n rakennuudistusohjelman täytäntöönpanoaikataulussa asetettuun määräaikaan mennessä ja viimeistään vuoden 2006 loppuun mennessä PHS:n laitoksessa Krakovassa voidaan tuottaa 3-sigma-laatua;

b) PHS:ssä on saavutettava rakennuudistuskautella mahdollisimman suuret kustannussäästöt energiatehokkuuden lisäämisen ja

ostotoiminnan parantamisen avulla sekä saavuttamalla Euroopan unionin tasoon verrattavissa oleva tuottavuus;

c) työvoiman rakenneuudistus pannaan täytäntöön; EU:n terästeollisuuden tuotantoryhmien tuottavuuden tasoja vastaavat tuottavuuden tasot saavutetaan 31 päivään joulukuuta 2006 mennessä konsolidoitujen lukujen perusteella, mukaan lukien välillinen työvoima yritysten kokonaan omistamissa palveluyrityksissä;

d) kaikki yksityistämistoimet toteutetaan avoimuuden vaatimusta noudattaen ja tavalla, joka vastaa PHS:n kaupallista arvoa. Myynnin yhteydessä ei myönnetä lisää valtion tukia.

9. Muiden tukea saavien yhtiöiden liiketoimintasuunnitelma pannaan täytäntöön. Erityisesti:

a) kaikkien muiden tukea saavien yritysten osalta rakenneuudistuspyrkimyksissä keskitytään seuraaviin seikkoihin:

— strategian painotusta kehitetään tuotantokeskeisestä markkinointikeskeiseksi,

— yritysten liikkeenjohtoa tehostetaan ja varmistetaan myös suoramyynnin valvonnan parantaminen,

— tarkistetaan terveiden taloudellisten näkökohtien perusteella spin off -yhtiöiden strategia ja tarvittaessa liitetään palveluja uudelleen emoyhtiöihin;

b) Huta Bankowassa pannaan täytäntöön kustannussäästöohjelma;

c) Huta Buczek saa tarvittavaa rahoitustukea velkojilta ja paikallisilta rahoituslaitoksilta sekä panee täytäntöön kustannussäästöohjelman, johon liittyy investointikustannusten vähentäminen olemassa olevia tuotantolaitoksia mukauttamalla;

d) Huta Łabedyssa pannaan täytäntöön kustannussäästöohjelma ja riippuvuutta kaivos-teollisuudesta vähennetään;

e) Huta Pokójin tytäryhtiöissä saavutetaan kansainväliset tuottavuusnormit, toteutetaan energiankulutussäästöjä ja peruutetaan jalostus- ja rakennusosastolla suunniteltu investointi;

f) Huta Batory tekee sopimuksen velkojen ja rahoituslaitosten kanssa velkojen uudelleenjärjestelystä ja investointilainoista. Yhtiö toteuttaa myös merkittäviä uusia kustannussäästöjä työvoiman rakenneuudistuksen ja tehokkuuden parantamisen avulla;

g) Huta Andrzej'n kehittämiseksi taataan vakaa rahoitusperusta neuvottelemalla sopimus yhtiön nykyisten lainanantajien, pitkän aikavälin velkojen, ostovelan velkojen ja rahoituslaitosten kanssa. Lisäinvestoinnit kuumarumpumyllyyn ja henkilöstön supistamisohjelma on pantava täytäntöön;

h) Huta L.W.:ssä tehdään investointeja yhtiön kuumavalssaustehdashankkeisiin, nostolaitteisiin ja ympäristön tilanteeseen liittyen. Yhtiö nostaa myös tuottavuuden tasoaan toteuttamalla henkilöstön rakenneuudistusta ja vähentämällä ulkoisten palvelujen kustannuksia.

10. Yleisten rakenneuudistussuunnitelmien ja yksittäisiin suunnitelmiin myöhemmin tehtävien muutosten on oltava komission ja tarvittaessa neuvoston hyväksymiä.

11. Rakenneuudistuksen toteuttaminen tapahtuu täysin avoimesti ja terveiden markkinatalousperiaatteiden mukaisesti.

12. Komissio ja neuvosto seuraavat tiiviisti rakenneuudistuksen toteuttamista ja tässä pöytäkirjassa mainittujen, elinkelpoisuutta, valtion tukea ja kapasiteetin vähentämistä ennen liittymistä ja sen jälkeen koskevien edellytysten täyttymistä rakenneuudistuskauden loppuun 13–18 kohdan mukaisesti. Tätä varten komissio antaa neuvostolle kertomuksen.

13. Valtion tukien seurannan lisäksi komissio ja neuvosto seuraavat liitteessä 3 vahvistettuja rakenneuudistuksen vertailutasoja.

14. Seurantaan kuuluu vuosina 2003, 2004, 2005 ja 2006 suoritettava riippumaton arviointi. Arvioinnissa sovelletaan komission elinkelpoisuustestiä ja mitattava tuottavuutta.

15. Puola toimii täysimääräisesti yhteistyössä kaikissa seurantaan liittyvissä järjestelyissä. Erityisesti:

— Puola antaa komissiolle tukea saavien yhtiöiden rakenneuudistusta koskeva puoli-vuotisselvityksen viimeistään kunkin vuoden 15 päivänä maaliskuuta ja 15 päivänä syyskuuta rakenneuudistuskauden loppuun saakka,

— ensimmäinen selvitys annetaan komissiolle 15 päivään maaliskuuta 2003 mennessä ja viimeinen selvitys 15 päivään maaliskuuta 2007 mennessä, jollei komissio toisin päättä,

— selvityksiin sisältyvät kaikki tarvittavat tiedot rakenneuudistusprosessin, valtion tuen sekä kapasiteetin vähentämisen ja käytön seuraamiseksi ja niissä on riittävät rahoitustiedot sen arvioimiseksi, ovatko tässä pöytäkirjassa esitetyt edellytykset ja vaatimukset täyttyneet. Selvityksissä on ainakin liitteessä 4 tarkoitetut tiedot. Komissio varaa itselleen oikeuden muuttaa liitettä 4 seurantaprosessin aikana saamiensa kokemusten pohjalta. Liitteessä 1 lueteltujen yhtiöiden yksittäisten liiketoimintakertomusten lisäksi esitetään selvitys myös Puolan teräsalan yleistilanteesta, mukaan lukien viimeaikainen makrotaloudellinen kehitys,

— Puola toimittaa lisäksi kaikki 14 kohdassa määrätyn riippumattoman arvioinnin edellyttämät lisätiedot,

— Puola velvoittaa tukea saavat yhtiöt antamaan kaikki asiaankuuluvat tiedot, joita voidaan muissa olosuhteissa pitää luottamuksellisina. Esittäessään kertomuksensa neuvostolle komissio varmistaa, ettei yhtiökoh-taisia luottamuksellisia tietoja ilmaista.

16. Komissio voi milloin tahansa päättää antaa riippumattomalle asiantuntijalle valtuutuksen arvioida seurannan tulokset, tehdä tarvittavat tutkimukset ja antaa selvityksen komissiolle ja neuvostolle.

17. Jos komissio toteaa seurannan perusteella, että niistä rahoitustiedoista, joista elinkelpoisuusarviointi on tehty, on esiintynyt merkittäviä poikkeamia, se voi velvoittaa Puolan toteuttamaan aiheelliset toimenpiteet kyseessä olevien tukea saavien yhtiöiden rakenneuudistustoimenpiteiden tehostamiseksi.

18. Jos seurannassa osoittautuu, että:

a) tässä pöytäkirjassa esitetyt siirtymäjärjestelyjä koskevat edellytykset eivät ole täyttyneet, tai että

b) sitoumukset, jotka on vahvistettu pidentäessä ajanjaksoa, jonka aikana Puola voi poikkeuksellisesti myöntää valtion tukea terästeollisuutensa rakenneuudistukseen Eurooppa-sopimuksen¹ mukaisesti, eivät ole täyttyneet, tai että

c) Puola on myöntänyt rakenneuudistuskautena ylimääräistä soveltumatonta valtion tukea terästeollisuudelle ja erityisesti tukea saaville yhtiöille,

tässä pöytäkirjassa esitetyillä siirtymäjärjestelyillä ei ole vaikutusta.

Komissio toteuttaa aiheelliset toimet, joilla vaaditaan asianomaisia yhtiöitä maksamaan takaisin tuet, jotka on myönnetty tässä pöytäkirjassa vahvistettuja edellytyksiä rikkoen.

¹ EYVL L 348, 31.12.1993, s. 2.

Liite 1**Yhtiöt, jotka saavat valtion tukea Puolan teräsalan rakenneuudistusohjelman puitteissa**

"Polskie Huty Stali" S.A.
Katowice

Huta Buczek S.A.
Sosnowiec

Huta Andrzej S.A.
Zawadzkie

Huta L.W. Sp. z o.o.
Warszawa

Huta Bankowa Sp. z o.o.
Dąbrowa Górnicza,

Huta Łabędy S.A.
Gliwice

Huta Batory S.A.
Chorzów

Huta Pokój S.A.
Ruda Śląska.

Liite 2

Kapasiteetin muutoksia (vähennyksiä ja lisäyksiä) koskeva aikataulu¹

Yhtiö	Laitos	Kapasiteetin muutos (tonnia/vuosi)	Tuotannon muutos, pvm	Pysyvä sulkeminen, pvm
PHS	Hieno- ja keskivalssaamo, Świętochłowice	-340 000	1997	1997
Łabedy	Keskivalssaamo	-90 000	2000	2000
PHS	Sinkityslinja, Świętochłowice	+100 000	2000	-
PHS	Kuumanauhavalssaamo, Krakova	-700 000	31.12.2002	31.03.2005
PHS	Kylmävalssaamo, Świętochłowice	-36 000	31.12.2002	31.12.2005
L.W.	Kapeiden nauhojen kylmävalssaamo	-30 000	31.12.2002	31.12.2004
Łabedy	Keskivalssaamo	-90 000	30.09.2003	30.09.2003
Łabedy	Levyvalssaamo	-35 000	31.12.2003	31.12.2003
Bankowa	Keskivalssaamo	-60 000	31.12.2004	31.12.2006
PHS	Lanka- ja tankovalssaamo, Sosnowiec	+200 000	01.01.2005	-
PHS	Orgaanisesti pinnoitettujen levyjen linja, Świętochłowice	+100 000	01.01.2005	-
PHS	Kylmävalssaamot, Krakova (kvartto-reversiovalssain ja viisi-tuolinen kylmävalssain)	-650 000	31.12.2005	31.12.2006
PHS	Levyvalssaamo, Krakova	+400 000	01.01.2006	-
	Nettokapasiteetin muutos	-1 231 000		

¹ Kapasiteetin vähennysten olisi oltava pysyviä komission päätöksessä N:o 3010/91/EHTY (EYVL L 286, 16.10.1991, s. 20) määritellyn mukaisesti.

Liite 3

Rakenneuudistuksen vertailutasot ja seuranta

1. Elinkelpoisuus

Komission soveltamat erityiset kirjanpitosäännöt huomioon ottaen kunkin tukea saavan yhtiön on saavutettava vuotuisen liiketoiminnan bruttotuoton tietty vähimmäistaso (10 prosenttia integroimattomien teräsyritysten ja 13,5 prosenttia integroitujen terästehtaiden osalta) sekä saatava omalle pääomalle tuotto, joka on vähintään 1,5 prosenttia liikevaihdosta, 31 päivään joulukuuta 2006 mennessä. Tämä tarkistetaan vuosina 2003–2006 vuosittain toteutettavassa riippumattomassa arvioinnissa, josta määrätään pöytäkirjan 14 kohdassa.

2. Tuottavuus

EU:n terästeollisuuteen verrattavissa oleva kokonaistuottavuuden taso, joka perustuu

konsolidoituihin kustannus- ja työvoimalukuihin sekä välittömiin työvoimalukuihin, on saavutettava asteittain 31 päivään joulukuuta 2006 mennessä. Tämä tarkistetaan vuosina 2003–2006 vuosittain toteutettavassa riippumattomassa arvioinnissa, josta määrätään pöytäkirjan 14 kohdassa.

3. Kustannusten vähentäminen

Kustannusten vähentämiseen on kiinnitettävä erityistä huomiota eräänä elinkelpoisuuden keskeisenä osatekijänä. Kustannusten vähentäminen on toteutettava täysimääräisesti tukea saavien yhtiöiden liiketoimintasuunnitelmien mukaisesti. Kustannuksia on alennettava rakenneuudistuskaudella, jotta kauden lopussa saavutettaisiin EU:n terästeollisuuden kustannustasoon verrattavissa oleva kustannustaso.

Liite 4

Ohjeellinen luettelo tietoja koskevista vaatimuksista

1. Tuotanto ja vaikutukset markkinoihin

— raakateräksen, puolivalmiiden ja valmiiden tuotteiden kuukausittainen tuotanto ja tuotantoennuste jäljellä olevalle rakenneuudistuskaudelle luokittain sekä tuotevalikoimien mukaan,

— myydyt tuotteet ja myyntiennuste jäljellä olevalle rakenneuudistuskaudelle, mukaan lukien määrät, hinnat ja markkinat; erittely tuotevalikoimien mukaan.

2. Investoinnit

— yksityiskohtaiset tiedot toteutetuista investoinneista,

— loppuun saattamisen päivämäärä,

— investointien kustannukset, rahoituslähteet ja mahdollisen asiaan liittyvän tuen määrä,

— mahdollinen tuen maksamisen päivämäärä,

— yksityiskohtaiset tiedot suunnitelluista investoinneista.

3. Työvoiman vähentäminen

— työpaikkojen menetysten lukumäärä ja ajankohta,

— työllisyyden kehittyminen tukea saavissa yhtiöissä (välitön ja välillinen työllisyys eroteltuina toisistaan),

— työvoimaan ja ulkopuolisiin palvelusopimuksiin liittyvien kustannusten erittely.

4. Kapasiteetti (Puolan koko teräsalan osalta)

— lopetettavan kapasiteetin MPP:nä (MPP on suurin mahdollinen vuosituotanto, joka voidaan saavuttaa tavanomaisissa toimintaolosuhteissa) ilmaistun tuotannon päättymisen päivämäärä tai suunniteltu päivämäärä, ja kuvaus kyseisestä kapasiteetista,

— kyseessä olevan laitoksen purkamisen, sellaisena kuin se on määriteltynä tiedoista, joita teräsyriyten on toimitettava investoinneistaan tehdyssä komission päätöksessä N:o 3010/91/EHTY¹, päivämäärä (tai suunniteltu päivämäärä) ja yksityiskohtaiset tiedot kyseisestä purkamisesta,

— uuden kapasiteetin käyttöönottopäivämäärä (tai suunniteltu päivämäärä) ja kuvaus kyseisestä kapasiteetista,

— raakateräksen ja valmiiden tuotteiden kokonaiskapasiteetin kehittyminen Puolassa luokittain.

5. Kustannukset

— kustannusten erittely ja niiden historiallinen ja tuleva kehitys erityisesti työvoimakustannussäästöjen, energiankulutuksen, raaka-ainekustannussäästöjen, liitännäistekijöiden ja ulkopuolisten palvelujen vähentämisen osalta.

6. Taloudellinen suorituskyky

— valittujen keskeisten rahoituksen tunnuslukujen kehittyminen sen varmistamiseksi

¹ EYVL L 286, 16.10.1991, s. 20.

si, että elinkelpoisuuteen pyrittäessä edistytään (rahoitustulos ja rahoituksen tunnusluvut on esitettävä muodossa, joka mahdollistaa vertailun yhtiön rahoituksen rakenneuudistusta koskevan suunnitelman kanssa ja niihin on sisällyttävä komission elinkelpoisuustesti),

— rahoituskustannusten taso,

— myönnetyn tuen yksityiskohdat ja ajankohta,

— jo myönnetyn tuen maksamista koskevat yksityiskohtaiset tiedot ja sen maksamisen ajankohta,

— mahdollisten uusien lainojen ehdot (lähteestä riippumatta),

— tarkastetut tilinpäätökset.

7. Yksityistäminen

— yksityistämisessä sovellettu menettely,

— myyntihinta, sovellettavat ehdot ja olemassa olevien vastuiden käsittely,

— myyntivoiton käyttö,

— myyntipäivämäärä,

— yhtiön taloudellinen tilanne myyntiajankohtana,

— yhtiön/varojen arvo myyntiajankohtana ja arvonnäilyksessä käytetty menetelmä.

8. Sellaisen uuden yhtiön tai sellaisten uusien tehtaiden perustaminen, joihin liittyy kapasiteetin lisääminen

— kukin yksityisen ja julkisen sektorin osallistuja,

— rahoituslähteet uuden yhtiön tai uusien tehtaiden perustamiseksi,

— yksityisten ja julkisten sidosryhmien osallistumisen ehdot ja edellytykset,

— uuden yhtiön hallintorakenne.

9. Lisätiedot, joita pidetään tarpeellisina pöytäkirjan 14 kohdassa määrättyssä riippumattomassa arvioinnissa.

PÖYTÄKIRJA N:o 9

SLOVAKIASSA SIJAITSEVAN BOHUNICE V1 -YDINVOIMALAITOKSEN
1 JA 2 REAKTORISTA

KORKEAT SOPIMUSPUOLET, jotka

PANEVAT MERKILLE Slovakian sitoumuksen sulkea Bohunice V1 -ydinvoimalaitoksen reaktori 1 vuoteen 2006 ja reaktori 2 vuoteen 2008 mennessä ja ilmoittavat unionin haluavan jatkaa rahoitustukea Slovakialle käytöstä poistamista varten Phare-ohjelman puitteissa myönnetyn liittymistä valmistelevan tuen jatkeena vuoteen 2006 saakka, ja

TOTEAVAT, että on tarpeen vahvistaa täytäntöönpanosäännökset yhteisön jatkettua tukea varten,

OVAT SOPINEET SEURAAVAA:

1 artikla

Slovakia sitoutuu sulkemaan Bohunice V1 -ydinvoimalaitoksen 1 reaktorin viimeistään 31 päivänä joulukuuta 2006 ja kyseisen laitoksen 2 reaktorin viimeistään 31 päivänä joulukuuta 2008 sekä poistamaan sen jälkeen kyseiset reaktorit käytöstä.

2 artikla

1. Yhteisö antaa vuosina 2004–2006 Slovakialle rahoitustukea käytöstä poistamista varten sekä Bohunice V1 -ydinvoimalaitoksen 1 ja 2 reaktorin sulkemisen ja käytöstä poistamisen seurauksien käsittelemiseksi (jäljempänä 'tuki').

2. Päätökset tuesta tehdään ja pannaan täytäntöön, myös Slovakian unioniin liittymisen jälkeen, taloudellisen tuen myöntämisestä tietyille Keski- ja Itä-Euroopan maille 18 päivänä joulukuuta 1989 annetussa neuvoston asetuksessa (ETY) N:o 3906/89¹, sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna asetuksella (EY) N:o 2500/2001², vahvistettujen säännösten mukaisesti.

3. Tuen määrä vuosille 2004–2006 on 90 miljoonaa euroa maksusitoumusmäärärahoina, jotka myönnetään samansuuruisina vuosiosuuksina.

4. Tuki tai osia siitä voidaan antaa käyttöön yhteisön rahoitusosuutena Bohunicen käytöstäpoistoa varten perustettuun kansainväliseen tukirahastoon, jota hallinnoi Euroopan jälle rakennus- ja kehityspankki.

3 artikla

Euroopan unioni myöntää, että Bohunice V1 -ydinvoimalaitoksen käytöstäpoistamista on jatkettava nykyisten rahoitusnäköymien jälkeen ja että Slovakialle aiheutuu tästä toiminnasta merkittävä taloudellinen taakka. Päätöksissä EU:n tuen jatkamisesta tällä alalla vuoden 2006 jälkeen otetaan huomioon kyseinen tilanne.

¹ EYVL L 375, 23.12.1989, s. 11.

² EYVL L 342, 27.12.2001, s. 1.

PÖYTÄKIRJA N:o 10

KYPROKSESTA

KORKEAT SOPIMUSPUOLET, jotka

VAHVISTAVAT sitoumuksensa Kyproksen ongelman kokonaisvaltaiseen ratkaisemiseen Yhdistyneiden Kansakuntien turvallisuusneuvoston asiaa koskevien päätöslauselmien mukaisesti sekä voimakkaan tukensa Yhdistyneiden Kansakuntien pääsihteerin tähän päämäärään tähtäviä toimia,

KATSOVAT, että Kyproksen ongelmaan ei ole vielä löydetty kokonaisvaltaista ratkaisua,

KATSOVAT, että tämän vuoksi on määrättävä, että yhteisön säännösten soveltamista lykätään niillä Kyproksen tasavallan alueilla, jotka eivät kuulu Kyproksen tasavallan hallituksen tosiasialliseen hallintaan,

KATSOVAT, että jos Kyproksen ongelmaan löydetään ratkaisu, soveltamisen lykääminen peruutetaan,

KATSOVAT, että Euroopan unioni on valmis hyväksymään tällaisen ratkaisun ehdot Euroopan unionin perustana olevien periaatteiden mukaisesti,

KATSOVAT, että on määrättävä niistä ehdoista, joiden mukaisesti Euroopan unionin lainsäädännön asiaankuuluvia säännöksiä sovelletaan edellä mainittujen alueiden ja sekä niiden alueiden, jotka kuuluvat Kyproksen tasavallan hallituksen tosiasialliseen hallintaan että Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan suvereniteettiin kuuluvan itäisen tukikohta-alueen välisellä linjalla,

TOIVOVAT, että Kyproksen liittymisestä Euroopan unioniin on etua kaikille Kyproksen kansalaisille ja että se edistää maan sisäistä rauhaa ja sovintoa,

KATSOVAT näin ollen, että mikään tässä pöytäkirjassa ei saa estää tähän päämäärään tähtäviä toimenpiteitä,

KATSOVAT, että tällaiset toimenpiteet eivät saa vaikuttaa yhteisön säännösten soveltamiseen liittymissopimuksessa esitettyjen edellytysten mukaisesti missään muussa osassa Kyproksen tasavaltaa,

OVAT HYVÄKSYNEET seuraavat määräykset:

1 artikla

1. Yhteisön säännösten soveltamista lykätään niillä Kyproksen tasavallan alueilla, jotka eivät kuulu Kyproksen tasavallan hallituksen tosiasialliseen hallintaan.

2. Neuvosto päättää yksimielisesti komission ehdotuksesta 1 kohdassa tarkoitetun lykäämisen peruuttamisesta.

2 artikla

1. Neuvosto määrittelee yksimielisesti komission ehdotuksesta ne ehdot, joiden mukaisesti Euroopan unionin lainsäädännön säännöksiä sovelletaan 1 artiklassa tarkoitettujen alueiden ja niiden alueiden, jotka kuuluvat Kyproksen tasavallan hallituksen tosiasialliseen hallintaan, välisellä linjalla.

2. Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan suvereniteettiin kuuluvista tukikohta-alueista Kyproksessa tehdyn pöytäkirjan liitteen IV osaa sovellettaessa Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan suvereniteettiin kuuluvan itäisen tukikohta-alueen ja 1 artiklassa tarkoitettujen alueiden välistä rajaa pi-

detään Yhdistyneen kuningaskunnan suvereeniteettiin kuuluvan tukikohta-alueen ulkorajana tarkoituksessa niin kauan kuin yhteisön säännösten soveltamista lykätään 1 artiklan mukaisesti.

3 artikla

1. Tämän pöytäkirjan määräykset eivät estä 1 artiklassa tarkoitettujen alueiden taloudelliseen kehittämiseen tähtäviä toimenpiteitä.

2. Tällaiset toimenpiteet eivät vaikuta yhteisön säännösten soveltamiseen liittymissopimuksessa esitettyjen edellytysten mukaisesti missään muussa osassa Kyproksen tasavaltaa.

4 artikla

Jos ongelmaan löydetään ratkaisu, neuvosto päättää yksimielisesti komission ehdotuksesta Kyproksen liittymistä Euroopan unioniin koskevien ehtojen mukautuksista Kyproksen turkkilaisen yhteisön osalta.

**EUROOPAN UNIONIIN LIITTYMISESTÄ 2003 TEHDYN SOPIMUKSEN
PÄÄTÖSASIAKIRJA**

I PÄÄTÖSASIAKIRJAN TEKSTI

Täysivaltaiset edustajat, jotka edustavat:

HÄNEN MAJESTEETTIAAN BELGIAN KUNINGASTA,
TŠEKKIN TASAVALLAN PRESIDENTTIÄ,
HÄNEN MAJESTEETTIAAN TANSKAN KUNINGATARTA,
SAKSAN LIITTOTASAVALLAN PRESIDENTTIÄ,
VIRON TASAVALLAN PRESIDENTTIÄ,
HELLEENIEN TASAVALLAN PRESIDENTTIÄ,
HÄNEN MAJESTEETTIAAN ESPANJAN KUNINGASTA,
RANSKAN TASAVALLAN PRESIDENTTIÄ,
IRLANNIN PRESIDENTTIÄ,
ITALIAN TASAVALLAN PRESIDENTTIÄ,
KYPROKSEN TASAVALLAN PRESIDENTTIÄ,
LATVIAN TASAVALLAN PRESIDENTTIÄ,
LIETTUAN TASAVALLAN PRESIDENTTIÄ,
HÄNEN KUNINKAALLISTA KORKEUTTAAN LUXEMBURGIN SUURHERTTUAA,
UNKARIN TASAVALLAN PRESIDENTTI,
MALTAN PRESIDENTTIÄ,
HÄNEN MAJESTEETTIAAN ALANKOMAIDEN KUNINGATARTA,
ITÄVALLAN TASAVALLAN LIITTOPRESIDENTTIÄ,
PUOLAN TASAVALLAN PRESIDENTTIÄ,

PORTUGALIN TASAVALLAN PRESIDENTTIÄ,

SLOVENIAN TASAVALLAN PRESIDENTTIÄ,

SLOVAKIAN TASAVALLAN PRESIDENTTIÄ,

SUOMEN TASAVALLAN PRESIDENTTIÄ,

RUOTSIN KUNINGASKUNNAN HALLITUSTA,

HÄNEN MAJESTEETTIAAN ISON-BRITANNIAN JA POHJOIS-IRLANNIN YHDISTYNEEN KUNINGASKUNNAN KUNINGATARTA,

jotka ovat kokoontuneet Ateenaan kuudentenatoista päivänä huhtikuuta vuonna kaksituhatta kolme allekirjoittamaan sopimuksen Belgian kuningaskunnan, Tanskan kuningaskunnan, Saksan liittotasavallan, Helleenien tasavallan, Espanjan kuningaskunnan, Ranskan tasavallan, Irlannin, Italian tasavallan, Luxemburgin suurherttuakunnan, Alankomaiden kuningaskunnan, Itävallan tasavallan, Portugalin tasavallan, Suomen tasavallan, Ruotsin kuningaskunnan, Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan (Euroopan unionin jäsenvaltiot) ja Tšekin tasavallan, Viron tasavallan, Kyproksen tasavallan, Latvian tasavallan, Liettuan tasavallan, Unkarin tasavallan, Maltan tasavallan, Puolan tasavallan, Slovenian tasavallan, Slovakian tasavallan, välillä Tšekin tasavallan, Viron tasavallan, Kyproksen tasavallan, Latvian tasavallan, Liettuan tasavallan, Unkarin tasavallan, Maltan tasavallan, Puolan tasavallan, Slovenian tasavallan ja Slovakian tasavallan liittymisestä Euroopan unioniin,

ovat todenneet, että seuraavat tekstit on laadittu ja hyväksytty Euroopan unionin jäsenvaltioiden ja Tšekin tasavallan, Viron tasavallan, Kyproksen tasavallan, Latvian tasavallan, Liettuan tasavallan, Unkarin tasavallan, Maltan tasavallan, Puolan tasavallan, Slovenian tasavallan ja Slovakian tasavallan välisessä konferenssissa:

- I Sopimus Belgian kuningaskunnan, Tanskan kuningaskunnan, Saksan liittotasavallan, Helleenien tasavallan, Espanjan kuningaskunnan, Ranskan tasavallan, Irlannin, Italian tasavallan, Luxemburgin suurherttuakunnan, Alankomaiden kuningaskunnan, Itävallan tasavallan, Portugalin tasavallan, Suomen tasavallan, Ruotsin kuningaskunnan, Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan (Euroopan unionin jäsenvaltiot) ja Tšekin tasavallan, Viron tasavallan, Kyproksen tasavallan, Latvian tasavallan, Liettuan tasavallan, Unkarin tasavallan, Maltan tasavallan, Puolan tasavallan, Slovenian tasavallan, Slovakian tasavallan, välillä Tšekin tasavallan, Viron tasavallan, Kyproksen tasavallan, Latvian tasavallan, Liettuan tasavallan, Unkarin tasavallan, Maltan tasavallan, Puolan tasavallan, Slovenian tasavallan ja Slovakian tasavallan liittymisestä Euroopan unioniin,
- II Asiakirja Tšekin tasavallan, Viron tasavallan, Kyproksen tasavallan, Latvian tasavallan, Liettuan tasavallan, Unkarin tasavallan, Maltan tasavallan, Puolan tasavallan, Slovenian tasavallan ja Slovakian tasavallan liittymistä Euroopan unioniin koskevista ehdoista ja niiden sopimusten mukautuksista, joihin Euroopan unioni perustuu,
- III Seuraavat, Tšekin tasavallan, Viron tasavallan, Kyproksen tasavallan, Latvian tasavallan, Liettuan tasavallan, Unkarin tasavallan, Maltan tasavallan, Puolan tasavallan, Slovenian tasavallan ja Slovakian tasavallan liittymistä Euroopan unioniin koskevista ehdoista ja niiden sopimusten mukautuksista, joihin Euroopan unioni perustuu, tehtyyn asiakirjaan liitetyt tekstit:

- A. Liite I: Luettelo osaksi Euroopan unionia sisällytetyn Schengenin säännösten määräyksistä ja Schengenin säännöstöön perustuvista tai siihen muuten liittyvistä säädöksistä, jotka ovat uusia jäsenvaltioita sitovia ja joita on sovellettava niissä liittymisestä alkaen (jota tarkoitetaan liittymisasiakirjan 3 artiklassa)
- Liite II: Luettelo, jota tarkoitetaan liittymisasiakirjan 20 artiklassa
- Liite III: Luettelo, jota tarkoitetaan liittymisasiakirjan 21 artiklassa
- Liite IV: Luettelo, jota tarkoitetaan liittymisasiakirjan 22 artiklassa; Lisäys
- Liite V: Luettelo, jota tarkoitetaan liittymisasiakirjan 24 artiklassa: Tšekin tasavalta; Lisäykset A ja B
- Liite VI: Luettelo, jota tarkoitetaan liittymisasiakirjan 24 artiklassa: Viro
- Liite VII: Luettelo, jota tarkoitetaan liittymisasiakirjan 24 artiklassa: Kypros; Lisäys
- Liite VIII: Luettelo, jota tarkoitetaan liittymisasiakirjan 24 artiklassa: Latvia; Lisäykset A ja B
- Liite IX: Luettelo, jota tarkoitetaan liittymisasiakirjan 24 artiklassa: Liettua; Lisäykset A ja B
- Liite X: Luettelo, jota tarkoitetaan liittymisasiakirjan 24 artiklassa: Unkari; Lisäykset A ja B
- Liite XI: Luettelo, jota tarkoitetaan liittymisasiakirjan 24 artiklassa: Malta; Lisäykset A, B ja C
- Liite XII: Luettelo, jota tarkoitetaan liittymisasiakirjan 24 artiklassa: Puola; Lisäykset A, B ja C
- Liite XIII: Luettelo, jota tarkoitetaan liittymisasiakirjan 24 artiklassa: Slovenia; Lisäykset A ja B
- Liite XIV: Luettelo, jota tarkoitetaan liittymisasiakirjan 24 artiklassa: Slovakia; Lisäys
- Liite XV: Luettelo, jota tarkoitetaan liittymisasiakirjan 32 artiklan 1 kohdassa
- Liite XVI: Luettelo, josta määrätään liittymisasiakirjan 52 artiklan 1 kohdassa
- Liite XVII: Luettelo, josta määrätään liittymisasiakirjan 52 artiklan 2 kohdassa
- Liite XVIII: Luettelo, josta määrätään liittymisasiakirjan 52 artiklan 3 kohdassa

- B. Pöytäkirja N:o 1 Euroopan investointipankin perussäännön muutoksista
- Pöytäkirja N:o 2 Tšekin terästeollisuuden rakenneuudistuksesta
- Pöytäkirja N:o 3 Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan suveriniteettiin kuuluvista alueista Kyproksessa
- Pöytäkirja N:o 4 Ignalinan ydinvoimalaitoksesta Liettuassa
- Pöytäkirja N:o 5 henkilöiden kauttakulusta maitse Kaliningradin alueen ja Venäjän federaation muiden osien välillä
- Pöytäkirja N:o 6 vapaa-ajan asuntojen hankinnasta Maltassa
- Pöytäkirja N:o 7 abortista Maltalla
- Pöytäkirja N:o 8 Puolan terästeollisuuden rakenneuudistuksesta
- Pöytäkirja N:o 9 Slovakiassa sijaitsevan Bohunice V1 -ydinvoimalaitoksen reaktoreista 1 ja 2
- Pöytäkirja N:o 10 Kyproksesta
- C. Seuraavien sopimusten tekstit: Euroopan unionista tehty sopimus, Euroopan yhteisön perustamissopimus ja Euroopan atomienergiayhteisön perustamissopimus sekä niitä muuttavien tai täydentävien sopimusten tekstit, mukaan lukien Tanskan kuningaskunnan, Irlannin sekä Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan liittymisestä Euroopan talousyhteisöön ja Euroopan atomienergiayhteisöön tehty sopimus, Helleenien tasavallan liittymisestä Euroopan talousyhteisöön ja Euroopan atomienergiayhteisöön tehty sopimus, Espanjan kuningaskunnan ja Portugalin tasavallan liittymisestä Euroopan talousyhteisöön ja Euroopan atomienergiayhteisöön tehty sopimus sekä Itävallan tasavallan, Suomen tasavallan ja Ruotsin kuningaskunnan liittymisestä Euroopan unioniin tehty sopimus, jotka on laadittu latvian, liettuan, maltan, puolan, slovakin, sloveenin, tšekin, unkarin ja viron kielellä.

Korkeat sopimuspuolet sitoutuvat antamaan komissiolle ja toinen toisilleen tiedoksi kaikki liittymisehtoja ja sopimusten mukautuksia koskevan asiakirjan soveltamisen edellyttämät tarvittavat tiedot. Tarvittaessa nämä tiedot on toimitettava niin hyvissä ajoin ennen liittymispäivää, että asiakirjan täysimääräinen soveltaminen erityisesti sisämarkkinoiden toimintaa koskevilta osin on mahdollista liittymispäivästä. Komissio voi ilmoittaa uusille sopimuspuolille ajankohdan, jota se pitää soveltuvana määräaikaan muiden erityistietojen vastaanottamiselle tai toimittamiselle. Tähän allekirjoittamispäivään mennessä sopimuspuolille on toimitettu luetelo eläinlääkintäalan ilmoittamisvelvollisuuksista.

II TÄYSIVALTAISTEN EDUSTAJIEN HYVÄKSYMÄT JULISTUKSET

Lisäksi täysivaltaiset edustajat ovat hyväksyneet jäljempänä luetellut, tähän päätösasiakirjaan liitetyt julistukset.

1. Yhteinen julistus: Yksi Eurooppa
2. Yhteinen julistus Euroopan yhteisöjen tuomioistuimesta

1. Yhteinen julistus: Yksi Eurooppa

Tämä päivä on suuri hetki Euroopalle. Olemme tänään saattaneet päätökseen liittymisneuvottelut Euroopan unionin ja Kyproksen, Tšekin tasavallan, Viron, Unkarin, Latvian, Liettuan, Maltan, Puolan, Slovakian sekä Slovenian välillä. Euroopan unioniin toivotaan tervetulleiksi 75 miljoonaa uutta kansalaista.

Me, nykyiset ja liittyvät jäsenvaltiot, julistamme antavamme täyden tukemme jatkuvalle, kokonaisuvaltaiselle ja peruuttamattomalle laajentumisprosessille. Liittymisneuvotteluja Bulgarian ja Romanian kanssa jatketaan noudattaen samoja periaatteita, jotka ovat olleet liittymisneuvottelujen pohjana tähänkin asti. Näissä neuvotteluissa jo saavutettuja tuloksia ei aseteta kyseenalaiseksi. Tavoitteena on toivottaa Bulgaria ja Romania tervetulleiksi Euroopan unionin jäseniksi vuonna 2007 sen mukaan, miten jäsenyyskriteerien täyttäminen jatkossa edistyy. Panemme myös tyytyväisinä merkille tänään tehdyt tärkeät päätökset, jotka koskevat seuraavaa vaihetta

Turkin ehdokkuudessa Euroopan unionin jäseneksi.

Yhteinen toivomuksemme on tehdä Euroopasta demokratian, vapauden, rauhan ja edistyksen maanosa. Unioni haluaa päättäväisesti välttää uusia raja-aitoja Euroopassa ja edistää vakautta ja hyvinvointia unionin uusien rajojen sisällä ja niiden ulkopuolella. Odotamme kiinnostuneena yhteistyötämme pyrkiessämme yhdessä saavuttamaan nämä tavoitteet.

Päämääränämme on Yksi Eurooppa.

Belgia	Tšekin tasavalta	Tanska
Saksa	Viro	Kreikka
Espanja	Ranska	Irlanti
Italia	Kypros	Latvia
Liettua	Luxemburg	Unkari
Malta	Alankomaat	Itävalta
Puola	Portugali	Slovenia
Slovakia	Suomi	Ruotsi
Yhdistynyt kuningaskunta		

2. Yhteinen julistus

Euroopan yhteisöjen tuomioistuimesta

Yhteisöjen tuomioistuimen pyynnöstä neuvosto voi yksimielisesti lisätä julkisasiamiesten määrää EY:n perustamissopimuksen 222 artiklan ja Euratomin perustamissopimuksen

138 artiklan mukaisesti. Muussa tapauksessa uudet jäsenvaltiot otetaan mukaan heidän nimittämistään varten olemassa olevaan järjestelmään.

III MUUT JULISTUKSET

Täysivaltaiset edustajat ovat ottaneet huomioon seuraavat annetut, tähän päätösasiakirjaan liitetyt julistukset:

A. Yhteiset julistukset: Nykyiset jäsenvaltiot / Viro

3. Yhteinen julistus karhunmetsästyksestä Virossa

B. Yhteiset julistukset: Useammat nykyiset jäsenvaltiot / useammat uudet jäsenvaltiot

4. Tšekin tasavallan ja Itävallan tasavallan yhteinen julistus Temelinin ydinvoimalaa koskevasta kahdenvälisestä sopimuksestaan

C. Nykyisten jäsenvaltioiden yhteiset julistukset

5. Julistus maaseudun kehityksestä

6. Julistus työntekijöiden vapaasta liikkuvuudesta: Tšekin tasavalta

7. Julistus työntekijöiden vapaasta liikkuvuudesta: Viro

8. Julistus öljyliuskeesta ja sähkön sisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä 19 päivänä joulukuuta 1996 annetusta Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivistä 96/92/EY (sähködirektiivi): Viro

9. Julistus Viron ja Liettuan kalastustoinnista Huippuvuorten alueella

10. Julistus työntekijöiden vapaasta liikkuvuudesta: Latvia

11. Julistus työntekijöiden vapaasta liikkuvuudesta: Liettua

12. Julistus Kaliningradin alueen ja Venäjän federaation muiden osien välillä maitse tapahtuvasta henkilöiden kauttakulusta

13. Julistus työntekijöiden vapaasta liikkuvuudesta: Unkari

14. Julistus työntekijöiden vapaasta liikkuvuudesta: Malta

15. Julistus työntekijöiden vapaasta liikkuvuudesta: Puola

16. Julistus työntekijöiden vapaasta liikkuvuudesta: Slovenia

17. Julistus Euroopan laajuisen verkon kehittämisestä Sloveniassa

18. Julistus työntekijöiden vapaasta liikkuvuudesta: Slovakia

D. Useampien nykyisten jäsenvaltioiden yhteiset julistukset

19. Saksan liittotasavallan ja Itävallan tasavallan yhteinen julistus työntekijöiden vapaasta liikkuvuudesta: Tšekin tasavalta, Viro, Latvia, Liettua, Unkari, Puola, Slovenia, Slovakia

20. Saksan liittotasavallan ja Itävallan tasavallan yhteinen julistus ydinturvavallonnasta

E. Nykyisten jäsenvaltioiden yleinen yhteinen julistus

21. Yleinen yhteinen julistus

F. Useampien uusien jäsenvaltioiden yhteiset julistukset

22. Tšekin tasavallan, Viron tasavallan, Liettuan tasavallan, Puolan tasavallan, Slovenian tasavallan ja Slovakian tasavallan yhteinen julistus liittymisasiakirjan 38 artiklasta

23. Unkarin tasavallan ja Slovenian tasavallan yhteinen julistus liittymisasiakirjan liitteessä X olevan 7 luvun 1 kohdan a alakohdan ii alakohdasta ja liitteessä XIII olevan 6 luvun 1 kohdan a alakohdan i alakohdasta

G. Tšekin tasavallan julistukset

24. Tšekin tasavallan julistus liikennepoliitikasta

25. Tšekin tasavallan julistus työntekijöistä

26. Tšekin tasavallan julistus EU-sopimuksen 35 artiklasta

H. Viron tasavallan julistukset

27. Viron tasavallan julistus teräksestä

28. Viron tasavallan julistus kalastuksesta

29. Viron tasavallan julistus Koillis-Atlantin kalastuskomissiosta (NEAFC)

30. Viron tasavallan julistus elintarvikkeiden turvallisuudesta

I. Latvian tasavallan julistukset

31. Latvian tasavallan julistus äänten paiminnamisesta neuvostossa

32. Latvian tasavallan julistus kalastuksesta

33. Latvian tasavallan julistus yhteisön tavaramerkistä 20 päivänä joulukuuta 1993 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 40/94 142 a artiklasta

J. Liettuan tasavallan julistus

34. Liettuan tasavallan julistus Latvian kalastustoiminnasta Koillis-Atlantin kalastuskomission (NEAFC) sääntelyalueella

K. Maltan tasavallan julistukset

35. Maltan tasavallan julistus puolueettomuudesta

36. Maltan tasavallan julistus Gozon saaren alueesta

37. Maltan tasavallan julistus arvonnäkörokannan säilyttämisestä nollatasolla

L. Puolan tasavallan julistukset

38. Puolan tasavallan julistus Puolan tietyn hedelmä- ja marjatuotannon kilpailukykyä

39. Puolan tasavallan hallituksen julistus julkisesta moraalista

40. Puolan tasavallan hallituksen julistus direktiivissä 2001/82/EY ja direktiivissä 2001/83/EY säädettyjä vaatimuksia koskevien poikkeusten tulkinnasta

M. Slovenian tasavallan julistukset

41. Slovenian tasavallan julistus Slovenian tasavallan tulevasta alueellisesta jaosta

42. Slovenian tasavallan julistus Slovenian alkuperäisestä *Apis mellifera Carnica* -mehiläisestä (kranjska čebela)

N. Euroopan komission julistukset

43. Euroopan komission julistus yleisestä taloudellisesta turvalausekkeesta, sisämarkkinoiden turvalausekkeesta ja oikeus- ja sisäasioiden alan turvalausekkeesta

44. Euroopan komission julistus Latvian kanssa pidettävän liittymiskonferenssin päätelmiin

A. Yhteiset julistukset: Nykyiset jäsenvaltiot / Viro

3. Yhteinen julistus

karhunmetsästyksestä Virossa

Viro noudattaa karhujen osalta täysimääräisesti luontotyyppien sekä luonnonvaraisen eläimistön ja kasviston suojelusta annetun direktiivin 92/43/ETY (elinympäristödirektiivi) säännöksiä. Viimeistään liittymisen yhteydessä Viro perustaa kyseisen direktiivin 12 artiklan mukaisen tiukan suojelujärjestelmän.

Vaikka yleistä karhunmetsästystä ei voitu sallia, konferenssi toteaa, että elinympäristödirektiivin 16 artiklan 1 kohdan mukaan Viro voi sallia karhunmetsästyksen erityisissä olosuhteissa ja 16 artiklan 2 ja 3 kohdan mukaisia menettelyjä noudattaen.

B. Yhteiset julistukset: Useammat nykyiset jäsenvaltiot / useammat uudet jäsenvaltiot

4. Tšekin tasavallan ja Itävallan tasavallan yhteinen julistus

Temelinin ydinvoimalaa koskevasta kahdenvälisestä sopimuksesta

Tšekin tasavalta ja Itävallan tasavalta täyttävät 29 päivänä marraskuuta 2001 yhteisesti hyväksymiensä Melkin prosessin ja seuran-

nan päätelmien mukaiset kahdenväliset velvoitteensa.

C. Nykyisten jäsenvaltioiden yhteiset julistukset

5. Julistus

maaseudun kehityksestä

EMOTR:n tukiosastosta rahoitettavaan väliaikaiseen maaseudun kehittämistä koskevaan välineeseen perustuvan, uusia jäsenvaltioita koskevan maaseudun kehittämispoliti-

kan osalta unioni ilmoittaa, että kukin uusista jäsenvaltioista voi odottaa seuraavanlaista määrärahojen jakautumista alkuvaiheessa:

Määrärajojen jakautuminen alkuvaiheessa (miljoonaa euroa)				
	2004	2005	2006	2004–2006
Tšekin tasavalta	147,9	161,6	172,0	481,5
Viro	41,0	44,8	47,7	133,5
Kypros	20,3	22,2	23,9	66,4
Latvia	89,4	97,7	103,9	291,0
Liettua	133,4	145,7	155,1	434,2
Unkari	164,2	179,4	190,8	534,4
Malta	7,3	8,0	8,5	23,8
Puola	781,2	853,6	908,2	2 543,0
Slovenia	76,7	83,9	89,2	249,8
Slovakia	108,2	118,3	125,8	352,3
Yhteensä	1 570,0	1 715,0	1 825,0	5 110,0

6. Julistus

työntekijöiden vapaasta liikkuvuudesta: Tšekin tasavalta

EU korostaa voimakasta eriyttämistä ja joustamista työntekijöiden vapaata liikkuvuutta koskevan järjestelyn osalta. Jäsenvaltioiden on pyrittävä kansallisessa lainsäädännössään parantamaan Tšekin kansalaisten pääsyä työmarkkinoille nopeuttaakseen lainsäädännön lähentämistä yhteisön säännöstöön. Näin ollen Tšekin kansalaisilla pitäisi

olla huomattavasti paremmat mahdollisuudet saada työtä EU:n alueella Tšekin tasavallan liittyttyä unioniin. Lisäksi EU:n jäsenvaltiot soveltavat parhaansa mukaan ehdotettua järjestelyä soveltaakseen mahdollisimman pian yhteisön säännöstöä täysimääräisesti työntekijöiden vapaan liikkuvuuden alalla.

7. Julistus

työntekijöiden vapaasta liikkuvuudesta: Viro

EU korostaa voimakasta eriyttämistä ja joustamista työntekijöiden vapaata liikkuvuutta koskevan järjestelyn osalta. Jäsenvaltioiden on pyrittävä kansallisessa lainsäädännössään parantamaan Viron kansalaisten pääsyä työmarkkinoille nopeuttaakseen lainsäädännön lähentämistä yhteisön säännöstöön. Näin ollen Viron kansalaisilla pitäisi olla

huomattavasti paremmat mahdollisuudet saada työtä EU:n alueella Viron liittyttyä unioniin. Lisäksi EU:n jäsenvaltiot soveltavat parhaansa mukaan ehdotettua järjestelyä soveltaakseen mahdollisimman pian yhteisön säännöstöä täysimääräisesti työntekijöiden vapaan liikkuvuuden alalla.

8. Julistus

öljyliuskeesta ja sähkön sisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä 19 päivänä joulukuuta 1996 annetusta Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivistä 96/92/EY (sähködirektiivi): Viro

Unioni seuraa tiiviisti, että Viro täyttää sitoumuksensa erityisesti energian sisämarkkinoihin valmistautumisen jatkamisen osalta (öljyliuskealan rakenneuudistus, sähköalan rakenneuudistus, lainsäädäntö, Energiamarkkinoiden tarkastuslaitoksen vahvistaminen jne.).

Unioni haluaa kiinnittää Viron huomion Lissabonissa ja Barcelonassa pidettyjen Eurooppa-neuvoston kokousten päätelmiin, joissa kehoitetaan nopeuttamaan muun muassa sähkö- ja kaasumarkkinoiden avaamista kilpailulle, jotta näillä aloilla saadaan aikaan täysin toimivat sisämarkkinat. Unioni panee merkille aiemmat lausumat, jotka Viro antoi tästä asiasta 27 päivänä toukokuuta 2002 liittymisneuvottelujen yhteydessä. Toimivien sähkön sisämarkkinoiden nopean toteuttamisen tarpeellisuudesta huolimatta unioni panee merkille, että Viro ei ole vielä ottanut kantaa alan lainsäädännön tulevaan kehitykseen. Unioni tunnustaa tässä yhteydessä öljyliuskealan rakenneuudistukseen liittyvän erityistilanteen, joka vaatii erityisiä toimia vuoden 2012 loppuun asti, ja toteaa tarpeen avata asteittain Viron sähkömarkkinat muiden kuin

kotitalousasiakkaiden osalta tuohon ajankohtaan mennessä.

Unioni toteaa, että kilpailun mahdollisen vääristymisen rajoittamiseksi sähkön sisämarkkinoilla saattaa olla tarpeen soveltaa suojajärjestelyjä, kuten direktiivin 96/92/EY vastavuoroisuuslauseketta.

Komissio tarkkailee huolellisesti sähkön tuotannon kehitystä ja mahdollisia sähkömarkkinoiden muutoksia Virossa ja sen naapurimaissa.

Jokainen jäsenvaltio voi vuodesta 2009 lähtien pyytää komissiolta, että se arvioisi sähkömarkkinoiden kehitystä Itämeren alueen maissa, sanotun kuitenkin rajoittamatta edellä sanotun soveltamista. Tämän arvioinnin perusteella ja ottaen täysin huomioon öljyliuskeen ainutlaatuisuuden ja sen louhintaan, tuotantoon ja kulutukseen liittyvät sosiaaliset ja taloudelliset näkökohdat Virossa sekä ottaen huomioon yhteisön tavoitteet sähkömarkkinoilla, komissio esittää soveltuvia suosituksia sisältävän kertomuksen neuvostolle.

9. Julistus

Viron ja Liettuan kalastustoiminnasta Huippuvuorten alueella

Euroopan yhteisö on sitoutunut jatkamaan kalavarojen järkevää hoitoa, joka perustuu Huippuvuorten ympäristön kalakantojen kestävään säilyttämiseen ja parhaaseen mahdol-

liseen käyttöön, ja ilmoittaa olevansa halukas jatkamaan Euroopan yhteisön sekä Viron ja Liettuan nykyisin soveltamaa hallintojärjestelmää.

10. Julistus

työntekijöiden vapaasta liikkuvuudesta: Latvia

EU korostaa voimakasta eriyttämistä ja joustamista työntekijöiden vapaata liikkuvuutta koskevan järjestelyn osalta. Jäsenvaltioiden on pyrittävä kansallisessa lainsäädännössään parantamaan Latvian kansalaisten pääsyä työmarkkinoille nopeuttaakseen lainsäädännön lähentämistä yhteisön säännösten. Näin ollen Latvian kansalaisilla pitäisi

olla huomattavasti paremmat mahdollisuudet saada työtä EU:n alueella Latvian liittyttyä unioniin. Lisäksi EU:n jäsenvaltiot soveltavat parhaansa mukaan ehdotettua järjestelyä soveltaakseen mahdollisimman pian yhteisön säännöstöä täysimääräisesti työntekijöiden vapaan liikkuvuuden alalla.

11. Julistus

työntekijöiden vapaasta liikkuvuudesta: Liettua

EU korostaa voimakasta eriyttämistä ja joustamista työntekijöiden vapaata liikkuvuutta koskevan järjestelyn osalta. Jäsenvaltioiden on pyrittävä kansallisessa lainsäädännössään parantamaan Liettuan kansalaisten pääsyä työmarkkinoille nopeuttaakseen lainsäädännön lähentämistä yhteisön säännösten. Näin ollen Liettuan kansalaisilla pitäisi

olla huomattavasti paremmat mahdollisuudet saada työtä EU:n alueella Liettuan liittyttyä unioniin. Lisäksi EU:n jäsenvaltiot soveltavat parhaansa mukaan ehdotettua järjestelyä soveltaakseen mahdollisimman pian yhteisön säännöstöä täysimääräisesti työntekijöiden vapaan liikkuvuuden alalla.

12. Julistus

Kaliningradin alueen ja Venäjän federaation muiden osien välillä maitse tapahtuvasta henkilöiden kauttakulusta

EU auttaa Liettuaa täyttämään mahdollisimman nopeasti edellytykset täysimääräiselle Schengenin säännösten osallistumiselle sen varmistamiseksi, että Liettua on mukana ensimmäisessä Schengenin säännösten täysi-

määräisesti osallistuvassa uusien jäsenvaltioiden ryhmässä. Täysimääräinen osallistuminen riippuu puolueettomasta arviosta, jossa todetaan, että kaikki Schengenin säännösten määräysten mukaiset edellytykset täyttyvät.

13. Julistus

työntekijöiden vapaasta liikkuvuudesta: Unkari

EU korostaa voimakasta eriyttämistä ja joustamista työntekijöiden vapaata liikkuvuutta koskevan järjestelyn osalta. Jäsenvaltioiden on pyrittävä kansallisessa lainsäädännössään parantamaan Unkarin kansalaisten pääsyä työmarkkinoille nopeuttaakseen lainsäädännön lähentämistä yhteisön säännösten. Näin ollen Unkarin kansalaisilla pitäisi

olla huomattavasti paremmat mahdollisuudet saada työtä EU:n alueella Unkarin liittyttyä unioniin. Lisäksi EU:n jäsenvaltiot soveltavat parhaansa mukaan ehdotettua järjestelyä soveltaakseen mahdollisimman pian yhteisön säännöstöä täysimääräisesti työntekijöiden vapaan liikkuvuuden alalla.

14. Julistus

työntekijöiden vapaasta liikkuvuudesta: Malta

Siinä tapauksessa, että Maltaan liittyminen aiheuttaa ongelmia, jotka koskevat työntekijöiden vapaata liikkuvuutta, kysymys voidaan ottaa käsiteltäväksi unionin toimielimissä ratkaisun löytämiseksi. Ratkaisun on oltava täysin perustamissopimusten (mukaan lu-
kien sopimus Euroopan unionista) määräysten sekä niiden soveltamiseksi annettujen, erityisesti työntekijöiden vapaata liikkuvuutta koskevien, säännösten mukainen.

va täysin perustamissopimusten (mukaan lu-
kien sopimus Euroopan unionista) määräysten sekä niiden soveltamiseksi annettujen, erityisesti työntekijöiden vapaata liikkuvuutta koskevien, säännösten mukainen.

15. Julistus

työntekijöiden vapaasta liikkuvuudesta: Puola

EU korostaa voimakasta eriyttämistä ja joustamista työntekijöiden vapaata liikkuvuutta koskevan järjestelyn osalta. Jäsenvaltioiden on pyrittävä kansallisessa lainsäädännössään parantamaan Puolan kansalaisten pääsyä työmarkkinoille nopeuttaakseen lainsäädännön lähentämistä yhteisön säännöstöön. Näin ollen Puolan kansalaisilla pitäisi

olla huomattavasti paremmat mahdollisuudet saada työtä EU:n alueella Puolan liittyttyä unioniin. Lisäksi EU:n jäsenvaltiot soveltavat parhaansa mukaan ehdotettua järjestelyä soveltaakseen mahdollisimman pian yhteisön säännöstöä täysimääräisesti työntekijöiden vapaan liikkuvuuden alalla.

16. Julistus

työntekijöiden vapaasta liikkuvuudesta: Slovenia

EU korostaa voimakasta eriyttämistä ja joustamista työntekijöiden vapaata liikkuvuutta koskevan järjestelyn osalta. Jäsenvaltioiden on pyrittävä kansallisessa lainsäädännössään parantamaan Slovenian kansalaisten pääsyä työmarkkinoille nopeuttaakseen lainsäädännön lähentämistä yhteisön säännöstöön. Näin ollen Slovenian kansalaisilla pitäisi

olla huomattavasti paremmat mahdollisuudet saada työtä EU:n alueella Slovenian liittyttyä unioniin. Lisäksi EU:n jäsenvaltiot soveltavat parhaansa mukaan ehdotettua järjestelyä soveltaakseen mahdollisimman pian yhteisön säännöstöä täysimääräisesti työntekijöiden vapaan liikkuvuuden alalla.

17. Julistus

Euroopan laajuisen verkon kehittämisestä Sloveniassa

Unionin palauttaa mieliin Slovenian liikenneinfrastruktuurin tärkeyden Euroopan laajuisesta liikenneverkosta kehitettäessä ja ottaa tämän asianmukaisesti huomioon yksilöiden

sään yhteistä etua koskevia hankkeita EY:n perustamissopimuksen 155 artiklan mukaisesti.

18. Julistus

työntekijöiden vapaasta liikkuvuudesta: Slovakia

EU korostaa voimakasta eriyttämistä ja joustamista työntekijöiden vapaata liikkuvuutta koskevan järjestelyn osalta. Jäsenvaltioiden on pyrittävä kansallisessa lainsäädännössään parantamaan Slovakian kansalaisten pääsyä työmarkkinoille nopeuttaakseen lainsäädännön lähentämistä yhteisön sääntöön. Näin ollen Slovakian kansalaisilla pi-

täisi olla huomattavasti paremmat mahdollisuudet saada työtä EU:n alueella Slovakian liittyttyä unioniin. Lisäksi EU:n jäsenvaltiot soveltavat parhaansa mukaan ehdotettua järjestelyä soveltaakseen mahdollisimman pian yhteisön säännöstöä täysimääräisesti työntekijöiden vapaan liikkuvuuden alalla.

D. Useampien nykyisten jäsenvaltioiden yhteiset julistukset

19. Saksan liittotasavallan ja Itävallan tasavallan yhteinen julistus

työntekijöiden vapaasta liikkuvuudesta: Tšekin tasavalta, Viro, Latvia, Liettua, Unkari, Puola, Slovenia, Slovakia

Saksan liittotasavalta ja Itävallan tasavalta yhteisymmärryksessä komission kanssa katsovat direktiivin 96/71/EY mukaista työntekijöiden vapaata liikkuvuutta koskevien siir-

tymätoimenpiteiden 13 kohdan sanamuodon liitteissä V, VI, VIII, IX, X, XII, XIII ja XIV tarkoittavan että "tietyt alueet" saattavat tarvittaessa käsittää koko kansallisen alueen.

20. Saksan liittotasavallan ja Itävallan tasavallan yhteinen julistus

ydinturvavalvonnasta

Saksan liittotasavalta ja Itävallan tasavalta korostavat, että on tärkeää jatkaa ydinturvallisuuden valvonnan parantamista liittyvissä valtioissa koskevien suositusten täytäntöön-

panon seurantaa, kuten neuvoston (yleiset asiat ja ulkosuhteet) istunnossa 10 päivänä joulukuuta 2002 todettiin, kunnes tulos on saatavilla.

E. Nykyisten jäsenvaltioiden yleinen yhteinen julistus

21. Yleinen yhteinen julistus

Nykyiset jäsenvaltiot korostavat, että tähän päätösasiakirjaan liitettyjä julistuksia ei voida tulkita tai soveltaa jäsenvaltioille perussopimuksen ja liittymisasiakirjan mukaan kuuluvien velvoitteiden vastaisella tavalla.

Nykyiset jäsenvaltiot toteavat, että komissio yhtyy täysin edellä sanottuun.

*F. Useampien uusien jäsenvaltioiden yhteiset julistukset***22. Tšekin tasavallan, Viron tasavallan, Liettuan tasavallan, Puolan tasavallan, Slovenian tasavallan ja Slovakian tasavallan yhteinen julistus****liittymisasiakirjan 38 artiklasta**

1. Tšekin tasavallan, Viron tasavallan, Liettuan tasavallan, Puolan tasavallan, Slovenian tasavallan ja Slovakian tasavallan käsitys on, että ilmaus "ei ole onnistunut panemaan täytäntöön neuvottelujen yhteydessä antamia sitoumuksia" koskee ainoastaan Tšekin tasavallalle, Viron tasavallalle, Liettuan tasavallalle, Puolan tasavallalle, Slovenian tasavallalle ja Slovakian tasavallalle alkuperäisten perustamissopimusten mukaan liittymisasiakirjassa määritellyin edellytyksin kuuluvia velvoitteita sekä tässä asiakirjassa määritellyjä velvoitteita.

Näin ollen Tšekin tasavallan, Viron tasavallan, Liettuan tasavallan, Puolan tasavallan, Slovenian tasavallan ja Slovakian tasavallan käsitys on, että komissio harkitsee 38 artiklan soveltamista ainoastaan tapauksissa, joissa väitetään edellisessä kohdassa tarkoitettuja velvoitteita rikotun.

2. Tšekin tasavallan, Viron tasavallan, Liettuan tasavallan, Puolan tasavallan, Slovenian tasavallan ja Slovakian tasavallan käsitys on,

että 38 artikla ei vaikuta EY:n perustamissopimuksen 230 artiklassa määriteltyyn yhteisön tuomioistuimen toimivaltaan, joka sillä on komission 38 artiklan nojalla toteuttamiin toimiin.

3. Tšekin tasavallan, Viron tasavallan, Liettuan tasavallan, Puolan tasavallan, Slovenian tasavallan ja Slovakian tasavallan käsitys on, että ennen kuin komissio päättää 38 artiklassa määrättyjen toimenpiteiden soveltamisesta Tšekin tasavallan, Viron tasavallan, Liettuan tasavallan, Puolan tasavallan, Slovenian tasavallan ja Slovakian tasavallan osalta, se antaa Tšekin tasavallalle, Viron tasavallalle, Liettuan tasavallalle, Puolan tasavallalle, Slovenian tasavallalle ja Slovakian tasavallalle tilaisuuden ilmaista näkemyksensä ja kantansa tämän päätösasiakirjan liitteenä olevan, yleisestä turvalausekkeesta, sisämarkkinoiden turvalausekkeesta ja oikeus- ja sisäasioiden alan turvalausekkeesta annetun Euroopan yhteisöjen komission julistuksen mukaisesti.

23. Unkarin tasavallan ja Slovenian tasavallan yhteinen julistus**liittymisasiakirjan liitteessä X olevan 7 luvun 1 kohdan a alakohdan ii alakohdasta ja liitteessä XIII olevan 6 luvun 1 kohdan a alakohdan i alakohdasta**

Jos kuudennen alv-direktiivin 28 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua siirtymäkautta ei korvata lopullisella järjestelmällä vuoden 2007 puoliväliin mennessä, eikä siirtymäkauden korvaamisesta esitetty ehdotus ole sellaisessa vaiheessa, että korvaaminen voitaisiin toteuttaa vuoden 2007 loppuun mennessä, Unkarin tasavalta ja Slovenian tasavalta pyytävät, että komissio laatii hyvissä ajoin neuvostolle esitettävän, liittymisasiakirjan liitteessä X olevan 7 luvun 1 kohdan a alakohdan ii alakoh-

dassa ja liitteessä XIII olevan 6 luvun 1 kohdan a alakohdan i alakohdassa säädetyn siirtymäjärjestelyn toimivuutta koskevan kertomuksen. Kertomuksessa on kiinnitettävä huomiota sisämarkkinoiden moitteettomaan toimintaan ja mahdollisiin kielteisiin vaikutuksiin Unkarin tasavallan ja Slovenian tasavallan ravintola-alalla, erityisesti työpaikkojen menetykseen, pimeän työn lisääntymiseen ja ravintolapalveluiden hintatason nousuun loppukuluttajan osalta.

*G. Tšekin tasavallan julistukset***24. Tšekin tasavallan julistus****liikennepolitiikasta**

Liikennepolitiikkaa koskevan EU:n yhteisen kannan mukaisesti nykyiset ja uudet jäsenvaltiot voivat asteittain vaihtaa keskenään kabotaasilupia kahdenvälisten sopimusten perusteella, mukaan lukien mahdollisuus täydelliseen vapauttamiseen. Edellä esitetyn perusteella Tšekin tasavalta odottaa, että kahdenvälisiä neuvotteluja jäsenvaltioiden kanssa jatketaan vuoden 2003 kuluessa, jotta päästäisiin joko kahdenväliseen sopimukseen kabotaasin täydellisestä vapauttamisesta tai

asteittaiseen kabotaasilupien keskinäiseen vaihtamiseen siinä tapauksessa, että vaaditaan siirtymäkautta.

Tšekin tasavalta panee tyytyväisenä merkille, että Saksan kanssa on päästy yhteisymmärrykseen sellaista kustannusrakennetta koskevan analyysin tekemisestä, jonka perusteella kahdenväliset kabotaasikiintiöt voitaisiin vahvistaa liittymisajankohdasta alkaen.

25. Tšekin tasavallan julistus**työntekijöistä**

Tšekin tasavalta julistaa odottavansa, että EU:n nykyisten jäsenvaltioiden aikomuksia antaa Tšekin työntekijöille vapaa pääsy kyseisen valtion työmarkkinoille yksittäisillä

aloilla ja yksittäisissä ammateissa käsitellään kahdenvälisissä keskusteluissa kyseisen jäsenvaltion ja Tšekin tasavallan välillä.

26. Tšekin tasavallan julistus**EU-sopimuksen 35 artiklasta**

Tšekin tasavalta hyväksyy Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 35 artiklan 2 kohdan ja 3 kohdan b alakohdan mukaisen Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen toimivallan. Tšekin tasavalta varaa itsellään oikeuden säätää kansallisessa laissaan että milloin Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 35 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun säädöksen

pätevyyttä tai tulkintaa koskeva kysymys tulee esille asiassa, jota käsitellään kansallisessa tuomioistuimessa, jonka päätöksiin ei kansallisen lainsäädännön mukaan saa hakea muutosta, kyseinen tuomioistuin on velvollinen saattamaan asian yhteisöjen tuomioistuimen käsiteltäväksi.

*H. Viron tasavallan julistukset***27. Viron tasavallan julistus****teräksestä**

Viron terästeollisuus on dynaamisessa kehitysvaiheessa.

Viron terästeollisuuden lähitulevaisuudessa odotettavissa olevasta laajentumisesta johtuvat tuontitarpeet on otettava huomioon neuvoteltaessa yhteisön sekä Venäjän federaati-

on, Ukrainan ja Kazakstanin kahdenvälisissä terässopimuksissa määräytyistä tarpeellisista määrällisten rajoitusten mukautuksista tai hyväksyttäessä samassa tarkoituksessa muita järjestelyjä. Viro korostaa, että sen odotettavissa olevista tuontitarpeista on ilmoitettu liittymiskonferenssille.

28. Viron tasavallan julistus**kalastuksesta**

Viro on tietoinen siitä, että Viro huolehtii läheisessä yhteistyössä komission kanssa yhteistyötä Peipsi-, Lämmi- ja Pihkvajärvien alueen kalakantojen säilyttämisessä ja hoidossa koskevan, Viron tasavallan hallituksen

ja Venäjän federaation hallituksen sopimuksen hoidosta sikäli kuin yhteisöllä ei ole tai tule olemaan sisävesien kalavarojen hoitoa koskevaa johdettua oikeutta.

29. Viron tasavallan julistus**Koillis-Atlantin kalastuskomissiosta (NEAFC)**

Yhteisön yksinomaisen toimivallan periaatteen mukaisesti yhteisö edustaa Viron etuja NEAFC:ssä liittymispäivästä lähtien. Jos Viro ei ole NEAFC:n jäsen liittymispäivänä,

Viro luottaa siihen, että yhteisö pyrkii sisällyttämään Viron käyttämän ja NEAFC:n tilastoiman "ei-sopimuspuolen yhteistyökiintiön" yhteisön osuuteen.

30. Viron tasavallan julistus**elintarvikkeiden turvallisuudesta**

Kolmansien maiden osalta Viro aikoo täysimääräisesti noudattaa elintarvikelainsäädäntöä koskevista yleisistä periaatteista ja vaatimuksista, Euroopan elintarviketurvallisuusviranomaisen perustamisesta sekä elin-

tarvikkeiden turvallisuuteen liittyvistä menettelyistä 28 päivänä tammikuuta 2002 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 178/2002 vaatimuksia.

*I. Latvian tasavallan julistukset***31. Latvian tasavallan julistus****äänien painottamisesta neuvostossa**

Nizzan sopimukseen liitetyn julistuksen nro 20 mukaan Latvian tasavallalla on 1 päivästä tammikuuta 2005 alkaen neljä ääntä neuvoston kaikkiaan 345:stä äänestä edellyttäen, että unionissa on 27 jäsenvaltiota.

Koska on varmistettava, että jäsenvaltiot

ovat riittävällä, oikeasuhteisella ja tasavertaisella tavalla edustettuina neuvostossa väkilukunsa mukaisesti, Latvian tasavalta ilmoittaa, että se varaa itselleen oikeuden keskustella seuraavassa hallitustenvälisessä konferenssissa kysymyksestä, joka koskee äänien painottamista neuvostossa.

32. Latvian tasavallan julistus**kalastuksesta**

Asetuksen (ETY) N:o 3760/92 osalta, jossa vahvistetaan jäsenvaltioille yhteisön kalastusmahdollisuuksista pyyntirajoitusten alaisen kantojen osalta myönnettävät osuudet, Latvian käsityksen mukaan Latvialle myönnettäviin Itämeren kalastusmahdollisuuksiin liittyvät tämän asiakirjan erityismääräykset viittaavat Kansainvälisen Itämeren kalastuskomission (IBSFC) nykyiseen hoitojärjestelmään sellaisena kuin se on laskettuna 15 jäsenvaltion EU:n sekä Viron, Latvian, Liettuan ja Puolan osalta.

Koillis-Atlantin kalastuskomissioon (NEAFC) liittyvien kalastusmahdollisuuksien osalta Latvia ilmoittaa olevansa kiinnostunut kalastuksesta kyseisellä alueella, vaikka sen viimeaikaiset saalismäärät eivät ole merkittäviä. NEAFC:n yhteistyöpuolena, joka noudattaa kaikkia kyseisen komission päätöksiä ja määräyksiä, Latvia odottaa, että sen edut otetaan asianmukaisesti huomioon myönnettäessä kalastusmahdollisuuksia Latvialle ja muille uusille jäsenvaltioille.

33. Latvian tasavallan julistus**yhteisön tavaramerkistä 20 päivänä joulukuuta 1993 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 40/94 142 a artiklasta**

Latvian tasavalta katsoo, että yhteisön tavaramerkistä 20 päivänä joulukuuta 1993 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 40/94 142 a artiklan 5 kohdan soveltamisella ei estetä

yhteisön tavaramerkin käytön kieltämistä Latvian tasavallan alueella asetuksen 106 artiklan 2 kohdan mukaisesti.

*J. Liettuan tasavallan julistus***34. Liettuan tasavallan julistus****Latvian kalastustoiminnasta Koillis-Atlantin kalastuskomission (NEAFC) sääntelyalueella**

Liettua ilmoittaa olevansa kiinnostunut jatkamaan perinteistä kalastusta Koillis-Atlantin kalastuskomission (NEAFC) sääntelyalueella Euroopan unioniin liittymisen jälkeen. Liettua luottaa EU:n tukeen liittymisensä NEAFC:hen. Liettua odottaa, että Liettuan

kalastustoiminta NEAFC:n sääntelyalueella jatkuu EU:hun liittymisen jälkeen ja että asianmukaiset kiintiöt myönnetään kyseisellä alueella suhteellisen vakauden periaatteen mukaisesti.

*K. Maltan tasavallan julistukset***35. Maltan tasavallan julistus****puolueettomuudesta**

Malta vahvistaa sitoutumisensa Euroopan unionista tehdyssä sopimuksessa tarkoitettuun Euroopan unionin yhteiseen ulko- ja turvallisuuspolitiikkaan.

Malta toteaa, ettei sen osallistuminen Euroopan unionin yhteiseen ulko- ja puolustus-

politiikkaan vaikuta sen puolueettomuuteen. Euroopan unionista tehdyn sopimuksen mukaan unionin mahdollinen päätös siirtyä yhteiseen puolustukseen olisi tehtävä yksimielisesti Eurooppa-neuvostossa ja hyväksyttävä jäsenvaltioissa niiden valtiosääntöjen asettamien vaatimusten mukaisesti.

36. Maltan tasavallan julistus**Gozon saaren alueesta**

Maltaan hallitus, joka

toteaa, että Gozon saaren alueella on taloudellisia ja sosiaalisia erityispiirteitä sekä haittoja, jotka aiheutuvat yhteisesti sen korostuneesta saarivaltioluonteesta, sen ympäristön herkkyydestä, sen pienestä väestömäärästä yhdistettynä korkeaan asukastiheyteen sekä sille luonteenomaisesta resurssien rajallisuudesta,

toteaa, että Gozon saaren bruttokansantuote asukasta kohti on huomattavasti alhaisempi kuin Maltaan kokonaisuudessaan,

toteaa, että se toteuttaa Gozon saaren alueella erityisiä talous- ja sosiaalipolitiikkoja, joiden tavoitteena on lieventää niitä pysyviä rakenteellisia haittoja, joista Gozo kärsii,

myöntää, että Maltaan liittyttyä Euroopan

unioniin ja tuloksena Maltan tukikelpoisuutta rakennerahastojen tavoitteiden ja koheesio-rahaston tuen osalta koskevasta sopimuksesta sekä sopimuksista, jotka koskevat saarten välisen matkustajaliikenteen vapauttamista alv:sta ja siirtymäkautta maataloustuotteiden saarten välisissä kuljetuksissa, Gozo hyötyy toimenpiteistä, jotka on suunnattu erityisesti sen rakenteellisiin haittoihin, sen lisäksi, että se osallistuu yleisempiin taloudellisesti ja sosiaalisesti edullisiin toimenpiteisiin,

myöntää lisäksi, että Gozon saarelle myönnetyllä NUTS 3 -luokituksella ei ehkä sinänsä varmisteta, että Euroopan unionin ilmoittama sitoutuminen toimenpiteiden toteuttamiseen epäsuotuisien alueiden hyväksi pannaan täytäntöön,

julistaa, että ennen kunkin sellaisen yhteisön talousarviokauden päättymistä, johon

liittyy yhteisön aluepolitiikan uudelleenmäärittely, Malta pyytää komissiota raportoitmaan neuvostolle Gozon taloudellisesta ja sosiaalisesta tilanteesta ja erityisesti sosiaalisen ja taloudellisen kehitystason eroista Gozon ja Maltan välillä. Komissiota pyydetään ehdottamaan asianmukaisia toimenpiteitä tarpeen mukaan joko yhteisön aluepolitiikan tai yhteisön muiden, asiaan liittyvien politiikkojen puitteissa, jotta varmistettaisiin Gozon ja Maltan välisten erojen jatkuva vähentäminen sekä Gozon sisämarkkinoihin yhdentymisen jatkaminen oikeudenmukaisin ehdoin. Erityisesti silloin, jos Malta ei kokonaisuudessaan enää olisi tukikelpoinen joidenkin aluepolitiikan toimenpiteiden osalta, raportissa arvioitaisiin, onko Gozon erityisen taloudellisen tilanteen johdosta perusteltua, että Gozo säilyy tukikelpoisena kyseisten toimenpiteiden osalta ja millä edellytyksillä viitekauden aikana.

37. Maltan tasavallan julistus

arvonlisäverokannan säilyttämisestä nollassa

Hyväksyessään 1 päivään tammikuuta 2010 kestävä siirtymäkauden 0 %:n arvonlisäverokantansa säilyttämiseksi elintarvikkeiden ja farmaseuttisten valmisteiden

myynnissä tavanomaisen 5 %:n verokannan sijaan Malta lähtee siitä, että kuudennen alv-direktiivin 28 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu siirtymäkausi päättyy kyseisenä päivänä.

L. Puolan tasavallan julistukset

38. Puolan tasavallan julistus

Puolan tiettyjen hedelmien ja marjojen tuotannon kilpailukyvästä

Puola toteaa, että EU:n yhteisen tullitariffin soveltamisella Puolaan voi olla haitallinen ja välitön vaikutus marjojen, hapankirsikoiden ja omenoiden puolalaisten tuottajien kilpailukykyyn. Jos liittymisen jälkeen ilmenee vakavia ongelmia, jotka ovat omiaan koette-

lemaan kyseisiä aloja pysyvästi, Puola pyytää yleisen suojalausekkeen kiireellistä soveltamista ja välineiden antamista marja-, hapankirsikka- ja omena-alan kilpailukykyyn häiriöiden poistamiseksi pysyvästi.

39. Puolan tasavallan hallituksen julistus

julkisesta moraalista

Puolan tasavallan hallituksen lähtökohtana on, että mitkään Euroopan unionista tehdyn sopimuksen ja Euroopan yhteisön perustamissopimuksen määräykset sekä kyseisten sopimusten muuttamisesta tai täydentämis-

tä tehtyjen sopimusten määräykset eivät estä Puolan valtiota sääntelemästä moraalisesti merkittävien sekä ihmiselämän suojeleminen liittyviä kysymyksiä.

40. Puolan tasavallan hallituksen julistus

direktiivissä 2001/82/EY ja direktiivissä 2001/83/EY säädettyjä vaatimuksia koskevien poikkeusten tulkinnasta

Puola katsoo, että tämän asiakirjan liitteen XII lisäyksessä A lueteltuja farmaseuttisia

tuotteita, joita on lupa pitää kaupan, voidaan pitää kaupan Puolassa.

M. Slovenian tasavallan julistukset

41. Slovenian tasavallan julistus

Slovenian tasavallan tulevasta aluejaosta

Slovenian tasavalta korostaa pitävänsä tärkeänä tasapainoista alueellista kehitystä ja tarvetta vähentää sen alueiden välisiä sosiaalis-taloudellisia eroja.

Slovenian tasavalta toteaa, että sen aluejako koskeva päätösvalta kuuluu yksinomaan Slovenian tasavallalle. Tästä poikkeuksena on Slovenian alueellinen jakaminen yhteisen alueyksiköiden luokituksen (NUTS) yhteydessä.

Liittymisneuvottelujen yhteydessä kysymys Slovenian aluejaosta NUTS 2 -tasolla ratkaistiin väliaikaisesti 29 päivänä heinäkuuta 2002 pidetyssä konferenssin yhdeksännessätoista sijaisten kokouksessa konferenssin päätelmissä esitetyin ehdoin. Kyseiset päätelmät vahvistettiin 1 päivänä lokaakuuta 2002 pidetyssä liittymiskonferenssin ministerikokouksessa.

Konferenssin päätelmiin sisällytettiin Slovenian tasavallan lausuma, jota yksikään jäsenvaltio ei vastustanut missään vaiheessa ja jonka pääosat kuuluvat seuraavasti:

"Slovenia panee tyytyväisenä merkille EU:n todenneen, että Slovenian aluetta kokonaisuudessaan voidaan pitää yhtenä alueena NUTS 2 -tasolla vuonna 2006 päättyvän kauden osalta ja että Slovenia aikoo panna täytäntöön yhtenäisen ohjelma-asiakirjan, joka kattaa koko Slovenian alueen vuoden 2006 loppuun kestäväällä ohjelmakaudella, ja lisäksi että Slovenia aikoo jatkaa komission kanssa neuvotteluja tasapainoisen alueellisen kehityksen varmistavasta aluejaosta tarkistaakseen NUTS-luokitustaan jo jäsenvaltiona ollessaan viimeistään vuoden 2006 lopussa.

Jos ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi yhteisestä tilastollisten alueyksiköiden nimikkeistöstä (NUTS) hyväksytään ja kyseinen asetus tulee voimaan ennen Slovenian liittymistä, Slovenia neuvotelee tarvittaessa EU:n kanssa sen soveltamisesta Slovenian aluejakoon.

Slovenia voi tältä pohjalta hyväksyä EU:n ehdotuksen ja sen, että kyseessä oleva luku ei tässä vaiheessa edellytä lisäneuvotteluja."

42. Slovenian tasavallan julistus

Slovenian alkuperäisestä *Apis mellifera Carnica* -mehiläisestä (kranjska čebela)

Slovenian tasavalta, joka ottaa huomioon, että slovenialainen mehiläisen alalaji *Apis mellifera Carnica* (joka tunnetaan myös nimillä "kranjska čebela", "Carniolan bee", "Krainer Biene", "Carnica" ja "Kärntner Biene") on Slovenian tasavallassa luonnostaan elävä eläinkanta,

ottaa huomioon satojen vuosien aikana tehdyn keskeytyksettömän työn nykyisen Slovenian alueella elävien kotoperäisten mehiläisten säilyttämiseksi ja valitsemiseksi, jonka tarkoituksena on myös sen säilyttäminen alkuperäisenä perintöaineena ja jonka tuloksena on geneettisesti vakaa ja tasapainoinen mehiläiskanta,

ottaa huomioon pakottavan tarpeen säilyt-

tää kyseinen ominaispiirteiltään erottuva alkuperäinen mehiläiskanta ja siten tukea biologisen monimuotoisuuden säilyttämistä,

julistaa aikovansa edelleen soveltaa kaikkia asianmukaisia toimenpiteitä, jotka ovat tarpeen alkuperäisen *Apis mellifera Carnica* -mehiläislajin säilyttämiseksi Slovenian tasavallan alueella.

Slovenian tasavalta palauttaa mieleen, että se otti kysymyksen esille liittymisneuvotteluissa ja että Euroopan unioni korosti, että kansallisia toimenpiteitä voidaan toteuttaa EY:n perustamissopimuksen 30 artiklan perusteella suhteellisuusperiaatetta noudattaen ja että kysymyksen sisällyttäminen neuvotteluihin ei ole välttämätöntä.

N. Euroopan yhteisöjen komission julistukset

Korkeat sopimuspuolet ovat ottaneet huomioon seuraavat Euroopan yhteisöjen komission julistukset:

43. Euroopan komission julistus

Yleisestä taloudellisesta turvalausekkeesta, sisämarkkinoiden turvalausekkeesta ja oikeus- ja sisäasioiden alan turvalausekkeesta

Ennen päätöksen tekemistä sisämarkkinoiden sekä oikeus- ja sisäasioiden alojen turvalausekkeiden soveltamisesta Euroopan komissio kuulee sen jäsenvaltion tai niiden jäsenvaltioiden näkemyksiä ja kantoja, johon tai joihin kyseiset toimenpiteet suoraan vaikuttavat, ja ottaa nämä näkemykset ja kannat asianmukaisesti huomioon.

Yleinen taloudellinen turvalauseke kattaa myös maatalouden. Sitä voidaan alkaa sovel-

taa, kun erityisillä maatalouden aloilla ilmenee vakavia ongelmia, jotka ovat omiaan koettelemaan kyseisiä aloja pysyvästi tai jotka saattavat heikentää huomattavasti jonkin tietyn alueen taloudellista tilannetta. Ottaen huomioon Puolan maatalousalan erityiset ongelmat voi toimenpiteisiin, joita komissio yleisen taloudellisen turvalausekkeen nojalla toteuttaa markkinahäiriöiden estämiseksi, sisältyä Puolan ja muiden jäsenvaltioiden välisten kauppavirtojen seurantajärjestelmiä.

44. Euroopan komission julistus

Latvian kanssa pidettävän liittymiskonferenssin päätelmiin

Käyttämättä jätetyn maan hoidolle, esimerkiksi maan palauttamiseksi sen perinteisten ympäristöolosuhteiden mukaiseksi ja/tai maiseman umpeen kasvamisen estämiseksi, voidaan myöntää tukea asetuksen (EY) N:o 1257/1999 33 artiklan mukaisena toimenpiteenä yhtenäisen ohjelma-asiakirjan tavoitteen 1 nojalla.

Asetuksen 33 artikla tarjoaa tässä suhteessa erilaisia mahdollisuuksia; esimerkiksi kahdeksannen luetelmakohdan mukaan voidaan tukea maatalouden vesivarojen hoitoa, mutta erityisesti yhdennentoista luetelmakohdan mukaan voidaan tukea myöntää ympäristönsuojeluun maa- ja metsätalouden aloilla ja maisemanhoitoon sekä eläinten hyvinvoinnin parantamiseen. Tuki voidaan antaa kertamak-

suna käyttämättä jätetyn maan ympäristöystävälliseen hoitoon.

Ehdotetun toimenpiteen erityisenä tavoitteena ei saa olla maan palauttaminen yhteisten markkinajärjestelyjen piiriin kuuluvaan maataloustuotantoon tai kesannointiin. Asianomaiset maanviljelijät voivat käyttää omistamaansa ja edellä kuvatulla tavalla hoidettua maata ja olemassa olevaa maatalousmaataan yhdessä käyttämiensä maatalouden tuotantomenetelmien muuttamiseen ympäristön suojelemiseen ja maaseudun ylläpitämiseen tähtävillä tavoilla. Lisätukea voidaan tässä tapauksessa myöntää asetuksen (EY) N:o 1257/1999 22 artiklassa tarkoitettun maatalouden ympäristöohjelman nojalla.

IV KIRJEENVAIHTO

Täysivaltaiset edustajat ovat ottaneet huomioon Euroopan unionin sekä Tšekin tasavallan, Viron tasavallan, Kyproksen tasavallan, Latvian tasavallan, Liettuan tasavallan, Unkarin tasavallan, Maltan tasavallan, Puolan tasavallan, Slovenian tasavallan ja Slova-

kian tasavallan välisen kirjeenvaihdon, joka koskee liittymistä edeltävänä aikana tehtävien tiettyjen päätösten tekemistä ja toteutettavien muiden toimenpiteiden hyväksymistä koskevaa tiedonsaanti- ja neuvottelumenettelyä, joka on liitetty tähän päätösasiakirjaan.

Euroopan unionin sekä Tšekin tasavallan,
Viron tasavallan, Kyproksen tasavallan, Latvian tasavallan,
Liettuan tasavallan, Unkarin tasavallan, Maltan tasavallan,
Puolan tasavallan, Slovenian tasavallan ja Slovakian tasavallan
välinen kirjeenvaihto
liittymistä edeltävänä aikana tehtävien tiettyjen päätösten
tekemistä ja toteutettavien muiden toimenpiteiden hyväksymistä
koskevasta tiedonsaanti- ja neuvottelumenettelystä

Kirje N:o 1

Arvoisa Herra,

Minulla on kunnia viitata liittymisneuvottelujen yhteydessä esiin tulleeseen kysymykseen Euroopan unioniin liittymistä edeltävänä aikana tehtävien tiettyjen päätösten tekemistä ja toteutettavien muiden toimenpiteiden hyväksymistä koskevasta tiedonsaanti- ja neuvottelumenettelystä.

Vahvistan täten, että Euroopan unioni voi olla yhtä mieltä tällaisesta menettelystä tä-

män kirjeen liitteessä esitetyin edellytyksin, jota menettelyä voidaan soveltaa siitä päivästä alkaen, jona neuvottelukonferenssimme julistaa laajentamisneuvottelujen lopullisesti päättyneen.

Olisin kiitollinen, jos voisitte vahvistaa hallituksenne olevan yhtä mieltä tämän kirjeen sisällöstä.

Kunnioittaen Teidän,

Kirje N:o 2

Arvoisa Herra,

Minulla on kunnia ilmoittaa vastaanotaneeni kirjeenne, joka kuuluu seuraavasti:

"Minulla on kunnia viitata liittymisneuvottelujen yhteydessä esiin tulleeseen kysymykseen Euroopan unioniin liittymistä edeltävänä aikana tehtävien tiettyjen päätösten tekemistä ja toteutettavien muiden toimenpiteiden hyväksymistä koskevasta tiedonsaanti- ja neuvottelumenettelystä.

Vahvistan täten, että Euroopan unioni voi olla yhtä mieltä tällaisesta menettelystä tä-

män kirjeen liitteessä esitetyin edellytyksin, jota menettelyä voidaan soveltaa siitä päivästä alkaen, jona neuvottelukonferenssimme julistaa laajentamisneuvottelujen lopullisesti päättyneen.

Olisin kiitollinen, jos voisitte vahvistaa hallituksenne olevan yhtä mieltä tämän kirjeen sisällöstä."

Minulla on kunnia vahvistaa, että hallitukseni on yhtä mieltä tämän kirjeen sisällöstä.

Kunnioittaen Teidän,

Tiedonsaanti- ja neuvottelumenettely liittymistä edeltävänä aikana tehtävien tiettyjen päätösten tekemistä ja toteutettavien muiden toimenpiteiden hyväksymistä varten

I

1. Jotta voitaisiin varmistaa Tšekin tasavallan, Viron tasavallan, Kyproksen tasavallan, Latvian tasavallan, Liettuan tasavallan, Unkarin tasavallan, Maltan tasavallan, Puolan tasavallan, Slovenian tasavallan ja Slovakian tasavallan, jäljempänä 'liittyvät valtiot', tiedonsaanti, kaikki ehdotukset, tiedoksiannot, suositukset tai aloitteet, jotka saattavat johtaa Euroopan unionin toimielinten tai elinten tekemiin päätöksiin, saatetaan kyseisten liittyvien valtioiden tietoon sen jälkeen, kun ne on toimitettu neuvostolle.

2. Neuvottelut voidaan aloittaa jonkin liittyvän valtion perustellusta pyynnöstä, jossa se ilmaisee selvästi, mitkä ovat sen edut unionin tulevana jäsenvaltiona, ja jossa se esittää tekemänsä huomiot.

3. Hallinnolliset päätökset eivät yleensä anna aihetta neuvotteluihin.

4. Neuvottelut käydään välivaiheen komiteassa, joka muodostuu unionin ja liittyvien valtioiden edustajista.

5. Unionin edustajina välivaiheen komiteassa ovat pysyvien edustajien komitean jäsenet tai näiden tähän tehtävään nimeämät edustajat. Komissiota pyydetään lähettämään edustajansa neuvotteluihin.

6. Välivaiheen komiteaa avustaa konferenssin sihteeristö, jonka toimikautta jatketaan tätä tehtävää varten.

7. Neuvottelut pidetään yleensä heti kun neuvoston päätöksenteon valmistelutyöt

unionin tasolla ovat tuottaneet yhteisiä suuntaviivoja, joiden mukaan neuvottelut voidaan järjestää asianmukaisesti.

8. Jos merkittäviä ongelmia esiintyy edelleen neuvottelujen päätyttyä, kysymys voidaan tuoda esille ministeritasolla liittyvän valtion pyynnöstä.

9. Edellä olevia määräyksiä sovelletaan soveltuvin osin Euroopan investointipankin valtuuston päätöksiin.

10. Edellisissä kohdissa määrättyä menettelyä sovelletaan myös sellaisiin liittyvien valtioiden tekemiin päätöksiin, jotka saattavat vaikuttaa näiden valtioiden sitoumuksiin unionin tulevina jäsenvaltioina.

II

1. Edellä I jaksossa määrättyä menettelyä sovelletaan soveltuvin osin ehdotuksiin EU-sopimuksen 13 artiklassa tarkoitetuiksi neuvoston yhteisiksi strategioiksi, ehdotuksiin EU-sopimuksen 14 artiklassa tarkoitetuiksi neuvoston yhteisiksi toiminnoiksi ja ehdotuksiin EU-sopimuksen 15 artiklassa tarkoitetuiksi neuvoston yhteisiksi kannoiksi, jollei seuraavista määräyksistä muuta johdu.

2. Puheenjohtajavaltio toimittaa kyseiset ehdotukset liittyvien valtioiden tiedoksi, kun jokin jäsenvaltio on esittänyt ehdotuksen tai tiedoksiannon.

3. Paitsi jos liittyvä valtio sitä perustellusti vastustaa, neuvottelut voivat tapahtua sähköisessä muodossa olevien viestien vaihtona.

4. Jos neuvottelut tapahtuvat välivaiheen komiteassa, komitean unioniin kuuluvat jäsenet voivat tarvittaessa olla poliittisten ja turvallisuusasioiden komitean jäseniä.

III

1. Edellä I jaksossa määrättyä menettelyä sovelletaan soveltuvin osin ehdotuksiin EU-sopimuksen 34 artiklassa tarkoitetuiksi neuvoston yhteisiksi kannoiksi, puitepäätöksiksi ja päätöksiksi ja myös kyseisessä artiklassa tarkoitettuun yleissopimusten laatimiseen, jollei seuraavista määräyksistä muuta johdu.

2. Puheenjohtajavaltio toimittaa kyseiset ehdotukset liittyvien valtioiden tiedoksi, kun jokin jäsenvaltio on esittänyt ehdotuksen tai tiedoksiannon.

3. Jos neuvottelut tapahtuvat välivaiheen komiteassa, komitean unioniin kuuluvat jäsenet voivat tarvittaessa olla EU-sopimuksen 36 artiklassa tarkoitettujen komitean jäseniä.

IV

Tšekin tasavalta, Viron tasavalta, Kyproksen tasavalta, Latvian tasavalta, Liettuan tasavalta, Unkarin tasavalta, Maltaan tasavalta, Puolan tasavalta, Slovenian tasavalta ja Slovakian tasavalta toteuttavat kaikki tarvittavat toimenpiteet, jotta niiden liittyminen liittymisehtoja ja sopimusten mukautuksia koskevan asiakirjan 3 artiklan 4 kohdassa, 5 artiklan 1 kohdan toisessa virkkeessä, 5 artiklan 2 kohdassa, 6 artiklan 2 kohdan ensimmäisessä alakohdassa ja 6 artiklan 5 kohdassa tarkoitettuihin sopimuksiin ja yleissopimuksiin tulisi voimaan samaan aikaan kuin liittymissopimus sikäli kuin mahdollista ja kyseisessä asiakirjassa määrättyin edellytyksin.

Sikäli kuin 3 artiklan 4 kohdassa, 5 artiklan 1 kohdan toisessa virkkeessä ja 5 artiklan 2 kohdassa tarkoitettujen sopimukset ja yleissopimukset ovat vasta luonnosasteella, eikä niitä ole vielä allekirjoitettu eikä todennäköisesti enää voida allekirjoittaa liittymistä edeltävänä aikana, liittyviä valtioita pyydetään liittymissopimuksen allekirjoittamisen jälkeen osallistumaan asianmukaisia menettelyjä noudattaen kyseisten sopimusten luonnosten valmisteluun myönteisessä hengessä ja valmiina edistämään työn loppuun saattamista.

V

Siirtymäkaudesta ja mukauttamisesta tehtäviä pöytäkirjoja koskevien neuvottelujen osalta, joita käydään liittymisehtoja koskevan asiakirjan 6 artiklan 2 kohdassa ja 6 artiklan 6 kohdassa tarkoitettujen, sopimuspuolina olevien maiden kanssa, liittyvien valtioiden edustajat osallistuvat työskentelyyn tarkkailijoina yhdessä nykyisten jäsenvaltioiden edustajien kanssa.

Tiettyihin yhteisön tekemiin muihin kuin suosituimmussopimuksiin, joiden voimausaolo jatkuu liittymispäivän jälkeen, voidaan tehdä muutoksia tai mukautuksia unionin laajentumisen huomioon ottamiseksi. Yhteisö neuvottelee kyseisistä muutoksista ja mukautuksista ja pyytää myös liittyvien valtioiden edustajia osallistumaan neuvotteluihin edeltävässä kohdassa tarkoitettua menettelyä noudattaen.

VI

Toimielimet laativat liittymisehtoja ja sopimusten mukautuksia koskevan asiakirjan 58 ja 61 artiklassa tarkoitettujen tekstien hyödyksi.